

ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤติของผู้ต้องโทษประหารชีวิต
ในเรื่องจำกลางบางขวาง

นายชาตินภาพ สมกำลัง

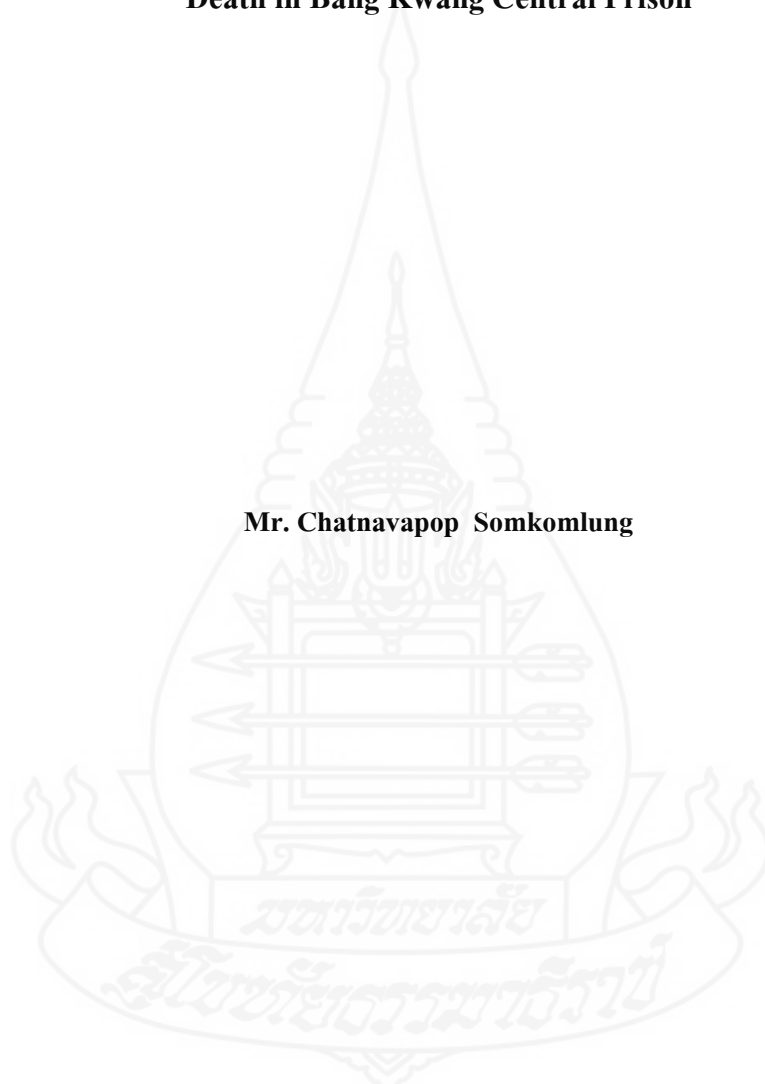

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2559

**The Experiences of Stepping through Crisis Conditions of Prisoners Sentenced to
Death in Bang Kwang Central Prison**

Mr. Chatnavapop Somkamlung

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2016

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤติของผู้ต้องโทษประหาร
ชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง

ชื่อและนามสกุล นายชาตินวกพ สมกำลัง

แขนงวิชา การแนะแนว

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นรินาท แสนสา

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2559

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินาท แสนสา)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา **คั่นคว้ออิสระ** ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤติของผู้ต้องโทษประหารชีวิตใน
เรือนจำกลางบางขวาง

ผู้ศึกษา นายชาตินวภพ สมกำลัง **รหัสนักศึกษา** 2572800536

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิรนาท แสนสา

ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤติของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาเชิงตีความ ผู้ให้ข้อมูลคืออดีตผู้ต้องโทษประหารชีวิตจำนวน 6 ราย และเป็นผู้ที่กำลังต้องโทษประหารชีวิต จำนวน 2 ราย รวม 8 ราย ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤติของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ ประเด็นหลักที่ 1 และหลังชีวิต ประกอบด้วย 4 ประเด็นรอง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการบ่มเพาะแนวคิดการดำเนินชีวิต คือ (1)ครอบครัว (2) การศึกษา (3) กลุ่มเพื่อน และ (4) อาชีพการงาน ประเด็นหลักที่ 2 พลาดผิดจอมจม ประกอบด้วย 3 ประเด็นรอง คือ (1) ถูกจับจนได้ (2) ตั้งทนายสู้คดี และ (3) สุดท้ายที่ประหารชีวิต ประเด็นหลักที่ 3 สร้างสมประสบการณ์ ประกอบด้วย 2 ประเด็นรอง คือ (1) มหาลัยชีวิต และ (2) เกาะติดลมหายใจ และประเด็นหลักที่ 4 ก้าวผ่านทะเลทุกข์ ประกอบด้วย 2 ประเด็นรอง คือ (1) พ่อผู้ให้ และ (2) ยาใจคนทัณฑ์

คำสำคัญ ประสบการณ์ก้าวผ่านภาวะวิกฤติ ผู้ต้องโทษประหารชีวิต เรือนจำกลางบางขวาง

Independent Study title: The Experiences of Stepping through Crisis Conditions of Prisoners
Sentenced to Death in Bang Kwang Central Prison

Author: Mr. Chatnavapop Somkomlung; **ID:** 2572800536;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling)

Independent Study advisor: Dr. Niranart Sansa, Associate Professor;

Academic year: 2016

Abstract

The purpose of this research was to study the experiences of stepping through crisis condition of prisoners sentenced to death in Bang kwang Central Prison in Nonthaburi province.

This was qualitative research via interpretative phenomenology interpretative notion. Informants were 8 Prisoners, 6 former prisoners sentenced to death and 2 at present prisoners sentenced to death, obtained from purposive sampling according to assigned criteria. An Instruments used for data collection was in-depth interview from. Data was analyzed by content analysis. Inductive conclusion was used to answer the research objective.

The research results revealed that the experiences of stepping through crisis condition of prisoners sentenced to death in Bang kwang Central Prison in Nonthaburi province composed of 4 main issues. Main issue 1: look back on life; composed of 4 sub-issues which influenced on inculcating concept of way of life which were (1) family (2) education (3) friends' group, and (4) occupation. Main issue 2: mistaken; composed of 3 sub-issues which were (1) was arrested (2) appointed lawyer to defend lawsuit, and (3) final at execute. Main issue 3: built up experience; composed of 2 sub-issues which were (1) university of life and (2) hang onto breath. Main issue 4: stepping through the sea of bitterness composed of 2 sub-issues which were (1) father as giver and (2) beloved of prisoners.

Keywords: Experiences of Stepping through Crisis Conditions, Prisoners Sentenced to Death
Bang kwang Central Prison

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ เกิดขึ้นท่ามกลางความมีคหิขของโทษทัณท์ กำแพงสูง กฏระเบียบที่เคร่งครัด และข้อจำกัดอีกมากมาย ที่ยึดโยงผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็น “นักโทษ หรือ อาชญากร” เข้าสู่เส้นทางอีกสายทางหนึ่ง ซึ่งน้อยคนนักจะรู้และเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง แจ่มแจ้ง เพราะคำว่า “เรือนจำ หรือ คุก” เป็นเสมือนความมีคหิขบอดขของผู้ที่ถูกส่งเข้าไปใช้ชีวิต คงมีผู้คนจากโลกภายนอก ไม่น้อยที่คลางแคลง สงสัยว่าในความมีคหิขมนอนธกาลของโลกหลังกำแพง ยังมีแสงรำไรให้ผู้ต้องทัณท์ได้มีความหวังด้วยหรือ แต่ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ที่ทรงรับสั่งให้กรมราชทัณท์ร่วมกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทให้กับผู้ต้องราชทัณท์ ด้วยจิตเมตตาอันสูงส่งด้านการศึกษาสู่เหล่าคนทัณท์ ประคอบค้ำคานารดาสงมอบความรัก ความเอื้ออาทร ความปรารถนาดีให้แก่บุตร

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณผศ.ดร.นิรนาท แสนสา อาจารย์ที่ปรึกษาและ อาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์ อาจารย์กรรมการสอบ ที่ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ เกี่ยวเจ็ญ อย่างไม่รู้แก่เหน็ดเหนื่อย แม้นแค่อาจารย์ทั้งสองปล่อยมือเพียงนิค การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ก็คงยังเป็นอากาศธาตุ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยทุกผู้มีอุปการคุณทั้งในโลกลหลังกำแพงและนอกกำแพง คอยช่วยเหลือให้กำลังใจ คำแนะนำ หากไม่มี 4 คณาจารย์ผู้มีพระคุณอันสูงส่ง ที่เสียสละทั้งแรงกาย แรงใจ และพลังความคิด ทุ่มเทให้กับศิษย์อย่างไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก อันมี รศ.ดร.ลัดดาวรรณ ณ ระนอง รศ.ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร ผศ.ดร.วัลภา สบายยิ่ง และผศ.พ.ต.ท.หญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม ผู้วิจัยคงไม่สามารถส่งมอบค้นคว้าอิสระเล่มนี้ได้ ผู้วิจัยซาบซึ้งและปีติตื่นตันใจเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณเรือนจำกลางบางขวาง ฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย และทุกผู้มีอุปการคุณที่มีส่วนร่วมสร้างสรรค์งานวิจัยเล่มนี้ ขอขอบคุณรยา บุตรทั้งสามคน พี่ๆและน้อง อันเป็นขุมพลังแสนอบอุ่น ที่รอคอยการเดินทางอันแท้จริงของผู้วิจัย

ผู้วิจัยหวังว่า “ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง” คงมีส่วนช่วยในการนำพาความวิกฤตในชีวิตของนักโทษประหารชีวิต และทุก ๆ ชีวิตที่เกิดภาวะวิกฤต ให้หลุดล่วงก้าวผ่านบนโลกใบนี้ไปได้ ขอคารวะและขอขอบพระคุณด้วยใจจริง

ชาตินวภพ สมกำลัง

ตุลาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
5. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
3. คำถามในการวิจัย.....	5
4. ขอบเขตของการวิจัย.....	6
5. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. เรือนจำกลางบางขวางกับการลงโทษผู้กระทำความผิด.....	8
2. แนวคิดทฤษฎีภาวะวิกฤต.....	14
3. แนวคิดประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤต.....	26
4. แนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงคุณภาพ.....	40
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
1. การเตรียมตัวก่อนการเก็บข้อมูล.....	53
2. การศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
6. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล.....	60
7. จริยธรรมในการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
1. ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลัก	64
2. ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพการก้าวผ่านภาวะวิกฤต	89
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	150
1. สรุปการวิจัย	150
2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย	150
3. ผู้ให้ข้อมูลหลัก	150
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	150
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	151
6. ผลการวิจัย	151
7. อภิปรายผล	159
8. ข้อเสนอแนะ	174
บรรณานุกรม	176
ภาคผนวก	179
ก. แนวคำสัมภาษณ์	180
ข. ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล	183
ค. หนังสือขอความอนุเคราะห์ลงนามในหนังสือขอเก็บข้อมูล	226
ง. หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูล	228
จ. แบบสังเกตภาคสนาม	230
ฉ. หนังสือเชิญเข้าร่วมในการวิจัย	232
ช. หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย	234
ประวัติผู้ศึกษา	236

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 สถิติจำนวนผู้ถูกประหารชีวิตด้วยการฉีดสารพิษ.....	13
ตารางที่ 2.2 สถิติจำนวนผู้ถูกประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า.....	14
ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลักรายบุคคล.....	55
ตารางที่ 3.2 วันเวลาสัมภาษณ์และระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์.....	59

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แสดงแบบจำลองภาวะสุขภาพ.....	37
ภาพที่ 4.1 ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤต.....	90
ภาพที่ 4.2 แลหลังชีวิต.....	91
ภาพที่ 4.3 พลาดคิดจอมจม.....	102
ภาพที่ 4.4 สร้างสมประสบการณ์.....	117
ภาพที่ 4.5 ก้าวผ่านทะเลทุกข์.....	138

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เรือนจำกลางบางขวางหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “คุกบางขวาง” เป็นเรือนจำเดียวในประเทศไทยที่มีแดนประหารชีวิตผู้ต้องโทษ ผู้ต้องโทษที่ต้องรับโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาล จะต้องถูกนำตัวไปประหารชีวิตให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล ณ เรือนจำกลางบางขวาง แต่ก่อนที่ผู้ต้องโทษประหารชีวิตจะถูกประหารฯ พวกเขาต้องถูกจองจำอยู่ในแดนประหารชีวิตที่มีความมั่นคงสูง ที่ใช้มาตรการ ข้อบังคับในการควบคุมอันเข้มงวดสูงสุด ในระหว่างนี้ทำให้เกิดภาวะวิกฤตทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิต เกิดความเครียด ความวิตกกังวล มีสภาพจิตใจที่ ห่อเหี่ยว ท้อถอย สิ้นหวัง หวันวิตก เศร้าซึม แต่เมื่อเวลาที่ผ่านไปอย่างช้า ๆ ได้เดินมาถึง ณ จุด จุดหนึ่งของการตกอยู่ในสภาพผู้ต้องโทษประหารชีวิต มีประสบการณ์หนึ่งที่ น่าสนใจเกิดขึ้นกับพวกเขา สิ่งนั้นคือ ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง ผู้วิจัยขอส่งผ่านบทกวีด้านล่างมาเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเล่มนี้

ความว่า

เรือน	คือวิมานอยู่เหี้ย	ตั้งสวรรค์
จำ	ความสุขล้าอนันต์	ที่สร้าง
บาง	เบาปัญญาต้องทัณฑ์	ทุกข์ตรม
ขวาง	จิตขมขื่นขุข้าง	ไม่ให้กลับเรือน
	ก้าว	ข่าเหยียบเขื่อนจอมจ้ำ ระทมทุกข์
	ผ่าน	คืนวันแสงแห่งสุข เจิดจ้า
	ภาวะ	จิตปลิดเปลื้องทิ้งคุก เข้าใจ เห็นธรรม
	วิกฤต	หลุดร่วงดุจตั้งฟ้า ผ่านพ้น เมฆฝน

จากคำบอกกล่าวของบทกวีเบื้องต้น เป็นเสมือนหนึ่งป่าวให้ทราบทั่วกันว่า ชีวิตทุกชีวิตบนโลกใบนี้ ย่อมต้องต่อสู้ฝ่าฟัน การเกิดขึ้นของชีวิตก็เพียงเพื่อการดำรงอยู่ การเกิดขึ้นว่ายากแล้วแต่ การดำรงอยู่ยิ่งยากกว่า ที่ยากยิ่งกว่ายากกว่า คือการรักษาความสุขเพื่อการดำรงอยู่ และที่ยากที่สุดคือ

การเผชิญทุกข์เพื่อก้าวสู่การดำรงอยู่อย่างมีความสุข เปรียบเช่นการดำรงอยู่ของผู้ที่ได้ชื่อว่า “นักโทษ ประหารชีวิต” ในเรือนจำกลางบางขวาง

ผู้ต้องโทษประหารชีวิต ในความหมายของปुरुชนคนธรรมดาทั่วไปมีผู้ให้คำจำกัดความและให้ความหมายไว้หลากหลาย แต่เมื่อรวมความแล้วพอจะสรุปได้ว่า ผู้ต้องโทษประหารชีวิตคือผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นเสมือนมะเร็งร้ายที่กัดกร่อนสังคม สร้างความหวั่นวิตกให้สังคมมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย การประหารชีวิตนักโทษในสมัยแรกๆ ความมุ่งหมายของกฎหมายก็เพื่อแก้แค้นทดแทน และเพื่อไม่ให้คนอื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่างและกำจัดออกจากสังคมมากกว่าจุดประสงค์อื่น แต่ปัจจุบันการประหารชีวิตคือ การกำจัดมะเร็งร้ายออกจากสังคม มิให้กัดกินสังคมเพื่อให้สังคมมีความรู้สึกปลอดภัย แต่ ในความเป็นจริงตลอดระยะเวลาที่ประเทศไทยใช้มาตรการเหล่านี้หาใช่ว่าอาชญากรจะลดลงไปไม่ มีแต่จะเพิ่มขึ้นและวิธีการกระทำผิดกฎหมายก็ซับซ้อนออกอาจมากขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องใช้ความพยายามในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อผูกมัดผู้กระทำผิดด้วยความยากลำบากมากขึ้น ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับบริบทและปัจจัยจูงใจในการกระทำผิดหลายๆ ประเทศเห็นว่าโทษประหารชีวิตไม่ควรนำมาใช้กับมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชน แต่สำหรับประเทศไทยโทษประหารชีวิตยังคงบัญญัติไว้และมีผลบังคับใช้อยู่ เพียงแต่หลังจากประหาร 2 ผู้ต้องโทษคดียาเสพติดครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2554 แล้วก็ว่างเว้นมากระทั่งปัจจุบันการว่างเว้นไม่มีการประหารชีวิตผู้ต้องโทษหาใช่ว่าประเทศไทยยกเลิกหรือผ่อนผันไม่มีการประหารชีวิตแล้วก็ไม่หาใช่ แต่จะเป็นด้วยเหตุผลใดนั้น ณ นานี้ ผู้ต้องโทษประหารชีวิตทุกคนกำลังตั้งจิตตั้งใจรอคอย รอ และ คอย เท่านั้น สำหรับปुरुชนคนธรรมดามีความรู้สึกว่าสิ่งที่เจ็บปวดที่สุดในชีวิตคือการรอคอยสิ่งที่ยังมาไม่ถึง แต่สำหรับผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวางสิ่งที่เจ็บปวดที่สุดในชีวิตของพวกเขาก็คือการรอคอยสิ่งที่กำลังจะมาถึง

การศึกษาของ สิรินุช เสงี่ยมศักดิ์ 2548 (อ้างถึงใน อัจฉรา สุทธิพันธ์ 2555 :2) กล่าวว่า “ภาวะวิกฤต หมายถึง สภาวะที่บุคคลเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและกลไกการปรับตัวในภาวะปกติไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้ ประกอบกับบุคคลไม่ได้รับการเกื้อหนุนจากทรัพยากรทางสังคม ก่อให้เกิดความวิตกกังวล ความเครียด ความกดดัน ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่หรือบทบาทของตนได้ตามปกติ” นักโทษประหารชีวิต เป็นผู้ที่แบกรับความกดดัน ความรันทด หดหู่ ความเครียด ความกลัว สารพัดบรรดาที่มีเกิดขึ้นกับร่างกายและจิตใจอันหนาวเหน็บ พวกเขาดำเนินชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความหวั่นหวาดผวากับความเสียดที่จะถูกนำตัวไปเข้าสู่หลักประหารทุกวินาที คำถามก็คือแล้วเมื่อไหร่ล่ะ เพราะคำว่าเมื่อไหร่นี้แหละที่สร้างความทุกข์ให้กับพวกเขาทุกลมหายใจ ลมหายใจที่รอวันถูกมือเพชรฆาตปิดกั้นให้ดับสูญ นั่นคือด้านความคิด ความรู้สึก ส่วนด้านกายภาพความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตก็ยังถูกพันธนาการโซ่ตรวนตลอดเวลา

คำว่าโชครวนเครื่องพันธนาการแม้จะทำจากทองคำก็ไม่มีใครปรารถนาให้นำมาพันธนาการร่างกาย การถูกจำกัดแหล่งที่อยู่ ถูกจำกัดปัจจัยสี่ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของมวลมนุษยชาติไม่มีใครยินดีพร้อมรับ แต่ผู้ต้องโทษประหารชีวิตไม่มีสิทธิ์แม้แต่จะเอ่ยคำว่าขอทรวนเส้นเล็กๆ หน้อยได้ไหม (ก่อนปี 2556) ทำให้เกิดความทุกข์เวทนาทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ มีโอกาสเกิดโรคต่างๆ มากมายทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะโรคที่มีผลต่อจิตและประสาท บ้างเป็น โรคซึมเศร้า บ้างเป็น คนก้าวร้าว บางคนสนุกสนานจนหลุดโลก บ้างเดินยืมทั้งวันข้าวปลาไม่ยอมรับประทาน บางคนเอาเวลานอนมานั่งคุยคนเดียวได้ทั้งคืนแต่กลางวันกลับขดตัวนอนข้างราวตากผ้าที่ชื้นและได้อย่าง อภิรมย์ บางคนกลัวตายจนต้องฆ่าตัวตายเพื่อหนีตาย มีคนที่ประสบความสำเร็จหลายคนคือฆ่าตัวตายได้สำเร็จ แต่ก็มีอีกหลายคนที่ยพยายามหลายครั้งก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ คาดว่าเขาคงพยายามฆ่าตัวตายเพื่อหนีตายต่อไป คราบไคที่คำว่า “ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่นและ โทษประหารชีวิตยังคงกอดพวกเขาอยู่”

ความยากลำบากในวิถีชีวิตของนักโทษประหารฯ นั้น จะปรากฏในลักษณะของความทุกข์ ความทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ แต่มีได้หมายความว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดความทุกข์ ความทรมานจะเกิดจากโทษประหารชีวิตที่พวกเขาหวาดหวั่นเพียงอย่างเดียว เพราะจากการศึกษา ยังพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ลูกเมียก็เป็นส่วนสำคัญในการทำให้ผู้ต้องโทษประหารชีวิต เกิดความทุกข์ ความทรมาน ดังนั้นความทุกข์ ความทรมานจากการต้องรับโทษประหารชีวิต จึงเป็นสภาวะวิกฤตของเหล่าผู้ต้องโทษประหารชีวิต ที่ส่งผลให้มีปัจจัยอื่นๆ ตามมา ตั้งแต่เริ่มถูกนำเข้าสู่กระบวนการของกฎหมายจนกระทั่งก่อนขึ้นตอนสุดท้าย คือก่อนถูกนำตัวไปประหารชีวิตนั่นเอง

การพิจารณาว่าผู้ต้องโทษประหารฯ คนใดประสบกับภาวะวิกฤต (ชาญวุฒิ เจียมลักษณ์ ไพศาล แห่ง APM Consulting) บอกว่า เป็นการยากที่จะคาดการณ์ว่าภาวะวิกฤตจะเกิดขึ้นเมื่อไร แต่สิ่งหนึ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนไม่ว่าช้าหรือเร็ว นั่นก็คือ ความท้าทายที่ไม่เพียงปรารถนาและไม่ได้คาดล่วงหน้าไว้ก่อน ไบรอัน เทรซี่ นักธุรกิจชื่อดังที่ประสบความสำเร็จทั้งด้านการงานและชีวิตส่วนตัวได้เขียนไว้ในหนังสือ Crunch Point : The 21 Secrets to Succeeding When It Matters Most (AMACOM, 2006) ว่า “จากการประมาณการ ทุกธุรกิจจะต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตทุกๆ สองถึงสามเดือน และหากไม่สามารถรับมือกับภาวะวิกฤตดังกล่าวอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิผล ก็อาจทำให้ความอยู่รอดของธุรกิจอยู่ในภาวะสั่นคลอนได้ นอกจากนี้คนเราเองก็ต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตในทุกๆ สองถึงสามเดือนเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัว การเงิน ครอบครัว หรือสุขภาพก็ตาม ซึ่งวิกฤตที่เกิดขึ้นอาจทำให้ท่านเสียศูนย์ไปได้เช่นกัน”) โดยภาพรวมจะพิจารณาจากการที่ผู้วิจัยได้มี

ส่วนร่วมในเหตุการณ์ ได้เห็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ และจากอารมณ์ความรู้สึกในการมีปฏิสัมพันธ์จากการสัมภาษณ์

แม้ว่าชีวิตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต จะตกอยู่ในภาวะวิกฤตตามที่กล่าวมา ซึ่งจะมีการแสดงออกทางพฤติกรรม และอารมณ์ตามที่กล่าวเบื้องต้นกับทุกคนมากบ้างน้อยบ้างระดับความรุนแรงอาจจะไม่เท่ากัน แต่เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งหลายคนก็สามารถนำพาตนเองให้หลุดรอดจากสภาวะวิกฤตนั้นไปได้ การนำตนให้พ้นภาวะวิกฤตด้วยวิธีการของแต่ละคนของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรื่องจำกลางบางช่วงเปรียบได้ดังว่าพวกเขามองเห็นโอกาสในวิกฤติ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ทุกคนยอมรับว่าชีวิตนี้มีวันลืมเลือนเมื่ออยากจะทำ เพราะนี่คือบทเรียนชีวิตที่ถูกยึดเหนี่ยวให้จำแม้ไม่อยากจำ บทเรียนในตำราต้องท่อง ต้องอ่านซ้ำแล้วซ้ำเล่ากว่าจะจำได้ และเมื่อจำได้แล้วก็ต้องหมั่นทบทวนอยู่เป็นนิจ เพราะเพียงผลอโผล่น้อยนิดจะทำให้ลืมอยู่รำไป แต่บทเรียนชีวิตโดยเฉพาะบทเรียนของผู้ต้องโทษประหารชีวิต ไม่ต้องท่อง ไม่ต้องทวนไม่ต้องจำก็ไม่มีความลืมแม้จะอยากลืมสักปานใด

การศึกษาประสบการณ์ก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรื่องจำกลางบางช่วงครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตและมุ่งทำความเข้าใจภาวะจิตใจในการเผชิญภาวะวิกฤตที่เกิดจากการต้องโทษประหารชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ เป็นการแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาจากปรากฏการณ์สังคมในสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความหมาย คำนิยาม หรืออุดมการณ์ของบุคคลนอกเหนือจากข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการศึกษาโดยถือตัวนักวิจัยเองเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมุ่งตีความเพื่อทำความเข้าใจความหมายของพฤติกรรม หรืออธิบายปรากฏการณ์ในทัศนะของผู้ถูกศึกษา โดยมีจุดยืนอยู่บนบริบททางปรากฏการณ์ของผู้ที่ถูกศึกษาเหล่านั้น

ดังนั้น การศึกษาประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรื่องจำกลางบางช่วงครั้งนี้ (เทรซึ่เรียกวิกฤตการณ์นี้ว่า “จุดกระทบ” และเขายังได้อธิบายต่อไปว่าการเผชิญหน้ากับความท้าทายนี้เท่านั้นที่จะช่วยให้เราเติบโตขึ้นและแสดงให้เห็นว่าเราแข็งแกร่งขนาดไหน วิธีการที่ท่านใช้รับมือกับภาวะวิกฤตจะเป็นสิ่งกำหนดความสำเร็จ สุขภาพและความสุขของท่าน เทรซึ่เชื่อว่าเราสามารถเรียนรู้ที่จะรับมือกับความยากลำบากได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมันก็จะนำไปสู่สติปัญญา ความมีวุฒิภาวะ (maturity) และท้ายที่สุดก็คือชัยชนะ) จะช่วยสร้างความเข้าใจภาวะจิตใจและลักษณะประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต

ในเรื่องนี้จึงมีแนวทางปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
ในการควบคุมดูแลผู้ต้องโทษประหารชีวิต ควบคู่กับการช่วยเหลือให้ผู้ต้องโทษประหารชีวิต
ก้าวผ่านภาวะวิกฤตนี้ และเป็นแนวทางให้ผู้ต้องโทษประหารชีวิตในการก้าวผ่านภาวะวิกฤตนี้
โดยตรง อีกทั้งเป็นแนวทางให้บุคคลทั่วไปที่ประสบภาวะวิกฤตในรูปแบบอื่น ได้ศึกษา

เพื่อเชื่อมโยงความรู้สึก ความคิด และสภาวะของจิตใจในการเผชิญภาวะวิกฤตที่ต้องคำ
พิพากษาให้ประหารชีวิต ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่กำลังรับโทษประหารชีวิตอยู่ใน
ขณะนี้ พร้อมกันไปด้วย ว่าการเผชิญภาวะวิกฤตของการต้องโทษประหารชีวิตที่กำลังรับโทษมี
ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤต จะมีความรู้สึก ความคิด สภาวะของจิตใจเหมือนหรือแตกต่าง
กับกลุ่มที่ได้รับอภัยโทษแล้ว อย่างไร

ท้ายที่สุดไม่ว่าสุขหรือทุกข์ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งที่อยู่ภายในของมนุษย์ที่เรียกว่า “จิตใจ”
เท่านั้น ดังคำกล่าวของอัจฉราวดีที่ว่า “เราทุกคนต่างมีมหาสมุทรอันยิ่งใหญ่ซ่อนเร้นอยู่ใน
อาณาจักรแห่งใจ มหาสมุทรที่เต็มไปด้วยความแปรปรวนแห่งโชคชะตา ในยามที่คลื่นลมสงบ
มหาสมุทรก็จะหลอกล่อให้เราหลงและยึดมั่นไปกับความสุขที่กำลังดื่มด่ำ แต่เมื่อยามที่อาณาจักร
แห่งความไม่เที่ยงเผยตัวตน มหาสมุทรที่เคยสงบนิ่งก็กลับกลายเป็นปีศาจที่เกรี้ยวกราดดึงเราให้
พลัดตกลงไปในกระแสแห่งความทุกข์อันเชี่ยวกราก และพร้อมจะฉีกหัวใจของผู้อ่อนแอให้แตก
ลง มีแต่เพียงผู้เข้มแข็งเท่านั้น ที่แม้ไม่มีกระแทกฟางสักเส้นให้ยึดถือ ก็สามารถฝ่ามรสุมก้าวเดิน
ต่อไปด้วยหัวใจที่ยิ่งใหญ่กว่ามหาสมุทรแห่งความไม่เที่ยงนั้น ชัยชนะเกิดได้จากสิ่งเดียวที่มีอยู่...
หัวใจอันเข้มแข็ง” (อัจฉราวดี วงศ์สกุล:2548,ปกหลังด้านนอก)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต ในเรือนจำ
กลางบางขวาง

3. คำถามในการวิจัย

ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต ในเรือนจำกลาง
บางขวางเป็นอย่างไร

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจ ประสบการณ์ด้านจิตใจในการก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต ในเรือนจำกลางบางขวาง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตการเป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิตมาแล้ว ด้วยการย้อนประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของการเป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิต และผู้ต้องโทษประหารชีวิตที่ก้าวผ่านภาวะวิกฤตที่กำลังรับโทษ ซึ่งไม่รู้ว่า จะถูกนำตัวไปประหารชีวิตตามคำพิพากษาเมื่อใด ที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำกลางบางขวางทั้งสองกลุ่ม

การศึกษานี้เป็นการศึกษากับผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผ่านการต้องโทษประหารชีวิตและผู้ให้ข้อมูลหลักที่กำลังต้องโทษประหารชีวิต โดยผู้วิจัยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยเคยผ่านการเป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง ในการต่อสู้คดีระหว่างศาลชั้นต้นและศาลชั้นอุทธรณ์ เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนที่ผู้วิจัยได้มีประสบการณ์และได้สัมผัสวิถีชีวิตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตถึงห้าปีกว่า ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกสนามการวิจัยที่เรือนจำกลางบางขวาง เพราะเหตุการณ์ต่าง ๆ เหมาะกับกลุ่มตัวอย่างที่สามารถระลึกย้อนเหตุการณ์ได้ และมีผู้ต้องโทษประหารชีวิตเพียงพอต่อการเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิต ซึ่งพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) เป็นบุคคลที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำกลางบางขวางโดยรับโทษตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป
- 2) เป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิตทั้งที่ ได้รับพระราชทานอภัยโทษแล้วและยังไม่ได้รับอภัยโทษ
- 3) เป็นผู้มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจที่ยินดีให้ข้อมูล
- 4) เป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ
- 5) เป็นผู้มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **ภาวะวิกฤต** หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลหลัก อันนำมาสู่ความยากลำบากทางกายและทางจิตใจ

5.2 **ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤต** หมายถึง การรับรู้ความหมายภายใต้ความยากลำบากที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิต ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวนี้ เกิดจากการรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การรับรู้ทางจิตใจและทางกาย การรับรู้การจัดการกับแนวทางในการจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยประสบการณ์ทั้งหมดอ้างอิงจากการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นหลักเกณฑ์

5.3 **ผู้ต้องโทษประหารชีวิต** หมายถึง จำนวนในคดีอาญาที่ถูกฟ้องต่อศาลโดยข้อกล่าวหาว่ากระทำความผิดและศาลสูงสุด คือ ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดให้ประหารชีวิต ซึ่งผู้ต้องโทษประหารชีวิตทุกคนในประเทศไทยจะต้องถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำกลางบางขวาง เพียงเรือนจำเดียว

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยครั้งนี้คือ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกลึกซึ้ง ทักษะคิด มุมมอง วิธีการ แนวคิดในการก้าวผ่านภาวะวิกฤตจากการต้องโทษประหารชีวิต ผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องโทษประหารชีวิต รวมถึงนักจิตวิทยา ญาติพี่น้องของผู้ต้องโทษประหารชีวิต บุคคลทั่วไปที่ประสบกับภาวะวิกฤตในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน และตัวผู้ต้องโทษประหารชีวิตเอง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมแนวคิด เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับภาวะวิกฤต เช่น สาเหตุ ลักษณะ การก้าวผ่านภาวะวิกฤต เป็นต้น และผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางการดำเนินชีวิตและทางจิตใจของผู้ประสบภาวะวิกฤตของการต้องโทษประหารชีวิต ในเรือนจำกลางบางขวาง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ตามลำดับดังนี้

1. เรือนจำกลางบางขวางกับการลงโทษผู้กระทำความผิด
2. แนวคิดทฤษฎีภาวะวิกฤต
3. แนวคิดประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤต
4. แนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงคุณภาพ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เรือนจำกลางบางขวางกับการลงโทษผู้กระทำความผิด

1.1 ประวัติของเรือนจำกลางบางขวาง

เรือนจำกลางบางขวาง กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ตั้งอยู่ที่ 117 ถ.นนทบุรี 1 หมู่ 3 ต.สวนใหญ่ อ. เมือง จ. นนทบุรี 11000 โทร 0 – 2525 – 0486 – 8 ถือกำเนิดขึ้นจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่จะทรงสร้างเรือนจำขนาดใหญ่สำหรับคุมผู้ต้องขังอุกฉกรรจ์ แต่ยังไม่ทันได้ดำเนินการ นโยบายการสร้างเรือนจำได้เปลี่ยนไป ต่อมา พ.ศ. 2470 ใน รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเรือนจำกลางบางขวางจึงได้ก่อสร้างขึ้น พอถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2474 เรือนจำมหันตโทษพระนคร ได้ย้ายมารวมอยู่ที่บางขวาง วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2484 เรือนจำมหันตโทษ เปลี่ยนชื่อเป็นเรือนจำกลางบางขวาง ลักษณะทางกายภาพเรือนจำกลางบางขวางมีพื้นที่ 198 ไร่ 3 งาน 74 ตารางวา กำแพงเรือนจำมีความสูง 6 เมตร ยาว 2,406 เมตร และมีสายไฟฟ้าแรงสูงโดยรอบ ป้อมรักษาการณ์รอบกำแพง มีจำนวน 20 ป้อม

(เอกสารประชาสัมพันธ์ของเรือนจำกลางบางขวาง (2558:2) ประวัติเรือนจำกลางบางขวาง
อัครธานา)

1.2 การลงโทษผู้กระทำความผิด

คำว่า “โทษ” หมายถึง ทัณฑ์กรรม หรือผลแห่งความผิดที่ต้องรับที่รัฐลงแก่ผู้กระทำความผิดตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ส่วนคำว่า “การลงโทษ” ซัทเทอร์แลนด์และเกรสซี Sutherland and Cressey (อ้างถึงใน อารีรัตน์ ไกรเกตุ 2552:11) ได้ให้คำจำกัดความเอาไว้ว่า จะต้องเป็นการกระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่ในสังคมโดยผู้มีอำนาจในสังคมนั้น และการลงโทษจะต้องก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานแก่ผู้ถูกลงโทษตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ และนักทฤษฎีทางกฎหมายให้คำจำกัดความการลงโทษว่าประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. การก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานหรือผลประการอื่นซึ่งไม่น่าพึงพอใจ
2. กระทำต่อบุคคลที่ได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา
3. จงใจลงโทษโดยบุคคลอื่นอันมิใช่ตัวผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเอง และ
4. เป็นการลงโทษโดยรัฐตามระบบกฎหมายที่ผู้กระทำความผิดฝ่าฝืน

อารีรัตน์ ไกรเกตุ (2552:11) กล่าวว่า การลงโทษมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการกับคนที่ทำความผิด ละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม เพราะถ้าหากสังคมไม่จัดการกับคนที่ทำความผิดก็เท่ากับว่าสังคมยอมรับการกระทำผิดดังกล่าว แต่การที่สังคมจะจัดการกับคนที่ทำความผิดอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับความเชื่อของสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัย เกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำผิดและเหตุผลที่จะต้องจัดการหรือปฏิบัติกับคนที่ทำผิด ซึ่งจะเปลี่ยนไปตามยุคสมัยจะมีจุดเน้นในวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะปฏิบัติต่อคนที่ทำความผิดที่แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติ หรือการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เกิดขึ้นในยุคต่างๆ ที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันพอสรุปได้ ดังนี้

1.การลงโทษเพื่อแก้แค้น (Retribution) การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นหรือทดแทน เป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่เก่าแก่ มีมาตั้งแต่สมัยที่มนุษย์ยังป่าเถื่อน รูปแบบการลงโทษก็จะมีลักษณะรุนแรง เช่น การตัดอวัยวะ การเข็มนดี การทรมาน และการประหารชีวิต เป็นการลงโทษที่ให้สาสมกับความผิดเพื่อให้เกิดความยุติธรรมตามหลัก “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” (An eye for an eye, a tooth for a tooth)

อารีรัตน์ ไกรเกตุ (2552:11-14) กล่าวว่า สังคมเข้ามายอมรับผู้กระทำความผิด เพื่อเป็นการทดแทนด้วยเหตุผลเพื่อป้องกันมิให้มีการแก้แค้นกันเองโดยไม่สิ้นสุด ในขณะที่เดียวกันก็เพื่อช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่าให้ได้รับความเป็นธรรม วัตถุประสงค์ในการลงโทษที่ยังหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน จึงเป็นวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับความรู้สึกของประชาชน แม้ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ที่

ลดความสำคัญลงเพราะสังคมที่มีเหตุผล หรือวัตถุประสงค์อื่นในการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิด เข้ามาประกอบ และวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อแก้แค้นก็มีจุดอ่อนหลายประการ ดังนี้

1.1 การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนไม่ได้มองถึงประโยชน์ในอนาคต คือ ไม่ได้พิจารณาถึงการลงโทษนั้น จะมีผลในการป้องกันไม่ให้มีการกระทำความผิดขึ้นอีกหรือไม่

1.2 การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนไม่ได้คำนึงถึงความจำเป็นของสังคม แต่คำนึงถึงความเหมาะสมของโทษกับความผิดที่กระทำ ฉะนั้นเมื่อลงโทษผู้กระทำความผิดตามอัตราโทษแล้ว ก็ต้องปล่อยตัวออกมาทั้งๆ ที่ยังเป็นอันตรายต่อสังคมอยู่ หรือเช่น กรณีการตัดมือผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ สังคมจะไม่ได้อะไรจากการลงโทษดังกล่าว นอกเหนือจากคนพิการที่มอบให้เป็นภาระของสังคมที่จะต้องดูแลต่อไป

เป็นการยากที่จะวัดขนาดความรุนแรงของโทษกับความผิด ว่ามีความเท่าเทียมกันจริงหรือไม่ เพราะในสภาพความเป็นจริง สังคมยังไม่สามารถมีมาตรการใดๆ ที่จะลงโทษให้ได้ สอดคล้องกับความผิดอย่างแท้จริงได้ เช่น กรณีการลักทรัพย์การลงโทษอย่างไรจึงจะเหมาะสม หากจะใช้โทษจำคุกจะต้องจำคุกกี่ปีจึงจะทดแทนกันได้ เป็นเรื่องของความรู้สึกทั้งสิ้น ยังไม่มีมาตรการใดๆ ที่จะวัดกันได้ว่าทดแทนกันได้ ปัญหาจึงเกิดว่า ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษอย่างยุติธรรม หรือผู้เสียหายได้รับการตอบแทนที่ยุติธรรมหรือไม่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เอง ทำให้วัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อแก้แค้นลดความสำคัญลงในปัจจุบัน แต่ก็ยังคงมีอยู่ ทั้งนี้เพราะยังสอดคล้องกับความรู้สึกของผู้เสียหายและประชาชนทั่วไป ในการที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษเพื่อทดแทนให้สาสมกัน

2. การลงโทษเพื่อข่มขวัญยับยั้ง (Deterrence) แนวความคิดของวัตถุประสงค์แบบนี้ เป็นผลมาจากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School) ซึ่งเชื่อว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้นจากคนไม่กลัวกฎหมาย หรือการบังคับใช้กฎหมายอ่อนแอ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีเหตุผล และมีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ที่จะเลือกหรือไม่เลือกทำอะไรก็ได้โดยเลือกทำสิ่งที่จะทำให้ตนเองได้รับประโยชน์และพอใจ แต่ไม่เลือกทำสิ่งที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด มนุษย์จึงต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง การทำความผิดจึงเกิดจากการเลือกกระทำของตนเอง เนื่องจากเห็นได้ว่าประโยชน์มากกว่า จึงกล้าเสี่ยงทำผิด การลงโทษจึงมีขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำความผิด โดยการทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกว่าการกระทำผิดก่อให้เกิดความเจ็บปวดจากการกระทำผิดมากกว่าได้รับความพอใจแล้ว เขาก็จะหลีกเลี่ยงที่จะกระทำความผิด

แนวความคิดของอาชญาวิทยาดั้งเดิมเน้นการลงโทษ เพื่อป้องกันอาชญากรรม หรือข่มขวัญยับยั้งไม่ให้เกิดกระทำความผิดขึ้นอีกในอนาคต ซีซาร์ เบคคาเรีย กล่าวว่า ไร้อย่างชัดเจนว่า การลงโทษต้องมุ่งผลในการป้องกัน ซึ่งผลการลงโทษก่อให้เกิดการข่มขวัญยับยั้ง 2 ลักษณะ คือ

การข่มขู่ยับยั้งทั่วไป (General Deterrence) และการข่มขู่ยับยั้งเฉพาะราย (Special Deterrence)

การข่มขู่ยับยั้งทั่วไป เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อข่มขู่ หรือป้องกันไม่ให้คนอื่นในสังคมกระทำความผิดแบบเดียวกัน เพราะเกรงกลัวต่อการลงโทษ เช่น การลงโทษจำคุกจะทำให้คนอื่นทั่วไปเห็นว่าทำผิดแล้วติดคุก ต้องลำบาก ทำให้เกิดเกรงกลัวไม่กล้าทำผิด เช็ดกลัวต่อการลงโทษ และไม่กล้ามากระทำความผิดซ้ำอีก เนื่องจากรู้รสของความยากลำบากหรือความเจ็บปวดต่อการถูกลงโทษ อาชญากรรมเกิดขึ้นอยู่ทั่วไป ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าการลงโทษจะมีผลในการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดได้จริงหรือไม่ และแค่ไหนเพียงไร

ข้อจำกัดของการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งยังมีอีกประการหนึ่งก็คือ การใช้โทษเป็นเครื่องมือในการยับยั้งนั้น เป็นการยับยั้งที่เกิดจากความเกรงกลัว การลงโทษไม่ได้เกิดจากจิตใจที่ดีงามหรือการยับยั้งจากภายใน คือ เพราะการเป็นผู้มีวินัยหรือมีจิตใจที่ไม่คิดจะทำผิดแม้มีโอกาส ซึ่งเป็นเรื่องของการขัดเกลาทางสังคม และเป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะป้องกันอาชญากรรม

3. การลงโทษเพื่อตัดโอกาสกระทำความผิด (Incapacitation) การป้องกันสังคมหรือการตัดโอกาสกระทำความผิดนี้ มีหลักการว่า อาชญากรรมย่อมไม่เกิดขึ้นถ้าไม่มีอาชญากร หรืออาชญากรไม่มีโอกาสที่จะทำผิด การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสกระทำความผิด มีวัตถุประสงค์ที่คล้ายกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง คือ เพื่อการป้องกันอาชญากรรม แต่แตกต่างกันว่าตามหลักการของการลงโทษ เพื่อการข่มขู่ยับยั้งมุ่งให้เกิดความกลัวไม่กระทำความผิดขึ้นอีก ส่วนการลงโทษเพื่อการตัดโอกาสมุ่งป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ โดยการทำให้เขาหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดขึ้นได้

วิธีการลงโทษที่สนองต่อวัตถุประสงค์นี้ และใช้แพร่หลายในปัจจุบันก็คือการจำคุก โดยการกักผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคม แต่การจำคุกเป็นวิธีที่แยกผู้กระทำความผิดออกจากสังคมเป็นการชั่วคราว เพราะการลงโทษจำคุกเพื่อสนองต่อวัตถุประสงค์นี้ ไม่ได้เป็นวิธีที่ดีที่สุด เนื่องจากผู้กระทำความผิดยังคงต้องกลับมาอยู่ในสังคมในที่สุด แม้จะเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต และเมื่อกลับมาแล้วผู้กระทำความผิดอาจมีความ โกรธแค้นสังคมมากยิ่งขึ้น เป็นผลต่อเนื่องจากการลงโทษที่เขาได้รับ หรือปรับตัวเข้ากับสังคมยากขึ้น เพราะสังคมไม่ยอมรับเนื่องจากมีตราบาป

4. การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation) แนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positive School) ซึ่งเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับเจตจำนงกำหนด (Determinism) กล่าวคือ การกระทำของมนุษย์ถูกกำหนดจากปัจจัยต่างๆ มนุษย์ไม่สามารถเลือกกระทำได้อย่างอิสระ ใช้เหตุผลในการเลือก แต่มนุษย์ถูกกดดันหล่อหลอมจากสิ่งแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ จนมีบุคลิกภาพที่บกพร่องและหัน

ไปสู่การกระทำผิด ดังนั้นการกระทำของมนุษย์เป็นผลมาจากปัจจัยหลายอย่างร่วมกัน ได้แก่ ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางชีวภาพ และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ ดังนั้น การกระทำที่ผิดจึงเกิดจากปัจจัยหลายอย่างร่วมกัน ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล การลงโทษจึงไม่ควรมุ่งเน้นที่การกระทำผิดเป็นหลัก แต่ควรพิจารณาจากสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำผิดและการแก้ไขที่สาเหตุ

การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูจึงเป็นแนวคิดที่ให้คุณปรับตัว ให้โอกาสแก้ไขปรับปรุงตัวโดยการทำให้คนที่ทำผิดไม่ให้อำนาจไปสู่การกระทำผิดมากขึ้น โดยการพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำผิดถูกลงโทษในลักษณะที่เป็นการทำลายคุณลักษณะหรือศักยภาพในการกลับเข้าสู่สังคมของเขาโดยการใช้มาตรการลงโทษที่ไม่ทำให้เกิดรอยมลทิน และได้รับการขัดเกลาจากผู้กระทำผิดอื่นๆ วิธีการดังกล่าว ได้แก่ การใช้มาตรการเลี้ยงโทษจำคุก เช่น การรอกการลงอาญาโดยมีการคุมประพฤติ การใช้โทษปรับและการใช้มาตรการในชุมชนอื่นๆ เพื่อมิให้ผู้กระทำผิดได้รับผลกระทบในทางลบในเรือนจำ นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเลี้ยงโทษจำคุกในกรณีที่ได้เข้าไปปรับโทษในเรือนจำาระดับหนึ่งแล้ว ก็ให้อยู่ในเรือนจำให้น้อยที่สุดเพื่อให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดโดยใช้วิธีการพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษ หรือการทำงานสาธารณะและศูนย์ควบคุม ในขณะที่พวกเขาที่ใช้วิธีการจำคุกในเรือนจำก็ให้การอบรมแก้ไขโดยการฝึกวิชาชีพ การศึกษา การอบรมทางศีลธรรมและศาสนา การจัดสวัสดิการ การให้การบำบัดแก้ไขเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อมุ่งแก้ไขสาเหตุที่ทำให้ผู้กระทำผิดมีความบกพร่องและเป็นเหตุให้กระทำผิด

อย่างไรก็ตาม แม้การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูจะมีข้อจำกัดหลายประการดังกล่าวแต่ก็เป็นวัตถุประสงค์ที่ได้รับการยอมรับและปฏิบัติอยู่ในวงการราชทัณฑ์ของประเทศต่างๆ โดยทั่วไป ทั้งนี้โดยผสมผสานไปกับวัตถุประสงค์อื่น ๆ

ในส่วนของ การลงโทษโดยการประหารชีวิต ไม่มีเหตุผลอื่นใดมากไปกว่า การกำจัดให้พ้นไปจากสังคม แต่ในความเป็นจริงการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย แม้จะมีการพิพากษาตัดสินประหารชีวิต ก็มีได้มีการประหารชีวิตตามคำพิพากษาทั้งหมด หากเทียบกับที่ถูกประหารชีวิตจริงๆ นับว่ายังน้อยมาก แต่ที่เป็นปัญหาคือมาตรการควบคุมผู้ต้องโทษประหารชีวิตที่ใช้มาตรการควบคุมขั้นสูงสุด มีความเคร่งครัดในทุกบริบทของการควบคุม ทำให้ผู้ต้องโทษประหารชีวิตที่ไม่ถูกประหารชีวิต และมีโอกาสออกไปสู่โลกภายนอกกลายเป็นผู้ที่กอดเก็บ มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ก้าวร้าว ต่อต้านสังคม มีสภาพจิตใจที่ผิดปกติ เช่น รู้สึกว่าตัวเองมีปมด้อย ไม่มีใครต้องการให้อยู่ร่วมสังคม รู้สึกโดดเดี่ยว เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การลงโทษต้องเป็นการก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่บุคคลผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา และการกระทำดังกล่าวนี้กระทำโดยรัฐ

1.3 โทษประหารชีวิตในประเทศไทย

การประหารชีวิตผู้กระทำความผิดในประเทศไทย ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าเริ่มแต่ยุคสมัยใด พบหลักฐานในสมัยอยุธยาลงมา คือ ในสมัยสมเด็จพระราชาธิบดีที่ 2 พ.ศ.1978

คำว่า “ประหารชีวิต” หมายความว่า การลงโทษฆ่า โทษทางอาญาขั้นสูงสุดที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ ตามกฎหมายอาญา การลงโทษประหารชีวิตบัญญัติไว้ในมาตรา 19 กล่าวคือ

“มาตรา 19 ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดสารพิษให้ตาย”
(วิไลวรรณ บุญลอย 2554:12)

1.4 ประวัติการประหารชีวิตผู้ต้องโทษ

ตั้งแต่วันแรกที่ก่อตั้งเรือนจำกลางบางขวางเมื่อปี 2487 จนกระทั่งถึงปัจจุบันมีการประหารชีวิตผู้ต้องโทษไปแล้ว 325 คน ประหารชีวิตโดยการยิงด้วยปืนหรือที่เรียกว่ายิงเป้าจำนวน 319 คน ประหารด้วยการฉีดสารพิษจำนวน 6 คน (รายงานการศึกษา “โทษประหารชีวิตในประเทศไทย” 2557) ดังตารางที่ 1.1 และตารางที่ 1.2

ตารางที่ 2.1 สถิติจำนวนผู้ถูกประหารชีวิตด้วยการฉีดสารพิษ จำแนกตามประเภทคดี ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2552

ประเภทคดี	จำนวน (คน)
พระราชบัญญัติยาเสพติด	5
ฆ่าคนตายโดยเจตนา เจตนาพยาบาท	1

ที่มา: กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ (31 ธันวาคม 2552)

ตารางที่ 2.2 สถิติจำนวนผู้ถูกประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า จำแนกตามประเภทคดี ระหว่างปี

พ.ศ. 2478-2547

ประเภทคดี	จำนวน (คน)
ประทุษร้ายพระบรมราชตระกูล ต่อพระองค์	4
กบฏตัวการสะสมกำลังเพื่อกบฏ กระทำผิดต่อประเทศชาติ ขบถ ภายนอกราชอาณาจักร	26
บ่อนทำลายความสงบสุข	1
มีการกระทำเป็นคอมมิวนิสต์ (มาตรา 17)	1
ฆ่าคนตายโดยเจตนา เจตนาพยายาบาท	125
ฆ่าผู้อื่น วางเพลิง	5
ปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย พยายามชิงทรัพย์	87
ฆ่าเจ้าพนักงาน	7
ข่มขืนฆ่า	35
พระราชบัญญัติยาเสพติด	25
รวม	319

ที่มา: กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ (31 ธันวาคม 2547)

กล่าวโดยสรุป เรือนจำกลางบางขวางเป็นเรือนจำหันตโทษ ควบคุมผู้ต้องโทษที่มีอัตราโทษสูงตั้งแต่จำคุก 30 ปีถึงประหารชีวิต โดยเฉพาะผู้ต้องโทษประหารชีวิตที่ต้องประสบกับสภาวะวิกฤตกับโทษที่ได้รับ และมาตรการควบคุมที่เคร่งครัด ซึ่งมีทั้งความเครียด ความวิตกกังวล ความกดดันทุกรูปแบบ ที่ถ้าโถมเข้าใส่ตลอดเวลาไม่ว่ายามหลับหรือตื่น งานวิจัยเล่มนี้ผู้วิจัยมีความประสงค์ศึกษาประสบการณ์การก้าวผ่านความเครียด ความวิตกกังวล ความกดดันต่างๆเหล่านั้นของผู้ต้องโทษประหารชีวิตว่าก้าวผ่านไปได้อย่างไร

2. แนวคิดทฤษฎีภาวะวิกฤติ

แนวคิดทฤษฎีภาวะวิกฤติ (Crisis theory) ผู้วิจัยขอนำเสนอภาวะวิกฤติ 6 ด้าน คือ

- 1) ความหมายภาวะวิกฤติ
- 2) พฤติกรรมที่พบในภาวะวิกฤติ
- 3) การเกิดภาวะวิกฤติ
- 4) ปัจจัยที่ส่งผล

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤต 5) การจัดการกับภาวะวิกฤต และ6) การเกิดภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง ดังนี้

2.1 ความหมายของคำว่า “ภาวะวิกฤต”

จากการทบทวนวรรณกรรม มีการให้ความหมายภาวะวิกฤตในหลายความหมายดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554 :868,1115) ภาวะ หมายถึง ความมีความเป็น ความปรากฏ และวิกฤต หมายถึง อยู่ในขั้นต่อแหลมต่ออันตราย ฉะนั้นคำว่า “ภาวะวิกฤต” จึงหมายถึง เหตุการณ์ที่อยู่ในขั้นต่อแหลมต่ออันตราย

เบนเทอร์ (Benter 1998 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:34) กล่าวว่า ภาวะวิกฤตทางอารมณ์เป็นสาเหตุที่ไม่สงบจากสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดหรือความรู้สึกว่า ถูกคุกคาม บุคคลมักจะใช้วิธีการปรับตัว เพื่อรับมือกับภาวะคุกคามวิตกกังวลนั้นๆ ซึ่งเหตุการณ์นั้นๆ มักเกิดขึ้นเมื่อวานหรือสัปดาห์ที่ผ่านมา แล้วก่อให้เกิดภาวะวิกฤตทางอารมณ์ต่อความรู้สึกของบุคคล เหตุการณ์ชักนำ ได้แก่ ความรู้สึกสูญเสีย ถูกทำให้สูญเสียหรือทำทนาย

ศิริพร หนูนวล (2541 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:34:33) กล่าวว่า ภาวะวิกฤต หมายถึง ภาวะที่บุคคลเผชิญกับเหตุการณ์ที่รุนแรงไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น จนไม่ยอมรับสภาพความเป็นจริง และกลไกการปรับตัวที่ใช้กับภาวะปกติ ไม่สามารถใช้กับปัญหายุ่งยากนั้นให้หมดไปได้ ประกอบกับบุคคลนั้นไม่มีระบบค้ำจุน เกื้อหนุนทำให้บุคคลเข้าสู่ภาวะวิกฤต โดยมีปฏิกิริยาเริ่มจากความเครียด ความวิตกกังวล ซึมเศร้า และทวีความรุนแรงมากขึ้นจนเกิดความสับสนวุ่นวาย ไม่สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเองได้ สูญเสียความสมดุลทางอารมณ์หรือภาวะความยุ่งยากในชีวิต จะต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน

สิรินุช เสงี่ยมศักดิ์ (2548 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:34) กล่าวว่า ภาวะวิกฤต หมายถึง สภาวะที่บุคคลเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และกลไกการปรับตัวในภาวะปกติไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้ ประกอบกับบุคคลไม่ได้รับการเกื้อหนุนจากทรัพยากรทางสังคม ก่อให้เกิดความเครียด ความกดดันและความวิตกกังวล ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่หรือบทบาทของตนได้ ตามปกติ

อังศินันท์ อินทรกำแหง, วรพินทร์ ชูชมและอัจฉรา สุขารมณ (2550 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:34) กล่าวว่า ภาวะวิกฤต หมายถึง ภาวะชั่วคราวที่เกิดขึ้นกับบุคคลและบุคคลนั้นรับรู้ว่ามันเป็นสิ่งที่คุกคามต่อตัวเขา อาจเป็นความคุกคามทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สภาพแวดล้อมสังคมของบุคคล ภาพพจน์หรือเป้าหมายในชีวิต ทำให้บุคคลเกิดความสูญเสียหรือเกิดการเปลี่ยนแปลง และใช้วิธีการแก้ปัญหาในลักษณะเดิมๆ ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดความเครียดนั้น

ลดลงได้ จึงทำให้บุคคลนั้นเสียสมดุลของตัวตนไปได้ ซึ่งเป็นภาวะที่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

ปริยานุช ชื่นตา (2550 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:34) กล่าวว่า ภาวะวิกฤต หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลเผชิญปัญหา และแก้ปัญหาไม่ได้ ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึก ตึงเครียด กัดค้น ยุ่งยากใจ สิ้นหวังและไม่สามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆได้ตามปกติ

กนิษฐา จ่านงนิศย์ (2551 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:35) กล่าวว่า ภาวะวิกฤตหมายถึง ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตามปกติในชีวิต เป็นภาวะชั่วคราวที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับรู้ว่ามีสิ่งคุกคามต่อตัวเขา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง บุคคลใช้กลไกการแก้ปัญหาที่เคยใช้ ถ้าได้ผล บุคคลจะเกิดการพัฒนา แต่ถ้าใช้ไม่ได้ผลจะทำให้บุคคลเสียสมดุลเกิดความเจ็บปวดทางจิตได้

กล่าวโดยสรุป ความหมายของภาวะวิกฤตจึงหมายถึง สภาวะที่เกิดขึ้นกับบุคคลเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และไม่สามารถปรับสภาพความสมดุลให้สนองรับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือมากระทบนั้นได้ ทำให้เกิดความทุกข์ ความเครียด ความวิตกกังวล ความสับสนวุ่นใจ ความซึมเศร้าจนไม่สามารถปรับตัวได้ตามปกติ เป็นภาวะที่บุคคลต้องได้รับความช่วยเหลือ หรืออาจต้องปล่อยให้เวลาเป็นตัวประสานเยียวยาให้บุคคลเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ที่จะจัดการปรับตัวให้มีความสมดุลกับสภาวะวิกฤตนั้นด้วยตัวเอง

2.2 พฤติกรรมที่พบในภาวะวิกฤต

เมื่อบุคคลเข้าสู่ภาวะวิกฤต จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่างๆ ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก จะเกิดความกลัว ความวิตกกังวล ความโกรธ ความซึมเศร้า รู้สึกว่าตนเองเหนื่อยหน่ายอ่อนเพลีย รู้สึกสับสนวุ่นวาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อร่างกาย เช่น หายใจเร็ว เป็นลม คลื่นไส้ อาเจียนและทางด้านจิตใจ เช่น ทำให้เกิดโรคทางจิต

(กนิษฐา จ่านงนิศย์ 2551, ปริยานุช ชื่นตา 2550, สิริสุข เสงี่ยมศักดิ์ 2548 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:36) ทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แตกต่างจากภาวะปกติ คือ จะเกิดความกลัว ความวิตกกังวล ความเครียด ความโกรธ ความซึมเศร้า มีการโต้ตอบอย่างรุนแรง รู้สึกว่าตนเองเหนื่อยหน่าย อ่อนเพลีย รู้สึกสับสนวุ่นวาย ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ตามปกติ ทั้งบทบาทที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม สิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคลในภาวะวิกฤตนี้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านจิตใจ ทำให้เกิดโรคทางจิต จนบางครั้งอาจถอนตนเองออกจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆได้

สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่พบในภาวะวิกฤต คือ ความกลัว ความวิตกกังวล ความเครียด ความโกรธ ความซึมเศร้า ความสับสน ความท้อแท้สิ้นหวัง มีการโต้ตอบอย่างรุนแรง

ไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนได้ตามปกติ ทั้งบทบาทที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

2.3 การเกิดวิกฤต

วิกฤตเกิดได้จากภัยพิบัติ 2 ทาง ได้แก่ เกิดจากธรรมชาติ และเกิดจากน้ำมือของมนุษย์

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข 2548 (อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ทวีสุข 2555:7) ให้ความหมายว่า ภัยพิบัติ หมายถึง เหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิต ทำให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวง สร้างความยุ่งยากในการดำเนินชีวิตตามปกติ ของชุมชนหรือของประเทศชาติและต้องการความช่วยเหลือโดยความร่วมมือจากหน่วยงานจำนวนมาก เพื่อให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

เบญจพร ปัญญาขง 2548 (อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ทวีสุข 2555:7) ให้ความหมายของภัยพิบัติ คือ เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ อีกทั้งโครงสร้างทางสังคมได้รับผลกระทบรุนแรงและกว้างขวางจนไม่สามารถแก้ไขด้วยกลไกทางสังคมปกติได้

วาสนา เพ็ชรภักดี 2550 (อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ทวีสุข 2555:8) ให้ความหมายภัยพิบัติว่า เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดและเกิดขึ้นทันทีทันใด ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิต หรือการบาดเจ็บต่อร่างกายและจิตใจ ความเสียหายต่อทรัพย์สิน และเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก รวมทั้งการคุกคามต่อสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของบุคคลและชุมชน และต้องการความช่วยเหลือให้ฟื้นคืนสู่ภาวะปกติ

ชัยลักษณ์ แสนสุข 2551(อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ทวีสุข 2555:8) ให้ความหมายของภัยพิบัติ หมายถึง เหตุการณ์อันมีสาเหตุมาจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ก่อให้เกิดการทำลายในวงกว้าง อันนำมาซึ่งการสูญเสียชีวิต ความเสียหายของบุคคลชุมชน สิ่งแวดล้อม ทรัพย์สิน และต้องการความช่วยเหลือ ความร่วมมือจากหลายหน่วยงานเพื่อฟื้นคืนสู่สภาพปกติ

Langan and James 2005 (อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ทวีสุข 2555:8) ให้ความหมายของภัยพิบัติ หมายถึง เหตุอันเกิดจากธรรมชาติ หรือมนุษย์ก่อขึ้น จนเป็นเหตุให้มนุษย์ต้องเผชิญกับเหตุการณ์นั้น รวมทั้งจากสิ่งที่มีมนุษย์คิดค้นขึ้นได้ ยังผลให้มนุษย์ต้องตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย จนไม่สามารถช่วยเหลือบรรเทาในสถานการณ์นั้นได้ทันท่วงที

จากแนวคิดทฤษฎีภาวะวิกฤตสามารถสรุป (อังคินันท์ อินทรกำแหง,อรพินทร์ ชูชม,อัจรา สุขารมณ (2550 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2550:35) ดังนี้

1. ภาวะวิกฤตเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตามปกติในชีวิต ไม่ได้แสดงถึงความเจ็บป่วย หรือพยาธิสภาพวิกฤตทางอารมณ์ที่เกิดขึ้น จะสะท้อนให้เห็นจากการดิ้นรนต่อสู้บน

พื้นฐานของความเป็นจริง ตามธรรมชาติที่บุคคลพยายามรักษาความสมดุลระหว่างตัวเขากับสิ่งแวดล้อม

2. ความเครียดที่เกิดจากภาวะวิกฤต อาจเป็นความสูญเสียที่รุนแรง (Catastrophic) หรือเป็นเพียงเหตุการณ์เล็กๆน้อยๆ ที่เก็บสะสมมา

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวต่อการเข้าสู่สมดุล คือ

- 3.1 การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง
- 3.2 ระบบการสนับสนุนทางสังคมทั้งด้านครอบครัวที่ทำงานและสิ่งแวดล้อม
- 3.3 เทคนิคในการเผชิญปัญหา การปรับตัวและทักษะการแก้ปัญหาของบุคคล

4. ความรุนแรงของวิกฤตขึ้นกับบุคคลว่าจะรับรู้เหตุการณ์นั้นอย่างไร ขึ้นกับมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์ปัจจุบันกับจุดขัดแย้งในอดีต

5. ภาวะวิกฤตทางอารมณ์เป็นภาวะที่เกิดกับตนเองเป็นภาวะชั่วคราว

6. บุคคลที่อยู่ในภาวะวิกฤตจะมีกลไกที่ป้องกันทางจิตที่แย่ง

7. การแก้ไขวิกฤตอย่างถูกวิธีจะเป็นโอกาสที่ดี คือ

7.1 ได้จัดการแก้ไขปัญหของปัจจุบัน

7.2 ได้จัดการกับจุดขัดแย้งหรือประสบการณ์ที่ไม่ดีบางอย่างในอดีต

7.3 ได้เรียนรู้วิธีการจัดการกับปัญหาที่ดีขึ้นในอนาคต

8. ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจริงหรือที่คิดกังวลล่วงหน้าว่าจะต้องเกิดขึ้นมักเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดภาวะวิกฤต ในการจัดการกับความสูญเสียนี้ จึงมักเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขวิกฤตด้วย และเมื่อมีการแก้ไขภาวะวิกฤตอย่างถูกวิธี อีโก้จะถูกก่อตั้งขึ้นให้มีเทคนิคการปรับตัว และทักษะในการแก้ปัญหาอันใหม่ที่ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ซึ่งจะคอยช่วยเหลือบุคคลนั้นๆ ได้ในภายหน้า บุคคลจะมีความยืดหยุ่นขึ้น มีความทนต่อความกังวล มีลักษณะที่จะเรียนรู้ วิธีการแก้ปัญหาแบบใหม่ๆ ที่ดีกว่าเดิม จะมีสุขภาพจิตที่ดี

กล่าวได้ว่าการเกิดภาวะวิกฤตเกิดได้จากภัยพิบัติมาจาก 2 ทาง ได้แก่จากธรรมชาติและจากน้ำมือของมนุษย์ ซึ่งภัยพิบัติทั้งสองทางย่อมนำมาสู่ภาวะวิกฤตกับผู้ที่ได้รับกระทบจากเหตุการณ์นั้น สำหรับงานวิจัยเล่มนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะวิกฤตที่เกิดจากน้ำมือของมนุษย์ ซึ่งเกิดจากผลกระทบของตนเองจนนำไปสู่การต้องโทษประหารชีวิต

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤต

เมื่อบุคคลเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และกลไกการปรับตัวในภาวะปกติไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้ ประกอบกับบุคคลไม่ได้รับการเกื้อหนุนจากทรัพยากรทางสังคม ก่อให้เกิดความเครียด ความวิตกกังวล ความกลัว ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่หรือบทบาทของตนได้ตามปกติ ผู้วิจัยขอยกสาเหตุหลักๆ 2 สาเหตุ ได้แก่

2.4.1 สาเหตุจากความเครียด (stress) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อคนเราต้องการปรับตัวหรือจัดการกับสถานการณ์ที่คุกคาม หรือขัดขวางการปฏิบัติทางกายและทางจิตใจ ความเครียดจึงเกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการ ระหว่างบุคคลกับสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะเป็นความต้องการ ความหวัง ความต้องการความช่วยเหลือ

เซลเย่ (Selye 1996:อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:28) ได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับความเครียดตามแนวทางของเซลเย่ (Selye Theory) กล่าวคือ เมื่อร่างกายถูกควบคุมด้วยความเครียดหรือทำให้เกิดความเครียดทำให้ร่างกายของเราเปลี่ยนแปลงไป ขาดสมดุลและเมื่อร่างกายถูกคุกคามจะทำให้เกิดการตอบสนอง มีการเปลี่ยนแปลง ทางสรีรวิทยา ชีววิทยาและชีวเคมีของร่างกาย และการตอบสนองต่อสิ่งเร้าก่อให้เกิดความเครียดในแต่ละบุคคลแตกต่างกันตามปัจจัยภายใน เช่น อายุ เพศ พันธุกรรม ส่วนปัจจัยภายนอก เช่น การรักษาด้วยฮอร์โมน ยาและอาหาร นอกจากนี้ความเครียดหลายๆชนิดที่เกิดขึ้นพร้อมๆกัน ซึ่งจะเพิ่มการกระตุ้นความเครียด มีผลทำให้การต้านทานต่อสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความเครียดลดลง

ลักก์แมนและซอร์สัน อ้างอิงจาก Luckman and Soreson 1987 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:29) ได้สรุปความหมายของความเครียดไว้ ดังนี้

1. สิ่งที่มาคุกคามหรือพยายามจะทำลายบุคคล
2. สิ่งที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จไม่เพียงพอในสิ่งที่ต้องการ
3. สิ่งที่ขัดขวางพัฒนาการด้านร่างกายและจิตใจของมนุษย์
4. สิ่งที่มาคุกคามมนุษย์ทำให้สภาวะของร่างกายและจิตใจขาดความสมดุล

กรมสุขภาพจิต 2542 (อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:29) กล่าวว่า ความเครียดเป็นเรื่องของร่างกายและจิตใจ ที่เกิดการตื่นตัวเตรียมรับกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งเราคิดว่าไม่น่าพอใจเป็นเรื่องที่หนักหนาสาหัสเกินกำลัง ทรัพยากรที่เรามีอยู่หรือเกินความสามารถที่เราจะแก้ไขได้ ทำให้รู้สึกหนักใจและเป็นทุกข์ กระวนกระวายใจ และพลอยทำให้เกิดอาการผิดปกติทางร่างกายและพฤติกรรมตามไปด้วย ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับความรู้สึกว่าตนเองจะได้รับอันตรายในอนาคต

สุญารินทร์ ลิขิตวงศ์ 2544:13-14 (อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:30) กล่าวว่า ความเครียดเป็นความรู้สึกเป็นทุกข์ในตัวบุคคล เกิดทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ เกิดความไม่สมดุลของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการทำงาน พฤติกรรมการปรับตัว และบุคลิกภาพของบุคคล ผิดปกติไป

พรวิภา บรรณเกียรติ 2548:3 (อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:30) กล่าวว่า ความเครียดเป็นภาวะที่คนเรากถูกกดดันจากสิ่งต่างๆที่มากระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ ส่งผลให้ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม จิตวิญญาณของบุคคลเสียสมดุล ทำให้บุคคลต้องพยายามปรับตัวเพื่อรักษาสมดุลไว้

จึงพอสรุปได้ว่า ความเครียดเป็นความรู้สึกของบุคคลที่รับรู้ได้ถึงอารมณ์ สภาวะจิตใจ และการแสดงออกทางร่างกายที่บ่งบอกได้ว่าอึดอัด คับข้องใจ ไม่สบายตัว ไม่สบายใจ ไม่มีความสุข ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งที่อยู่รอบข้าง ทั้งจากธรรมชาติและปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งบุคคลประเมินได้ด้วยการสังเกตบุคลิกลักษณะของตนเอง ส่วนหนึ่ง และตามธรรมชาติของเหตุการณ์ขณะนั้นอีกส่วนหนึ่งว่า ความสัมพันธ์เกินขีดความสามารถ หรือทรัพยากรที่มีอยู่มีเพียงพอที่ตนเองจะใช้ต่อต้านได้หรือไม่ ความรู้สึกว่าคุณคุกคามหรือเป็นอันตรายต่อความเป็นสุข วัตถุประสงค์จากการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาจากอาการทางระบบประสาทอัตโนมัติ เช่น ความดันโลหิต อัตราการหายใจ การดึงของกล้ามเนื้อ คลื่นสมอง หรืออาการระบบทางเดินอาหาร เป็นต้น ความเครียดวัดจากแบบสอบถามประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ต่อความรู้สึกของตนเอง วัดจากการสังเกตพฤติกรรมหรืออาการต่างๆ ที่บุคคลแสดงออก เช่น พูดเร็ว กระสับกระส่าย ซึมเศร้า ร้องไห้ หงอยเหงา ว่าหวั่น บุคลิกที่เปลี่ยนแปลง เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลเกิดวิกฤต

2.4.2 สาเหตุจากความวิตกกังวล (Anxiety) มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า “To press tight” หรือ “To Stangle” หมายถึง กดให้แน่น รัดให้แน่น และมาจากภาษาลาตินว่า “Anxious” หมายถึง ความคับแค้นหรือบีบรัด

วัตสันและเฟรนด์ (Leary 1983:14:citing Watson and Friend 1969 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:23) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นประสบการณ์แห่งความทุกข์ใจ ความไม่สบายใจ ความกลัวในสถานการณ์

บัส (Buss 1980:448 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:24) กล่าวว่า เป็นการใคร่ครวญคิดหาทางหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่วิตกกังวล

ชลาเลนเคอร์และเลสลีย์ (Schlenker and Leary 1982:642 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:24) กล่าวว่า เป็นสภาวะของความวิตกกังวลที่เป็นผลมาจากการคาดการณ์ หรือประเมิน

สถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริง หรือเกิดจากการที่บุคคลจินตภาพสถานการณ์ขึ้นมาเอง แม้ว่าในอดีตที่ผ่านมายังไม่เคยประสบหรือมีประสบการณ์ทางลบมาก่อนก็ตาม

ฟัดด์ (Fudd 1992:125 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:24) กล่าวว่า ความวิตกกังวล (anxiety) เป็นสภาวะอารมณ์ของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นในสถานการณ์ซึ่งบุคคลถูกคุกคามความเป็นอยู่สถานการณ์ดังกล่าวได้แก่ ความขัดแย้ง การคุกคามทางด้านร่างกาย การคุกคามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

เมย์ (May 1983:134 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:24) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นความรู้สึกที่คุกคามการมีคุณค่าแห่งตน ซึ่งการคุกคามจะเป็นทางด้านร่างกายหรือทางจิตใจ ทำให้ขาดอิสระ ชีวิตหมดความหมาย บุคลิกภาพเปลี่ยนแปลง หรือเกิดจากการคุกคามจากสิ่งภายนอก เช่น ความไม่แน่นอนต่อสถานการณ์ เป็นต้น

ลอร์ลินส์ (Rawlins 1993:133 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:24) กล่าวว่า ความวิตกกังวลจะแตกต่างจากคนที่มีความกลัวซึ่งเขาจะรู้ว่าเกิดขึ้นมาจากสาเหตุใด แต่ความวิตกกังวลเป็นประสบการณ์ซึ่งเกิดจากการคุกคามซึ่งเราไม่ทราบแน่ชัดว่าคืออะไร

อาร์โนลด์และบ็อกส์ (Arnold and Boggs 1995:89 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:24) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นสภาวะความเครียดที่ทำให้เกิดประสบการณ์ที่เจ็บปวด และความรู้สึกของการสูญเสียพลังอำนาจ ความเชื่อมั่นจากการคุกคามจากสิ่งแวดล้อม คนที่มีความวิตกกังวลสูงๆ จะไม่สามารถตัดสินใจทำอะไรได้ด้วยตนเอง

ซุง (Zung 1971:371 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:25) ได้ให้ความหมายของความวิตกกังวลว่า เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ที่มีความวุ่นวายใจ หวาดหวั่น มักมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระร่วมด้วย เช่น มือสั่น ปวดศีรษะ ปัสสาวะบ่อย ถ้ามีความรุนแรงจะมีความรู้สึกกลัวสุดขีดได้

ซิกมันน์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud 1984 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:25) ได้อธิบายลักษณะสำคัญของความวิตกกังวลว่า เกิดจากการคุกคามในตนเองทำให้ขาดสมาธิ และมีอาการทางกายเกิดขึ้น ได้แก่ การหายใจลำบาก มือสั่น เหงื่อออก มือชา และมีอาการผิดปกติทางระบบเดินอาหาร

ฟัดด์และแบร์โรว์ (Fudd and Barrows 1992:77 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:25) ให้ความเห็นว่า ความวิตกกังวลเป็นความรู้สึกที่ไม่เป็นนามธรรม เช่น ความวิตกกังวลที่เป็นอันตราย หรือการขาดความมั่นใจ ความรู้สึกที่ต้องสูญเสียความสามารถหลายๆอย่าง จะพบได้ในทุกคน ถ้ามีมากจะทำให้เกิดโรค

สปีลเบิร์กเจอร์ (Spielberger 1966:111 อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:25) ความวิตกกังวลเป็นผลมาจากการประเมินตัดสินสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่าจะทำให้เกิดอันตรายกับบุคคลมากน้อยเพียงใด ความแตกต่างในการคิดประเมินขึ้นอยู่กับ การรับรู้ กระบวนการคิด ประเมินการตัดสินใจของแต่ละบุคคลในสภาพการณ์หนึ่ง บางคนอาจจะคิดประเมินตัดสินใจว่าเป็นอันตรายต่อตนเองอย่างรุนแรง ก็จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้นอย่างรุนแรงเกินความเป็นจริงก็จะรู้สึกว่าจะช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และรู้สึกสิ้นหวัง ส่วนบางคนอาจมีปฏิกิริยาตอบสนองไม่รุนแรงเนื่องจากบุคคลนั้นประเมินตัดสินว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมิได้มีความหมายเป็นอันตรายต่อเขามากนัก

วัฒนา ศรีสัตย์วาจา 2517:7-8 (อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:25) ความวิตกกังวลหมายถึงสภาวะทางจิตใจที่มีอารมณ์อ่อนไหว ซ้ำๆ หวาดระแวง และกลัวบางครั้งหาสาเหตุไม่ได้ ความวิตกกังวล คือ สภาพทางอารมณ์ที่ถูกกระตุ้นภายในจนก่อให้เกิดความรู้สึกไม่สบายใจ และทำให้บุคคลนั้นมีความลำบากในการปรับตัวต่อสภาพการณ์เฉพาะอย่าง

มานิตย์ ถนอมพวงเสรี 2522:6 (อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธิพันธ์ 2555:25) ให้ ความหมายของความวิตกกังวล หมายถึง สภาพทางอารมณ์ซึ่งบุคคลรู้สึกไม่สบายใจ ตึงเครียด ขาดความมั่นคง ปลอดภัย หรือความกลัวเมื่อถูกเร้าความรู้สึกหรืออยู่สภาพทางอารมณ์ เช่น หม่นหมอง เศร้าซึม เคร่งเครียด หงุดหงิด อารมณ์เสีย กังวล คิดฟุ้งซ่าน

กล่าวโดยสรุป ความวิตกกังวลเป็นประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ใจ ไม่สบายใจ เกิดความกลัวในสถานการณ์ วิตกกังวลว่าตนจะได้รับการประเมินในทางลบ เป็นผลมาจากการคาดการณ หรือประเมินสถานการณ์ภาวะอารมณ์ของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ ซึ่งจะเกิดความรู้สึกนี้เมื่อบุคคลถูกคุกคามความเป็นอยู่ ความรู้สึกของการสูญเสียพลังอำนาจ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ที่มีความวุ่นวายใจ หวาดหวั่น สับสน วิตก ทำให้ร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงแสดงออกทางกาย เช่น เจ็บปวดกล้ามเนื้อ เสียงั่น หูอื้อ อ่อนเพลีย หน้าแดง หน้าซีด หัวใจเต้นเร็ว เจ็บหน้าอก มีอาการจะเป็นลม ถอนหายใจบ่อย ปวดท้อง เหนือไหล่ ปวดศีรษะ เป็นต้น ส่วนแสดงออกทางจิต เช่น ตาเปล่า ไม่มีสมาธิ สูญเสียการควบคุม เป็นต้น

2.5 การจัดการกับภาวะวิกฤต

สาเหตุของการเกิดภาวะวิกฤตมีที่มาจากความเครียดและความวิตกกังวลเป็นหลัก สำคัญ ดังนั้นการจัดการกับภาวะวิกฤตจึงต้องมุ่งจัดการกับความเครียดและความวิตกกังวลให้ห่างหายไปจากบุคคลตามสภาพการณ์และจิตภาพการณ์

2.5.1 การจัดการกับความเครียด การจัดการกับความเครียดตรงกับภาษาอังกฤษว่า (Stress Coping) แต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างตามการเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม ค่านิยม สังคม

ประเพณีวัฒนธรรม การศึกษา สุขภาพกายสุขภาพจิต รวมถึงประสบการณ์ หากบุคคลเผชิญความเครียดและแก้ไขไม่เหมาะสม ก็ยังส่งผลให้บุคคลนั้นสะสมความเครียดเพิ่มขึ้น ไม่สามารถจัดการกับความเครียดนั้นได้ ย่อมสูญเสียความมีคุณค่าในตนเอง เกิดความสิ้นหวัง นำไปสู่ความล้มเหลวในการดำเนินชีวิต

ลาซารัส Lazarus 1984:143 (อ้างถึงใน อัจฉรวาทิ สุทธิพันธ์ 2555:32) กล่าวถึงการเผชิญปัญหากับความเครียดว่าเป็นความพยายามทางปัญญา และความพยายามทางพฤติกรรม เพื่อที่จัดการกับปัญหาหรือข้อเรียกร้องทั้งที่เกิดจากภายนอก และจากภายใน รวมถึงการจัดการต่อความขัดแย้งระหว่างปัญหาหรือข้อเรียกร้องเหล่านั้น เมื่อบุคคลประเมินรับรู้ได้ว่าเป็นภาวะที่ตนถูกคุกคาม หรือเป็นภาวะที่หนักเกินกว่าความสามารถของบุคคลที่จะรับได้

ลาซารัส Lazarus 1966:258-262 (อ้างถึงใน อัจฉรวาทิ สุทธิพันธ์ 2555:32) ได้สรุปวิธีเผชิญความเครียดไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การเข้าต่อสู้ (Attack) เป็นความพยายามของบุคคลที่จะขจัดสิ่งที่มาขัดขวางเป้าหมาย โดยพยายามเอาชนะอุปสรรคด้วยการเลือกวิธีการที่เหมาะสม ปรับปรุงวิธีการที่มีอยู่เพื่อเอาชนะอุปสรรค

2. การถอยหนี (Withdrawal) บุคคลเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็กเมื่อพบกับสิ่งที่เป็อันตรายก็จะใช้วิธีการถอยหนี เช่น การชักมือหรือเท้าเพื่อหนีไฟ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็จะใช้วิธีการแบบเดิมที่เคยใช้ได้ในวันวัยเด็ก ก็คือลักษณะการหลีกเลี่ยงลดการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์เหล่านั้น เช่น การเก็บกด (Repression) การถดถอยตนเองหรือหลีกเลี่ยง (Withdrawal) การเพ้อฝัน (Fantasy) เป็นต้น

3. การประนีประนอม (Compromise) บุคคลจะใช้วิธีการเผชิญปัญหาด้วยความเครียดแบบประนีประนอม เมื่อต้องเผชิญปัญหาที่ยุ่งยากมากๆ ซึ่งไม่สามารถเอาชนะได้ ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ บุคคลจะใช้วิธีประนีประนอม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้มากที่สุด หรือบางครั้งอาจต้องเปลี่ยนเป้าหมาย เช่น การชดเชย การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) การเลียนแบบ (Identification) ทั้งนี้กระบวนการเผชิญปัญหาด้วยความเครียดตามแนวคิดของ ลาซารัส ซึ่ง เชลเลย์ อ้างอิงจาก Shelley 1991:32:citing Lazarus and Folkman 1984:304 (อ้างถึงใน อัจฉรวาทิ สุทธิพันธ์ 2555:32)

เอ็อริช สาลิก 25451(อ้างถึงใน อัจฉรวาทิ สุทธิพันธ์ 2555:33) กล่าวว่า การเผชิญปัญหาด้วยความเครียด เป็นกระบวนการซึ่งแสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรมต่างๆ ทั้งในด้านความคิด การกระทำของบุคคลโดยวิธีการต่างๆ รวมทั้งมีการใช้กระบวนการทางจิตใจในการพยายามที่จะกำจัด ควบคุม หรือบรรเทาเหตุการณ์ที่ตึงเครียด เพื่อลดความกดดันทางจิตใจและ

อารมณ์ ลดความต้องการหรือความขัดแย้งภายใน และภายนอกทำให้จิตใจกลับสู่ภาวะสมดุลตามเดิม

สิริพร เลี้ยวกิติกุล 2545 (อ้างถึงใน อัจฉรวาทิ สุทธิพันธ์ 2555:33) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการเผชิญปัญหากับความเครียดเป็นความพยายามทางความคิด หรือพฤติกรรมที่บุคคลใช้เพื่อควบคุมปัญหา หรือบรรเทาความรู้สึกเครียดที่เกิดจากปัญหานั้น เพื่อให้ตนเองกลับสู่ภาวะสมดุลตามปกติ

พอจะสรุปได้ว่า การจัดการกับภาวะวิกฤตก็คือการเผชิญกับปัญหาความเครียดเป็นพฤติกรรมการรับรู้ความสามารถของบุคคล ที่แสดงออกในรูปของการกระทำ หรือความคิดที่พยายามหาวิธีการในการควบคุม จัดการ กับสภาพปัญหาหรือเหตุการณ์ที่คุกคาม เพื่อลดความตึงเครียดของบุคคลนั้น เพื่อให้สภาพร่างกายกลับเข้าสู่ภาวะสมดุลตามปกติ โดยมีวิธีเผชิญปัญหาความเครียด 3 วิธี ได้แก่ 1) การเข้าต่อสู้ซึ่งต้องพยายามเอาชนะอุปสรรคด้วยการเลือกวิธีที่เหมาะสม 2) การถอยหนีเป็นการหลีกเลี่ยงลดการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ และ 3) การประนีประนอมเป็นการเปลี่ยนเป้าหมายเมื่อต้องเผชิญปัญหาที่ยุ่งยากมากๆ ซึ่งไม่สามารถเอาชนะได้

2.5.2 การจัดการกับความวิตกกังวล การจัดการกับความวิตกกังวล เป็นเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคล ที่ตกอยู่ในสภาวะวิกฤตสามารถปรับตัว และควบคุมร่างกายและจิตใจให้มีความสมดุล ซึ่งสามารถเผชิญกับภาวะวิกฤตนั้นได้

จากการศึกษาของ สมบัติ กาญจนกิจ และสมหญิง จันทรุไทย 2542:84-93 และแอน โทนีและสวินสัน (Antony and Swinson 2000:69 (อ้างถึงใน อัจฉรวาทิ สุทธิพันธ์ 2555:27) มีรายละเอียด 3 วิธี ดังนี้

1) **วิธีการแบบง่าย (Simple Method)** วิธีที่จะลดความวิตกกังวล สามารถกระทำได้โดยการควบคุมร่างกาย และการควบคุมจิตใจ โดยกระทำเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้

(1) **วิธีการทางร่างกาย**

ก. การออกกำลังกายเคลื่อนไหวเป็นจังหวะ ร่างกายเคลื่อนไหวเป็นจังหวะจะทำให้รู้สึกผ่อนคลายสบายใจ

ข. การออกกำลังกายเพิ่มช่วงการเคลื่อนไหวของข้อต่อ เป็นการผ่อนคลายและลดความวิตกกังวล

ค. การหายใจลึกๆ การหายใจลึกๆเป็นวิธีที่บุคคลสามารถผ่อนคลายโดยสูดอากาศเข้าปอดเพิ่มพูนออกซิเจน และนำคาร์บอน ไดออกไซด์ออกมา จะช่วยทำให้สดชื่นและผ่อนคลายแบบง่าย

(2) **วิธีทางจิต**

- ก. การยอมรับ คือ การทำจิตใจยอมรับสภาพการณ์ สถานการณ์ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ก็ช่วยลดความเครียด วิตกกังวลได้
- ข. การเบี่ยงเบนความคิด คือ การฝึกให้คิดในเรื่องอื่น โดยเปลี่ยนความสนใจไปที่อื่น ช่วยให้เกิดความวิตกกังวลลงได้
- ค. การคิดในทางที่ดี คือ ฝึกคิดว่าสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้เราประสบกับโอกาสที่ดี
- ง. การหัวเราะ เป็นการผ่อนคลายวิตกกังวลและทำให้เตรียมจิตใจพร้อมได้

2) **วิธีการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ (Muscle Relaxation Method)** เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อแต่ละส่วนจะมีผลทำให้จิตใจรู้สึกผ่อนคลายกล้ามเนื้อ เรียกว่า Progressiv Muscle Relaxation มาใช้กับคนไข้เพื่อลดความเจ็บปวด โดยวิธีการคลายกล้ามเนื้อนี้

3) **วิธีฝึกสมาธิ** เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถลดความวิตกกังวล คำว่า “สมาธิ” แปลว่า ความตั้งจิตมั่นหรือแน่วแน้อยู่กับสิ่งนั้นๆ ถ้าพิจารณาสิ่งใด ก็ให้จิตใจแน่วแน่วจับอยู่ที่สิ่งนั้น เรียกว่าใจอยู่กับนิจ จิตอยู่กับงาน ในปัจจุบันประเทศไทยมีสำนักปฏิบัติธรรมต่างๆ มากมายหลายสำนักที่เป็นการฝึกสมาธิภาวนา สมาธิมีผลดีต่อสุขภาพต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น จิตใจสบายคลายเครียด มีความมั่นคงในอารมณ์ มีความเพียรพยายามแน่วแน่วในจุดหมาย มีสติสัมปชัญญะสูง และมีประสิทธิภาพในการทำงานได้ดีขึ้น เป็นต้น

พอจะสรุปได้ว่า ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาพบวิธีการจัดการกับภาวะวิกฤต โดยบุคคลใช้วิธีการควบคุมความวิตกกังวลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ให้สามารถปรับความสมดุลที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปรวมความทั้งความเครียดและความวิตกกังวล เป็นบ่อเกิดสำคัญที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤต เพราะฉะนั้นการจัดการกับภาวะวิกฤตของบุคคล จะต้องปรับสภาพกายและสภาพจิตใจให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มากระทบและกระสร้างเสริมความเครียดและความวิตกกังวลให้ โดยการควบคุมความเครียดและความวิตกกังวลให้อยู่กับสภาวะที่จิตใจรู้เท่าทันว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นอะไร แล้วดำเนินการหาวิธีต่อสู้ ถอยหนี หรือเปลี่ยนแปลงเข้าคลุกคลีอยู่กับสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นด้วยความสอดคล้องไปด้วยกัน รวมถึงการฝึกสมาธิ การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ตามแนวทางที่ทำให้ความวิตกกังวลหมดสิ้นไป

2.6 การเกิดภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง

จากการศึกษาพอสรุปได้ว่า ภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต หมายถึง ภาวะที่ผู้ต้องโทษประหารชีวิตเผชิญกับเหตุการณ์ที่รุนแรง จนไม่สามารถรับสภาพหรือปรับตัวได้ทันทั่วทั้งที่ ทำให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิต เกิดความเครียด วิตกกังวล ซึมเศร้า ท้อแท้ สิ้นหวัง ซึ่งเป็นภัยคุกคามทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่สามารถใช้วิธีการแก้ปัญหาในลักษณะเดิมๆ ให้ผ่านพ้นไปได้ ซึ่งเป็นสภาวะที่ต้องค้นหาวិธีการ การศึกษาศาสตร์ด้านต่างๆ เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการปรับสมดุลให้ตัวตน และยังต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

ผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง เข้าสู่ภาวะวิกฤตตั้งแต่ขั้นถูกจับกุมดำเนินคดี โดยในขั้นนี้ยังเป็นภาวะวิกฤตระดับต้น คือ อาจเกิดขึ้นแล้วก็หายไปจากความรู้สึกนึกคิด เมื่อได้รับกำลังใจ ความหวังจากผู้เกี่ยวข้องที่ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ และจะมีอาการรับรู้เป็นระยะๆ จะถูกรุกรานทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก ตามสภาพแวดล้อมที่ผู้ให้ข้อมูลหลักได้รับ แต่จะถึงจุดวิกฤตอันรุนแรงหนักหน่วงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความคิด ความรู้สึกก็คือช่วงที่คดีเด็ดขาดศาลฎีกาพิพากษาประหารชีวิต เป็นภาวะวิกฤตอันยาวนานเกิดความเครียด วิตกกังวล สิ้นหวัง ท้อแท้ ซึมเศร้า ปล่อยปละละเลยไม่สนใจทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นภาวะที่วิกฤตทั้งด้านร่างกายและจิตใจอย่างแท้จริง

3. แนวคิดประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤต

บุคคลที่จะสร้างสมประสบการณ์ก้าวผ่านภาวะวิกฤตได้ต้องประสบกับภาวะวิกฤตนั้นด้วยตัวเอง จึงจะถือได้ว่าเป็นผู้ก้าวผ่านวิกฤตได้อย่างแท้จริง ขณะเดียวกันบุคคลที่ศึกษาประสบการณ์ของบุคคลอื่นจนเข้าใจถ่องแท้ ก็นับว่าได้เรียนรู้การก้าวผ่านภาวะวิกฤตในส่วนที่เรียนรู้ได้ในระดับที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับตัวเองได้ เมื่อถึงคราวเกิดภาวะวิกฤตกับตนเอง ซึ่งผู้วิจัยขอยกแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนกับชีวิตมาเป็นทฤษฎีสนับสนุนงานวิจัยนี้ เพื่อให้เห็นว่าการก้าวผ่านภาวะวิกฤตต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนกับชีวิตดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความหมายของความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต

นักวิจัยส่วนใหญ่กล่าวถึงความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต (Sense of coherence) ในฐานะปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี อันเป็นแหล่งทรัพยากรที่เป็นคุณลักษณะอยู่ในตัวบุคคล ที่ช่วยทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการจัดการกับความเครียด

ซึ่งถือว่าเป็นบ่อเกิดแห่งภาวะวิกฤต หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งคำว่าความรู้สึก สอดคล้องกลมกลืนในชีวิต แปลมาจากคำว่า (Sense of coherence) ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการและ นักจิตวิทยาหลายท่านได้แปลว่า ความเข้มแข็งในการมองโลก, ความสอดคล้องในการมองโลก (สุรินทร์ สุทธิพิศ อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:10) และความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต (วิยะดา แซ่ตั้ง, 2551 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:10) สำหรับการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิด ความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้เลือกใช้คำว่า “ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต” แทนคำว่า “ความเข้มแข็งในการมองโลก” ในการวิจัย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิยะดา แซ่ตั้ง (2551) เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายครบถ้วนครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมีความหมายที่ สอดคล้องตามคำว่า Sense of coherence

ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต หมายถึง ความสามารถในการรับรู้โลกอย่าง ผสมกลมกลืน เป็นการรับรู้โลกทั้งด้านความคิดและอารมณ์ มองโลกตามสภาพความเป็นจริง และ เชื่อมั่นว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตเกิดจากตนเองและสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่อธิบายได้ คาดการณ์ได้ และสามารถจัดการแก้ไขได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถหาแหล่งความช่วยเหลือจาก ผู้อื่นได้ และรับรู้ว่สิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่าควรแก่การใช้พลังที่มีอยู่จัดการให้สำเร็จ ได้ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการทำความเข้าใจ ความสามารถในการ บริหารจัดการ ความสามารถในการให้ความหมาย (Antonovsky, 1993; Rothmann, Steyn, & Mostert, 2005; Yusuke, Shinichiro & Tadahiro, 2009 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11)

3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต

ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต (Sense of coherence) เป็นมโนทัศน์ หลักของทฤษฎีแหล่งกำเนิดสุขภาพ หรือ ทฤษฎีความผาสุกในชีวิต (The salutogenic model of health) (Antonovsky, 1987 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11) ซึ่งอธิบายถึงภาวะสุขภาพของ บุคคลและมีความเกี่ยวข้องกับความเครียด (Stress) และการเผชิญปัญหา (Coping) ซึ่งเป็นภาวะที่ บุคคลใช้ความสามารถในการมองเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตอย่างมีระบบ ด้วยความเข้าใจ อย่างมีเหตุมีผล สามารถคาดการณ์ได้ และสามารถหาแหล่งทรัพยากร หรือแหล่งด้านทาน ความเครียดทั่วไป (Generalized resistance resources) ของบุคคลที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการปรับตัว ที่มีความยืดหยุ่น การมีเหตุผลในการแก้ไขปัญหา การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้าง ตลอดจนศาสนา ปรัชญา ทศนคติแนวคิดที่มีอยู่ของบุคคลมาใช้ในการเผชิญกับเหตุการณ์ หรือสิ่งที่ คุกคามได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (Antonovsky, 1987 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11) สามารถดำรงภาวะสุขภาพที่ดี และมีความผาสุกในชีวิต ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ ในการจัดการกับความเครียด สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงหรือความผันผวนในชีวิตได้ดี

และสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ คงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพที่ดี (ปีติมา นายโอกาส, 2546)อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11)

ทั้งนี้ Antonovsky (1987 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11) ได้กำหนด ส่วนประกอบหลักของทฤษฎีแหล่งกำเนิดสุขภาพ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1. สิ่งเร้าที่ ก่อให้เกิดความเครียดหรือแหล่งความเครียด (Stressor) 2. ความตึงเครียด, การจัดการภาวะตึงเครียด และความเครียด (Tension, Tension management and Stress) 3. แหล่งต้านทานความเครียด โดยทั่วไป (Generalized resistance resource) 4. ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต (Sense of coherence) โดย Antonovsky(1987)ได้อธิบายองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบไว้ดังนี้

สิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความเครียดหรือแหล่งความเครียด (Stressor) หมายถึง เหตุการณ์หรือสภาพการณ์ในสิ่งแวดล้อมทั้งภายในหรือภายนอกตัวบุคคล มีผลกระทบต่อภาวะ สมดุลซึ่งบุคคลไม่มีพลังงานหรือความสามารถเพียงพอในขณะนั้นที่จะจัดการแก้ไข สิ่งเร้าเหล่านี้ จะอยู่ทุกหนทุกแห่ง ซึ่งบุคคลต้องเผชิญอยู่ตลอดเวลาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ภาวะตึงเครียด (State of tension) และภาวะเครียด (State of stress) เป็นภาวะ ที่เกิดจากการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเกิดผลดีหรือผลเสียต่อสุขภาพขึ้นอยู่กับความ เพียงพอ ประสิทธิภาพในการจัดการกับความตึงเครียด และความสำเร็จในการจัดการกับความตึง เครียดจะทำให้บุคคลมีสุขภาพดี ช่วยเพิ่มความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต ส่วนภาวะเครียดเกิด จากความล้มเหลว ในการจัดการกับความตึงเครียดหรือการเอาชนะสิ่งเร้า ซึ่งภาวะเครียดจะทำให้ บุคคลเกิดความไม่สมดุลทางจิตใจ อันนำไปสู่ผลกระทบต่อภาวะทางสุขภาพร่างกายและจิตใจได้

แหล่งต้านทานความเครียดทั่วไป(Generalized resistance resource)หมายถึง สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมของกลุ่มและสังคม ที่สามารถจัดการกับความตึงเครียดได้อย่างมี ประสิทธิภาพ คุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าว ได้แก่ ลักษณะทางด้านกายภาพ สติปัญญา อารมณ์ ค่านิยม ทักษะการสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สังคมและวัฒนธรรม การมีเอกลักษณ์เฉพาะตน หรือ วิธีการปรับตัวที่มีความยืดหยุ่น มีเหตุมีผล การมองการณ์ไกล การได้รับแหล่งสนับสนุนทางสังคม จากบุคคลรอบข้าง ศาสนา ปรัชญา และการป้องกันภาวะสุขภาพ หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่แข็งแรง จะเห็นได้ว่าแหล่งต้านทานความเครียดทั่วไป เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลมีวิธีการจัดการกับ ความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแหล่งต้านทานความเครียดโดยทั่วไป มีแนวโน้มที่จะเพิ่ม ความสามารถในการจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้ดูเป็นระบบ คือ ช่วยให้บุคคลได้มองและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างมีระบบ และมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ว่ามีความหมาย โดยหน้าที่หลักของแหล่งต้านทานความเครียด ทั่วไปจะทำหน้าที่ 2 ประการ คือ 1. เสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตที่ช่วยสร้างความรู้สึกลึกซึ้ง

กลมกลืนในชีวิต 2. ก่อให้เกิดศักยภาพซึ่งผู้ที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสามารถนำมาใช้ในการจัดการกับความตึงเครียดที่เกิดขึ้นได้

นอกจากนี้เมื่อ Antonovsky (1987) เริ่มต้นศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต เขาได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเชลยสงครามที่ถูกกักขังในค่าย และต้องประสบกับเหตุการณ์มากมายที่ก่อให้เกิดภาวะเครียด แต่เหตุใดมีเชลยบางคนยังมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ จึงศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชลยสงครามที่ได้รับบาดเจ็บรุนแรงทั้งหมด 51 คน ผลจากการวิเคราะห์ทำให้สัมภาษณ์ พบว่าเชลยสงครามกลุ่มที่มีสุขภาพดีนั้นเป็นบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตในการมองโลกลักษณะดังต่อไปนี้

1. เหตุการณ์หรือสิ่งเร้าจากที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในชีวิตมนุษย์เรานั้นมีระบบระเบียบสามารถอธิบายเหตุผลและสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้
2. เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าที่มีความเครียด บุคคลสามารถแสวงหาแหล่งด้านทานทั่วไปที่จะช่วยในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้
3. เหตุการณ์หรือสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ทำทนาย มีคุณค่าและคุ้มค่าในการตอบสนองหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วงไปได้ (พัชร โชคพิงศ์, 2547 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:12)

ดังนั้นความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต จึงเป็นการมองโลกและชีวิตของตนเองอย่างเป็นองค์รวม ไม่เฉพาะสถานการณ์ปัญหาใดสถานการณ์หนึ่ง หรือเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งของชีวิต แต่เป็นลักษณะการรับรู้ด้านปัญญาหรือมุมมองที่บุคคลมีต่อเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าและต่อตนเองว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นสามารถเข้าใจได้ อธิบายได้ด้วยเหตุและผล ไม่หวั่นไหวไปกับกระแสของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่พร้อมใคร่ครวญพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นอย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ตลอดจนมองปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ทำทนายที่จะเข้าไปแก้ไข ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิต สามารถดำรงความมีสุขภาพดี และความผาสุกในชีวิตเพื่อให้พร้อมรับมือกับปัญหา อุปสรรคต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้ (วิยะดา แซ่ตั้ง, 2551 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:13)

3.3 องค์ประกอบของความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต

บุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูง จะมีการรับรู้และประเมินเหตุการณ์สถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบดังนี้ (Antonovsky, 1993)

3.3.1 องค์ประกอบด้านความสามารถเข้าใจ (Comprehensibility) เป็นการรับรู้และประเมินสิ่งเร้าว่าเป็นสิ่งที่สามารถเข้าใจได้ รับรู้สิ่งเร้าหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียด ซึ่งมาจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของบุคคลนั้นมีความชัดเจน มีโครงสร้างที่เป็นระบบ มีขั้นตอน

มีระเบียบไม่ยุ่งยากซับซ้อนและอธิบายได้ บุคคลที่มีความสามารถในการเข้าใจสูง จะเชื่อว่าสิ่งเร้าหรือความเครียดที่จะเผชิญต่อไปในอนาคต สามารถอธิบายเหตุผลและสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ แม้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะรุนแรง หรือไม่คาดคิดมาก่อน เช่น ภาวะสงคราม ความล้มเหลว การพลัดพราก หรือความตาย แต่เมื่อบุคคลต้องเผชิญเหตุการณ์ต่างๆ บุคคลสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น ๆ ได้ โดยใช้สติปัญญาในการทำความเข้าใจปัญหานั้นว่าเป็นสิ่งธรรมดาที่บุคคลอาจจะต้องพบเจอ

3.3.2 องค์ประกอบด้านความสามารถในการจัดการ (Manageability) เป็นการรับรู้และประเมินของบุคคลว่าตนมีแหล่งทรัพยากรเพียงพอที่จะใช้ตอบสนอง หรือจัดการกับปัญหาที่รุมเร้าตนอยู่ ซึ่งสิ่งที่นำมาจัดการนั้นอาจมาจากความสามารถภายในตนเอง เช่น สติปัญญา การค้นคว้าหาความรู้ หรือจากความสามารถภายนอกจากแหล่งอื่น ๆ เช่น เพื่อน ผู้ร่วมงานหรือคนอื่น ๆ ที่ไว้วางใจได้ บุคคลที่มีองค์ประกอบด้านนี้สูง จะไม่รู้สึกรู้สว่าตนตกเป็นเหยื่อของเหตุการณ์ หรือมีความรู้สึกในชีวิตตนไม่มีความยุติธรรม โทษบุคคลภายนอก เมื่อเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงในชีวิต แต่บุคคลเหล่านี้จะพยายามปรับตัวต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะไม่มัวเศร้าอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

3.3.3 องค์ประกอบด้านความสามารถในการให้ความหมาย (Meaningfulness) เป็นการรับรู้และประเมินของบุคคลว่าปัญหา หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่า และตนมีกำลังความสามารถเพียงพอที่จะเข้าไปจัดการ โดยมองปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ทำลายคุณค่าที่จะจัดการมากกว่าที่จะมองว่าเป็นปัญหา เป็นภาระหนัก หรือเป็นความโศกเศร้าที่ตนต้องเผชิญ เมื่อมีความทุกข์เกิดขึ้น แม้จะเป็นสิ่งที่ไม่ต้องการก็ตาม บุคคลเหล่านี้ก็เต็มใจและมีกำลังใจที่จะจัดการ และพร้อมที่จะค้นหาคุณค่าจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น และจะพยายามตัดสินใจเลือกทำสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตผ่านความทุกข์นั้น ๆ นอกจากนี้ การเห็นคุณค่าความหมาย จะมีความเกี่ยวข้องกับ การที่บุคคลรู้สึกในชีวิตตนมีคุณค่า หรืออย่างน้อยบางส่วนของชีวิตของบุคคลนั้นคุณค่าที่มุ่งมั่นดำเนินต่อไปอย่างเต็มความสามารถ อย่างมีศักดิ์ศรีที่ตนพึงกระทำ

ดังนั้นบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต จึงมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้รูปแบบแบบเผชิญกับปัญหา ไม่หลีกเลี่ยงปัญหา และการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมจากแหล่งทรัพยากรต่างๆ ในทางกลับกันบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตต่ำจะปล่อยคนให้ไปตามอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมากมายในระหว่างที่มีปัญหาเกิดขึ้น

3.4 การพัฒนาความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต

Antonovsky (1993) ได้กล่าวถึงการพัฒนาความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต ที่มาจากลักษณะของประสบการณ์ชีวิตและพัฒนาการของความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต ดัง รายละเอียดต่อไปนี้

3.4.1 ลักษณะของประสบการณ์ชีวิตและการพัฒนาความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต เป็นความรู้ที่เกิดจากการที่บุคคล ได้กระทำหรือได้พบเห็นบางสิ่งบางอย่างมาในชีวิตซึ่งมีการพัฒนามาตั้งแต่แรกเกิดไปจนกระทั่งจบชีวิต โดยความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตมีที่มาจากประสบการณ์ชีวิต ประกอบไปด้วย 3 ลักษณะ คือ

1) *ประสบการณ์ชีวิตที่เกี่ยวกับความรูสึกเชื่อมั่น และไว้วางใจผู้อื่นได้โดยสม่ำเสมอ* ประสบการณ์ด้านความเชื่อมั่นและไว้วางใจนี้จะส่งผลให้บุคคลรับรู้สิ่งเร้าต่างๆที่เกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่สามารถเข้าใจได้ มีระเบียบ อธิบายได้ด้วยเหตุผล เป็นประสบการณ์ชีวิตที่ได้จากเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เกิดขึ้นในลักษณะที่คงที่สม่ำเสมอ คาดการณ์ ทำนายเหตุการณ์ได้ จัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ลักษณะประสบการณ์เช่นนี้จะช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถในการทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) *ประสบการณ์ชีวิตที่เผชิญกับสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์ในชีวิตที่อยู่ในระดับสมดุลพอดี (Good load balance)* คือ พอดีกับความสามารถที่ตนมีอยู่ ลักษณะประสบการณ์เช่นนี้ช่วยพัฒนาบุคคล ให้เกิดการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถด้านใดบ้าง และจะนำความสามารถนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไร มีแหล่งทรัพยากรเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ ส่งผลให้บุคคลสามารถมองหาแนวทางในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น และสามารถจัดการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ลักษณะประสบการณ์เช่นนี้ช่วยพัฒนาบุคคลให้มีประสบการณ์

3) *ประสบการณ์ชีวิตในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการกำหนดผลลัพธ์ในชีวิตตน* เกิดความรู้สึกว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่า คุ่มค่าที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง ส่งผลให้บุคคลนั้นมองปัญหาว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย มีความหมาย น่าจะเข้าไปแก้ไข ประสบการณ์ชีวิตเหล่านี้จะแตกต่างกันไปในแต่ละคน แต่ละครอบครัว จึงทำให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตแตกต่างกัน โดยความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตจะเริ่มก่อตัวขึ้นตั้งแต่แรกเกิดและจะพัฒนาไปเรื่อยๆ และสามารถเสริมสร้าง เปลี่ยนแปลงได้ตลอดชั่วชีวิตของบุคคล

3.4.2 พัฒนาการของความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต คือ กระบวนการ

เปลี่ยนแปลงในด้านความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต อย่างเป็นระเบียบแบบแผน และต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นพัฒนาการของชีวิตของมนุษย์ โดยเริ่มพัฒนาตั้งแต่ในช่วงวัยทารก วัยเด็ก วัยรุ่น ไปจนกระทั่งในวัยผู้ใหญ่ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (Antonovsky, 1987)

1) *ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตเมื่อบุคคลอยู่ในช่วงวัยเด็ก* ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตเริ่มพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดในวัยทารกและวัยเด็ก คือ การได้รับการตอบสนองด้านความหิว การขับถ่าย ความสุขสบาย ความรัก ความผูกพันจากครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ และบุคคลรอบข้างจะช่วยพัฒนาความไว้วางใจ ความมั่นใจให้เกิดขึ้นได้ และจะพัฒนาสู่ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตต่อไป ซึ่งเป็นความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตที่เริ่มก่อตัวขึ้น ยังไม่คงที่ถาวร ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยที่ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตที่ไม่ถาวรในวัยเด็ก จะเปลี่ยนไปในลักษณะที่เด่นชัดมากยิ่งขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัยที่สำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้น มีประสบการณ์ชีวิตมากมายที่บุคคลจะต้องเลือกหรือเผชิญหน้า มีผลทำให้ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูงขึ้นหรือต่ำลงได้มาก

2) *ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตเมื่อบุคคลเข้าสู่ผู้ใหญ่* ซึ่งเป็นวัยที่บุคคลมีภาระหน้าที่มากมาย เช่น แต่งงาน ทำงานหารายได้ มีครอบครัว มีสัมพันธภาพในสังคม ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตจะมีการพัฒนาไปสู่ระดับที่ค่อนข้างมั่นคงในอายุประมาณ 30 ปี แต่ก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ จากการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใดอย่างรวดเร็ว จนบุคคลไม่ทันเตรียมตัวหาทางในการเผชิญ เช่น การอพยพ สงคราม การพลัดพราก การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก สูญเสียการงาน ภัยธรรมชาติ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝัน ประสบการณ์เหล่านี้มีผลทำให้ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป แต่ยังมีปัจจัยที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จะช่วยให้ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเพิ่มขึ้นได้ หรือคงไว้ซึ่งระดับความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตที่เพิ่มขึ้นเช่นนั้นต่อไป ซึ่งปัจจัยดังกล่าวประกอบไปด้วยปัจจัยด้านจิตใจ ปัจจัยด้านโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในอดีต (พัชรินทร์ นิตจันทร์, 2538 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:15)

3.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต

Antonovsky(1987) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ไว้ดังนี้

3.5.1 ปัจจัยด้านจิตใจ (Psychological source) ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ชีวิต

และพัฒนาการตั้งแต่วัยเด็ก การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ในครอบครัว การที่เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอ หากได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสมตั้งแต่วัยเด็กย่อมส่งผลให้เมื่อบุคคลโตขึ้นสามารถมีการปรับตัวได้ดี มีความยืดหยุ่นและมีเหตุมีผล ประสบการณ์ชีวิตนี้จะเป็นสิ่งเสริมสร้างให้เกิดความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูงขึ้นแต่ถ้าเด็กที่รู้สึกว่าคุณขาดความรัก ความอบอุ่น ถูกทอดทิ้ง มีความรู้สึกหมดหวัง จะส่งผลให้การเสริมสร้างความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตลดลงตามไปด้วย

3.5.2 ปัจจัยด้านโครงสร้างทางสังคม (Social - structure source) ทั้งนี้อาจหมายรวมถึงบทบาททางสังคม ระดับชนชั้นในสังคม กฎระเบียบ หน้าที่การงาน ค่านิยม วัฒนธรรมที่สืบทอดจากบิดามารดา แหล่งสนับสนุนทางสังคม ความร่วมมือของบุคคลในสังคม การมีข้อผูกพันต่อกันในสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนช่วยให้บุคคลมีความมั่นใจในการเผชิญกับปัญหาและส่งเสริมให้ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตของบุคคลสูงขึ้น

3.5.3 ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและเหตุการณ์ในอดีต (Culture - historical source) ซึ่งได้แก่ความมั่นคงของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ปรัชญา ความเชื่อ ศิลปะ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์บางอย่างในชีวิตอย่างคาดไม่ถึง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลต่อโครงสร้างทางบุคลิกภาพพื้นฐานของแต่ละบุคคล ซึ่งโครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐานที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นส่วนหนึ่งก็คือ ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต เนื่องจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมเหล่านี้จะเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคม แหล่งด้านทานความเครียด ที่ทำให้บุคคลสามารถจัดการกับความตึงเครียดที่เกิดขึ้นกับตนได้ ตลอดจนมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความสามารถในการจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้ดูเป็นระบบ คือ ช่วยให้บุคคลได้มองและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างมีระบบ และมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ว่ามีความหมายมากยิ่งขึ้น

แม้ว่าความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตของบุคคล มักขึ้นอยู่กับลักษณะของประสบการณ์ชีวิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตแล้ว Antonovsky (1979) ได้กล่าวว่า การประสบความสำเร็จในการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตของบุคคล โดยอาศัยแหล่งด้านทานความเครียดทั่วไปเป็นทรัพยากรทางจิตสังคม เพื่อช่วยในการบริหารจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิต ก็นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่สามารถพัฒนาความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตของบุคคลให้สูงขึ้นด้วย (วิยะดา แซ่ตั้ง, 2551 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:16)

3.6 กระบวนการทำงานของความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต

กระบวนการทำงานของความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต เริ่มจากการที่บุคคล

ต้องประเมินสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นที่นำไปสู่การรับรู้ทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก จิตใจ ที่นำไปสู่การมองหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและจัดการกับปัญหาในที่สุด (Antonovsky, 1982) โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.6.1 การประเมินสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความกดดันหรือความตึงเครียด บุคคล

สามารถรับรู้และประเมินสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นได้ ทั้งในทางบวกหรือทางลบในสถานการณ์เดียวกัน บุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูง จะมีการรับรู้และประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความสบายใจ ไม่มีความขัดแย้ง ทั้งนี้เพราะเขาเชื่อมั่นว่าปัญหาต่าง ๆ จะคลี่คลายลงได้ ปัญหาทุกปัญหานั้นย่อมมีหนทางในการแก้ไขได้โดยใช้หลักเหตุและผล

3.6.2 การรับรู้ทางอารมณ์ เมื่อมีสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความเครียดสิ่งเดียวกันมา

กระทบ บุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูงจะรู้สึกมีความหวังและตื่นเต้น พร้อมทั้งจะต่อสู้และเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากจะคาดเดา ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตต่ำจะรู้สึกสิ้นหวัง หวาดกลัว และเฉื่อยชาปราศจากความคิดที่จะเข้าไปเผชิญปัญหา

3.6.3 การมองแนวทางแก้ไขปัญหา บุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนใน

ชีวิตสูง จะมองแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือชัดเจน เฉพาะเจาะจง ค้นหาวิธีการที่หลากหลายพิจารณาปัญหาได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริงและก่อนที่จะกระทำสิ่งใด ๆ บุคคลเหล่านี้ จะคิดแปลงวิธีการที่เหมาะสมมาใช้จัดการกับความเครียดหรือปัญหาต่าง ๆ ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตต่ำจะสับสน กังวลไม่แน่ใจ และพยายามวิ่งหาความช่วยเหลือจากแหล่งต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ

3.6.4 การจัดการกับปัญหา เมื่อเผชิญกับปัญหาบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลม

กลืนในชีวิตสูง จะมีความสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสม เลือกและคิดแปลงวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการปัญหาได้มากกว่าบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตต่ำ ซึ่งพบว่าบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูง จะมีความอดทนและพร้อมที่จะเผชิญปัญหา แต่ในทางกลับกันบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตต่ำ จะมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงและเลือกวิธีที่จะไม่เผชิญกับปัญหา โดยมีความรู้สึกว่าคุณถูกกดดันมาก เป็นผลให้เกิดความรู้สึกหมดหวังเหนื่อยหน่าย และมีแรงจูงใจเพียงเล็กน้อยที่จะเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

ถึงแม้ว่าบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูง จะมองชีวิตของตนว่าเป็นสิ่งที่สามารถคาดการณ์ได้ และเป็นสิ่งที่เต็มไปด้วยความหมาย รวมทั้งเชื่อว่าตนมีวิธีการที่จะนำมาจัดการแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้นได้ ก็ไม่ได้หมายความว่าบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูง จะรู้สึกว่าตนสามารถควบคุม จัดการทุกอย่างในชีวิตได้หมด หรือการกระทำของตนจะต้องได้รับความสำเร็จ สามารถแก้ไขปัญหามาได้ในทุกครั้ง ชีวิตของเขาอาจเต็มไปด้วยความยุ่งยาก

ลำบากและซับซ้อน การบรรลุเป้าหมายเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยจากการใช้ความพยายามอย่างมาก ซึ่งอาจประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้ แต่สิ่งสำคัญ คือ เขามองเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตด้วยความเข้าใจ มีเหตุผล ตลอดจนมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาว่า ทุกสิ่งทุกอย่างจะลุล่วงไปได้ด้วยดี ตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงในชีวิตที่เกิดขึ้น และพร้อมที่จะยอมรับและยอมรับกับความจริงที่ปรากฏ (Antonovsky, 1993)

การที่บุคคลจะมีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูงหรือไม่ นั่น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือการได้รับความพึงพอใจ แต่ขึ้นอยู่กับ การที่บุคคลเชื่อในความถูกต้องหรือความมีเหตุผลของตน ในแต่ละสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ ดังนั้น ถึงแม้ว่าบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูงจะประสบเหตุการณ์ที่ทุกข์ทรมาน สูญเสียหรือล้มเหลวเพียงใด แต่ก็จะไม่สามารถทำให้ความเข้าใจที่บุคคลมีต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ลดลง หากว่าสิ่งโชคร้ายที่ตนต้องเผชิญนั้นอยู่ภายใต้เหตุผลและเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดขึ้นแล้วต่างหาก (Cohen, Ben-Zura, & Rosenfeldb, 2008 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:17)

3.7 ประโยชน์ของความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต

Antonovsky (1982) กล่าวว่า ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต มีผลต่อการเผชิญหรือรับมือกับสิ่งเร้าที่บุคคลต้องพบเจอ ดังนี้

3.7.1 ช่วยให้บุคคลมีการรับรู้ว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นสามารถเข้าใจได้ อธิบายได้

ด้วยเหตุและผล จากการที่บุคคลมีความเข้าใจในตนเอง เข้าใจว่าปัญหาคืออะไร มีที่มาจากไหน เข้าใจถึงความต้องการของตน ทราบว่าตนเองมีลักษณะหรือบุคลิกเป็นอย่างไร และใช้สติปัญญาในการทำความเข้าใจปัญหานั้น และบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต จะประเมินสิ่งเร้าว่าไม่ใช่เป็นสิ่งที่คุกคามตนเอง หรือทำให้ตนต้องยากลำบาก แต่เป็นสิ่งที่ท้าทายที่ต้องเผชิญและผ่านมันไปได้ดีกว่าบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตต่ำ และถ้าบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูงประเมินสิ่งเร้านั้นว่าเป็นสิ่งที่คุกคาม ก็จะประเมินในลักษณะที่มีความสำคัญกับตนเองในระดับที่เป็นจริง หรือประเมินว่าเป็นสิ่งเร้าที่น่าจะส่งผลในทางที่ดีต่อตนเอง ทั้งนี้เพราะบุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นว่าปัญหาต่าง ๆ ย่อมมีทางออก และจะคลี่คลายลงได้ มองปัญหาที่เกิดขึ้นว่าจะกลายเป็นปัญหาที่มีทางออก มีหนทางในการแก้ไข และสามารถแก้ปัญหาได้ โดยใช้ความฉลาดที่ตนมีอยู่ด้วยเหตุผล

3.7.2 ช่วยให้บุคคลมีการรับรู้ว่ามีปัญหานั้นสามารถแก้ไขได้ โดยการให้ความรู้แก่

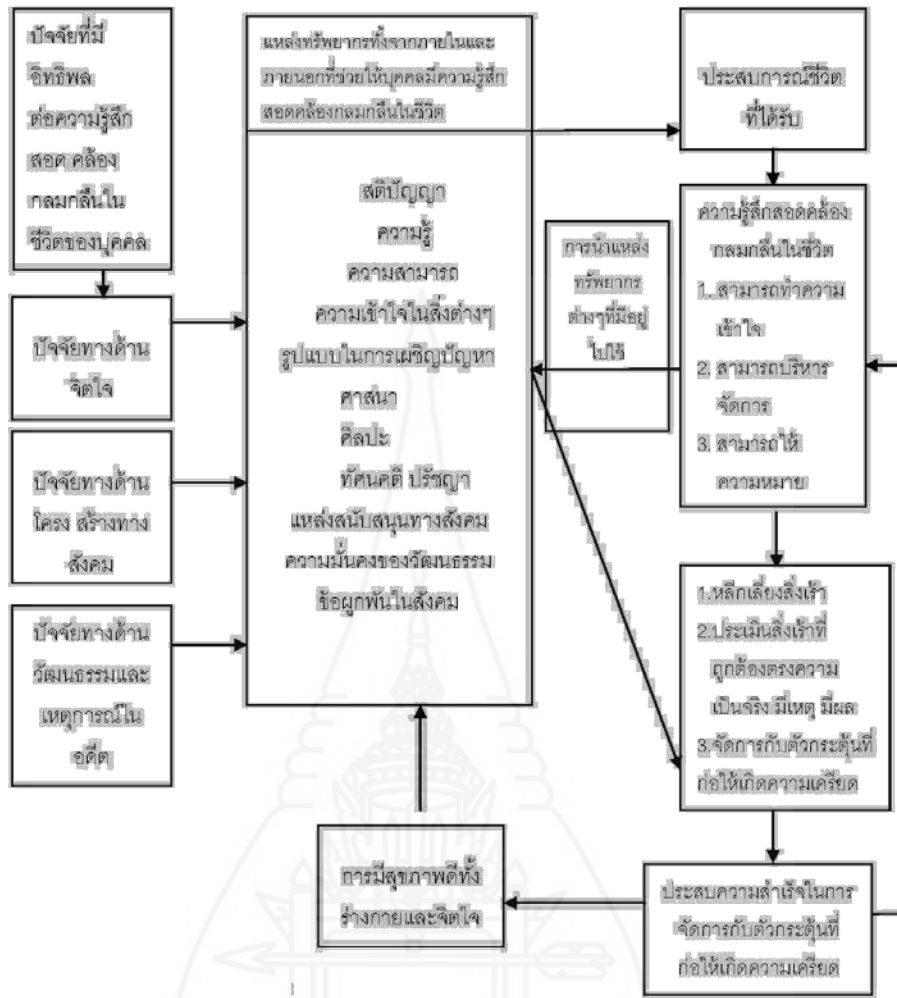
บุคคลในเรื่องที่เป็นปัญหา การให้การสนับสนุนทั้งจากครอบครัว บุคคลรอบข้าง ช่วยเหลือทั้งในด้านจิตใจ หรือวัตถุสิ่งของที่จะทำให้ปัญหานั้นคลี่คลายลงได้ การมีข้อมูลพื้นฐาน ข้อตกลงกันในสังคม ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ก็จะเกิดการช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ตลอดจนการ

ให้การศึกษาถึงวิธีการปรับตัวต่อความเครียดหรือเผชิญปัญหาอย่างเหมาะสม เช่น การพิจารณาปัญหาโดยใช้เหตุผล การมีความยืดหยุ่นในสถานการณ์ต่าง ๆ และมีรูปแบบในการรับรู้ ประเมินสิ่งเร้า และจัดการกับสิ่งเร้าไปในทางที่สร้างสรรค์ เมื่อสิ่งเร้าสิ่งเดียวกันมากระทบบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูง เขาจะรู้สึกท้าทายมีความหวัง ตื่นเต้น ในขณะที่ผู้ที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตต่ำจะรู้สึกสิ้นหวัง เฉื่อยชา ชีวิตเศร้าหมอง

3.7.3 ช่วยให้คุณคนมีการรับรู้ว่าเป็นปัญหานั้นมีคุณค่า คุ่มค่า มีความท้าทาย ในการเข้าไปจัดการแก้ไข โดยบุคคลสามารถใช้ปรัชญาหรืออุดมคติในการดำเนินชีวิต การมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้มีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ รู้จักประเมินปัญหาว่าเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ สนุกที่จะเรียนรู้ค้นหาวิธีการต่างๆมาจัดการ มีแรงจูงใจที่จะแก้ปัญหาหรือมีเป้าหมายในชีวิต นอกจากนี้บุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูงจะประเมินสิ่งเร้าอย่างมีระบบ มองปัญหาได้ตรงกับความจริง อีกทั้งยังมองเห็นว่าตนเองมีแหล่งประโยชน์ที่จะช่วยในการปรับตัว จึงมองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยสามารถดึงเอาแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ในการเผชิญ หรือรับมือกับภาวะการณ์ที่บุคคลรับรู้ว่าจะคุกคามตนเองได้ค่อนข้างดี และยังสามารถเลือกกลยุทธ์ที่จะใช้ในการจัดการกับปัญหาที่เผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม ตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตต่ำนั้น จะมีความสับสน มักจะหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาและมีแนวโน้มที่จะละทิ้งปัญหาดังแต่ต้น

จากที่กล่าวมานั้น Antonovsky (1987) ได้เสนอแบบจำลองภาวะสุขภาพของการมีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตไว้เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจที่ง่ายขึ้นดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 แสดงแบบจำลองภาวะสุขภาพ

ที่มา : Antonovsky, 1987, หน้า 258

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคคลใช้ในการจัดการกับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความตึงเครียดและสามารถจัดการกับภาวะความกดดันที่เกิดขึ้น เมื่อต้องพบหรือเผชิญกับปัญหาที่ยากลำบาก หรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความท้อแท้ บุคคลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสูงมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาและจัดการกับอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์น้อยกว่าบุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตต่ำ ด้วยเหตุนี้บุคคลที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตย่อมเชื่อมั่นว่าสภาพการณ์ที่เลวร้ายหรือปัญหานั้นย่อมมีทางออก มีแนวทางที่สามารถจัดการกับภาวะตึงเครียดที่เกิดขึ้นได้ สามารถในการพิจารณาหรือประเมินเหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้องตามที่

เป็นจริงมากที่สุด มีการรับรู้ความถูกต้องตามกฎหมาย มีความยืดหยุ่นในเรื่องต่าง ๆ และมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหา รู้จักเลือกใช้แหล่งทรัพยากรรอบตัวที่มีประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของบุคคล จึงจำเป็นต้องอาศัยความสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต ให้เอื้ออิงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นวิกฤตซึ่งจะเข้ามาในรูปแบบของความเครียด ความวิตกกังวล โดยการพิจารณาประเมินสถานการณ์ตามความเป็นจริง เพื่อการค้นพบวิธีการที่หนุนส่งให้เรียนรู้ความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีภวนิยม ซึ่งนักจิตวิทยากลุ่มภวนิยม ผ.ศ. ดร.ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล (2554:10-10 –10- 12) ได้ให้พรรณนาเรื่องธรรมชาติของมนุษย์อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้

1. มนุษย์มีคุณค่า มีเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะตน ซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านชีวภาพและประสบการณ์ของชีวิต และดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีเกียรติ
2. มนุษย์มีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง ซึ่งบุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อการสร้างสัมพันธภาพและการกระทำรวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นกับตน
3. มนุษย์มีความตระหนักรู้ในตนเอง (Self Awareness) และกระทำสิ่งต่างๆอย่างรู้ตัวหรือมีสติ
4. มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยที่ไม่อาจจะแยกออกจากการดำรงชีวิตของบุคคลอื่นๆ ในสังคม รวมถึงสรรพสิ่งต่างๆ ในโลก
5. มนุษย์ไม่ใช่ตัวตนที่คงที่ แต่อยู่ในสถานะที่เปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่นและมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา
6. ชีวิตของมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความหมาย โดยมนุษย์แต่ละบุคคลจะมีการแสวงหาความหมายของชีวิต และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย

ศรีเรือน แก้วกังวาน (Sriiruen Keawkungwal,n.d.:49-50 อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล 2554:10-10) กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ในแง่ที่ให้ความสำคัญกับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ โดยกล่าวว่ามนุษย์ไม่ใช่วัตถุหรือเครื่องจักร หรือผลผลิตของกระบวนการใดๆ มนุษย์แต่ละคนมีลักษณะเฉพาะของตน ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีเกียรติ มนุษย์อาจต้องยอมรับอิทธิพลต่างๆ ภายนอกหรือข้อจำกัดในชีวิต แต่สิ่งเหล่านี้นักภวนิยมเห็นว่าเป็นเพียงข้อจำกัดที่มนุษย์ต้องรับรู้ แต่ไม่ใช่สิ่งที่กำหนดความเป็นไปของมนุษย์

ส่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529:33 อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล 2554:10-10) กล่าวว่า ธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวภวนิยม มีดังนี้

1. มนุษย์มีค่า มีเอกลักษณ์ส่วนตัว เป็นภาวะที่มีอยู่สามารถติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ มนุษย์มีอิสระ มนุษย์จะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับการที่เขากำหนดตัวเอง อีกทั้งสามารถรับรู้และรับผิดชอบต่อความมีอยู่ของตัวเอง

2. มนุษย์มิใช่ตัวตนคงที่ แต่อยู่ในสถานะที่เปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา

3. มนุษย์จะแสวงหาความหมายของชีวิต

อาภา จันทรสกุล (2535:66-67 อ้างถึงใน ชุศรี เลิศรัตน์เดชากุล 2554:10-11) กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวทวนิยม ดังนี้

1. ความมีอยู่ทำให้เกิดสัจธรรมในชีวิต มนุษย์จะเป็นอย่างไร เกิดจากการตัดสินใจของตนเอง

2. มนุษย์มีเสรีภาพที่จะเลือกและมีความรับผิดชอบต่อผลที่ตามมาของการเลือกของตน

3. มนุษย์มีชีวิตอยู่โดยเผชิญหน้ากับการรับรู้เรื่องความตาย หรือสภาพการในชีวิตอัตถิภาวะที่แท้จริง (Authenticity) เกิดจากความสามารถในการรับรู้ความจริงในชีวิต การดับสูญของชีวิต

4. ความมีอยู่ของบุคคลไม่สามารถแยกออกไปจากความมีอยู่ของบุคคลอื่นๆ ในสังคมและความมีอยู่ของสรรพสิ่งในโลกได้อย่างเด็ดขาด เช่นเดียวกับความมีอยู่ของบุคคลอื่นๆ และสรรพสิ่งต่างๆ ไม่สามารถแยกออกไปจากความมีอยู่ของบุคคลได้

5. การรับรู้ของบุคคลจะเที่ยงตรงมากขึ้น ถ้าขจัดความเชื่อเฉพาะตัวที่เกิดขึ้นก่อนการรับรู้ออกไป

นอกจากนี้ ฟิชเชอร์ และฟิชเชอร์ (Fischer and Fischer,1983 Corey,1996:172 อ้างถึงใน ชุศรี เลิศรัตน์เดชากุล 2554:10-11) กล่าวว่าโดยธรรมชาติของมนุษย์ไม่เคยกำหนดการดำรงอยู่ (Existence) ไว้ตายตัวและเป็นเช่นนั้นตลอดไป แต่จะรังสรรค์แผนการชีวิตอยู่เสมอ มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นเป็นตอนอย่างค่อยเป็นค่อยไปตลอดเวลา แสวงหาและทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย เรามีคำถามและสงสัยในตัวเอง บุคคลอื่น และโลกอยู่ตลอดเวลาแต่ข้อสงสัยหรือคำถามเหล่านั้นแตกต่างกันไปตามพัฒนาการและช่วงชีวิตของเรา

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีทวนิยมมีทฤษฎีเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ในประเด็นที่ว่า มนุษย์มีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพที่จะตระหนักรู้ในตนเอง มีอิสระเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง การดำรงชีวิตของบุคคลไม่สามารถแยกออกไปจากการดำรงอยู่ของบุคคลอื่นๆ ในสังคม และการดำรงอยู่ของสรรพสิ่งในโลก

ได้อย่างเด็ดขาด มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา มีการแสวงหา และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย ซึ่งการให้การปรึกษาแบบภวนิยม ในปัจจุบันจึงใช้กับผู้รับบริการที่รู้สึกว่าคุณค่ากำลังประสบกับความวิตกกังวลอันเนื่องมาจากการแยกตัวอยู่คนเดียว มีความรู้สึกเดียวดาย ไม่สามารถเป็นตัวของตัวเอง ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและเงื่อนไขทางสังคม ไม่เข้าใจตนเอง มีชีวิตอยู่อย่างไร้ความหมาย และไม่มีความสุขในการดำรงชีวิต

สาระหลักของทฤษฎีแบบภวนิยม ตามแนวคิดแบบภวนิยมของ คอเรีย (Corey,1996:173-180 อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล 2554:10-12) มี 6 ประเด็น ประกอบด้วย

1. ความสามารถตระหนักรู้ในตน (The Capacity for Self Awareness)
2. อิสระภาพและความรับผิดชอบ (Freedom and Responsibility)
3. การแสวงหาเอกลักษณ์และสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น (Striving for Identity and Relationship to Others)
4. การค้นหาความหมาย (Meaning) วัตถุประสงค์ (Purpose) คุณค่า (Value) และเป้าหมายของชีวิต (Goals)
5. ความวิตกกังวลในฐานะที่เป็นเงื่อนไขของการดำรงชีวิต (Anxiety as a Condition of Living)
6. การตระหนักรู้ถึงความตายและไม่มีตัวตนหรือไม่ดำรงอยู่ (Awareness of Death and Nonbeing)

4. แนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงคุณภาพ

4.1 ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การศึกษาปรากฏการณ์จากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุก ๆ แง่มุม เป็นการศึกษาในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ เพื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อม เป็นกระบวนการวิจัยที่มุ่งการแสวงหาข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิดหรือการให้ความหมาย หรือการนิยามปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยมีนักวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการตีความ เพื่อทำความเข้าใจในพฤติกรรมหรืออธิบายปรากฏการณ์ ตามความเข้าใจของบุคคลที่ถูกศึกษา สาระสำคัญของการวิจัยจึงเป็นการให้ความหมาย ในความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่ถูกศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย กล่าวคือ ไม่มีการตั้งสมมติฐานล่วงหน้าก่อนการทำวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูล

เริ่มต้นจากการทบทวนใคร่ครวญข้อมูล ที่นักวิจัยเก็บได้มาอย่างละเอียดถี่ถ้วนจนสังเกตเห็นถึงแนวคิดที่มีความหมายจากข้อมูล รวมทั้งเห็นถึงความเชื่อมโยงของแนวคิดเหล่านั้น จนนักวิจัยสามารถสรุปเป็นคำบรรยาย คำอธิบายแนวคิดหรือทฤษฎีเบื้องต้นได้ ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลและการเก็บข้อมูลสามารถดำเนินการไปพร้อม ๆ กันได้ (ชาย โพธิสิตา, 2547; สุภางค์ จันทรวานิช, 2549 อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ทวีสุข)

4.2 ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีความแตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณหลายประการ โดยลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดของ patton และ Lecompton และ Schensul (ชาย โพธิสิตา, 2547 อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ทวีสุข) มีดังต่อไปนี้

1) การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมจากนักวิจัย เปิดกว้างสำหรับทุกอย่างที่เกิดขึ้นในระหว่างการเก็บข้อมูล ไม่มีการกำหนดผลที่คาดไว้ล่วงหน้าไม่ว่าจะเป็นในรูปของสมมติฐานหรือตัวแปรตาม

2) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้ตรรกะแบบอุปนัยเป็นหลักผู้วิจัยจะต้อง “คำคั่ง” ลงสู่ข้อมูลทางลึกและทางกว้างทั้งในรายละเอียดและเฉพาะเจาะจง เพื่อค้นหาประเภทรูปแบบมิติและความสัมพันธ์ต่อกันของส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นปรากฏการณ์ที่ศึกษาเริ่มต้นด้วยคำถามเพื่อการค้นหาแบบเปิดกว้างมากกว่าจะมุ่งทดสอบสมมติฐานหรือทฤษฎี

3) การวิจัยเชิงคุณภาพมองปรากฏการณ์ที่ศึกษาทั้งหมดอย่างเป็นองค์รวมเป็นระบบที่ซับซ้อนและเป็นอะไรที่มากกว่าผลบวกของส่วนย่อยแต่ละส่วนมองว่าส่วนย่อยต่าง ๆ อิงอาศัยซึ่งกันและกันไม่ลดระดับการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาลงมาเพียงแค่ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของตัวแปรที่แยกกันเป็นส่วน ๆ

4) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลักผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์และแนวคิดส่วนบุคคลที่เป็นรายละเอียดเชิงพรรณนาเจาะลึกและตรงประเด็น

5) ผู้วิจัยติดต่อโดยตรงกับเป้าหมายในการวิจัยโดยเข้าไปสัมผัสแบบมีส่วนร่วมโดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักหรือปรากฏการณ์ที่ศึกษานักวิจัยเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลที่สำคัญ ประสบการณ์ทักษะ และวิจารณญาณส่วนตัวของนักวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษา

6) การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญแก่พลวัตของสิ่งที่ศึกษามุ่งทำความเข้าใจกระบวนการของสิ่งที่ศึกษามองว่าความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นในระดับบุคคลกลุ่มองค์กรหรือแม้แต่วัฒนธรรมก็ตาม

7) การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญแก่การศึกษาเฉพาะกรณี โดยถือว่าแต่ละกรณีคน เหตุการณ์ สถานที่ ฯลฯ มีความสำคัญทำการศึกษาเฉพาะกรณีอย่างดีในเบื้องต้นแล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบกับกรณีเหล่านั้นเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทั้งหมดคุณภาพของการศึกษาเฉพาะกรณีความสำคัญอย่างมาก

8) การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญแก่บริบทของสิ่งที่ศึกษาผู้วิจัยตีความข้อค้นพบบนพื้นฐานของบริบททางสังคม ประวัติศาสตร์และเงื่อนไขของเวลาและสถานที่ที่มองว่าการนำข้อค้นพบไปปรับใช้ในบริบทอื่นที่แตกต่างกันเป็นสิ่งต้องระวังเพราะอาจมีความเป็นไปได้น้อย

9) การวิจัยเชิงคุณภาพมีความยืดหยุ่นในการออกแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัยเป็นแบบเปิดกว้างไว้สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถลงลึกให้มากที่สุดหลีกเลี่ยงการออกแบบที่มีโครงสร้างอย่างเข้มงวดซึ่งจะไม่ให้โอกาสติดตาม เจาะลึกและค้นหาสิ่งใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่เก็บข้อมูล

10) ผู้วิจัยสามารถใช้เครื่องมือหลายอย่างในการเก็บข้อมูล แต่ตัวผู้วิจัยเองเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด ธรรมชาติของเครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมกับแหล่งข้อมูลและสถานการณ์ จังขึ้นอยู่กับนักวิจัยผู้ใช้วิธีการอย่างมาก นักวิจัยต้องแม่นในหลักการของเครื่องมือที่ใช้และมีทักษะในการใช้วิธีการนั้นๆอย่างเพียงพอ

4.3 การวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา หมายถึง วิธีการศึกษาโดยให้บุคคลอธิบายถึงเรื่องราวและประสบการณ์ต่างๆที่ตนเองประสบ ทางประสาทสัมผัสต่างๆหลักการสำคัญคือ ความคิดที่ว่ามนุษย์เราจะรู้ดีในเรื่องที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อน โดยการรับรู้และรู้ความหมายในขณะที่มีสติสัมปชัญญะ (นิตยา ชูโต, 2545; อังใน เสาวภาคย์ ทวีสุข) การวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยามุ่งทำความเข้าใจความหมายของประสบการณ์ชีวิตที่บุคคลได้ประสบเป็นหลัก ซึ่งในที่นี้คือ ความหมายในทัศนะของผู้ที่ได้ประสบปรากฏการณ์นั้น เป้าหมายสำคัญของการวิจัยรูปแบบนี้คือ การหาคำตอบของคำถามที่ว่า การได้ประสบเหตุการณ์นั้นมีความหมายอย่างไรสำหรับผู้ที่ได้ประสบ หรือประสบการณ์ในเรื่องนั้นมีความหมายอย่างไรสำหรับผู้ที่ได้ประสบมาแล้วและที่กำลังประสบอยู่ (Cohen, Kahn & Steeves, 2000 อังใน เสาวภาคย์ ทวีสุข)

4.4 ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา

Streubert และ Capenter (1995) ได้สรุปหลักในการวิจัยแนวปรากฏการณ์นิยมของ Husserl ไว้ดังนี้

4.4.1 การพรรณนา (description)

เป็นการบรรยายประสบการณ์ของบุคคลเพื่อทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ประสบกับเหตุการณ์นั้นๆ

4.4.2 การสืบค้นแก่นความรู้ (study of essence)

เป็นการสืบค้นข้อมูลแบบเจาะลึกเพื่อหาประเด็นในประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล โดยแก่นความรู้หมายถึงความหมายที่แท้จริงที่อยู่เบื้องหลังประสบการณ์ของบุคคล

4.4.3 การทอนความคิด (reduction)

เป็นกระบวนการศึกษาปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดโดยใช้การจัดกรอบความคิด (bracket) ซึ่งเป็นการเก็บอคติความเชื่อและความรู้เดิมของผู้วิจัยเอาไว้ไม่ให้มารบกวนความจริงที่พบจากปรากฏการณ์ที่ศึกษา

4.5 วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์นิยม

วิธีการวิจัยแนวปรากฏการณ์นิยมพยายามอธิบายโครงสร้างของความหมายที่พัฒนาขึ้นผ่านประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล Schweitzer (1998) ดัดแปลงวิธีการวิจัยแนวปรากฏการณ์นิยมของ Giorgi เอาไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจข้อมูลดิบอย่างเป็นองค์รวม (intrusive/tolistic understanding of the raw data)

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยต้องอ่านข้อมูลซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษามาอย่างเป็นองค์รวมและเป็นความจำเป็นที่นักวิจัยต้องทำตัวให้ว่างโดยปราศจากอคติและการตัดสินใดๆ

ขั้นที่ 2 การสร้างโครงร่างความคิด (forming a constituent profile)

ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปข้อมูลดิบจากผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน โดยที่ผู้วิจัยจะให้ความหมายและลดทอนประสบการณ์ที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล ให้เหลือเพียงประเด็นหลักๆ และนำประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันของผู้ให้ข้อมูลมาสร้างเป็นประเด็นหลัก

ขั้นที่ 3 การจัดหมวดหมู่เนื้อหาหลัก (forming a thematic index)

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการจัดหมวดหมู่เนื้อหาหลักซึ่งเน้นที่ประเด็นหลัก (major theme) ที่ปรากฏขึ้นจากโครงร่างทางความคิด ที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนสร้างโครงร่างทางความคิดขึ้นใหม่ โดยนำประเด็นหลักที่คล้ายกันมารวมกัน และตัดประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป และสกัดส่วนที่เป็นความหมายออกมา รวมถึงการพิจารณาความรู้เดิมเกี่ยวกับประสบการณ์นั้นๆ ที่มีอยู่

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบหมวดหมู่เนื้อหาหลัก (searching the thematic index)

เป็นการเปรียบเทียบความรู้เดิมที่มีอยู่กับประเด็นและโครงร่างทางความคิดหลัก เพื่อสร้างกลุ่มของประเด็นหลักที่ถูกตีความหมาย (interpretive theme) ขึ้นมาผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการอธิบายข้อมูลซึ่งรายงานความหมายของประสบการณ์อย่างละเอียด

ขั้นที่ 5 การขยายการบรรยายประสบการณ์ (arriving at an extended description)

ในขั้นนี้ประเด็นหลักที่ถูกตีความหมายแล้วถูกนำมาใช้ในการอธิบายความหมายของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเข้มงวด

ขั้นที่ 6 การสังเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับการขยาย (synthesis of extended description)

ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปประเด็นหลัก ที่ถูกตีความหมายเพื่อให้เห็นภาพเชิงลึกของประสบการณ์ ของผู้ให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษา

4.6 วิธีการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา

วิธีหลักในการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา คือ การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) หรือที่เรียกว่าวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) รวมไปถึงการสังเกตในรูปแบบต่างๆ หลักการสำคัญของการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง คือ การดำเนินการสนทนาหรือการสัมภาษณ์อย่างเป็นธรรมชาติ กล่าวคือดำเนินการสนทนาคล้ายกับการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ แต่ทั้งนี้นักวิจัยคุณภาพจำเป็นจะต้องเตรียมหัวข้อหรือเตรียมประเด็นสำคัญที่จะใช้ในการสนทนาไว้แล้วอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ (ชาย โพธิสิตา, 2437) บรรยากาศในการสนทนาควรเป็นบรรยากาศที่มีความเป็นกันเอง เป็นบรรยากาศของความผ่อนคลาย แต่ในการสนทนาหรือสัมภาษณ์ก็ต้องได้มาซึ่งข้อมูลของงานวิจัยดังนั้นสิ่งสำคัญที่นักวิจัยคุณภาพต้องตระหนักอยู่เสมอ ก็คือการเข้าถึงความหมายของประสบการณ์ที่ต้องการศึกษานั้นเองไม่ใช่เพียงแค่การทราบปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นคืออะไร หรือเกิดขึ้นได้อย่างไรแต่ต้องทราบถึงว่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีความหมายอย่างไรต่อตัวผู้ถูกวิจัยนั่นเอง ชาย โพธิสิตา (2547) สรุปแนวทางสำคัญในการตั้งคำถามสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยาไว้ดังนี้

1) เป็นคำถามเพื่อทราบถึงรายละเอียดของประสบการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากคำพูดของผู้ถูกสัมภาษณ์โดยตรง

2) เป็นคำถามเพื่อทราบถึงเหตุการณ์หรือประสบการณ์ ที่มีรูปแบบตรงกันข้ามกับปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษา

3) เป็นคำถามเพื่อเก็บข้อมูลที่เป็นรายละเอียดอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น รูปแบบในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ถูกสัมภาษณ์ เป็นต้น

4.7 เกณฑ์ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

Guba และ Lincoln (1985) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความน่าเชื่อถือได้ขอข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพไว้ 4 ประการ คือ ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability) ความสามารถในการพึ่งพา (Dependability) และความสามารถในการยืนยัน (Confirmability) ซึ่งแต่ละหลักเกณฑ์มีรายละเอียดและวิธีการตรวจสอบ ดังต่อไปนี้

4.7.1 ความน่าเชื่อถือ (Credibility)

ความน่าเชื่อถือเป็นเกณฑ์การสนับสนุนการอธิบายข้อสรุปการตีความและการแปลผลจากข้อมูลจากประสบการณ์ชีวิตของผู้ให้ข้อมูล โดยนักวิจัยจะแสดงให้เห็นว่าการได้มาซึ่งข้อมูล และข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์มีการระบุและอธิบายอย่างถูกต้องเกี่ยวกับความจริงระดับต่างๆ ความคิดของผู้ให้ข้อมูลว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ได้แก่

1) *ระยะเวลาอยู่ในสนามที่นานพอ (Prolonged Involvement)* หมายถึง การใช้เวลาในสนามที่ศึกษาที่มากพอที่นักวิจัยจะเรียนรู้ สร้างความไว้วางใจเพียงพอที่ผู้ให้ข้อมูลพร้อมที่จะแบ่งปันประสบการณ์ชีวิตจริงแก่นักวิจัย ในการศึกษาทางมานุษยวิทยาถือว่า ระยะเวลาที่เข้าไปอยู่ในภาคสนามที่นานพอ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวิจัยทางมานุษยวิทยา และเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพในสาขาอื่น ๆ ด้วยซึ่งการอยู่ในสนามเป็นช่วงระยะเวลานานนักวิจัยจะต้องขจัดอคติและตรวจสอบความเข้าใจในประเด็นสำคัญๆ ให้ถูกต้อง

2) *การสังเกตติดต่อกัน (Persistent observation)* เป็นการใช้เวลาที่มากพอในการสังเกตสถานการณ์ที่ศึกษา เพื่อให้ค้นพบว่าอะไรคือประเด็นที่สำคัญที่สุดและเป็นตัวแทนของประเด็นที่ศึกษา การสังเกตนี้จะเป็นการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อเข้าใจคุณลักษณะสำคัญที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ปกติหรือผิดปกติพร้อมทั้งทำความเข้าใจในความหมายของเหตุการณ์

3) *การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation)* เป็นการใชหหลากหลายวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาตรวจสอบว่าตรงกันหรือไม่ การตรวจสอบแบบสามเส้าควรตรวจสอบด้วยวิธีหลาย ๆ วิธีร่วมกันสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ชนิด ดังนี้ (Denzin, 1978 อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ทวีสุข 2555)

(1) *การตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาต่าง ๆ กัน* คือ จากข้อมูลหลายแหล่ง (Data Triangulation) ได้แก่การสัมภาษณ์ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน การสัมภาษณ์โดยการใช้สถานที่ที่แตกต่างกัน และการสัมภาษณ์บุคคลนอกเหนือจากผู้ให้ข้อมูลโดยตรงร่วมกัน วิธีการดังกล่าวเป็นการยืนยันผลของข้อมูลที่ได้ว่ามีความตรงกันหรือไม่

(2) การตรวจสอบสามเส้าโดยนักวิจัยหลายคน (*Investigation Triangulation*) ซึ่งอาจเป็นการศึกษาที่มีนักวิจัยร่วมกันเป็นทีม ในการเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อช่วยลดความขัดแย้งหรือความลำเอียงต่าง ๆ ของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

(3) การตรวจสอบโดยการใช้มุมมองจากหลายๆทฤษฎี (*Theory Triangulation*) เป็นการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎีที่แตกต่างกัน นำมาอธิบายข้อค้นพบนักวิจัยมองข้อมูลด้วยสมมติฐานจากหลายๆทฤษฎีด้วยความยุติธรรม

(4) การตรวจสอบจากการเก็บข้อมูลหลายวิธี (*Methodological Triangulation*) เช่น การตรวจสอบจากสิ่งที่สังเกตได้ การใช้วิธีการสังเกตร่วมกับวิธีการสัมภาษณ์ และการบันทึกภาคสนามกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นต้น เป็นการยืนยันข้อมูลที่ได้ให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

4) การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (*Peer debriefing*) เป็นการนำผลการวิเคราะห์ และข้อสรุปไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องภายในประเด็นที่นักวิจัยศึกษา และเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นผู้ตรวจสอบให้ เป็นการตรวจสอบระหว่างผู้ร่วมวิจัยเพื่อความชัดเจน

5) การตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูล (*Member checks*) เป็นวิธีการที่ผู้ให้ข้อมูลเข้ามาช่วยในการตรวจสอบ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้แน่ใจว่าข้อสรุปที่ได้เป็นข้อมูลที่มาจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลจริง

4.7.2 ความสามารถในการถ่ายโอน (*Transferability*)

ความสามารถในการถ่ายโอนนี้ หมายถึง การที่ผู้อ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาแล้ว สามารถเข้าใจเรื่องราวและมองเห็นภาพของประสบการณ์ดังกล่าวเหมือนเกิดขึ้นกับตนเองซึ่งเรียกว่า “Audit trail” ความสามารถอ้างผลการวิจัยไปยังสภาพการณ์ในบริบทที่คล้ายคลึงกันควรใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (*Purposive Sample*) ที่ครอบคลุมแนวคิดและมุมมองของทฤษฎีที่กำลังจะเกิดจากข้อมูล (*Grounded Theory*) ค้นหาข้อสนเทศในทุกๆด้านอย่างครบถ้วนเพื่อสรุปคำตอบของสมมติฐานที่วางไว้ แล้วสร้างแนวทางหรือรูปแบบอันอาจทำให้เกิดการถ่ายโอนผลการวิจัยไปสู่บริบทอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันได้

4.7.3 ความสามารถในการพึ่งพา (*Dependability*)

ความสามารถในการพึ่งพาเป็นเกณฑ์ในการพิสูจน์หรือตรวจสอบ (*Establishing*) ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล หมายถึง การใช้วิธีการหลายวิธีเข้าร่วมกันตรวจสอบความตรงของข้อมูลของแนวคิดทฤษฎี โดยการให้ผู้อ่านและนักวิจารณ์ได้ใช้เกณฑ์การตรวจสอบต่อกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ถ้าผู้อ่านและนักวิจารณ์สามารถติดตามเรื่องราวได้อย่างเข้าใจสังเกตสิ่งเดียวกันเพื่อดูว่าผลลัพธ์ที่เกิดจะไปในทิศทางเดียวกันหรือขัดแย้งกัน แสดงว่าการศึกษานี้

ผ่านเกณฑ์ดังกล่าว Sandelowski (1986 อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ทวีสุข 2555) เรียกวิธีการตรวจสอบนี้ว่า “ความสามารถในการพึ่งพา” หรือ “Decision trail” ซึ่งมีวิธีการตรวจสอบความสามารถในการพึ่งพาไว้หลากหลายวิธี ดังนี้

1) การใช้หลายวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Multiple methods of data collection) นักวิจัยมีการเชื่อมโยงข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตเข้าด้วยกัน รวมถึงข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่างๆ เพื่อให้เข้าไปปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

2) การทำงานร่วมกับทีมวิจัย (Working with a research team) การทำวิจัยเชิงคุณภาพโดยนักวิจัยเพียงคนเดียว อาจมีปัญหาความน่าเชื่อถือได้ของข้อค้นพบ หรือผลการวิจัย แม้ว่างานวิจัยนั้นจะใช้หลากหลายวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วก็ตาม นักวิจัยอาจไม่แน่ใจว่ามีความลำเอียงเกิดขึ้นในขณะวิเคราะห์ข้อมูลหรือไม่ ดังนั้นการทำงานร่วมกันของนักวิจัยหลายๆ คนจะเป็นการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

3) การใช้นักวิจัยที่เป็นผู้ให้ข้อมูล (Use participant researchers) นักวิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างจากมุมมองผู้ให้ข้อมูล ซึ่งวิธีนี้มักใช้ในการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณา

4.7.4 ความสามารถในการยืนยัน (Confirm ability)

Guba และ Lincoln กล่าวว่า ความสามารถในการยืนยันจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อการวิจัยนั้นผ่านเกณฑ์ทั้ง 3 ด้านแล้วเกณฑ์ดังกล่าว คือ ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability) และความสามารถในการพึ่งพา (Dependability) ส่วน Robon (1993 อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ทวีสุข 2555) เสนอเกณฑ์ในการตรวจสอบความสามารถในการยืนยันการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1) การตรวจสอบจากข้อมูลดิบ ได้แก่ เทปบันทึกการสัมภาษณ์ การบันทึกภาคสนาม และการบันทึกประจำวันว่ามีข้อมูลตรงกันหรือสอดคล้องกันหรือไม่

2) การตรวจสอบการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ข้อค้นพบจากการศึกษา

3) การตรวจสอบการพัฒนาข้อสรุป เช่น ข้อความที่สำคัญสาระที่ได้จากการวิเคราะห์การจัดกลุ่มคำ และการให้รหัสข้อมูล

4) การตรวจสอบกระบวนการวิจัย ได้แก่ การเลือกรูปแบบการวิจัยวิธีดำเนินการวิจัย

5) การตรวจสอบวัตถุประสงค์การวิจัย ในระยะเริ่มต้นจากโครงร่างการวิจัยและความคาดหวังที่จะได้รับจากการวิจัย

6) การตรวจสอบการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เช่น วิธีการสัมภาษณ์ วิธีการสังเกตและลักษณะข้อคำถามปลายเปิดที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

อัจฉราวดี สุทธินันท์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของผู้ประสบภัยน้ำท่วมในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แนวปรากฏการณ์วิทยา ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ประสบภัยน้ำท่วมในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ.2554 จำนวน 11 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยมีข้อค้นพบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (1) ความทุกข์จากสถานการณ์น้ำท่วม ประกอบด้วย ความรู้สึกวิตกกังวล ความเครียด ความรู้สึกผิด และความสูญเสียในชีวิต (2) การพยายามแสวงหาทางออกจากการประสบภัยน้ำท่วม มีปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ ลักษณะที่อยู่อาศัย สมาชิกในครอบครัว สัตว์เลี้ยง การศึกษา เศรษฐกิจ อาชีพ ทรัพย์สิน ความคิด ความเชื่อ และความช่วยเหลือ ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิตและการพักอาศัยระหว่างเผชิญปัญหาน้ำท่วมในสองรูปแบบ คือ รูปแบบแรกการพักอาศัยในสถานที่เดิมและรูปแบบที่สองการโยกย้ายสถานที่อยู่อาศัยซึ่งประกอบด้วย ที่อยู่อาศัยชั่วคราวนอกพื้นที่น้ำท่วม ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม และย้ายกลับไปยังถิ่นฐานเดิม (3) การได้บทเรียนชีวิต สถานการณ์น้ำท่วมทำให้บุคคลตระหนักและเห็นคุณค่าของความเข้าใจและกำลังใจภายในครอบครัว มิตรภาพของเพื่อน ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังเกิดการเรียนรู้ที่ได้รับความผิดพลาด และได้แนวทางการก้าวต่อไปด้วยการปรับตัว ทั้งด้านร่างกายและจิตใจเพื่อเผชิญและฟื้นฟูปัญหาที่เกิดจากภัยน้ำท่วม

เสาวภาค ทวีสุข (2555, บทคัดย่อ) ประสบการณ์ทางจิตใจของผู้ประสบภัยในชุมชนเข้มแข็ง:กรณีศึกษาเทศบาลนครปากเกร็ด ซึ่งนับเป็นหนึ่งในชุมชนเข้มแข็ง เพื่อศึกษาประสบการณ์ทางจิตใจของผู้ประสบอุทกภัยในเทศบาลนครปากเกร็ด โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ประสบอุทกภัยที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชนฝ่าฟันวิกฤตอุทกภัย 10 ราย ใช้การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิเคราะห์พบว่า ประสบการณ์ทางจิตใจของผู้ประสบอุทกภัยในชุมชนเข้มแข็งแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

- 1) วิธีในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย การรับรู้ความเป็นอยู่ในชุมชน และการมีใจที่พร้อมช่วยเหลือ
- 2) การอุทิศตนเองเพื่อชุมชน ประกอบด้วย การมีความปรารถนาดีต่อชุมชน และการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชนอย่างเต็มที่
- 3) การเผชิญความยากลำบาก ประกอบด้วย สภาพความยากลำบากที่เผชิญ และการยอมรับความยากลำบากที่เผชิญ
- 4) ความสุขท่ามกลางความยากลำบาก ประกอบด้วย การมองสิ่งดีที่เกิดขึ้นจากชุมชน การรู้สึกดีที่ได้มีส่วนร่วมในชุมชน และชุมชนเป็นแหล่งพลังใจในการต่อสู้กับความยากลำบาก

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจประสบการณ์ทางจิตใจของผู้ประสบอุทกภัยในชุมชนเข้มแข็ง และสะท้อนถึงคุณค่าของการร่วมกันฟันฝ่าวิกฤตของผู้ประสบอุทกภัยในการรับมือกับอุทกภัยที่เกิดขึ้น รวมทั้งนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในแง่ที่ให้ผู้รับบริการได้ตระหนักถึงคุณค่าและความหมายจากการเผชิญความยากลำบาก ร่วมกันคนรอบข้างที่ผูกพัน ใกล้ชิด

ไหมไทย ไชยพันธุ์ (2554, บทคัดย่อ) ศึกษา "ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึก สอดคล้องกลมกลืนในชีวิตกับความเครียดในการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรูปแบบการเผชิญปัญหาเป็นตัวแปรส่งผ่าน" เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึก สอดคล้องกลมกลืนในชีวิตกับความเครียดในการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรูปแบบการเผชิญปัญหาเป็นตัวแปรส่งผ่าน กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการทหารสังกัดหน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส 33 จำนวน 200 คน

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึก สอดคล้องกลมกลืนในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการปฏิบัติงานและรูปแบบการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงปัญหา แต่ในขณะเดียวกัน ความรู้สึก สอดคล้องกลมกลืนในชีวิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ในส่วนของรูปแบบการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมนั้น มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการปฏิบัติงาน และในขณะเดียวกันรูปแบบการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงปัญหามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ตัวแปรส่งผ่าน พบว่าความรู้สึก สอดคล้องกลมกลืนในชีวิต ส่งผลโดยตรงต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน ในระดับ -0.35 และความรู้สึก สอดคล้องกลมกลืนในชีวิต ส่งผลทางอ้อมผ่านรูปแบบการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาไปยังความเครียดในการปฏิบัติงาน ในระดับ -0.10 ตลอดจน

ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตส่งผลทางอ้อม ผ่านรูปแบบการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงปัญหา ไปยังความเครียดในการปฏิบัติงาน ในระดับ - 0.14 รวมทั้งความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต ส่งผลโดยรวมต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน มีค่าเท่ากับ - 0.59, $p < .001$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ารูปแบบการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาและแบบหลีกเลี่ยงปัญหาเป็นตัวแปรส่งผ่านในความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตกับความเครียดในการปฏิบัติงาน และรูปแบบการเผชิญปัญหาแบบการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมไม่เป็นตัวแปรส่งผ่านในความสัมพันธ์ดังกล่าว

อารีรัตน์ ไกรเกตุ (2552:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางต่อกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำความมั่นคงสูง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง ศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำความมั่นคงสูง และศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางต่อกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 155 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา และสัมภาษณ์ผู้บริหารเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

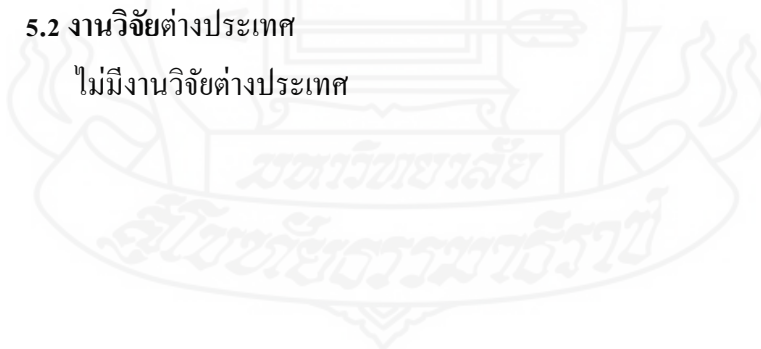
ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งเป็นเรือนจำความมั่นคงสูง โดยรูปแบบ และ โครงสร้างการดำเนินงานของเรือนจำความมั่นคงสูงต้องกำหนดให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพการณ์ของเรือนจำต้องรักษาคุณภาพในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังใน 2 ลักษณะ คือ การควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ที่สอดคล้องกับหลักมนุษยธรรม หลักสิทธิมนุษยชนและหลักกฎหมาย โดยเจ้าหน้าที่เรือนจำที่ต้องใช้หลักการควบคุม และการแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้ประพฤติดนเป็นพลเมืองดี ส่วนผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในเรือนจำกลางบางขวาง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 39 ปี ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 30-39 ปี สถานภาพสมรส สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาเพิ่มเติม สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ศึกษาเพิ่มเติมจะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท ในสาขา รัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาบริหารงานยุติธรรม ตำแหน่งเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ระดับปฏิบัติงานอายุราชการเฉลี่ย 11 ปี มีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการควบคุมผู้ต้องขัง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในระดับมาก มีทัศนคติอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในภาพรวมว่าเป็นไปในลักษณะการควบคุมหรือการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังมากกว่ากัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32) เห็นด้วยว่าเรือนจำกลางบางขวางได้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นไปในทางการควบคุมมากกว่าการแก้ไขฟื้นฟูในระยะการรับตัว (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44) และกระบวนการปฏิบัติต่อ

ผู้ต้องขังในเรือนจำโดยรวม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63) มีทัศนคติไม่แน่ใจว่าเรือนจำกลางบางขวางได้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นไปในทางควบคุม หรือเป็นไปในทางแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังมากกว่ากัน ในระยะการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในระหว่างต้องโทษ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94) ในระยะการปล่อยตัว (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94) และในระยะการติดตามดูแลหลังปล่อยตัว (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77)

ข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา ในระยะการรับตัวเรือนจำควรใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดเก็บทะเบียนประวัติผู้ต้องขังและเอกสารสำคัญ เรือนจำ ควรมีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไขให้มากขึ้น นำการจัดการรายคดีมาใช้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะราย ในระยะการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำระหว่างต้องโทษ เรือนจำควรจัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การประสานงานภายในเรือนจำเป็นไปอย่างราบรื่น เรือนจำควรจัดสถานที่ในเรือนจำเป็นแดนการแก้ไข และเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเฉพาะ ควรพัฒนาเขตควบคุมพิเศษสำหรับการควบคุมผู้ต้องขังที่ต่อต้าน ผู้ต้องขังกระทำผิดคดีสำคัญ ในระยะการปล่อยตัวเรือนจำควรมีการย้ายระบายผู้ต้องขังที่ต้องโทษระยะหนึ่งแล้วไปยังเรือนจำที่มีความมั่นคงต่ำ เพื่อรับการฟื้นฟูก่อนการปล่อยตัวพักการลงโทษ ในระยะการติดตามดูแลหลังปล่อยตัว เรือนจำควรประสานงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของเรือนจำกลางบางขวาง ควรมีการศึกษากระบวนการต่อผู้ต้องขังในเรือนจำความมั่นคงต่ำเปรียบเทียบกับกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำความมั่นคงสูงว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูง กับผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษระยะสั้น

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ไม่มีงานวิจัยต่างประเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้รูปแบบการศึกษาตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological study) และใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงประเด็น ครอบคลุมเกี่ยวกับประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเตรียมตัวก่อนการเก็บข้อมูล
 - 1.1 การเตรียมตนเองก่อนการเก็บข้อมูล
 - 1.2 การเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3 การสร้างแนวคำถามและขั้นตอนการสัมภาษณ์
 2. การศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 ผู้ให้ข้อมูลและเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล
 - 2.2 พื้นที่การศึกษา
 - 2.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.3.1 ขั้นตอนการได้มาซึ่งผู้ให้ข้อมูล
 - 2.3.2 ขั้นตอนการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล
 - 2.3.3 ขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์
 3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 4. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล
 5. การวิเคราะห์ข้อมูล
 6. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล
 7. จริยธรรมในการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล
- โดยมีรายละเอียดในการเตรียมตัวแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมตัวก่อนการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมก่อนการเก็บข้อมูล เพื่อให้การวิจัยดำเนินการถูกต้องตาม กระบวนการวิจัยและได้ผลที่มีความน่าเชื่อถือได้ โดยแบ่งเป็นการเตรียมความพร้อมตนเองก่อนการ เก็บข้อมูล และการเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมตนเองก่อนการเก็บข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยคือเครื่องมือหลักในการเข้าไปสัมผัสกับผู้ให้ ข้อมูล โดยตรงผ่านการพูดคุย สัมภาษณ์ สังเกตและปฏิบัติตนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครอบคลุมและ เชื่อถือได้ (อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2549 อ้างถึงใน นิศากร ปงรังสี 2553: 30) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเตรียม ความพร้อมก่อนลงสนามการวิจัย โดยมีขั้นตอนการเตรียมตนเอง ดังต่อไปนี้

1.1.1 การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัยด้านความเข้าใจที่เกี่ยวกับการต้องโทษ ประหารชีวิต ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ด้านจิตใจของผู้ต้องโทษ ประหารชีวิต การวิจัยเชิงคุณภาพแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแนว คำถาม การสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นแนวทางในการวางแผนการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย

1.1.2 การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัยด้านระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา โดยผู้วิจัยทบทวนเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา

1.2 การเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.2.1 ตัวผู้วิจัย เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้มาได้ซึ่ง ประสบการณ์ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษามากที่สุด ผู้วิจัยจึงต้องเป็นผู้ดำเนินเก็บรวบรวม ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยอาศัยเครื่องมือประกอบอื่นๆ

1.2.2 เครื่องบันทึกเสียง ใช้บันทึกบทสนทนาของผู้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัย เพื่อให้ได้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ตรงตามที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลไว้ และทำให้ข้อมูลที่ได้มา สามารถตรวจสอบได้

1.2.3 แบบบันทึกภาคสนาม ผู้วิจัยจะบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นขณะ ดำเนินการสัมภาษณ์หรือบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ไม่สามารถบันทึกได้ด้วยเครื่องบันทึกเสียง

1.2.4 แนวทางการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านจิตใจของผู้ต้องโทษประหาร ชีวิต การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview guideline) ใน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายละ 1-2 ครั้งละ 30 ถึง 80 นาที แนวทางการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มการสัมภาษณ์ ขั้นเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการศึกษา และขั้นยุติการสัมภาษณ์

1.3 การสร้างแนวคำถามและขั้นตอนการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสร้างแนวคำถามการสัมภาษณ์ โดยกำหนดลักษณะคำถามให้ครอบคลุม และตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยเป็นหลัก แนวคำถามการสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด มีประเด็นกว้างๆ ที่สามารถปรับได้ตามสถานการณ์และข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ของตนเองได้อย่างอิสระ โดยผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามจากอาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์อิสระ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 3 ท่าน โดยขั้นตอนการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นเริ่มต้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้คำถามอุ่นเครื่องซักถามเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป ก่อนที่จะเข้าถึงคำถามหลักเพื่อสร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศที่ดีให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความคุ้นเคย และเริ่มเกิดความไว้วางใจ เช่น ตอนนี้อยู่สบายดีไหม พ่อ แม่ ญาติๆ ลูกเมียเป็นอย่างไรบ้าง กำลังเรียนอะไร

ขั้นเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยเริ่มเข้าสู่คำถามหลักที่นำไปสู่ประเด็นที่ต้องการศึกษา เช่น ขอให้ท่านบรรยายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นใจในของท่าน เมื่อต้องโทษประหารชีวิต

ขั้นการยุติการสัมภาษณ์ เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ได้ตกลงไว้กับผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยเริ่มเปลี่ยนหัวข้อสนทนาไปเป็นเรื่องทั่วๆ ไปพร้อมกับเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลกล่าวในสิ่งที่ต้องการพูดเพิ่มเติม โดยมีแนวคำถาม เช่น ท่านมีเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับประสบการณ์ของท่านในเรื่องนี้ที่อยากจะเล่าให้ฟังอีกไหมครับ

โดยมีรายละเอียดของแนวคำถามในการสัมภาษณ์ในภาคผนวก ก (หน้า 178)

2. การศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลและการเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อดีตผู้ต้องโทษประหารชีวิต จำนวน 6 ราย และผู้ต้องโทษประหารชีวิตที่กำลังรับโทษ จำนวน 2 ราย ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อที่จะได้ผู้ให้ข้อมูลที่สามารให้ข้อมูล

เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง และตรงประเด็น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นบุคคลที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง โดยรับโทษตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป
 - 2) เป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิตทั้งที่ ได้รับพระราชทานอภัยโทษแล้วและยังไม่ได้รับอภัยโทษ
 - 3) เป็นผู้มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจที่ยินดีให้ข้อมูล
 - 4) เป็นผู้มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้
- ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ผู้ให้ข้อมูลรายที่	นามสมมติ	อายุปี	ศาสนา	ภูมิำเนา	คดี	เวลาต้องโทษ	อภัยโทษ		แดน
1	เกริก	49	พุทธ	ภาคเหนือ	ยาเสพติด	16	ได้รับ		9
2	เด	54	พุทธ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ยาเสพติด	15	ได้รับ		3
3	พล	40	พุทธ	กลาง	ฆ่า	9		ไม่ได้รับ	5
4	เชษฐ์	45	พุทธ	ใต้	ฆ่า	10		ไม่ได้รับ	5
5	หลวง	43	พุทธ	เหนือ	ยาเสพติด	18	ได้รับ		6
6	ชา	51	พุทธ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ยาเสพติด	19	ได้รับ		3
7	คม	53	พุทธ	กลาง	ยาเสพติด	15	ได้รับ		6
8	กุล	45	พุทธ	ตะวันออก	ยาเสพติด	15	ได้รับ		9

ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลักรายบุคคล

2.2 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา(setting)ใช้สถานที่แดน 14 เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นแดนการศึกษาและพัฒนาจิตใจ ทั้งนี้โดยได้รับอนุญาตจากทางเรือนจำให้เบิกตัวผู้ให้ข้อมูลที่ได้เลือกไว้ออกมาทำการเก็บข้อมูลตามวัน เวลาที่ขออนุญาต

ในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้งผู้วิจัยแบ่งงานออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นการพบปะพูดคุยสร้างสัมพันธภาพเบื้องต้น สร้างความเป็นกันเองเพื่อบันทึกเรื่องราวต่างๆที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการพูดหรือระบายออกนอกเหนือจากในประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่าการสร้างสัมพันธภาพที่ดีด้วยวิธีการนี้มีผลต่อความไว้วางใจและการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก

งานส่วนที่สอง คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล ใช้การสัมภาษณ์รายละเอียด 1-2 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 30-80 นาที โดยเปิดตัวผู้ให้ข้อมูลมาที่ แคน 14 ซึ่งเป็นสถานที่ที่สงบพอที่จะทำให้ผู้ให้ข้อมูลอยากเล่า อยากบอกรายละเอียดที่ประสบมาด้วยความเต็มใจ การสัมภาษณ์เริ่มต้นด้วยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย บอกถึงสิทธิต่าง ๆ เช่น สิทธิในการยกเลิกการสัมภาษณ์ การไม่ตอบคำถามที่ไม่ต้องการตอบ รวมถึงการรักษาข้อมูลเป็นความลับ จากนั้นผู้วิจัยขออนุญาตในการสัมภาษณ์และบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

2.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.3.1 ขั้นตอนการได้มาซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก

จากเกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักดังแสดงผังตาราง 3.1 จากผู้ที่เคยมีปฏิสัมพันธ์และขออนุญาตทางเรือนจำเพื่อพบผู้ให้ข้อมูลตามระเบียบของเรือนจำ เป็นการขออนุญาตเปิดตัวผู้ให้ข้อมูลมาที่ แคน 14 แล้วสร้างสัมพันธภาพ สอบถาม พูดคุยเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความพร้อมที่ต้องการร่วมงานวิจัยนี้ โดยไม่จำกัดว่าต้องโทษคดีอะไรแต่ต้องนับถือศาสนาพุทธ เพื่อต้องการทราบถึงวิถีพุทธว่ามีผลกับการก้าวผ่านภาวะวิกฤตอย่างไรและมีส่วนในการก้าวผ่านภาวะวิกฤตอย่างไร คัดสรรทั้งผู้ที่มีประสบการณ์การต้องโทษประหารชีวิตที่ผ่านการรับโทษมาแล้วและผู้ที่มีประสบการณ์การต้องโทษที่กำลังรับโทษอยู่ จากนั้นจึงพิจารณาเลือกผู้ให้ข้อมูลตามข้อพิจารณาเบื้องต้นนี้ทุกคน แล้วมอบหนังสือสมัครใจเข้าร่วมวิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลหลักนำกลับไปตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมการวิจัยหรือไม่ พร้อมกับกำหนดนัดหมายวันเวลาที่ขออนุญาตเปิดตัวจากทางเรือนจำออกมาเก็บข้อมูลที่ แคน 14 ในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลหลักตอบรับสมัครใจเข้าร่วมงานวิจัย

2.3.2 ขั้นตอนการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับหนังสือตอบรับยินดีเข้าร่วมงานวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยจึงทำหนังสือขออนุญาตเปิดตัวผู้ให้ข้อมูลหลักจากทางเรือนจำออกมาที่ แคน 14 อีกครั้งหนึ่งเพื่อทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล ตามวัน เดือน ปี ที่ได้นัดหมายไว้ก่อนหน้านี้

2.3.3 ขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละราย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ตามขั้นตอนซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดของการวิจัยในครั้งนี้ให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเข้าใจ ได้แก่ ชื่อโครงการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและการจดบันทึกขณะสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ตรงตามที่คุณให้ข้อมูลหลักได้ให้สัมภาษณ์ ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ประมาณ 30-80 นาที โดยผู้วิจัยจะนำข้อสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์กลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตรวจสอบความถูกต้องตามที่ให้สัมภาษณ์ อีกทั้งให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเสนอแนะเพิ่มเติมหากข้อมูลยังไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยอธิบายเหตุผลที่ผู้ให้ข้อมูลหลักได้รับเลือกเข้าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ความสำคัญและคุณค่าของข้อมูลที่จะได้รับจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

2. ผู้วิจัยอธิบายความเคร่งครัดในการพิทักษ์และการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ เมื่อผู้วิจัยนำข้อมูลการสัมภาษณ์เก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาเรียบร้อยแล้ว จะลบคำสัมภาษณ์ที่อยู่ในเครื่องบันทึกเสียงทันที ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักหลักจะนำมาถอดเทปเป็นตัวอักษร และจะไม่มีการบันทึกชื่อนามสกุลที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูลหลักลงในแถบบันทึกเสียง หรือเครื่องบันทึกอยู่ในข้อมูล แต่จะใช้รหัสตัวเลขหรือนามสมมติแทนผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยจะเป็นผู้เก็บแถบบันทึกเสียงและข้อมูลเหล่านั้นไว้ในตู้ที่หนา 14 ซึ่งเป็นห้องเรียนของนักศึกษาปริญญาโท แล้วติดกุญแจเพื่อไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึงได้และจะทำลายแถบบันทึกเสียงทันทีเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย ผู้วิจัยจะไม่มีการพิมพ์เผยแพร่หรือเปิดเผย ชื่อ นามสกุล ตลอดจนข้อมูลส่วนตัวอื่นๆ ที่จะเปิดเผยถึงผู้ให้ข้อมูลหลักหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องแก่สาธารณชน หากมีการเสนอผลการวิจัยจะนำเสนอเฉพาะเชิงวิชาการ และนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น โดยไม่มีข้อมูลใดในรายงานการวิจัย ที่จะสามารถระบุถึงผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถเลือกไม่ตอบคำถามใดๆ ที่รู้สึกไม่สะดวกใจ หรือยุติการให้ความร่วมมือในขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัย โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้นต่อผู้ให้ข้อมูลหลัก นอกจากนี้ผู้วิจัยจะอธิบายถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นขณะสัมภาษณ์ และในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเกิดความรู้สึกสับสนหรือไม่สบายใจใด ๆ อันเนื่องมาจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะส่งต่อผู้ให้ข้อมูลไปยังหน่วยงานที่ให้บริการช่วยเหลือการปรึกษาด้านจิตใจ เช่น โรงพยาบาลของเรือนจำ

3. จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านเอกสารข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วม

ในการวิจัย และผู้วิจัยจะสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยของผู้ให้ข้อมูลหลักอีกครั้งหนึ่ง เมื่อผู้ให้ข้อมูลหลักยืนยันความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจะขอให้ผู้ให้ข้อมูลหลักลงนามแปงหรือประทับลายนิ้วมือในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

4. ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยและความวางใจกับผู้ให้ข้อมูลหลักเริ่มจากการพูดคุยในเรื่องทั่วไป หลังจากผู้วิจัยเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความพร้อมให้การสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยสังเกตจากสีหน้า ท่าทางของผู้ให้ข้อมูล และการสอบถามความสมัครใจในการสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยจึงเข้าสู่ประเด็นการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์เริ่มต้นจากคำถามอุ่นเครื่องจากนั้นจึงเข้าสู่คำถามหลักตามแนวคำถามการสัมภาษณ์ที่ได้เตรียมไว้

5. เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลครบตามประเด็นที่ต้องการ ครบกำหนดเวลาที่ได้ชี้แจงให้กับผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยจะยุติการสัมภาษณ์และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยภายหลังการสัมภาษณ์

6. ผู้วิจัยแสดงความขอบคุณผู้ให้ข้อมูล ที่เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ และที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย พร้อมกับย้ำให้ผู้ให้ข้อมูลทราบถึงการพิทักษ์และการรักษาความลับของข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยทำการนัดหมายในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไปและชี้แจงการเบิกตัวผู้ให้ข้อมูลหลักอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการ ดังนี้คือ

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีแนวทางการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านจิตใจของการต้องโทษประหารชีวิต
2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยสังเกต ลักษณะสีหน้า ท่าทาง อารมณ์ในการแสดงออกของผู้ให้ข้อมูลในขณะที่ให้การสัมภาษณ์
3. การบันทึกภาคสนาม ผู้วิจัยบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลให้การสัมภาษณ์ บรรยายกริยาท่าทาง ลักษณะสีหน้า อารมณ์ในการแสดงออกของผู้ให้ข้อมูลในขณะที่ให้การสัมภาษณ์ การบันทึกคำให้สัมภาษณ์ หรือจดบันทึกข้อมูลอื่นๆ ที่ไม่สามารถบันทึกได้ด้วยเครื่องบันทึกเสียง

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่าง วันที่ 1 ตุลาคม 2558 – 14 มกราคม 2559 รวมเป็นเวลา 3 เดือน 15 วัน โดยใช้สถานที่ในการสัมภาษณ์ที่แดน 14 เรือนจำกลางบางขวาง ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5,6,7, และ 8 รายละ 1 ครั้ง และทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1,2,3 และ 4 รายละ 2 ครั้ง ใช้เวลาในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งอยู่ที่ 30 – 80 นาที สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 3.2

ผู้ให้ ข้อมูล	นาม สมมุติ	สัมภาษณ์ครั้งที่ 1			สัมภาษณ์ครั้งที่ 2		
		ว/ค/ป	ระยะเวลา	เวลาที่ใช้	ว/ค/ป	ระยะเวลา	เวลาที่ใช้
1	เกริก	1ต.ค.58	09.32-10.02	30นาที	11ม.ค. 59	10.11-10.57	46นาที
2	เด	3พ.ย. 58	12.35-13.22	80นาที	12ม.ค. 59	09.20-09.50	30นาที
3	พล	9พ.ย. 58	09.00-10.09	69นาที	13 ม.ค.59	09.17-09.50	33นาที
4	เชษฐ์	9พ.ย.58	12.35-13.22	47นาที	14ม.ค. 59	09.08-09.46	38นาที
5	ยา	20พ.ย. 58	10.00-10.50	50			
6	คม	9ธ.ค. 58	09.10-10.10	67			
7	หลวง	18ธ.ค. 58	10.00-10.55	55			
8	กุล	4ธ.ค. 58	09.00-10.12	72			

ตารางที่ 3.2 วันเวลาที่สัมภาษณ์ และระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย

ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ดังที่แสดงในตารางที่ 3.2 เป็นระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ที่ไม่รวมระยะเวลาในการสร้างสัมพันธภาพก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เวลาสร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูลหลักประมาณ 30 ถึง 40 นาที หรือผู้วิจัยเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีความพร้อมในการสัมภาษณ์ จากการสังเกตลักษณะสีหน้า ท่าทาง อารมณ์ในการแสดงออกของผู้ให้ข้อมูลหลักแล้วจึงเริ่มต้นทำการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนต่อไปนี้

5.1 ผู้วิจัยถอดความจากเทปบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดแบบคำต่อคำ(Verbatim) ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูล โดยการอ่านบันทึกการถอดความพร้อมกับการฟังเครื่องบันทึกเสียงซ้ำ

5.2 ผู้วิจัยอ่านบทสัมภาษณ์หลายๆ ครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจ จากนั้นผู้วิจัยทำการใส่รหัสความ (Coding) จากข้อความในบทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษาออกมา

5.3 นำรหัสที่ได้จากการถอดความมาจัดเป็นประเภท (Category) หรือบางครั้งเรียกว่าประเด็นย่อย (Subtheme) แล้วทำการสรุปรวมประเภทของเนื้อหาหรือประเด็นย่อยมาสรุปเป็นประเด็นหลัก (Theme)

6. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล (Trustworthiness)

6.1 ความเชื่อถือได้ของข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล ได้แก่ ความเชื่อถือได้ของข้อมูล (Credibility) ความสามารถในการยืนยัน (Confrimability) และ การถ่ายโอนข้อมูล (Transferability) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อมรา พงศาพิชญ์ 2544:23-24 (อ้างถึงใน นิรนาท แสนสา 2554:6-67) กล่าวว่า เนื่องจากงานวิจัยเชิงคุณภาพไม่เน้นการใช้แบบสอบถาม จึงค่อนข้างลำบากที่จะทดสอบว่าประโยคคำถามที่ใช้ถามนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตและสัมภาษณ์มักมีข้อคำถามที่ยืดหยุ่นหลากหลายตามสถานการณ์จริง ที่ปรากฏขึ้นในระหว่างการเก็บข้อมูลในสนามการศึกษาเสมอๆ

การตรวจสอบความเชื่อถือได้และความถูกต้องของข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ จะทำโดยนักวิจัยในขณะที่ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยพิจารณาว่า คำตอบที่ได้มาสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคมนั้นๆหรือไม่ สอดคล้องกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ และสอดคล้องกับข้อสังเกตของนักวิจัยหรือไม่ การทดสอบกับสภาพแวดล้อมและข้อมูลอื่นที่มีอยู่เดิมจะชี้ให้นักวิจัยเห็นว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความเชื่อถือเพียงใด กรณีที่คิดว่าคำตอบหรือข้อมูลนั้นไม่น่าเชื่อถือ นักวิจัยต้องศึกษาหาข้อมูลจากแหล่งอื่นๆที่มีอยู่ทั้ง โดยทางตรงและทางอ้อม

วิธีการตรวจสอบข้อมูลสามารถแบ่งเป็นวิธีใหญ่ๆ ได้ 2 วิธี คือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และการตรวจสอบข้อมูลกับเจ้าของข้อมูล

6.1.1 ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ การบันทึกการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การบันทึกภาคสนาม และข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความสอดคล้องกัน

6.1.2 ผู้วิจัยมีการตรวจสอบการดำเนินการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้ทรงวุฒิ (Peer debriefing) ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ โดยผู้วิจัยเริ่มจากการนำข้อมูลที่บันทึกได้จากการถอดความแบบคำต่อคำ การใส่รหัสความเบื้องต้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบการสัมภาษณ์และการใส่รหัสความ แล้วนำคำแนะนำที่ได้รับมาปรับปรุงการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายต่อไป และระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบเป็นระยะๆ หลังจากที่ข้อมูลอิ่มตัว ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อสรุปที่ได้ทั้งหมดไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบและปรับปรุงตามคำแนะนำ

6.1.3 ผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปให้ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 4 รายตรวจสอบความถูกต้อง (Member checking) พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลหลักแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล หรืออธิบายเพิ่มเติมในกรณีข้อมูลที่คลุมเครือและไม่ชัดเจน และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่ครบ

6.2 ความสามารถในการยืนยัน

6.2.1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ โดยเริ่มจากการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง การถอดความการสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ จากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูล โดยการอ่านบันทึกการถอดความพร้อมกับการฟังเครื่องบันทึกเสียงซ้ำ

6.2.2 ผู้วิจัยใช้วิธีการอ้างอิงคำพูด (Direct quotes) ของผู้ให้ข้อมูลหลักในการนำเสนอข้อมูล โดยใช้ถ้อยคำของผู้ให้ข้อมูลหลักมากที่สุด เมื่อมีความจำเป็นต้องตัดคำพูดบางคำของผู้ให้ข้อมูลหลักไป ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการกระทำเพื่อให้มีการสื่อความหมายที่กระชับชัดเจนขึ้น โดยที่ความหมายเดิมไม่เปลี่ยนแปลง โดยคำพูดของผู้ให้ข้อมูลหลักมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.3 ผู้วิจัยทำการบันทึกภาคสนาม โดยจดรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลหลักให้การสัมภาษณ์ เช่น บันทึกอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของผู้ให้ข้อมูลหลักในขณะที่ให้การสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับบันทึกการถอดความการสัมภาษณ์

6.2.4 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การใส่รหัสความ (Coding) การจัดประเภท(Category) การสรุปประเด็นหลัก (Theme) ต่างๆ มาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ

6.3 การถ่ายโอนข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยไม่ได้มีจุดมุ่งหมายในการถ่ายโอนข้อมูลไปยังประชากรกลุ่มอื่น แต่อาจนำผลการวิจัยไปปรับใช้กับกลุ่มประชากรที่มีบริบทใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งได้แก่ ผู้ต้องโทษตลอดชีวิต ผู้ต้องโทษประหารชีวิตที่นับถือศาสนาอื่น ไม่ใช่ศาสนาพุทธ ผู้ต้องโทษสูงตั้งแต่ 30-50 ปี ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการนำผลการวิจัยไปใช้ของผู้อ่านผลงานวิจัย

7. จริยธรรมในการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลดังนี้

7.1 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักตามความสมัครใจ

โดยขอความร่วมมือจากบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลผู้ต้องโทษประหารชีวิต ผู้ที่มีคุณสมบัติเข้าข่ายเป็นผู้ให้ข้อมูลในการเข้าร่วมการวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยได้คำนึงถึงจริยธรรมและสิทธิของผู้ที่คุณสมบัติเข้าข่ายเป็นผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ เพราะตามกระบวนการทางกฎหมายไม่อนุญาตให้ผู้ใดโฆษณา รูป ชื่อ หรือข้อความใดซึ่งจะทำให้รู้จักตัวผู้ต้องโทษประหารชีวิต ดังนั้นการวิจัยบุคคลกลุ่มนี้อาจเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับ การวิจัยครั้งนี้อาจส่งผลกระทบต่อบุคคลกลุ่มนี้ เช่น เกิดความรู้สึกสูญเสีย ความเป็นส่วนตัว หรือเกิดความรู้สึกสะเทือนใจเมื่อนึกถึงประสบการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงไม่เข้าถึงผู้ที่คุณสมบัติเข้าข่ายเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จนกว่าจะได้รับความยินยอมจากบุคคลเหล่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือบุคลากรที่เกี่ยวข้องสอบถามความสมัครใจ ผู้ที่มีคุณสมบัติเข้าข่ายเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือในการทำวิจัย จนกว่าผู้ที่มีคุณสมบัติเข้าข่ายเป็นผู้ให้ข้อมูลยินดีให้ความร่วมมือ จากนั้นผู้วิจัยจะติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยการทำหนังสือขออนุญาตจากทางเรือนจำด้วยตนเอง

7.2 ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียด

เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่จะสัมภาษณ์ วัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ ขั้นตอนในการ

สัมภาษณ์ การขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนาและการจดบันทึกขณะสนทนา ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง จำนวนครั้งในการสัมภาษณ์ การนำข้อสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์กลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตรวจสอบความถูกต้องตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ สถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์

7.3 การพิทักษ์และการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลหลัก

การทำลายแถบบันทึกเสียงเมื่อสิ้นสุดการวิจัย การไม่เปิดเผยชื่อนามสกุลหรือข้อมูลใดๆ ที่จะสามารถเกี่ยวข้องกับข้อมูลหลักลงในแถบบันทึกเสียงและบันทึกอยู่ในข้อมูลการใช้รหัสตัวเลขหรือนามสมมติแทนผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บแถบบันทึกเสียงและข้อมูลเหล่านั้นไว้ในตู้ปิดกุญแจเพื่อไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึงได้และทำลายแถบบันทึกเสียงทันทีเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย การใช้การนำข้อมูลเอกสารจากการสัมภาษณ์ไปอภิปรายเผยแพร่ในลักษณะข้อมูลโดยรวมและเฉพาะการนำเสนอทางวิชาการเท่านั้น ไม่มีการพิมพ์เผยแพร่หรือเปิดเผย ชื่อ นามสกุล ตลอดจนข้อมูลส่วนตัวอื่นๆ ที่จะเปิดเผยถึงผู้ให้ข้อมูลหลักหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องแก่สาธารณชนและไม่มีข้อมูลใดในรายงานการวิจัยที่จะสามารถระบุถึงผู้ให้ข้อมูลหลัก

7.4 ผู้วิจัยอธิบายความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นขณะสัมภาษณ์

ผู้วิจัยอธิบายความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นขณะสัมภาษณ์และในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเกิดความรู้สึกสะเทือนใจ ความรู้สึกไม่สบายใจหรือภาวะอื่นๆ ขณะให้การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะยุติการสัมภาษณ์และให้ช่วยเหลือตามกำลังความสามารถ เช่น ผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ระบายความรู้สึกและรับฟังเรื่องราวของผู้ให้ข้อมูลหลัก คอยปลอบใจและให้กำลังใจเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักคลายจากความรู้สึกสะเทือนใจ ความรู้สึกไม่สบายใจนั้น และติดต่อหาหน่วยงานที่ให้บริการช่วยเหลือด้านจิตใจเช่น โรงพยาบาลของเรือนจำ หรือผู้วิจัยอาจจะเป็นผู้ให้การปรึกษาแก่ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเองหากอยู่ในระยะเวลาที่การวิจัยใกล้เสร็จสิ้นแล้ว

7.5 ผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถเลือกไม่ตอบคำถามใดๆ

ผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถเลือกไม่ตอบคำถามใดๆ ที่รู้สึกไม่สะดวกใจ หรือสามารถยุติการให้ความร่วมมือในขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัย โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้นต่อผู้ให้ข้อมูล

7.6 ผู้วิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านเอกสารข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ผู้วิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านเอกสารข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และจะสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยของผู้ให้ข้อมูล เมื่อผู้ให้ข้อมูลหลักยืนยันความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจะขอให้ผู้ให้ข้อมูลหลักลงนามแฟ้มหรือประทับลายนิ้วมือในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย(Informed consent form) ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ และมีการเก็บใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยหรือข้อมูลต่างๆ ไว้อย่างปลอดภัย โดยเก็บไว้ในตู้ปิดกุญแจเพื่อไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึงได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยาเชิงตีความ เพื่อศึกษาทำความเข้าใจประสบการณ์ทางจิตใจ และวิถีทางการดำรงชีวิตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต ที่มีศักยภาพในการดำเนินชีวิตภายใต้โทษประหารชีวิต โดยเลือกผู้ต้องโทษประหารชีวิตเป็นผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผู้ต้องโทษประหารชีวิตที่ได้รับรับพระราชทานอภัยโทษแล้ว จำนวน 6 ราย และผู้ต้องโทษประหารชีวิตที่กำลังรับโทษ จำนวน 2 ราย รวม 8 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยาเชิงตีความ โดยผู้วิจัยแบ่งข้อมูลการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลัก นำเสนอข้อมูลทั่วไป และเรื่องราวความเป็นมาของผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย และส่วนที่ 2 ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ แลหลังชีวิต พลัดผัด จ่อมจม สร้างสมประสบการณ์ และก้าวผ่านทะเลทุกข์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

1.1.1 ภูมิหลังและการปฏิสัมพันธ์

เกริก (นามสมมติ) อายุ 49 ปี นับถือศาสนาพุทธ ต้องโทษคดียาเสพติดต้องโทษมาแล้ว 16 ปี ได้รับอภัยโทษแล้ว รูปร่างสูงโปร่ง ผิวกาว อหยาศัยดี เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ยิ้มง่าย เป็นมิตรกับทุกคน สถานะโสด สมาชิกครอบครัวมีพี่น้อง 6 คนเป็นชาย 3 คน เป็นหญิง 3 คน เกริกเป็นคนที่ 5 ครอบครัวมีอาชีพทำไร่ทำนา ภูมิลำเนาจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาก่อนต้องโทษสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจุบันถูกควบคุมตัวอยู่ที่แดน 9 เรือนจำกลางบางขวาง สัมภาษณ์ที่แดน 14 เรือนจำกลางบางขวาง ได้ค้นพิศกุล ช่างสนามฟุตบอล หน้าหอประชุม เขาให้สัมภาษณ์ด้วยความเต็มใจ ตั้งใจให้ข้อมูลเต็มที่ตามประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้น เพราะเห็นคุณค่าของการวิจัยครั้งนี้ และแสดงความยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือการดำเนินการวิจัยให้สำเร็จ ล่วงไปด้วยดี

1.1.2 การศึกษา กลุ่มเพื่อนและอาชีพการงาน

เขาต้องการแบ่งเบาภาระของครอบครัวที่ค่อนข้างยากจน จึงต้องการหางานที่มีรายได้ดี ๆ เมื่อเพื่อนที่เคยเรียนด้วยกันมาชวนไปทำงานที่กรุงเทพฯ บอกว่ารายได้ดีกว่าทำงานที่บ้าน จึงตัดสินใจไปทำงานกับเพื่อน ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ว่าจะงานที่เพื่อนให้ทำเป็นงานอะไร เพียงแต่เพื่อนบอกว่างานไม่หนัก รายได้ดี เมื่อเข้ามาทำใหม่ ๆ ก็ไม่มีอะไรมาก แคลไปเป็นเพื่อนเวลาเพื่อนไปติดต่องาน และอยู่ห่าง ๆ แต่พอนานเข้าก็พอจะรู้ว่างานที่ทำเป็นงานผิดกฎหมาย เมื่อรู้แล้วยังคิดเข้าข้างตัวเองว่าไม่เป็นไร เพราะไม่ได้ไปสัมผัสกับสินค้า (ยาบ้า) เพียงแต่ไปเป็นเพื่อนและอยู่ห่าง ๆ ช่วยเก็บเงินนับเงินบ้างเป็นบางครั้ง

“พอจบมอต้นก็ไม่ได้เรียนต่อ ออกมาทำงานช่วยทางบ้านที่ฐานะไม่ค่อยจะดี ทำงานอยู่ที่บ้านเกิดหลายปี อยู่มาวันหนึ่งเพื่อนที่เคยเรียนมาด้วยกัน ได้กลับมาบ้านแล้วมาชวนไปทำงานที่กรุงเทพฯ กับเขา เมื่อเพื่อนชวนผมก็เห็นว่าน่าจะดีเหมือนกัน เพราะว่าที่เมืองใหญ่จะมีอะไรดี ๆ กับชีวิต จึงตัดสินใจมาทำงานกับเพื่อนที่กรุงเทพฯ ทำงานกับเขาได้รายได้ดีกว่าที่ผมคาดคิด คือผมมีหน้าที่นับเงิน จัดเงินที่มากมายให้เป็นระเบียบ เพื่อช่วยในการดำเนินการ ซึ่งผมก็รู้ว่าเงินที่เขาขมาให้ผมนับและจัดการให้เป็นระเบียบนั้นมาจากไหน”

1.1.3 ก้าวสู่วิกฤต

จนในที่สุดก็ถูกจับกุมดำเนินคดี เมื่อทางบ้านรู้ว่าเขาถูกจับ พ่อแม่ญาติพี่น้องมีความทุกข์กับเหตุการณ์นี้มาก เขารู้สึกผิดตลอดมา ความหวังที่จะหลุดพ้นจากโทษทัณฑ์มีเพียงคำพูดของทนายความและเพื่อน ๆ ที่พอจะทำให้หายกังวลไปได้บ้าง แต่ในความเป็นจริงเขารู้อยู่แก่ใจดีว่า คดียาเสพติดที่ถูกจับ โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ล่อซื้อและเป็นโจทก์คงจะหลุดพ้นจากการต้องคดียาก ในระหว่างสู้คดีเขาได้กำลังใจจากพ่อแม่และญาติพี่น้องคอยหนุนใจให้มีความอดทนและต่อสู้ ในที่สุดศาลฎีกาก็พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นและศาลชั้นอุทธรณ์คือประหารชีวิต วินาทีที่ผู้พิพากษาอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาลิ้นสุดลง ความรู้สึกของเขาในขณะนั้นคือเหมือนคนไม่มีจิตวิญญาณอยู่กับตัวตน เว้งว้างไร้เรี่ยวแรง เหมือนว่าฝันไป ชีวิตทั้งชีวิตจมอยู่กับความทุกข์อย่างแสนสาหัสดังคำพูดของเขาที่กล่าวว่า

“คือช่วงนั้นเป็นช่วงที่ลูกน้องเขาไม่อยู่ เขากลับไปภาคเหนือ แล้วคู่คดีเนี่ยชวนผมมาเป็นเพื่อน เสร็จแล้วก็ช่วงนั้นก็ไปที่โรงแรมลิซาเบต ที่สะพานควายเพราะว่าเค้าโทรนัดกันแล้วแต่ผมไม่รู้เรื่องหรือก็ไปกะเขา พอไปเสร็จก็มีสายล่อซื้อเนี่ยแต่งตัวเหมือนกับเสียสิงคโปร์ มีแหวนเพชรใส่เต็มนิ้วและก็มีนาฬิกาฝังเพชรด้วยและก็ใส่เสื้อเวอร์ซาเซร์ ครบไปรี มีพันทอง ครบครบเนียนมาก หลังจากนั้นเขาก็คุยกันเป็นภาษาจีน ผมฟังไม่รู้เรื่องว่าเขาคุยอะไรกันมั่ง อ่า..พออยู่ในช่วงที่เขาค้าขายกันนี้ประมาณ 4 ชั่วโมง เสร็จจากัน ผมก็อยู่ที่โรงแรมที่ลือบบี้ คอย ก็อยู่กับกลุ่ม

เขานั้นแหละ แต่ผมแยกมานั่งต่างหาก สามคนนี่เขาจะนั่งกินเบียร์กันอย่างเดียว และก็คุยกัน ตอนแรกก็เอะใจอยู่ เพราะว่าทางบ้านโทรมาบอกว่า ใจไม่ดีให้กลับมาเลยอยู่ตรงไหนช่วงนี้ ผมก็บอกอยู่ โรงแรมสักครู่ก็จะกลับแล้ว เขาก็บอกให้กลับมาเลย อยู่ตรงนั้นมันไม่ดี ใจไม่ดีเลย แม่ใจไม่ดีด้วย ให้กลับมาเลย แต่ผมก็ฝืนอยู่ที่เพื่อนไม่ได้ พวกเพื่อนก็มาแล้วใช้เปล่าสามคนนี่กินเบียร์ไปหลายขวด เป็นโหล ทีนี้คุยอะไรก็ฟังไม่รู้เรื่องแล้ว และก็มาค้าขายด้วยปกติคู่คดียะบอกว่าการทำมาค้าขายสิบยี่สิบนาทีก็น่าได้แล้ว แต่นั่งสี่ชั่วโมงผมชักเอะใจ เออมันต้องมีอะไรสักอย่างแล้ว พอตอนสองทุ่มคู่คดียะไม่เอาของมาส่งแล้วมันเลยเวลาแล้ว อยู่ที่นครปฐมที่เอมยามาส่ง เขาบอกเขาไม่ทำงานแล้ว แต่ทีนี้คู่คดียะมาแล้วใช้เปล่า ไหน ๆ ก็ค้าขายกันแล้วเอาคืนนี้เลย พอเอาของก็โดนจับ ดิดกันไปที่ขวงเลย”

“เหมือนกับว่าชีวิตเรานั้นจบไปแล้ว ต้องตายแน่ ๆ อะ ไร่ประมาณนั้น”

1.1.4 รับมือกับวิกฤต

“หลังจากนั้นเมื่อได้ทำทูลเกล้าก็มองหาเพื่อนรอบข้าง เห็นว่าเขายังอยู่ได้ เราก็ต้องอยู่ได้ จิตใจก็เริ่มดีขึ้น ทางบ้านก็โทรมาบอกว่าให้รักษาเนื้อรักษาตัว”

คำพูดของเขาข้างต้นเป็นการตอกย้ำถึงความพยายามไขว่คว้าหาที่พึ่งไม่ให้จิตใจต้องตกในกองทุกข์ โดยการอธิษฐานขอพึ่งบารมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้รอดพ้นจากความตาย ใช้เวลาให้มีประโยชน์กับตนเองให้มากที่สุด เช่น การศึกษาเล่าเรียนเพราะเห็นว่าการศึกษาเป็นแนวทางเดียวที่จะพัฒนาตนเองไม่ให้หลงไปในทางผิด ศึกษาธรรมะ สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ เข้าหาธรรมะ และมองเพื่อนที่เขามีความทุกข์กว่าตัวเอง จนกระทั่งแม้จะยังรับโทษประหารชีวิตอยู่ก็สามารถมีความสุขใจได้ โดยยอมรับกับสภาพความเป็นจริงแล้วสู้กับความจริงที่เป็นอยู่ ไม่หลอกตัวเองอีกต่อไป

1.1.5 ก้าวผ่านภาวะวิกฤต

แล้วในที่สุดเขาก็ได้รับพระราชทานอภัยโทษ ในวันที่ทำการสัมภาษณ์มีสิ่งที่คุณควรกับการยกย่องคือการที่ เขาศึกษาจบระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในขณะที่รับโทษประหารชีวิต และกำลังเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวะนครหลวง ที่เปิดให้ผู้ต้องขังได้ศึกษาในเรือนจำกลางบางขวาง แม้การศึกษาของเขาจะทุ่มเทลงไปเพื่อพัฒนาตนเองและเป็นตัวช่วยในการก้าวผ่านภาวะวิกฤต แต่การที่เขาสามารถนำประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของการเป็นนักโทษประหารชีวิตมาได้ ก็สามารถเป็นแนวทางให้กับผู้ที่ประสบภาวะวิกฤตอื่นที่เกี่ยวข้องได้ ดังคำกล่าวของเขาที่ว่า

“เหมือนกับเราทุกข์สุด ๆ แล้วมีสิ่งที่มาให้เป็นที่พึ่งมันมีกำลังใจขึ้นมาทันที เปลี่ยนแปลงตัวเราเองได้ด้วย เหมือนกับเป็นคนละคนเลย ”

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

1.2.1 ภูมิหลังและการปฏิสัมพันธ์

เค (นามสมมติ) อายุ 54 ปี นับถือศาสนาพุทธ ต้องโทษคดียาเสพติด ต้องโทษมาแล้ว 15 ปี มีรูปร่างสูงโปร่ง ผิวคล้ำ แข็งแรง อดทน ตามแบบฉบับลูกอีสาน เป็นคนร่าเริง ชอบพูดคุยกับทุกคน ไม่ถือตัว มีสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้าง รักงานศิลปะและการเล่นกีฬา โดยเฉพาะกีฬาเซปักตะกร้อ ก่อนต้องโทษมีครอบครัวแล้ว มีทายาทเป็นหญิงเพียงคนเดียว สถานะของครอบครัว พ่อแม่มีอาชีพทำไร่ทำนาและรับจ้างทั่วไป มีพี่น้อง 8 คน เป็นผู้หญิง 5 คน เป็นผู้ชาย 3 คน เขาเป็นคนที่ 5 มี ถึงแม้จะมีพี่น้องหลายคน สถานะทางบ้านต้องดิ้นรนพอสมควร พ่อแม่มีอาชีพทำนา อาศัยว่าเป็นคนชนบท ไม่มีเงินที่อยู่ได้ เพราะมีข้าวกิน มีกุ้ง หอย ปู ปลา และพืชผักตามธรรมชาติให้ประกอบอาหาร ไม่รู้สึกตัวเองลำบากสักมากนัก ชีวิตตอนเด็กเข้าเรียนโรงเรียนในหมู่บ้าน แต่เมื่อเข้าศึกษาชั้นมัธยมต้องเข้าเรียนในเมือง ทำให้รู้ว่าฐานะมีส่วนสำคัญในการดำรงชีวิตกับการเป็นนักเรียนในเมือง สถานะมีภรรยาแล้วมีบุตร 1 คน การศึกษาก่อนต้องโทษ สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ. 3) รับราชการในกองทัพอากาศ เป็นอดีตนักตะกร้อทีมชาติ ภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับพระราชทานอภัยโทษแล้ว กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ที่เปิดสอนในเรือนจำบางขวาง ปัจจุบันถูกควบคุมตัวอยู่ที่แดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง สัมภาษณ์ที่ แดน 14 ภายในหอประชุมด้านหน้าองค์พระหลวงพ่อขาว เขาให้การสัมภาษณ์ด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น ทุกคำถามเขาจะตอบอย่างละเอียดและเล่าเรื่องราวโดยไม่ปิดบัง อีกทั้งถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและประสบการณ์จริงด้วยความเต็มใจ เขาบอกว่าแม้จะไม่มีโอกาสได้ศึกษาระดับปริญญาโทแต่ขอเพียงแค่ได้มีส่วนร่วมเขาก็ดีใจเป็นที่สุดแล้ว

1.2.2 รักรักในวัยเรียน

ขณะที่กำลังศึกษาอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 2 เขาก็เริ่มมีความรัก

“เป็นรักแรกของผมกับผู้หญิงคนนั้น เธอเป็นลูกเจ้าของร้านขายเครื่องเขียนและแบบเรียนอยู่ในตัวเมือง เมื่อเทียบฐานะระหว่างเธอกับผมแล้วมันห่างกันลิบลิบ เปรียบแบบคำที่นิยมพูดกันคือ ดอกฟ้ากับหมาวัดเลยทีเดียว”

เป็นการเปิดเผยให้ผู้วิจัยฟังอย่างไม่ปิดบัง แต่เขาบอกว่าเขาโชคดีที่เธอไม่รังเกียจเขาแม้แต่น้อย ซ้ำเธอยังมีใจให้เขาด้วย สิ่งนี้ทำให้เขามีกำลังใจในการที่จะพยายามทำให้

ตัวเองเป็นที่ยอมรับของคนในบ้านของเธอ เขาบอกว่าเขาไม่มีอะไรเทียบเธอได้เลยในทุกด้าน แต่มีอยู่ด้านหนึ่งที่เขาสามารถสร้างตัวเองให้เป็นที่ยอมรับได้ นั่นคือ กีฬา เขามุ่งมั่นฝึกฝนการเล่นตะกร้อจนได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของจังหวัด หลังจากนั้นไม่นานเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขาก็ถูกเรียกตัวติดทีมชาติ ถึงนาที่นี้ไม่มีอะไรมาขวางความรักของเขากับเธอได้ เขามีชื่อเสียงระดับประเทศ หลังจากนั้นเขาสอบเข้าโรงเรียนนักเรียนจ่าอากาศ และได้รับการบรรจุเป็นทหารอากาศ ความรักของเขาดำเนินไปด้วยดี เขาบอกว่าถึงตอนนี้ความรักของเขากับเธอคงสมหวังไม่มีอุปสรรคใดมาขวางกั้นได้แน่ ๆ หน้าทีของเขาคือรับใช้ชาติในฐานะนักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชาติ ถึงตอนนี้เขามีทั้งเกียรติยศ ชื่อเสียง เงินทอง พอที่ไม่ให้เป็นที่รังเกียจของญาติ ๆ ฝ่ายคนรักได้ และญาติ ๆ ของเธอก็ไม่แสดงอาการใดให้เห็นว่ารังเกียจเขาชีวิตการงานอนาคตของเขาน่าจะไปได้ดี แต่แล้วในความแน่นอนก็เกินความไม่แน่นอนขึ้นเมื่อวันหนึ่งเขาได้รับการ์ดแต่งงาน

1.2.3 ชีวิตที่หักเห

“ซึ่งจู่ ๆ วันหนึ่งขณะที่ผมเล่นกีฬาอยู่ เป็นนักกีฬาทีมชาติอยู่ดี ๆ ผมได้รับการแต่งงานมา โห โอ.. ผม ผมได้รับการแต่งงาน ผม...(เงิบ) ผมไม่เข้าใจนะว่า (เสียงสั้นเล็กน้อย) อะไรมันคือเหตุผล แล้ว...แล้วเราก็ไม่สามารถอธิบายตัวเองได้ ไม่รู้ความรู้สึกตอนนั้น”

นั่นคือคำพูดอันสั้นเครือที่ระบายออกมาจากความในใจที่กดเก็บมาแสนนานของเขาให้ผู้วิจัยได้รับรู้ บัทรเจริญงานแต่งไปเดียวไม่น่าเชื่อว่าจะทำให้ชีวิตของผู้ชายคนหนึ่งหักเหจากครรลองที่ควรจะดำเนินโดยสิ้นเชิง เพราะว่าหลังจากที่เขาอ่านบัทรเจริญฉบับนั้นจบลง เขาก็ทิ้งทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งเส้นทางอันรุ่งโรจน์ ทั้งยศถาบรรดาศักดิ์ ใช้ชีวิตสัพเพเหระดังคำพูดของเขาที่ฟังแล้วคิดว่าเจ็บปวดเหลือที่จะทนทานว่า

“แต่ความรักแรกที่เรามีต่อผู้หญิงคนหนึ่งนี่เกิดมาตั้งแต่สมัยเรียนแล้ว ซึ่งเราก็ เราเด็กบ้านนอกความซื่อความอะไร เราก็คิดว่า เออ..นี่คือความรักของเรารักแท้ และเราก็รักเขาจริง ๆ ซึ่งเราตามสถานการณ์ที่ดูเราก็รักกันนะ เราก็รักกัน แต่มันมีสถานะทางสังคมที่มาเบียดเบียนประเค้น เป็นตัวแปล เรา..รู้สึกซ็อก ผมก็หยุด ตั้งแต่นั้นมาผมก็ออกจากทีม ออกจากอะไร ไม่สนใจกีฬา ไม่สนใจ หาโอกาสที่จะคุยกับคนที่เรารัก สักครั้งหนึ่งอะไรเนี่ย ซึ่งก็ไม่มีโอกาส แต่ตามสถานะเราก็รู้แล้วว่า เขาคงถูกญาติพี่น้องจัดให้ ให้กับคนที่เขาเหมาะสมกับฐานะ”

เขาต้องการสร้างฐานะให้เทียบเท่ากับผู้ชายคนที่มากกว่าเธอไปจากหัวใจของเขา เพื่อให้เธอเห็นว่าทุกอย่างที่เขาสร้างขึ้นมาเพื่อเธอ และเส้นทางที่เขาเลือกที่จะทำให้อีกคนที่เขาสุดรักเห็น คือการเดินเข้าสู่วงการค้ายาเสพติด เฮโรอีน เขาไม่ได้ค้าแบบธรรมดาแต่เขาทำการค้าระดับข้ามชาติ มีวงเงินที่ต้องใช้กันเป็นพันล้าน นับว่าเป็นการค้าระดับโลก เขามีเพื่อนฝูงในวงการมากมายที่เขาเชื่อมั่นว่าคนนอกวงการไม่มีวันได้สัมผัสความรักความผูกพันแบบลึกซึ้งเกินกว่าคำว่า

เพื่อน เขาเดินอยู่บนเส้นทางสายนี้เป็นสิบปี มีทุกสิ่งที่ต้องการ แต่ขาดเพียงเธอหญิงอันเป็นที่รัก และเป็นรักแรกของเขา ถึงตอนนี้เขาได้แต่เก็บเธอไว้ในก้นบึ้งของหัวใจ เพราะเขามีลูกมีเมียที่ต้องรับผิดชอบ เขาเล่าว่าวงการค้ายาเสพติดเป็นวงการที่มีบุญคุณกับเขา และเขาก็รู้ว่าสักวันหนึ่งมือกฎหมายต้องมากระชากเขาไปจากวงจรนี้ แต่วันที่เขาถูกจับกลับเป็นวันที่เขาไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเลย

1.2.3 ก้าวสู่วิกฤต

“ถ้าว่า ไม่แพ้ ไร่ไม่แพ้ ผมว่า ผมว่ามันเป็นการจนปัญญาของตำรวจมากกว่า สรุปราย ๆ คือตอนที่ผมทำเขาไม่รู้เรื่อง แต่ตอนที่ผมไม่ทำเขาไปเอาวันไหนอะไรไม่รู้ เหตุการณ์อะไรไม่รู้มาใส่ให้ผม มาใส่ให้ผม อันนี้เป็นข้อบกพร่องทางกฎหมายของเราผมว่า ผมคิดเท่าที่ผมอยู่ มาผมก็นั่งนึกดู มันก็คือ ขณะที่ผมทำความผิดนี้ผมคิดแค่ว่า จับผมไม่ได้ ไล่ผมไม่ทัน ไม่เห็นผมเอาผิดผมไม่ได้หรอก แต่ขบวนการกฎหมายเราทำได้ ซึ่งมัน.. ผมว่ามันน่าเกลียด”

เขาระบายด้วยความอัดอั้นน้ำเสียงเจือความขมขื่นอย่างรู้สึกได้ ตลอดเวลา ตั้งแต่วินาทีแรกที่ต้องใช้ชีวิตในคุก ทุกอย่างในชีวิตเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ จากชาวเป็นคำ สิ่งที่เขาวางเป้าหมายไว้แต่ต้น ถึงตอนนี้ไม่มีหลงเหลืออยู่ในความคิด ความต้องการของเขาแม้เศษเสี้ยวธุลีดิน สิ่งที่เขาบรรลุงานทั้งร่างกายและจิตใจของเขาก็คือ ความทุกข์ที่ไม่สามารถสกัดกั้นให้หลุดไปจากหัวสมองได้เลย เขาต้องจมจ่อมอยู่กับการรอคอยความหวังจากการต่อสู้คดี ต้องใช้ชีวิตที่ถูกพันธนาการด้วยโซ่ตรวนที่ข้อเท้าตลอดดลดยี่สิบสี่ชั่วโมง การกินอยู่หลับนอนล้วนแล้วแต่นำมาซึ่งความยุ่งยากลำบาก ทำให้ความเครียด ความวิตกกังวล ความท้อแท้ สิ้นหวังเข้าเกาะกุมจิตใจ ถึงขนาดปล่อยปละละเลยไม่ใส่ใจไม่ดูแลตัวเอง ปล่อยไปตามยถากรรม ไม่กินข้าว ไม่อาบน้ำ ไม่ซักเสื้อผ้า กลายเป็นคนไม่มีความรับผิดชอบแม้แต่การดูแลสุขภาพของตัวเอง เขาบอกว่าช่วงที่วิกฤตที่สุดของเขาคือช่วงที่มีการนำเพื่อนนักโทษคดียาเสพติดสองรายล่าสุดไปประหารชีวิตในวันที่ 24 สิงหาคม 2552 ดังคำพูดของเขาที่ว่า

“แต่ก็รู้สึกช็อกนะครับในวันนั้น รู้สึกช็อกจริง ๆ เพราะว่ามันเป็นวิกฤตที่เกิดขึ้นมาทับซ้อนมา ทับซ้อนมาอยู่เรื่อย ทำท่าจะดี ทำท่าว่าเราจะอยู่ได้แล้วก็มาบั่นทอนจิตใจเรายุบลงไปอีก”

1.2.4 รับมือกับวิกฤต

และเขาก็ก้าวผ่านภาวะวิกฤตนี้มาได้ด้วยการตั้งความหวังไว้ที่การเสนอฎีกา ทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานอภัยโทษจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ล่าสุดของเขาที่ว่า

“อยู่แต่ขาดนี้ผมก็มีสิทธิ์ที่จะทำทูลเกล้าฯ ถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมก็ทำไปตามสิทธิ์โดยที่ไม่ได้คิดอะไร โดยที่ไม่ได้คิดอะไร เพราะมีหนทางเดียวที่ผมจะทำตาม

สิทธิ์ที่ผมจะทำได้ ทำให้ผมรอดชีวิตได้ ผ่านไปได้ปีหนึ่งอยู่มาวันหนึ่ง ทูตเกล้าๆของผมตมา ให้ลดโทษ ให้ลดโทษจากประหารชีวิตเหลือตลอดชีวิต โอ้..ผมความรู้สึกที่เกิดขึ้นความรู้สึกที่ผมเกิดขึ้นผมเหมือนคนมีชีวิตใหม่จริง ๆ ครับ วิธีคิดก็ใหม่ แม้แต่การปรับตัวของตัวเองก็ใหม่ คิดต่อเพื่อนก็ใหม่ เหมือน มันเหมือนคนที่เหมือนคนเกิดใหม่จริง ๆ ผม..โอ้ ผมเห็นลาย ลายเซ็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โอ้..ผม ผมอยากจะถ่ายซีดีเก็บไว้กราบไหว้ทุกวันเลยครับ ผม ในพระปรมาภิไธยของท่าน ผม ลายเซ็นของท่านจริง ๆ ไม่ใช่ของปลอม ไม่ใช่กระดาษซีดีคือเป็นลายเซ็นของท่าน ผมเห็นแล้ว ผมรู้สึก โอ..ผม ได้ชีวิตใหม่ ผม ผมให้..ท่านเหมือนเป็นพ่อคนใหม่ของผมเลย”

ใช้เวลาที่อยู่ในห้องประหารฯ ช่วยเหลือเพื่อนนักโทษที่เข้ามาใหม่ ศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และที่สำคัญต้องสำนึกได้ด้วยตนเอง ดังคำพูดของเขาที่

“การสำนึกได้ของตนเอง นี้ ผมว่ามันเป็น..ทางออกที่ดีที่สุดสำหรับปัญหาทุกเรื่องนะครับ”

1.2.5 ก้าวผ่านภาวะวิกฤต

เมื่อความสำนึกได้ด้วยตนเองที่บังเกิดขึ้นจากส่วนลึกของจิตใจ เป็นการน้อมยอมรับกับโทษทัณฑ์ว่าเหมาะสมแล้วกับความผิดที่ได้กระทำ เมื่อได้เห็นแจ้งในชะตากรรมทำให้เขาไม่ถอยหนีความโหดร้ายจากการต้องโทษประหารชีวิตอีกต่อไป แต่กลับอ้าแขนกอดรัดกับสิ่งนั้นและอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ เปิดเผย พร้อมทั้งจะชดใช้ในความผิดที่ได้กระทำลงไป ไม่ว่าจะได้รับพระราชทานอภัยโทษหรือไม่เขาก็อยู่กับโทษประหารชีวิตได้อย่างมีความสุข

1.3 ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 3

1.3.1 ภูมิหลังและปฏิสัมพันธ์

พล (นามสมมติ) อายุ 35 ปี นับถือศาสนาพุทธ ต้องโทษคดีฆ่าผู้อื่น รับโทษมาแล้ว 9 ปี รูปร่างผอมสูง ผิวขาวแกมเหลือง หน้าตาจัดอยู่ในขั้นคูดี พุดจาชัดเจน ตรงไปตรงมา มีความจริงใจ มีความเป็นตัวของตัวเองสูง สถานะโสด กำลังรับโทษประการชีวิต ด้านครอบครัวพ่อกับภรรยาหลายคน เขาเป็นบุตรคนแรกของภรรยาคนที่ 2 ของพ่อดังคำพูดของเขาที่ว่า

“ผมเป็นลูกเมียคนที่ 2 ของพ่อ ความรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นมีมาตั้งแต่จำความได้ สิ่งนี้มันทำให้ผมเป็นคนที่ต้องการหาสิ่งทดแทนอยู่ตลอดเวลา และสิ่งที่ทดแทนนั้นคือการเป็นคนที่ค่อนข้างไปทางเถร”

เขามีน้องชายแม่เดียวกัน 1 คน แม่มีอาชีพเป็นแม่บ้าน ไม่มีรายได้ที่แน่นอนค่อนข้างขาดสนพอสสมควร แม่จึงเลี้ยงเขากับน้องคนเดียว พ่อจะมามาหาแม่นาน ๆ ครั้ง ความอบอุ่น

ตรงนี้จึงไม่มีสำหรับแม่และลูกของแม่ เขาารู้สึกว่าขาดความรักความอบอุ่นตั้งแต่จำความได้ การศึกษาก่อนต้องโทษไม่จบระดับมัธยมต้น ภูมิลำเนาจังหวัดลพบุรี ปัจจุบันถูกควบคุมตัวอยู่ที่ฝ่ายควบคุมแดน 5 เรือนจำกลางบางขวาง ให้สัมภาษณ์ที่ได้ต้นพิบูล หน้าหอประชุม ข้างสนามฟุตบอล ในวันที่ท้องฟ้าแจ่มใส อากาศโปร่งเย็นสบาย เขายินดีให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ เปิดเผยอารมณ์ ความคิดความรู้สึก และประสบการณ์จริงของการเป็นนักโทษประหารชีวิตที่กำลังรับโทษอยู่ว่าก้าวผ่านภาวะวิกฤตไปได้อย่างไรโดยไม่ปิดบัง

1.3.1 การศึกษา กลุ่มเพื่อนและอาชีพการงาน

พอเข้าเรียนระดับมัธยมผมก็คบเพื่อน เกรตามประสาวัยรุ่น เรียนไม่จบ มัธยมต้นต้องออกกลางคัน จึงใช้ชีวิตเที่ยวเตร่ไปกับเพื่อนที่เป็นรุ่นพี่ ส่วนมากจะหมดเวลาไปกับการเล่นสนุกเกอร์ เขามีสิ่งดีคือถึงแม้จะเสเพลอย่างไรก็ไม่ข้องแวะกับยาเสพติดทุกชนิดไม่ว่าจะซื้อขายหรือเสพ เขาใช้ชีวิตอยู่ในแวดวงนี้หลายปี จนถูกเพื่อนร่วมก๊วนยกให้เป็นพี่ใหญ่ของก๊วน มีสมาชิกเป็นสิบ ๆ คนทั้งผู้หญิงและผู้ชาย การงานของเขาไม่มีความแน่นอนบางครั้งก็ช่วยแม่ดูแลบ้านเล็กๆน้อยๆ การหารายได้ส่วนใหญ่จะมาจากการค้าขายของแม่ และเขาก็หาเงินในแวดวงการเล่นสนุกเกอร์

“ประมาณ ม.๑ ผมมาอยู่กับพ่อย้ายโรงเรียนมา ทำให้เข้ากับเพื่อนที่โรงเรียนใหม่ไม่ได้ เพราะโลกส่วนตัวเราจะสูงไปหน่อยทำให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้ เริ่มไปทางอื่นไม่ได้ไปโรงเรียน”

1.3.3 ก้าวสู่วิกฤต

แล้ววันที่เขาต้องโดนข้อหาฆ่าคนตายก็มาถึง เมื่อเขาไปงานวันเกิดของน้องผู้หญิงในก๊วนที่จัดขึ้นที่ร้านอาหารชื่อดังในจังหวัด และเกิดมีการเขม่นกับวัยรุ่นอีกก๊วนหนึ่ง มีการตะลุมบอนกันในร้าน เขาถูกฝ่ายตรงข้ามสะกรรมเสียดสะบักสะบอมสลบเหมือดถูกห้ามส่งโรงพยาบาล หลังจากนั้นยุทธการปกป้องศักดิ์ก็บังเกิดขึ้น เมื่อนำลูกน้องในก๊วนไปทำดีกับคู่อริแบบลูกผู้ชาย ผลปรากฏฝ่ายตรงข้ามเสียชีวิต และคนที่เสียชีวิตเป็นลูกของผู้มีอิทธิพลในจังหวัด เขาจึงถูกจับดำเนินคดี และต้องโทษประหารชีวิต ทำให้ชีวิตเขาพบกับวิกฤตอย่างหนักหนาสาหัส

“ผมไปงานวันเกิดเพื่อน เพื่อนผู้หญิง ให้อ้อย่างนี้มันเป็นที่โจจรแหละครับ เป็นผับบ้านนอก บ้านนอกที่มันจะเปิดเฉพาะวันเสาร์ เราก็รู้อยู่แล้วว่าที่อย่างนี้มันไม่ดี ทุกวันเสาร์มันจะมีเหตุการณ์ตีกันอะไรอย่างนี้ แต่เราก็ถือว่าให้อ้อย่างนี้มันรู้จักกัน เราคิดว่าเรื่องมันจะมาถึงเรา พอเราไปนั่งดื่มปุ๊บ มันมีเหตุการณ์ที่ว่าเขาเอาไฟฉายมาส่องหน้า ให้อ้อย่างนี้มันเป็นการดี ครั้งแรกก็ไม่ว่าอะไร ครั้งที่สองก็ไม่ว่าอะไร ครั้งที่สามเราก็ดันมือมันออกครับ ดันมือมันออกปั๊บมันเอาเหมือนกับเขาเตรียมการแล้ว ให้อ้อย่างนี้มันออกปั๊บเขาเอาสนับต้อย สนับต้อยแล้วคราว

นี่เขารุมเราเลย ผมมีผู้ชายสามคนกับผู้หญิงประมาณเจ็ดแปดคน ฝ่ายเขามีผู้ชายประมาณยี่สิบคนนะ จากนั้นก็มั่วตัวซูดมุลเลย ผมไปโรงพยาบาลแล้ว ผมไปโรงพยาบาลแล้ว ไม่ ไม่ ไม่เอาอะไรแล้ว คือปล่อยมันถือว่าเราช่วย กลับบ้านนอน แล้วคราวนี้มันมีรุ่นน้อง ที่ว่ามันก็ยิ่งเด็ก ๆ อยู่นะ มันก็ยังไม่ยอม ไปตามหา แล้วคราวนี้จังหวะมันไปเจอกัน แล้วคราวนี้มันก็มาตามเรา แล้วเราความที่ว่าเราไม่เคยโดนขนาดเนี่ย แล้วนิสัยผมมันก็ไม่ยอมคนอยู่แล้วด้วย ว่ามันศักดิ์ศรีนะหะที่เราถูกผู้ชาย โตมาขนาดนี้เราไปไหนเราถือว่าเรา ไปต่างถิ่นเราก็เคารพเจ้าถิ่น เพื่อให้เขาเอ็นดูกัน เป็นเพื่อนเป็นฝูงกัน เรามาเจอเหตุการณ์อย่างนี้ เรารู้ว่า เอ๊ย..มัน (ชิบปาก) รู้สึกว่ามัน มัน ยอม ยอมไม่ได้ มันมากเกินไป เพราะจากการที่โดนทั้งไม้ทั้งอะไร มัน มันเกินเหตุ มัน ไม่ใช่เหตุการณ์ชกต่อยแบบธรรมดา มัน กลายเหมือนกับว่าเขามุ่งเอาชีวิตเรา ก็เลยออกไป เหมือนวัดใจ เหมือนเหมือนแลกกันนะ ผมก็ต้องเอาศักดิ์ศรีผมกลับคืนมาเท่านั้นเอง ไม่คิดว่าเขาจะ..ที่เขาฟ้องเรา ไม่คิดว่าเขาจะฟ้องมาหนักหนาขนาดนี้หะครับ เขาฟ้องว่าร่วมกันฆ่าผู้อื่น โดยไตร่ตรองไว้ก่อน”

1.3.4 รับมือกับวิกฤต

พลใช้หลักพุทธศาสนา กำลั้งใจจากแม่ เขาต้องการจะมีชีวิตต่อไปเพื่อออกไปทดแทนบุญคุณให้แม่ ออกไปดูแลแม่ ในหัวใจของเขามีแม่เต็มปรีทั้งสี่ห้องเพราะแม่ของเขาเป็นบุคคลที่เขาส่งสารที่สุดคงคำพูดที่เขากล่าวถึงแม่ว่า

“เขาไม่มีคนดูแล แม่ผมเนี่ยมันก็เหมือนเป็นอะไรที่ฝังใจผมเหมือนกันว่า เขาไม่ได้มี คือพูดง่าย ๆ เหมือนกับผมนี้แหละ เขาก็ไม่ได้มีคู่ชีวิตเป็นเรื่องเป็นราวเป็นคนี่สร้างครอบครัวไปกันจน ออ...เออ...ถึงเขาเรียกอะไร ประสบความสำเร็จในชีวิตคู่ประมาณอย่างเงี้ย เหมือนกับเขาอะ โดดเดี่ยว พอโดดเดี่ยวปุ๊บนี้ มันก็จะเกิดความอ่อนแอ จากสภาพแวดล้อมสังคมนี้ ที่มันมีเข้ามาทุกวันนี้ เขาก็จะเป็นผลกับแม่ผม แล้วผมก็โตมาด้วยความสงสารเขาด้วย ก็คือฝันอยากจะทำให้เขาอย่างน้อยมีความแข็งแรงนะ ความแข็งแรงในตัวเองประมาณนั้นนะ แล้วผมก็เอาสิ่งนั้นมาปรับเข้ากับตัวเองจน จนบางครั้งมันทำให้ผมแข็งแรงจนกร้าวไปนิดหนึ่ง แข็งแรงจนกร้าวไปนิดหนึ่งเพราะอยากจะทำปกป้องแม่จากสังคม แต่คือบางครั้งเราก็คือเขาเรียกอะไร ไปชนกับสังคมแทน”

1.3.5 ก้าวผ่านภาวะวิกฤต

เขาขีดหลักว่าทำสิ่งดี ๆ โดยใช้แนวคิดที่ว่า ล้างใจตนเองจากความผิดพลาดที่ผ่านมาและทำความความดี ใช้เวลาที่ยังรับโทษประหารชีวิตศึกษาหาความรู้เพื่อเป็นพลังให้เห็นคุณค่าของตัวเองและเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง เพราะเขาคิดอยู่เสมอว่าไม่ว่าชีวิตจะตกอยู่ในสถานะใดคนเราย่อมสร้างคุณค่าให้ตัวเองได้เสมอดังคำกล่าวของเขาที่ว่า

“อ..มันช่วยได้มาก ผมคิดว่าการศึกษานี้ช่วยได้มาก การที่ต้องมาอยู่ตรงนี้”

แล้วได้การศึกษานี้ มีเวลาได้ศึกษา คือตอนที่อยู่ข้างนอก พอไปอยู่กับพ่อผม ต้องทำงานตลอด ทำงาน ทำทุกอย่าง คือบ้านผมมันจะ... ไม่ได้ว่าเป็นงาน เป็นประจำ เป็นเรื่องเป็นราว แต่ว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำ แต่ผมก็ทำทุกอย่าง ถึงตอนนั้นผมก็เรียนรู้ ผมก็เรียนรู้ แต่คือว่ามันไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาปกติทั่วไป พอมาอยู่ในนี้ผมก็สมัครเรียน มสธ. ต่อปริญญาในทางที่ผมเคยฝันไว้เคยต้องการไว้ แล้วก็มามีกิจกรรมมากมายให้เข้าร่วม เหมือนอย่างกิจกรรมปั้นพระนี่ คือผมก็เชื่อว่าน้อยคนในประเทศไทยนี้ น้อยคนในโลกเลยก็ว่าได้ ในศาสนาพุทธ น้อยคนที่จะได้ลงมือปั้นพระจริง ๆ แล้วอย่างศิลปะนี่ จริง ๆ มันเป็นเรื่องที่ผมรักและชอบมาตั้งแต่วัยเด็กนะ แล้วมันพอโคปุ๊บ มันก็เริ่มเกร มันก็เลยขาดช่วงไป ตอนนี้ก็เหมือนกับมาต่อใหม่”

เขาวางระเบียบแบบแผนไว้ว่าในหนึ่งสัปดาห์จะทำอะไรบ้างเพื่อไม่ให้มีเวลาว่างจนวกกลับไปติดอยู่กับโทษประหารชีวิต ขณะนี้เขากำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทำให้ก้าวผ่านภาวะวิกฤตที่ต้องรับโทษประหารชีวิตไปได้ แม้ยังต้องรับโทษดังกล่าวอยู่ก็ตาม เป็นประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตที่เป็นพลังสร้างเสริมกำลังใจและความสุขให้กับตนเอง โดยไม่ยึดติดกับโทษที่กำลังรับอยู่อย่างเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตตน

1.4 ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 4

1.4.1 ภูมิหลังและปฏิสัมพันธ์

เชษฐ (นามสมมติ) อายุ 45 ปี นับถือศาสนาพุทธ คดีความผิดต่อชีวิต รับโทษมาแล้ว 10 ปี รูปร่างสูงโปร่ง ผิวดำแดง เป็นคนอารมณ์ไม่ค่อยมั่นคง แต่ในความแปรปรวนของอารมณ์มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ค่อยยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นง่ายๆ รักงานศิลปะ จะมีความสุขเมื่อได้สร้างงานศิลปะ สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง มีอาการเป็นลมหน้ามืดบ่อยโดยที่เขาไม่รู้ แต่เพียงว่าตัวเองเป็นความดันต่ำ แต่ไม่สามารถรู้ได้ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร มีความจริงใจ มีปฏิสัมพันธ์อยู่ในขั้นดี มีครอบครัวแล้ว มีทายาทเป็นผู้หญิง 1 คน สถานะของครอบครัว พ่อแม่ทำสวนยางพาราและทำนา มีพี่น้อง 3 คน เป็นผู้หญิง 2 คน เขาเป็นคนสุดท้อง ฐานะพออยู่พอกิน ภูมิลำเนาจังหวัดพัทลุง ปัจจุบันถูกควบคุมตัวอยู่ที่ แคน 5 ยังรับโทษประหารชีวิต สัมภาษณ์ที่ในห้องเรียนนักศึกษาปริญญาโท แคน 14 เรือนจำกลางบางขวาง มีความยินดีที่ได้เข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในงานวิจัยชิ้นนี้ โดยบอกว่าพร้อมที่จะให้ข้อมูลตลอดเวลาหากผู้วิจัยต้องการ และจะเปิดเผยในทุกประเด็นด้วยความจริงใจ

1.4.2 การศึกษา กลุ่มเพื่อน อาชีพการงาน

การศึกษาเบื้องต้น โทษ จบระดับมัธยมปลาย เมื่อเรียนจบระดับมัธยมปลาย เขาสอบเข้าการศึกษาก่อนต้องโทษ จบระดับมัธยมปลาย เมื่อเรียนจบระดับมัธยมปลายเขาสอบเข้า รับราชการตำรวจ ด้วยอาชีพการงานทำให้เขามีเพื่อนหลากหลาย ทั้งนักการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจ ข้าราชการ และกว้างขวางไปทั่ว โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดภาคใต้

1.4.3 ก้าวสู่วิกฤต

เขามีการคลุกคลีกับเพื่อนต่างจังหวัด ต่างพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน เมื่อมีเหตุการณ์ ศิลปินพื้นบ้านคนดังของชาวบักย์ได้เสียชีวิตจึงพัวพันมาถึงเขา ทำให้เขาต้องรับ โทษสูงสุดตามคำ พิพากษาของศาล การต้องรับโทษประหารชีวิตทำให้สภาพจิตใจของเขาย่ำแย่ เป็นห่วงครอบครัว พ่อ แม่ ญาติพี่น้องกลัวว่าเขาจะได้รับความอับอายและรับกับสิ่งนี้ไม่ได้ เขารู้สึกผิดอย่างลึกลับที่ไม่ สามารถช่วยเหลือครอบครัวได้อีกต่อไปเพราะเข้าใจดีว่าการต้องโทษประหารชีวิตไม่รู้ว่าจะมี โอกาสได้ดูแลพ่อแม่ ญาติพี่น้องลูกเมียได้อีกหรือไม่ เป็นเหตุการณ์ที่เขายอมรับว่าสับสน สิ้นหวัง และว้าวุ่นมาก ๆ ซึ่งเป็นช่วงที่ชีวิตของเขาที่ต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตอย่างที่สุด

“ผมพัวพันคดีมาเพราะความที่มีเพื่อนเยอะ อย่างว่าในเวดเวงดงนักเลงที่ เรากลุกคลีไม่วันใดก็วันหนึ่งต้อง โคนเข้าสักวัน แต่ครั้งนี้ผม ไม่นึกว่าจะมีชื่อเข้าไปเกี่ยวข้องเพราะ ผมทำงานอยู่ไกลกับที่เกิดเหตุมากคนละจังหวัดกันเลย อ่า..คิดมันเป็นความกังวลอยู่ตลอดว่า อีกสัก ก็เดือนอุทธรณ์ถึงจะตกมา ตกมาแล้วจะยื่นตามศาลชั้นต้นหรือยกขาดกลับบ้านหรือยกขอ นั่นก็เป็น ความกังวลทุก วัน ๆ ที่เข้ามาในความคิด และอีกอย่างวิกฤตก็คือว่า ความที่ต้องห่างเหินจาก ครอบครัวมาในระยะแรก ๆ เข้ามาอยู่ที่ใหม่ก็ยังคงต้องทำใจกันหลาย ๆ วัน หลายเดือนครับผมกลัว หมายข้างนอกจะไม่ทำฎีกาให้เพราะไม่ติดต่อเลย จึงจ้างให้ทนายในนี้แก้ฎีกาให้ เขาไม่คิดเงินเป็น ค่าทำหรรอกแล้วแต่เราจะให้ก็ช่วยๆกันมากกว่าตอนนี้เริ่มลำบากแล้วกว่าจะถึงชั้นฎีกาก็ห้าปีกว่า ”

1.4.4 รับมือกับวิกฤต

เขารับมือกับภาวะวิกฤตนี้ไปโดยการทำใจปล่อยวาง อ่านหนังสือธรรมะ แล้วศึกษาด้านจิตใจให้เป็นไปตามคำสอนในหนังสือธรรมะ และยึดพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชินีนาถเป็นที่ตั้งดังคำกล่าวของเขาที่ว่า

“นักโทษเค็ดขาดทุกคนก็เหมือนกันทุกคนครับ มีความหวังอย่างเดียวก็คือ คอยหวังวันลดจากอภัยโทษจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็แต่ละปีหรือแต่ละครั้งนักโทษทุกคนก็มีความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอย่าง อย่างมากมายครับ ผมก็มีความซาบซึ้งในทุก ๆ ปีที่ อ่า..พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระเมตตากับบรรดานักโทษ ไม่ว่า

จะเป็นโทษประหารหรือโทษต่ำกว่าประหาร ก็จะได้รับภัยโทษลดหลั่นกันไปตาม ตามชั้น ตามโทษที่กำหนดไว้ ก็เป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ซาบซึ้งและยากที่จะลืม ยากที่จะลืมได้ครับ”

1.4.5 ก้าวผ่านภาวะวิกฤต

เขาฝ่าผ่านก้าวข้ามภาวะวิกฤตนี้ไปโดยการทำใจปล่อยวาง อ่านหนังสือ ธรรมะ แล้วศึกษาด้านจิตใจให้เป็นไปตามคำสอนในหนังสือธรรมะ รวมทั้งกำลังใจจากคนรอบข้าง เป็นประสบการณ์ที่เขายอมรับว่ากว่าจะเข้าใจและอยู่กับโทษประหารชีวิตอย่างมีความสุขได้ชีวิตของเขาเกือบไม่ได้มาร่วมในงานวิจัยชิ้นนี้ เพราะเขาเกิดอาการช็อกหมดสติไปหลายครั้งจากความเครียดที่เกิดจากการต้องโทษประหารชีวิตก่อนที่เขาจะค้นพบการก้าวผ่านภาวะวิกฤตนั้นมาได้

“ทุกวันนี้ผมทำตามระเบียบของเรือนจำทุกอย่าง อะไรที่ไม่ถูกต้องผมจะไม่เข้าไปข้องเกี่ยว เราต้องเดินในเส้นทางที่ดีๆเพื่อกลับบ้านอยู่ห้องประหารๆก็เหมือนพระนะครับ แค่ว่าคิดดีก็ดีแล้ว ทีนี้เราจะมีความคิดคิดงทนต์ตลอดไปหรือไม่ ซึ่งผมตั้งใจทำให้ตลอดชีวิตหากรอดตายไปได้ครับ ผมก็มีความคิดว่าหากรอดไปได้ชีวิตที่เหลือจะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงไปใช้ซึ่งผมมั่นใจว่าอยู่ได้สบายๆ”

1.5 ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 5

1.5.1 ภูมิหลังและปฏิสัมพันธ์

ยา (นามสมมติ) อายุ 51 ปี นับถือศาสนาพุทธ ต้องโทษคดียาเสพติด รับโทษมาแล้ว 19 ปี รูปร่างสันทัด เส้นผมค่อนข้างบาง ศีรษะค่อนข้างกลมโต ผิวดำแดง ยิ้มง่าย มีอัยาศัยดี ชอบสันโดษ เป็นคนคิดบวกมองโลกในแง่ดี มีครอบครัวแล้ว มีบุตร 1คน สถานะของครอบครัวพอรับราชการ แม่เป็นแม่บ้านและทำนา มีพี่น้อง 4 คน เป็นผู้ชาย 2 คน เป็นผู้หญิง 2 คน เขาเป็นคนที่ 2 สถานะของครอบครัวค่อนข้างลำบาก ภูมิลำเนาจังหวัดศรีสะเกษ ต้องคดีเมื่อปี 2541 ปัจจุบันถูกควบคุมตัวอยู่ที่ฝ่ายควบคุมแดน 3 เรือนจำกลางบางขวาง ให้สัมภาษณ์ที่ห้องเรียนพุทธศาสตร์แดน 14 ในวันที่นักเรียนพุทธศาสตร์ไม่ออกมาเรียน เขาให้ความร่วมมือในงานวิจัยชิ้นนี้ด้วยความเต็มใจ เพราะเห็นคุณค่าของงานวิจัยว่ามีประโยชน์กับเพื่อนนักโทษและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักโทษประหารชีวิต

1.5.2 การศึกษา กลุ่มเพื่อนและอาชีพการงาน

การศึกษาก่อนต้องโทษสำเร็จระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลังจากนั้นได้รับการชักชวนจากเพื่อนที่เรียนมาด้วยกันไปทำงานที่ร้านขายวัสดุก่อสร้างที่จังหวัดเชียงใหม่ การทำงานของเขามีรายได้สามารถที่จะเลี้ยงชีพได้โดยดี เขาเก็บเงินซื้อบ้าน ผ่อนรถ มีภรรยา มีบุตร 1 คน ชีวิตครอบครัวมีความสุข เขามีงานรับเหมาก่อสร้างเป็นของตนเอง แต่แล้วขณะที่ทุกอย่างกำลัง

ดำเนินไปได้ดี โดยที่เขาไม่คาดคิดมาก่อนกลับเกิดเหตุการณ์พองสบู่แตกเมื่อปี 2540 ทุกอย่างในชีวิตที่เขาวาดหวังก็พังทลายลง เมื่อเศรษฐกิจพุบ ทุนรอนที่ลงไปก็หาย หวีสินเข้ามาทักทายไม่เว้นวัน โดยเฉพาะค่าผ่อนรถที่แต่ละงวดจะกระชั้นเข้ามาเร็วจนเขาหาเงินมาชำระไม่ทัน ในที่สุดการตัดสินใจครั้งสำคัญในชีวิตเพื่อพยุธุรกิจและฐานะของเขาก็เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของเขาเอง นั่นคือการเข้าสู่ขบวนการค้ายาเสพติด

“คงจะโดนพิษพองสบู่แตกปี ๔๐ ตอนนั้นผมมีค่าใช้จ่ายเยอะผ่อนรถ กระบะด้วยแต่ มันก็เหลือไม่เยอะหรือจะเหลืออยู่หกเจ็ดหมื่น พอตีผมรู้จักกับคู่คิดผมที่ ที่ ที่ ที่ทำ ยาเขาชวนมา ผมก็คิดอยู่นานเหมือนกันนะว่าจะทำดีไม่ทำดี อีกอย่างหนึ่งหวีสินก็รัดตัวมา ทักท้วงจากไฟแนนซ์เข้ามา ผมก็เอว่ะ เอาสักทีตัดสินใจแล้ว ก็ทำ”

1.5.3 ก้าวสู่วิกฤต

เขาบอกกับผู้วิจัยว่า การทำงานผิดกฎหมายโดยการรับจ้างขนยาเสพติดของเขา รอดหูรอดตาของเจ้าหน้าที่มาโดยตลอด เขาขนยาเสพติดเข้าสู่กรุงเทพมหานครถึงสิบเอ็ดเที่ยว แต่ละเที่ยวมียาเสพติดไม่ต่ำกว่าล้านเม็ด ความคิดแรกที่ต้องการรับจ้างขนยาเสพติดเพื่อพยุธุรกิจ และนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวและผ่อนรถถูกลบเลื่อนไปด้วยรายได้ดี ลงแรงน้อย แม้จะผ่อนรถหมดแล้ว เขาก็ยังทำอยู่เรื่อยๆ เพราะการเข้าสู่ขบวนการนี้เมื่อเข้าไปรู้วิธีการแล้วจะถอนตัวยากมาก ทั้งด้วยความโลภและความกลัวแรงอำนาจมีดบางอย่างของกลุ่มผู้ค้ายา จนในที่สุดวันแห่งการสิ้นอิสรภาพก็มาถึง ดังสถานการณ์ที่เขาเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“การตรวจค้นวันนั้น ตำรวจก็ใช้เวลาานเหมือนกันนะกว่าจะเจอ ในการเจอครั้งนี้ชะยาของผมนอนเอาไว้ที่กันชนหน้ากันชนหลัง นานพอสมควรแล้ววันนั้นผมมีคู่คิดติดรถมาด้วย ปกติเขาจะไม่ค่อยมากับผม แต่วันนั้นเกิดอะไรขึ้นก็ไม่รู้ เขาบอกว่าจองตัวเครื่องบินไม่ทัน ให้มารับเขาด้วย ผมก็เสียเวลาออกผมละ ถือว่าผิดพลาดคลาดเคลื่อนเวลาการเดินทางของผมแล้ว เขาก็มาด้วยตำรวจก็ตรวจค้น เหยิญเขาเป็นคนฝั่งโน้นฝั่งพม่าด้วย พุดไทยไม่ค่อยช้ดอากาศออกกว่าผม อ..มีพิรุช เขาก็เลยตรวจค้นนาน จน..กระทั่งมีตำรวจนายหนึ่งเขาบอกขอมุดใต้ท้องรถผมหน่อย รถที่ผมขนไปตอนนั้นเป็นรถเก๋ง เขาไปจับ โคนบัง โคลนแล้วผมไม่ได้เช้กรถมาด้วยอาจจะหลวมหรืออาจจะอะไรไม่รู้ตรงกันชนหน้ากันชนหลัง เขาก็เลยก็เลยว่าขออดคุณ แค่นั้นแหละ สถานการณ์ตรงนั้นนะ ที่ว่าเขาจับกันชน.ชนหลังตอนแรก ผมรู้แล้ว เรียบร้อย ไม่รอดแน่ ยังไงก็ไม่รอดแน่ เขาก็เก่งเหมือนกันไม่ใช่ไม่เก่ง ตั้งหลักมองกว้าง ๆ เหมือนกัน จะทำยังไงดี ผมคิดไป โอ..ตำรวจก็เยอะ ถ้าหนักไม่รอดแน่ ยังไงก็เจอแน่นอนครับ ใจผมไปอยู่ตาตุ่มแล้วตอนนั้นนะ”

เขาถูกควบคุมตัวอยู่ที่จังหวัดแพร่ อำเภอสองพี่น้องคืน หลังจากนั้นหน่วย

งานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) นำตัวเขาเข้ากรุงเทพฯ โดยการ โคนคดีเข้ามาที่ ปปส. เพราะถือว่าเป็นคดีใหญ่มีของกลางมาก มีการสอบสวนขยายผลผู้ร่วมขบวนการหลายชั้นตอน พนักงานสอบสวนผิดฟ้องหลายฝาก แม้จะรับสารภาพแต่ในการต่อสู้คดีก็ยังคงดำเนินการต่อไป เพื่อไม่ให้โทษที่ได้รับถึงประหารชีวิต และเขาก็หวังว่าการรับสารภาพของเขาสาลน่าจะพิพากษาไม่ถึงขั้นประหารชีวิต

“เออ...ผิดฝากตั้งหลายฝากกว่าจะฟ้องผม ช่วงนี้สู้แบบขอแค่ไม่ประหารชีวิตก็พอ เอะ จะเรียกว่าสู้ก็ไม่ใช่นะเพราะผมรับสารภาพ เพียงขอให้โทษมันไม่ตายแค่นั้นแหละ ก็ใช้ทนายศาลตั้งนะทนายว่ายังไงก็เอาตามนั้น”

ระหว่างถูกดำเนินคดีศาลชั้นต้นแม่เขาเสียชีวิต ทำให้เขาทุกข์ใจอย่างมาก เกิดอาการเคล้งคว้างไร้ที่พึ่งทางใจในการต่อสู้กับการต้องควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำหมดโทษ

“พี่รู้เปล่าชั้นต้นก่อนตัดสินผมนี่ แม่ผมเสียคนหนึ่งตอนนั้นผมเพ ผมแคว้งคว้างมาก ผม....คิดดูที่ผมติดคุกแม่ตาย เขาเอาศพไว้ตั้งสามสี่ปี รอผม ผมก็ไม่ได้ออกไป รอไม่ไหว จนเขาเอาไปเผาเรียบร้อยแล้ว”

เป็นคำพูดที่ออกจากรมณณ์ความรู้สึกแสนอ้างว้างเจ็บปวดจากปากของเขา ทำให้ผู้วิจัยต้องเว้นระยะในการตั้งคำถามต่อไปและรอจนเขาพร้อมจึงได้สนทนาในประเด็นอื่นที่ไม่ทำให้เขาเกิดอารมณ์ความรู้สึกเจ็บปวดเช่นนี้ บ่งบอกถึงความรันทดอย่างเห็นได้ชัด แม้เหตุการณ์จะผ่านไปหลายปีแล้วก็ตาม เขาถูกควบคุมตัวอยู่ในห้องประหารชีวิตด้วยมาตรการควบคุมที่เข้มงวดทำให้ความเครียด ความวิตกกังวลทั้งด้านจิตใจและร่างกายถาโถมเข้าทับถมอย่างหนักหน่วง และที่วิตกกังวลกับต้องขออนุญาตพบแพทย์ก็คือเหตุการณ์ประหารชีวิตสองนักโทษคดียาเสพติดสองรายล่าสุด ที่เขาอยู่ในเหตุการณ์การควบคุมตัวโดยการหิ้วปีกของทั้งสองนักโทษไปประหารชีวิตต่อหน้าต่อตา

“ตอนเตี๊ยะขาดตอนนั้นผมยังไม่คิดหรอก เพราะว่าเขาเว้นจากการประหารชีวิตมาหลายปี รายสุดท้ายถ้าผมจำไม่ผิดปี...ปี ๔๖ เออ ปี ๔๖ ไซ้ ผมก็ไม่ค่อยคิดอะไร เพราะไม่มีประหารมาหลายปีแล้ว ที่ผมคิดอีกทีหนึ่งเนี่ย ปี ๕๒ เนี่ย ปู๊บบีบเอาไปประหารชีวิต และนักโทษที่ประหารชีวิตที่เอาไปประหารชีวิต เพื่อนสนิทกับผมด้วย และตอนนั้นผมเตี๊ยะขาดได้ประมาณปีกว่า ๆ และข่าวในบางขวงลือบอกว่า มีประหารชีวิต มีประหารชีวิต ตอนนั้นล่ะครับ ผมรู้สึกว่าเขาจะ อยู่แล้วมันมาใกล้ตัวแล้ว การประหารชีวิต”

ความทุกข์ใจที่เกิดจากการเห็นเพื่อนถูกนำไปประหารชีวิต ทำให้เขามี

อาการคิดมาก คิดไปต่างๆนาๆว่า คงถึงคราวตัวเองในไม่ช้า อาการอยู่ไม่เป็นสุข กระทบกระวาย โดยที่เขาไม่สามารถควบคุมได้เลย ดังว่าภาพแห่งการต้องถูกประหารชีวิตเฝ้าหลอกหลอน ตลอดเวลา

“มโนสะ ความที่เรา แต่ผมไม่พูดกับใครนะ ถ้าเขามาเปิดประตูหน้าห้องที่ ผมนอนก็คงจะเป็นเรา เพราะเรานักโทษเด็ดขาดคนเดียวในห้อง”

1.5.4 รับมือกับวิกฤต

จนถึงระยะที่เขาบอกว่า ทนไม่ไหวกับอาการกลัวการถูกนำตัว ไปประหารชีวิต จึงลุกขึ้น ทำท่าย ประการศีกกับสิ่งที่หลอกหลอนนี้ โดยการบอกตัวเองว่าถ้าไม่ถึงคราวตายก็ คงไม่ตาย เพื่อสลัดความกลัวต่างๆที่รุมเร้าให้ออกจากความคิดคำนึงให้มากที่สุด หลังจากนั้นก็ให้ กำลังใจตัวเอง ดังคำพูดของเขาที่ว่า

“ให้กำลังใจตัวเองตลอด สะถ้าถึงคราวตายก็ต้องตาย ถ้าไม่ตายก็คงไม่ตาย เพราะเราจะไปฝันไปบอกคนนั้น ไปบอกคนในห้องไปบอกเจ้าหน้าที่ว่า ผมไม่อยากตาย ผม ไม่อยากตาย ไม่ได้หรอกสะ ถ้าทำอย่างนั้นผมว่าบั้นทอนสุขภาพตัวเองมากกว่า”

หลังจากนั้นเขาก็พยายามทำตัวให้ปกติ โดยการไม่คิดหมกมุ่นกับการถูก ประหารชีวิต ทำให้ตัวเองมีความผ่อนคลาย หากิจกรรมทำ เช่น การออกกำลังกาย อ่านหนังสือ พยายามอย่าให้มีเวลาว่างเกินไป การไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิบ้าง

1.5.5 ก้าวผ่านภาวะวิกฤต

จนสามารถเข้าใจถึงแก่นแท้ของสังขธรรม ว่าคนเราไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนเมื่อถึง ที่สุดแล้วก็ต้องตายกันทุกคน เาเวลาที่มืออยู่สร้างความสุขให้ตัวเองดีกว่า ดังคำพูดของเขาที่ว่า

“เมื่อเรารู้ความจริงแล้ว รู้สังขธรรมบางสิ่งบางอย่างแล้ว เรา เหมือนเราคิด ได้ว่า เอ้อ มันก็เป็นอย่างนี้เอง มนุษย์เกิดไปถึงอายุขัยของเขามันก็หมดรอบของเขาไป เพราะว่า มนุษย์เกิดมาไม่รู้กี่พันปีแล้ว สักวันหนึ่งเราก็ต้องดับ ไป ชีวิตของมนุษย์เป็นความจริง เราอยู่จนถึง ทุกวันนี้ก็เหมือนเราถึงอายุขัยเรา เราก็ต้องหมด ๆ ไป แต่ถ้าถามว่าน้อยใจกับคดียามี้ ก็น้อยใจอยู่ที่ เพราะที่ โคนมาที่เดียวติดนานเกิน”

เขาก็ตั้งสติด้วยการให้กำลังใจตัวเองว่า เมื่อทำผิดกฎหมายก็ต้องรับผลนั้น ใช้หลักความจริงมาสู่กับการต้องคดีดังกล่าวของเขาที่วางไว้เบื้องต้น ได้กำลังใจจากญาติพี่น้อง คนรอบข้าง สวดมนต์ ไหว้พระ ทำใจให้เป็นสมาธิ ฟังบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เขาจึงฝ่าผ่านวิกฤตมาได้ เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการยอมรับความจริงและใช้ความหลัก ธรรมะตามแนวทางวิधिพุทธมาเยียวยาจิตใจ แม้วันนี้เขาจะได้รับพระราชทานอภัยโทษแล้ว เมื่อคิด

นึกย้อนกลับไปถึงเหตุการณ์ที่ต้องโทษประหารชีวิตก็ยังคงสะเทือนใจไม่ได้ เพราะเป็นประสบการณ์จริงที่เขาไม่คิดว่าจะประสบและค้นพบวิถีก้าวข้ามภาวะวิกฤตนั้นได้ด้วยตัวเอง

1.6 ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 6

1.6.1 ภูมิหลังและปฏิสัมพันธ์

คม(นามสมมติ) อายุ 53 ปี นับถือศาสนาพุทธ ต้องโทษคดียาเสพติดรับโทษมาแล้ว 15 ปี รูปร่างสันทัด ผิวดำแดง เป็นคนอารมณ์ดี ชอบคุยเรื่องสนุก ๆ จิตใจดี มีน้ำใจกับเพื่อนๆ กล้าได้กล้าเสีย ไม่เอาเปรียบผู้อื่น มองโลกในแง่ดี พ่อทำงานบริษัท แม่เป็นแม่บ้าน ฐานะพออยู่พอกิน มีพี่น้อง 5 คน เป็นชาย 2 คน เป็นหญิง 3 คน เขาเป็นคนที่ 4 ภูมิลำเนาเป็นคนกรุงเทพฯ ปัจจุบันถูกควบคุมตัวอยู่ที่ฝ่ายควบคุมแดน 6 เรือนจำกลาง บางขวาง ได้รับพระราชทานอภัยโทษแล้วและเขาเรียนต่อในขณะต้องโทษประหารชีวิตจนสำเร็จระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับด้านการเกษตรเกี่ยวกับการผลิตสัตว์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ให้สัมภาษณ์ที่ห้องเรียนพุทธศาสตร์แดน 14 ด้วยบรรยากาศเป็นแบบเพื่อนที่เข้าใจคุยกัน เขาให้ความสำคัญกับงานวิจัยชิ้นนี้มาก โดยบอกว่ามันเป็นงานวิจัยที่เหมือนกับการบันทึกเรื่องราวประสบการณ์ก้าวผ่านภาวะวิกฤตที่ต้องเป็นนักโทษประหารชีวิตของเขา และเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับความเป็นตัวตนของเขาอย่างแท้จริง

1.6.2 การศึกษา กลุ่มเพื่อนและอาชีพการงาน

การศึกษาก่อนต้องโทษของเขาจบระดับมัธยมต้น มีการคบหากับกลุ่มเพื่อนที่ทำงานหลากหลายอาชีพ ทั้งทหาร ตำรวจ พ่อค้า นักธุรกิจ การงานอาชีพก่อนต้องโทษเปิดเดินรถมือสอง มีอยู่ซ่อมรถ มีธุรกิจที่นับว่าอยู่ในขั้นที่ธนาคารเชื่อเครดิต ด้วยการทำงานที่มุ่งมั่นและเอาจริงเอาใจเพื่อเป้าหมายที่ได้วางไว้ว่า ต้องหาซื้อที่ดินมาสร้างอยู่ซ่อมรถเป็นของตัวเองให้ได้ เพราะอยู่ที่เขาทำอยู่ในปัจจุบันยังต้องเช่าเดือนละสองหมื่นกว่าบาท เนื้อที่ของอยู่ที่เขาเช่าประมาณเกือบสองไร่ งานอยู่ซ่อมรถและขายรถเดินมือสองกำลังดำเนินไปด้วยดี เขาสามารถเก็บเงินควานบ้านเดี่ยวสองชั้นราคาสี่ล้านกว่าบาทได้หนึ่งหลัง วันหนึ่งเจ้าของที่ ที่เขาเช่าทำอยู่ซ่อมรถมาบอกขายที่ตรงนั้นในราคา 12 ล้านบาท ด้วยความต้องการมีที่ทำอยู่เป็นของตนเองเขาจึงหาวิธีให้ได้เงินมาซื้อที่ จึงได้ปรึกษาเพื่อนที่เป็นทหาร ปรากฏว่าได้ขอยุติเป็นที่พอใจของเขา โดยการเอาบ้านที่เขาซื้อไว้แต่ยังไม่ได้เข้าไปอยู่ให้เพื่อนเข้าไปทำกิจการ โดยเพื่อนบอกว่าเข้าไปทำกิจการประมาณหนึ่งเดือนก็ได้เงินสิบสองล้านแล้ว กิจการนั้นได้แก่ การตั้งแทนผลิตยาบ้า ด้วยความอยากได้เงินเขาตกลงทันที เพราะคิดว่าตัวเองให้คนอื่นเช่าไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับผลิตยาบ้าโดยตรงคงไม่เป็นไร กิจการที่ว่าดำเนินไปได้ประมาณเดือนกว่าๆถูกหน่วยปราบปรามยาเสพติดเข้ากวาดล้าง ทลายแหล่งผลิตยาบ้าที่บ้านของเขา และเขาเองก็ถูกออกหมายจับในข้อหาเป็นตัวการร่วม ในวันที่โดนจับเขาพยายามหลบหนีจึงถูก

เจ้าหน้าที่โลยงจนหนีไม่พ้น ถูกจับในฐานะผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบ้านซึ่งเขาปรึกษาผู้รู้ด้านกฎหมายแล้ว ได้รับคำแนะนำว่าไม่รอดคดีคุกแน่เพราะเจ้าของบ้านบอกว่าไม่รู้ไม่ได้ สุดท้ายไม่เพียงแต่สิ้นสลาย ยังต้องเผชิญกับวิกฤตที่ต้องติดคุกด้วย ดังคำบอกเล่าของเขาว่า

“ก่อนจะมาต้องคดี ผมทำอู่รถยนต์ขายรถยนต์มือสองอยู่ ก็..ก็อยู่เช่าอู่เขา เดือนละประมาณสองหมื่นบาทครึ่งต่อหนึ่งเดือน เช้ามาหลายปีแล้วครับ จนเจ้าของอู่อยากขาย เลยราคาสิบสองล้านบาท ทีนี้ผมคิดว่าถ้ามีโอกาสผมอยากจะซื้อเอาไว้เองไง ก็พอดีผมมาเจอกับ เพื่อนกันที่เป็นทหาร เขาบอก เฮ้ย..เอาไว้ได้เลย เนี่ยสิบสองล้าน ไม่แพงหรอก ราคาที่ดินต่อไปมัน จะยิ่งสูงขึ้นถ้ามีโอกาสนะครับ ที่ริมถนนเลยครับ เนื้อที่ประมาณเกือบสองไร่ได้ เขาขายสิบสอง ล้านบาท ผมก็เลยคิดว่า เพื่อนผมก็เลยช่วยเหลือมา บอกว่า เฮ้ย..ตะ เอาทำโรงงานสักที่หนึ่งก็ซื้อ ได้ แล้ว แต่โรงงานที่เขาว่านี่ คือ โรงงานบิ๊มยาบ้า (หัวเราะ) ก็คืออยู่หลายวันเหมือนกันครับ ก็เลย และ เพื่อนนี่ก็รู้จักกันมานานแล้ว เขาก็เป็นรับราชการเป็นทหารด้วย แล้วทีนี้เขาก็ทำเต็นรถ ผมก็เกี่ยวพัน กับเขา คือการจัดไฟแนนซ์”

1.6.3 ก้าวสู่วิกฤต

วินาทีแรกที่รู้ว่าถูกจับกุมดำเนินคดี ทำให้เขาคิดว่าชีวิตของเขานั้นสิ้นแล้ว จบเกมแล้วคงไม่มีโอกาสได้ใช้ชีวิตอย่างที่ผ่านมามีได้อีก ดังคำกล่าวของเขาที่ว่า

“คิดว่าผมจบแล้ว จบเกมแล้ว คือผมไปไม่ถึงในสิ่งที่ผมหวังแล้ว ผมนะ ตำรวจก็ยังผมด้วยนะ แต่ทีนี้ผมก็จับหนึ่ ผมก็เลยไม่โดน ผมก็ถูกจับมา คราวนี้ก็โดนคดีผลิต ต่อสู้ เจ้าพนักงาน พยายามฆ่าเจ้าพนักงานขณะปฏิบัติหน้าที่ โคนแบบครบเลย ฮ่า ๆๆ ครบชุดเลย”

ความคิดแรกที่เกิดขึ้นในหัวสมองของเขาคือการต่อสู้คดี โดยต่อสู้ว่าเอา บ้านให้เขาเช่า ไม่เกี่ยวข้องไม่รู้เห็นกับการกระทำความผิดนั้น แต่เมื่อไปปรึกษาทนายความก็ได้รับ คำตอบว่า ยังไงก็ไม่รอดเพราะเจ้าหน้าที่จับของกลางได้ค่านั่งคาเขา ความเครียด ความวิตกกังวล ประเดประดังเข้าสู่หัวสมองจนทำให้เขาคิดมาก เพราะการถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำทำให้เขาอึดอัดที่ไม่สามารถทำอะไร ติดต่อบุคคลภายนอกไม่ได้ตั้งใจ ความซึมเศร้าเริ่มเข้ามาพร้อมกับ ความเครียดและความวิตกกังวล ความคิดสับสนไปหมดไม่สามารถที่จะวางแผนในการสู้คดีได้เลย พอความคิดหนึ่งหันไปทางรับสารภาพก็เกิดอีกความคิดหนึ่งคัดค้านขัดแย้งขึ้นมาว่ายังไงก็ติดคุกแน่ เพราะจำนนต่อหลักฐาน อีกทั้งคู่คดีก็บอกว่าต่างคนต่างสู้ไม่รวมกันสู้จะได้เบนความสนใจว่าไม่ได้ ร่วมมือหรือรู้เห็นกันจริงๆ เขาก็เลยสู้คดีตามลำพัง ทั้งๆที่ในใจลึกๆคิดว่าคงไม่รอด ดังคำกล่าวของ เขาที่ว่า

“ก็ผมก็บอกว่า ทีแรกผมสู้่ออกคุกกว่าเขามาเช่าบ้านผม แต่..ทนายเขาบอกว่า

ยังงี้ก็กำหนดว่าเขาขังขังเลย ให้รับไปเลย ยังงี้ถ้าคิดว่าผมรับ ผมก็คิดแน่นอนขอหาจําานต่อหลักฐาน และก็อีกอย่างหนึ่งคู่คี่ก็ ก็คิดว่าต่างคนต่างสู้ไปเลย จะได้ไม่หาว่าช่วยเหลือกัน ก็เลยก็สู้ไปอย่างนั้นแหละครับ ก็รู้รู้ว่าแพ้แน่นอน”

เมื่อศาลฎีกาพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิต เขาเลยคิดฆ่าตัวตายโดยใช้วิธีเอาถุงดำที่ใส่ขยะคลุมหัวให้หมดอากาศหายใจแล้วตายหนีโทษประหารชีวิตไปเลย เพราะเขาคิดตลอดเวลาว่าความผิดฐานผลิตยาบ้าคงไม่รอดแน่ๆ แต่ที่สุดเขาก็ทำไม่ได้เพราะพอมอากาศในถุงก็ต้องแกะออก ดังที่เขาเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“อยากตัดหนีไปเลย เพราะรู้อยู่แล้วว่าไม่รอดแน่ คือคุณแล้วมันไม่รอดก็เลยคิด ๆ แต่ทีนี้ทำไม่ได้เวลาหายใจไม่ออกเราต้องแกะออก (หัวเราะ แซะ ๆๆ) ตอนนอนอยู่ ปปส.นี้ผมชอบดู หายใจไม่ออกแล้วแกะออก เราไม่ได้มันเองนะ ก็เลยนึกในใจว่าทำไม่ได้”

1.6.4 รับมือกับวิกฤต

หลังจากฆ่าตัวตายไม่สำเร็จเขาเริ่มยอมรับโทษประหารชีวิตโดยใช้คำสองคำบอกตัวเองว่า “รอดยาก” เพราะเขารู้สึกว่าพอได้คิดถึงคำสองคำนี้ทำให้จิตใจโปร่งเบาสบายขึ้น ไม่กดดัน อึดอัดหรือเครียดเหมือนที่ผ่านมา แล้วใช้วิธีเตรียมตัวให้พร้อมทุกวันที่จะก้าวออกจากห้องควบคุมไปยังแดนประหารชีวิต เขาคิดว่าเมื่อชีวิตมาถึงขนาดนี้แล้วก็สุดทางของเขาแล้ว คงไม่มีอะไรมาแก้ไขสถานการณ์ให้เขาได้อีกแล้ว และสิ่งสำคัญเขาได้รับกำลังใจจากแม่ที่พอรู้ว่าโทษของเขาคือประหารชีวิต แม่ของเขารีบมาเยี่ยมให้กำลังใจเขาทันที

“จนอยู่มาวันหนึ่งผมคุยกับแม่ผม โทรศัพท์สาธณะคุยกัน แม่ผมถามว่า แล้วเมื่อไหร่จะออกล่ะ ผมไม่กล้าบอกเค้าว่าผมรอวันตาย (หัวเราะ) ไม่กล้าบอก แล้วตัดสินใจว่าไง ผมไม่กล้าบอกแม่ผมว่าตัดสินใจประหารชีวิต ผมไม่กล้าบอกให้เค้ารู้เลย ผมกลัวเค้าไม่สบายใจ จนเมียผมไปบอกเค้าเองว่า ไม่ไปเยี่ยมเธอ จะโดนประหารอยู่แล้ว แล้วทีนี้พ่อแม่ผมมาพร้อมกันเลย ผมถึงงว่าทุกคนที่น้องมาหามาครอบครัวของผมเลย เขามาเยี่ยมแต่ไม่ยอมบอกว่าถูกประหารแล้ว เพราะไม่อยากให้เขา กลัวเขาช็อกกลัวอะไรอย่างงั้น”

หลังจากได้รับกำลังใจจากแม่และญาติพี่น้อง เขาก็เริ่มปรับตัวปรับใจหา กิจกรรมทำ โดยการสมัครเรียนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ออกกำลังกาย คิดในด้านดี ๆ ม่พะวงกับความตายจะมาถึงเมื่อไหร่ก็พร้อมต้อนรับมัน เขาคิดว่าคนอื่นยังอ่านหนังสือเขายังเรียน ทั้งๆที่คดีก็เด็ดขาดประหารชีวิตเหมือนเขา ทำให้เขาลืมความวิตกกังวลเกี่ยวกับโทษที่กำลังได้รับ ดังคำพูดของเขาว่า

“เพราะผมไม่รู้เขาจะเอาไปประหารชีวิตเมื่อไหร่ ผมใช้เวลาในช่วงนี้ในการ

เรียน ผมบอกแม่ว่าจะเอาปริญญาไปฝาก (หัวเราะ) เพราะผมคงจะบวชให้เขาไม่ได้แล้ว ผมก็เลยลูก
ขึ้นมาเรียนตอนผมอยู่ประหารนี่ครับ”

เขาบอกว่าได้พักใบบริจากร่างกายไว้ในกระเป๋าทุกวันทำให้เขารู้สึกว่าตัว
เองยังพอมีประโยชน์ต่อโลกใบนี้และเพื่อนมนุษย์อยู่บ้างซึ่งทำให้สบายใจได้ระดับหนึ่ง ไม่วิตกกับ
โทษประหารชีวิตจนเสียดสี เขาบอกว่าชีวิตของเขาถึงช่วงมืดที่สุดแล้ว ยอมรับกับวิกฤตนี้โดยการ
เตรียมพร้อมรับกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนเองทุกวินาที และใช้การศึกษามาเป็นตัวควบคุมจิตใจไม่ให้
หักเหไปถึงโทษประหารชีวิต โดยคิดว่าแม้จะถูกระงับโทษประหารชีวิตก็ขอเอาปริญญาเป็นตัวแทนฝากพ่อ
แม่ก่อนตาย ดังคำกล่าวของเขาที่ผู้วิจัยได้นำมาวางไว้เบื้องต้น นั่นเป็นประสบการณ์การก้าวผ่าน
ภาวะวิกฤตจากการต้องโทษประหารชีวิตของเขา ซึ่งเขาหวังว่าประสบการณ์ของเขาคงจะเป็น
ประโยชน์กับบุคคลอื่นได้บ้างไม่มากก็น้อย

“ครับ ผม..ผมพกใบที่ผมบริจากร่างกาย บริจาคอวัยวะ บริจาคดวงตา ผมใส่
กระเป๋าไว้ทุกวันละครับ เพื่อวัน ไหนนายมาเรียกผมไป แบบเสียบั้นชีวิตคนก่อนที่เมื่อก่อนอยู่ห้อง
เดียวกันนะไป ผมจะได้เตรียมพร้อม แล้วผมจะบอกเจ้าหน้าที่ไว้ว่า แจ้งให้ผมด้วยให้มารับไป”

1.6.5 ก้าวผ่านภาวะวิกฤต

การค้นพบวิธีการที่ทำให้ก้าวผ่านวิกฤตของเขา ที่สำคัญคือการศึกษาหา
ความรู้ การยอมรับกับสิ่งที่เป็นอยู่อย่างเข้าใจ และมองดูเพื่อนๆ ที่ตกที่นั่งเหมือนกับเขาที่ยังอยู่ได้
เขาก็ต้องอยู่ได้ เขาบอกย้ำตัวเองตลอดเวลาว่าเพื่อมีโอกาสดูแลพ่อแม่เป็นการได้ตอบแทน
พระคุณท่าน และได้อยู่ดูแลลูกเมียที่เขาทอดทิ้งให้ตกกระกำลำบากต้องต่อสู้ชีวิตโดยไม่มีเขา
เคียงข้าง เขาคิดว่าชีวิตของเขาตกต่ำถึงที่สุดแล้วและจะต้องพยายามปีนขึ้นจากตรงนี้ให้ได้ ดัง
ความหวังและเป้าหมายที่เขาบอกกับผู้วิจัยว่า

“ผมก็คิดว่า ถ้ามีโอกาสผมก็จะกลับไป ดูแลพ่อแม่ผม ลูกเมียผม เวลาผม
เห็นลูกสาวมาเยี่ยม ผมคิดว่าถ้าเขามีผมอยู่ด้วยชีวิตเขาคงจะดีกว่าทุกวันนี้ อะไรอย่างงี้ ผมเลยคิดว่า
โอ้ยผมต้องออกไปให้ได้ ผมเหมือนกับคนที่อยู่กันเหว ไม่มีคนมองเห็นผมแล้ว ผมต้องพยายามปีน
จากกันเหวให้ขึ้นมาอยู่ปากเหวให้ได้ ถึงผมจะอยู่ไม่ถึงยอดเขา แต่ผมก็เอาแค่นั้นเขาก็พอแล้ว ผมคิด
ว่าผมต้องปีนขึ้นมาให้ได้ สิ่งที่ผมคิดของผมเองนะว่า ผมต้อง ตอนนี้อยู่กันเหวลึกเลย ผมต้องปีน
ขึ้นมาอยู่ หน้าผมให้ได้ ฮ่า ๆ ๆ ๆ”

1.7 ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 7

1.7.1 ภูมิหลังและปฏิสัมพันธ์

หลวง (นามสมมติ) อายุ 43 ปี นับถือศาสนาพุทธ ต้องโทษคดียาเสพติดต้อง

โทษมาแล้ว 18 ปี รูปร่างสันทัด ค่อนข้างลำบึกบึน ผิวขาวเหลือง ยิ้มง่าย มองโลกในแง่ดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา ตื่นตัวไม่เป็นคนนิ่งเฉย ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เป็นคนเผ่าลิสขอพ่อแม่เสียชีวิตตั้งแต่ยังเป็นเด็ก มีน้องชาย 1 คน โดด้วยการเลี้ยงดูตามมีตามเกิดของญาติฝ่ายแม่ ต้องดิ้นรนตั้งแต่เด็ก เขาจึงเป็นคนมีความอดทนสูง ยังเป็น โสค ภูมิสำเนาจังหวัดเชียงราย ปัจจุบันถูกควบคุมอยู่ที่แดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง ได้รับพระราชทานอภัยโทษแล้ว ให้สัมภาระณั้ที่ได้ค้นพิกุล หน้าหอประชุมแดน 14 ซ้างสนามฟุตบอล เขามีความยินดีที่ได้เป็นผู้หนึ่งที่ได้ร่วมในงานวิจัยชิ้นนี้ พร้อมทั้งจะถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยความเต็มใจ

1.7.2 การศึกษา กลุ่มเพื่อนและอาชีพการงาน

การศึกษาก่อนต้องโทษจบระดับประถม ออกจากระบบการศึกษาที่ออกมาทำงานทำ เป็นคนสู้ชีวิตสูงที่สุดคนหนึ่ง เขาออกจากโรงเรียนแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อเพราะฐานะยากจน ก็รับจ้างทำงานใช้แรงงานทั่วไป เพื่อนชวนมาทำงานที่กรุงเทพฯ ทำงานหลายงาน ทั้งร้านอาหาร ก่อสร้าง สูดท้ายมาลงตัวที่รับจ้างทาสี เพราะไม่ต้องใช้ความรู้มากนัก ทำงานทาสีหลายปี จนมีประสบการณ์จึงรับเหมางานเอง มีคนงานถึง 50 คนที่อยู่ในความรับผิดชอบ ขณะการงานกำลังดำเนินไปในทิศทางที่ดี ก็บังเกิดเหตุการณ์เศรษฐกิจฟองสบู่แตก เมื่อปี พ.ศ. 2540 ทำให้กิจการของเขาต้องหยุดชะงัก มีหนี้สินติดค้างคนงาน ด้วยความเป็นคนรับผิดชอบเขาดิ้นรนทุกวิถีทางที่จะหาเงินมาจ่ายให้คนงาน เพราะเขารู้รสชาติของความอดอยากมาก่อน ในที่สุดก็พลัดหลงเข้าสู่วงการค้ายาเสพติด เพื่อพยุงธุรกิจ โดยเขามีหน้าที่เก็บเงิน เขาคิดว่าตัวเองไม่ได้ยุ่งกับยาเสพติดคงไม่เป็นไร

“ผมมีพี่น้องอยู่สามคน ผมเป็นลูกคนโต ต้องดูแลตัวเองและครอบครัวก็เลี้ยงน้องมาด้วย เพราะว่าพ่อแม่ผมแก่เสียตั้งแต่ผมยังเด็กๆอาศัยอยู่กับน้ำ ล้มลุกคลุกคลานพอสมควร เพราะการที่เราอยู่บ้านญาติอย่างว่าถูกคนก็ไม่ถูกคน พอโตขึ้นเราเข้ามาทำงานรับจ้างที่กรุงเทพฯ ทำงานรับจ้างทั่วไป เหมือนปกติของคนชนบทที่ฐานะทางบ้านไม่ดี ต้องต่อสู้ชีวิตตอนนั้นอายุประมาณสิบเจ็ดสิบแปด เพราะว่าพ่อแม่ผมแก่เสียตั้งแต่ผมยังเด็กๆอาศัยอยู่กับน้ำ ล้มลุกคลุกคลานพอสมควร เพราะการที่เราอยู่บ้านญาติอย่างว่าถูกคนก็ไม่ถูกคน คนแถวบ้าน รุ่นพี่หรือรุ่นที่เขาเคยมาทำงานก่อน คือเขามาทำงานก่อนเราแล้วเขาก็ คือมีรายได้อีกว่าอยู่บ้านเรา เราก็จะมาหาประสบการณ์ก่อน เนื่องจากทางบ้านเราก็มันหลายอย่างที่มีอุปสรรคเรื่องอาชีพการงาน แต่ว่าคนที่ยุคที่ผมเขาเข้ามานี้ ก็คือคนที่มาทำงานกรุงเทพฯ พอกลับไปก็มีเงินมีทองคือทั่วไปเหมือนคนทั่วไปที่เขาทำงานกัน”

1.7.3 ก้าวสู่วิกฤต

ในที่สุดก็ถูกจับกุมจากหลักฐานการใช้โทรศัพท์ติดต่อกัน “คิด ไม่ออกมันมืดไปหมด” เขาพูดถึงความรู้สึกของวินาทีแรกที่ถูกรวบกุม ต้องอยู่กับ โซ่ตรวนที่พันธนาการข้อเท้าถึง 10 ปีกว่า ศาลพิพากษาประหารชีวิตทั้ง 3 ศาล ทำให้เขาคิดตลอดเวลาว่า เพราะอะไรเขาถึงโดนทรมานทั้งร่างกายและจิตใจแบบนี้ เขาร่ำราญถึงความดีความชั่วของเขาว่ามีมากน้อยแค่ไหน ที่ผ่านมามีผลพลาคะไรบ้าง เขาไม่มีกะจิกกะใจที่จะทำอะไรทั้งนั้น ปล่อยชีวิตให้ล่องลอยไร้จุดหมายไปวันๆ เขาคิดว่าชีวิตนี้หมดแล้วต้องตายแน่ๆ เป็นความทุกข์หนักหน่วงที่เขาแบกรับทั้งร่างกายและจิตใจ ดังคำพูดที่เขาระบายออกมาให้ผู้วิจัยได้รับรู้ถึงความหดหู่ได้ว่า

“คิดตลอดว่า เอะ เพราะอะไรเราถึงโดนเรื่องแบบนี้ เราทำความดีความชั่วมากน้อยแค่ไหน ไอ้ที่ผ่านมามันผิดตรงไหนทำอะไรได้บ้าง ผมไม่มีกะจิกกะใจจะเรียนรู้อะไรทั้งสิ้น”

1.7.4 รับมือกับวิกฤต

หลังจากที่เขาใช้ชีวิตแคว้งคว้างอยู่นานพอสมควร เขาบอกว่าความโชคดียังได้เข้ามาทักทายและชักชวนเขาให้รู้จักกับเพื่อนนักโทษคนหนึ่งที่เคยรับราชการเป็นครูตอนที่อยู่นอกคุก บุคคลคนนี้ทำให้เขาตั้งรับกับความทุกข์ที่จมปลักกับการต้องโทษประหารชีวิตไปได้ ซึ่งเขาบอกกับผู้วิจัยว่าทราบข่าวชีวิตนี้ เขาจะไม่วันลืมพระคุณของบุคคลผู้นี้เลยที่ได้มอบสิ่งดีๆ ให้เขาเปลี่ยนแปลงตัวตนรับมือกับกองทุกข์ได้ ซึ่งเขากล่าวถึงเพื่อนนักโทษที่ชี้ทางให้เขาพบวิธีรับมือกับวิกฤตได้อย่างไม่คาดคิดว่า

“คืออยู่ด้วยกัน แต่ว่าอาจารย์เป็นครูข้างนอกมาก่อนนะ เป็นอาจารย์จริง ๆ ระดับเจ็ดแล้ว ก็ได้อาจารย์คนนี้แหละ ทุกวันนี้ผมยัง...ที่ผมมาถึงจุดนี้ผมนึกถึงเขาตลอด ผมเลยคิดว่าคนที่สอนให้ความรู้ผม ผมจะนับถือเป็นอาจารย์หมด ทุกครั้งไม่ว่าวันสำคัญหรืออะไรก็แล้วแต่ ผมก็จะนึกถึงอาจารย์เหล่านี้ที่ช่วยให้เราเปลี่ยนมาได้ถึงทุกวันนี้ ที่ผมมาขึ้นพุดอยู่ตรงนี้ คืออาจารย์บอกว่า คือมองดูแล้วเราไม่ใช่คนร้ายขนาดไหน แต่ตอนนี้ศาลตัดสินมาแล้วเราก็ต้องยอมรับระหว่างที่ผมทำพลาดเกล้าๆ อยู่ เค้าก็ให้ผมเนี่ยเรียน ผมไม่ได้ใส่ใจเรียนด้วย แต่อาจารย์นะดันเอาชื่อผมไปลง คือให้ ให้เรียน เพราะว่าอาจารย์เป็นอาจารย์สอนในนี้ เป็นครูอยู่ ก็ให้เรียน”

1.7.5 ก้าวผ่านภาวะวิกฤต

“ครับ ก็คือทำให้เราลุกขึ้นมาคิดว่า เอะ ถ้าเรายังมีลมหายใจทำให้เราต้องกินข้าว เราต้องทำ เราต้องไป เราต้องมา เราต้องใช้ชีวิต ถ้าเราไม่มีตอนนั้นเราไม่ต้องคิดแล้วอาจารย์บอก ผมก็เลย อืม อาจารย์เข้าทำคดีนี้ คำว่าลมหายใจ ที่ทำให้ผมอยู่ตรงนี้ ผมก็คิดว่าลมหายใจนี้แหละครับ”

หลวงระบายนถึงความรู้สึกหลังจากถูกตัดสินประหารชีวิตว่า วิกฤตมาฆานานที่รับโทษประหารชีวิต คิดว่าตัวเองต้องตาย ชีวิตนี้หมดแล้ว ไม่มีอะไรเหลือแล้วแม้แต่ชีวิตก็ไม่เหลือ จึงปล่อยชีวิตไปวัน ๆ ไม่มีกะจิตกะใจที่จะสนใจเรื่องราวอื่น จนมาพบกับบุคคลผู้หนึ่งที่เขาเรียกว่า “อาจารย์” ซึ่งเคยเป็นนักโทษประหารชีวิตมาก่อนและมีประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการต้องโทษประหารชีวิตเป็นอย่างดี เขาให้ความเคารพนับถือบุคคลผู้นี้มาก ท่านผู้นี้บอกเขาให้ได้คิดและมีสติขึ้นมาด้วยคำพูดที่ว่า “หากยังมีลมหายใจต้องสู้อย่ายอมแพ้” เขาจึงลุกขึ้นมาตั้งหลักกับชีวิตด้วยการเรียนหนังสือ เริ่มตั้งแต่ระดับประถมใหม่ ใช้ความคิดที่ว่าเมื่อยังไม่ตายและยังมีลมหายใจจะไปวิตก กังวลกับสิ่งที่ยังมาไม่ถึงทำไม สู้ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตนเองไม่ดีกว่าหรือ เขาเรียนจนจบระดับมัธยมปลายในขณะที่กำลังต้องโทษประหารชีวิต เมื่อได้รับพระราชทานอภัยโทษก็เรียนต่อระดับ ปวช.จนจบ ขณะนี้กำลังเรียนต่อระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทำให้เขามีประสบการณ์จริงจากโทษประหารชีวิตที่เขาได้รับว่าไม่สามารถทำให้เขาตกอยู่ในภาวะวิกฤตได้อีกต่อไป เพียงแต่เราไม่ไปวิตกกังวลกับสิ่งนั้นและอยู่กับลมหายใจอย่างมีคุณค่าและรู้เท่าทันดังคำกล่าวของเขาที่ผู้วิจัยได้นำมาวางไว้เบื้องต้น

1.8 ผู้ให้ข้อมูลรายรายที่ 8

1.8.1 ภูมิหลังและปฏิสัมพันธ์

กุล (นามสมมติ) อายุ 45 ปี นับถือศาสนาพุทธ ต้องโทษคดียาเสพติด รับโทษมาแล้ว 15 ปี รูปร่างสูง ผอม ใบหน้าที่เปื้อนยิ้มตลอดเวลาทำให้เขาเป็นคนมีเสน่ห์ในตัวเอง เขาเป็นคนสุภาพ เกรงใจผู้อื่น มีความมุ่งมั่นสูง มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย มีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างดีมาก ชอบสันโดษพอสมควร มีครอบครัวแล้ว มีทายาทเป็นผู้หญิง 1 คน พ่อของเขาเสียชีวิตตั้งแต่เขาเป็นเด็ก จึงมีแม่เพียงคนเดียวที่มีอาชีพทำไร่มันสำปะหลังและทำไร่อ้อย เป็นผู้นำพาครอบครัว มีพี่น้อง 4 คน ผู้หญิง 3 คน เขาเป็นสุดท้อง มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดระยอง ฐานะค่อนข้างยากจน ปัจจุบันเขาถูกควบคุมตัวอยู่ที่ฝ่ายควบคุมแดน 9 เรือนจำกลางบางขวาง กำลังศึกษา ระดับปริญญาตรี ให้สัมภาษณ์ที่บนเวทีหอประชุมแดน 14 ข้างหลวงพ่อกว ในวันที่ห่างจากแดน 8 เข้ามาซ่อมหลังคาหอประชุม แม้จะมีเสียงอึกกระทึกจากช่างที่ทำงาน แต่กุลก็ไม่ได้สูญเสียสมาธิในการให้ข้อมูลเขาตั้งใจเล่าประสบการณ์จริงจากการต้องโทษประหารชีวิตที่วิกฤตทั้งร่างกายและจิตใจ แต่เขาก็ค้นพบประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตนั้นมาได้ด้วยความภาคภูมิใจ

1.8.2 การศึกษา กลุ่มเพื่อนและอาชีพการงาน

การศึกษาของเขาไม่ร่ำเรียนบ้างหยุดบ้าง เพราะการขาดผู้นำครอบครัว

ทำให้การดำรงชีพของครอบครัวที่มีสมาชิกหลายคนต้องดิ้นรนหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ทำให้แม่ไม่มีเวลามาให้ความสนใจเรื่องการเรียนรู้ของเขา เขาเข้าเรียนระดับมัธยมต้นที่โรงเรียนในตัวอำเภอ ซึ่งต้องเดินทางด้วยรถโดยสารไปอีกอำเภอหนึ่งทำให้ความลำบาก ความยุ่งยากในการเดินทางไปเรียนของเขาเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เขาเรียนไม่จบระดับมัธยมต้น ดังคำพูดของเขาที่บอกกับผู้วิจัยว่า

“ผมก็เรียนหนังสือจบประถมปีที่หก แล้วผมก็ไปเข้าโรงเรียนที่อำเภอบ้านค่าย ผมอยู่อำเภอปลวกแดงแต่ไปเรียนที่อีกอำเภอหนึ่ง การคมนาคมมันสะดวกกว่า แต่ผมเรียนไม่จบ ผมเรียนไม่จบมอต้น”

หลังจากออกจากโรงเรียนด้วยการออกกลางคันไม่จบมัธยมต้น เขาก็ทำงานรับจ้างไปหลายอย่าง เขาไม่มีงานทำที่แน่นอนคือรับจ้างทั่วไป บางครั้งก็กลับไปช่วยแม่ทำไร่บ้าง พออย่างเข้าสู่วัยรุ่นก็คบเพื่อนติดเพื่อน เริ่มรวมพวกกับเพื่อนทำสิ่งผิดกฎหมายที่ละเล็กทีละน้อย จนถึงกับชวนกันไปปล้นบิมน้ำมัน รับจ้างฆ่าคน ทำไม้เถื่อน จนถูกจับดำเนินคดีติดคุก 6 ปี ออกจากคุกไปคุมคิวรถตู้ เริ่มมีเงิน มีรถตู้เป็นของตัวเองถึง 3 คัน มีเมียมีลูก 1 คน ธุรกิจกำลังไปได้ดี รถตู้ของเขามาเกิดอุบัติเหตุ ต้องใช้เงินกอบกู้หลายแสน จึงไปขอความช่วยเหลือจากเพื่อน เพื่อนของเขาบอกว่าไม่มีปัญหา แต่ต้องไปส่งเขาไปเอาเงินที่ห้างใหญ่แห่งหนึ่ง เขาจึงไปส่งเพื่อนและรอรับเงินที่ห้าง ซึ่งเขาเล่าเหตุการณ์ให้ผู้วิจัยฟังว่า

“ไอ้ตอนที่มาโดนจับคดีนี้ที่มาติดคุกอยู่ปัจจุบันเนี่ย เรื่องของมันคือ ผม ช่วงที่ผมทำงานรถตู้เนะ ผมมีกิจการวิ่งรถตู้ด้วยตัวเองด้วย มีรถมีวินเป็นของตัวเอง วินทั้งหมดนี้ผมเป็นผู้ดูแล แล้วในวินนี้ผมมีเบอร์รถวิ่งร่วมอยู่ในนั้นสามคัน ไอ้วันที่เกิดเหตุเนี่ยรถยางระเบิด มันไปเบียดกับช่องทางด่วนนะ รถเสียหายมาก มันเป็นจังหวะที่ผมไม่มีดั่งค์ ผมจึงไปยืมจากเพื่อน เพื่อนที่รู้จักกัน เพื่อนก็บอกว่า ผมไปยืมเงินเพื่อนให้ห้าหมื่นบาท เพื่อนก็บอกว่า เออ เดี่ยวตอนบ่ายมาเอา พอตอนบ่ายผมก็ไปเอา เพื่อนก็บอกว่า เออ ดั่งค์นะอยู่ที่เซ็นทรัลลาดพร้าว เดี่ยวจะมีคนมาส่งให้ ส่งคนไปรับหน่อย เพื่อนพูดอย่างนี้เราก็คิดว่าเออ..เพื่อนจะไปธุระ เราก้..อำนวยความสะดวกให้เพื่อนหน่อย ไม่ได้อะไอะอะไร เพราะเพื่อนที่ไปยืมเงินนี้เขาฐานะดีปล่อยเงินกู้ยู่เนี่ย เราก็คิดว่าไอ้ที่ฐานะดีนี้เขามาจากเงินกู้ เราเข้าใจอย่างงั้น แต่ตัวดีมีทองมาดเสีย วันนั้นพอไปส่งห้างเซ็นทรัลบางนาปั๊บ ผมก็จอดรอรอ เพื่อนก็เข้าไป สักพักนึงเพื่อนก็ออกมา โคนตำรวจจับมาแล้ว แล้วก็มาบอกบอกว่าผมเป็นคนมาส่ง มาส่งเฉย ๆ ครั้งนี้ตำรวจจับ”

1.8.3 ก้าวสู่วิกฤต

ปรากฏว่าเพื่อนถูกจับและเขาก็ถูกจับด้วยในข้อหาร่วมกันจำหน่ายยาเสพติด

ติด เขาบอกว่าตอนที่ถูกจับมันคือไปหมกคืดแต่จะสู้ก็ได้อย่างเดียวเพราะรู้ตัวว่าวันที่เขาโดนจับนั้นเขาไม่ได้ทำ แต่มีความเครียดเกี่ยวกับประวัติของตนเองที่เคยต้องโทษมาก่อน

“ก็ตอนนั้นมันก็คือไปหมกคืดนะ คิดจะสู้ก็อย่างเดียวเพราะเรารู้้อยู่แก่ใจว่าเราไม่ได้ทำ ลูกนั้นผมไม่ค่อยห่วงหรอก เพราะพ่อตาแม่ยายเขาดูแลดี ผมไม่ได้เลี้ยงลูกเอง ลูกผมอยู่กับพ่อตาแม่ยายที่ขอนแก่น แล้วที่บ้านพ่อตาแม่ยายเขาฐานะดี ผมก็คิดว่าเออ..ยังงัย ยังงัยเขาไม่ปล่อยให้หลานอดหรอก ในความคิดของผมนะ ผมว่าผมนะชีวิตผมแย่แล้ว เพราะว่าผมรู้้อยู่แก่ใจว่าการสู้คดีเนี่ย คนที่เคยมีประวัติติดคุก มันสู้คดียาก เพราะส่วนใหญ่เค้า ศาลเขาไม่...ไม่ค่อยสนใจหรอกว่าคุณจะบริสุทธิ์ เขาดู เขาคุณภาพที่ผ่านมา ว่าเราเนี่ยสู้ก็สู้จะรางวัล ในความคิดของผมเป็นอย่างนั้น จริง ๆ แล้วศาลเขาไม่สนใจว่าคุณเป็นยังงัยบ้างไม่รู้”

เขาถูกศาลพิพากษาประหารชีวิตทั้ง 3 ศาล เขาบอกว่าความรู้สึกของเขากับโทษประหารชีวิตคือ “กลัว” กลัวตาย กลัวญาติพี่น้องอับอายที่มีญาติเป็นนักโทษที่โดนประหารชีวิต กลัวไปหมก ทำให้เขาต้องรับประทานยาระงับประสาท พบจิตแพทย์ จนเขากินยาระงับประสาทไม่ได้ผล หมอต้องฉีดยาเข้าเส้นเลือด

“ใช่ วันที่ผมตัดสินใจประหารชีวิต ผมเดินมาถึงหน้าห้องประหารเนี่ย มันเขียนป้ายไว้ว่า เรือนนอนนักโทษประหารชีวิต ผมเห็นผมก็ซาอ่อนแล้ว หมกเร็วหมกแรงแล้ววันนั้นนะ ในหัวใจนี้มันมีความกลัวเข้ามาเกาะกุม มันมีความกลัวมากกว่าความกล้า มากกว่าการที่มีกำลัง”

การถูกนำตัวเข้าควบคุมที่แดนประหารชีวิตเรือนจำกลางบางขวาง ทำให้เขาเกิดความกลัวตายขึ้นมา จนกระทั่งต้องใช้ยาระงับประสาทกินประจำ แต่พอนานเข้าการกินยาที่ไม่ได้ผล จึงต้องใช้วิธีฉีดยาเข้าเส้น ซึ่งเป็นความกดดันทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะด้านความคิดความรู้สึกที่บังเกิดแต่ด้านลบ ทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตของเขามีแต่ขำแย่ง จากที่น้ำหน้ากตัวของเขานักเจ็ดสิบเจ็ด-เจ็ดสิบแปดกิโลกรัม กลับลดลงเหลือไม่ถึงหกสิบกิโลกรัม พูดได้ว่าช่วงนี้เป็นช่วงที่เกิดภาวะวิกฤตกับเขาอย่างที่สุด

1.8.4 รับมือกับวิกฤต

หลังจากตกอยู่ในภาวะวิกฤตตั้งแต่ปี พ.ศ.2544-2548 เขาจึงค้นพบวิธีการรับมือกับภาวะวิกฤต โดยการปรับตัวให้เข้ากับสถานที่ ให้เข้าผู้คนที่อยู่ร่วมกัน ให้เข้ากับกฎระเบียบของเรือนจำ เป็นเบื้องต้น ส่วนโรคภัยไข้เจ็บก็ต้องหมั่นพบหมอ เขาไม่กลัวที่จะพบหมอเพราะเขารู้ดีว่าอาการเครียด อาการเจ็บป่วยต่างๆที่รุมเร้าร่างกายของเขาเกิดมาจากการติดอยู่กับความกลัวตายเป็นหลัก เขาจึงหาวิธีไม่ให้ความกลัวตายเข้ามาคุกคาม โดยใช้การนั่งสมาธิ ศีกษาธรรมะและทำกิจกรรมเท่าที่จะทำภายใต้ข้อจำกัดของเรือนจำ คำพูดของเขาที่กล่าวกับผู้วิจัยว่า

“ครับใช้ยาช่วย แล้วก็ฉีดยาช่วย แล้วหลังจากนั้นผมก็ดีขึ้น หลังจากดีขึ้นผมก็อ่านหนังสือธรรมะ ศึกษาธรรมะนั่งสมาธิ ดีขึ้นจน จนผมไม่ต้องใช้ยาแล้ว ไม่ต้องกินยา คือยาฉีดเขาฉีดให้ครั้งเดียวแค่นั้นแหละ ผมนั่งสมาธิ พอใจมันเป็นสมาธิแล้วมันก็จะนิ่ง..อาการต่าง ๆ มันก็จะหายไป ผมก็อาศัยธรรมะว่า เออ..สิ่งที่มันเกิดกับเราเนี่ย มันก็เกิดกะคนอื่นเหมือนกัน เราไม่ได้ทุกข์อยู่คนเดียว สิ่งที่ผมกลัวช่วงนั้นนะ หลังจากที่อาการดีขึ้นแล้วนะ สิ่งที่ผมกลัวกลับกลายเป็นกลัว กลัวเป็นห่วงความรู้สึกของแม่ ของญาติ ของพี่สองคนที่อยู่ที่บ้านนะ เพราะผมเป็นนักโทษประหารและเด็ดขาดแล้วด้วย”

การรับมือกับภาวะวิกฤตของเขาเปรียบเสมือนกับหนีเสือปะจระเข้ คือเมื่อสามารถจัดการความกลัวตายจากโทษประหารชีวิตได้แล้วโดยไม่ต้องพบหมอ ไม่ต้องฉีดยา กลับเป็นว่าเขาเกิดความกลัวญาติพี่น้องอับอายที่ต้องมีญาติเป็นนักโทษประหารชีวิต เขาจึงใช้วิธีกำจัดความกลัวนี้โดยการเขียนจดหมายถึง แม่ พี่ๆ ส่งเสียเรื่องจัดการกับร่างกายของเขา ตามที่เขาบอกว่า

“รู้ครับ รู้ เป็นห่วงเขาว่า ถ้าผมเกิดถูกประหารจริง ๆ ชาวบ้านเขาจะนิทานว่า เออ เนี่ย แม่ของนักโทษประหารชีวิต ... โคนประหารชีวิตไปเมื่อวันนั้นวันนี้ ตายแล้วอยู่ที่บางขวาง เออ... หรือว่าพอเห็นพี่สาวผมสองคนไปตลาดหรือว่าไปทำงาน ก็จะซุบซอกเป็นเรื่องเล่ากันสนุกปาก ให้เขาได้รับความอับอายเราเป็นห่วงเขาตรงนั้นมาก ผม ผมได้เขียนจดหมายบอกไว้ว่า คือผมเนี่ย เมื่อผมความที่ผมดีขึ้นแล้วเนี่ยนะ อาการผมดีขึ้น ผม... ทุกเย็นเนี่ยนะ ผมจะจัดกระเป๋าปกติไ้การประหารชีวิตเนี่ย เขาจะเอานักโทษไปประหารชีวิต ประมาณสี่โมงเย็นสิบห้านาที หลังจากนั้นก็..ถ้าเลยสี่โมงสิบห้านาทีไป ไปถึงห้าโมงก็จะไม่มีการประหารแล้ว จังหวะนี้ ก่อนหน้านี้ผมจะเก็บที่นอน ผมจะพับผ้าทุกวันเพื่อที่จะเก็บใส่กระเป๋า เพื่อวันไหนเขาเอามาไปประหารขี้นผมจะได้ไม่ต้องห่วง และผมก็เขียนจดหมายไว้ข้างในกระเป๋าวว่า เออ...ศพของผมเนี่ยให้เผาที่วัดบางแพรก แล้วก็เมื่อเผาผม ศพผมเสร็จเรียบร้อยแล้วเนี่ย ให้แม่และพี่สาวสองคนเนี่ยย้ายถิ่นที่อยู่ไปอยู่ที่อื่น เพื่อที่จะให้ได้ลดคำครหา คำติฉินนินทาที่ทำให้เขาอับอายตรงนี้และก็จะขอโทษเค้าเขียนไว้ในจดหมายพร้อม เพื่อให้ที่จะ จดหมายฉบับนี้มันต้องส่งไปพร้อมกับศพผม”

1.8.5 ก้าวผ่านภาวะวิกฤต

“วันนั้นฟังทูลเกล้าฯเสร็จแล้ว ได้ลดโทษจากประหารชีวิต ลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต ไ้คำว่าจำคุกตลอดชีวิตเนี่ยมัน ไม่น่ากลัวสำหรับผม ไม่น่ากลัว ตอนนั้น ไม่น่ากลัว เพราะว่า อูยรอดตายแล้วเรา หายใจโล่งแล้ว แล้วก็ยังมีชีวิต มีอาหาร มีที่อยู่ มีน้ำสะอาด เราไม่ตายแล้ว มันเป็นกำลังใจที่เราเริ่มจะมีขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบสิบปีที่ผ่านมาเนี่ยนะ พอได้กราบพระบรมรูปพระเจ้าอยู่หัวแล้ว มองไปก็รู้สึกวว่า เออ สิ่งที่เราเคยเคารพท่าน วันนี้เราได้รับมา นอกจากที่เรา

เคารพแล้วเรายังได้รับความเมตตาเป็นพิเศษด้วย มันรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของท่าน ซึ่งงง..อยู่ในใจ ทุกวันนี้ยังเห็นภาพพระเจ้าอยู่หัวที่อยู่ในเบ็نگค์ธนบัตร ก็ยังมีความรู้สึกอยู่”

คำพูดของ...ข้างต้นบอกให้รู้ว่า เขามีความรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณมากล้นอย่างหาที่เปรียบไม่ได้ เมื่อได้รับพระราชทานอภัยโทษทำให้เขาอยู่กับโทษประหารชีวิตด้วยความสุข เขาใช้เวลาแห่งความสุขนี้ โดยการศึกษาเล่าเรียน และสมัครเข้าทำงานที่แผนกประกอบอาหารจัดเลี้ยงผู้ต้องโทษในเรือนจำกลางบางขวางที่มีถึงสี่พันกว่าคน เป็นการแสดงเจตจำนงจิตอาสาเข้าช่วยอย่างไม่เรียกร้องสิ่งตอบแทน เพื่อทำตัวให้มีประโยชน์ต่อส่วนรวมตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานชีวิตใหม่ให้เขาได้มีโอกาสมากลับไปดูแลแม่ในวัยที่แก่ชรา

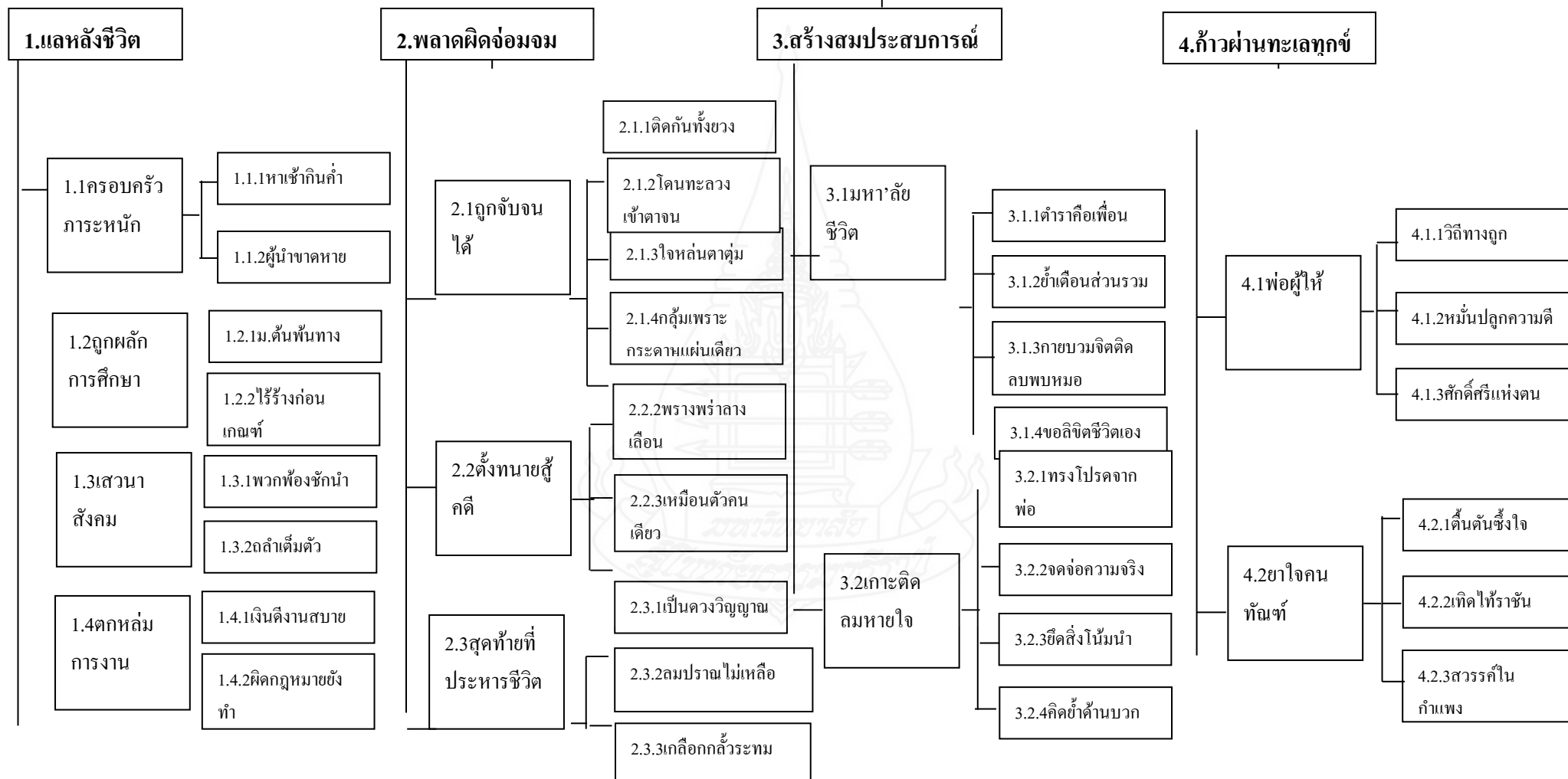
2. ส่วนที่ 2 ประสพการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤติของผู้ต้องโทษประหารชีวิต ในเรือนจำกลางบางขวาง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ประสพการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤติของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. แลหลังชีวิต
2. พลาดผิดจอมจม
3. สร้างสมประสพการณ์
4. ก้าวผ่านทะเลทุกข์

แต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังแสดงในภาพที่ 4.1 ประสพการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤติ

ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง

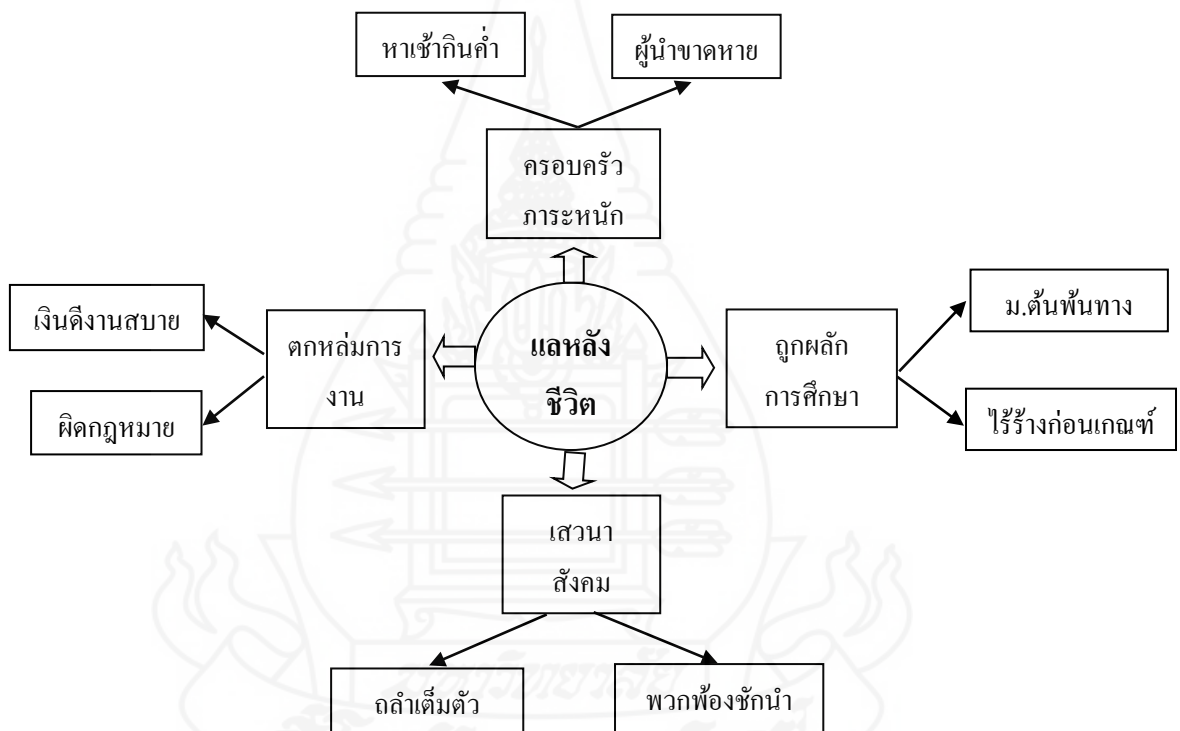

ภาพ 4.1 ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง

จากภาพที่ 4.1 แสดงให้เห็นถึงผลการวิจัยที่สะท้อนถึงประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นประเด็นหลักได้ 4 ประเด็น ดังนี้

2.1 แลหลังชีวิต

ประเด็นแลหลังชีวิต เริ่มจากสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดในสังคม ที่ก่อเกิดต้นทางของบุคคลว่าจะกำหนดเส้นทางชีวิตไปในทิศทางใดในทุกๆด้านของชีวิต ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมรวมไปถึงครอบครัวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ภาพที่ 4.2 แลหลังชีวิต

จากภาพที่ 4.2 ประเด็นแลหลังชีวิต คือ เส้นทางก่อนต้องโทษของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่เป็นปัจจัยส่งผลให้การดำเนินชีวิตต้องหักเหเข้าสู่การต้องคดี เกี่ยวข้องกับประเด็นรอง 4 ประเด็น มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1.1 ครอบครัวภาระหนัก

ครอบครัวภาระหนัก คือ พื้นฐานครอบครัวเป็นประเด็นสำคัญหนึ่งในสี่

ประเด็นรองของแลหลังชีวิต ที่ส่งผลต่อการดำรงชีพของผู้ให้ข้อมูลหลัก จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีครอบครัว 2 แบบที่ส่งผลต่อสมาชิกของครอบครัวในทางที่ไม่พึงประสงค์ สุ่มเสี่ยงต่อการทำงาน หรือการใช้ชีวิตที่ผิดกฎหมายไม่ว่าครอบครัวทั้งสองแบบนี้จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมชนบทหรือสังคมเมือง ได้แก่

1) **หาเช้ากินค่ำ** เป็นครอบครัวที่มีรายได้ต่ำและมีสมาชิกครอบครัวหลายคน โดยพบว่าประเด็นหาเช้ากินค่ำสมาชิกของครอบครัวต้องช่วยเหลือพ่อแม่หารายได้ ตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งเป็นปกติของครอบครัวประเภทนี้ รวมถึงการอบรมเลี้ยงดูก็ใช้วิถีประชาชนชั้นล่างเป็นต้นแบบ เช่น พ่อแม่มีพฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้องกับสังคมรอบข้างอย่างไร ลูกๆก็จะมีวิถีชีวิตคล้ายๆกันกับพ่อแม่ แต่มีสิ่งที่แตกต่างคือ สภาพสังคมที่เปลี่ยนไปสู่ความเจริญทางวัตถุ เช่น ถนน ไฟฟ้า และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่ทำให้วิถีชีวิตของรุ่นลูกก้าวสู่สังคมบริโภคนิยมมากขึ้น และเป็นสาเหตุให้สมาชิกของครอบครัวต้องทำงานหารายได้ตั้งแต่อายุน้อย ทั้งๆที่ยังขาดทักษะการใช้ชีวิตเพราะไม่ได้เรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ

“ครอบครัวของเรามีพี่น้องหลายคน ก็ลำบากพอๆ จำได้ว่าต้องช่วยทำงานบ้านกันทุกคนตั้งแต่เด็กๆ”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

“ฐานะทางบ้านต้องคืนรถมอเตอร์ไซค์ พ่อแม่มีอาชีพทำนา อาศัยว่าเป็นคนชนบท ไม่มีเงินก็อยู่ได้ เพราะมีข้าวกินมีทุ่งหอยปูปลาและพืชผักธรรมชาติให้ประกอบอาหาร”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

“ผมมีพี่น้อง 4 คน ก็คนบ้านนอกทำไปกินไป ก่อนต้องคิดผมทำงานรับจ้างทั่วไป ทำงานร้านวัสดุก่อสร้างที่จังหวัดเชียงราย”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“ผมมีพี่น้อง 4 คนครับ ผมเป็นคนที่ 3 ครอบครัวทางบ้านก็ มีเมีย 3 คน มีลูก 4 คนครับ (หัวเราะแบบอารมณ์ดี) ก็ทำอู่รถพอกินพออยู่ครับ”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

ซึ่งสอดคล้องกับคำพูดของหลวงที่ว่า

“ผมมีพี่น้องอยู่สามคน ผมเป็นลูกคนโต ต้องดูแลตัวเองและครอบครัว เพราะว่าพ่อแม่ผมแก่เลยตั้งแต่ผมยังเด็กๆอาศัยอยู่กับน้ำ ล้มลุกคลุกกลานพอสมควร เพราะการที่เราอยู่บ้านญาติอย่างว่าลูกคนก็ไม่ถูกคน พ่อโตขึ้นเราเข้ามาทำงานรับจ้างที่กรุงเทพฯ ทำงานรับจ้างทั่วไป เหมือนปกติของคนชนบทที่ฐานะทางบ้านไม่ดี ต้องต่อสู้ชีวิตตอนนั้นอายุประมาณสิบเจ็ดสิบแปด”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

เห็นได้ว่า ประเด็นหาเช่ากินคำเป็นครอบครัวที่มีรายได้น้อยและมีสมาชิกหลายคน สมาชิกครอบครัวต้องช่วยหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีถิ่นฐานอยู่ในสังคมเมืองหรือชนบท

2) *ผู้นำขาดหาย* เป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์หัวหน้าครอบครัวมีภรรยาหลายคนหรือขาดพ่อแม่คนใดคนหนึ่ง จะมีผลกับสมาชิกของครอบครัวทั้งด้านความรักความอบอุ่น การได้รับแนวทางของชีวิตที่ขาดการอบรมสั่งสอน แม้จะได้รับสิ่งเหล่านี้ก็ไม่มากพอที่จะทำให้สมาชิกเกิดความคิดในทางสร้างสรรค์พร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับผู้นำเดี่ยวตามที่ควรจะเป็นซึ่งเป็นช่วงวัยที่สำคัญของชีวิต ทั้งด้านการเรียน การคบเพื่อน ทำให้สมาชิกของครอบครัวประเภทนี้มักก้าวสู่การใช้ชีวิตที่ออกนอกแนวทางที่อยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคม เพราะจิตใต้สำนึกจะสะกิดตลอดเวลาว่าตนมีปมด้อย เป็นลูกเมียน้อย ทำให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกทางความคิดและปิดกั้นมุมมองใดๆ จนนำไปสู่การกระทำที่สังคมไม่ยอมรับสมาชิกของครอบครัวที่ครอบครัวไม่สมบูรณ์คือ สามีมีภรรยาหลายคนและไม่สามารถดูแลสมาชิกของครอบครัวได้ทั้งถึง สมาชิกของครอบครัวจะต้องการความรักความอบอุ่นเมื่อไม่สามารถเพียรหาได้จึงทำให้มีพฤติกรรมค่อนข้างก้าวร้าวเรียกร้องความสนใจและต่อต้านสังคม

“ผมเป็นลูกเมียคนที่ ๒ ของพ่อ ความรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นมีมาตั้งแต่จำความได้ สิ่งนี้มันทำให้ผมเป็นคนที่ต้องการหาสิ่งทดแทนอยู่ตลอดเวลา และสิ่งที่ทดแทนนั้นคือการเป็นคนที่ยกขางไปทางเกร”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

“เพราะว่าพ่อแม่ผมแยกเสียตั้งแต่ผมยังเด็กๆอาศัยอยู่กับน้ำ ล้มลูกคลุกคลานพอสมควร เพราะการที่เราอยู่บ้านญาติอย่างว่าถูกคนก็ไม่ถูกคน”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“ปีนี้ผมมีอายุ 45 ปีครับ ผมอยู่ครอบครัวทำไร่ เป็นชาวไร่ มีพี่น้องสามคน คือบ้านผมอยู่จังหวัดระยองทำไร่มันสำปะหลัง พี่น้องสามคนของผมก็มีพี่สาวสองคนแล้วก็ผม พ่อผมเสียตั้งแต่ผมยังเด็ก ๆ เล็ก ๆ อยู่ บ้านผมก็เลยมีกันสี่ชีวิต มีแม่พี่สาวสองคนและก็มีผม อยู่กันสี่คน ผมเติบโตมาท่ามกลางครอบครัวที่ยากจน ต้องดิ้นรน เพราะว่าอาชีพทำไร่มัน ปีหนึ่งๆ มีรายได้เพียงครั้งเดียว ส่วนที่เหลือมันก็เป็นรายจ่ายตลอด ถือว่าขาดสนเหมือนกัน”

กุล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

ประเด็นผู้นำขาดหาย เป็นครอบครัวที่มีผลกับสมาชิกของครอบครัวทั้งด้านความคิด ความรู้สึก อารมณ์และพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์เพราะเรียกร้องความรักความอบอุ่น ทำให้มีพฤติกรรมก้าวร้าว ค่อนข้างไปทางต่อต้านสังคมเพราะคิดว่าตัวเองมีปมด้อย

ดังนั้นครอบครัวทั้งสองแบบจึงนำพาสมาชิกของครอบครัวประสบกับวิถีชีวิตที่บดบังความเป็นตัวตนและความต้องการก้าวตามเข็มทิศชีวิตที่แท้จริง สมาชิกของครอบครัวทั้งสองแบบขาดแนวคิด มุมมอง ในเชิงสร้างสรรค์ให้กับชีวิต เพราะการศึกษาน้อย และหนักของการต้องติดอยู่กับช่วยเหลือครอบครัวและปมด้อยแห่งความจนและครอบครัวไม่สมบูรณ์ที่ปักตรึงจนไม่สามารถก้าวไปได้ตามที่ควรจะเป็น

2.1.2 ผลลัพธ์การศึกษา

จากการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลหลัก มีผลเชื่อมโยงสืบเนื่องมาจากประเด็นครอบครัวเป็นหลักอันมีครอบครัวสองรูปแบบ ทั้งครอบครัวที่มีรายได้น้อยและครอบครัวไม่สมบูรณ์จากการศึกษาพบว่าแต่ละครอบครัวมีประเด็นการศึกษาใน 2 ระดับ ได้แก่

1) *ม.ต้นพันทาง* คือ ครอบครัวที่มีรายได้น้อยมีสมาชิกครอบครัวหลายคน จะมีการศึกษาในระดับต่ำ ความรู้ต่ำ ต้องออกจากระบบการศึกษาเพื่อช่วยเหลือครอบครัวหารายได้ ทำให้พวกเขาขาดทักษะความรู้ประสบการณ์การใช้ชีวิตที่ต้องบ่มเพาะให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกที่ถูกทาง การศึกษาที่ไม่สูงตามที่ควรจะเป็นทำให้ความคิดความอ่านของผู้ให้ข้อมูลหลักไม่อยู่ในทิศทางที่ถูกแนวกรอบกฎเกณฑ์ของบ้านเมือง

“ในพื้นที่นี้ผมได้เรียนมากกว่าพี่ๆ แต่พอจบมต้นก็ต้องออกมาทำงานช่วยหาเงิน ทำทุกอย่างแหละครับ อย่างว่าแหละพี่คนแถวบ้านผมก็เป็นคล้ายๆกับผมนี่แหละ”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

“จบ ม.ศ.3ผมก็สมัครรับราชการทหารด้วย ด้วยโควตานักกีฬาเด็กบ้านนอกสมัยนั้นถือว่าสุดยอดแล้ว”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

“ตอนอยู่ข้างนอกผมเกร ผมเรียนไม่จบ ม.๓ ครับ ผมไปอยู่บ้านเมตตา ก่อนครับ”

คม ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6

“ผมเป็นคนภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย โดยกำเนิด แต่มาต้องคดีอยู่ที่กรุงเทพฯ การศึกษาก็แค่ ป.๖”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

2) *ไร้รากก่อนเกณฑ์* คือ ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์จากการศึกษาพบว่า

สมาชิกของครอบครัวจะมีนิสัยค่อนข้างออกไปทางต่อต้านสังคม เกเร สู้ด้ายก็เรียนไม่จบระดับมัธยมต้น ซึ่งถือว่าการศึกษาในยุคปัจจุบันหากไม่จบระดับมัธยมต้นเป็นผู้ที่ค้อยทางการศึกษาที่สุด เปรียบเสมือนระดับการศึกษามัธยมต้นเป็นเกณฑ์การศึกษาขั้นต่ำที่คนไทยทุกคนต้องได้เรียนเป็นอย่างน้อย การขาดความอบอุ่น จึงทำให้เกิดพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจตลอดเวลา และเป็นคนค่อนข้างไปทางต่อต้านสังคม ทำให้ไม่มีการมุ่งมั่นในการเรียน ขาดผู้ที่คอยเอาใจใส่ที่จริงจัง เพราะการขาดผู้นำทำให้ไม่พอที่จะมอบความรักความอบอุ่น ไม่มีผู้คอยกำกับดูแล ชีวิตเขาจึงหักเหจากการศึกษาก่อนวัยอันควร

“ประมาณ ม.๑ ผมมาอยู่กับพ่อย้ายโรงเรียนมา ทำให้เข้ากับเพื่อนที่โรงเรียนใหม่ไม่ได้ เพราะโลกส่วนตัวเราจะสูงไปหน่อยทำให้เข้ากับเพื่อน ไม่ได้ เริ่มไปทางอื่นไม่ได้ไปโรงเรียน”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3

“ตอนอยู่ข้างนอกผมเกเร ผมเรียนไม่จบ ม.3 ครับ ผมไปอยู่บ้านเมตตา ก่อนครับ”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“ผมเป็นคนภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย โดยกำเนิด แต่มาต้องคดีอยู่ที่กรุงเทพฯ การศึกษาก็แค่ ป.๖”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“แล้วผมก็ไปเข้า โรงเรียนที่อำเภอบ้านค่าย ผมอยู่อำเภอปลวกแดงแต่ไปเรียนที่อีกอำเภอหนึ่ง การคมนาคมมันสะดวกกว่า แต่ผมเรียนไม่จบ ผมเรียนไม่จบมอดัน”

กุด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

จะเห็นได้ว่าพื้นฐานครอบครัวทั้งสองแบบ สมาชิกของครอบครัวมีการศึกษาในระดับที่ไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันที่สาเหตุ เพราะครอบครัวที่มีรายได้ต่ำสมาชิกครอบครัวหลายคนจะต้องหยุดการเรียนเพื่อช่วยเหลือครอบครัวในการหารายได้ ส่วนครอบครัวที่ขาดผู้นำหรือผู้นำครอบครัวทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ สมาชิกครอบครัวจะออกจากระบบการศึกษาด้วยพฤติกรรม เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจการเรียนเรียกร้องความสนใจ ต่อต้านสังคม และขาดคนที่จะควบคุมให้ได้รับการศึกษา

2.1.3 เสวนาสังคม

เสวนาสังคม คือ สภาสังคม/กลุ่มเพื่อนของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การดำเนินชีวิตของผู้ให้ข้อมูลก้าวไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่พื้นฐานฐานะของครอบครัวมีรายได้ต่ำและพื้นฐานครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์แบบ จะดำเนิน

ชีวิตอยู่ในสังคมและกลุ่มเพื่อนที่มีสภาพคล้ายๆกัน มีระดับการศึกษาพอๆกัน โดยพบใน 2 ประเด็น ได้แก่

1) พวกห้องชักนำ เป็นสภาพสังคมและกลุ่มเพื่อนของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ นำพาชีวิตเข้าสู่กลุ่มเพื่อนที่มีสภาพเดียวกัน แล้วได้รับการชักชวนไปทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย ประมาณว่าทำงานสบายๆแต่ได้เงินมากๆ หรือดำเนินชีวิตเกลือกกลั้วกับอบายมุขอยู่กับสิ่งที่หมิ่นเหม่ต่อการกระทำผิดกฎหมายของบ้านเมือง ทำให้ต้องอำนวยการเรียนเพียงแค่จบระดับมัธยมต้น เพื่อออกมาช่วยทางบ้านหารายได้ โดยการชักชวนของเพื่อนๆที่มีการศึกษาระดับเดียวกันและมีโอกาสเข้าสู่วงการหาเงินที่ใช้ความรู้น้อย ทำงานสบายๆแต่ได้เงินดีโดยคิดเข้าข้างตัวเองว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับของกลางโดยตรงเพียงแต่ร่วมขบวนการอยู่ห่างๆคงไม่เป็นไร

“ทำงานอยู่ที่บ้านเกิดหลายปี อยู่มาวันหนึ่งเพื่อนที่เคยเรียนมาด้วยกัน ได้กลับมาบ้านแล้วมาชวนไปทำงานที่กรุงเทพฯ กับเขา เมื่อเพื่อนชวนผมก็เห็นว่าน่าจะดีเหมือนกัน เพราะว่าที่เมืองใหญ่จะมีอะไรดี ๆ กับชีวิต จึงตัดสินใจมาทำงานกับเพื่อนที่กรุงเทพฯ ฯ”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

และผู้ที่เคยโตมาจากครอบครัวที่ผู้นำทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ เขาก็เข้าสู่แวดวงเพื่อนพ้องที่มีการศึกษาไม่มาก และจะคลุกคลีกับความผาโผนในด้านอบายมุข ดังเหตุการณ์ที่ทำให้เขาต้องระเหเข้ามาอยู่ในคุกที่เขาเล่าให้ฟังว่า

“ผมไปงานวันเกิดเพื่อน เพื่อนผู้หญิง ไอ้ที่อย่างนี้มันเป็นที่โจรทะเลและครีบ เป็นผับบ้านนอก บ้านนอกที่มันจะเปิดเฉพาะวันเสาร์ เราก็รู้อยู่แล้วว่าที่อย่างนี้มันไม่ดี ทุกวันเสาร์มันจะมีเหตุการณ์ดีกันอะไรอย่างนี้ แต่เราก็ถือว่าไอ้เจ้าของเนี่ยมันรู้จักกัน เราคิดว่าเรื่องมันจะมาถึงเรา พอเราไปนั่งดื่มปุ๊บ มันมีเหตุการณ์ที่ว่าเขาเอาไฟฉายมาส่องหน้า ไอ้เนี่ยมันเป็นการครั้งแรกก็ไม่ว่าอะไร ครั้งที่สองก็ไม่ว่าอะไร ครั้งที่สามเราก็ดันมือมันออกครีบ ดันมือมันออกปั๊บมันเอาเหมือนกับเขาเตรียมการไว้หมดแล้ว พอเราดันมือมันออกปั๊บเขาเอาสนับต้อย สนับต้อยแล้วคราวนี้เขารุมเราเลย ผมมีผู้ชายสามคนกับผู้หญิงประมาณเจ็ดแปดคน ฝ่ายเขามีผู้ชายประมาณยี่สิบคนนะ จากนั้นก็มั่วตัวซุกมุนเลย”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3

“ผมพัวพันคดีมาเพราะความที่มีเพื่อนเยอะ อย่างอยู่ในแวดวงดงนกเงือกที่เราคลุกคลีไม่ว่าวันใดวันหนึ่งต้องโดนเข้าสักวัน แต่ครั้งนี้ผมไม่นึกว่าจะมีชื่อเข้าไปเกี่ยวข้องเพราะผมทำงานอยู่ไกลกับที่เกิดเหตุมากคนละจังหวัดกันเลย”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“ก่อนผมจะมาเข้าวงการเนี่ย คงจะ โคนพิชฟองสบู่แตกปี ๔๐ ตอนนั้นผมมีค่าใช้จ่ายเยอะผ่อนรถกระบะด้วยแต่ มันก็เหลือไม่เยอะหรืออะเหลืออยู่หกเจ็ดหมื่น พอตีผมรู้จักกับคู่คิดผมที่ ที่ ที่ ที่ทำยาเขาชวนมา ผมก็คิดอยู่นานเหมือนกันนะว่าจะทำดีไม่ทำดี อีกอย่างหนึ่งหนี้สินก็รัดตัวมา ทักท้วงจากไฟแนนซ์เข้ามา ผมก็เอวอะ เอาสักทีตัดสินใจแล้ว ก็ทำ (เงิบ) ทำไปผ่อนรถหมดแล้วนะ”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 5

“และเพื่อนนี่ก็รู้จักกันมานานแล้ว เขาก็เป็นรับราชการเป็นทหารด้วยแล้วทีนี้เขาก็ทำเดินรถ ผมก็เกี่ยวพันกับเขา คือการจัดไฟแนนซ์ การอะไรต่าง ๆ คือถึงกันนะครับ”

ดม ผู้ให้ข้อมูลรายชื่อที่ 6

“คนแถวบ้าน รุ่นพี่หรือรุ่นที่เขาเคยมาทำงานก่อน คือเขามาทำงานก่อนเราแล้วเขาก็ คือมีราย ได้ดีกว่าอยู่บ้านเรา เขาก็จะมาหาประสบการณ์ก่อน เนื่องจากทางบ้านเราก็มันหลายอย่างที่มีอุปสรรคเรื่องอาชีพการงาน แต่ว่าคนที่ยุคที่ผมเขาเข้ามาเนี่ย ก็คือคนที่มาทำงานกรุงเทพฯ พอกลับไปก็มีเงินมีทองคือทั่วไปเหมือนคนทั่วไปที่เขาทำงานกัน”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายชื่อที่ 7

“ช่วงค้ายานี้ ผมทำงานอยู่ ทำงานอยู่เดือนห้าพันกว่าบาท เป็นอยู่เกี่ยวกับการทำแท้งน้ำ แต่ทีนี้เงินเดือนมันไม่พอใช้ มันมีค่าเช่าบ้าน ค่ากิน มันไปหนักก็ตรงที่ภาษีสังคม มันต้องไปในกลุ่มเพื่อนฝูง หลังจากนั้นผมค้าขายอยู่ระยะหนึ่ง ค่าในกลุ่มรายย่อยนะ ผมก็มีชื่ออยู่ในแบลคลิสซ์ของตำรวจระยอง ผมรู้ตัวแล้วว่าเงินอยู่ต่อไปผมคง โคนจับแน่ ผมก็เลยหนีมากรุงเทพฯ มากรุงเทพฯ ก็มาอยู่กับคนรู้จักคนหนึ่ง เคยเป็นเจ้านายเก่าผม เขาเป็นเพื่อนกับพี่เขยผมนะนะ ก็เลยมาอยู่กับเขามาทำวินรถตู้ ที่อิมพีเรียลเวิร์ล สำโรง – สมุทรปราการ”

กูด ผู้ให้ข้อมูลรายชื่อที่ 8

กล่าวโดยสรุป การคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนตามประเด็นนี้ มีการร่วมกันประกอบกิจกรรมต่างๆเพื่อเอื้อประโยชน์ร่วมกัน พอล่วงเลยมาถึงระยะเวลาหนึ่งเกิดความไว้วางใจกันและกันอันเนื่องมาจากผลพวงของการคลุกคลี จึงทำให้มีการหันเหชักจูงไปในแนวทางเดียวกัน ประมาณว่าคุณเอาใจผมเอาด้วย เห็นดีเห็นงามกับสิ่งที่ร่วมคิดร่วมทำ

2) ถลำเต็มตัว เป็นการคบเพื่อนและดำเนินชีวิตอยู่ในสภาพสังคมที่กระทำสิ่งที่ผิดกฎหมายอย่างเต็มตัว และรู้ด้วยว่าได้เข้าสู่การกระทำที่ผิดกฎหมายนั้น ซึ่งกลุ่มเพื่อนก็จะมีความที่เหมือนกันคลุกคลีอยู่ในกลุ่มเดียวกันมีที่มา ตามประเด็นครอบครัวเป็นหลัก ที่ภูมิหลังของครอบครัวมีสมาชิกหลายคนมีรายได้ต่ำและครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้หนีกฎหมายแห่ง

ความโลภไปไม่พ้นเมื่อมีเพื่อนที่หวังดีให้โอกาสในการตัดดวงกับรายได้ที่ไม่เหน้อย และได้ทันเงินใจเขาจึงกระโจนเข้าไปในสิ่งที่เพื่อนหยิบยื่นให้อย่างไม่รีรอ

“การเข้าใจผิดของผม เพราะประเด็นเดียวก็คือการจะสร้างฐานะให้ยิ่งใหญ่ เออ ..เราเจอ เรากลับเจอ เรากลับเห็นคนเหล่านี้ว่าเป็น ให้ยิ่งใหญ่เท่านั้นเอง ให้เห็น มันก็เป็นความคิดโง่ ๆ ในยุคนั้น ตอนนั้นผมอายุยี่สิบกว่าเอง มันก็.. ต้องการแสดงให้เห็นเท่านั้นเอง สถานะที่ตัวเองดีขึ้นมา แต่เมื่อเข้าไปอยู่ในนั้น มันก็มีตัวแปรในความคิดอีกหลายอย่างนะครับ การ...ตัวแปรในความคิดคือ...ในขบวนการค้ายาเสพติดมันมีความเป็นเพื่อน มีความรักที่มันตอบสนองกันตอบแทนกันเหมือนเพื่อนเป็นเพื่อนตาย อะไรที่อยู่ในขบวนการนั้นด้วย มีเพื่อนที่ดีเรารู้สึกว่าคนนี่ดี ซึ่งตอนที่เรายู่ในสังคมปกติเราหาไม่เจอเพื่อนที่พร้อมที่จะไปกับเรา พร้อมที่จะอยู่กับเรา พร้อมที่จะเจอมีทุกข์มีสุขตามสุภามิตินอะไรทั้งหลายที่พูดมา เออ..เราเจอ เรากลับเจอ เรากลับเห็นคนเหล่านี้ว่าเป็นเพื่อนที่ดี ซึ่งทุกวันนี้ผมก็ยอมรับว่าสังคม ในขบวนการนี้ ส่วนหนึ่งก็ยังคงครับ”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

“แต่ เพราะความขอร้องผมก็ได้ทำอยู่เรื่อย ๆ ถ้าถามอยากถามผมทำผิดที่เอาขน ก็หลายเที่ยวอยู่เหมือนกัน ถ้าผมนับได้ที่จะเอาไหมละผมจะตอบให้ ผมทำทั้งหมดสิบเอ็ดเที่ยว ขนมาหลักแสนชิ้นตลอดไม่หนีจากนี้ สามแสนเจ็ดแสนผมก็เคยขนมา แรก ๆ วงการนี้เขาจะไม่ให้ผมรู้เรื่องอะไรมากมาย อย่างมากเอารถเข้าไปกรุงเทพฯ ขนไปจากเชียงรายไป จากแม่สายบ้าง จากเชียงรายบ้าง เขาจะจอร์จให้ผมเป็นคันเลยแล้วผมก็ขับไป ผมขับไปตอนแรกเขาคุมไปแต่ไม่ให้รู้ว่ามิเท่าไร เขาไม่บอก เขาจะไปเอาออกเอง เขาอาจยังไม่ไว้ใจผม พอหลัง ๆ ไปเขาก็เริ่มไว้ใจผมก็เริ่มบินเดี่ยวแล้ว แล้วก็หาที่.. ไร่เรื่องเงินเขาไม่สนใจอยู่แล้ว คุณไปหาที่สถานที่เข้ามาเลยไปหาที่ไหนก็ได้ราคาเป็นหมื่นค่าเช่าอะไรก็ได้ ถ้าจะหาที่เช่า ผมจนหาได้ที่สองที่ ผมก็ไปเอาออกเอง เอามาให้เขา ส่วนมากการที่จะส่งของส่วนมากเป็นกลางวัน ผมขับรถมาจากเชียงรายส่วนมากเป็นกลางวัน กลางคืนมันก็ขับมาได้แต่ด่านมันเยอะ เพราะบางทีการขนแต่ละครั้งก็ต้องตรวจตราเส้นทางเหมือนกัน ผมเคยตีรถเปล่าตรวจเส้นทางด้วย”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“และเพื่อนนี่ก็รู้จักกันมานานแล้ว เขาก็เป็นรับราชการเป็นทหารด้วย แล้วทีนี้เขาก็ทำเดินรถ ผมก็เกี่ยวพันกับเขา คือการจัดไฟแนนซ์ การอะไรต่าง ๆ คือถึงกันนะครับ”

คม ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6

การเข้าสู่วงจรการกระทำผิดกฎหมายที่ละนิดๆจนถึงกับรับจ้างฆ่าคน ด้วยการต้องการให้เพื่อนยอมรับและเห็นว่าได้เงินใช้แบบสบายๆ โดยความเต็มใจของเขา

“สมัยวัยรุ่นตะกี้ก็พูดไปแล้วว่ามีการรวมกลุ่มเป็นแก๊ง ก็มีการทำหายกัน ว่าสิ่งที่จะไปข้างหน้าเนี่ยนะทำได้มัย วันนั้นคุยกันเรื่องปล้นปั้มน้ำมันว่า ใครมีความสามารถมั่ง จริง ๆ แล้วปล้นสนุก ไม่ปล้นที่จะได้ทรัพย์สิน ต้องการให้เพื่อนเห็น ต้องการให้เพื่อนยอมรับว่าเราเนี่ย เจ๋ง เรานี้ใจกล้า ใจถึง”

“วันนั้นปล้นปั้มน้ำมันได้เงินมาหกหมื่นบาท หลังจากปล้นเสร็จกันแล้วตำรวจ ก็ตามจับ ก็เกิดการหนีคดีขึ้นมา แล้วก็หลังจากนั้นก็เดินทางไปเรื่อย ๆ ทีนี้ เมื่อ ๆ ๆ ต้องหนีคดีแล้วนี่ ก็เข้าไปทำไม้เต็มรูปแบบ เต็มตัวเลย ไม่ใช่ทำแบบผ่านมือรับหัวคิว เข้ารับงานจากนายทุนใหญ่ จากนั้นเวลาว่างจากที่ทำไม้อยู่ในป่าในดง หมกตัวอยู่หลบ ๆ ตำรวจหลบกฎหมาย เราก็ออกปล้น ทำงานผิดกฎหมายหลาย ๆ อย่างปล้นมั่ง ยิ่งคนมั่ง”

“หนึ่งทำเพื่อให้ได้เงินมา สองเพื่อให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ ถ้าเราไม่ไปทำ กับเขานี้เรากลายเป็น กลายเป็นคนที่ไม่มีความตรงกับเพื่อนและเพื่อน ไม่ยอมรับเรา”

กูด ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

กล่าวได้ว่า กลุ่มถล่มเต็มตัวจะเข้ากลุ่มกับเพื่อนที่มีความหลากหลายทั้ง ด้านอายุ เพศ อาชีพ แต่การศึกษาจะอยู่ในระดับเดียวกัน รวมกลุ่มทำกิจกรรมกันด้วยความเต็มใจ เห็นดีเห็นงามโดยไม่ต้องมีใครมาชักนำใคร ไม่ต้องเอาผลประโยชน์ใดๆมาเป็นสิ่งโน้มน้าว

2.1.4 ตกหล่มการทำงาน

เพาะบ่มการทำงาน คือ อาชีพการงานของผู้ให้ข้อมูลหลัก จากการศึกษาพบว่า ตามประเด็น ครอบครัวยุคใหม่ เน้นหนักการศึกษา และเสวนาสังคม มีความเกี่ยวพันโยงใยกับ อาชีพการงานของผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างชัดเจน คือการหารายได้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่ผิดกฎหมายหรือมีพฤติกรรมที่พัวพันกับการกระทำที่ผิดกฎหมาย สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยส่งผลให้ผู้ให้ ข้อมูลหลักต้องถูกจับกุมดำเนินคดี นำไปสู่ประเด็นชีวิตจ่อมจมเข้าสู่ภาวะวิกฤตอย่างไม่อาจ หลีกเลี่ยงได้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1) **เงินดีงานสบาย** คือการประกอบอาชีพการงานของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่เข้าสู่ ขบวนการหารายได้ที่ทำงานสบายๆ แต่รายได้ดี ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้จะถูกหลอกล่อด้วย รายได้ที่สูง แต่งานที่ทำไม่ต้องลงทุนลงแรงมากนัก ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักบางคนก็ทราบดีว่าเงินที่ตน ได้มานั้นเป็นเงินจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่คิดเข้าข้างตัวเองว่าไม่ได้เข้าสัมผัสสิ่งผิด กฎหมายนั้นเพียงแต่รับเงินหรือไปไหนมาไหนด้วยกันกับเพื่อนที่กระทำสิ่งนั้นคงไม่เป็นไร

“ทำงานกับเขาได้รายได้ดีเกินกว่าที่ผมคาดคิด คือผมมีหน้าที่นับเงิน จัด เงินที่มากมายให้เป็นระเบียบ เพื่อง่ายในการดำเนินการ ซึ่งผมก็รู้ว่าเงินที่เขาขนมาให้ผมนับและ จัดการให้เป็นระเบียบนั้นมาจากไหน ”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

“ความพอใจ..เราก็ไปเลย คืออยู่ตรงนี้สักพักหนึ่ง พอมีคนมาบอกว่าตรงนั้นดี ตรงนี้ดีเราก็มักจะไปเรื่อย ๆ หาประสบการณ์เรื่อย ๆ ผมไปอยู่ภาคใต้ก็เคยไปอยู่มา อีสานก็เคยไปอยู่มา ไปอยู่ภาคใต้ก็ประมาณห้าปีหกปี ร้านอาหารอะไรทำมาหมดละครับ ชีวิตคือ ชีวิตการทำงานเยอะมาก ประสบการณ์ชีวิตเยอะมาก จนวันหนึ่งก่อนที่จะมาถูกจับนี้ ก็คือผม ผมได้มีโอกาสรู้จักเพื่อนที่พอลกลับไปบ้านเขาก็มาได้มาทาสี เขามาทาสี ตอนนี้อึดมากการทำงานไม่หนัก งานไม่หนัก แล้วก็ทำให้มีรายได้ที่ดี คือเหมาะกับบุคคลที่ไม่มีมีความรู้มากมายตรงนั้น แล้วผมก็มาทำงานอยู่ประมาณหกปีได้ เป็นลูกน้องเขาอยู่ จนตัวเองมีความรู้มีความรู้พอสมควร ถือว่ามากพอสมควร แล้วก็ผันมาเป็นผู้รับเหมา”

“ทีนี้ ทำงานมันจะทำเป็นงวด เป็นงวด ทำงานแล้วผมมีลูกน้องสี่ห้าสิบคน ทำงานรับเหมาตึกนี้เป็นสิบชั้นยี่สิบชั้น ทีนี้พอทำงานแล้วบาง บางวิกเนีย โครงการมันล้ม ทำให้ไม่ได้เงิน แล้วผมก็ต้องไปหาเงินที่อื่นมาโปะ เลี้ยงลูกน้อง มีปัญหาลูกน้องต้องกินต้องใช้ความเห็นใจ เพราะว่าเราเคยลำบากมาก่อน เรารู้ว่าทุกคนหาซ้กินค่า ค่าว่าหาเข้ากินค่าที่ตรงนี้นั้นยากที่จะพูดถึง ถ้าใครไม่ลำบากก็จะไม่รู้จุดนี้แต่คนลำบากนี้รู้มาก ๆ ทีนี้หาเพื่อนขอยืมเงิน พวกเขาบอกไม่ต้องยืมแต่ช่วยหน่อย จึงรับทำเพราะคิดว่าไม่เข้าไปยุ่งกับของกลาง แต่เบอร์โทรเป็นเหตุพิ (หัวเราะขึ้นๆ)”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

จะเห็นได้ว่า การเข้าสู่การงานอาชีพที่มีผลตอบแทนสูงแต่ใช้พลังความสามารถและพลังความคิดน้อย อีกทั้งแทบจะไม่เหนื่อยกายเลย ไม่มีภาระงานอาชีพใดที่ไม่หมั่นหม่อมต่อการประกอบอาชีพการงานผิดกฎหมาย โดยเฉพาะการเข้าสู่วงจรที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม

2) ผิดกฎหมายยังทำ คือ การประกอบอาชีพการงานที่ทราบดีว่าสิ่งที่ทำนั้นผิดกฎหมาย แต่ในเมื่อมีโอกาสและเห็นช่องทางที่สะดวกในการหาเงินได้มากมายจึงเต็มใจและยินดีที่จะเข้าร่วมขบวนการอย่างเต็มตัวด้วยความสมัครใจ เห็นดีเห็นชอบและมองว่าสิ่งที่กำลังกระทำคือสิ่งที่มีบุญคุณอันยิ่งใหญ่ เป็นช่องทางให้สามารถสร้างฐานะ สร้างความมั่งคั่งให้กับตัวเองได้ การทำงานที่ผิดกฎหมายต่างๆที่รู้ยาเต็มอกเพราะเห็นว่างานสบายเงินดีเป็นต้นทุน และเป็นช่องทางเดียวที่จะหารายได้มาใช้จ่ายในยามที่เศรษฐกิจตกต่ำ

“ครั้งแรกที่ผมเห็นยาเสพติดผมจับมาชื่นชมเหมือน เหมือนผมได้ทองได้แก้วได้แหวนเลย ผมสูดดมมัน ชื่นชมมัน เปิดดู แกะดู มันเหมือนเป็นพระเจ้า ผมรู้สึกว่ เออ...กูมาถูกทางแล้ว ซึ่งนั่นเป็นประเด็นเดียว ประเด็นเดียวโดยความคิดของผมเอง ส่วนตัวของผมเอง ไม่มีใครตัดสินใจ”

เด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

“ผมไปโรงพยาบาลแล้ว ผมไปโรงพยาบาลแล้ว ไม่ ไม่ ไม่เอาอะไรแล้ว คือปล่อยมันถือว่าเราช่วย กลับบ้านนอน แล้วคราวนี้มันมีรุ่นน้อง ที่ว่ามันก็ยิ่งเด็ก ๆ อยู่นะ มันก็ยังไม่ยอม ไปตามหา แล้วคราวนี้จึงหว่ามันไปเจอกัน แล้วคราวนี้มันก็มาตามเรา แล้วเราความที่ว่าเราไม่เคยโดนขนาดเนี่ย แล้วนิสัยผมมันก็ไม่ยอมคนอยู่แล้วด้วย ว่ามันศักดิ์ศรีนะอะไรที่เราถูกผู้ชาย โดมาขนาดนี้เราไปไหนเราถือว่าเรา ไปต่างถิ่นเราก็เคารพเจ้าถิ่น เพื่อให้เขาเอ็นดูกัน เป็นเพื่อนเป็นฝูงกัน เรามาเจอเหตุการณ์อย่างนี้ เราก็อ่า เฮ้ย..มัน (ชิบปาก) รู้สึกว่ามัน มัน ยอม ยอมไม่ได้ มันมากเกินไป เพราะจากการที่โดนทั้งไม่ทำอะไร มัน มันเกินเหตุ มันไม่ใช่เหตุการณ์ชกต่อยแบบธรรมดา มันคล้ายเหมือนกับว่าเขามุ่งเอาชีวิตเรา ก็เลยออกไป เหมือนวัดใจ เหมือนเหมือนแลกกันนะ ผมก็ต้องเอาศักดิ์ศรีผมกลับคืนมาเท่านั้นเอง”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

“ถ้าถามอยากถามผมทำผิดที่เอาชน ก็หลายเที่ยวอยู่เหมือนกัน ถ้าผมนับได้ที่จะเอาไหมละผมจะตอบให้ ผมทำทั้งหมดสิบเอ็ดเที่ยว ชนมาหลักแสนขึ้นตลอดไม่หนีจากนี้ สามแสนเจ็ดแสนผมก็เคยชนมา แรก ๆ วงการเนี่ยเขาจะไม่ให้ผมรู้เรื่องอะไรมากมาย อย่างมากเอารถเข้าไปกรุงเทพฯ ชนไปจากเชียงรายไป จากแม่สายบ้าง จากเชียงรายบ้าง เขาจะจอตลอดให้ผมเป็นคันเลยแล้วผมก็ขับไป ผมขับไปตอนแรกเขาคุมไปแต่ไม่รู้ว่ามิเท่าไร เขาไม่บอก เขาจะไปเอาออกเอง เขาอาจยังไม่ไว้ใจผม พอหลัง ๆ ไปเขาก็เริ่มไว้ใจผมก็เริ่มบินเดี่ยวแล้ว แล้วก็หาที่.. ไร่ เรื่องเงินเขาไม่สนใจอยู่แล้ว คุณ ไปหาที่สถานที่ที่เขาเลย ไปหาที่ไหนก็ได้ราคาเป็นหมื่นค่าเช่าอะไรก็ได้ ถ้าจะหาที่เช่า ผมจนหาได้ที่สองที่ ผมก็ไปเอาออกเอง เอามาให้เขา ส่วนมากการที่จะส่งของส่วนมากเป็นกลางวัน ผมขับรถมาจากเชียงรายส่วนมากเป็นกลางวัน กลางคืนมันก็ขับมาได้แต่ด่านมันเยอะ เพราะบางทีการชนแต่ละครั้งก็ต้องตรวจตราเส้นทางเหมือนกัน”

ยา ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5

“ก่อนจะมาต้องคดี ผมทำอู่รถยนต์ขายรถยนต์มือสองอยู่ ก็..คือก็เช่าอู่เขา เดือนละประมาณสองหมื่นบาทครึ่งต่อหนึ่งเดือน เช้ามาหลายปีแล้วครึ่ง จนเจ้าของอู่อยากจะขายเลยราคาสิบสองล้านบาท ทีนี้ผมคิดว่าถ้ามีโอกาสผมอยากจะซื้อเอาไว้เอง ใจ ก็พอดีผมมาเจอกับเพื่อนกัน เขาบอก เฮ้ย..เอาไว้ได้เลย เนี่ยสิบสองล้านไม่แพงหรอก ราคาที่ดินต่อไปมันจะยิ่งสูงขึ้น ถ้ามีโอกาสนะครึ่ง ที่ริมถนนเลยครึ่ง เนื้อที่ประมาณเกือบสองไร่ ได้ เขาขายสิบสองล้านบาท ผมก็เลยคิดว่า เพื่อนผมก็เลยช่วยเหลือมา บอกว่า เฮ้ย..ดีะ เอาทำโรงงานสักทีหนึ่งก็ซื้อได้แล้ว แต่โรงงานที่เขาว่านี่ คือโรงงานบ่มยาบ้า”

คม ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6

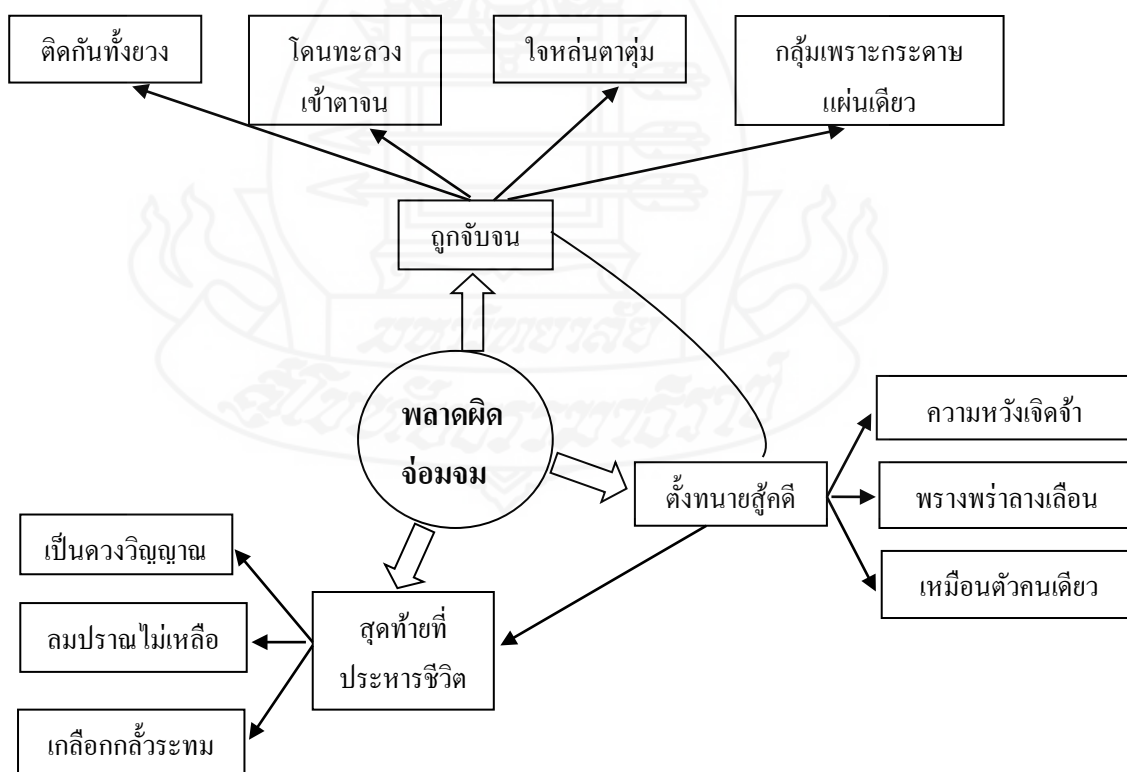
“ช่วงนั้นงานที่เป็นงานประจำก็คือรับจ้างนี้แหละ ทำหลายอย่างเลย แต่สิ่งที่ช่วงที่ผมเป็นวัยรุ่นและผมมีเงินใช้มันเกิดมาจากการทำผิดกฎหมาย มี...มีการไปรับจ้าง เออ..มีการเลื่อยไม้ เลื่อยไม้ก็คือการลักลอบเลื่อยไม้เถื่อนนี้แหละ แต่เราไม่ได้อยู่ในระดับแรงงาน เราอยู่ในระดับดูแล สูงขึ้นมาหน่อย มีเกรดหน่อย”

กูด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

สรุปได้ว่า กลุ่มนี้เข้าสู่การงานอาชีพที่ผิดกฎหมายด้วยความสมัครใจ โดยรู้อยู่เต็มอกว่างานที่ทำผิดกฎหมาย และกลุ่มนี้ยังสามารถหลบเลี่ยงมือกฎหมายรอดพ้นจากการถูกจับกุมได้ดีกว่ากลุ่มเพื่อนพ้องซึกนำ มีอายุการทำงานนาน กว่ามือกฎหมายจะได้เบาะแสและเข้าถึง เป็นเพราะรู้ดีถึงสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ จึงมีวิธีการในการป้องกันตัวให้รอดพ้นจากเงื้อมมือกฎหมายได้ยาวนานกว่ากลุ่มแรก

2.2 พลาดผิดจ่อมจม

พลาดผิดจ่อมจม คือการที่ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบอาชีพหรือการทำงานที่ผิดกฎหมายทำให้ถูกจับกุมดำเนินคดีเกิดภาวะวิกฤตตามมา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเข้าสู่สภาวะตกอยู่ในเบื้องลึกแห่งทุกข์

ภาพที่ 4.3 พลาดผิดจ่อมจม

จากภาพที่ 4.3 คมเส้แห่งทุกขี้ได้สะบักลงบนหัวใจของผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างไรน้ำใจไว้ความปรานี ทีละนิดๆ ซึ่งมีความเจ็บปวดเพิ่มขึ้นตามความโหดเหี้ยมของการเจียนตี หลากหลายอารมณ์และความรู้สึก แบ่งเป็น 3 สถานการณ์ ได้แก่

2.2.1 ถูกจับจนได้

เป็นภาวะวิกฤตที่เริ่มต้นครอบงำผู้ให้ข้อมูลทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผู้ให้ข้อมูลหลักยอมรับว่าเป็นสถานการณ์ปัจจุบันทันด่วน จับปล้นแม้จะเคยเตรียมตัวเตรียมใจไว้บ้างแล้วก็ตาม แต่เมื่อถูกเจ้าพนักงานของรัฐจับกุมดำเนินคดีเข้าจริงๆ จะเกิดปฏิกิริยาต่อร่างกายและจิตใจที่มีระดับความรุนแรงแตกต่างกัน แต่โดยภาพรวมแล้วผู้ให้ข้อมูลหลักต้องตกอยู่ในอาการช็อก สิ้นหวัง เคว้งคว้าง หวั่นวิตก กลัว กังวล เครียด ตั้งแต่วินาทีแรกของการถูกจับกุม ได้ขยายเป็นหน่อเนื้อของวิกฤตจนงอกงามให้ตกอยู่ในกองทุกข์ดุจดังเมล็ดพืชที่ได้รับการเพาะเลี้ยงให้แทงหน่อต่อยอดอย่างอุดมสมบูรณ์ พร้อมกับสภาพจิตใจของผู้ให้ข้อมูลเมื่อถูกจับกุมดำเนินคดี เป็นภาวะวิกฤตที่เข้ามากระทบโดยจับปล้นทันด่วน มีผลกระทบไปทั้งระบบของความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรม รวมไปถึง พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และบุคคลรอบข้างที่สนิทสนมรักใคร่ต้องรับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจร่วมกับผู้ให้ข้อมูลหลักด้วย ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 สถานการณ์ ได้แก่

2.1.1 ตัดกันทั้งยวง สถานการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักถูกจับกุมโดยการติดต่อซื้อขายกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำที่เข้ามาร่วมซื้อขายสิ่งผิดกฎหมายกับผู้ให้ข้อมูล (การล่อซื้อ) เป็นการเข้ามาร่วมกันกระทำความผิดกับผู้ให้ข้อมูลในทุกขั้นตอน แต่ขั้นตอนสุดท้ายกลายเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่แสดงตัวและจับกุมผู้ร่วมขบวนการ เกริกก็ตกอยู่ในกลอุบายอันแยบยลนี้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นกัน

“ไปที่โรงแรมแห่งหนึ่งย่านสะพานควาย เพราะเขาโทรนัดกันไว้ แต่ผมไม่รู้ว่าเขานัดคุยกันเรื่องอะไร จึงไปกับเขา พอไปถึงก็พบกับชายคนหนึ่งแต่งตัวดีสวมแว่นเพชร สวมนาฬิการาคาแพง เสื้อผ้าเวอร์ซาเซ่ มีพินทองด้วย คาบไปรี๋ คุยภาษาจีน ผมฟังไม่รู้เรื่อง ผมอยู่กับกลุ่มเขา แต่แยกโต๊ะมานั่งต่างหาก โดยที่พวกเขาดื่มเบียร์กันตลอดเวลา แต่ผมไม่ดื่ม อยู่ที่นั่นประมาณสี่ชั่วโมง ขณะที่ผมนั่งอยู่คนเดียว มีโทรศัพท์จากแม่โทรเข้ามาบอกว่าใจไม่ดีให้กลับบ้านด่วน ซึ่งเป็นเสมือนกลางบอกเหตุ แต่ผมก็ยังฝืนอยู่เพราะทิ้งเพื่อนไปไม่ได้ พวกเขาสามคนเริ่มเมาแล้วเพราะเบียร์หมดไปเป็นโหล ทั้ง ๆ ที่เพื่อนคนนี้เคยสอนผมว่ามาทำมาค้าขายอย่าเผลอจางานใช้เวลาสืบยี่สิบนาทีก็พอแล้ว แต่นี่ถึงสี่ชั่วโมงแล้วผมก็เะใจว่าต้องมีอะไรสักอย่าง พอตอนสองทุ่มเพื่อนผมก็โทรให้อีกคนที่อยู่นครปฐมเอายามาส่ง แต่ทางนครปฐมบอกว่าไม่มาแล้วเพราะเลย

เวลาทำงาน แต่คู่คดีผมบอกว่าไหน ๆ ค่าขายกันแล้วให้เอามาคืนนี้เลย คงเพราะเขาเมายัง ได้ตั้งต้น จะขายยาให้ได้ ในที่สุดก็ถูกจับ ติดกันทั้งยวง”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

การถูกจับด้วยการถูกล่อซื้อ เป็นวิธีการที่ผู้ร่วมขบวนการยากที่จะหลบ หลีกจากการถูกจับกุมและการต่อสู้ด้านคดีความ ได้ เพียงมีส่วนพัวพันเพียงเล็กน้อยก็จะถูก ดำเนินคดีและรับโทษไม่ต่างกันจะเป็นผู้ติดต่อค้าขายโดยตรงหรือเพียงไปเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง

2) โคนทะเลงเข้าตาจน คือ การถูกขยายผลเป็นสถานการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูล

หลักไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับการกระทำความผิดและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับของกลางที่ ผิดกฎหมายด้วยตัวเองชัดเจน แต่จะเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับกลุ่มที่พัวพันกับของกลางที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดได้และมีการจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้องนั้น ไว้ได้ส่วนหนึ่ง และสอบสวนผู้ร่วม ขบวนการจากผู้ที่ถูกจับกุมหรือตรวจสอบจากการติดต่อสื่อสารของผู้ร่วมขบวนการที่กระทำผิดนั้น ดูจดังว่าทุกความเคลื่อนไหวของผู้กระทำผิดถูกเจ้าพนักงานของรัฐได้ล่วงละวงความลับเกี่ยวกับผู้ ร่วมขบวนการจนไม่เหลือเหลือ

“ผมนี้ พัวพันที่มีชื่อเป็นเจ้าของบ้าน เขาขยายผลมาถึงผม แต่คิดว่า คิด ว่าผมให้เขาเช่าผมไม่รู้ว่าเขาเช่าทำยาบ้า ก็ ก็ ลู๊แบบนี้”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“ใช่ คือความคิดของเรา ก็คือไม่รู้ละ เพราะเราไม่ได้ทำยา เราแค่ไปรับ เงิน แต่เราไม่รู้กฎหมายตรงนี้ นี่คือสาเหตุ แต่งานที่ทำ ที่ โคนจับมานี้รู้ แต่ว่าไม่ได้เกี่ยวข้อง คำว่า ไม่ได้เกี่ยวข้องของเรา ถามว่ารู้มัย รู้ แต่ก็ปลุกน้องอีกทีหนึ่ง ที่ ที่ทำให้เกิดเรื่อง ก็คือลูกน้องเนี่ย ในคู่คดีผมไม่รู้จักใครเลย รู้แต่ลูกน้องคนนั้นที่โทรไปหาเขาที่เบอร์ติดต่อ มีคู่คดีเจ็ดคน แต่ผมไม่ รู้จัก รู้จักแค่คนเดียว”

“ครับ แล้วผมมารู้สาเหตุภายหลังว่า ที่ถูกจับมาก็เนื่องจากว่าขณะที่คู่คดี ผมถูกจับเนี่ยผมค้น โทรศัพท์เข้าไปหา ตำรวจก็เลยให้เอาตัวไป คือเขาทะเลงเอาความจริงจากคนที่ ถูกจับไว้หมดแล้ว เขารู้เรื่องของเราหมดนะพี่ โทกไปก็จับตัวเปล่า”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“มันเป็นจังหวะที่ผมไม่มีตังค์ ผมจึง ไปยืมจากเพื่อน เพื่อนที่รู้จักกัน เพื่อน ก็บอกว่า ผม ไปยืมเงินเพื่อนให้ห้าหมื่นบาท เพื่อนก็บอกว่า เออ เดี่ยวตอนบ่ายมาเอา พอตอนบ่ายผม ก็ไปเอา เพื่อนก็บอกว่า เออ ตังค์นั้นอยู่ที่เซ็นทรัลลาดพร้าว เดี่ยวจะมีคนมาส่งให้ ส่งคน ไปรับหน่อย เพื่อนพูดอย่างนี้ เราก็คิดว่าเออ..เพื่อนจะไปธุระ เราก้..อำนวยความสะดวกให้เพื่อนหน่อย ไม่ได้ เอะใจอะไร เพราะเพื่อนที่ไปยืมเงินนี้เขาฐานะดีปล่อยเงินกู้ยู่นี้ เราก็คิดว่าไอ้ที่ฐานะดีนี้เขามาจาก

เงินกู้เราเข้าใจอย่างนั้น แต่งตัวคิมมีทองมาเคลือบ วันนั้นพอไปส่งห้างเซ็นทรัลบางนาปุ๊บ ผมก็จอดรถรอ เพื่อนก็เข้าไป สักพักหนึ่งเพื่อนก็ออกมา โคนดำตรวจจับมาแล้ว แล้วก็มาบอก บอกว่าผมเป็นคนมาส่ง”

กุล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8

การถูกขยายผลเป็นวิธีการจับกุมโดยการสอบสวนเพื่อนำผู้ที่เกี่ยวข้องมาลงโทษตามกฎหมายแบบถอนรากถอนโคน สอบสวนไปถึงใครเป็นต้องถูกดำเนินคดี แม้จะมีถิ่นที่อยู่ห่างกันแค่ไหนก็ตาม ส่วนมากจะได้ข้อมูลจากการติดต่อทางเครื่องมือสื่อสาร (โทรศัพท์มือถือ) อันเป็นหลักฐานผูกมัดผู้กระทำความผิด

3) ใจหล่นตาตุ่ม คือ การถูกจับซึ่งหน้า เป็นสถานการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักถูกเจ้าพนักงานของรัฐทำการจับกุมโดยไม่มีการวางแผนใด ๆ คือถูกจับในขณะที่กำลังกระทำความผิดกฎหมายทั้งของกลางและพยานหลักฐานถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐเก็บรวบรวมได้ในทันทีทันใด

“ถามผมนะ การตรวจค้นวันนั้น ตำรวจก็ใช้เวลาอันยาวนานเหมือนกันนะกว่าจะเจอ ในการเจอครั้งนั้นะยาของผมนั่นเอาไว้ที่กันชนหน้ากันชนหลัง นานพอสมควรแล้ววันนั้นผมมีคู่คดีติดรถมาด้วย ปกติเขาจะไม่ค่อยมากับผม แต่วันนั้นเกิดอะไรขึ้นก็ไม่รู้ เขาบอกว่าจงตัวเครื่องบินไม่ทัน ให้มารับเขาด้วย ผมก็เสียเวลาออกผมละ ถือว่าผิดพลาดคลาดเคลื่อนเวลาการเดินทางของผมแล้ว เขาก็มาด้วยตำรวจก็ตรวจค้น เผอิญเขาเป็นคนฝั่ง โน้นฝั่งพม่าด้วย พุดไทยไม่ค่อยซัดอากาศออกกว่าผม อ..มีพิรุช เขาก็เลยตรวจค้นนาน จน..กระทั่งมีตำรวจนายหนึ่งเขาบอกขอไปดูที่ท้องรถผมหน่อย รถที่ผมขับไปตอนนั้นเป็นรถเก๋ง เขาไปจับ โคนบัง โคลนแล้วผมไม่ได้เช็กรถมาด้วยอาจจะหลวมหรืออาจจะอะไรไม่รู้ตรงกันชนหน้ากันชนหลัง เขาก็เลยก็เลยว่าขอถอดดู แค่นั้นแหละ สถานการณ์ตรงนั้นนะ ที่เขาจับกันชน.ชนหลังตอนแรก ผมรู้แล้ว เรียบร้อย ไม่รอดแน่ ยิ่งไงก็ไม่รอดแน่ เขาก็เก่งเหมือนกัน ไม่ใช่ไม่เก่งตั้งหลักมองกว้าง ๆ เหมือนกัน จะทำยังไงดี ผมคิดไป โอ..ตำรวจก็เยอะถ้าหนักไม่รอดแน่ ยิ่งไงก็เจอแน่นอนครับ ใจผมไปอยู่ตาตุ่มแล้วตอนนั้นนะ”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

กรณีนี้ถือว่าการกระทำความผิดที่มีความกล้าหาญมาก หัวใจของผู้กระทำความผิดต้องแกร่งจริงๆ เพราะแม้จะมีเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่เห็นอยู่ชัดเจนก็ยังนำสิ่งผิดกฎหมายเข้าไปโดยไม่สะทกสะท้าน แต่เมื่อถูกจับได้พร้อมของกลางผู้ถูกจับจะมีการช็อก ตกใจจนถึงกับอุทานว่า “หัวใจหล่นที่ตาตุ่ม”

4) กลุ้มเพราะกระดากแผ่นเดียวเดียว คือ การถูกจับตามหมายจับ เป็นสถานการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักถูกเจ้าพนักงานของรัฐเข้าจับกุมโดยแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทราบว่าเขาจะต้องถูกจับตามหมายจับซึ่งออกโดยศาลสถิตยุติธรรมเนื่องจากเชื่อได้ว่าเขาได้กระทำความผิด

ตามข้อกล่าวหาที่พนักงานสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานยื่นต่อศาลและศาลได้พิจารณาแล้ว เห็นพ้องกันว่ามีการกระทำความผิดตามที่พนักงานสอบสวนเสนอขออนุญาตออกหมายจับจริง จึงอนุมัติออกหมายจับตามที่พนักงานสอบสวนร้องขอ นั้น และแน่นอนที่สุดเหยื่อที่ถูกออกหมายจับ ต้องดีโพยตีพายที่ตนต้องรับโทษ

“หมายถึงว่า...ผมถูกจับด้วยหมายกระดาศแผ่นดินเดียวนะครับ เหตุการณ์ของผมถูกจับด้วยหมายกระดาศ ด้วยคำข้อกล่าวหา ด้วยข้อกล่าวหา ด้วยกระดาศแผ่นดินเดียวคือหมายจับ แต่เรื่องราวที่ถูกที่ฟ้องในสำนวนอะไรนี้มันคนละเรื่องกัน มันไม่ใช่ความจริง ที่จริงแล้วตอนอยู่ในศาลผมก็พูดความจริงทุกเรื่องนะ พูดความจริงเลย ผมก็ ผมเหมือนคนซื้อ ผมรู้สึกซื้อจนโง่หรืออะไรไปไม่รู้ แต่มันไม่ใช่”

เด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

“ก็ไม่คิดว่าเขาจะ..ที่เขาฟ้องเรา ไม่คิดว่าเขาจะฟ้องมาหนักหนาขนาดนี้ละครับ เขาฟ้องว่าร่วมกันฆ่าผู้อื่น โดยไตร่ตรองไว้ก่อน”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

“ผมรับราชการเมื่อมีการแจ่งมายังต้นสังกัดว่าต้องคดีและศาลออกหมายจับก็ต้องมอบตัวผู้คดี ในการสู้คดีก็ไม่วิตกมากนักแต่การถูกพักราชการทำให้เครียดพอสมควร เพราะไม่มีเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว แต่ยังไม่ถึงกับวิตกเกินไป”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4

การถูกจับตามหมายจับ เป็นการจับกุมที่เกิดขึ้นหลังจากการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น โดยที่ระยะห่างพอสมควร บางรายที่ระยะห่างจากที่เคยกระทำความผิดถึงห้าหกปี และในขณะที่ถูกจับกุมพยานหลักฐานก็แทบจะไม่มี สำหรับผู้ที่มอบตัวเมื่อทราบว่าคุณถูกออกหมายจับมักจะมีโอกาสได้รับการประกันตัว แต่การต่อสู้คดีในชั้นศาลเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่คุณถูกจับคาดไม่ถึง และยากที่จะหากล้าง เพราะหมายจับที่ออกโดยศาลสถิตยุติธรรมมักมีน้ำหนักมากพอที่จะนำสืบเอาผิดกับผู้ถูกจับ

2.2.2 ตั้งทนายผู้คดี

ตั้งทนายผู้คดี คือ เมื่อผู้ให้ข้อมูลหลักถูกจับดำเนินคดี จึงต้องคิดหาวิธีแก้ต่างข้อกล่าวหาที่พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวน เพื่อนำสำนวนการสอบสวนส่งอัยการเพื่อตั้งฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งขั้นตอนการสู้คดีในชั้นศาลต้องใช้ทั้งกำลังทรัพย์ กำลังความคิด และกำลังคน โดยเฉพาะการว่าจ้างทนายความส่วนที่มีผลต่อการสู้คดีที่สุดคือการรอคอยด้วยความหวัง พร้อมกับสภาพจิตใจในแต่ละสถานการณ์ แบ่งเป็น 3 สถานการณ์ ดังนี้

1) ความหวังใจจัด้า คือ สถานการณ์การสู้คดีศาลชั้นต้น นี่คือการต่อสู้ที่ถือว่าเข้มข้นและเป็นความหวังสูงสุดของผู้ให้ข้อมูลหลัก มีการทุ่มเทสรรพกำลังทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะ ด้านกำลังคน ทรัพย์สิน ความคิด มีสิ่งใดที่สามารถทำให้เกิดความหวังที่จะชนะคดีได้เป็นต้องทำทุกวิถีทาง แม้ไหววอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วสารทิศก็ยอมทำเพราะทุก ๆ สรรพกำลังที่ทุ่มเทลงไปคืออิสรภาพที่แท้จริงอันเป็นสุดยอดปรารถนา สภาพจิตใจการสู้คดีศาลชั้นต้นเป็นชั้นศาลที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความหวังมากที่สุด เพราะมีปัจจัยในการตั้งรับการการสู้คดีพร้อมที่สุด ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงคนใกล้ชิดที่คอยให้กำลังใจ และที่สำคัญคือทนายความที่เปรียบเสมือนผู้กำชะตาของผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามความรู้สึกของเขาที่ส่งข่าวความคืบหน้าของคดีให้ทราบทุกระยะมิได้ขาด ทำให้มีความหวังและมีกำลังใจอยู่ในเรือนจำได้อย่างไม่กดดันมากนัก

“ชั้นต้นก็ มีพ่อ แม่ พี่น้อง และเพื่อน ๆ มาให้กำลังใจ มีเงินอยู่พอสมควรก็เอาไปจ้างทนายความ ทนายความว่าสู้ได้ก็ไม่ว่ากฎหมายนี้ เอาไงก็ตามที่เขาว่า ทนายว่านะครับ ตัวเองอยู่ในคุกก็มีความหวังจากคนในคุกด้วยกันบอกว่าจะหลุด”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

“หลังถูกจับและถูกส่งเข้าคุกบ่าบัด ผมไม่มีโอกาสได้ต่อสู้คดีเท่าที่ต้องการ ไม่บอกให้ทางบ้านรู้ผมปิดตลอด ผู้ตามเท่าที่ทำได้ ผมไม่มีโอกาสได้ไปหาพยานหลักฐานมาหักล้างคำฟ้องโกหกที่ตำรวจแต่งขึ้นมาได้เลย การ การ การต่อสู้ในคดีผมก็ยังเชื่อความยุติธรรม ความถูกต้องของขบวนการอยู่ครับ ไม่ใช่ผมไม่เชื่อศาลไม่เชื่ออะไร ยังมั่นใจกับการต่อสู้คดี ยังมีกำลังใจเต็มเปี่ยม”

เด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

“อ..มันเหมือนเราเลือกแล้ว เหมือนเราเลือกแล้ว มันเหมือนเราเลือกแล้วว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นก็ยอมให้เกิด มีพ่อแม่พี่ชายต่างแม่มาช่วยทั้งด้านคดีความและกำลังใจ ก็ส่งสารพวกเขาต้องมาเหนื่อยกับเรื่องของผม ทุกอย่างพี่ชายต่างแม่จะเป็นคนดำเนินการ พ่อไม่มาแต่ช่วยตลอด ส่วนแม่มาเยี่ยมทุกอาทิตย์”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3

“ชั้นต้นนี้ผมมั่นใจว่าต้องชนะคดีไม่กังวลอะไรเพราะเราไม่ได้ทำ คือเรามั่นใจในสิ่งที่เรารู้ตัวเองนะครับ”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“ช่วงนี้สู้แบบขอแค่ไม่ประหารชีวิตก็พอ เอะ จะเรียกว่าสู้ก็ไม่ใช่นะ เพราะผมรับสารภาพ เพียงขอให้โทษมันไม่ตายแค่นั้นแหละ ก็ใช้ทนายศาลตั้งนะทนายว่ายังไงก็เอา

ตามนั้น เงินก็ไม่ค่อยมี ปิดไม่ให้ทางบ้านรู้ว่าโดนจับ จนศาลชั้นต้นตัดสินประหารพ่อแม่ถึงรู้ว่าติดคุก เพราะเมียโทรไปบอก”

ยา ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5

“ครับ ก็คิดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเขาบอกแล้วว่า ผมไม่ใช่เป้าหมาย

เป้าหมายคือ จำเลยที่สอง แต่เพราะความมชวยของผม (หัวเราะ) เป้าหมายคือเขาติดตามจำเลยที่สองมานานมากแล้ว พอตีมาเจอผมในช่วงนั้นพอดีเลย”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“ยังมีความหวังนะก็คือเรามีข้อมูลอะไรต่าง ๆ นา นา ที่คนที่เขาถูกจับมาก่อนหรือเพื่อนที่ถูกจับมามีคดีที่สูญหุดบ้างไม่หุดบ้าง ตามคดีความ แต่ละคดีความไม่เหมือนกัน ที่ทำให้เราต้องถูกประหารชีวิตไซ้หรือเปล่า แต่คดีผมก็ ถูกช้ดทอคมมา คิดว่าตัวเองจะหุด ผมก็มีความหวัง”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“ชั้นต้นมันก็มีหวังนะ เพราะว่าหนึ่งเรามีเงิน สองเรามีญาติเป็นคนให้กำลังใจเรา สามเพื่อน ๆ บอกรูปแบบนี้ เคนี่อย่างเราเนี่ยสู้ชนะแน่นอน ทั้งคุยกับผู้คุม คุยกับเพื่อน ผู้ต้องขังด้วยกัน อ่า..คุยจากทนาย หุดแน่นอน เขาบอกหุดร้อยเปอร์เซ็นต์ หลังจากตัดสินมาแล้ว จากประหารชีวิตมาแล้ว ผมก็ย้ายมาอยู่ประหารชีวิตแดนสอง”

กูด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

ในการสู้คดีศาลชั้นต้น ความหวังที่จะหุดพ้นจากการต้องโทษเต็มเปี่ยม เพราะเชื่อในความพร้อมและกำลังใจที่ได้รับตลอดเวลาจากคนรอบข้าง แต่สิ่งที่หวังกลับไม่เป็นดังที่ต้องการเมื่อคำพิพากษาศาลชั้นต้นพิพากษาออกมาประหารชีวิต

2) *พรางพราลางเลื่อน* คือ สถานการณ์การสู้คดีศาลชั้นอุทธรณ์ หลังจากศาลชั้นต้นพิพากษาประหารชีวิตผู้ให้ข้อมูลหลักยังมีสิทธิสู้คดีชั้นอุทธรณ์ การสู้คดีชั้นอุทธรณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นช่วงที่เพิ่มความกดดัน ตัดรอนความหวังให้สลับรางดังเมฆบังฟ้า แต่ไม่ว่าสถานการณ์จะยากเย็นแสนเข็ญเพียงใดผู้ให้ข้อมูลหลักก็ยังคงสู้กับการให้ได้รับอิสรภาพ หรืออย่างน้อยที่สุดก็ขอให้หุดพ้นจากโทษตาย แต่สุดท้ายคำพิพากษาเป็นดังฟ้าผ่ากลางลำตัวเมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาประหารชีวิตยืนตามศาลชั้นต้น สร้างความหุดหู่ให้ผู้ให้ข้อมูลหลักในทันทีที่สิ้นคำอ่านคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ความหวังที่เต็มเปี่ยมในการสู้คดีเริ่มลดน้อยถอยลงตัดตอนความหวังลงไปอย่างเห็นได้ชัดแม้การสู้คดีในชั้นฎีกาจะยังเปิดโอกาสอยู่ก็ตาม แต่ความตั้งใจความรู้สึกที่ทุมเทให้กับการสู้คดีตั้งแต่ศาลชั้นต้นมันบ่งบอกว่าเริ่มอ่อนล้า ชั้นอุทธรณ์เริ่มหมดกำลังใจลงไปมาก อีกทั้งความคิดความรู้สึกเกี่ยวกับคดีไม่สอดคล้องคล่องตัวได้ตั้งใจก็จะถามใคร

ก็ไม่สะดวกเหมือนศาลชั้นต้น ความยึดถือในการสู้คดีก็เป็นตัวครอนความหวังอีกอย่างหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัด

“พอชั้นต้นประหารฯ ก็ ผู้ต่อแต่ไม่ ไม่ค่อยหวังมากคิดลึกๆขออย่าให้ประหารฯก็พอ ที่จะหลุดนั้นแทบไม่หวังแล้วเพราะเห็นคนที่ถูกจับก่อนไม่รอดสักคน”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

“ผมว่าผู้พิพากษาผู้ อัยการ ตำรวจอะไรเขารู้ขอบเขตของเขาเป็นอย่างไรแบบไหน มันก็เลย ซึ่งผมแก่ไม่ได้หรอก ผมจะแก่ไปอะไรไม่ได้ มีอย่างเดียวที่ผมรู้ คือ ผมต้องทำใจกับการยอมรับโทษ ลึกๆ ก็หวังว่าขอบเขตยุติธรรมคงให้ความจริงกับเราบ้าง แต่ไม่หวังแบบเต็มที่ขอแค่เรามีโอกาสพูดให้ศาลได้รับรู้บ้างก็พอ ผมสู้นะ แต่เริ่มล้า ไม่ใช่จะยอมกับการพิพากษาเพราะผมยังมั่นใจว่าหลักฐานที่ตำรวจฟ้องมันไม่จริง อยู่ไปวัน ๆ ผมไม่สูงลิ้นหรือมีกิจกรรมอะไร ใช้ความอดทน อดทนในแบบของผมคือจะใช้เวลาอยู่กับตัวเอง พยายามไม่ให้วุ่นจนเกินไป เพื่อรอฎีกา รอครับ รอแบบหวังลึก ๆ อย่างใจจดใจจ่อ แต่ก็เตรียมทำใจหากผลออกมาไม่เหมือนที่หวัง”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

“ใช้จุดเปลี่ยนที่ต้องมาอยู่เรือนจำ ณ ปัจจุบัน ผมได้แต่เชื่อนายความว่าไม่ได้มีเจตนาฆ่าแต่เป็นการทะเลาะวิวาท ก็ไม่คิดว่าจะถึงกับประหารฯ”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

“อา..คิดมันเป็นความกังวลอยู่ตลอดว่า อีกสักก็เดือนอุทธรณ์ถึงจะตกมาตกมาแล้วจะยื่นตามศาลชั้นต้นหรือยกขาดกลับบ้านหรือยกรอ นั่นก็เป็นความกังวลทุกวัน ๆ ที่เข้ามาในความคิด และอีกอย่างวิกฤติก็คือว่า ความที่ต้องห่างเหินจากครอบครัวมาในระยะแรก ๆ เข้ามาอยู่ที่ใหม่ก็ยังต้องทำใจกันหลาย ๆ วัน หลายเดือนครับผมกลัวทนายข้างนอกจะไม่ทำฎีกาให้เพราะไม่ติดต่อเลย จึงจ้างให้ทนายในนี้แก้ฎีกาให้ เขาไม่คิดเงินเป็นค่าทำทนายแล้วแต่เราจะให้ก็ช่วยๆกันมากกว่าตอนนี่เริ่มลำบากแล้วกว่าจะถึงชั้นฎีกาก็ห้าปีกว่า”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“ผมก็รู้นะว่ายังไง ของผมสู้คดียังไงก็ประหารฯ ถามว่าความรู้สึกตรงนั้นผมก็มันเหมือนกันนะ ฮะ ฮะ ตัดสินประหารชีวิต เริ่มมีตรวนอยู่ในขาคือตลอดเวลาแล้ว แล้วเขาเอามาบางขวางที่รู้ไหมผมมาตอนแรกที่ตัดสินประหารฯนะ ผมไม่อาบน้ำเป็นอาทิตย์ เพราะว่ามันอยู่กับโทษประหารฯอยู่ครับ ขนาดทั้ง ๆ ที่ผมเรียน มสธ.อยู่นะตอนนั้น ผมไม่เอาเลย ทิ้งทุกตัวเลย ขนาดผมเรียนไปได้ตั้งห้าหกตัวแล้ว ผมไม่เอาเลย”

ยา ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5

“ผมรับสารภาพตั้งแต่ต้นแต่ที่ดื้องูไม่ใช่ผู้ให้หลดผมผู้เพื่อให้ได้ลดโทษ และผมก็หวังว่าศาลคงเห็นใจก็อยู่อย่างอมทุกข์ตลอดแหละครับมันเป็นอะไรที่เราต้องแบกรับตลอดนะ การเป็นอยู่ในห้องประหารก็ลำบากลากตรวนนี่มันตัดตอนความคิด ความรู้สึกดีๆของเราไปเยอะอะ”

คม ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6

“ไซ ไซ ไซ ที่อยู่ได้เพราะเรามีความหวังมากกว่าวินาทีตรงนั้น อุทธรณ์เราก็ยัง ตัดสินชั้นต้นมาประหาร มีเพื่อน ๆ บอกว่า เออ อุทธรณ์น่าจะดีขึ้น เราก็ยังมีความหวัง อยู่ได้เพราะความหวัง ถามว่าท้อมั้ย ก็เริ่ม เริ่มแล้วมีอาการ เหนื่อย เหนื่อย ๆ เพราะยุคที่ผมเข้ามามันยังมียิงเป้ากันอยู่ ไม่เหมือนยุคนี้”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

“การสู้คดีชั้นนี้ผมยังใช้ทนายความคนเดิมแต่ให้ทนายในคุกช่วยเพิ่มเติมให้ด้วยก็ยังมีหวังอยู่นะ ในใจคิดว่าเราคงไม่โชคร้ายไปกว่านี้ อย่างน้อยขอให้พ้นโทษตายก็พอใจแล้ว”

กุล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8

การสู้คดีในชั้นศาลอุทธรณ์จะเห็นได้ว่าอาการล่าและเหนื่อยหน่ายเริ่มเข้าครอบงำผู้ให้ข้อมูลหลัก ความเครียดที่เกิดมาจากความผิดหวังในศาลชั้นต้นรุกรานเข้าบีบบอารมณ์ความรู้สึกเป็นอันดับแรก ความหมองหม่นกระเิบตามมาติดๆ ส่งผลให้ความหวังที่จะหลุดพ้นจากการต้องโทษเจือจางลง

3) เหมือนตัวคนเดียว คือ สถานการณ์การสู้คดีศาลชั้นฎีกา เป็นสถานการณ์การสู้คดีของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ส่งผลให้เป็นไปในทิศทางที่ค้างคั้งไม่สามารถกอบกู้ให้กลับขึ้นมาได้ตั้งใจหวัง อีกทั้งเวลาที่ต้องยื่นหยัดสู้คดีมาสองศาลก็ล่วงผ่านไปอย่างเชื่องช้าเมื่อผลคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์ยื่นตามศาลชั้นต้นเหตุการณ์ต่างๆ เริ่มส่งสัญญาณให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทราบดีว่าจงเตรียมรับมือกับภัยร้ายที่กำลังคืบคลานเข้ามา จะเหลือขวชาญแลขวาก็เริ่มพบเจอความว่างเปล่าเงินทองที่ทุ่มไปกับการสู้คดีสองศาลก่อนหน้าก็สูญเปล่า ชีวิตที่ดำรงอยู่ในห้องประหารฯ ยิ่งกดทับให้ทุกข์ทรมาน สิ่งเดียวที่ผู้ให้ข้อมูลหลักรับรู้คือ รอคำพิพากษาศาลฎีกาผลจะไปทางใดเป็นเรื่องของอนาคต และเตรียมตัวเตรียมใจที่จะอยู่กับมัน ทำให้อาการปลดปล่อยอะไรได้บ้างแล้วเกิดขึ้นและพอที่จะทำใจให้ยอมรับกับผลที่เกิดขึ้นด้วยบรรยากาศที่เปลี่ยวดาย

“ผม โชคดีที่สาวส่งข่าวส่งเงินให้ใช้ แต่ความที่ไกลบ้าน มาอยู่บางขวางก็โดดเดี่ยวมากๆ ได้แต่รอออกศาล”

ผู้ให้ข้อมูลรายหลักรายที่ 1

“ชั้นฎีกา ความหวังมีมัย มีครบแต่มันลดน้อยลงและอีกอย่างผมรู้สึกเบื่อกับการรอคอย มันนาน นานจนผมคิดว่าไม่ติดก็เหมือนติดมันนานเกือบสิบปี เป็นวังวนที่ทำให้เรา รู้สึกว่าจะต่างอะไรกับติดหรือไม่ติด จะตายหรือมีชีวิตอยู่ ผมกลายเป็นคนที่ว่าเหว่ไปเลย ไม่มีเป้าหมาย ไม่มี ความหวังแม้จะมีก็น้อยนิด อาจจะยังไม่อยากตายมั้งจึงตั้งตารอด้วยความห่อเหี่ยวการรู้สึกก็คือการต่อสู้ไปตามฐานะของผมที่มีสิทธิ์ในการต่อสู้คดี แต่ว่าเหว่คือ ไม่มีใครเลย คนเดียว”

เด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

“ก็ยังใช้ชีวิตเหมือนเดิมหากิจกรรมทำ อยู่แบบอะไรละ แบบไม่ให้ตัวเองทุกข์ อิม ให้ทุกข์น้อยที่สุด ไม่วอกแวกกับคดีจะออกหัวก็อย่าชังมัน ไม่ค่อยหวังอะไรแล้ว ผมว่าผมพอที่จะเข้าใจชีวิตบ้างแล้วนะถึงตอนนี้”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3

“ชั้นฎีกานี้เริ่มที่จะอยู่ได้ คืออยู่ได้กับสถานที่ ด้านจิตใจก็ทำใจไว้มั้งแล้วหาอะไรทำไปวัน ๆ เรื่องคดีความก็ไม่วิตกเหมือนก่อนๆ อ่านหนังสือทุกประเภท แต่จะหนักไปทางหนังสือธรรมะ อะไรแบบนี้ผมกลัวทนายข้างนอกจะไม่ทำฎีกาให้เพราะไม่ติดต่อเลย จึงจ้างให้ทนายในนี้แก้ฎีกาให้ เขาไม่คิดเงินเป็นค่าทำหрокแล้วแต่เราจะให้ก็ช่วยๆ กันมากกว่าตอนนี้เริ่มลำบากแล้วกว่าจะถึงชั้นฎีกาก็ห้าปีกว่า”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4

“ผมจะพูดกับคนเดียวเสมอเลย บอกว่า เฮ้ย..เมื่อเราทำความผิดกฎหมาย บ้านเมืองต้องรับสภาพไป ถ้าจริงมันแต่ลงโทษตัวเองว่าเป็นเวรเป็นกรรมอะไร ไม่ดีแน่ มันบั่นทอนสุขภาพตัวเองด้วย ผมก็เลยให้กำลังใจตัวเอง”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“ก็ต้อง ยอม..โอ..เข้าคุกมาชีวิตมันเปลี่ยนแปลงจากหน้ามือเป็นหลังมือแค่กำแพงกั้นมันเป็นคนละด้านของชีวิตเลย (หัวเราะ)”

ดม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“อย่างที่บอกผมไม่ได้สู้คดีแต่ขอให้ศาลลดโทษตายให้เท่านั้น ตอนนี้เริ่มอยู่กับห้องประหารได้แล้ว จำเป็นครับ จำเป็น อย่างไรก็ตามก็ต้องอยู่ให้ได้ ใช้ชีวิตคือเหมือนอะไรละเหมือนว่ามันไม่เป็นตัวเองนะ มันไปตามสภาพที่มันเป็นแต่พยายามทำให้ใจให้ยอมกับอะไรที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ก็คอย คอยว่าต่อไปเราจะได้ลดโทษหรือต้องถูกประหาร ชั้นนี้เริ่มหงุดหงิดงายขึ้น เหงา เหงา ไม่รู้จะคิดไปทางไหน มันไม่ได้ดังที่คิดเลยสักอย่าง”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

“เราบอกกะตัวเองเสมอว่า ชีวิตเราไม่ตกต่ำถึงขนาดนั้น ลึก ๆ ในใจเรา บอกตัวเองเสมอว่า เอ๊ย..เราไม่ถึงขนาดนั้นหรอก บางทีเราอาจจะได้กลับบ้าน บอกกะตัวเองอยู่ตลอด”

กุล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8

การพรวนปูนซีเมนต์ยกทรงเพื่อปลูกผัก ไม่มีวันที่ผักจะหย่อนราคาเพื่อสัมผัสกับความเจริญงอกงามได้ฉับใด การสู้อึดที่มีดมนสิ้นหวัง ก็ไม่มีโอกาสพลิกฟื้นโทษทัณฑ์ได้ ฉะนั้น ถึงขั้นศาลฎีกาเมล็ดแห่งความหวังที่โปรยไว้ด้วยหนึ่งไม่เหลือให้ชื่นชม การรอคอยที่โดดเดี่ยว เดียวดาย เพราะ ไม่มีผู้ที่จะมาให้ความหวังและกำลังใจ อีกทั้งเงินทองก็ขาดแคลน นี่คือการรองรับความอ้างว้างที่เจ็บลึกๆ เสรีลับๆ แต่นับว่าเหตุการณ์เช่นนี้มีส่วนดีตรงที่ทำให้มีการเตรียมตัวต้อนรับกับสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะรู้ตัวเฉลียวใจหรือไม่ก็ตาม

2.2.3 สูดหายใจประหารชีวิต

ในที่สุดลำแสงแห่งความหวังของผู้ให้ข้อมูลหลักก็ถูกหรีให้ม่อยลง ทีละนิด ทีละนิด จนมืดแม้จะยังไม่มืดก็ตาม เกมการต่อสู้อันทรหดที่ตะลุมบอนกันมาอย่างโศกโชนถึงสาม ยกผลการต่อสู้ออกมาอย่างเป็นเอกฉันท์ว่าผู้ให้ข้อมูลหลักแพ้ราบคาบ ถึงช่วงนี้ถือว่าเป็นช่วงที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเข้าสู่จุดสูงสุดของภาวะวิกฤตที่ฝังเขี้ยวจมลึกทั้งร่างกายและจิตใจ เพราะสถานการณ์คดีเด็ดขาดที่เกิดขึ้นกับผู้ให้ข้อมูลเป็นพันชนาการรักริ่งให้ต้องทนทุกข์อย่างยากที่จะสลายให้เงือจางไปได้ ส่งผลให้การติดต่อปฏิสัมพันธ์ขาดประสิทธิภาพ วิถีชีวิตเกิดการหักเหปล่อยเลยตามเลยไม่ดูแลตัวเองทั้งร่างกายและจิตใจ หนาซ้ำบุคคลที่เคยเป็นกำลังใจก็ร้างจากลับหายไปทีละคน ทีละคน การผจญกับโทษประหารชีวิตเต็มรูปแบบทำให้ทุก ๆ ลมหายใจมีแต่ความท้อแท้สิ้นหวัง กลิ่นอายของความตายโชนมาหลอกลอนแบบให้หวาดผวาลอดเวลา เกิดความมึน งง สับสนกับการใช้ชีวิตอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงสภาพบีบคั้นที่ทวนทวนใจนี้ได้ แบ่งเป็น 3 สภาวะการณ์ ดังนี้

1) เป็นดวงวิญญาณ เป็นสภาพจิตใจของผู้ให้ข้อมูลหลักเมื่อคดีเด็ดขาด

จากการศึกษาผู้วิจัยค้นพบว่า ความไร้หวังเปล่าตายจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงโดยกระหน่ำไม่ให้ผู้ที่หล่นไปในบ่อแห่งความไร้หวังเช่นนี้ได้ตั้งสติ เป็นเสมือนอสุรกายที่โหดเหี้ยมกระหายความหุดหู่ ความเจ็บปวด ความไร้ปราณีตะครามรุกรานจนผู้ให้ข้อมูลหลักมีความรู้สึกไร้ตัวตน ด้วยความหวังดังกล่าวไม่ได้รับการตอบสนองดังที่หวัง จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเกิดการไม่มีความเป็นตัวตน อยู่ไปวัน ๆ ได้แต่คร่ำครวญกับตัวเองว่ามีเวรกรรมอะไรถึงต้องมารับสภาพนี้ คิดไปถึงว่าชีวิตนี้หมดสิ้นแล้วทุกสิ่งทุกอย่าง

“วินาทีแรกที่เด็ดขาดของศาลฎีกานะครับ ผม..(เงิบ คิด) ผมก็รู้สึกเป็น

ดวงวิญญาณแล้ว เป็นดวงวิญญาณไม่คิดอะไร ไม่มีอะไรที่ผมต้องการอีกแล้ว ไม่มีอะไรที่ผมอยากได้”

เด ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“วินาทีแรกที่เด็ดขาดของศาลฎีกานะครับ ผม..(เงิบ คิด) ผมก็รู้สึกเป็นดวงวิญญาณแล้ว เป็นดวงวิญญาณไม่คิดอะไร ไม่มีอะไรที่ผมต้องการอีกแล้ว ไม่มีอะไรที่ผมอยากได้ ผมมีชีวิตอยู่แบบไปวัน ๆ หนึ่ง ไม่คิดอะไร ขณะที่อยู่ผม”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

“คือมันหมดทุกอย่างไม่ ไม่คิดแล้ว คือนอนไม่หลับช่วงอาทิตย์แรกนี่ คือใจจะ ใจมันไม่หลับ คือหลับ ๆ ตื่น ๆ อยู่ตลอดเวลา”

“คิดตลอดว่า เอะ เพราะอะไรเราถึงโดนเรื่องแบบนี้ เราทำความดีความชั่วมาน้อยแค่ไหน ไอ้ที่ผ่านมามันผิดตรงไหนทำอะไรได้บ้าง ผมไม่มีกะจิตกะใจจะเรียนรู้อะไรทั้งสิ้น ช่วง ช่วงแรก ๆ คือมันหมดทุกอย่างไม่ ไม่คิดแล้ว คือนอนไม่หลับช่วงอาทิตย์แรกนี่ คือใจจะ ใจมันไม่หลับ คือหลับ ๆ ตื่น ๆ อยู่ตลอดเวลา”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

กล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลหลัก เมื่อได้ฟังคำพิพากษาศาลฎีกาให้ประหารชีวิต จะเกิดอาการมือไม่อ่อน สิ้นเรี่ยวแรง ดูดั่งว่าร่างกายไร้สภาพที่จะดำรงอยู่ได้อีกต่อไป ถึงกับรำพึงรำพันว่าชาตินี้ได้ทำความชั่ว ผิดบาปมามากมายเท่าไร ทำให้ไม่ถึงการมาตักอยู่ในสภานี้ และยังคงทับความรู้สึก ความคิดว่าชีวิตนี้ไม่ต้องการอะไรอีกแล้ว เป็นจุดกระทบที่บ่งบอกถึงความไร้ตัวตนที่เจ็บปวด

2) *ลมปราณไม่เหลือ* จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักที่ต้องโทษประหารชีวิต โดยไม่สามารถยอมรับกับการให้ความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนมาทำหน้าที่ได้ จะจมปลักกับความอับแสงไม่แม้แต่จะลืมตาขึ้นมาสัมผัสกับสิ่งรอบข้างในความคิดความรู้สึกของเขามีเพียงคำว่า “ตาย” ตลอดเวลา อาการสิ้นหวังอย่างน่าอนาถเพราะคร่ำครวญถึงขนาดลมหายใจก็ไม่สามารถยัดหนุนเอาไว้ได้ ความอ้างว้าง โทงเทงที่ทะลวงหัวใจแห่งความเป็นตัวตนจนกลวงโอบบ่งให้รู้ถึงความหดหู่อย่างยากจะเข้าถึง

“หมายถึงว่าคดีเราขึ้นประหารฯ มาใหม่ ๆ มันคิดอะไรไม่ออก (นิ่งเงิบ ก้มหน้า) ใจหาย เหมือนไม่มีตัวตนอย่างไรไม่รู้ มัน มัน ไม่รู้สึกตัว มันเคืองกว้างนะครับ เหมือนกับว่าชีวิตเรามันจบไปแล้ว ต้องตายแน่ๆ อะไรประมาณนั้น”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

“คนที่รู้วันตายตัวเองผมว่ามัน มัน มัน ตื่น ๆ อย่างไรไม่รู้ครับ มันเป็น

เรื่องที่ ที่ถือ ถ้าให้พวกกันสวย ๆ หน่อยก็สุดยอดเหมือนกันที่รู้วันตายตัวเองว่าต้องตาย”

เค ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ผมก็หวังให้เป็นเช่นนั้น และก็ท้ายที่สุด ในฐานะที่นักโทษทุกคนหวัง และก็ลืมไม่ได้ ชีวิตของนักโทษที่ประหารนี้ มันเหมือนกับตายแล้วนะ ถ้าคิดให้ดีเหมือนคนที่ตาย แล้ว แล้วสิ่งที่เราได้มาต่อจากนี้ถ้าเกิดได้ขึ้นมา คิดว่าสิ่งนั้นมันต้องเป็นมหาศาลกับเรามาก ผมหมายถึงว่าเราได้ลดโทษและเราก็ได้มีอิสรภาพ ผมอยากให้พูดถึงสิ่งนี้ ความในใจ”

เชษฐ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“เมื่อเรารู้ความจริงแล้ว รู้สัจธรรมบางสิ่งบางอย่างแล้ว เรา เหมือนเรา คิดได้ว่า เอ้อ มันก็เป็นอย่างนี้เอง มนุษย์เกิดไปถึงอายุขัยของเขามันก็หมดรอบของเขาไป เพราะว่ามนุษย์เกิดมาไม่รู้กี่พันปีแล้ว สักวันหนึ่งเราก็ต้องดับ ไป ชีวิตของมนุษย์เป็นความจริง เราอยู่ จนถึงทุกวันนี้ก็เหมือนเราถึงอายุขัยเรา เราก็ต้องหมด ๆ ไป”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“โอ..คิดมากเลย วัน ๆ นี้ผมเครียด ผมเคยอยากจะทำอะไรแบบที่ ตำรวจครอบผมแล้วตาย ไปเลย (หัวเราะ) ผมเคยคิดอย่างนั้นนะอยากตัดหนี ไปเลย เพราะรู้อยู่แล้วว่า ไม่รอดแน่ คือคู่มันไม่รอดก็เลยคิด ๆ แต่ที่นี้ทำไม่ได้เวลาหายใจไม่ออกเราต้องแกะออก (หัวเราะ สะะ ๆ ๆ)”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“หมดทุกสิ่งทุกอย่างคือแม้กระทั่งชีวิตลมหายใจของเรา อีกไม่นานเราก็ ต้องไม่มีแล้ว หมดแล้วความหวังมันหายไปหมดเลย ใจมัน มัน มัน มัน...มันไม่ใช่ว่างมันเป็นแบบ ใจมันโหวงโหวง ใจมันโหวงโหวง มันคิดอะไร ไม่ออกแล้ว มันเป็นแบบว่าคนสิ้นหวัง คนสิ้นหวังเนี่ย วันพรุ่งนี้ของเรามัน ไม่มีอีกแล้วอะ มันมืด มันดำไปหมด มองไม่เห็นอนาคตว่าชีวิตวัน ต่อไปจะเป็นอะไรหลังจากนี้ไปแล้วเนี่ย ไม่มีแล้ว”

กุล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

เห็นได้ว่าอาการที่ผู้ให้ข้อมูลหลักแสดงออกมามีความชัดเจนในทาง นามธรรมถึงความหดหู่ สิ้นหวัง ในสภาวะที่ความคิด ความรู้สึกคำนึงถึงโทษประหารชีวิตที่ได้รับ เปรียบดังทุกอณูแห่งองคาพยพของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นสุญญากาศ ไม่มีออกซิเจนให้เติมต่อชีวิตเพื่อ ดำรงอยู่ต่อไปได้

3) เกลือกกลั้วระทม ขามคำคืนแม่แสงจันทร์สาดแสงนวลโยสั๊กปานใด

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่คิดถึงที่สุดให้ประหารชีวิต ก็หาเหลือบมองไม่ ในเมื่อหวังแห่งความตายที่ยังมรออยู่ เบื้องหน้าพวกเขาหาได้นำพา กับลำแสงอันส่องพรณของจันทร์รา ทำให้เขากลับมองเห็นร่องรอย

แหวงวิน หลุมดำจุดแล้วจุดเล่าบนพื้นผิวดวงจันทร์ต่างหาก แม่แสงแรกแห่งรุ่งอรุณยังขุนขึ้นเต็มหัวใจ ความระทมทุกข์ แผลเผาอย่างไม่ให้เหลือแม่เสียแล้ว นี่ก็จุดดับของชีวิตอีกจุดหนึ่งที่ต้องบันทึกเป็นประวัติการณ์ ณ ที่ตรงนั้น และ ณ เวลานั้น บังเกิดความขาดหายจากสติก็เป็นอีกหนึ่งความทุกข์ที่ผู้ให้ข้อมูลคลุกคลีกับมันอย่างไม่รู้สึกถึงความจริงที่ว่ายังมีชีวิต ยังต้องหล่อเลี้ยงร่างกาย ปฏิบัติกับร่างกายโดยใช้สัญชาตญาณไม่ได้ใช้ปัญญาญาณ เพราะความทุกข์ห่มคลุมจนมองไม่เห็นอื่นใดอีก

“ผมต้องติดตรวนแปลเก้าปี ก็ยาวนานนะไม่มีอีกแล้วที่ ที่ เกินจากนี้ (นิ่ง)”

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 1

“คนที่รู้วันตายตัวเองผมว่ามัน มัน มัน ต้น ๆ อย่างไรไม่รู้ครับ มันเป็นเรื่องที่ ที่ถือ ถ้าให้พูดกันสวย ๆ หน่อยก็สุดยอดเหมือนกันที่รู้วันตายตัวเองว่าต้องตาย”

เด ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“จริง ๆ ก็ทำใจไว้บ้างว่า ถ้าอยู่ก็คือนั่งต้องอยู่ เพราะไม่มีอะไร แต่คือพอตัดสินใจแล้วเหมือนเรายังมี เหมือนเรายังมีความหวังเล็ก ๆ อยู่ คืออย่างน้อยแม่ แม่เราอยู่คนเดียว เราคือ พอตรงนี้มาแล้วเรารู้แล้วว่า เรานะตัดสินใจผิด ทั้งแม่เราอยู่คนเดียว มันก็ทำให้เกิดมีการ”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 3.

“ไม่รู้ว่าจะคนอื่นจะรู้สึกยังไง สำหรับผมมัน ไม่มีอะไรต้องทำ ไม่มีอะไรต้องพูดกับใครอีกแล้ว ได้อยู่กับอะไรละ กับ กับ ก็มันท้อแท้ มันเป็นเหมือนว่าจะอย่างไรต่อไปไม่ได้ ซึม ผมซึมเป็นนานเลย ปล่อยตัวไป ผมไม่รู้ด้วยซ้ำว่าวันๆผมได้กิน ได้นอน ได้ทำอะไร มั่ง ที่อยู่กับผมจริงๆ คือ ทุกข์สุดๆ”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 4

“ที่รู้เปล่าขั้นต้นก่อนตัดสินใจผมนี้ แม่ผมเสียคนหนึ่งตอนนั้นผม ผมแคว้งคว้างมาก ผม... คิดดูที่ผมติดคุกแม่ตาย เขาเอาศพไว้ตั้งสามสี่ปี รอผม ผมก็ไม่ได้ออกไป รอไม่ไหว จนเขาเอาไปเผาเรียบร้อย เผาศพแม่ไปสิบปีผมถูกตัดสินประหารชีวิต แล้วจะให้ผมมอง โลกนี้ในมุมสวยงามได้อย่างไร”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 5

“คิดว่าสักวันต้องถึงคิวเราแน่เลย ต้องแน่ ๆ เลย เพราะยิ่งนายเขาบอกคดีผลิตยังไรรอดยาก คราว (กล่าวถึงนักโทษที่ถูกประหารชีวิต) ยัง..ผลิตก็โดนมาแล้ว เขาบอกคดีผลิตในบางขวงนี้มีน้อยที่ค่าแทนผลิตแบบผมเนี่ย โอกาสรอดนี้ยาก”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“คิดตลอดว่า เอะ เพราะอะไรเราถึง โคนเรื่องแบบนี้ เราทำความดีความ
ชู้มน้อยแค่นั้น ไอ้ที่ผ่านมามันผิดตรงไหนทำอะไรได้บ้าง ผมไม่มีกะจิตกะใจจะเรียนรู้อะไร
ทั้งสิ้น ช่วง ช่วงแรก ๆ”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

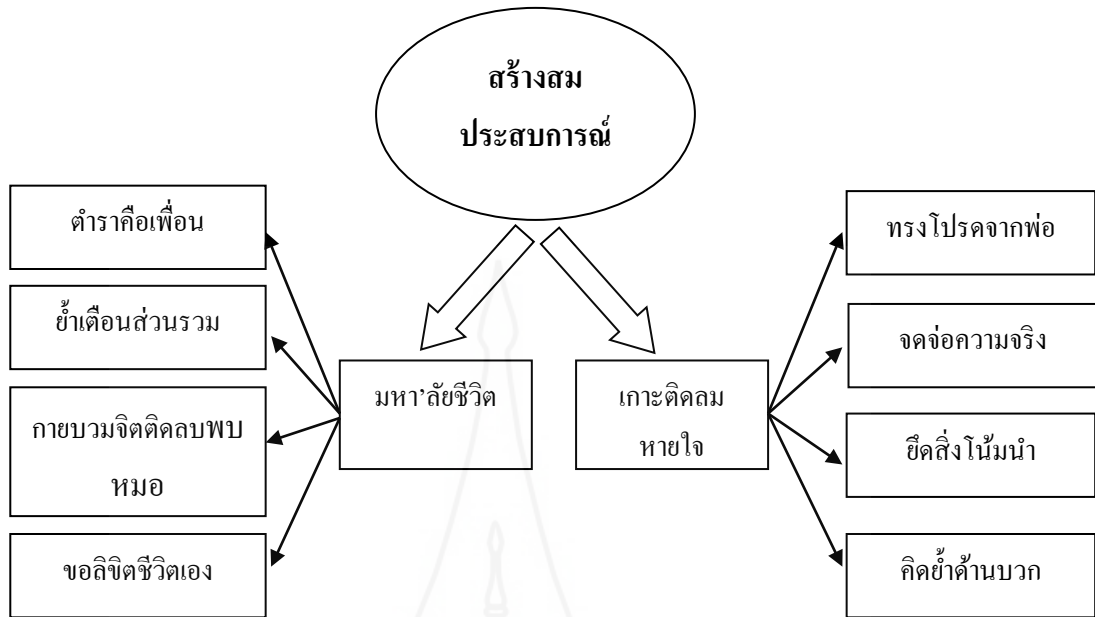
“ช่วงนั้นระยะแรกเลยนะ มันมีความเครียดมารุมเร้า แล้วมันมีความรู้สึก
ว่า มันเป็นความรู้สึกที่ ที่คนอื่นนะ ไม่รู้หรือว่าไม่เข้าใจเรา ผมมีอาการแบบว่า เหมือนมีอากาศ
เข้ามาบีบตัวเราตลอดเวลาเลย เหมือนเราอยู่ในห้องที่มันมีความกดดันของอากาศ แน่นอึดอัดแน่น
จะนั่งก็ไม่ได้ จะนอนก็อึดอัด กินก็ กินก็กิน ได้อยู่แต่ความรู้สึกมันไม่หายไปนะ”

กุล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8

สถานการณ์คดีเด็ดขาดบันดาลให้ความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม แสดง
ออกมาอย่างชัดเจน ถึงความทุกข์ ความสิ้นหวัง ความหดหู่ ท้อแท้ เป็นอาการที่ไม่สามารถควบคุม
จิตใจได้ จิตใจที่ถูกกระทบจากโทษประหารชีวิตเกิดอาการหมกมุ่น จนถึงกับรำพึงรำพันกับตัวเอง
ในหลากหลายอารมณ์ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นด้านที่กระแทกซ้ำให้จิตใจแหงวุ่นทั้งสิ้น

2.3 สร้างสมประสบการณ์

โมฆยามแห่งการถอดรูดกับภาวะวิกฤตอันยาวนานทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้ข้อค้น
พบกับประสบการณ์อันล้ำค่าประสบการณ์หนึ่งขอให้ผู้ประสบการณ์นี้ว่า “ความโชคดีในความ
โชคร้าย” เพราะในขณะที่สภาพของผู้ให้ข้อมูลบอบช้ำทั้งร่างกายและจิตใจกำลังย่ำแย่เจียนอยู่เจียน
ไปกับการต้องโทษประหารชีวิต ต้องเผชิญกับความเครียด ความวิตกกังวลเมื่อจำต้องต่อสู้กับ
สภาวะวิกฤตจึงเกิดการสร้างสมประสบการณ์ใ้แนวคิดด้วยปัญญาญาณเพื่อการหลุดพ้น

ภาพที่ 4.4 สร้างสมประสบการณ์

จากภาพที่ 4.5 แสดงถึงการสร้างสมประสบการณ์ โดยมีการตีความหมายกับคำว่า วิกฤตเสียใหม่ ปรับมุมมอง เปลี่ยนทัศนคติ มองเห็นความเป็นอยู่ในสถานะผู้ต้องโทษประหารชีวิต ให้ลึกซึ้งก็จะได้แนวคิดที่ทำให้ตัวตนมีความสุข ใช้หัวใจที่ตระหนักรู้แล้วยินยอมอ่อนรับที่จะผูกมิตรกับ विकฤต เครื่องขีดขวางทั้งมวล แลเห็นยอมรับและทำความเข้าใจกับสิ่งที่เป็นอย่างนี้ แบ่งประสบการณ์อันยิ่งใหญ่เป็น 2 ประเด็นซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.3.1 มหา'ลัยชีวิต

เมื่อเอ่ยถึงประโยคนี้ “มหา'ลัยชีวิต” ทุกคนย่อมทราบทั่วกันดีก็คือสถานที่ กักขังควบคุมบุคคลที่กระทำความผิดกฎหมายบ้านเมือง ที่ภาษาราชการเรียกว่า “เรือนจำ” หรือที่ชาวบ้าน พูดกันติดปากว่า “คุก” นี้แหละคือแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้ได้เข้าถึงนรกและสวรรค์ในเวลาเดียวกันอัน แท้จริง เป็นประสบการณ์ที่ได้รับการเรียนรู้ที่จะวางแผนว่าจะใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำในสถานะผู้ ต้องโทษประหารชีวิตที่ไม่ทราบว่าจะต้องรับโทษตามกฎหมายในวันใด เป็นการสลดความทรมาน ความกลัว ความหวั่นวิตก ความอึดอัด กอดค้นต่าง ๆ ที่ได้รับจากมาตรการการควบคุมที่ทำให้เกิด ความลำบากด้านร่างกายให้มีความทุกข์น้อยที่สุดและอยู่กับปัจจุบันอยู่กับสิ่งที่เป็นอย่างนี้ ได้อย่างไม่ ต้องกระวนกระวาย เราร้อนจนทำให้การดำเนินชีวิตบิดเบี้ยวไร้การควบคุม เพราะรับรู้ว่าตัวของเอง คือตัวแก้ปัญหาเอง ไม่อาจจะเรียกร้องให้คนอื่นเข้ามาแก้ปัญหาให้ได้ หาเวลาให้ตัวเองหรืออีกนัย หนึ่งเติมตัวเองให้เต็มก่อนเพื่อที่จะได้เปี่ยมปรีดิ์ล้นล้นไปเพื่อแผ่ผู้อื่นเมื่อตัวเองไม่เติมตัวเองให้เต็ม ก่อนก็ไม่จะมีอะไรจะให้คนอื่น เพราะฉะนั้นต้องดูแลตัวเองเป็นอันดับแรกดูแลความสุขของตัวเอง

ก่อน เพราะทุกคนต่างต้องสร้างความสุขให้ตัวเอง เพราะในจักรวาลนี้ไม่มีสิ่งศักดิ์ใดจะบันดาลความสุขให้ได้นอกจากตัวเอง สามารถแบ่งการเรียนรู้ด้านการดำรงชีวิตได้ 4 รูปแบบ ได้แก่

1) **ตำราคือเพื่อน** คือ การสร้างสมประสบการณ์ด้วยการศึกษาหาความรู้เป็นการใช้เวลาที่ถูกจองจำให้เกิดประโยชน์ เพื่อกำจัดตัวเวลาว่างที่หากเกิดขึ้นเมื่อไหร่จะต้องทำให้ความคิด ความรู้สึกหมกมุ่นไปในทางลบอันจะทำให้เกิดทุกข์ซึ่งรังแต่จะทำลายตัวเองในทุก ๆ ทาง เมื่อมีการเรียนรู้ทำให้เกิดมีมุมมองที่เป็นไปในทางบวก มีวิสัยทัศน์ในการใช้ชีวิต มีความกระตือรือร้นที่จะสร้างคุณค่าให้ตัวเอง เพื่อไม่ให้ตัวเองจมอยู่กับที่ ทำให้นาฬิกาตัวคนก้าวข้ามจุดแห่งทุกข์ ได้มีโอกาสเติมเต็มในสิ่งที่ตัวเองโหยหา แต่ไม่มีโอกาสเมื่ออยู่นอกคุก อีกทั้งยังทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้มีเวลาทบทวนเพื่อค้นพบธาตุแท้ของตนว่าต้องการอะไรจากการมีชีวิตเป็นมนุษย์ในชาตินี้ การโหยหาในสิ่งที่ตนชอบ ที่คิดว่าใช่ เมื่อต้องโทษทำให้หวนกลับไปในที่ที่เคยร้องและก็พบว่า “คุก” มีสิ่งเหล่านั้นให้ทำ ให้จับไว้โดยไม่ลังเล แม้โทษประหารชีวิตจะเกาะติดก็ไม่ทำให้หันเหหรือเบี่ยงเบนความตั้งใจนี้ไปได้ การเป็นผู้ที่เอาการศึกษาเป็นแนวทางกับการก้าวข้ามการต้องโทษประหารชีวิต เมื่อตระหนักรู้ว่าชีวิตนี้ยังไม่ได้บวชเรียนเพื่อตอบแทนพระคุณพ่อแม่ตามประเพณีของลูกผู้ชายไทย จึงเอาการเรียนเป็นสิ่งทดแทนอย่างน้อยให้พ่อแม่ได้ชื่นใจก่อนตาย

“ผมใช้การเรียนเป็นสิ่งนำพาครับ โดยลงเรียน มสธ.ก็ทำให้ไม่ฟุ้งซ่าน มีสติขึ้นมาก จิตใจก็ไม่วิตกกังวล เพราะได้อยู่กับตำราแล้วมีความหวังมีความสุขขึ้น”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

“เป็น โชคดีของผมที่ได้ศึกษา เล่าเรียนหลากหลายทั้งวิชาชีพ ทั้งวิชาสามัญ โดยเฉพาะวิชาที่ผมกำลังเรียนคือพุทธศาสตร์ผมดีใจมาก ทำให้รู้สึกที่เรามีคุณค่า จะได้นำความรู้ไปถ่ายทอดให้คนรุ่นหลัง”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

“อ..มันช่วยได้มาก ผมคิดว่าการศึกษานี้ช่วยได้มาก การที่ต้องมาอยู่ตรงนี้แล้วได้การศึกษานี้ มีเวลาได้ศึกษา คือตอนที่อยู่ข้างนอก พอไปอยู่กับพ่อผมต้องทำงานตลอด ทำงาน ทำทุกอย่าง คือบ้านผมมันจะ... ไม่ได้ว่าเป็นงาน เป็นประจำ เป็นเรื่องเป็นราว แต่ว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำ แต่ผมก็ทำทุกอย่าง ถึงตอนนั้นผมก็เรียนรู้ ผมก็เรียนรู้ แต่คือว่ามันไม่ได้อยู่ในระบอบการศึกษาปกติทั่วไป พอมาอยู่ในนี้ผมก็สมัครเรียน มสธ.ต่อปริญญาในทางที่ผมเคยฝันไว้ เคยต้องการไว้ แล้วก็มิจกกรรมมากมายให้ได้รับรวม เหมือนอย่างกิจกรรมป็นพระนี่ คือผมก็เชื่อว่าน้อยคนในประเทศไทยนี้ น้อยคนในโลกเลยก็ว่าได้ ในศาสนาพุทธ น้อยคนที่จะได้ลงมือป็นพระจริง ๆ แล้วอย่างศิลปะนี่ จริง ๆ มันเป็นเรื่องที่ผมรักและชอบมาตั้งแต่วัยเด็กนะ แล้วมันพอโตปุ๊บมันก็เริ่มเกร มันก็เลยขาดช่วงไป ตอนนี้ก็เหมือนกับมาต่อใหม่”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3

“การเข้าห้องสมุด การอ่านหนังสือ และที่ผมเลือกหนังสือที่จะอ่านก็เป็นหนังสือธรรมะเกี่ยวกับการปฏิบัติวิปัสณา ทำจิตใจให้สงบ ซึ่งตอนอยู่ข้างนอกเรือนจำผมก็ไม่เคยได้พบได้เจอ หรือคิดจะศึกษาหรืออ่านหนังสือในแนวนี้ พอผมได้แนวคิดขึ้นมาผมก็ได้นำมาลองฝึกลองปฏิบัติ ก็ช่วยผ่อนคลายไปได้บ้างเป็นช่วงระยะ ระยะหนึ่ง ได้ระดับหนึ่ง”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“ครับ เพราะว่าการอยู่เฉย ๆ ในคุกในเรือนจำนี่นะที่ ผมพูดได้อีกอย่าง คนเราถ้าอยู่เฉย ๆ ไม่รู้ไปคิดเรื่องอะไรมากมาย คิดเรื่องวุ่นวาย เดียวก็ว่าให้คนนั้นคนนี้ ผมไม่ชอบด้วยลักษณะนิสัยผม เพราะว่ามันอยู่รวมกันบูบเดียวก็พูดอย่างงั้น พูดอย่างงี้ แล้วการที่ว่าให้คนอื่นผมไม่ชอบเลย และผมเป็นคนแบบอาจจะเก็บตัวหรือสันโดษหรือเปล่าผมก็ไม่รู้นะ แต่ตรงนี้ผมไม่ชอบ”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“ส่วนมากบางคนก็นอนทิ้งไปวัน ๆ ไม่สนใจอะไร แต่ผมคิดว่าถ้าอยู่ในนี้นะ ถ้าเกิดสมมติว่า เกิดมีการเปลี่ยนแปลงในเมื่อเขา เป็นครั้งแรกที่เขาเปิด โอกาสให้นักโทษ ประหารชีวิตออกไปเรียนหนังสือ ได้ ผมคิดว่า เอ..เป็น โอกาสที่ดีขึ้น น่าจะมีโอกาส ไม่งั้นเขาจะปล่อยให้เราไปเรียนข้างนอกได้ไง โทษประหารชีวิต ผมคิดว่ามันอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงของวันข้างหน้าก็ได้”

“ใช่ เขามาประกาศบอกว่า โทษประหารออกไปเรียน ม.ต้น ม.ปลาย อะไรได้ ผมก็ถือว่า เอ้ย เขาปลดล็อกแล้วเหมือนกัน ไปอบรมโทษสูงอะไรอย่างนี้ ซึ่งใบเอกสารพวกนี้ผมเข้าใจว่า มันจะมีประโยชน์ในภายภาคหน้า ผมเลยเลือกที่จะออกไปทุกกิจกรรมเลยที่มันมีโอกาส”

คม ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6

ส่วนหลวงก็ใช้การศึกษาเป็นสะพานข้ามโทษประหารชีวิต จากการแนะนำของผู้ต้องโทษที่เขาให้ความเคารพนับถือ ด้วยคำพูดเพียงประโยคเดียวว่า “ถ้ายังมีลมหายใจ”

“คือนอกจากผมคิดเรื่องลมหายใจแล้ว ผมก็อ่านหนังสือบ้าง อะไรบ้าง เริ่มอ่านหนังสือ ผมเริ่มอ่านหนังสือ คือไม่ตั้งใจมาก แต่ว่าอาจารย์ก็เอาหนังสือโน่นหนังสือนี้มาให้ อ่าน พออ่านหนังสือแล้วเราก็ทำให้รู้สึกดีขึ้น หนังสือทำให้รู้สึกดีขึ้น สำหรับผมนะ แต่คนอื่นผมไม่รู้ แต่หนังสือทำให้ผมรู้สึกดีขึ้น นี่แหละครับเป็นสาเหตุให้ผมมาเป็นนักเรียนอยู่ถึงทุกวันนี้ ก็คือ คำว่าอาจารย์ให้เรียนนี้ ช่วงนั้นก็มีโอกาสได้สอบ แต่ประหารไม่ต้องออกมาสอบข้างนอก สอบที่แดน

ประหาร ผมก็เรียนไปประมาณปีหนึ่ง แต่ก็สอบมอดัน แต่ผมเรียนในนี้ตั้งแต่ประถมนะ ผมเรียนประถม พอเรียนจบมอดันมั้งภูมิใจมาก อยากเรียนคอมพิวเตอร์ ไม่มีโอกาสอยู่ข้างนอกตอนเด็ก ๆ เห็นแถวบ้านเขาไปเรียนใส่ชุดกัน เราอยากเรียนนะ แต่บ้านเรา ก็คือผมเนี่ยไม่มีพ่อแม่ตั้งแต่เด็ก ก็คือไม่ว่าข้างนอกหรือข้างในมันเหมือนกันนะผมมองแล้วคืออยู่ที่ว่าคุณจะเลือก เลือกมากกว่า ผมก็ได้มีโอกาสเลือก แต่ถ้ามองแล้วก็ภูมิใจลึก ๆ ว่าในตรงนี้มีคนตั้งหลายพันคน แต่เขา เขารับประมาณสามสิบกว่าคน ในพันกว่าคนคุณมีโอกาสสามสิบกว่าคน แล้วคุณ ไม่ได้มีโอกาสทุกเดือนทุกปีนะ สามปีมีครั้งเดียว ถ้าคุณได้เข้าน่าภูมิใจ น่าภูมิใจนะสำหรับผม ผมภูมิใจ โดยที่คนไม่มีความรู้อะไรเลย ทุกวันนี้เนี่ยผมถือว่า ผมไม่ได้ถือว่าเก่ง แต่ถ้าเทียบกับเมื่อก่อน ถ้าเมื่อก่อนเป็นอย่างนี้ ผมก็คงไม่ ไม่เจอเหตุการณ์แบบนี้ ผมเชื่อว่าตัวเองไม่เจอเหตุการณ์แบบนี้”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

“อยู่ห้องประหารฯมันไม่มีอะไรทำได้ดีไปกว่าอ่านหนังสือ ผมอ่านหนังสือทุกประเภท พอ พอได้อ่าน เอาะมันรู้สึกดีซะ เห็นคนอื่นเรียนก็เรียนมั่ง เออมันดี มีเพื่อน ได้ความรู้เยอะมาก กลายเป็นว่าลืมความทุกข์ไปเลย ยิ่งเรียนแล้วเห็นผลการเรียนผ่านก็ยิ่งดีใจ มีความสุขครับ มีความสุข”

กุล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8

กล่าวโดยสรุป การศึกษาทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเกิดตระหนักรู้ในความมีคุณค่าของตน เห็นหนทางแห่งความหลุดพ้นจากความทุกข์ได้อย่างชัดเจนเมื่อเข้าสู่การศึกษา ได้ไขว่คว้าสิ่งที่ขาดหายจากการใช้ชีวิตเมื่ออยู่นอกคุก การกลับมามองเห็นความต้องการและความเป็นตัวตนอันแท้จริงผ่านมุมมองทางการศึกษา ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและมีความหลุดพ้นจากทุกข์ได้

2) **ย้ำเตือนส่วนรวม** คือ การค้นพบวิธีการก้าวข้ามมหานทิแห่งทุกข์โดยการทำกิจกรรมเป็นการค้นพบประสบการณ์ที่นับได้ว่าทำให้มีความสุขกับการเป็นผู้ต้องโทษ ประหารชีวิตได้อย่างไม่วิตกกังวล ไม่ทำให้หม่นหมองอมทุกข์ เป็นการใช้เวลาให้มีคุณค่าและทำตนให้มีประโยชน์ โดยการช่วยเหลือให้คำปรึกษาเพื่อนผู้ต้องโทษที่เข้ามาอยู่ใหม่ บอกเล่าประสบการณ์ให้ได้รับรู้ถึงการทำความดีกับการใช้ชีวิตในห้องประหารฯ มีน้ำใจที่จะแบ่งปันสิ่งที่ทำให้คนรอบข้างมีพลัง มีแรงที่จะอยู่อย่างมีสติไม่ทุกข์จนเกินไป ใช้การเขียนจดหมายสั่งเสียญาติพี่น้องพ่อแม่ เขียนพินัยกรรมบริจาค ร่าง กิจกรรมเหล่านี้ทำให้ได้ปลดปล่อยสิ่งที่ค้างค้ำในจิตใจและทำให้จิตใจโปร่งเบาลงไป เกิดความว่างที่พร้อมจะเผชิญกับสิ่งที่รออยู่ข้างหน้า อย่างไม่กดดันตัวเอง และเกิดความสุขกับการได้ทำกิจกรรมเพื่อเพื่อนผู้ต้องโทษ เมื่อมีผู้ต้องโทษที่เข้ามาใหม่มีความสุขก็ใช้ประสบการณ์ช่วยเหลือเพื่อนๆ ทำให้ค้นพบคุณค่าและเข้าใจอยู่กับความเป็นจริงได้อย่างมีความสุข

“ส่วนมากผมจะช่วยเพื่อนนักโทษที่สูงอายุ ช่วยเขียนคำร้องต่างๆ เช่น ขอย้ายห้อง อย่างนี้”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 1

“ในระหว่างปี นี้มัน..มันมีแรงบันดาลใจเกิดขึ้นมาอีกหลายเรื่อง ซึ่งค่อยๆสะสมทีละนิด ๆ เริ่มจากระหว่างที่ผมอยู่ในห้องประหารหนึ่งปีรอเด็ดขาดประหารนะ มันมีคนใหม่เข้ามาครับ มีคนที่ตัดสินเด็ดขาดใหม่ ใหม่ ๆ เข้ามาอยู่เรื่อย ๆ เด็ดขาดเข้ามา ทุกคนเข้ามา ทุกคนเข้ามา ในสภาพเดียวกันหมด ในสภาพเหงา นั่งเหม่อลอย ซึมเศร้า ผมเห็นสภาพเหล่านั้น ผมไม่รู้จะให้กำลังใจใครเหล่านั้นได้ยังไง ผมก็เลยได้บอกเขาเป็นตัวอย่างว่า ผมนี่เด็ดขาดแล้ว รอเขาเอาไปประหาร อย่าไปคิดมากเลย คิดสู้ก็สู้ไป ผมก็บอกในสิ่งที่ควรจะทำให้กับเขาระหว่างที่อยู่ที่นี่ ซึ่ง..มันก็เป็นารเริ่มพูดคุยกับคนมากขึ้น ซึ่งระหว่างปีนั้นที่ผม ที่ผม..เหนื่อย ผมไม่ค่อยอยากคุย ไม่อยากสูงส่งอะไรกับใคร ไม่อะไร อยากอยู่เฉย ๆ เหมือนคนบ้าจริง ๆ ว่าไปแล้ว ว่าไปแล้ว คิดย้อนกลับไปความรู้สึกในตอนนั้นผมเหมือนคนบ้าจริง ๆ”

“ผมทำความรู้สึกพอผมเห็นคนใหม่เข้ามาด้วยความ ผมรู้สึกว่าเขาทุกข์มากกว่าผมอีก เขาเป็นทุกข์มากผมผ่านภาวะความทุกข์ตรงที่เขาเป็นมาแล้ว ผมก็เลยรู้สึกว่าเราไม่เหลือความทุกข์อะไรอีกแล้ว ไม่มีอะไร ไม่ต้องการอะไร ไม่มีหวังวันข้างหน้ารุ่งนี้ แค่อยู่ เออ..วันนี้รอเขาประกาศเรียกชื่อหรือเปล่านั้นเอง มันก็เลย เป็นการเริ่มต้นให้ผมพูดคุยแล้วใจผมเริ่มกว้างขึ้น”

“ถ่ายถอดให้เขาแล้วก็ให้เขาควรทำอย่างนั้นควรทำอย่างนี้ บางคนเข้ามาด้วยนิสัยปกติข้างนอกอะไรอย่างนี้เราก็จะบอกเขา ยิ่งเด็กอายุน้อย ๆ คนอายุน้อย ๆ ผมก็ชอบคุย หยอกล้อกับเขาด้วย ด้วยความรู้สึกที่แท้จริง เป็นการคุยด้วยความรู้สึกที่แท้จริง เพราะว่าเราเข้าใจเขามากเลย เห็นคนเดินมาแต่ละคนนั่ง ไม่มีที่ที่จะไป นี่ก็อะไรไม่ออก รู้จัก.. ทุกคนคือคนแปลกหน้าของเขา ซึ่งสถานะอย่างนั้นเราผ่านมาหมดแล้ว เหมือนการสอนให้เขาเรียนรู้กับอีก กับโลกอีกแบบหนึ่ง โลกอีกแบบหนึ่ง มีโอกาสได้คุย พอได้คุยกับคนเยอะขึ้น เยอะขึ้นอะไรอย่างนี้ ก็รู้สึกดีครับ รู้สึกดี รู้สึกว่า รู้สึกว่าเรา เออ ข้ามผ่าน จะข้ามผ่านนะไม่ใช่ข้ามผ่าน แต่ก็ยังอยู่ ความรู้สึกเรา เรายอมรับแล้ว พร้อมที่จะแบ่งปัน พร้อมที่จะ..มันเป็นความ มันเป็นความเริ่มนอนหลับ เริ่มสนิทขึ้น เริ่มไม่ทุกข์ร้อน เริ่มไม่อะไร”

เด ผู้ให้ข้อมูลรายชื่อที่ 2

“ก็...ผมก็มีสิ่งเดียวที่ยึดติด ณ ปัจจุบันที่อยู่ที่นี่ก็คือความดี ทำทุกอย่างที่มันเป็นความดี แล้วก็ไม่ต้องกับความไม่ดีทุกอย่างทุกอย่าง ก็คือ...ไ้ออยู่ในคุกมันมีแต่คนคุก บางอย่างก็

มันเป็นเรื่องผิดกฎผิดระเบียบอะไรอย่างเงี้ยเราไม่เข้าไปยุ่งเลยครับ เพื่อตัวเองและเพื่อนักโทษทุกคน จะไม่เดือดร้อนเพราะเรา”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

“ผมว่าโทษยาเสพติด สูงเกิน ไปนะ ถ้าให้ผม ผมคิดคำนวณผมว่าถ้าติดคุกอย่างนี้เนะ ติดอยู่ในเรือนจำอย่างนี้เนะ มันไม่ยุติธรรมกับ กับตัวผมและตัวคนอื่น เพราะผมมองว่าขึ้นชื่อว่าคนที่อยู่ในเรือนจำ ที่ต้องเข้าใจหนึ่งนะ สังคมบ้านเราไม่ค่อยรับเท่าไรหรอก ถ้าผมมาคดีแรกคดีเดียวเล่นชนกานอย่างเนี้ย ถามว่าผมต่อต้านมั๊ย ผมต่อต้านนะ แต่ทำยังไงได้ เพราะกฎหมายบ้านเมืองเค้าบัญญัติตราเอาไว้แบบนี้ เราก็ต้องอยู่ใต้กฎหมาย เราก็ต้องยอมรับสภาพไป ถึงเราจะไม่ชอบผมก็ทำอะไรไม่ได้ แต่ถามว่าลึก ๆ ของผมต่อต้านมั๊ย ผมต่อต้าน แต่ทำยังไงได้เราอยู่ใต้กฎหมายตัวเดียวกัน เพราะชีวิตการอยู่ในเรือนจำไม่ใช่มีผมคนเดียว ต้องรับสภาพไป”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“พอเราได้เรียน ได้อ่านหนังสือทำให้มองเพื่อนๆที่เป็นทุกข์ว่าถ้าช่วยเขาแนะนำเขาให้หันมาเรียนแบบเราคงทำให้เขาลืมความทุกข์ได้บ้าง ผมจึงชักชวนพวกเขาเข้ามาเข้ากลุ่มเรียน ก็มีคามภูมิใจที่ได้ทำอะไรบ้าง”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“ใช่ ใช่ ใช่ ถ้าเราไปเล่นหมากรุก เล่นอะไรกับเพื่อนฝูงมันก็จะลืมไป เป็นการได้คุยกับเพื่อนๆ บางคนมีปัญหาที่ระบายให้เราฟัง เท่ากับเราได้ช่วยให้เขาสบายใจ”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“ผมช่วยอะไรใครไม่ได้มากแต่จะคอยดูว่ามีเพื่อนคนไหนทุกข์ใจก็ได้แต่เข้าไปพูดคุย คือให้กำลังใจเขาเนะ”

ภู ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8

จะเห็นได้ว่าการได้ทำกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเกิดความภาคภูมิใจ มีความสุขมองข้ามความทุกข์ที่เคยเข้ามาในจิตใจได้อย่างผู้ที่มีความหมายของชีวิต

3) กายบวมจิตติดลบพบหมอ คือ การแพทย์เมื่อมีปัญหาสุขภาพ ภายใต้อาการกดดันทั้งทางร่างกายและจิตใจเมื่อถึง ณ จุด จุดหนึ่งร่างกายเริ่มเสียขบวนการควบคุมตนเองไม่ ว่าด้านความคิดความรู้สึก สภาพจิตใจ ด้านการดำรงชีวิต ทำให้สมดุลของชีวิตผิดเพี้ยนไป ถึงช่วงนี้จำเป็นต้องเข้าปรึกษาแพทย์เพื่อดูแลสิ่งที่ผิดปกติของตน บางคนก็พบว่าต้องใช้ทั้งยาและจิตแพทย์ บางรายก็ยังตั้งคำถามว่าตนไม่ได้เป็นอะไรแต่แกล้งทำเป็นไม่สบาย เพื่อขอยามากินจะได้หลับ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกลไกการเข้าข้างตัวเองเพื่อให้อยู่กับปัจจุบันได้อย่างไม่ยอมให้ตัวเองเข้าไปข้องแวะกับ

สถานะนักโทษประหารฯ ที่นักจิตวิทยาเรียกว่า กลไกการป้องกันตนเอง ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์

“ก็ต้องหาหมอ คือตอนเดี๋ยวดึกๆมันเครียด ต้องกินยาปรึกษาหมอ เป็นปีเหมือนกัน”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

“มันก็ช่วงที่ขาดสติมันก็เป็นหนึ่งระยะพอดี พอสมควร เป็น ใช้เวลา เป็นปีเหมือนกัน จังหวะที่เลื่อนลอยนี่เป็นปี ผมลองทุกอย่าง ผมลอง เออ..ผมลองไปหาหมอ บอกว่า ผมปวดหัว ผมแกล้งบ้า ผมแกล้งลองทำ แกล้งบ้า แกล้งขอยาประจำกิน ลองกินยาประจำ ลองทำทุกอย่าง”

เด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

“ก็ปกติก็ เป็น ไข้แบบทั่วๆ ไป เป็นหวัด ไอ จาม ก็ขอยาพบบหมอ ถือว่า เรายังดีมีหมอมียา แม้จะอยู่ในคุกก็ได้รับการดูแล อันนี้ผมคิดว่าเป็น โชคดี”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

“ผมเป็นความดันต่ำคงเกิดจากความเครียด คือนอนไม่ค่อยหลับ คิดมาก ก็เป็นปกติของคนต้องโทษประหารฯ ต้องพบบหมอขอยาบ่อย ตอนนี่ก็ต้องกินยาประจำอยู่”

เชษฐ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“ผมป่วยหนักไม่มี จะมีก็เล็กๆน้อยๆก็พบบหมอขอยา”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“ครับ ผมกินยาสารพัด ไม่รู้ว่าตัวเองเครียด จนตอนพอได้อ่านหนังสือ ทำให้อาการปวดหัวหายไป อาการอ่อนเพลียก็ไม่มี จึงรู้ว่าช่วงนั้นเครียด ช่วงนั้นต้องพบบหมอ บ่อย”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“ช่วงสองปีแรกหลังคดีเค็ดขาดหมอกับยาคือเพื่อนสนิท ไม่มันตาย ลูกเดียว”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“ช่วงนั้นระยะแรกเลยนะ มันมีความเครียดมารุมเร้า แล้วมันมีความรู้สึก ว่า มันเป็นความรู้สึกที่ ที่คนอื่นนะไม่ ไม่รู้หรือว่าไม่เข้าใจเรา ผมมีอาการแบบว่า เหมือนมีอากาศ เข้ามาบีบตัวเราตลอดเวลาเลย เหมือนเราอยู่ในห้องที่มันมีความกดดันของอากาศ แน่นอึดอัดแน่น จะนั่งก็ไม่ได้ จะนอนก็อึดอัด กินก็ กินก็กินได้อยู่แต่ความรู้สึกมันไม่หายไปนะ”

“ใช่ ผมคิดว่าผมนี่กำลังจะสติแตก กำลังจะเพี้ยน ภาษาคุณเรียกว่าร้ว”

“ผมช่วงนั้นผมอาศัยเบิกขอยาแล้วอาการให้จิตแพทย์ฟัง คือผมคิดว่าถ้าผมทนอยู่สภาพแบบนี้ ผมต้องเป็นหนักมากขึ้นเรื่อย ๆ ผมตอนนั้นผมยังมีสติอยู่ ผมเริ่มคิดแล้วว่าอาการนี้เป็นอาการของคน โรคจิต เพราะผมยังมีสติอยู่ แต่ผมรู้ว่าอาการมันเข้ามาแบบนี้ ทั้ง ๆ ที่อาการปกติคนอื่นก็ เฮฮาสบายกัน คุณกันปกติ ผมก็ถามคนข้าง ๆ ว่า มันมีอาการอย่างนี้กับคุณมั๊ย อาการไอ้อากาศแน่น ๆ กดคันแบบนี้ เขาบอกไม่เห็นมีเลย ผมถามหลาย ๆ คน แล้วทำไมผมเป็นอยู่คนเดียวผมเริ่ม ๆ ๆ จะรู้สึกตัวเองว่า ผมไม่ปกติแล้ว”

“นั่น อ.ใช่ ผมเลยขอพบจิตแพทย์ จิตแพทย์ให้ยามากิน ชุดแรกเนี่ย ชุดแรกที่ผมกิน มันก็ไม่ค่อยหาย มันยังมีอยู่ มันยังมีอาการรุนแรงเรื้อรัง ๆ กดคัน อึดอัดอยู่ กินไปหลายหลาย หลาย กินเป็นคอร์สละ คอร์สของจิตแพทย์ เสร็จแล้วผมเล่าให้จิตแพทย์ฟังว่ามันเบาลงแต่มันไม่หาย หมอเลยฉีดยา ใช้การฉีดยา”

กูด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

กล่าวได้ว่าเมื่อผู้ให้ข้อมูลหลักมีความผิดปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ จะได้พบหมอหรือจิตแพทย์เพื่อเป็นการค้นหาสาเหตุที่จะทำการบำบัดรักษา ซึ่งเป็นความสบายใจของผู้ให้ข้อมูลหลักอีกทางหนึ่งทำให้มีที่พึ่งพิง เป็นพลังในการดำรงชีวิต

4) ขอลิขิตชีวิตเอง คือ การที่ได้จัดระเบียบโดยการกำหนดเวลาในการดำเนินชีวิต ซึ่งก็คือการกำหนดตารางชีวิตนั่นเอง การกำหนดตารางชีวิตเป็นการวางแผนการใช้ชีวิตในสถานะนักโทษประจำวันว่าจะทำอะไรแบบเป็นขั้นเป็นตอน เป็นรูปแบบให้เวลาที่มีอยู่เป็นตัวช่วยในการลบสิ่งที่ไม่เกะกิดใจ และควบคุมวิถีทางการเป็นอยู่ให้เป็นตัวจัดระบบการใช้ชีวิตแต่ละห้วงวันอย่างสมดุลกับการเป็นนักโทษประจำวัน ซึ่งแต่ละคนมีวิธีการจัดการการดำเนินชีวิตเป็นของตนเอง แต่มีเวลาที่ใช้ชีวิตเหมือนกันคือการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

“ตื่นเช้าก็ทำอะไรกิน แล้วต้องขึ้นเรือนนอน เพราะว่า ห้องประหารจะไม่เหมือนแดนปกติ เขาจะปล่อยเป็นช่วง ๆ อย่างตอนเช้าปล่อยช่วงแปดโมงถึงสิบโมงและช่วงบ่ายก็เที่ยงถึงบ่ายสองฟังเพลง ดูทีวี อ่านหนังสือบ้าง”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

“ใช้เวลาให้มีประโยชน์กับตนเองและเพื่อนๆแบบวันต่อวัน วันนี้อันนี้พรุ่งนี้ค่อยว่ากันใหม่ คือไม่ต้องไปวิตกกังวลอยู่กับวันนี้ให้สบายใจที่สุดเท่าที่จะทำได้ก็พอแล้ว”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

“ในหนึ่งอาทิตย์ก็แล้วกันผมวางไว้ประมาณอาทิตย์หนึ่งนี้ ผมมีระเบียบแผนของผมไว้ คือ เสาร์อาทิตย์นี้ผมจะพัฒนางานด้านศิลปะ คือเกี่ยวกับวาดพระพุทธรูป เกี่ยวกับ

วาดรูปต่าง ๆ ที่มันจะต้องพัฒนางานต่อไปเรื่อย ๆ อ่า..วันจันทร์ผมออกมาปั่นพระพุทธรูป ณ ปัจจุบันนะครับ วันอังคารถึงวันศุกร์นี้กลางวันผมจะอ่านหนังสือ มสธ.ตลอด และทุกวันตั้งแต่ขึ้นข้งไป ผมก็จะมีกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ แต่งเพลง เขียนกลอน เขียนหนังสือ สิ่งที่ผมชอบนะครับ ทุกอย่างที่ผมทำแล้ว มันรู้สึกเหมือน ได้เติมเต็มพลังงานหัวใจ ก็ทำทุกอย่าง ครับผม ผมเชื่อว่าเวลานี้นะ มันหมุนอยู่ตลอดเวลา มันมี..วิธีการของมัน มันมีกิจกรรมของมันอยู่ตลอดเวลา มันเคยหยุด ณ ปัจจุบันเนี่ย ระหว่างที่ผมกำลังว่ายน้ำกลับ ไปเนี่ย ผมถือว่าตัวเองอยู่กลางทะเลกำลังว่ายน้ำกลับเข้าฝั่ง มันมีระยะเวลาและระหว่างนี้มันก็อยู่กับการเรียนรู้ เรียนรู้ชีวิต ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมพัฒนาตัวเองให้ดีที่สุด”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3

“ช่วย ช่วย ได้มากครับ ตารางเวลาที่เราวางไว้สำหรับชีวิตประจำวันทุกวัน ๆ นี้ สำหรับความเป็นอยู่ที่จงจำนี้หรือคุณ มันจะช่วยให้เราคิดแต่กิจวัตรที่เราต้องทำตามตารางหรือตามแปลนที่เราวางไว้ โดยที่ไม่มีความคิดฟุ้งซ่าน ไม่มีเวลาที่จะว่างหรือนั่งเหม่อ คิดอะไรเรื่อยเปื่อย เพราะมีกิจวัตรต่อเนื่องทั้งวันจนถึงเวลาขึ้นเตียง”

“ครับ เป็นตัวช่วยก็คือ..อ่า..คิด คิด คิดถึงการใช้ชีวิตประจำวัน หา..อ่า..เขาเรียกว่าจัดตารางเวลาการดำเนินชีวิตแต่ละวันให้หลังลือกว่า เช้าตื่นขึ้นมาเราต้องทำอะไร แล้วก็เวลาผ่านไปสองสามชั่วโมงนั้น หลังจากนั้นต้องทำอะไร ผ่าน ไปอีกชั่วโมงต้องทำอะไร วางตารางเวลาของเราแต่ละวันให้มันปกติและก็สม่ำเสมอ โดยที่เวลาผ่านไปโดยที่เราไม่ต้องเป็นกังวล”

“ตอนนี้ในห้องประหารผมก็ อยู่แดน ๕ ห้องนอนก็ห้อง ๔ ครับ ความ เป็นอยู่ในห้องก็ไม่คับแคบเท่าไรเพราะนอนกันแปดคน อ่า..ตื่นเช้าขึ้นมา ผมจะตื่นตี ๕ ตีห้าหรือห้าครึ่ง โดยประมาณ ตื่นมาผมก็จะจัดการกิจวัตรประจำวัน เป็นประจำสม่ำเสมอก็คือ อาบน้ำ แปรงฟัน เตรียมตัวสำหรับลงข้ง อาบน้ำเสร็จผมเก็บที่หลับที่นอน ผมก็ถูพื้นเป็นประจำทุกวัน ๆ คือพยายามทำให้เป็นกิจวัตรประจำวัน อาบน้ำ ถูพื้นเสร็จก็มานั่งคอยที่จะ อ่า..รอการเปิดข้งในตอนเช้าเจ็ดโมงตรง หลังจากเปิดข้งเจ็ดโมงเช้าลงไปข้างล่างผมก็ ภารกิจผมทุกวัน ๆ ผมก็ต้องไปหยิบถ้วยชามที่เก็บไว้ในชั้นวางที่ทางแดนจัดไว้ เตรียมมาเพื่อ..มาตั้งไว้บน โต๊ะกินข้าว ที่โต๊ะอาหารประจำที่โรงเลี้ยง และก็ไปตักข้าวตักแกงมาเตรียมไว้สำหรับตัวเองและเพื่อน ๆ อีกสองคน”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4

“และช่วงนี้จะให้ผมทำผิดทำอะไรผมไม่ทำที่ เราต้องรักษาชั้นไว้ด้วย เพราะระบบเรือนจำเดี๋ยวนี้นมันเปลี่ยนแปลงไปเยอะ เพราะว่าผิดเป็นชั้นเลวบ้าง พี่กว่าจะได้ชั้นเยี่ยมอีกใช้เวลาอีกประมาณสี่ห้าปี ยอมอะไรผมก็ยอมได้ทั้งนั้นละ ผมไม่เข้าซีลอะ”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“อยู่ห้องประหารฯ กว้างแผนเกี่ยวกับเวลาแต่ละวันว่าเช้าทำภารกิจ ส่วนตัวเสร็จแล้ว เขาจะเบิกมาเรียน เทียงกลับเข้าห้องประหารฯ อยู่ในห้องก็ ดูทีวี อ่านหนังสือ พักผ่อน ส่วนใหญ่วนเวียนอยู่อย่างนี้”

ดม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“ปลากะป๋องเขาบอกขนาดเขาเปิดแล้วล็อกแน่น มันก็ยังมีวัน ต้องมีคน มาเปิดไม่วันใดก็วันหนึ่ง แต่ละวันแน่ ๆ ต้องมีคนมาเปิด มันก็เลยย้อน ไปลงที่ลมหายใจ นี่คือการที่ ผมมาถูกทาง”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“ผมกำหนดว่าต้องอ่านหนังสือให้ได้วันละ 15 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย ส่วนนอกจากนี้ก็ทำภารกิจส่วนตัว”

กุล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8

การกำหนดตารางชีวิตเป็นส่วนทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ในการ ก้าวผ่านยามที่ชีวิตตกอยู่ในภาวะวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดข้อค้นพบถึงคุณค่าของเวลา รับรู้ ได้ว่าทรัพยากรเวลาที่มีแต่ละจะหมดไป หากได้จัดสรรให้ลงตัวก็จะสร้างความก้าวข้ามภาวะวิกฤตไป ได้

2.3.2 เกาะติดลมหายใจ

คือ การที่ต้องนำพาตัวตนให้ก้าวผ่านสภาวะวิกฤตของการเป็นผู้ต้องโทษ ประหารชีวิตต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ แต่มีคำกล่าวว่า “จิตเป็นนายกายเป็นบ่าว” นั้น จึงหมายถึงว่าการจะก้าวผ่านภาวะวิกฤตไปได้สิ่งแรกที่ต้องพร้อมคือจิตใจหากจิตใจบกพร่องการ ก้าวผ่านคงข้ามเส้นล้มเหลวไปได้ยาก และแม้จิตพร้อมหากกายไม่พร้อมก็ยังคงยากที่จะก้าวผ่าน ดังนั้นไม่ว่าจิตจะเป็นนายหรือกายจะเป็นบ่าว ต้องพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ต้องมีชีวิตอยู่บน สายใยแห่งแบบแผนของกฎแห่งหัวใจ ไม่นำความสับสนวุ่นวายมาฟาดฟันให้จิตใจแหงวุ่น ต้อง คลุกเคล้าความสุขลงไปในความทุกข์ให้มากพอจนรสชาติของความทุกข์ไส่ส่งความทุกข์ให้จืดจาง หายไป ต้องเข้าสัมผัสกับสองสิ่งทั้งสุขและทุกข์อย่างจริงจัง เข้าคลุกเคล้าอย่างรับรู้โดยคุณุฎีกับชีวิต และความตาย ไม่ปฏิเสธกับทุกสิ่งทุกอย่างที่มีแนวโน้มจะตั้งคำถามให้คิดถึงความไม่เป็นจริงของ ชีวิต ไม่มีหัวใจที่เคลือบด้วยความฉาบฉวยที่เข้าข้างตนเองในรูปแบบเดิม ๆ เช่นที่เคยเป็นมา สามารถแบ่งได้ 4 สภาพจิตใจที่เกาะติดกับสถานการณ์เหล่านั้น ได้แก่

1) *ทรงโปรดจากพ่อ* คือ การได้รับพระราชทานอภัยโทษเป็นความหวัง อันสูงสุด เป็นจุดตั้งหยาดฝนชโลมผืนหญ้ายามหน้าแล้งให้ชุ่มชื้นรอดพ้นจากการถูกแดดเผาแล้ว

แห่งกรอบตาย เพราะการเป็นผู้โทษประหารชีวิต คือการแบกทุกข์ที่หนักหนาสาหัสและเมื่อความหวังที่เป็นที่สุดของความหวังได้ปรากฏให้เห็นเป็นจริงก็เท่ากับว่าทุกข์อันหนักหนาสาหัสนั้นของผู้ให้ข้อมูลหลักถูกยกทิ้งไป เป็นการจุดชีวิตใหม่ให้พวกเขา เป็นความหวังเดียวที่ทำให้พวกเขามองเห็นแสงสว่างแห่งการมีชีวิตอยู่ และก้าวถึงปลายทางแห่งอิสรภาพ อีกทั้งยังส่งอานิสงส์ผ่านสู่จิตใจได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นที่ติดตรึงในบึงใจตราวันสิ้นลม เป็นมรรคาให้ตั้งปณิธานว่าตั้งแต่บัดนี้ต่อไปจะขอทำดีเพื่อพ่อ พ่อที่เป็นดวงใจของปวงชนชาวไทย พ่อที่ให้ชีวิตใหม่

“มีส่วนอย่างมากกับตรงนี้ เหมือนกับเราทุกข์สุด ๆ แล้วมีสิ่งที่มาให้เป็น ที่พึ่งมันมีกำลังใจขึ้นมาทันที เปลี่ยนแปลงตัวเราเองได้ด้วย เหมือนกับเป็นคนละคนเลย”

“ครับ เป็นชีวิตที่ได้เกิดใหม่ ด้วยบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

“ผมทำ.. ในปีนั้นภายหลังมาปีหนึ่งตอนที่เขาประหารชีวิต ปีห้าสอง ผ่านมาปีหนึ่ง ระหว่างที่ผม.. อยู่เด็ดขาดนี้ผมก็มีสิทธิที่จะทำทุกอย่าง ถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมก็ทำไปตามสิทธิโดยที่ไม่ได้คิดอะไร โดยที่ไม่ได้คิดอะไร เพราะมีหนทางเดียวที่ผมจะทำตามสิทธิที่ผมจะทำได้ ทำให้ผมรอดชีวิตได้ ผ่านไปได้ปีหนึ่งอยู่มาวันหนึ่ง ทูลเกล้าฯของผมหกมา ให้ลดโทษ ให้ลดโทษจากประหารชีวิตเหลือตลอดชีวิต โอ้.. ผมความรู้สึกที่เกิดขึ้นความรู้สึกที่ผมเกิดขึ้นผมเหมือนคนมีชีวิตใหม่จริง ๆ ครับ วิธีคิดก็ใหม่ แม้แต่การปรับตัวของตัวเองก็ใหม่ คิดต่อเพื่อนก็ใหม่ เหมือน มันเหมือนคนที่เหมือนคนเกิดใหม่จริง ๆ ผม.. โอ้ ผมเห็นลายลายเซ็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โอ้.. ผม ผมอยากจะถ่ายซีล๊อคเก็บไว้กราบไหว้ทุกวันเลยครับ ผม ในพระปรมาภิไธยของท่าน ผมลายเซ็นของท่านจริง ๆ ไม่ใช่ของปลอม ไม่ใช่กระดาษซีล๊อคเป็นลายเซ็นของท่าน ผมเห็นแล้ว ผมรู้สึก โอ.. ผมได้ชีวิตใหม่ ผม ผมให้.. ท่านเหมือนเป็นพ่อคนใหม่”

“ เป็นของจริง ผมอยากเอาความผินี้ไปถ่ายทอดคนนะ เพื่อเป็นการสอนเป็นตัวอย่าง ที่ผินะ แล้วตั้งแต่นั้นมาผมเริ่มเรียนครับ ผมเริ่มสนใจการเรียน สมัยผมรับราชการเป็นนักกีฬาผมเรียนฟรีทุกมหาวิทยาลัยเลยครับ แต่ผมไม่รู้สึกรู้จะเรียน ไม่รู้จะเรียนไปทำไม มีหน้าที่การงานอยู่แล้ว มีเงินเดือนมีอะไรพร้อมแล้ว งานการมีความพร้อมไม่รู้จะเรียนไปทำไม แต่หลังจากที่ผมได้รับพระราชทานอภัยโทษนี้ ผมความรู้สึกหนึ่งคือผมอยากเรียนครับ ตอนนั้นก็กำลังเรียนอยู่ครับ ตอนนี้อยู่เรียนศาสนาและปรัชญา เรียนพุทธศาสตร์ ก็เป็นแนวทางที่มีบุคลากรน้อยในสายนี้ ซึ่งมันเหมือนถ้าไป องค์กรคู่มือกลับใจครับใน ความรู้สึกผิดของตัวเองนี้ ในความสำนึกผิดของตัวเองนี้ มันเหมือน มันเหมือนองค์กรคู่มือจริง ๆ เทียบเคียงแล้วมันคล้ายองค์กรคู่มือ ถึงผมจะทำได้ไม่ใช่องค์คู่มือหรอก แต่ผมคิดว่าที่จะมีโอกาสได้ทำให้กับสังคมหรืออะไร ผมอยาก

ทำแบบนี้ ผมอยากเป็นครูแล้วตอนนี้ ออยากเป็นครู อยากเป็นครูที่สอนเด็กด้วยความจริงครับ เอาความจริงสอนเด็ก เอาประสบการณ์ กับการเรียนรู้ระหว่างที่อยู่ในนี้ว่าสถานะด้านจิตใจของแต่ละคนมันเป็นแบบไหน ผมรู้สึก รู้สึกดีกับการเรียนครับตอนนี้มาก ผมรู้สึกมีความหมาย การเรียนของผมรู้สึกมีความหมายมาก หลายคนบอกว่าแก่แล้วจะไปเรียนทำไม เรียนแล้วจะเอาไปทำอะไร เออ.. ผมแปลกใจมากเลยกับคนที่พูดแบบนี้ เพราะเราไม่เรียนหนังสือเราเลยติดคุก เราเลยไม่รู้ครับ เพราะเราขาดองค์ความรู้อีกหลายด้าน อีกหลายด้าน วันนี้ผมได้ความสมบูรณ์ในตัวเองแล้ว ผมรู้สึกว่าผมมีความสมบูรณ์ในตัวเองที่เป็นมรรคผลในตัวเอง คุณก็ไม่ได้ให้สิ่งที่เลวร้ายเสมอไป มันกลับให้มุมตรงข้าม แต่..มุมตรงข้ามนี้เราต้องสำนึกได้ด้วยตนเองนะครับ พื้นฐานของมนุษย์ผมรู้ได้เลยว่า ไม่ว่าเราเป็นใครหรืออย่างไร ถ้าเราไม่เกิดความสำนึกในคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมที่เราที่พระพุทธเจ้าสอนไว้เนี่ยะ มันก็ไม่สามารถกลับมาได้ในสำนึกเรา มันก็ยังมีความเห็นแก่ตัว โลก โกรธ หลงอะไรอยู่ติดตัวไปตลอดติดตัวไป ต่อให้เป็นเศรษฐีมีเงินมากมายยังงิ ก็เลสเหล่านี้ไอ้... มันร้ายกาจจริง ๆ ครับ”

เด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

“ถ้า เป็นในทางมโนธรรมเนี่ย ผมก็เชื่อในความดี พุทธิ กิดดี ทำดี แต่ถ้าในนามธรรมเนี่ย ผมก็เชื่อในอำนาจความถูก ผิด เขาเรียกอะไร อำนาจของกษัตริย์นะครับ ผู้ที่เขาดูแลเราอยู่เบื้องบนนะครับครับผม เพราะท่านมีอำนาจตรงนี้โดยตรง คือพูดกัน พูดกันแบบใส ๆ คือท่าน ๆ มีอำนาจตรงนี้โดยตรง และผมก็เชื่อว่า ไอ้การที่ผมเฝ้าพัฒนาตัวเอง ไอ้การที่มันมีใบประกาศนียบัตรทั้งหลาย คือ คือผมไม่ได้มองว่ามันเป็นใบประกาศนียบัตร ผมมองมันว่าใน..ที่มันสามารถการันตีตัวเราได้จริง ๆ ว่า เอ๊ย คนนี้มันไม่ใช่เป็นคนจะว่ามันมาอยู่เปล่า ๆ ผมเชื่อว่าท่านต้องมีเล็งเห็นตรงนี้ คือคนเรามีโอกาสพลาดได้ตลอดเวลา เชื่อว่าคนข้างนอกต้องบอกตัวเองตลอดเวลา พยายามย่ำคิด ย่ำทำกับตัวเองตลอดเวลาว่าอย่าพลาด”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

“นักโทษเด็ดขาดทุกคนก็เหมือนกันทุกคนครับ มีความหวังอย่างเดียวก็คือ คอยหวังวันลดจากอภัยโทษจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็แต่ละปีหรือแต่ละครั้งนักโทษทุกคนก็มีความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอย่าง อย่างมากมายครับ ผมก็มีความซาบซึ้งในทุก ๆ ปีที่ อ่า..เพราะบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระเมตตากับบรรดานักโทษ ไม่ว่าจะเป็โทษประหารหรือโทษต่ำกว่าประหาร ก็จะได้รับอภัยโทษลดหลั่นกัน ไปตาม ตามชั้นตามโทษที่กำหนดไว้ ก็เป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ซาบซึ้งและยากที่จะลืม ยากที่จะลืมได้ครับ”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4

“อ...พ่อหลวงเราด้วยลืมนไป ไซ้ ๆ เพราะว่า ผมได้จากพ่อหลวงท่านปี ๕๓ ลูกแรกที่ผมได้ แต่ตอนนั้นผมยังไม่ได้อ่านนะ สะ ก๊ก ยาเสพติดเขาเรียกว่า "ก๊ก" คือเขาไม่ให้ลูกแรก ตอนนั้นยุคของหมอยู่ห้องประหารยังเค็ดขาดห้องประหารอยู่ แต่ช่วงนั้นก็ไว้ใจไม่ได้เหมือนกัน เพราะไอ้คนที่ถูกประหารนี้โดนก๊กปี ๕๐ ห้าสองเขาโดนไปประหาร ห้าสามอีกไม่กี่เดือนเขาก็ได้อภัยโทษแล้วสะ เขาก็ลงนี้แหละผมก็เสียวตรงนั้นเหมือนกันแต่ได้อยู่อย่างปี ๕๔ มีน้ำท่วม อ..ย้ายคุกไปเขาบิน ผมลงลูกนั้นละปี ๕๔”

ยา ผู้ให้ข้อมูลรายชื่อที่ 5

“ครับ การฟังบารมีในหลวง ผมขอให้ได้อภัย ขอให้..ผมโชคดีมากได้ทูลเกล้าฯ ครับ ผมได้ทูลเกล้าฯที่ยื่น ไปกรณีพิเศษ แล้วได้คนเดียวด้วย ผมก็คิดว่าโอ ในหลวงท่านมาค้นชื่อผมเจอไฉ่ยังง ั้ง ๆ ที่ผมไม่นึกเลยว่าจะได้ทูลเกล้าฯ ลงมาก่อนเพื่อนนะ ในขณะที่เพื่อนรุ่นเดียวกันยังอยู่ประหารค้างอยู่ แต่ผมได้ทูลเกล้าฯมาคนเดียวก่อนเลย ลงมาปั๊บแล้วมาได้ไฉ่อีกให้โอผมเหมือนกับ ผมเหลือตัวเลข ๓๘ ปี ภายในปีเดียวเลย ผมคิดว่าโชคดีแล้วผม”

“ในหลวงครับ ประเทศไทยไม่มีในหลวง ให้ โอ..ติดกันตายนะ บางคนตัดสินใจอย่างนี้ ไปออกเมื่อไหร่ ถ้าร้อยปีเนี่ย พี่คิดดูซิสามคดีนี้ คดีละยี่สิบห้า ห้าสิบ ยี่สิบห้า”

คม ผู้ให้ข้อมูลรายชื่อที่ 6

“ตอนนั้นผมทำทูลเกล้าฯขึ้น ไป คือหวังทูลเกล้าฯ แต่ว่าแทบจะหวังไม่ได้ เพราะยุคที่ผมลงก่อนได้รับพระราชทานอภัยโทษเนี่ย คดียาไม่มีเลย ใช้คำว่าไม่มีเลย ผมไม่เคยเจอด้วยซ้ำ แต่ผม โชคดี กลุ่มที่สอง ก่อนหน้าผมมีอยู่คนหนึ่ง ผมจำได้ แต่เขา เขา เขาจะลงเดือนเดือนกุมภาพันธ์ ผมลงเดือนเมษายน วันที่สี่ รับพระราชทานอภัยโทษ เป็นรายบุคคล เฉพาะราย”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายชื่อที่ 7

“ผมไม่ได้รับอภัย ผมลงมาจากห้องประหารฯได้ ผมได้รับพระราชทานอภัยโทษทูลเกล้าฯเฉพาะราย จากพระเจ้าอยู่หัว ผมส่งทูลเกล้าฯไปยี่สิบเดือน ผมได้รับพระราชทานอภัยโทษวันที่ 5 เมษายน 2544 วันนั้นนะผมกำลังเดินออกกำลังกายอยู่เขาประกาศเรียกชื่อผมให้แต่งชุดหลวง ผมก็ให้ออกมานอกแดน ผมก็ตกใจมาถึงตอนเย็นแล้ว เพียงแต่มันไม่ใช่สี่โมงสิบห้า นาที มันเป็นประมาณ ใกล้เคียงสองโมงครึ่งนั้นละ ผมก็ เอะ มีอะไรวะ ผมก็เอ..หรือจะเอาเราไปประหารฯวันนี้ ใจคิดนะ คิด คิดด้วยความกลัวตอนนั้นกำลังเดินเล่นอยู่ มาคิดดูอีกทีถ้าเขาเอาไปประหารชีวิต เจ้าหน้าที่ก็ต้องแต่งเครื่องแบบใส่กุญแจมือเราไป แล้วก็มีกรงที่ปิด ที่เราเคยเห็นนะ”

“ได้วันนั้นฟังทูลเกล้าฯเสร็จแล้ว ได้ลดโทษจากประหารชีวิต ลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต ไอ้คำว่าจำคุกตลอดชีวิตเนี่ยมัน ไม่น่ากลัวสำหรับผม ไม่น่ากลัว ตอนนั้น ไม่น่ากลัว

เพราะว่า อยู่รอดตายแล้วเรา หายใจโล่งแล้ว แล้วยังมีชีวิต มีอาหาร มีที่อยู่ มีน้ำสะอาด เราไม่ตายแล้ว มันเป็นกำลังใจที่เราเริ่มจะมีขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบสิบปีที่ผ่านมาเนี่ยะ พอได้กราบพระบรมรูปพระเจ้าอยู่หัวแล้ว มองไปที่รู้สึกว๊า เออ สิ่งที่เราเคยเคารพท่าน วันนี้เราได้รับมา นอกจากที่เราเคารพแล้วเรายังได้รับความเมตตาเป็นพิเศษด้วย มันรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของท่าน ซึ่งงง..อยู่ในใจ ทุกวันนี้ยังเห็นภาพพระเจ้าอยู่หัวที่อยู่ในเบ็ญกัษนบัตร ก็ยังมีความรู้สึกอยู่”

กูด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

โดยสรุปไม่มีสิ่งใดที่จะสร้างสุขภาวะแห่งความหวังให้กับผู้ให้ข้อมูลหลักได้เท่ากับการได้รับพระราชทานอภัยโทษจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้อีกแล้ว เป็นการก่อเกิดของจิตสำนึกแห่งการโน้มนำสิ่งดีเข้าสู่สายเลือดและพร้อมที่จะเดินตามรอยเพื่อตราบชีวิตจะหาไม่

2) จดข้อความจริง คือ การยอมรับความจริงเป็นคุณสมบัติส่วนตัวของคน ที่ใกล้ตายเป็นการยอมรับทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเข้ามาในชีวิตและเกิดขึ้นกับตน เป็นการสยบยอมโดยศิโรราบไม่มีข้อโต้แย้ง ไม่มีคำเรียกร้อง เป็นการยอมรับที่เกิดจากความเข้าใจ ไม่อคติกับอะไรทั้งนั้น สิ่งทีล่งผ่านคืนวันในการครองตำแหน่งผู้โทษประหารชีวิตบ่งย้าซ้ำเตือนให้พวกเขาโน้ม โน้มมาอยู่กับความเป็นจริงว่าโลกของพวกเขา กับโลกของปลุชนนอกกำแพงไม่สามารถเอามาเทียบเคียงกันได้ เลย รัับรู้รับทราบถึงมูลความผิดและยอมรับด้วยสำนึกอันแท้จริงจากส่วนลึกภายใน เมื่อเกิดการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตทำให้มีจิตใจผ่อนคลาย โล่งเบาไม่อนาทรกับเหตุการณ์ข้างหน้า มองว่า คนอื่นยังอยู่ได้เราก็ด้อยอยู่ได้ อะไรจะเกิดก็ไม่เห็นต้องเดือดร้อน อีกทั้งยอมรับอย่างคนที่สำนึกได้ถึงวิบากกรรมของตน แล้วมองตัวเองว่าทุกคนเหมือนกัน ความจริงก็คือความจริงเมื่อรับรู้ว่าจะต้องโทษประหารชีวิตอย่างแน่นอนแล้ว ก็ยอมรับกับความเป็นจริงทันที แล้วมองไปข้างหน้าว่าจะอยู่กับโทษประหารชีวิตด้วยพลังแห่งการยอมรับนับวัน ไม่ว่าวันนั้นจะเป็นวันปล่อยหรือวันตายยอมรับความจริงด้วยการสำนึกได้ในสิ่งที่ตนกำลังคลุกคลี สำนึกถึงความผิดที่ได้กระทำ จึงอยู่กับปัจจุบันได้อย่างไม่ทุกข์

“รัับกับความจริงได้มากขึ้น คือ...เรามองคนอื่นก็เหมือนกับเรามองตัวเอง ว่าคนอื่นก็เหมือนเรา เราก็อเหมือนเขา”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

“การ .. วิธีการต่อสู้กับมัน มันก็คือการยอมรับการต่อสู้ด้วยการยอมรับการยอมรับเท่านั้น รอมันกลับมารอมันเหมือนเดิม แต่ทีนี้ แต่ทีนี้แข็งแรงกว่ากำหนดน้อย เริ่มมีการท้าทายว่า ขอให้ เป็นกู่บังเออะ จะ ได้จบ ๆ กัน ไปจะ ได้ไม่ต้องอยู่ในสภาพนี้ มัน..มัน มันรู้สึกทรมานนะครับ มันรู้สึกทรมาน รู้สึกเหมือนเรา เหมือนเรา..เหมือนเรา...เหมือนเรา (ซิบปาก)

เหมือนเราแบกอะไรไว้ในหัวหนักอึ้งไว้ในหัวซึ่งเราไม่รู้ว่ามันคืออะไร มันไม่รู้ว่าเป็นอะไร แต่..แบกเอาไว้มันหนักอยู่ในหัวตลอดเวลาถ้าฟังการต่อสู้ด้วยการชิงตัดช่องน้อยแต่พอตัวไปก่อนอะไรอย่างนี้ ผมคิดว่ามันไม่ใช่สำหรับคน คนไม่ควรคิดแบบนี้ กับการต่อสู้แบบเรารอมัน ยินยอมมันดีกว่าว่า มันมายังไง ผมคิดว่าการต่อสู้แบบที่เรายินยอมว่ามันจะทำให้เราได้สักเท่าไรวะ อะไรที่มันหนักกว่านี้อีกวะ”

เด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

ส่วน พล ขอมรับกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป แล้วอยู่กับสิ่งที่ได้รับอย่างไม่มีข้อโต้แย้ง

“อ..มันเหมือนเราเลือกแล้ว เหมือนเราเลือกแล้ว มันเหมือนเราเลือกแล้วว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นก็ยอมให้เกิด”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3

“ความหวังมีลดลงครับ พอออกศาลบับ ผลฎีกาออกมาขึ้นตามศาลอุทธรณ์ก็คือ ประหารชีวิตเหมือนเดิม ซ้อยแรกที่เราคิดไว้ว่าจะกลับบ้านก็ต้องตัดออกไปเลย ตัดออกจากความรู้สึก ความคิด ไป ก็เหลือข้อที่สองก็คือเราต้องทำใจยอมรับผลกับความเป็นจริงว่าเราต้องอยู่อีกกี่ปี ก็ต้องเริ่มนับหนึ่งและก็นับถอยหลังไปเรื่อย”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4

“ผมว่าโทษยาเสพติด สูงเกินไปนะ ถ้าให้ผม ผมคิดคำนวณผมว่าถ้าติดคุกอย่างนี้ละ ติดอยู่ในเรือนจำอย่างนี้ละ มันไม่ยุติธรรมกับ กับตัวผมและตัวคนอื่น เพราะผมมองว่าขึ้นชื่อว่าคนที่อยู่ในเรือนจำ ที่ต้องเข้าใจหนึ่งนะ สังคมบ้านเราไม่ค่อยรับเท่าไร ถามว่าผมมาคดีแรกคดีเดียวเล่นชนคานอย่างเนี่ย ถามว่าผมต่อต้านมัย ผมต่อต้านนะ แต่ทำยังไงได้ เพราะกฎหมายบ้านเมืองเค้าบัญญัติตราเอาไว้แบบนี้ เราก็ต้องอยู่ได้กฎหมาย เราก็ต้องยอมรับสภาพไป ถึงเราจะไม่ชอบผมก็ทำอะไรไม่ได้ แต่ถามว่าลึก ๆ ของผมต่อต้านมัย ผมต่อต้าน แต่ทำยังไงได้เราอยู่ได้กฎหมายตัวเดียวกัน เพราะชีวิตการอยู่ในเรือนจำไม่ใช่มีผมคนเดียว ต้องรับสภาพไป”

ยา ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5

“ผมจะคิดว่าวัน เวลา คงจะทำให้ปัญหาทุกอย่างคลี่คลายไปในทางที่ดีได้เหมือนพระอาทิตย์นะวันนี้สว่างเดี๋ยวตอนเย็นก็ตกลง แล้วพรุ่งนี้สว่างขึ้นมาใหม่ ผมก็คิดว่าชีวิตมันสลับไปสลับมา ผมเลยคิดว่าไม่มีใคร โชคร้ายตลอดไป และก็ไม่มีใคร โชคดีตลอดไป”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“สำหรับผมเป็นอย่างงั้น เป็นอย่างงั้นครับ ถ้าคนที่คิดได้นะ ถ้าคนที่คิดไม่ได้ก็มี ผมมองดูแล้วแต่ผมไม่ได้เอาเป็นตัวอย่างก็เท่านั้น มีอีกหลายกลุ่มหลายคนที่ติดแล้วก็

ไม่ได้แก้ไข สำหรับผม ผมถือว่าผมแก้ไข แต่ขณะที่ผมให้สัมภาษณ์มันเปิดง่ายด้วย หัวใจมันเปิดง่าย คือเอาสบาย ๆ ถ้าสมรัภจะบอกคือ "ไม่ได้โม้" แต่ผมเอาเรื่องจริง ชีวิตนะ ใครยังใงผมก็ไม่รู้คือแนวทางของคนแต่ละคนรอยหยักสมองก็ไม่เท่ากัน อะไประมาณนี้ เราใช้คำพูดของคนบางคนมายืนยันกับมันได้ มาถึงตรงนี้เราฝ่าผ่านมาได้ก็ถือว่าเราหลุดแล้ว"

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“มันไม่ถึงกับว่ารับได้หรือกพี มันไม่ถึงกับว่าเฮ้ย..เราพร้อมที่จะตาย ร้อยเปอร์เซ็นต์ อะไรงี้ แต่ถ้ามันมาถึงเราวันไหน เราก็ต้อง ต้องตั้งหน้าตั้งตารับมันให้ได้ จริง ๆ แล้วมันยังรับไม่ค่อยได้หรือ เพราะความรักชีวิตเนี่ย มันมีมาก แล้วอีกอย่างหนึ่งเราไม่ใช่พวกพระอรียะเจ้า เราก็ยังเป็นปุณชนคนธรรมดา ยังรักตัวกลัวตายอยู่ แต่มันก็ดี ดีตรงที่เราเคยทำสมาธิสมาธิเนี่ยมันทำให้เราไม่คิด ใจ่ความคิดที่เรา โอ๊ย ตายต้องเป็นยังงั้นยังงี้เจ็บปวดยังงี้ ช่วงที่ใจมันเป็นสมาธิอยู่มันไม่คิดง แต่ใจ่ตัวที่ ใจ่ตัวที่กลัวมันคือความคิดของเรา ที่เรากลัวนั้นแหละ ผม ผมได้เขียนจดหมายบอกไว้ว่า คือ คือผมเนี่ย เมื่อผมความที่ผมดีขึ้นแล้วเนี่ยนะ อาการผมดีขึ้น ผม...ทุกเย็นเนี่ยนะ ผมจะจัดกระเป๋า ปกติใจ่การประหารชีวิตเนี่ย เขาจะเอานักโทษไปประหารชีวิตประมาณสี่โมงเย็นสิบห้านาที หลังจากนั้นก็..ถ้าเลยสี่โมงสิบห้านาทีไป ไปถึงห้าโมงก็จะมีมีการประหารแล้ว จังหวะนี้ ก่อนหน้านี้ผมจะเก็บที่นอน ผมจะพับผ้าทุกวันเพื่อที่จะเก็บใส่กระเป๋า เพื่อวันไหนเขาเอาผมไปประหารปั๊บ ผมจะได้ไม่ต้องห่วง และผมก็เขียนจดหมายไว้ข้างในกระเป๋าว่า เออ...ศพของผมเนี่ยให้เผาที่วัดบางแพรก แล้วก็เมื่อเผาผม ศพผมเสร็จเรียบร้อยแล้วเนี่ย ให้แม่และพี่สาวสองคนเนี่ยย้ายถิ่นที่อยู่ไปอยู่ที่อื่น เพื่อที่จะให้ได้ลดคำครหา คำติฉินนินทาที่ทำให้เขาอับอายตรงนี้และก็ขอโทษเค้าเขียนไว้ในจดหมายพร้อม เพื่อให้ที่จะ จดหมายฉบับนี้มันต้องส่งไปพร้อมกับศพผม”

กุล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

กล่าวได้ว่าการยอมรับความจริงของผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นการค้นพบ การก้าวข้ามภาวะวิกฤตจากการต้องโทษประหารชีวิตได้อย่างเต็มภาคภูมิ เป็นการล้างสิ่งค้างคาในหัวใจอย่างผู้ที่เข้าใจ เห็นประจักษ์ไม่ตีโพยตีพายกล่าวโทษสิ่งรอบข้าง เพราะการยอมรับความจริงคือการยอมรับในสิ่งที่เกิดจากผลการกระทำของตนเอง

3) ยึดสิ่งโน้มนำ คือการศึกษาธรรมะและนำมาพัฒนาจิตใจ เป็นการโน้มนำจิตใจเข้าสู่ความหลุดพ้นจากสิ่งที่กำลังรุกรานครอบงำความคิดความรู้สึกที่ทำให้ตกอยู่ในภาวะวิกฤตให้ก้าวผ่านไปได้ หนังสือธรรมะคือขุมทรัพย์ที่สอนผู้ต้องโทษประหารฯ ให้เห็นทางธรรมไม่เป็นทุกข์โดยการไม่ยึดมั่นถือมั่นกับหลุมพรางของจิตที่พะวงกับสิ่งที่ทำให้เกิดทุกข์ หลังจากนั้นก็

ไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ เพื่อทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว เป็นหนทางให้เกิดความสบายใจใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตามแนวทางวิถีพุทธ ในความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับอศภพของนักโทษประหารชีวิต

“ก็ศึกษาธรรมะหนังสือเกี่ยวกับธรรมะเยอะมากมีแต่หนังสือที่เขียนโดยพระดี ๆ ที่อ่านแล้วเข้าใจ ทำให้เรารู้สึกได้ว่าเป็นอะไรที่ไม่ควรไปกังวล อย่างหนังสือของท่านพุทธทาสนี่สุดยอดของการหลุดพ้นนะ เล่มเล็ก ๆ บาง ๆ แต่อ่านแล้วสร้างความยิ่งใหญ่ให้เกิดในจิตใจเราได้ แล้วก็สวดมนต์ ไหว้พระ นั่งสมาธิ อธิษฐานในสิ่งดี ๆ ก็สบายใจ มีความสุขตามที่เป็นอยู่ประมาณนี้..อะ”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

“อย่างการสำนึกด้วยตนเอง มูลฐานของการทำความผิดทุกอย่าง ทุกชนิด ผมรู้แล้วว่า ผมเข้าใจ ผมเข้าใจแล้วว่า ก็คือการสำนึกได้ด้วยตนเองตามพุทธสุภาษิตพระพุทธเจ้าบอกไว้เนี่ยชัดเจนมากเลย การสำนึกได้ด้วยตนเองนี่..ผมกระทำความผิดนะครับผมมาติดคุก ผมถูกตัดสินโทษประหารด้วยความผิดจริง แม้กระบวนการที่ผมไม่เชื่อถือนัก อาจจะไม่ถูกต้อง ทำกับผมไม่ถูกต้อง แต่สำนึกนี้ภายใต้จิตใจของผมก็คือ เออ...ผมกระทำความผิด ผมก็สมควรแล้วที่จะถูกประหารชีวิต โทษผมก็ขนาดนี้แล้วเพราะว่าคดีของผมมันเป็นคดีที่สุดแล้ว ที่ใหญ่ที่สุดไม่มีโทษอื่นมาชดเชยมันได้ตามขบวนการของกฎหมายกำหนดไว้ ไม่มีโทษอื่นมา มาลดทอนโทษของผมแล้ว ผมก็สมควรแล้ว ด้วยสำนึก ด้วยสำนึกที่เกิดออกมาจากจิตใจจริง ๆ เจตนาที่บริสุทธิ์จริง ๆ ผมถึงทำทนายกับความตาย เออผมไปประหารที่เถอะริบพี่น้องผมไม่ต้องเคือครีอนมากอยุ่ดูแลผม ไม่ต้องห่วงผมอยู่แล้ว ให้มันจบ”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

“ก็โดยมาก โดยมากมันก็จะอิงกับพวกหลักพระพุทธศาสนา แต่ผมจริง ๆ ผมไม่ใช่เป็นคนทีศึกษาพวกเรื่องศาสนาสักเท่าไร ก็มันเหมือนมันอยู่ในชีวิตของเราอยู่แล้ว ตอนเด็ก ๆ อยู่กะตากะยายเขาจะพาทำบุญตลอด แล้วเราก็จะรู้ว่า อะไรคือดี อะไรคือชั่ว อะไรประมาณอย่างนี้ แค่นี้ครับ”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3

“มีผลมากครับ กำลังใจจากคนรอบข้างก็คือ โดยหลัก ๆ ก็คือครอบครัว จากลูก จากภรรยา แล้วก็จากแม่ แล้วก็จากพี่น้องครับ”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“ผมก็ไหว้พระ นั่งสมาธิ ผม ผม ผมไม่ค่อยทำเนตรงนั้น แต่ผมจะทำสมาธิกับตัวเองมากกว่าทุก ๆ ลมหายใจ ทุก ๆ วิธีก้าว เรามีสติ”

ยา ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5

“อยู่ได้ทำให้เรารู้สึกมีค่า ผมคิดว่าถ้าผมตายไป ถูกประหารไป ใ้อไบพวกนี้มันอาจจะไปอยู่ที่บ้านผม แปะไว้ให้ลูกผมดู หลานผมดู พ่อแม่ผมเห็น เออ..มันยังเรียนหนังสือ มีเอาไว้ให้ระลึกถึงกันผมคิดอย่างนี้ ถ้าผมไม่รอดนะ กะว่ามันเรียนไว้ ตรี โท เอก พ่อแม่ผมดีใจมากเลย คงนึกไม่ถึงนะว่าผม...(เงิบ ก้ม) พ่อแม่ผมตอนนี้อายุแปดสิบปีแล้ว ทั้งพ่อทั้งแม่ แก่มากแล้ว ยังอยู่ รอยุ่ และเค้า เค้ายังเป็นห่วงผม ทั้ง ๆ ที่ผมเป็นนักโทษประหารชีวิตที่ผมทำผิด เขายังกลัวว่าถ้าผมออกมาผมจะลำบาก ผมจะไม่มีอะไร เค้าแบ่งมรดกให้ผม แบ่งที่ดินให้ผม เลือกเอาจะเอาบ้าน เอาที่ดิน ออกมาเอ็งจะได้มีทุน จะได้ไม่ลำบาก เกิดพ่อแม่อยู่ได้ไม่ถึงเอ็งจะได้ไม่ต้องทะเลาะกัน”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“แต่ว่าอาจารย์เป็นครูข้างนอกมาก่อนนะ เป็นอาจารย์จริง ๆ ระดับเจ็ดแล้ว ก็ได้อาจารย์คนนี้แหละ ทุกวันนี้ผมยัง...ที่ผมมาถึงจุดนี้ผมนึกถึงเขาตลอด ผมเลยคำว่าคนที่สอนให้ความรู้ผม ผมจะนับถือเป็นอาจารย์หมด ทุกครั้งไม่ว่าวันสำคัญหรืออะไรก็แล้วแต่ ผมก็จะนึกถึงอาจารย์เหล่านี้ที่ช่วยให้เราเปลี่ยนมาได้ถึงทุกวัน ที่ผมมายืนพูดอยู่ตรงนี้ คืออาจารย์บอกว่า คือมองดูแล้วเราไม่ใช่คนร้ายขนาดไหน แต่ตอนนี้ศาลตัดสินมาแล้วเราก็ต้องยอมรับ”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“หลังจากศิษย์ผมก็อ่านหนังสือธรรมะ ศึกษาธรรมะนั่งสมาธิ ศิษย์จนผมไม่ต้องใช้ยาแล้ว ไม่ต้องกินยา คือยาฉีดเขาฉีดให้ครั้งเดียวแค่นั้นแหละ ผมนั่งสมาธิ พอใจมันเป็นสมาธิแล้วมันก็จะนิ่ง..อาการต่าง ๆ มันก็จะหายไป ผมก็อาศัยธรรมะ”

“ใช่ ใช่ ก็ต่อสู้กัน บางทีที่ใจเป็นสมาธิ ใจนิ่งอะไรแล้วนะ มันมีความคิดขึ้นมาว่า เอ๊ย..เราไม่กลัวตายแล้วนะ จริงไม่กลัวตายช่วงใจเป็นสมาธิเนี่ย มีคนถือมีดคาบมาบอกเราว่าจะตัดหัวให้หลุดแล้วนะถ้าไม่ลุกจากสมาธินี้ นาที่นั้นไม่ลุกแน่นอน เพราะว่าใจมันไม่กลัว ใจมันสว่างมันนิ่ง เอ้า ตัดก็ตัดไป หัวอย่างไรเราก็ตายอยู่ดีนะขออยู่กับสมาธิจนตาย”

กุล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

วิถีพุทธเป็นแนวทางที่สร้างความเข้าใจในสังขารทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้เห็นแจ้ง การได้ศึกษา ได้เรียนรู้จากตำราจึงก่อให้เกิดพลังในทางบวก โดยการนำพื้นฐานที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษสร้างความกระจ่างให้ตัวเองจนเกิดเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการก้าวข้ามภาวะวิกฤต

4) **คิดย้าด้านบวก** คือการคิดบวกเป็นส่วนสำคัญกับการสร้างสุขภาวะให้กับคนในยามที่ไม่สามารถคว้าจับความปรารถนาอันเกิดจากอัตตาส่วนลึกของภาวะจิตได้ อาจจะเป็นส่วนที่คาบเกี่ยวกับการยอมรับความเป็นจริงและความรู้สึกผิดที่เข้ามาคลุกเคล้าให้เกิดการคิดบวก ไม่ใช่คิดบวกในแบบทั่วไป ที่สร้างมุมมองให้จิตเกิดความเห็นต่างจากสิ่งโดยตรงกันข้ามกับสิ่ง

ที่เป็น ยกตัวอย่างการคิดบวกแบบต่างๆ ไป เช่น เมื่อต้องติดคุกก็คิดว่าดีเหมือนกันไม่ต้องมีค่าใช้จ่าย ไม่ต้องทำงาน อยู่ในคุกมีความปลอดภัย มีผู้คุมคอยดูแลยี่สิบสี่ชั่วโมง มีข้าวแกลงกินฟรี ไม่ใช่อย่างนั้น แต่การคิดบวกแบบผู้ต้องโทษประหารชีวิตเกิดจากการตกผลึกขององค์รวมแห่งความทุกข์ รันทด ความเจ็บปวด ความเศร้า ความกดดันต่างๆ ประคามที่บดบีบอารมณ์ความรู้สึกจนกระจายเป็น อนุแห่งความบางเบาอันพร่างพรูเข้าสู่จิตใจในยามไร้สิ่งยึดเหนี่ยวอย่างรุนแรงให้กลับเข้าสู่ครรลองของการยกระดับความสุขเข้าสู่จิตใจเพื่อความอยู่รอดและก้าวผ่านจุดนี้ไปให้ได้อย่างผู้แพ้ที่มี ภูมิคุ้มกันเพียงพอ ซึ่งเข้ามาในจิตใจในหลายรูปแบบอาจจะเป็นการให้กำลังใจตัวเอง การปลอบใจ ตัวเอง การระบายออก การมองสิ่งที่ทำร้ายจิตใจให้เป็นสิ่งที่งดงามและหยิบสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เกิด ประโยชน์กับตนเองให้ตนเองมีความสุข แม้แต่การยอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำการก่ออาชญากรรม การกระทำที่ก่อให้เกิดการเจ็บปวดและการกระทำที่มีเจตนาร้าย และก็ไม่เคยได้รับผลจากการ กระทำนั้น นั่นเท่ากับความ อยุติธรรม แต่เมื่อการก่ออาชญากรรมแล้วถูกจับกุมในครั้งนี้น่าเท่ากับว่า ได้รับความยุติธรรมแล้วด้วยสำนึกของตนเองอย่างเข้าใจและคิดได้จากจิตสำนึกส่วนลึกโดยไม่ โต้แย้ง การคิดบวกมีสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติภายใต้จิตสำนึกของการนำพาตัวตนก้าวผ่านด้วย จิตใจที่โปร่งเบา

“พอมีเวลาคุยเพื่อน ๆ ที่ตกอยู่ในสภาพเดียวกับเราที่หลายคนเขาไม่ทุกข์ ร้อนเขาไม่การะวนกระวายเหมือนเรา จึงทำให้หันมองตัวเองแล้วคิดว่าติดคุกก็เหมือนกันจะได้ เรียนหนังสือ ได้มีปริญญาไปฝากพ่อแม่พี่น้องได้รู้อะไรๆ มากขึ้น ไม่ถูกสิ่งยั่วยวนหลอกให้หลงไป ในทางที่ไม่ถูกต้องก็สบายใจ รู้สึกดีครับ”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

“ผมทำความรู้สึกพอผมเห็นคนใหม่เข้ามาด้วยความ ผมรู้สึกว่าเขาทุกข์ มากกว่าผมอีก เขาเป็นทุกข์มากกว่า ผมผ่านภาวะความทุกข์ตรงที่เขาเป็นมาแล้ว ผมก็เลยรู้สึกว่าเรา ไม่เหลือความทุกข์อะไรอีกแล้ว ไม่มีอะไร ไม่ต้องการอะไร ไม่มีหวังวันข้างหน้าพุงนี้ แค่อยู่อ.. วนนี้รอเขาประกาศเรียกชื่อหรือเปล่าแค่นั้นเอง มันก็เลย เป็นการเริ่มต้นให้ผมพูดคุยแล้วใจผมเริ่ม กว้างขึ้น มูลฐานของการทำความผิดทุกอย่าง ทุกชนิดผมรู้แล้วว่า ผมเข้าใจ ผมเข้าใจแล้วว่า คือการ สำนึกได้ด้วยตนเองตามพุทธสุภาษิตพระพุทธเจ้าบอกไว้ชัดเจนนมากเลย การสำนึกได้ด้วยตนเองนี้ ..ผมกระทำความผิดนะครับผมมาติดคุก ผมถูกตัดสิน โทษประหารด้วยความผิดจริง แม้ กระบวนการที่ผมไม่เชื่อถือนัก อาจจะไม่ต้อง ทำกับผมไม่ต้อง แต่สำนึกนี้ภายใต้จิตใจของผม ก็คือ เออ...ผมกระทำความผิด ผมก็สมควรแล้วที่จะถูกประหารชีวิต โทษผมก็ขนาดนี้แล้วเพราะว่า คติของผมมันเป็นคติที่สุดแล้ว ที่ใหญ่ที่สุดไม่มีโทษอื่นมาชดเชยมัน ได้ตามขบวนการของกฎหมาย กำหนดไว้ ไม่มีโทษอื่นมา มาลดทอนโทษของผมแล้ว ผมก็สมควรแล้ว ด้วยสำนึก ด้วยสำนึกที่เกิด

ออกมาจากจิตใจจริง ๆ เจตนาที่บริสุทธิ์จริง ๆ ผมถึงทำทายกับความตาย เอาผมไปประหารที่เกาะริบ ที่น้องผมไม่ต้องเดือดร้อนมากอยุ่ดูแลผม ไม่ต้องห่วงผมอยู่แล้ว ให้มันจบสิ้นไป”

เค ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

“ใช้ครับอยู่ในระเบียบ คือเราอยู่ในตรงนี้ เราต้องดำเนินชีวิตด้วย กฎระเบียบ กฎระเบียบเนี่ยเขามีมาเพื่อให้เราดำเนินชีวิตไปในทิศทางที่ถูกต้องอยู่แล้ว”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3

“ยอมรับว่า อย่างแนวคิดของผมนะครับต่อสู้คดีมาตั้งแต่ปี ๕๑ ถึงปี ๕๘ ก็รวมได้ ๗ ปีกับ ๔ เดือน เกือบ ๆ เจ็ดปีครึ่ง ผมก็มองว่า เวลาที่ผ่านมามันก็แป๊บเดียว มันไม่นาน หลังจากผมส่งฎีกาไปผมคอย ๕ ปี กว่าจะมาถึงวันที่ฎีกาตก ก็ผ่านมาแป๊บเดียว ผมก็คิดว่าคงอยู่ไปอีกเท่าที่ฎีกาตกก็คืออีก ๕ ปี มันก็คงจะไม่นาน ก็..ก็..ก็ คิดได้ตรงจุดนั้นว่ามันไม่นาน ปลอดภัยเรา”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4

“อะถ้าถึงคราวตายก็ต้องตาย ถ้าไม่ตายก็คงไม่ตาย เพราะว่าเราจะไปฝันไปบอกคนนั้น ไปบอกคนในห้อง ไปบอกเจ้าหน้าที่ว่า ผมไม่อยากตาย ผมไม่อยากตาย ไม่ได้หรอก อะ ถ้าทำอย่างนั้นผมว่าบั่นทอนสุขภาพตัวเองมากกว่า”

“ดีอะ ก็เหมือนการยื่นคุยกับกระจก มันได้ปลดปล่อย แต่ผมไม่ระบาย ให้ใครฟังนะ ผมระบายกับตัวเอง”

ยา ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5

“ได้ครับ ก็เหมือนกับผมเตรียมตัวทุกวัน นายเค้ามาเรียกผม ผมก็พร้อมที่จะเดินออกไป เพราะผมกะว่ามันสุดทางของผมแล้วผมมาถึงขนาดนี้แล้ว มันไม่มีอะไรที่จะแก้ไขผมได้แล้วใช้ครับ ก็เลยคิดว่าคงจะรอดยาก”

คม ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6

“วิธีก็คืออย่างที่ผมบอก ผมไปเจออาจารย์ที่คืออย่างที่ผมบอก แกก็ คือ เขาเป็นครูมาก่อน ผมเข้าใจว่าอาจารย์คนนี้ คือเขาจะมีวิธีปลดปล่อยจิตใจของเราให้เราต่อสู้ยังไง ยัง คุณคนอื่น ถ้าคนเราถ้าไม่หมดลมหายใจก็ต้องคืนรนต่อไปต้องต่อสู้กับชีวิต ถ้าเรามัวแต่ไปคิดไปอะไร อยู่มันจะไม่ช่วยอะไรเรา ถ้าวันนี้เรายังมีลมหายใจอยู่ต่างหากสำคัญที่สุด คนเรามันสำคัญตรงที่ลมหายใจ ถ้าเราไม่มีลมหายใจเราก็ไม่มีความสำคัญอะไรแล้ว เพราะมันใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้ คำนี้ครับคำที่บอกว่าเรายังมีลมหายใจอยู่ที่ทำให้หลุดพ้นตรงนี้ ผมเชื่อว่าคำนี้ครับ คำว่าลมหายใจต่างหาก”

“ครับ ก็คือทำให้เราถูกขี้มามาคิดว่า อะ ถ้าเรายังมีลมหายใจทำให้เราต้องกินข้าว เราต้องทำ เราต้องไป เราต้องมา เราต้องใช้ชีวิต ถ้าเราไม่มีต่อนั้นเราไม่ต้องคิดแล้ว อาจารย์บอก ผมก็เลย อืม อาจารย์เข้าทำคำนี้ คำว่าลมหายใจ ที่ทำให้ผมอยู่ตรงนี้ ผมก็คิดว่าลมหายใจนี้แหละครับ”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

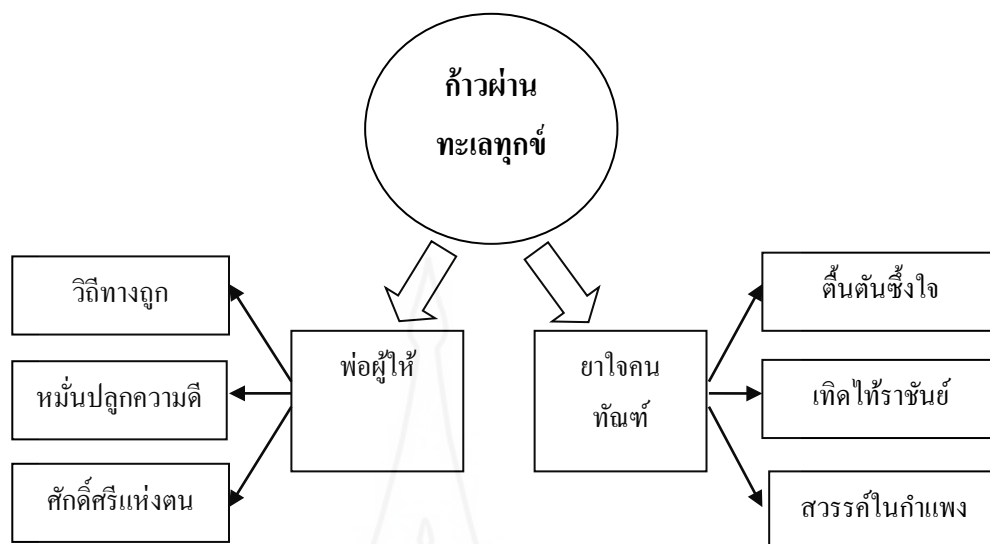
“เรามองการกระทำของเราที่ผ่านมานับว่าผมเกรมมาก เมื่อคิดได้ก็สมควรที่จะถูกลงโทษตายก็ไม่ใช่เป็นไร ดีเหมือนกันจะได้ไถ่บาปที่เคยก่อไว้ คิดได้อย่างนี้แล้วรู้สึกดี อะ มันโล่งบอกไม่ถูก ทั้งความหนักที่แบกไว้แบบไม่เหลือเลยนะ”

ภูธ ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

ดังนั้นการที่ด้านกายภาพก้าวถึงแก่นของการค้นพบต้องเกิดจากจิตวิญญาณ เมื่อจิตวิญญาณรับรู้และเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ มีภาพแห่งความเป็นอนิจจังให้เห็นอย่างชัดเจน พร้อมทั้งสร้างสภาวะแรงดึงดูดให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นสภาวะแรงดึงดูดในด้านดี จะทำให้วิกฤตต่างๆสลายไป เกิดมิติแห่งความอึมเอบในจิตใจ เช่น การสร้างสภาวะแรงดึงดูดว่าได้รับพระราชทานอภัยโทษแน่นอน หรือการนั่งสมาธิแล้วเกิดสภาวะแรงดึงดูดในการแผ่เมตตาจิต มองด้วยนามธรรมว่าได้มุ่งมั่นสร้างกุศล เป็นต้น เมื่อสิ่งเหล่านี้เกิดการดึงดูดไว้ในจิตใจ ราศีมลทินใดก็ทะเลวงใจแห่งความต้องการนี้ไปไม่ได้ ทำให้เส้นทางแห่งทุกข์ที่ตัดผ่านก็ตีบตันไม่สามารถถล่มกลายจิตใจได้อีกต่อไป

2.4 ก้าวผ่านทะเลทุกข์

ไม่มีหอรอกที่สายฝนจะหลังกระหน่ำมีดฟ้ามัวดินตลอดกาล ไม่มีหอรอกที่แสงแดดจะแผดจ้าไม่เลิกรา ไม่มีหอรอกที่ความหนาวเหน็บจะรุมเร้าตลอดกาล ทุกสรรพสิ่งในจักรวาลย่อมเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป หลังจากที่เราเข้าใจ เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่กับสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ นั่นคือ โทษประหารชีวิต ทำให้มีประสบการณ์แห่งการค้นพบอันยิ่งใหญ่ ได้หยั่งถึงสัจธรรมที่ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมอยู่ที่ใจ สิ่งที่เราเข้ามาทำให้เป็นทุกข์หรือสุขนั้น แท้ที่จริงแล้วหาใช่สิ่งนั้นดังที่เข้าใจเห็นดีเห็นพ้องมาตลอดไม่ แต่กลับเป็นทั้งสุขและทุกข์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตล้วนอยู่ที่จิตวิญญาณที่ปยุชนทั่วไปเรียกว่า “จิตใจ” ทั้งสิ้น

ภาพที่ 4.5 ก้าวผ่านทะเลทุกข์

จากภาพที่ 4.5 เมื่อเกิดความระลึกได้ในสรรพสิ่งที่ทำให้มีสภาวะแสงแห่งการรู้แจ้งในการก้าวผ่านและสำนึกตนจึงเกิดความต้องการตอบแทนกับสิ่งที่มีส่วนให้เกิดการก้าวผ่านภาวะวิกฤตและดำรงตนอยู่กับปัจจุบันได้ด้วยสำนึกอันแท้จริง โดยพบการตอบแทนใน 2 รูปแบบ ได้แก่

2.4.1 พ่อผู้ให้

เพราะประเทศนี้มีพ่อเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรปกเกล้าปกกระหม่อมเหล่าพสกนิกรทุกหย่อมหญ้าให้ประสบแต่ความสงบร่มเย็น ไม่ว่าลูกๆของพ่อจะเป็นใคร พ่อหยิบยื่นความรัก ความปรารถนาให้อย่างเสมอเหมือนและเท่าเทียม แม้แต่ลูกๆที่พลาดผิดพ่อยังทรงโปรดอภัยโทษให้เสมอมา ทำให้เกิดความละอายในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไปอย่างไม่น่าให้อภัย เมื่อได้รับพระเมตตาอันสิ้นพันผู้ให้ข้อมูลจึงตั้งปณิธานกับตัวเองในการตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณที่จะใช้ชีวิตต่อไป ซึ่งมีความสำคัญในการตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณใน 3 ประเด็น ดังนี้

1) **วิถีทางถูก** คือ การตั้งปณิธานด้วยความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวว่า จะขอนำพาชีวิตที่ยังมีลมหายใจไม่ว่าท้ายที่สุดแล้วจะต้องถูกประหารชีวิตหรือไม่ ก้าวเข้าไปในทิศทางที่ถูกต้อง ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม คุณธรรมและกฎหมายบ้านเมือง

“ผมจะตั้งมั่นในศีลธรรม มีคุณธรรมและเคารพกฎหมายบ้านเมือง”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

“ผมอยากเอาความผิดนี้ไปถ่ายถอดนะ เพื่อเป็นการสอน เป็นตัวอย่างที่

ผิดนะ”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

“ผมเชื่อว่าเวลานี้นะ มันหมุนอยู่ตลอดเวลา มันมี..วิธีการของมัน มันมีกิจกรรมของมันอยู่ตลอดเวลา มันเคยหยุด ณ ปัจจุบันเนี่ย ระหว่างที่ผมกำลังว่ายน้ำกลับไปที่เนี่ย ผมถือว่าตัวเองอยู่กลางทะเลกำลังว่ายน้ำกลับเข้าฝั่ง มันมีระยะเวลาและระหว่างนี้มันก็อยู่กับการเรียนรู้ เรียนรู้ชีวิต ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมพัฒนาตัวเองให้ดีที่สุด”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

เชษฐ ก็เช่นกันแม้เขาจะยังรับโทษประหารชีวิตอยู่ที่ตั้งใจแน่วแน่แล้วว่า ไม่มีสิ่งใดในชีวิตนี้จะบันดาลความสุขให้มนุษย์เท่ากับการได้เดินทางถูก

“ก็ ก็รู้ได้ว่าการใช้ชีวิตที่พัวพันอยู่กับความไม่ถูกต้องมีแต่ความทุกข์ เป็นเป้าหมาย แต่เราไม่รู้เราคิดว่า เออ มีเงินใช้ ก็ ก็มีความสุขแล้ว แต่ใจลึกๆเราวิตกตลอด ผิดกับการอยู่ในคุกที่เพียงเราเตือนตัวเองไว้ทุกเวลาว่าอย่าทำผิดกฎระเบียบของเรือนจำก็รู้สึกได้ถึงความสะดวกสบาย ผมจึงรู้ว่าก้าวทางถูกตามที่สังคมต้องการดีที่สุด”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“ถ้าผมออกไปโลกข้างนอกอีกครั้งหนึ่งนะ สิ่งแรกที่ผมคิดคือ ไปบวชให้แม่ ผมคิดถึงพระถึงอะไร เรานับถือศาสนาพุทธนะมันก็คืออยู่อย่าง ยังไงผมก็จะไปบวชให้แม่ ยังไงผมก็ไปบวช คิดอยู่อย่างเนี่ย ผมบางที่โทรหาญาติ ได้คุยกับคนนั้นคนนี่เขาก็ดีนะ เขาก็ให้กำลังใจผมเดียวจะเป็นเจ้าภาพให้ โอ้...อย่างงั้นผม..ผ..ม”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“ชีวิตผม คือชีวิตพระราชทานนะพี่ พ่อแม่ได้เสียลูกชายแล้วคุณนั้นไป แล้ว คนที่เป็นอยู่ต้องก้าวอยู่บนแนวทางที่ถูกต้องทุกด้านเท่านั้น”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“เราติดคุกนี้เราซึ่งเลยละ ไ้ที่ผ่านมานั้นสอนเราให้รู้ รู้อย่างลึกๆว่าชีวิตต่อไปต้องทำอะไร อันนี้ถ้ายังไม่รับรู้ก็เสียชาติเกิดแล้วครับ”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“ถึงขนาดนี้แล้วผมคิดว่าถูกคิดมันชัดเจนแล้ว ต้องใช้คำว่าเกินพอ ความไม่ถูกต้องทั้งหลายคือศัตรูอันดับหนึ่งของผม ทำสิ่งที่ถูกที่ควรอย่างเดียว”

กูด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8

การมุ่งมั่นที่จะดำเนินชีวิตตามแนวทางที่ถูกต้องของบรรพชนของผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดความปิติและสุขใจ เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในมโนสำนึกระลึกได้เพื่อนำพาตัวตนก้าวข้ามอุปสรรคทั้งปวง มีความมุ่งมั่นในการปลูกต้นกล้าแห่ง

ความถูกต้องดีงาม ไม่ใช่เฉพาะตัวเองเพียงผู้เดียว แต่ยังมีความตั้งใจที่จะนำสิ่งที่ดี ๆ ไปแบ่งปันให้คนอื่นใกล้ตัวและสังคมรอบข้างด้วย

2) **หมั่นปลูกความดี** คือ การตั้งมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบสัมมาอาชีพ ตอบแทนบุญคุณของแผ่นดิน เพื่อให้สมกับที่ได้รับ ความหลุดพ้นจากทุกข์อันหนักหนา สิ้นหน้อมนำสิ่งดี ๆ มาใช้กับชีวิต รู้แล้วว่าสิ่งดีสิ่งไม่ดีมันมีผลกับชีวิตอย่างไร พร้อมกับอุทิศตนช่วยเหลือสังคมตามความสามารถ

“แน่นอนครับที่ ผมยังมีพ่อแม่ พี่น้องที่เฝ้าคอยผมอยู่ ผมทำให้เขาเสียใจ และอับอายมาแล้ว ภายภาคหน้าหากบุญมีพอได้ออกกลับไป ผมจะเอาความดีที่สังคมยอมรับเป็นที่ตั้ง”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

“ผมเริ่มสนใจการเรียน สมัยผมรับราชการเป็นนักกีฬาผมเรียนฟรีทุกมหาวิทยาลัยเลยครับ แต่ผมไม่รู้สึกรู้สึกที่จะเรียน ไม่รู้จะเรียนไปทำไม มีหน้าที่การทำงานอยู่แล้ว มีเงินเดือนมีอะไรพร้อมแล้ว งานการมีความพร้อมไม่รู้จะเรียนไปทำไม แต่หลังจากที่ผมได้รับพระราชทานอภัยโทษนี้ ผมความรู้สึกหนึ่งคือผมอยากเรียนครับ ตอนนั้นก็กำลังเรียนอยู่ครับ ตอนนี้อยากเรียนศาสนาและปรัชญา เรียนพุทธศาสตร์ ก็เป็นแนวทางที่มีบุคลากรน้อยในสายนี้ซึ่งมันเหมือนถ้าไป องค์กรุณกลับใจครับใน ความรู้สึกผิดของตัวเองนี้ ในความสำนึกผิดของตัวเองนี้ มันเหมือน มันเหมือนองค์กรุณจริง ๆ เทียบเคียงแล้วมันคล้ายองค์กรุณ ถึงผมจะทำได้ไม่ใช้อย่างองค์กรุณหรอก แต่ผมคิดว่าที่จะมีโอกาสได้ทำให้กับสังคมหรืออะไร ผมอยากทำแบบนี้ ผมอยากเป็นครูแล้วตอนนี้”

เด ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

“เพื่อกลับไปเป็นบุคลากรของสังคมให้ดีที่สุด และก็ให้เป็นตัวอย่างแก่ลูกหลาน กับบุคคลภายนอกกับ กะสังคมรอบนอกที่มันกำลังยุ่งเหยิงวุ่นวาย”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

“อยู่ห้องประหารฯก็เหมือนพระนาคครับ แก่เราคิดดีก็ดีแล้ว ทีนี้เราจะมี ความคิดดีคงทนตลอดไปหรือไม่ ซึ่งผมตั้งใจทำให้ตลอดชีวิตหากรอดตายไปได้”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“ไม่ละครับ พอกันที่สำหรับความ โลกความไม่ดีต่างๆ ที่คู่ชีวิตความ โลกตัวเดียวทำให้ผมทำสิ่งไม่ดีได้อย่างไม่ละอายใจต้องติดคุกยาวเลย ติดคนเดียวในคุกไม่พอ พ่อแม่ญาติพี่น้องนอกคุกยังต้องมาติดคุกกับเราด้วย เขาติดคุกใจในที ดีไม่ดีคนข้างนอกที่รักเราอาจจะติดคุกจนทุกข์มากกว่าเราด้วยซ้ำ”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“ผมคิดว่าถ้าผมตายไป ถูกประหารไป ใ้ไปพวกนี้มันอาจจะไปอยู่ที่ บ้านผม แปะไว้ให้ลูกผมดู หลานผมดู พ่อแม่ผมเห็น เออ..มันยังเรียนหนังสือ มีเอาไว้ให้ระลึกถึงกัน ผมคิดอย่างนี้ ถ้าผมไม่รอดนะ กะว่ามันเรียน โวย ตรี โท เอก พ่อแม่ผมดีใจมากเลย คงนึกไม่ถึงนะว่า ผม...(เงิบ ก้ม) พ่อแม่ผมตอนนี้อายุแปดสิบปีแล้ว ทั้งพ่อทั้งแม่ แก่มากแล้ว ยังอยู่ รอดอยู่ และเค้า เค้า ยังเป็นห่วงผม ทั้ง ๆ ที่ผมเป็นนักโทษประหารชีวิตที่ผมทำผิด เขายังกลัวว่าถ้าผมออกมาผมจะ ลำบาก ผมจะ ไม่มีอะไร เค้าแบ่งมรดกให้ผม แบ่งที่ดินให้ผม เลือกอจะเอาบ้าน เอาที่ดิน ออกมา เอ็งจะ ได้มีทุน จะ ได้ไม่ลำบาก เกิดพ่อแม่อยู่ได้ไม่ถึงเอ็งจะ ได้ไม่ต้องทะเลาะกัน”

ดม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

“ผมทบทวนตลอดว่าเราทำความไม่ดีมามากเท่าไร แล้วเราจะสร้าง ความดีได้อีกมากเท่าไรถึงจะลบล้าง ได้จะเท่าไรก็ต้องทำ ทำเพื่อลบล้าง”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“อาชีพประกอบสุจริตพออยู่พอกิน ผมคิดว่าที่บ้านผมก็มีที่ทางให้ทำไร ทำสวนเลี้ยงชีพได้”

กูด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8

กล่าวได้ว่าเมื่อผู้ให้ข้อมูลหลักเกิดสำนึกในการปลุกความคิด สิ่งก็ตามมา คือการมีจิตใจที่จดจ่ออยู่กับสิ่งที่ตั้งใจนั้น ไม่มีสิ่งใดจะเข้ามาบั่นทอนให้ความมุ่งมั่นสร้างความคิดนี้ หลุดพ้นไปจากความตั้งใจและแนวปฏิบัติได้ ผลที่ตามมาคือการก้าวสู่ความหลุดล่งจากทุกข์ที่เกาะ กินใจ

3) ศักดิ์ศรีแห่งตน คือ การเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นตัวตน ที่แม่ครั้ง หนึ่งจะก้าวพลาดพลัดหลงไปในความเลวร้าย ถูกสังคมตราหน้าว่าเป็น “ไอ้ฆาตกร” “ไอ้คนคน” “ไอ้จู้จุก” และอีกสารพัดคำเหยียดหยัน แต่ด้วยศักดิ์ศรีอันยิ่งใหญ่จะไม่นำคำเหยียดหย่าเหล่านั้นมา ทำลายปณิธานที่ตั้งไว้ จะไม่ต่อต้านสังคมในรูปแบบที่ผิดๆ แต่จะสำแดงให้สังคมได้เห็น ได้รู้ว่าถึง จะเป็นเศษเดนมาก่อนก็ทำสิ่งที่ถูกต้อง ทำสิ่งที่ดีได้ จะกอบกู้ศักดิ์ศรีให้สังคมยอมรับให้ได้

“อ ไม่กลัวครับ ผมไม่กลัวคำพูดคน สักวันเขาต้องเห็นว่าเราผิดได้ก็ทำ ถูกได้ อันนั้นต้องใช้เวลาที่ไม่เป็นไร เราต้องทำให้ได้เพื่อลบคำพูดและการมองเราในทางไม่ดีของ คน”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

“ผมมาถึงจุดนี้ได้ ไม่มีอะไรที่ผมจะต้องกลัวอีกแล้ว เมื่อก่อนคำว่าความ มีศักดิ์ศรีคือการสู้ชีวิตด้วยลำแข้งเพียงอย่างเดียว แต่ตอนนี้ผมรู้แล้วว่ามันมีอะไรอีกมากมายที่คนเรา

จะมีศักดิ์ศรี โดยไม่จำเป็นต้องรวย สำหรับผมอย่างน้อยจะนำความรู้ที่ได้ร่ำเรียนขณะต้องโทษและประสบการณ์ชีวิตไปชี้แนะให้กับคนรุ่นหลัง โดยทำสิ่งดีๆแบบไม่ต้องการผลตอบแทน ขอแค่มีข่าวกินไปวันๆก็พอ เท่านั้นผมก็ภูมิใจในความเป็นตัวเองแล้ว”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 2

“มัน มัน ผม ผมจะเรียกว่าอะไรล่ะ มันเหมือนผมเลือกมาตรงนี้แล้วนะ มันเหมือนผมเลือกมาตรงนี้แล้ว ผมเสียดายกับสิ่งที่ผมได้กินมาแล้วคือศักดิ์ศรีของผม ผมเลือกมาตรงนี้แล้ว แต่ถามว่าเสียใจมั๊ย ผมต้องเสียใจอยู่แล้ว แล้วถามว่า ณ ปัจจุบันนี้ว่าคุ้มกันมั๊ย ผมตอบเลยว่าไม่คุ้ม คือบางอย่างมันแค่นิดเดียว ความคิดมันบดกันนิดเดียว มัน มัน เปลี่ยนชีวิตผิดพลาดได้มหาศาลเลย”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 3

“เหมือนที่บอกว่าทำดีตลอดชีวิตคือความหมายคำว่าศักดิ์ศรีของผม”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 4

“สมมติว่าเขาถามว่าเมื่อไหร่กลับ ถ้าผมตอบว่า เอ๊ย ไม่รู้เหมือนกัน นั่นแหละคือสร้างทุกข์ให้ตัวเองแล้ว บางทีผมก็คิดเข้าไปกับญาติเหมือนกัน ผมบอก เอ๊ยไม่น่ากินสองสามปี ผมพูดอย่างนี้ตลอด”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 5

“ใช้ครับ ผมคิดว่ามันเป็นสัญญาณที่ดี ทั้ง ๆ บางคนก็พูดกับเรา ถ้าเราเชื่อเขาเนี่ย ป่านนี้เราก็ไม่มีอะไรสักอย่างเลยเวลาผ่านไป ผมลงมาเค็ดขาด ผมมีเอกสารเต็มเลย ธรรมะ ตรี โท เอก อบรมโทษสูง”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 6

“สำหรับผมเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้นครับ ถ้าคนที่คิดได้นะ ถ้าคนที่คิดไม่ได้ก็มี ผมมองคุณแล้วแต่ผมไม่ได้เอาเป็นตัวอย่างก็เท่านั้น มีอีกหลายกลุ่มหลายคนก็คิดแล้วก็ได้ไม่ได้แก้ไข สำหรับผม ผมถือว่าผมแก้ไข”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 7

กุล เป็นผู้ที่เข้าใจการมีอยู่ของชีวิตตามความเป็นจริง ซึ่งต้องรวมกันเป็นองค์ภาพพบกับสรรพสิ่งตลอดเส้นทางที่ก้าวผ่าน ดังนั้นเขาจึงรู้ว่าตัวตนที่จะเติมแต่งให้กลมกลืนสู่เบื้องลึกแห่งจิตวิญญาณได้นั้นต้องมาจากข้างใน มาจากความเข้าใจ มาจากการสดับเสียงของความเงียบที่ปราศเตือนให้มีสติ เพื่อขับพลังแห่งความถูกต้องออกมาหลอมละลายความหยาบในจิตใจให้สลายไป

“มองความไม่ดีแต่หันหลังมัน มัน ไม่มีศักดิ์ศรีหลงเหลือเลยนะ มีทางเดียวคือกอบกู้มันขึ้นมาทำให้มีประโยชน์ให้สังคมเขายอมรับเราให้ได้ คิดดีๆสังคมคงไม่ใจร้ายกับเราจนไม่ให้โอกาสเหมือนที่กลัวๆกันนะ”

กุล ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

กล่าวได้ว่าการเป็นผู้ที่เข้าใจการเมืองของชีวิตตามความเป็นจริง ซึ่งต้องรวมกันเป็นองคาพยพกับสรรพสิ่งตลอดเส้นทางที่ก้าวผ่าน ดังนั้นเขาจึงรู้ว่าตัวตนที่จะเติมแต่งให้กลมกลืนสู่เบื้องลึกแห่งจิตวิญญาณได้นั้นต้องมาจากข้างใน มาจากความเข้าใจ มาจากการสดับเสียงของความเจ็บที่ปรา่เตือนให้มีสติ เพื่อขับพลังแห่งความถูกต้องออกมาหลอมละลายความหยาบในจิตใจให้สลายกลายเป็นความมีศักดิ์ศรีที่ตัวตนภูมิใจ

2.4.2 ยາใจคนทัศน์

คือการเกิดสำนึกทางจิตใจด้วยอารมณ์ความรู้สึกที่ยิ่งใหญ่อันไม่อาจนำสิ่งใดมากล่าวอ้างให้เทียบเท่าได้ ด้วยเพราะชีวิตจะมีโอกาสได้มีลมหายใจอีกต่อไปหรือไม่ก็อยู่ที่อกัยโทษจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเท่านั้น ในผืนแผ่นดินไทยไม่มีใครที่จะยกโทษอันหนักหนาสาครรจ์ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักถูกศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตนี้ได้ แต่พ่อไม่เคยปล่อยให้ข้ามผ่านพ่อไม่เคยปล่อยให้ความหวังของผู้พลาดผิดเหือดแห้ง ยามที่ผู้ให้ข้อมูลหลักร้างไร้ฟางๆให้ยึดเหนี่ยวก็มีเพียงพระเมตตาของพ่อนี้แหละเป็น โอสถอันสุดแสนวิเศษให้ได้ฟื้นคืน รวมถึงพ่อแม่ญาติพี่น้องบุคคลใกล้ชิดที่คอยดูแล ส่งกำลังใจให้ตลอดที่ต้องโทษ แบ่งได้เป็น 3 อารมณ์ความรู้สึกได้แก่

1) **ตื่นตันซึ่งใจ** คือ อาการที่เกิดความสำนึกในทุกสรรพสิ่งที่เป็นกำลังใจ เป็นพลังให้สู้กับวิกฤต เป็นแรงบันดาลใจให้ก้าวเดินไปตามแนวทางที่ถูกต้อง และทำให้มองเห็นสิ่งที่ผ่านมามีเป็นบทเรียนที่ยิ่งใหญ่จนกล่าวอ้างได้ว่าไม่มีบทเรียนใดจะยิ่งใหญ่เท่านี้อีกแล้ว เป็นสำนึกที่ออกมาจากกันบึ้งของหัวใจ ซึ่งยากที่ผู้ใดจะเข้าใจได้ลึกซึ้ง สำนึกในความอดทน รอคอยดูแล ให้กำลังใจของพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ลูกเมีย เป็นอาการที่ตื่นตันใจ เป็นความปีติภายในอันนำมาซึ่งการมีตัวตนอันแท้จริง

“พูดอย่างไรละ ผมก็พ่อแม่ พี่น้อง สิบหกปีทางบ้านไม่เคยทิ้ง พี่สาวดูแลส่งเงินให้ใช้ตลอด ไม่รู้ว่าตื่นตันหรืออะไร แต่เมื่อพ่อแม่พี่ๆมาเยี่ยมทีไร ผมได้แต่เหมือนกับเสียใจนะครับ นอนเห็นหน้าพวกเขาแล้วอดน้ำตาไหลไม่ได้”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

“ให้ท่านมีอายุยืนต่อมา ยืนต่อมา ซึ่งแม่ผม มีผมอยู่มาได้ แม่ผมต้องนอนดมออกซิเจนนะครับ ระหว่างที่ผมต้องโทษประหาร แม่ผมต้องนอนดมออกซิเจน พอ..ผมก็ให้

กำลังใจ เราต่างคนต่างให้กำลังใจกัน ทั้งแม่และผม”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

“เขาไม่มีคนดูแล แม่ผมเนี่ยมันก็เหมือนเป็นอะไรที่ฝังใจผมเหมือนกัน ว่าเขาไม่ได้มี คือพูดง่าย ๆ เหมือนกับผมนี้แหละ เขาก็ไม่ได้มีคู่ชีวิตเป็นเรื่องเป็นราวเป็นคนี่สร้างครอบครัวไปกันจน ออ...เออ...ถึงเขาเรียกอะไร ประสบความสำเร็จในชีวิตคู่ประมาณอย่างเงี้ย เหมือนกับเขาอะ โดดเดี่ยว พอโดดเดี่ยวปุ๊บนี้ มันก็จะเกิดความอ่อนแอ จากสภาพแวดล้อมสังคมนี้ ที่มันมีเข้ามาทุกวันนี้ เขาก็จะเป็นผลกับแม่ผม แล้วผมก็โตมาด้วยความสงสารเขาด้วย ก็คือฝันอยากจะทำให้เขาอย่างน้อยมีความแข็งแกร่งนะ ความแข็งแกร่งในตัวเองประมาณนั้นนะ แล้วผมก็เอาสิ่งนั้นมาปรับเข้ากับตัวเองจน จนบางครั้งมันทำให้ผมแข็งแกร่งจนกร้าวไปนิดหนึ่ง แข็งแกร่งจนกร้าวไปนิดหนึ่งเพราะอยากจะปกป้องแม่จากสังคม แต่คือบางครั้งเราก็คือเขาเรียกอะไร ไปชนกับสังคมแทน”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

“ทุกวันนี้ทั้งลูกเมีย ญาติพี่น้องทำให้ผมอยู่ได้ ก็ต้องดูแลเขาตอบแทน”

เชษฐ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“สมมติว่าเขาถามว่าเมื่อไหร่กลับ ถ้าผมตอบว่า เอ้ย ไม่รู้เหมือนกัน นั่นแหละคือสร้างทุกข์ให้ตัวเองแล้ว บางทีผมก็คิดเข้าไปกับญาติเหมือนกัน ผมบอก เอ้ย ไม่น่าเกินสองสามปี ผมพูดอย่างนี้ตลอด”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“แน่นอน คิดขึ้นมาผม ผมน้ำตาวัน คือเราทำให้คนอื่น คนที่เขาเอาใจ ช่วยเรา ดูแลเรา พ่อแม่ เขามาเหนื่อย มาทุกข์ มันยิ่งกว่าเราเสียอีกนะพี่ พี่น้อง โอ ...สิบห้าปีแล้วนะพี่.....”

คม ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6

“โอเคคิด มันคิดถ้าถึงเรา เราจะทำอย่างไร ลูกเมียที่อยู่ข้างนอกจะทำอย่างไร ถ้ามีปัญหาเราจะแก้ยังไง เพราะเราอยู่ในที่ตรงนี้ หนทางแก้เราจะทำยังไง คิดต่าง ๆ นา นา แม่ที่แม่บุญธรรมที่มีอยู่ เค้าก็อายุมากแล้ว คือเค้าไม่รู้มาก่อนว่าเราทำผิดตรงนี้ แล้วจะทำยังไง”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 7

“แม่กับพี่สาวครับ ไม่ว่าเราจะตกอยู่ในสถานภาพไหน ไม่เคยทิ้งเรา ดูแลเราตลอด”

กุล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 8

จะเห็นได้ว่าประเด็นต้นตอบึงใจของผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นการเกิดความ

ความสำนึกตื่นตันในส่วนลึกกันบึ้งใจที่มีต่อผู้อยู่เคียงข้าง นับเป็นผู้มีพระคุณอันมหาศาลที่มีส่วนช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลก้าวข้ามผ่านภาวะวิกฤตไปได้

2) **เกิดให้ราชันย์** จากการศึกษาทำให้ผู้วิจัยพบจิตวิญญาณแห่งความจงรักภักดีสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เกิดกับผู้ให้ข้อมูลหลัก อาการที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเกิดความสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เป็นสำนึกที่ออกมาจากกันบึ้งของหัวใจ ซึ่งเป็นความหยั่งลึกตกตะกอนอยู่ส่วนลึกภายในจิตใจ จากผู้ที่ไม่เคยมีความคิดที่จะเดินตามเบื้องพระยุคลบาทเมื่อได้รับพระเมตตาอันยิ่งใหญ่ทำให้มีแนวคิดที่ต้องการทำดีโดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน

“ผมอธิษฐานให้ได้รับอภัยโทษ มันมีส่วนอย่างมากกับตรงนี้ เหมือนกับเราทุกข์สุดๆแล้วมีสิ่งที่มาให้เป็นที่พักมันมีกำลังใจขึ้นมาทันทีเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ด้วย เป็นชีวิตที่ได้เกิดใหม่ ด้วยบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมตั้งใจศึกษาหาความรู้เพื่อออกไปทำสิ่งดีๆตามวิถีที่ ที่ พ่อหลวงแนะนำและเป็นแบบอย่าง ครับ”

เกริก ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

ชีวิตที่ฝ่าผ่านด่านแห่งความตายมาได้ด้วยพระบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สิ่งที่ยิ่งใหญ่และติดอยู่ในหัวใจคือการดำเนินชีวิตตามรอยเท้าของพ่อ

“อยู่เค็ดขาดนี้ผมก็มีสิทธิ์ที่จะทำทูลเกล้าฯ ถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมก็ทำไปตามสิทธิ์โดยที่ไม่ได้คิดอะไร โดยที่ไม่ได้คิดอะไร เพราะมีหนทางเดียวที่ผมจะทำตามสิทธิ์ที่ผมจะทำได้ ทำให้ผมรอดชีวิตได้ ผ่านไปได้ปีหนึ่งอยู่มาวันหนึ่ง ทูลเกล้าฯของผมตกมา ให้ลดโทษ ให้ลดโทษจากประหารชีวิตเหลือตลอดชีวิต โอ้..ผมความรู้สึกที่เกิดขึ้นความรู้สึกที่ผมเกิดขึ้นผมเหมือนคนมีชีวิตใหม่จริงๆ ครับ วิธีคิดก็ใหม่ แม้แต่การปรับตัวของตัวเองก็ใหม่ คิดต่อเพื่อนก็ใหม่ เหมือน มันเหมือนคนที่เหมือนคนเกิดใหม่จริงๆ ผม.. โอ้ ผมเห็นลาย ลายเซ็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โอ้..ผม ผมอยากจะถ่ายซีล็อกเก็บไว้กราบไหว้ทุกวันเลยครับ ผม ในพระปรมาภิไธยของท่าน ผม ลายเซ็นของท่านจริง ๆ ไม่ใช่ของปลอม ไม่ใช่กระดาษซีล็อกเป็นลายเซ็นของท่าน ผมเห็นแล้ว ผมรู้สึก โอ..ผมได้ชีวิตใหม่ ผม ผมให้..ท่านเหมือนเป็นพ่อคนใหม่ของผมเลย ซึ่งแต่ก่อนผมก็เคารพโดยตามสถานะประชาชน แต่ แต่หลังจากผมได้รับอภัยโทษโดยทูลเกล้าฯ เฉพาะบุคคลแล้วความรู้สึกมันยิ่งใหญ่นั่นมากครับ มันยิ่งใหญ่นั่นมากครับ มันยิ่งใหญ่นั่นมากครับ ยิ่งใหญ่ซึ่งหาที่เปรียบไม่ได้จริงๆ ผมได้รับทูลเกล้าฯ เหลือตลอดชีวิต คนที่ ผมรู้สึกได้ว่า ผมเกิดใหม่ครับ ผมเป็นคนเกิดใหม่ เป็นชีวิตพระราชทาน ผมก็แนวความคิด แนวความคิดในด้าน...ด้าน ผิดมันหายไปหมดเลย มันรู้สึกหายไปหมดเลย มันรู้สึกอยากเป็น เอ... อยากเป็น ชีวิตที่เหลืออยู่นี้ อยากเป็น อยากทำดีข้างขี้นมันจะเป็นอย่างไร มันเป็นแบบไหน ตามรอย ถึงทำไม่ได้แบบพระ

เจ้าอยู่หัวแต่...ก็รู้สึกอยากทำอีกหลายอย่างที่มันเป็นเรื่องดี ที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องผิด ที่จะ อยากเป็นต้นแบบ อยากเป็นอะไร อยากเอาความผิดของตัวเอง ไปสอนเยาวชนคนรุ่นหลังว่า เอ.. โอกาสที่เราเสี่ยงกับความผิด เป็นอย่างนี้นะ เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ได้”

เด ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 2

“หากให้นำแบบอย่างการใช้ชีวิตผมขอนำแบบอย่างการใช้ชีวิตต่างๆแบบพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวครับ”

พล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 3

“ครับ ผมก็มีความคิดว่าหากรอดไปได้ชีวิตที่เหลือจะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงไปใช้ซึ่งผมมั่นใจว่าอยู่ได้สบายๆ”

เชษฐ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

“ผมอาศัยพระราชทานอภัยโทษจากพ่อหลวงอย่างเดียว ก็ได้แต่สำนึกนะ คิดอยู่ในใจต้องทำให้ได้ตามที่พ่อหลวงได้เป็นเยี่ยงอย่าง”

ยา ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 5

“ครับ การพึ่งบารมีในหลวง ผมขอให้ได้อภัย ขอให้..ผม โชคดีมากได้ทูลเกล้าฯ ครับ ผมได้ทูลเกล้าฯที่ยื่นไปกรณีพิเศษ แล้วได้คนเดียวด้วย ผมก็คิดว่าโอ ในหลวงท่านมาค้นชื่อผมเจอได้ยังไง ทั้ง ๆ ที่ผมไม่นึกเลยว่าจะได้ทูลเกล้าฯ ลงมาก่อนเพื่อนนะ ในขณะที่เพื่อนรุ่นเดียวกันยังอยู่ประจำค้างอยู่ แต่ผมได้ทูลเกล้าฯมาคนเดียวก่อนเลย ลงมาปุ๊บแล้วมาได้ก็อีกให้ โอผมเหมือนกับ ผมเหลือตัวเลข ๓๘ ปี ภายในปีเดียวเลย ผมคิดว่า โชคดีแล้วผม ผมได้ตัวเลขมาแล้วทำให้ผมเริ่มมองเห็นแสงสว่างแล้ว ผมก็เลยมาเรียนต่อ ปวช. ปวส. ผมคิดว่าอะไรที่มีโอกาสหาความรู้ได้ผมจะเรียนให้หมดทุกอย่างเลย เพื่อตอบแทนตรงนี้ที่ตรงเหนือหัวผมนี้”

ดม ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6

“สำนึกในพระกรุณาธิคุณ ตั้งปณิธานแน่วแน่ชีวิตนี้ขอตอบแทนองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสถาบันพระมหากษัตริย์”

“คนได้รับอภัยโทษผมคิดว่าต้องมีความรู้สึกนี้ครับ คือสถาบันพระมหากษัตริย์ที่คุ้มชีวิต ผมขอบอกว่าที่สุดของผมจริงๆ”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

“คงไม่ต้องพูดแล้วสำหรับคนที่รอดตาย ผมตั้งใจว่าชีวิตนี้ขอทำดีให้ถึงที่สุดเพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสถาบันพระมหากษัตริย์”

ภูธ ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

กล่าวโดยสรุปภายใต้ร่มพระบารมี ไม่มีสิ่งใดที่ยิ่งใหญ่และบันดาลให้
 ผู้ให้ข้อมูลหลักขาบซึ่งได้เท่ากับพระมหากษัตริย์คุณอันสิ้นพันของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 การรอคอยอันยิ่งใหญ่คือการได้ก้าวตามรอยเบื้องพระยุคลบาท เพื่อสถาบันพระมหากษัตริย์และเพื่อ
 องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก้าวแห่งการเดินตามรอยเท้าพ่อเป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลหลักรอคอย
 ด้วยความหวังและตั้งใจ

3) *สวรรค์ในกำแพง* หลังกำแพงแห่งโชคชะตาอันมืดทึบ ที่ซึ่งอันเป็นชอก
 มุมอับและถูกละเลยจากสายตาคู่คนที่ผ่านไปมา บัดนี้ได้บังเกิดต้นอ่อนแห่งความตระหนักในคุณค่า
 ของการมีชีวิตอยู่แห่งหน่อต่อยอดฝ่าผ่านมลพิษแห่งทุกข์มาอย่างชอกช้ำ ร่องรอยของบาดแผลแม้ยัง
 ผุพอง และสันหยาบของแผลเป็น จะปรากฏให้เห็นอยู่บ้างก็ตาม แต่นั่น ไม่ใช่สิ่งที่จะต้องนำพาใส่ใจ
 สิ่งที่ต้องนำพาใส่ใจคือการได้รับรู้ว่าจะดำเนินชีวิตหลังการก่อเกิดนี้ให้มีความสุข มีความแข็งแรง
 อดทน ถึงแม้ว่าในที่ตรงนี้จะขาดแสงแดด ขาดน้ำและปุ๋ยดิน ทั้งปราศจากความชุ่มชื้น ไม่มีโอกาส
 ได้สัมผัสสละของฝนหรือเศษฝอยน้ำค้างยามดึก แต่ทว่าวันนี้พวกเขาได้พบแหล่งพลังอันมหาศาล
 บันดาลให้ผลิบตอยอดกลับฟื้นคืนเขียวขจีอีกครั้ง ความหวังอันริบหรืออ่อนเยาว์ได้ตระการเจิดจ้า
 พร้อมจะเติบโตแข็งแรงอีกครั้ง เป็นการดำรงขึ้นมาเพื่ออยู่อย่างเห็นทั้งสองฟากฝ่ายทั้งฝ่ายมืดและ
 ฝ่ายสว่าง โชคกลางไม่ใช่สิ่งที่นายินดีและเคราะห์กรรมก็ไม่ใช่โช้ที่จะเสือกไสชิงชัง อีกต่อไป แจก
 เช่น ทุกข์และสุขย่อมเกาะเกี่ยวร่วมเดินไปด้วยกัน จะมีก็แต่เพียงการหยิบเอาทั้งทุกข์และสุขมา
 บูรณาการให้กับชีวิตอย่างเข้าใจ รู้เท่าทันจากปัญญาและสำนึกอันแท้จริง นั่นน่าจะเป็นส่วนเสี้ยวที่
 สดชื่นในการจะ โยนยิ้มให้กับผู้คนรอบข้างและให้กับชีวิตของตน โดยไม่จำเป็นว่ากายภาพจะถูก
 วางไว้ตรงไหน ขอเพียงจิตภาพเห็นแจ้งในสังขารม โดยการ โน้มนำความศรัทธาแห่งอุดมการณ์เป็น
 หลักชัยในการถนอมชีวิตไว้ด้วยความเป็นตัวตนว่า ชีวิตคือความจริงแล้วยอมรับด้วยสำนึกแห่ง
 ความจริงนั้น ความสำนึกแห่งความจริงที่ว่าชีวิตมันก็แค่นี้ด้วยพลังอำนาจของการ ไม่ยึดติดว่าทุก
 สรรพสิ่งก็แค่นี้แล้วเตรียมตัวให้พร้อมรับกับความตายว่าตายเป็นตาย แต่หากยังมีลมหายใจก็ต้อง
 รู้เท่าทันและก้าวต่อไป โดยการหยิบยื่น โอกาสให้ตัวเองเป็นสำคัญ นั่นคือการอยู่อย่างมีคุณค่าแม้จะ
 ได้ชื่อว่าเป็น “นักโทษประหารชีวิต”

“ผมคิดเองนะ ถ้าเรารู้ทันความจริงแล้วยอมรับมัน เออ มีความสุขนะ
 คือไม่วิตกกังวลอีกแล้ว รู้ว่าติดคุกรับมันเลย ผมว่าชีวิตคือความจริงนะ”

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

“ผมว่าสำนึกได้ของตัวเองนี่แหละ เออ คำนี้ทำให้ผมรู้สิ่งที่เข้ามาและสิ่ง
 ที่เสียไป คือสำนึกในความดี ความไม่ถูกต้อง อะไรนี้ทำให้ผมมีความคิด มีมุมมองอีกแบบ เหมือนกับ
 เราเข้าใจว่าเราต้องใช้ชีวิตอย่างไร”

เค ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 2

“พอใจเราเปลื้องทุกข์ที่รุมเร้ามาได้ โอ้ โอ มันเปลี่ยนเลย เราหันมาทำกิจกรรม คุย อ่าน เขียน สนุกแบบปลดปล่อยเลย จากตอนนั้นผมผอม กินไม่ได้ นอนไม่หลับ หลังจากเข้าใจ ว่าเออ..ชีวิตมันก็แค่นี้ มันสบายเลย”

พล ผู้ให้ข้อมูลรายชื่อที่ 3

“ไม่เป็นไร สามคำนี้ยิ่งใหญ่มาก มีพลังอำนาจกับผม ทำให้ เออ... เหมือนเราไม่وناทรกับไอ้เรื่องกวนใจ ไม่ทุกข์ร้อน ไม่เป็นไรอยู่ไหนก็ได้ ไม่ตายก็บุญแล้ว”

เชษฐ ผู้ให้ข้อมูลรายชื่อที่ 4

“เอาง่ายๆเลยพอใจมันพร้อมที่จะอยู่ พร้อมที่จะตาย ความทุกข์ทั้งหมดมันหายเลยที่ มันเลิกไปเลยกับสิ่งที่ทำให้เราจมปลัก ผมว่า เออ..ทำไมบ้ายู่ตั้งนาน”

ยา ผู้ให้ข้อมูลรายชื่อที่ 5

“ผมเอาความตายเตือนใจ ไหนๆทุกคนก็ต้องตาย เราจะตายก็ตายไม่เอาแล้วไอ้ ไอ้ ที่คิดไม่อยากตาย คือสู้กับมันเลยว่าตายเป็นตาย ที่นี้พอคิดอย่างนี้รู้สึกสบายขึ้นเยอะเลยพี่”

คม ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 6

“เหมือนอย่างที่ผมบอก อย่างที่อาจารย์ผมพูดไว้ว่า ลมหายใจ ถ้ายังมีลมหายใจอย่าไปท้อแท้ อย่าไปสิ้นหวัง เรื่องอื่นไม่ต้องสนใจเอาที่ลมหายใจ ทำทุกอย่างที่ดีๆจนกว่าหมดลมหายใจ เออ..นะพี่นะ ผมชอบคำนี้ มันทำให้สดชื่น”

หลวง ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 7

“ไม่ ไม่ใช่ขอโอกาสคนอื่น แต่ขอโอกาสจากตัวเองเพราะเราทำอะไรที่ผิดพลาดมาเยอะมาก ผมนี่นะนับว่าเยอะมาก ขอว่าอย่าให้ตัวเองไปทำเหมือนอย่างที่แล้วมา ให้ทำในสิ่งดีๆ ลองดูสิว่าจะทำได้ไหม ผมได้คิดอย่างนี้แล้วมันทำให้มีความหวัง มีความสุขนะคือตอนนี้พยายามทำอะไรที่ดีๆแล้วสบายใจ”

กุล ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 8

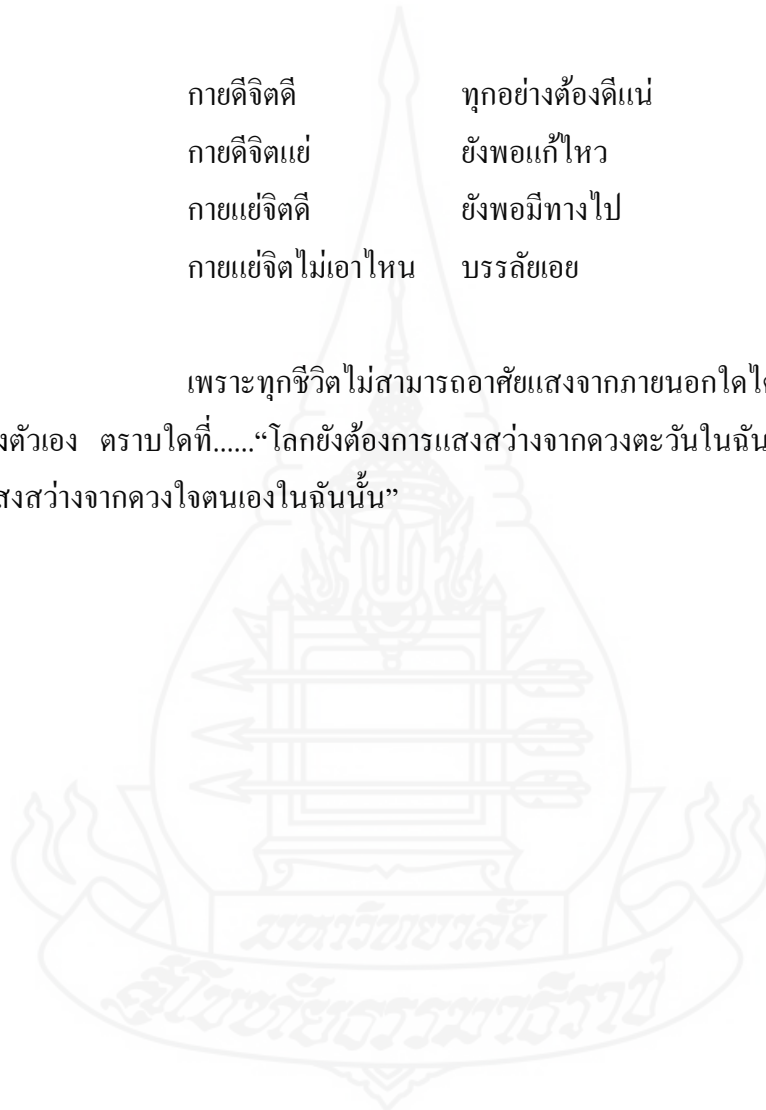
สวรรค์ในกำแพง เป็นเสมือนหนึ่งยืนยันความจริงของมนุษย์ที่ต้องจุดไฟให้ตัวเองลุกโชนตลอดเวลา เพื่อเป็นแสงสว่างนำทางก้าวสู่เป้าหมายที่วาดวางไว้ ดังคำกล่าวของพจนานุกรมสันติ (2554 :) ที่ว่า “และในที่สุดมนุษย์ทุกคนจะพบว่า ตนจะต้องเป็นดั่งหิ่งห้อยตัวเล็กๆ ซึ่งเปล่งแสงออกมาจากลมหายใจของตนเอง ไม่มีดวงอาทิตย์หรือดาวดวงใดอาจช่วยส่องแสงได้ในโลกมีดนี้ นอกจากแสงสว่างภายใน คนทุกคนจะต้องค้นหาแสงสว่างภายในตนเอง จะต้องส่องแสงและชี้นำให้แก่ตนเอง ไม่มีแบบฉบับ ไม่มีอุดมคติภายนอกใดอาจช่วยเหลือนำทาง

เราได้ นอกเสียจากแสงสว่างภายในเรานี้ และมนุษย์ก็จะค้นพบอีกว่า ความมืดก็เช่นกันคืออีกแง่มุมหนึ่งของแสงสว่าง ที่จะมีขึ้นเพื่อให้แสงสว่างนี้เจิดจรัส”

ผู้วิจัยขอหยิบยกบทกวีที่ดัดแปลงจากความทรงจำ ซึ่งไม่ทราบนามผู้แต่ง มาเป็นเครื่องปรุงให้กับการวิจัยนี้ให้เห็นว่า ทุกปัญหา ทุกอุปสรรค ย่อมแก้ไขและก้าวผ่าน ได้หากกายพร้อมใจพร้อม ดังนี้

กายดีจิตดี	ทุกอย่างต้องดีแน่
กายดีจิตแย่	ยังพอแก้ไข
กายแย่จิตดี	ยังพอมีทางไป
กายแย่จิตไม่เอาไหน	บรล้วยเอย

เพราะทุกชีวิตไม่สามารถอาศัยแสงจากภายนอกได้ นอกจากแสงจากภายในของตัวเอง ตราบใดที่.....“โลกยังต้องการแสงสว่างจากดวงตะวันในฉันใด มนุษย์ก็ยังคงต้องการแสงสว่างจากดวงใจตนเองในฉันนั้น”

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทำความเข้าใจประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต ในเรือนจำกลางบางขวาง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อทราบประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง

3. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย คือ ผู้ต้องโทษที่ถูกศาลพิพากษาเสร็จเด็ดขาดให้ประหารชีวิตที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษแล้ว จำนวน 6 ราย และผู้ต้องโทษที่ถูกศาลพิพากษาเสร็จเด็ดขาดให้ประหารชีวิตที่กำลังรับโทษ จำนวน 2 ราย รวม 8 ราย โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interviews) ที่แนวคำถามสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์นั้น ๆ โดยผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 8 รายประมาณรายละ 30 – 80 นาที และสัมภาษณ์เพิ่มเติมในบางกรณีและบางรายที่ยังมีประเด็นไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยหลังจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการถอดบันทึกการสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกแบบคำต่อคำ และทำการตรวจสอบความถูกต้องของการถอดบทสัมภาษณ์ด้วยการฟังบันทึกการสัมภาษณ์ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นผู้วิจัยเริ่มต้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทำความเข้าใจกับบทสัมภาษณ์ ผ่านการอ่านบทสัมภาษณ์ซ้ำหลายๆ ครั้ง จากนั้นผู้วิจัยทำการใส่รหัสความ (Coding) จากข้อความในบทสัมภาษณ์เพื่อนำเสนอความหมายที่สื่อถึงประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยนำรหัสความที่ได้มาจัดเป็นประเภท (Category) หรือบางครั้งเรียกว่าประเด็นย่อย (Subtheme) แล้วทำการสรุปรวมประเภทของเนื้อหาหรือประเด็นย่อยมาสรุปเป็นประเด็นหลัก (Theme) และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ และด้านจิตวิทยา

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง” เป็นการศึกษาประสบการณ์และความหมายของความเชื่อมโยงในการก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต โดยในการวิจัยครั้งนี้สามารถวิเคราะห์ผลออกมาได้ 4 ประเด็นหลัก ดังอธิบายความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า มีประเด็น 1 “แลหลังชีวิต” เป็นปฐมบท ซึ่งก็คือ ภูมิหลัง บริบท ของครอบครัวและเส้นทางชีวิตก่อนต้องโทษนั่นเอง อันประกอบด้วยประเด็นรอง 4 ประเด็นได้แก่

1. **ครอบครัวภาระหนัก** อันมีสภาพครอบครัวใน 2 รูปแบบ คือ 1) **หาเช้ากินค่ำ** คือครอบครัวที่มีสมาชิกหลายคนและมีรายได้ต่ำ ต้องดิ้นรนทำมาหากินแบบหารายได้เข้าสู่ครอบครัววันต่อวันซึ่งมีผลกับสมาชิกของครอบครัวที่พอจะทำงานหารายได้ช่วยครอบครัวได้ก็ต้องใช้แรงงานช่วยเหลือครอบครัว และ 2) **ผู้นำขาดหาย** คือครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ขาดหัวหน้าครอบครัวหรือหัวหน้าครอบครัวทำหน้าที่ไม่เต็มศักยภาพของคำว่าหัวหน้าครอบครัวเพราะมีภรรยาหลายคนทำให้สมาชิกครอบครัวขาดความรักความอบอุ่น ส่งผลให้สมาชิกครอบครัวเป็นผู้ที่มีอาการกตัญญูเรียกร้องความสนใจและต่อต้านสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยส่งผลให้สมาชิกครอบครัวทั้งสองรูปแบบเชื่อมโยงไปถึงประเด็นรองที่

2. ผลลัพธ์การศึกษา คือ การศึกษาเล่าเรียนของสมาชิกครอบครัวที่เกิดขึ้นใน 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) *ม.ต้นพันทาง* คือ ครอบครัวหาเช้ากินค่ำที่มีสมาชิกครอบครัวหลายคนและมีรายได้ต่ำจะมีผลกับสมาชิกครอบครัวที่ต้องออกจากระบบการศึกษาก่อนวัยอันควร เพื่อช่วยเหลือครอบครัวในการหารายได้ ซึ่งได้รับการศึกษาเพียงแค่ระดับมัธยมต้นก็ต้องออกจากระบบการศึกษาเพื่อทำงานช่วยครอบครัวหารายได้ และ 2) *ไร้รั้วก่อนเกณฑ์* คือ ครอบครัวผู้นำขาดหายที่ครอบครัวไม่สมบูรณ์ สมาชิกจะขาดความรักความอบอุ่น จะเรียกร้องความสนใจ มีอาการก่อกวนคิดว่าตนมีปมด้อย ค่อนข้างไปทางก้าวร้าวและต่อต้านสังคม ไม่สนใจการเรียนทำให้การศึกษาต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยการศึกษาเล่าเรียนของสมาชิกครอบครัวประเภทนี้จะได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมต้น ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของประเทศไทย ครอบครัวทั้งสองลักษณะสมาชิกครอบครัวจะนำวิถีชีวิตเข้าสู่ประเด็นรองที่

3. เสวนาสังคม คือ การคบเพื่อนที่อยู่ในสภาพและการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน มี 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) *พวกพ้องชักนำ* กลุ่มนี้จะใช้ชีวิตในรูปแบบตามเพื่อนไปไหนไปกัน ทำอะไรทำด้วยเป็นการเข้าสู่สังคมด้วยการชักนำของเพื่อนต่อกันมาและยังไม่รู้แน่ชัดถึงความเป็นมาเป็นไปในการใช้ชีวิตของกลุ่มเพื่อนที่ตนเข้าคบหาสมาคม และ 2) *ถลำเต็มตัว* คือ กลุ่มที่ไม่ต้องมีใครชักนำเข้าสู่การคบหาสมาคมกับเพื่อนด้วยความเต็มใจและรู้ดีว่าในกลุ่มเพื่อนที่เข้าคบหานั้นมีความเป็นมาเป็นไปกับการใช้ชีวิตอย่างไร จากประเด็นเสวนาสังคมเป็นผลให้นำไปสู่ประเด็นรองที่

4. ตกหล่นการงาน คือ การประกอบอาชีพหรือการทำงานร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนที่ชักนำกันประกอบอาชีพการงานที่ผิดกฎหมาย การงานที่ทำมีในสองรูปแบบ ได้แก่ 1.4.1 *เงินดีงานสบาย* คือ ทำงานที่คิดว่าตนไม่เข้าไปคลุกคลีกับเนื้องานเต็มตัวไม่เหน็ดเหนื่อยไม่หนักแต่ได้ค่าตอบแทนสูงและคิดเข้าข้างตัวเองว่าสิ่งที่ทำไม่ผิดกฎหมาย ซึ่งอันที่จริงแม้จะไม่ได้เข้าสัมผัสกับเนื้องานเต็มตัวแต่ในทางตัวบทกฎหมายได้บัญญัติไว้ชัดเจนในเรื่องของตัวการร่วมกันกระทำความผิด และ 1.4.2 *ผิดกฎหมายยังทำ* คือ การทำงานที่รู้อยู่เต็มอกว่าผิดกฎหมายแน่นอน แต่ก็ยังสมัครใจทำ

จะเห็นได้ว่า ประเด็นแลหลังชีวิตเป็นจุดกำเนิดและก่อเกิดการเจริญเติบโตของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงทั้งด้านการศึกษา สภาพสังคม/กลุ่มเพื่อนและการประกอบอาชีพการงาน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินชีวิตที่บ่งชี้ถึงอนาคตของบุคคลอย่างแท้จริง

ผลพวงจากการประกอบอาชีพการงานที่ผิดกฎหมายของผู้ให้ข้อมูลหลักทำให้ต้องถลำตัวเข้าสู่ **วังวนชีวิต** ซึ่งเป็นต้นทางให้นำพาตัวตนประสบกับประเด็นหลักที่ 2. ที่ให้ชื่อว่า **“ชีวิตจอมจม”** คือ การนำพาชีวิตและอนาคตเข้าสู่ภาวะวิกฤต เพราะถูกจับกุมดำเนินคดีโดยเจ้าพนักงานของรัฐ ต้องคืนรนต่อสู้คดีเพื่อนำพาตัวตนให้หลุดพ้นจากโทษทัณฑ์ แต่ท้ายที่สุดแล้วก็ต้องรับบทผู้ต้องโทษประหารชีวิตอย่างมีหนทางใดหลีกเลี่ยงได้ อันมีความเป็นไปใน 3 รูปการ ได้แก่

5. ถูกจับจนได้ ประกอบด้วย 4 สถานการณ์ ได้แก่ 1) *ติดกันทั้งขวง* คือ การถูกจับกุม โดยการถูกล่อซื้อจากเจ้าพนักงานของรัฐ การเข้ามาติดต่อใช้อุบายหลอกล่อซื้อขายสิ่งผิดกฎหมาย จากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีวิธีการหลอกล่อให้เกิดการซื้อขายสิ่งผิดกฎหมายให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในหลายรูปแบบแล้วแต่ผู้ล่อซื้อจะคิดค้น ผู้ให้ข้อมูลถูกจับกุมด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมใน กระบวนการ การกระทำความผิดในหลายลักษณะทั้งคอยให้ความช่วยเหลืออยู่ห่างๆ ไม่สัมผัสกับ ของกลาง ทั้งการทำหน้าที่นับเงินรวมถึงการใช้โทรศัพท์ติดต่อผู้ร่วมขบวนการ ซึ่งตามข้อกฎหมาย ถือว่าบุคคลเหล่านี้เป็นตัวการร่วมในการกระทำความผิด การถูกจับกุมสถานการณ์ต่อมา 2) *โดน ทะลวงเข้าตาจน* คือ การถูกจับโดยการถูกขยายผล เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำการจับกุมผู้ที่ได้ กระทำผิดกฎหมายไว้แล้วจำนวนหนึ่งจะก็คนที่ได้แต่อย่างน้อยหนึ่งคน แล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ จับกุมผู้ต้องสงสัยคนดังกล่าวได้ทำการสอบสวนผู้ที่ถูกจับกุมคนนั้น เมื่อผู้ถูกจับกุมคนนั้นให้การ ชัดทอดพาดพิงไปถึงบุคคลอื่นว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการกระทำความผิดนั้นด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้จับกุมก็ดำเนินการตามจับบุคคลผู้ที่ถูกผู้ถูกจับกุมชัดทอดหรือที่ถูกผู้ที่ถูกจับนั้นให้การพาดพิง ถึงหมดทุกคนนับว่าเป็นการเจาะทะลวงล้างขบวนการกระทำความผิดกฎหมายในรูปแบบถอนรากถอน โคนกันเลยทีเดียว เป็นวิธีการทำงานของเจ้าพนักงานของรัฐที่ใช้มาตรการปราบปรามคล้ายคลึงกับ สถานการณ์ติดกันทั้งขวง การถูกจับกุมสถานการณ์ต่อมา 3) *ใจหล่นตาตุ่ม* คือ การถูกจับกุมซึ่งหน้า การที่ผู้ถูกจับกุมได้กระทำความผิดแล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำการจับกุมพร้อมด้วยของกลางที่ได้ใช้ ได้มา มีไว้สำหรับการกระทำความผิดหรือเป็นสิ่งของที่มีกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดไว้ใน ครอบครองจะมีไว้เพื่ออะไรก็แล้วแต่จุดประสงค์ของผู้ถูกจับกุมซึ่งเป็นการถูกจับคาหนังคาเขาได้ ของกลางครบครันในที่นั้นและขณะนั้น การถูกจับในลักษณะนี้จับได้ทุกฐานความผิดที่เหตุเกิดขึ้น ซึ่งหน้าเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในทันทีทันใดหรือได้รับแจ้งความแล้วทำการจับกุมในทันที พบว่าผู้ที่ ถูกจับในลักษณะนี้จะเกิดการควบคุมสติไม่ได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง มีความมึน งง สติแตกจิตใจไม่ อยู่กับเนื้อกับตัว เกิดอาการช็อกอย่างกะทันหัน และกลุ่มที่ถูกจับกุมในสถานการณ์สุดท้าย 4) *กลุ่ม เพราะกระดากแผ่นเดียว* คือ การถูกจับกุมตามหมายจับ โดยการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจับตามหมายจับ ที่ออกโดยศาลสถิตยุติธรรม ซึ่งในหมายจับจะระบุว่าบุคคลที่มีความผิดตามหมายจับต้องเป็นบุคคล คนเดียวกันกับที่ได้กระทำความผิดตามหมายจับที่ได้จากการสอบสวนของพนักงานสอบสวน โดยมีหลักฐานแน่ชัดเป็นเหตุอันควรจับกุมดำเนินคดี พบว่าผู้ที่ถูกจับตามหมายจับจะมีการตั้งหลัก เพราะรู้ว่าตัวเองมีหมายจับจะตั้งรับกับเหตุการณ์ได้

กล่าวได้ว่าการเดินทางเข้าสู่การประกอบอาชีพการทำงานที่ผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเข้าสู่การ

กระทำนั้นในรูปแบบใด เห็นได้ว่าไม่ช้าไม่นานจะต้องถูกจับกุมดำเนินคดี ซึ่งการถูกจับกุมไม่ว่าจะ ถูกจับกุมในสถานการณใด เมื่อถูกจับกุมแล้วจะต้องดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายในทุกกรณี

เมื่อถูกจับกุมจึงต้องดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายตามสิทธิของผู้ที่ถูกเรียกว่า “จำเลย” จึงเป็นการเข้าสู่รูปการที่

2. ตั้งทนายผู้คดี การสู้คดีของจำเลยต้องดำเนินรุ่มเททั้งกำลังทรัพย์ กำลังสมองและพลังกายสู้คดีตามวิถีทางของกฎหมาย เป็นสถานการณที่ต้องใช้ความอดทน รอคอย ตั้งความหวังด้วยใจจดใจจ่อ ดังคำพูดของผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณนี้ว่า “อยู่ระหว่างรอญาติ” มีความหมายว่าระหว่างต่อสู้คดีทุกความหวังอยู่ที่ญาติมาส่งข่าวคราวรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีความ ต้องใช้ทั้งกำลังสมอง กำลังทรัพย์ และกำลังคนในการยื่นอุทธรณ์ให้กลับสู่สถานะเดิม แบ่งเป็น 3 สถานการณ ได้แก่ 1) ความหวังเจ็ดชั่ว คือ สถานการณการสู้คดีศาลชั้นต้น ในชั้นนี้ยังมีเงินหรือทรัพย์สินที่จะจ้างทนายความและวิ่งเต้นคดี ญาติพี่น้องก็ช่วยเหลือในการดำเนินการด้านคดีความ ได้รับการดูแลทั้งด้านการเป็นอยู่และการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ทำให้การใช้ชีวิตภายใต้การถูกจองจำยังไม่ถึงกับลำบากจนเกินไปเพราะอยู่ในสถานะผู้ที่ยังมีโอกาสได้รับอิสรภาพหากผลคำพิพากษาศาลยกฟ้อง และยังถูกจองจำอยู่ในเรือนจำที่อยู่ในภูมิลำเนา พ่อ แม่ ญาติพี่น้องยังมาเยี่ยมให้กำลังใจได้สะดวก อีกทั้งยังมีความหวังสดใสที่จะชนะคดีความเพราะทั้งทนายความและญาติพี่น้องจะให้กำลังใจตลอดเวลา แต่เมื่อผลคำพิพากษาศาลชั้นต้นออกมาประหารชีวิต ทำให้เข้าสู่สถานการณ 2) *พรางพราดางเดือน* คือ การสู้คดีชั้นศาลอุทธรณ์ ซึ่งความหวังเริ่มกลางเดือนที่จะหลุดพ้น เงินทองก็ร่อยหรอ ความเข้มข้นในการติดตามความคืบหน้าด้านคดีความจะลดลง เพราะคนที่จะมาช่วยในเรื่องเงินทองและการวิ่งคดีเริ่มห่างหาย อีกทั้งในชั้นนี้ต้องถูกส่งตัวมาควบคุมในเรือนจำกลางบางขวาง ผู้ที่อยู่ต่างจังหวัดจึงติดต่อญาติพี่น้องหรือผู้ที่ช่วยเหลือไม่สะดวก เกิดความวิตกกังวลกับการใช้ชีวิตมากกว่าการสู้คดีศาลชั้นต้น กระทั่งคำพิพากษาศาลชั้นต้นคือประหารชีวิต จึงหอบเอาความผิดหวังมาซบที่สถานการณต่อมา คือ 3) *เหมือนตัวคนเดียว* คือ การสู้คดีชั้นศาลฎีกา การสู้คดีในชั้นนี้ต้องผจญกับความเปลี่ยวดาย ต้องต่อสู้คดีอย่างโดดเดี่ยว เพราะทนายความ พวกร้อง และเงินทองหมดไปตั้งแต่สองชั้นศาลที่ผ่านมา จะมีให้ระครองความหวังก็เพียงพ่อแม่ญาติใกล้ชิดเท่านั้น บางรายไม่มีใครเลย จากการศึกษาพบว่า เมื่อศาลชั้นอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นคือประหารชีวิต ต้องยอมรับว่าถึงตอนนี้การต่อสู้คดีไม่มีความเข้มข้นรุ่มเทเท่ากับสองศาลที่ผ่านมา แต่ก็ยังสู้ตามสภาพที่พอมีหนทาง ต้องจ้างนักโทษที่มีความรู้ด้านกฎหมายเป็นผู้ทำฎีกาให้ เพราะไม่มีเงินจะไปจ้างทนายความข้างนอกอีกทั้งทนายความที่จ้างไว้ตั้งแต่ศาลชั้นต้นก็ทิ้งไปเลยไม่มาพบจึงไม่แน่ใจว่าเขาจะทำฎีกาให้หรือไม่จึงจ้างนักโทษด้วยกันเพื่อความแน่นอน และหากมี

ข้อสงสัยก็สามารถพูดคุยปรึกษากันได้ ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ยังน้อยก็ทำให้รู้ว่าคติของตนไม่ถูกทิ้งให้เด็ดขาดไป

ในที่สุดการสูดคติก็เดินทางมาถึงปลายทางสิ้นสุดลงไม่สามารถคืนรนได้อีกต่อไปเข้าสู่รูปการ

3. สุตท้ายที่ประหารชีวิต คือสาธุการพิพากษาขึ้นประหารชีวิตตามศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ดังคำพิพากษาที่ข่มขู่เด็ดขาดที่มีข้อความเหมือนกันทุกคดีที่ต้องคำพิพากษาประหารชีวิตว่า “ตามที่ศาลชั้นอุทธรณ์และศาลชั้นต้นพิพากษาให้ประหารชีวิตจำเลยนั้นชอบแล้ว ศาลฎีกาพิจารณาแล้วจึงพิพากษาขึ้น” จากการศึกษาพบว่าในที่สุดลำแสงแห่งความหวังของผู้ให้ข้อมูลก็ถูกหรีให้ม้อยลง ทีละนิด ทีละนิด จนมืดมัวจะยังไม่มืดก็ตาม เกมการต่อสู้อันทรหดที่ตะลุมบอนกันมาอย่างโชกโชนถึงสามยกผลการต่อสู้ออกมาอย่างเป็นทางการว่าผู้ให้ข้อมูลแพ้ราบคาบ ถึงช่วงนี้ถือว่าเป็นช่วงที่ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่จุดสูงสุดของภาวะวิกฤตของสภาพจิตใจและร่างกายพุ่งขึ้นตะเตสเปดาน ถึงนาทีนี้มีเพียงคำกล่าวที่พอให้มีความหวังกับการมีชีวิตอยู่คือคำว่า “เด็ดขาดรออภัย” หมายความว่า คดีถึงที่สุดแล้วก็ได้แต่รออภัยโทษจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแบ่งเป็น 3 อารมณ์ความรู้สึก ได้แก่ 1) *เป็นดวงวิญญูณ* เป็นความคิด ความรู้สึกว่าตัวเองไม่มีตัวตนอีกแล้ว เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาขึ้นตามศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์เป็นอันว่าขบวนการในการสูดคติตามกระบวนการของกฎหมายก็จบลง จากความอดทนรอคอยสิ่งที่ปรารถนาแต่สิ่งนั้นกลับเป็นตรงกันข้ามกับที่ต้องการแม้จะปรับตัวด้านความเป็นอยู่ได้ในระดับหนึ่งแล้ว แต่เมื่อมารับรู้ว่าไม่อาจมีชีวิตให้ยืนยาวได้อีกต่อไป การใช้ชีวิตจึงแตกต่างออกไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ไม่อยากทำอะไรอยากอยู่แบบไม่สนใจอะไรอีกต่อไป แม้แต่ข้าวก็ไม่อยากกิน น้ำก็ไม่อยากอาบ การใช้ชีวิตล่องลอยไปวัน ๆ แม้จะมีขั้นตอนการถวายฎีกาทูลเกล้าขอพระราชทานอภัยโทษต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อให้พ้นโทษตายก็ไม่สามารถสร้างความเป็นอยู่ที่มีความสุข แสดงออกมาทางพฤติกรรมอย่างมีชีวิตแต่ไร้ชีวา อารมณ์ความคิด ความรู้สึกต่อมา คือ 2) *ลมปราณไม่เหลือ* คือ ความคิดความรู้สึกว่าไม่มีอะไรเป็นของตัวเองอีกต่อไปแม้แต่ลมหายใจก็ยังไม่มีให้สูดดม นอกจากความเป็นอยู่ที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญแล้วด้านจิตใจก็มีความวิตกกังวลไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะทั้งสองสิ่งนี้มีความเกี่ยวข้องกันตลอด จะขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปไม่ได้ ความคิด ความรู้สึก สภาพจิตใจย่ำแย่ บอกกับตัวเองว่าชีวิตนี้สิ้นแล้ว แม้แต่ลมหายใจก็ไม่มีโอกาสให้สูดเพื่อหล่อเลี้ยงร่างกาย ความทุกข์ ความเศร้า เหนงหงอย ท้อแท้ สิ้นหวังเข้ามาเกาะกุมจิตใจเต็มรูปแบบ สุดท้ายจะยอมรับได้กับสถานะของผู้ต้องโทษประหารชีวิต แต่ความจริงก็คือความจริง วิกฤติของผู้ต้องโทษประหารชีวิต ก็คือการต้องรอความตายที่จะสืบคลานมาถึงวันไหนก็ไม่สามารถทราบได้ เป็นสภาพการณ์ที่ต้องทนทุกข์อย่างหนักหน่วง ความหวังที่ตั้งไว้ถูกฝังกลบอย่างถาวร ถึงตอนนี้ความท้อแท้สิ้นหวัง รัตต หดหู่ และอีก

หลายอย่างที่ทำให้จิตใจห่อเหี่ยวประเดประดังเข้ามา สุดท้ายกระเสือกกระสนเข้าสู่อารมณ์ความคิด ความรู้สึก 3) *เกลือกลัวระทม* คือ การจมอยู่ในกองทุกข์ การดำรงอยู่กับภาวะวิกฤตอันยาวนานทำให้เกิดอาการระแวงตลอดเวลาว่าทำไมต้องเจอแต่สิ่งที่เกิดทุกข์ทำให้เศร้าหมอง ท้อแท้ สิ้นหวัง เจ็บปวด เป็นชีวิตที่หมักหมมฟอนเฟะอย่างยากที่จะสลัดความมืดหมองหม่นทึบออกไปจากชีวิตได้

แต่แล้วในท้ายที่สุดก็พบว่า ทั้งหลายเหล่านี้ชั่บ่อเกิดแห่งทุกข์อันแท้จริงไม่ แต่กลับพบว่าสิ่งเหล่านั้นมันอยู่ที่ใจนั่นเอง จิตใจ มุมมอง ความคิด เป็นท่อน้ำเลี้ยงที่หลากไหลตกทำให้หลอมรวมความทุกข์ที่เกิดขึ้น เปลี่ยนเป็นปุ๋ยบำรุงตัวตนให้เจริญงอกงามแทงหน่อต่อยอดออกมารับแสงสว่างแห่งชีวิต ทำให้ดำรงอยู่กับโทษประหารชีวิตได้อย่างผู้ที่เข้าใจและรู้เท่าทัน พร้อมกับรู้คุณค่าในตัวตน ก้าวเข้าสู่ **ปัจฉิมบท** ตามประเด็นหลักที่ 3. “**สร้างสมประสบการณ์**” ขณะที่กำลังเผชิญกับภาวะวิกฤติที่สะสมมายาวนาน จนกระทั่งเข้าสู่การเป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิตเต็มรูปแบบ โมงยามแห่งสภาพการณ์ของผู้ต้องโทษประหารชีวิตที่รอวันตายผ่านไปแต่ละวัน แต่ละวันอย่างทรมาน ภายใต้อาการทุกข์ ความเศร้า ความท้อแท้ สิ้นหวัง ว่าเหว่นั้นยังสามารถรับรู้ได้ในบางเวลาว่าชีวิตยังมีอยู่ ลมหายใจยังส่งผ่าน โพรงจุกเข้า – ออกอยู่ ยังหิว ยังง่วง ยังมีความคิด ยังมีความต้องการอะไรบางอย่างที่ซ่อนเร้นอยู่ในส่วนลึกของหัวใจ สลับกับการรับรู้ว่าลมหายใจที่ระบายเข้าออกมีความเครียด หวั่นวิตก กังวล และความหวังเกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่าเป็นเช่นนี้สลับอยู่เรื่อยไป ทำให้มีคำถามกับตัวเองว่า ในเมื่อยังไม่ตาย ยังมีลมหายใจ ยังหิว ยังง่วง ยังไม่อยากตาย จะดำรงตนอยู่ในสภาพนี้เพื่อรอรับการบังคับใช้กฎหมายตามโทษที่ศาลพิพากษาอย่างไม่มีทางอื่นให้หลุดพ้นจากสภาพนี้ไปได้เลยหรือ ด้วยการจุกคิดและด้วยการตั้งคำถามตัวเองของอย่างคนไม่มีอะไรจะเสีย ทำให้ค้นพบประตูที่เปิดรอให้ก้าวผ่านไปสู่ความดับทุกข์ ปลดเครียด เปลื้องกังวลได้อย่างน่าอัศจรรย์ ดังที่มีคำพูดว่า “ ในทุกข์ย่อมมีสุขชุกซ่อนอยู่และในสุขย่อมมีทุกข์ปะปนอยู่” อยู่ที่ว่าจะมีวิธีค้นหาให้พบได้อย่างไร ซึ่งผู้ต้องโทษประหารชีวิตได้ค้นพบประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤติครั้งนี้แล้ว แม้ในความเป็นจริงทางกายภาพจะยังต้องรับโทษประหารชีวิตอยู่ก็ตาม ขอนำเข้าสู่ประสบการณ์การค้นพบดังกล่าวใน 2 ประเด็น ได้แก่ การเอาลูกเป็น

1. **มหาวิทยาลัยชีวิต** อันมีวิชาเอก 4 วิชา ที่ค้นพบและนำพาชีวิตก้าวผ่านภาวะวิกฤตจากการต้องโทษประหารชีวิตได้แก่ 1) *ตำราคือเพื่อน* เป็นการศึกษาทั้งด้านการประกอบอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านธรรมะ เพื่อเรียนรู้ให้เข้าใจแล้วปายปิ่นให้ถึงศรัทธา เมื่อยืนอยู่บนยอดแห่งพลังศรัทธา จึงทำให้พบกับความหลุดพ้นจากทุกข์เอาการเรียนรู้เป็นหมุดหมายและนำการเรียนรู้มาปรับใช้กับตัวเองก่อน หลังจากนั้นจึงนำสิ่งที่เรียนรู้และประสบการณ์เข้าสู่วิชาเอกต่อมาคือ 2) *ย่าเตือน* *ส่วนรวม* คือการช่วยเหลือเพื่อนผู้ต้องโทษแบ่งปันความทุกข์ ให้กำลังใจ ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น สมัครเป็นผู้ช่วยงานทั้งด้านการสอนหนังสือ ด้านการพยาบาล ด้านการ

พัฒนาปรับปรุงแผน เป็นต้น แต่เมื่อเกิดมีปัญหาลักษณะไม่ว่าทางกายหรือทางจิตต้องไม่ปล่อยปละละเลยเข้าสู่วิชาเอกที่ 3) *กายบวมจิตติดลบพบหมอ* เพราะการต่อสู้กับสถานการณ์ที่บีบคั้น กดดันมาเป็นเวลานาน สุขภาพร่างกายอาจจะเสียสมดุลจึงต้องปรึกษาแพทย์เพื่อรับการรักษา เป็นการถนอมทั้งร่างกายและจิตใจให้อยู่ในระดับปกติ เป็นการดูแลตัวเองอย่างผู้ที่รับรู้และเข้าใจได้ว่าตนเองยังมีภาระที่ต้องฝ่าฟัน ต่อสู้ จะปล่อยให้ความเจ็บป่วยมาทำลายความหวังและความฝันไม่ได้ และวิชาเอกสุดท้ายที่ต้องมีการสร้างสรรค์ในตัวเองนั่นคือ 4) *ขอลิขิตชีวิตเอง* เป็นการกำหนดตารางชีวิตว่าในวันหนึ่ง สัปดาห์หนึ่ง จะกำหนดกิจกรรมให้กับตัวเองอย่างไร เป็นการวางแผนในการใช้ชีวิตให้มีความกลมกลืนกับสถานที่ กับเงื่อนไขเวลาและกับผู้ที่ได้ชื่อว่า “นักโทษประหารชีวิต” ประเด็นต่อมาเมื่อค้นพบและสร้างสมประสบการณ์ได้ระดับที่หลุดพ้นความทุกข์แล้ว จึงต้องมีสติทุกอย่างก้าวด้วยการ

2. *เกาะติดลมหายใจ* เป็นการรับรู้ทุกขณะจิตว่าชีวิตนี้ยังมีหวังความหวังนั้นคือ 1) *ทรงโปรดจากพ่อ* คือ ความหวังจากการได้รับพระราชทานอภัยโทษจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากนั้นแล้วยังเพิ่มพลังให้ตัวเองด้วยการ 2) *จดข้อความจริง* คือ การยอมรับความจริงกับสิ่งที่เป็นอยู่ด้วยจิตรับรู้และเข้าใจ แล้วตั้งมั่นในความเชื่อความศรัทธากับสิ่งที่เป็นอยู่นั้น ไม่หลงใหลเพื่อเชื่อกับความหลอกลวง หรือสิ่งล่อลวงจอมปลอมทั้งหลายที่เข้ามาในจิตใจและความคิด ซึ่งมีแต่จะนำพาตัวตนเข้าให้จิตนาการถึงความไม่จริง ความเป็นไปไม่ได้ทั้งหลายทั้งปวง เมื่อมีความจริงเป็นสรณะแล้วจึงเข้าสู่ 3) *ยึดสิ่งน้อยมนำ* คือ การศึกษาธรรมะแล้วนำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาจิตใจเมื่อพัฒนาจิตใจจนเห็นความเป็นจริงจึงโน้มเข้าสู่เหตุและผลทั้งเหตุการณ์ที่ผ่านมาและที่กำลังเป็นอยู่ เมื่อปลดปล่อยหัวใจความคิดได้สะอาดด้วยการนำธรรมะตามแนวทางพุทธศาสนาได้อย่างใสสะอาดแล้วจึงทำให้นำพาความคิดเข้าสู่ 4) *คิดย่ำด้านบวก* คือ การคิดในสิ่งที่มีประโยชน์ เปลี่ยนมุมมอง ปรับทัศนคติที่เกาะกินจิตใจให้พลิกกลับมาอยู่ในด้านมีประโยชน์ มีผลดีต่อตนเองและส่วนรวม

จากประเด็นการสร้างสมประสบการณ์จึงนำตนก้าวสู่จุดที่เรียกว่า ไร้ทุกข์ ด้วยความสำนึกในทุกอย่างที่จุดประกายกลายเป็นพลังสร้างความคิดปลุกจิตสำนึกจึงเป็นที่มาของประเด็นหลักที่ 4. “*ก้าวข้ามทะเลทุกข์*” เป็นสภาวะเกิดความสำนึกที่จะอุทิศชีวิตที่เหลือให้กับสิ่งที่ทำให้ตนก้าวข้ามความทุกข์อันเป็นวิกฤตที่ประสบมาด้วยการสำนึกใน 2 พระคุณ ได้แก่

1. *พ่อผู้ให้* คือ การสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงประทานชีวิตใหม่โดยตั้งปณิธานในการถวายความจงรักภักดีตราบชั่วชีวิตด้วยการดำเนินชีวิตใน 3 แนวทางได้แก่ 1) *วิถีทางถูก* คือ ขอดำเนินชีวิตในครรลองที่ถูกต้องตามจารีตประเพณี ยึดมั่นในศีลธรรมและกฎหมายบ้านเมือง แล้วเติมต่อด้วย 2) *หมั่นปลุกความดี* คือ การ คิด ทำ แต่สิ่งดีมี

ประโยชน์ต่อตนเองส่วนรวม ไม่เบียดเบียนโลกและสรรพสัตว์ใช้ชีวิตด้วยการยึดความดีงามเป็นที่ตั้ง 3) *ศักดิ์ศรีแห่งตน* คือ การดำเนินชีวิตด้วยการประกอบสัมมาอาชีพโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำรงตนด้วยความพอดี ต่อจากนั้นสำนึกกับผู้มีพระคุณที่เป็นกำลังใจ เคียงข้างตลอดเส้นทางแห่งวิฤตเข้าสู่ ประเด็นที่

2. ยาใจคนทัณฑ์ ด้วยการน้อมการะทุกข์ความช่วยเหลือและทุกๆการโอบอุ้มดูแลด้วยดีเสมอมาอันเป็นความสำนึกในสามอารมณ์ความรู้สึก ได้แก่ 1) *ต้นต้นซึ่งใจ* คือ ซาบซึ้งในพระคุณของผู้ที่เคียงข้างเฉลี่ยทุกข์แบ่งเบาเบียดไม่เคยทอดทิ้งหรือเอ่ยคำให้สิ้นหวัง และสิ่งที่เป็นสำนึกอันยิ่งใหญ่คือ 2) *เทิดไถ่ราชันย์* คือ การมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เมื่อทุกอย่างเข้าที่เข้าทางก้าวข้ามความทุกข์ที่นับว่าเป็นวิฤตของชีวิตการต้องโทษประหารชีวิตมาได้ ชีวิตจึงพบกับประเด็นที่ 3) *สวรรค์ในกำแพง* คืออยู่กับโทษประหารชีวิตอย่างมีความสุขในปัจจุบันขณะไม่ว่าพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร

สุดท้ายแล้วไม่ว่าสุขหรือทุกข์ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งที่อยู่ภายในของมนุษย์ที่เรียกว่า “จิตใจ” เป็นหลัก การก้าวข้ามภาวะวิฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำบางขวาง ย่อมประจักษ์ได้ว่าเมื่อใดที่ชีวิตตกลงในหลุมดำ หากว่าไม่ยอมแพ้ เสาะแสวงหาแนวทาง วิธีการ ไม่ยากเกินไปที่จะค้นพบเส้นทางแห่งการก้าวข้าม แม้ตัวตนจะต้องตกติดอยู่ในหลุมดำตลอดชีวิต แต่แสงสว่างจากดวงจิตอันแกร่งกล้ายอมส่องให้เห็นว่าหลุมดังกล่าวมิได้ดำอย่างที่เห็น กลับเปล่งประกายเจิดจ้าขาวนวลกว้างไกล ดังคำกล่าวของอัจฉราวดีที่ว่า “เราทุกคนต่างมีมหาสมุทรอันยิ่งใหญ่ซ่อนเร้นอยู่ในอาณาจักรแห่งใจ มหาสมุทรที่เต็มไปด้วยความแปรปรวนแห่งโชคชะตา ในยามที่คลื่นลมสงบมหาสมุทรก็จะหลอกล่อให้เราหลงและยึดมั่นไปกับความสุขที่กำลังดื่มด่ำ แต่เมื่อยามที่อาณาจักรแห่งความไม่เที่ยงเผยตัวตน มหาสมุทรที่เคยสงบนิ่งก็กลับกลายร่างเป็นปีศาจที่เกรี้ยวกราดดึงเราให้พลัดตกลงไปในกระแสแห่งความทุกข์อันเชี่ยวกราก และพร้อมจะฉีกหัวใจของผู้อ่อนแอให้แหลกกลอง มีแต่เพียงผู้เข้มแข็งเท่านั้น ที่แม้ไม่มีกระตังฟางสักเส้นให้ยึดถือ ก็สามารถฝ่ามรสุมก้าวเดินต่อไปด้วยหัวใจที่ยิ่งใหญ่กว่ามหาสมุทรแห่งความไม่เที่ยงนั้น ชัยชนะเกิดได้จากสิ่งเดียวที่มีอยู่...หัวใจอันเข้มแข็ง” (อัจฉราวดี วงศ์สกล:2548,ปกหลังด้านนอก)

7. อภิปรายผล

จากการศึกษาประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง สอดคล้องกับการที่ผู้วิจัยได้นำเสนอจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การมีส่วนร่วม และการจดบันทึกข้อมูล ได้ข้ออภิปรายผลตามประเด็นหลัก 4 ประเด็น ได้แก่ 1. แลหลังชีวิต 2. พลาดผิดจอมจม 3. สร้างสมประสบการณ์ และ 4. ก้าวผ่านทะเลทุกข์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 แลหลังชีวิต คือ ภูมิหลังของครอบครัวของบุคคล ก่อนที่จะเข้าสู่ภาวะวิกฤต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินชีวิตมุ่งไปในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ครอบครัวหาเช้ากินค่ำกับครอบครัวผู้นำขาดหาย ที่ได้รับการศึกษาอบรมน้อยต้องออกจากระบบการศึกษาก่อนวัยอันควร เพราะต้องช่วยครอบครัวหารายได้ ส่วนครอบครัวผู้นำขาดหายออกจากระบบการศึกษาเพราะเกเร ไม่สนใจการเรียน จนนำไปสู่การคบเพื่อนก็จะสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่มีความเป็นอยู่คล้ายๆ กัน ในที่สุดก็จะเข้าสู่การทำงานที่ผิดกฎหมาย โดยได้รับการชักชวนจากกลุ่มเพื่อน และสมัครใจเข้าทำงานด้วยความเห็นชอบของตนเอง การประกอบอาชีพการงานที่ผิดกฎหมายอันเป็นที่มาของการถูกจับกุมและเกิดภาวะวิกฤตตามมา ครอบครัวทั้งสองแบบไม่ว่าจะอยู่ในสังคมเมืองหรือสังคมชนบท จึงนำพาสมาชิกของครอบครัวประสบกับวิถีชีวิตที่บดบังความเป็นตัวตน และความต้องการที่แท้จริง สมาชิกของครอบครัวทั้งสองแบบขาดแนวคิด มุมมอง ในเชิงสร้างสรรค์ให้กับตนเอง มีเพียงความคิดว่าให้มีเงิน มีรายได้ มาสร้างฐานะก็ถือว่าประสบความสำเร็จแล้ว โดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่ตามมา

จากการศึกษาประเด็นแลหลังชีวิต พบว่า ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำและมีสมาชิกครอบครัวหลายคนจะส่งผลกับสมาชิกครอบครัวทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสังคมไปในทางที่ไม่ถูกต้องตามแนวทางของกฎเกณฑ์บ้านเมืองในการหารายได้ เพราะบุคคลที่ขาดความรู้และคลุกคลีอยู่กับสังคมที่คล้ายๆกันจะมีทักษะการใช้ชีวิตที่ขาดการบ่มเพาะและความเข้าใจที่จะนำพาตัวคนไปสู่การประกอบอาชีพที่สุจริต ส่วนสมาชิกครอบครัวที่ขาดผู้นำหรือหัวหน้าครอบครัวทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์เพราะมีภรรยาหลายคน สมาชิกของครอบครัวจะกดเก็บ ก้าวร้าว เรียกร้องความสนใจ ต้องการความรักความอบอุ่น จึงทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งการคบเพื่อน การงานซึ่งนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายได้ง่าย เพราะด้อยการศึกษาและทักษะการใช้ชีวิตที่ไม่มีกรบ่มเพาะในทางที่ดีมากพอ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยา เรื่องแนวคิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization Theory) ได้กล่าวถึงบทบาทของสถาบันทางสังคม 6 องค์กร คือ 1) ครอบครัว 2)

สถานศึกษา 3) กลุ่มเพื่อน 4) สื่อสารมวลชน 5) องค์กรศาสนา และ 6) อาชีพการงาน จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ปรากฏข้อค้นพบว่ามี 4 องค์กร ที่มีอิทธิพลต่อการบ่มเพาะและการเติบโตของแนวคิดการดำเนินชีวิต คือ 1) ครอบครัว 2) สถานศึกษา 3) กลุ่มเพื่อน และ 4) อาชีพการงาน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลการศึกษาประเด็นแลหลังชีวิตสอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคมวิทยาเรื่องแนวคิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization Theory) ดังข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น

7.2 พลาดผิดจอมจอม ผลพวงจากการประกอบอาชีพการงานที่ผิดกฎหมายทำให้ถูกจับกุมดำเนินคดี ไม่ว่าจะถูกจับกุมในสถานการณ์ใด ทำให้ผู้ถูกจับกุมเข้าสู่ช่วงวิกฤตทั้งร่างกายและจิตใจ คำว่า “วิกฤต” (Crisis) หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นกับบุคคลและบุคคลนั้นรับรู้ว่ามันเป็นสิ่งที่คุกคามต่อตัวเขา อาจเป็นความคุกคามทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ สภาพแวดล้อมสังคมของบุคคลภาพพจน์ของบุคคลหรือเป้าหมายในชีวิต ทำให้บุคคลเกิดความสูญเสียหรือการเปลี่ยนแปลงและใช้วิธีการแก้ปัญหาในลักษณะเดิม ๆ ไม่เพียงพอที่จะทำให้ความเครียด ความวิตกกังวลนั้นลดลงได้จะทำให้บุคคลนั้นเสียสมดุลของตัวเองไปได้ ซึ่งเป็นภาวะที่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นโดยเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อังคินันท์ อินทรกำแหง, อธิพนธ์ ชูชม, อัจฉรา สุขขารมณ 2550 อ้างใน อัจฉราวดี สุทธินันท์: 2555 :107) และสอดคล้องกับงานของ (Luckman and Sorensen 1974:110 อ้างใน อัจฉราวดี สุทธินันท์) ที่พบว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ความวิตกกังวลจะมีการตอบสนองคล้ายกับเมื่อมีความเครียดโดยเป็นไปอย่างอัตโนมัติ เช่น โกรธ ทุกข์ เศร้า ละอาย ถ้าเกิดขึ้นบ่อยและไม่สามารถปรับอารมณ์ได้จะทำให้เกิดปัญหาทางบุคลิกภาพเกิดความเจ็บป่วยทางกาย ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ (Arnold and Boggs 1995:89 อ้างใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ .2555 : 107) ความวิตกกังวลเป็นสภาวะความเครียด ที่ทำให้เกิดประสบการณ์ที่เจ็บปวดและความรู้สึกของการสูญเสียพลังอำนาจ ความเชื่อมั่นจากการถูกคุกคามจากสิ่งแวดล้อม คนที่มีความวิตกกังวลสูงๆ จะไม่สามารถทำงานต่างๆบรรลุเป้าหมายได้ อาการจะเป็นมากขึ้นเรื่อยๆจนในที่สุดไม่สามารถตัดสินใจทำอะไรได้ด้วยตนเอง

การวิจัยครั้งนี้พบสิ่งที่เด่นชัด คือ การต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตที่เกิดจากการประกอบอาชีพหรือการทำงานที่ผิดกฎหมาย โดยมีสาเหตุเกี่ยวข้องมาจากแลหลังชีวิต ซึ่งยอมรับว่าภาวะวิกฤตครอบงำทั้งจิตใจและร่างกายทันทีที่ถูกเจ้าพนักงานของรัฐเข้าควบคุมและดำเนินคดี จากผลพวงการประกอบอาชีพหรือการทำงานที่ผิดกฎหมายทำให้ถูกจับกุมเกิดภาวะวิกฤตตามมา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้เข้าสู่สภาวะตกอยู่ในเบื้องลึกแห่งทุกข์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวิพากษ์และวิกฤตทางสังคม ของ Max Horkheimer (อ้างถึงใน อัจฉราวดี สุทธินันท์ 2555:35) ทฤษฎีทางสังคมในทุกวันนี้ได้ตกอยู่ในภาวะวิกฤตในช่วงระหว่างทศวรรษที่ 1960 ความหลากหลายของกระบวนการทัศน์ทางทฤษฎีสังคมใหม่ๆ ได้ปรากฏตัวขึ้นมามากมาย ซึ่งได้ทำให้เกิดข้อสงสัยในเรื่องของปริมาณ

และคุณภาพเกี่ยวกับทฤษฎีเหล่านี้ ในบรรดาทฤษฎีสังคมและงานวิจัยทางสังคมที่ผุดขึ้นมาขึ้นรวมไป ถึงแนวคิดทางด้านประสบการณ์นิยมและปฏิฐานนิยม (empiricist and positivist) ด้วย (1) ประสบการณ์นิยม (empiricism) ในทางญาณวิทยา หมายถึง ความรู้ที่เชื่อถือได้ มีอย่างเดียวกันเท่านั้น คือประสบการณ์ (experience) ซึ่งหมายถึงความรู้ที่ผ่านประสาทสัมผัส ทักษะนี้ไม่เชื่อว่ามีความรู้ ก่อนประสบการณ์ จะมีก็แต่ความรู้หลังประสบการณ์เท่านั้น (ตรงข้ามกับเหตุผลนิยม rationalism) (2) ปฏิฐานนิยม (positivism) ทักษะนี้ถือว่าความรู้ที่สูงที่สุด คือความรู้ที่ได้มาจากประสาทสัมผัส

กล่าวโดยสรุป สภาวะที่เกิดขึ้นกับบุคคลเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะ เกิดขึ้น และไม่สามารถปรับสภาพความสมดุลให้สนองรับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือมากระทบนั้น ได้ ทำให้เกิดความทุกข์ ความเครียด ความวิตกกังวล ความสับสนวุ่นใจ ความซึมเศร้าจนไม่สามารถปรับตัวได้ตามปกติ เป็นภาวะที่บุคคลต้องได้รับความช่วยเหลือ หรืออาจต้องปล่อยให้เวลา เป็นตัวประสานเยียวยา ให้บุคคลเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จะจัดการปรับตัวให้มีความสมดุล กับสภาวะวิกฤตนั้นด้วยตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวิพากษ์และวิกฤตทางสังคม

7.3 สร้างสมประสบการณ์ จากการศึกษาพบว่า การที่บุคคลต้องใช้ชีวิตอยู่ในแดน ประหารชีวิต ที่มีการควบคุมในระดับสูงสุด สภาพที่ต้องเผชิญ คือ การมีโซ่ตรวนพันธนาการที่ข้อ เท้าตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง ห้องควบคุมที่ค่อนข้างแออัด ไม่มีปัจจัยสี่ที่เพียงพอ สามารถเผชิญข้อจำกัด ด้านการดำเนินชีวิตก้าวผ่านภาวะวิกฤติเหล่านี้ไปได้ด้วยการปรับทัศนคติ ปรับมุมมอง ปรับตัวให้ กลมกลืนกับมาตรการการควบคุมของเรือนจำ โดยการใช้ชีวิตและการตระหนักรู้ด้วยการเข้าใจว่า เป็นธรรมชาติของชีวิตตามความเป็นจริงของผู้ที่ได้ชื่อว่า “นักโทษ” ที่จะไม่มีสิทธิ์เลือกในการเป็นอยู่ ให้ได้ดังใจ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กอบกาญจน์ สุริยस्थ्य วัฒนวรานกุล (2552) ที่ว่า “ในชีวิตจริงของคนเราก็เลือกทุกสิ่งทุกอย่างตามความพอใจไม่ได้ เนื่องจากบางครั้งชีวิตก็ต้องดำเนินไปตาม เงื่อนไขที่จำกัด เราเลือกลูกน้องไม่ได้ เลือกเจ้านายไม่ได้ เลือกเพื่อนร่วมงานไม่ได้ แต่ทำได้เพียงแค่ว่า พยายามทุกวิถีทางให้อยู่กับคนเหล่านั้นให้ได้” แล้วคิดค้นแสวงหากิจกรรมที่มีประโยชน์มา สร้างสรรค์ให้สามารถมีความเป็นอยู่ที่ทำให้การดำเนินชีวิตก้าวไปด้วยความมั่นคงและมีประโยชน์ ต่อตนเองและเพื่อนนักโทษ ซึ่งนำมาเป็นเครื่องกำกับตนให้ก้าวผ่านวิกฤตของการเป็นนักโทษ ประหารชีวิตได้อย่างเข้าใจและอยู่กับโทษประหารชีวิตอย่างมีความสุข เป็นการใช้เวลาที่ถูกจองจำ ให้เกิดประโยชน์ เพื่อกำจัดตัวเวลาว่างที่หากว่าเกิดมีขึ้นเมื่อไหร่จะต้องทำให้ความคิด ความรู้สึก หมกมุ่นไปในทางลบที่ทำให้เกิดทุกข์ ซึ่งรังแต่จะทำลายตัวเองในทุก ๆ ทาง เมื่อมีการเรียนรู้ทำให้เกิดความเข้าใจ เมื่อเกิดความเข้าใจทำให้เกิดศรัทธา เมื่อเกิดศรัทธา จึงเกิดการหนุนส่งให้เกิดมี มุมมองที่เป็นไปในทางบวก มีวิสัยทัศน์ในการใช้ชีวิต มีความกระตือรือร้นที่จะสร้างคุณค่าให้

ตัวเอง เพื่อไม่ให้ตัวเองจมอยู่กับที่ ทำให้ตัวตนก้าวข้ามจุดแห่งทุกข์ ได้มีโอกาสเติมเต็มในสิ่งที่ตัวเองโหยหา แต่ไม่มีโอกาสเมื่ออยู่นอกคุก อีกทั้งยังทำให้ค้นพบธาตุแท้ของตนว่าต้องการอะไร จากการมีชีวิตเป็นมนุษย์ในชาตินี้ การเอาการศึกษามาทำให้ชีวิตเกิดการขยายขยาย ทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจและความคิด ที่ทำให้มีสติและเกิดปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาตนเองได้อย่างมีศักยภาพ มีคุณค่าและภาคภูมิใจ

สอดคล้องตามแนวทางทฤษฎีภวนิยมเกี่ยวกับอิสรภาพและความรับผิดชอบ แฟรงเกิล (Frankl, 1967:60 อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล 2554:10-13) กล่าวว่า ถึงแม้บุคคลจะไม่สามารถเป็นอิสระอย่างสมบูรณ์จากเงื่อนไขต่างๆ ที่ผูกมัด ทั้งปัจจัยทางชีวภาพ ปัจจัยทางด้านจิตใจ และปัจจัยทางสังคม เช่น สิ่งแวดล้อมทางสังคมต่างๆ กรรมพันธุ์ หรือแรงขับตามสัญชาตญาณ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้อาจจำกัดขอบเขตเสรีภาพของบุคคล แต่ไม่สามารถลดทอนศักยภาพของความเป็นมนุษย์ลงไป แฟรงเกิลเชื่อว่าบุคคลยังมีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกในทุกๆ สถานการณ์ จากคำกล่าวของแฟรงเกิลที่ว่า “เงื่อนไขต่างๆ ที่มีอยู่นั้นไม่ได้กำหนดตัวเรา แต่เราเป็นผู้กำหนดตัวเองว่าจะยอมจำนนหรือว่าจะอดทนต่อสู้กับเงื่อนไขต่างๆ ที่มีอยู่” ซึ่งสอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต :2547 :83) ว่า “เมื่อกระบวนการของชีวิตที่เคลื่อนไหวนั้นแยกเป็น 3 ด้าน คือ พฤติกรรมสัมพันธ์ ที่เรียกโดยอนุโลมว่าพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เราก็พัฒนาชีวิตทั้ง 3 ด้านนี้ขึ้นไปให้ทำอะไรต่ออะไรได้สำเร็จตามต้องการ จนมีชีวิตที่สมบูรณ์ โดยพัฒนาพฤติกรรมขึ้นไป พัฒนาจิตใจขึ้นไป โดยเฉพาะข้อสำคัญที่สุดต้องพัฒนาปัญญาขึ้นไป เพราะในที่สุดทุกอย่างจะอยู่ในขอบเขตของปัญญา อย่างที่ว่า รู้เท่าใด ทำได้เท่านั้น” และยังสามารถสร้างอ้อมโนทัศน์ให้เห็นว่า ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีคำว่าล่าช้าสำหรับนำความผิดพลาดมาเป็นเข็มทิศให้ชีวิต เพื่อก้าวไปสู่ความถูกต้องสวยงามสำหรับลมหายใจที่เหลืออยู่ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิกรม กรมดิษฐ์ (2556:53) ว่า “ไม่มีอะไรสายเกินไป ต่อให้เราทำในสิ่งที่ผิดมาก่อน แล้วเริ่มต้นทำในสิ่งที่ถูกเสียใหม่ในวันนี้” การค้นพบวิธีการก้าวข้ามมหานทิแห่งทุกข์ โดยการทำกิจกรรมเป็นการค้นพบประสบการณ์ที่นับได้ว่าทำให้มีความสุขกับการเป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิตของบุคคลได้อย่างไม่วิตกกังวล ไม่ทำให้หม่นหมองอมทุกข์ มีผลทำให้ปลดเปลื้องความโลภ โกรธ หลงไปได้ อีกทั้งยังเป็นการใช้เวลาให้มีคุณค่าและทำตนให้มีประโยชน์ โดยการช่วยเหลือให้คำปรึกษาเพื่อนผู้ต้องโทษที่เข้ามาอยู่ใหม่ บอกเล่าประสบการณ์ให้ได้รับรู้ถึงการทำตัวทำใจกับการใช้ชีวิตในห้องประหารฯ มีน้ำใจที่จะแบ่งปันสิ่งที่ทำให้คนรอบข้างมีพลัง มีแรงที่จะอยู่อย่างมีสติไม่ทุกข์จนเกินไป ใช้การเขียนจดหมายสั่งเสียญาติพี่น้องพ่อแม่ เขียนพินัยกรรมบริจาค ร่าง กิจกรรมเหล่านี้ทำให้ได้ปลดปล่อยสิ่งที่ค้างค้ำในจิตใจ และทำให้จิตใจโปร่งเบา เกิดความว่างที่พร้อมจะเผชิญกับสิ่งที่รออยู่ข้างหน้า อย่างไม่กอดคั่นตัวเอง และเกิดความสุขกับการได้ทำกิจกรรมเพื่อเพื่อนผู้ต้องโทษ เมื่อมีผู้ต้องโทษที่เข้ามาใหม่มีความสุข

ก็ใช้ประสบการณ์ช่วยเหลือเพื่อนๆ ทำให้ค้นพบคุณค่าและเข้าใจอยู่กับความเป็นจริงได้อย่างมีความสุข ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (2557:12)ว่า “ถ้าต้องการเป็นแสงสว่างทั้งของตนเองและของผู้อื่น ก็ต้องฝึกตนให้เป็นคนดีหนีให้ไกลจากความโลภ โกรธ หลง ให้มากที่สุด”

การค้นพบประสบการณ์ที่นับได้ว่าทำให้มีความสุขกับการต้องโทษประหารชีวิต ได้อย่างไม่วิตกกังวลของบุคคล ไม่ทำให้หม่นหมองอมทุกข์ เป็นการใช้เวลาให้มีคุณค่าและทำตนให้เป็นประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือให้คำปรึกษาเพื่อนนักโทษที่เข้ามาอยู่ใหม่ บอกเล่าประสบการณ์ของตนให้ได้รับรู้ถึงการปรับตัวทำใจกับการใช้ชีวิตในห้องประหารฯ มีน้ำใจที่จะแบ่งปันสิ่งที่ทำให้คนรอบข้าง มีพลัง มีแรงที่จะอยู่อย่างมีสติไม่ทุกข์จนเกินไป ให้เพื่อนๆ ที่มีความทุกข์ได้รับความหมายของชีวิตนักโทษและเข้าใจโลกของผู้ที่ใช้ชีวิตในคุกว่า “โลกมิได้เป็นศัตรูกับเราและจ้องทำร้ายเราแต่เราต่างหากที่ประมาทต่อโลกเมื่อเพียงพล้ำจึงต้องประสบกับความลำบาก เช่นนี้เราต้องไม่ยอมแพ้ เพราะการยอมแพ้นั้นมันง่าย” ซึ่งสอดคล้องกับข้อความในจดหมายของ จี. คิงส์ลีย์ วอร์ด, สุพรรณิ วราทร แปล (2547:32) ที่เขียนถึงลูกของเธอว่า “โลกมิได้เป็นปฏิปักษ์ต่อลูก ลูกต่างหากเล่าที่ท้าทายโลก ในช่วงเวลาที่ลูกลำบากและไม่ยอมพ่ายแพ้แน่ละ การยอมแพ้นั้นง่ายกว่า ผู้คนมากมายพิสูจน์ให้เห็นอยู่ทุกวัน ในขณะที่มีชีวิตอยู่ แต่คนพวกนี้ไม่ใช่ผู้เดินไปมาอย่างสง่าผ่าเผย เชิดหน้าได้ ดังเช่นที่พ่อคิดว่าลูกอยากเป็น...เมื่อประตูบานหนึ่งปิดกระแทกใส่หน้า เขาก็เดินไปเกาะประตูถัดไป...ถัดไป...ถัดไป...จนกว่าจะมีคนเปิดรับ ผู้ที่เรียนรู้เช่นนี้ตั้งแต่วัยเยาว์จะประสบแต่ความสำเร็จอย่างน่าทึ่งแน่นอน” การเขียนจดหมายสิ่งเสียดูติพี่น้องพ่อแม่ เขียนพินัยกรรมบริจาค ร่าง กิจกรรมเหล่านี้ทำให้ได้ปลดปล่อยสิ่งที่ค้างค้ำในจิตใจและทำให้จิตใจโปร่งเบาลงไปเกิดความว่างที่พร้อมจะเผชิญกับสิ่งที่รออยู่ข้างหน้า เป็นการค้นพบการใช้ประสบการณ์การต้องโทษประหารชีวิตมาเป็นบทเรียนให้ได้ตระหนัก ได้รับรู้ แล้วโหม่นนำมาไตร่ตรอง พินิจพิจารณาจนเข้าใจได้ว่าทุกข์ที่เกิดจากโทษประหารชีวิตมันก็เป็นเพียงแค่เรื่องของจิตใจที่เราปรุงแต่งขึ้นมาเท่านั้น เมื่อเข้าใจในทุกข์ได้ก็สามารถเข้าใจทุกข์ของผู้ต้องโทษที่เข้ามาใหม่ได้แล้วนำประสบการณ์ที่เข้าใจทุกข์นั้นไปบอกเล่าแนะนำให้เพื่อนผู้ต้องโทษที่เข้ามาใหม่ได้เข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของท่าน ดิช นัท ฮันท์ (2552:28) ที่ว่า “เมื่อเราสามารถเข้าใจความทุกข์ของตัวเอง เราก็สามารถผ่านพ้นความทุกข์ตรงนั้นไปได้ เมื่อเราสามารถเข้าใจความทุกข์ของผู้อื่น เราก็สามารถช่วยให้บุคคลนั้นเปลี่ยนแปลงความทุกข์ของเขาได้”

ภายใต้ภาวะกดดันทั้งทางร่างกายและจิตใจเมื่อถึงจุดหนึ่งร่างกายเริ่มเสีย ขบวนการควบคุมตนเอง ไม่ว่าจะด้านความคิด ด้านการดำรงชีวิต ทำให้สมดุลของชีวิตผิดเพี้ยนไป ถึงช่วงนี้จำเป็นต้องเข้าปรึกษาแพทย์เพื่อดูแลสิ่งที่ผิดปกติของตน บางกรณีพบว่าต้องใช้ทั้งยาและจิตแพทย์

บางกรณีถึงขั้นว่าตนไม่ได้เป็นอะไรแต่กลับเป็นเพื่อขอยามากินจะได้หลับ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกลไกการเข้าข้างตัวเองเพื่อให้อยู่กับปัจจุบัน ได้อย่างไม่ยากให้ตัวเองเข้าไปข้องแวะกับสถานะนักโทษประหารฯ ที่นักจิตวิทยาเรียกว่า กลไกการป้องกันตนเองตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (อ้างถึงใน ลัดดาวรรณ ณ ระนอง:2554: 7-15) ในข้อที่ว่า การหาเหตุผลเข้าข้างตนเองที่รู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับของสังคมมาแทนเหตุผลที่แท้จริงของพฤติกรรมบางอย่างที่กระทำลงไปเพื่อป้องกันการเสียน้ำ หรือความรู้สึกอับอายจากผู้คน เข้าทำนอง “อุงนเปรี้ยว” เมื่อไม่สามารถทำอะไรได้ตั้งใจก็อ้างว่าสิ่งนั้นไม่ดีไม่มีค่าควรแก่การพยายาม หรือ “มะนาวหวาน” นั่นเอง แม้จะเป็นวิธีการที่ไม่สง่างามและถูกต้องนักแต่ก็เป็นวิธีการที่นำมาใช้ในยามที่จำเป็นเช่นนี้ได้

การวางแผนการใช้ชีวิตของบุคคลในสถานะผู้ต้องโทษประหารชีวิต ในแต่ละวันว่าจะทำอะไรแบบเป็นขั้นเป็นตอน เป็นรูปแบบให้เวลาที่มีอยู่เป็นตัวช่วยในการลบสิ่งที่ไม่เกะกินใจ และควบคุมวิถีทางการเป็นอยู่ให้เป็นตัวจัดระบบการใช้ชีวิตแต่ละห้วงวันอย่างสมดุลกับการเป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิต หากมองดูเพียงผิวเผินการกำหนดตารางชีวิตเป็นแค่การใช้เวลาให้หมดไปวัน ๆ แต่สำหรับบุคคลที่ได้ชื่อว่าผู้ต้องโทษประหารชีวิต ยังมีอะไรมากมายกว่านั้น เพราะการจัดตารางชีวิตของพวกเขาเปรียบได้กับการค้นหาความหมายให้ชีวิต ที่ห้อมล้อมด้วยความทุกข์ให้เกิดความสว่างไสวในตัวเอง เพื่ออยู่กับความทุกข์ให้ได้โดยไม่กระวนกระวายกับการก้าวสู่เป้าหมายที่เป็นปัจเจกไม่มีใครบอกใครได้ว่าเป้าหมายของแต่ละคนเป็นอย่างไรเพราะนี่คือการค้นพบที่อัศจรรย์ของผู้ประสบทุกข์ เมื่อค้นพบคำตอบก็ต้องปฏิบัติตามคำตอบนั้น โดยไม่มีข้อแม้ และแก้ปัญหาด้วยจิตใจที่มุ่งมั่น ดังคำพูดของ วิक्टर อี แฟรงเกิล แพลโดย อรทัย เทพวิจิตร (2549:8-9) ที่ว่า “ตรงจุดนี้เองที่เราได้ค้นพบแก่นแท้ของการดำรงอยู่ สิ่งนั้นคือ การมีชีวิตก็คือความทุกข์ การจะมีชีวิตรอดหมายถึง การต้องค้นหาความหมายในระหว่างประสบทุกข์ ถ้าในชีวิตหนึ่งมีจุดหมาย ฉะนั้นในความทุกข์ทรมานและความตายก็ต้องมีจุดหมายเช่นกัน ทว่ามนุษย์คนหนึ่งไม่สามารถบอกมนุษย์อีกคนได้ว่าจุดมุ่งหมายในชีวิตของเขาคืออะไร คนแต่ละคนจะต้องค้นหาสิ่งนั้นด้วยตัวของเขาเอง และจะต้องยอมรับหน้าที่ความรับผิดชอบจากคำตอบที่ได้รับ” ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำรัสของ สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (2557:37) ว่า “ในการดำเนินชีวิตถ้ากลัวจะต้องพบอุปสรรคก็ทำอะไรไม่ได้ คนที่เข้มแข็งยอมไม่ยอมแพ้ เมื่อพบอุปสรรคก็แก้ไขไปด้วยจิตใจที่มุ่งมั่น”

จะเห็นได้ว่าการเกิดภาวะวิกฤตของบุคคล หากไม่ยอมแพ้จนเป็นบ้า เสียสติหรือเสียชีวิตไปเสียก่อน กาลเวลาจะหยิบยื่นประสบการณ์สมานเยียวยาปีตรองรอยบาดแผลแห่งความทุกข์ได้ไม่วันใดก็วันหนึ่ง เพียงแต่ประสบการณ์แห่งการค้นพบการก้าวผ่านอาจจะแตกต่างกันใน

รายละเอียดระหว่างการเดินทาง สุดท้ายแล้วย่อมก้าวถึงจุดหมายเดียวกันคือความสุขตามเหตุปัจจัยที่คลุกคลีร่วมกันนั้น

การได้รับพระราชทานอภัยโทษของบุคคลเป็นความหวังอันสูงสุด เป็นจุดตั้งหายดฝนโลมฝนห้วยยามหน้าแล้งให้ชุ่มชื้นรอดพ้นจากการถูกแดดเผาแล้วแห่งกรอบตาย เพราะการเป็นผู้โทษประหารชีวิต คือการแบกทุกข์ที่หนักหนาสาหัสและเมื่อความหวังที่เป็นที่สุดของความหวังได้ปรากฏให้เห็นเป็นจริงก็เท่ากับว่าทุกข์อันหนักหนาสาหัสนั้นถูกยกทิ้งไป เป็นการจุดชีวิตใหม่ให้ เป็นความหวังเดียวที่ทำให้มองเห็นแสงสว่างแห่งอิสรภาพ อีกทั้งยังส่งอานิสงส์ผ่านสู่จิตใจได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นที่ติดตรึงในบึงใจตราบนานแสนนาน เป็นมรรคาให้ตั้งปณิธานว่าตั้งแต่บัดนี้ต่อไปจะขอทำดีเพื่อพ่อ พ่อที่เป็นดวงใจของปวงชนชาวไทย พ่อที่ให้ชีวิตใหม่

การยอมรับความจริงเป็นคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคลที่ใกล้ชิดกับความตาย เป็นการยอมรับทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเข้ามาในชีวิตและเกิดขึ้นกับตน เป็นการสยบยอมโดยศิโรราบไม่มีข้อโต้แย้ง ไม่มีคำเรียกร้อง เป็นการยอมรับที่เกิดจากความเข้าใจ ไม่อคติกับอะไรทั้งนั้นสิ่งที่ล่วงผ่านคืนวันในการครองตำแหน่งผู้โทษประหารชีวิตบ่งชี้ชัดให้เห็นว่าให้น้อมโน้มมาอยู่กับความเป็นจริงว่าโลกของพวกเขา กับโลกของปวงชนนอกกำแพงไม่สามารถเอามาเทียบเคียงกันได้เลย รับรู้รับทราบถึงมุลความคิดและยอมรับด้วยสำนึกอันแท้จริงจากส่วนลึกภายใน เมื่อเกิดการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตทำให้มีจิตใจผ่อนคลาย โลงเบาไม่อนาทรกับเหตุการณ์ข้างหน้า มองว่า คนอื่นยังอยู่ได้เราก็ต้องอยู่ได้ อะไรจะเกิดก็ไม่เห็นต้องเดือดร้อน อีกทั้งยอมรับอย่างคนที่สำนึกได้ถึงวิบากกรรมของตน พร้อมที่จะยอมรับกับความเปลี่ยนแปลงด้วยการเปิดใจที่แท้จริง เกิดความตระหนักถึงจิตใจและตัวตนที่อยู่กับความเป็นจริงจึงทำให้เกิดความสงบเย็น ไม่กระวนกระวายถึงโทษทัณฑ์อีกต่อไปแล้วมองตัวเองว่าทุกคนเหมือนกัน ความจริงก็คือความจริง สอดคล้องกับ โสริซ์ โปธิแก้ว (2547 : 5) ที่กล่าวว่า “การต้อนรับความจริงคือการต้อนรับภายในจิตใจ เป็นการเข้าใจกับสิ่งที่เป็นอย่างด้วยความรู้สึกที่เป็นกลาง เช่น เมื่อหนาวก็รับรู้แล้วหาเสื้อกันหนาวมาใส่ เป็นการกระทำที่ต้อนรับตนเองอย่างที่เป็น นั่นคือการต้อนรับสภาพชีวิตที่เราเป็น เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆในชีวิต ก็จะทำให้ใจกว้างมีความยืดหยุ่นและมีปัญญาที่จะแก้ไขสถานการณ์ของชีวิต ทำให้เป็นคนที่ยืดหยุ่นและอดทน เปิดใจต้อนรับกับสิ่งที่เกิดขึ้น แม้ว่าเหตุการณ์นั้นจะกระทบต่อความสุขในชีวิตแค่ไหนก็ตาม” ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กรุณา กุศลลาสัย ใน วีรศักดิ์ จันทร์ส่องแสง (2553:63) ที่ตอบคำถามว่า “ผ่านคืนวันที่ลำเค็ญหนักหนาสาหัสเหล่านั้นมาได้อย่างไร” ท่านกรุณา ตอบว่า “หลายครั้งที่ตกทุกข์ได้ยาก ก็เตือนใจตนเองไว้ว่า ความทุกข์ข้างหน้าจะต้องผ่านไป เหมือนทุกสิ่งทุกอย่างในโลกที่ไม่แน่นอน” รวมความได้ว่าการเข้าใจกับการถูกจองจำเพื่อรอการถูกนำตัวไปประหารชีวิต คือ การอยู่ให้เป็น เย็นให้พอ รอให้ได้

การโน้มนำจิตใจเข้าสู่ความหลุดพ้นของบุคคล จากสิ่งที่กำลังรุกรานครอบงำความคิดความรู้สึกที่ทำให้ตกอยู่ในภาวะวิกฤตให้ก้าวผ่านไปได้ หนังสือธรรมะคือขุมทรัพย์ที่สอนนักโทษประหารฯ ให้เห็นทางธรรมไม่เป็นทุกข์โดยการไม่ยึดมั่นถือมั่นกับหลุมพรางของจิตที่พะวงกับสิ่งที่ทำให้ตัวเองเกิดทุกข์ หลังจากนั้นก็ไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ เพื่อทำจิตใจให้ผ่องแผ้วเป็นหนทางให้เกิดความสบายใจใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตามอัธยาศัยของนักโทษประหารฯ ด้วยการเข้าใจในสังขารว่าสิ่งใดให้สุขก็ยอมให้ทุกข์ได้เช่นกัน และนำความผิดพลาดที่ผ่านมาเป็นอาวุธในการฝ่าฟันก้าวข้ามภาวะวิกฤต ซึ่งสอดคล้องกับ วสิล อินทสระ (2548:18,51,56,58,74) “สิ่งใดให้สุขแก่เรา สิ่งนั้นยอมให้ทุกข์แก่เราได้เหมือนกัน ความชื่นชมกับความขมขื่น มักจะเดินตามกันมาเสมอ”, “ถ้าจะจับแมลงวันใช้น้ำผึ้งเพียงหยดเดียวยอมมีอานุภาพยิ่งกว่าบอระเพ็ดขยวาวๆฉันใด ถ้าจะจับใจคน วาจาอันไพเราะอ่อนหวานให้กำลังใจเพียงประโยคเดียว ย่อมสามารถดูดดื่มใจประทับใจของเขายิ่งกว่าคำพูดมากมายที่เชือดเฉือนให้เจ็บช้ำ ฉะนั้น”, “คนที่ล้มเลิกไม่กล้าทำอะไรลงไป ไม่กล้าเสี่ยงอะไร ไม่เคยประสบความสำเร็จ การตัดสินใจผิคนั้นอาจทำให้เราล้มเหลว แต่เมื่อล้มเหลวแล้วลุกขึ้นมาใหม่ได้ ถือเอาความล้มเหลวในครั้งนั้นเป็นบทเรียนเพื่อความสำเร็จในคราวต่อไป ส่วนการไม่กล้าตัดสินใจจะทำให้เราล้มละลายในชีวิต คือจะไม่ประสบความสำเร็จอะไรเลย”

การคิดบวกเป็นส่วนสำคัญกับการสร้างสุขภาวะให้กับคนในยามที่ไม่สามารถคว้าจับความปรารถนาอันเกิดจากอึดอัดส่วนลึกของภาวะจิตได้ อาจจะเป็นส่วนที่คาบเกี่ยวกับการยอมรับความเป็นจริงและความรู้สึกผิดที่เข้ามาคลุกเคล้าให้เกิดการคิดบวก ไม่ใช่คิดบวกในแบบทั่วไปที่สร้างมุมมองให้จิตเกิดความเห็นต่างจากสิ่งที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่ เป็น ยกตัวอย่างการคิดบวกแบบทั่วไป เช่น เมื่อต้องติดคุกก็คิดว่าดีเหมือนกันไม่ต้องมีค่าใช้จ่าย ไม่ต้องทำงาน อยู่ในคุกมีความสุขปลอดภัย มีผู้คุมคอยดูแลยี่สิบสี่ชั่วโมง มีข้าวแกงกินฟรี ไม่ใช่อย่างนั้น แต่การคิดบวกของบุคคลที่ต้องโทษประหารชีวิต เกิดจากการตกผลึกขององค์รวมแห่งความทุกข์ร้อน ความเจ็บปวด ความเศร้า ความเครียด ความวิตกกังวล และความกดดันต่างๆประดามีที่บดบีบอารมณ์ความรู้สึกจนกระจายเป็นอนุแห่งความบางเบาอันพร่างพรูเข้าสู่จิตใจ ในยามไร้สิ่งยึดเหนี่ยวอย่างรุนแรงให้กลับไปเข้าสู่ครรลองของการยกระดับความสุขเข้าสู่จิตใจ เพื่อความอยู่รอดและก้าวผ่านจุดนี้ไปให้ได้อย่างผู้แพ้ที่มีภูมิคุ้มกันเพียงพอ ซึ่งเข้ามาในจิตใจในหลายรูปแบบอาจจะเป็นการให้กำลังใจตัวเอง การปลอบใจตัวเอง การระบายออก การมองสิ่งที่ทำร้ายจิตใจให้เป็นสิ่งที่งดงามและหยิบสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองให้ตนเองมีความสุข แม้แต่การยอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำการก่ออาชญากรรม การกระทำที่ก่อให้เกิดการเจ็บปวดและการกระทำที่มีเจตนาร้าย และก็ไม่เคยได้รับผลจากการกระทำนั้น นั่นเท่ากับความยุติธรรมยังมีอยู่กับบุคคล แต่เมื่อการก่ออาชญากรรมแล้วถูกจับกุมในครั้งนี้เท่ากับว่าบุคคลผู้ก่ออาชญากรรมได้รับความยุติธรรมแล้ว ด้วยสำนึกของตนเองอย่าง

เข้าใจและคิดได้จากจิตสำนึกส่วนลึก โดยไม่ได้แย่งการคิดบวกซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ รอนดา เบิร์น (The Secret แปลโดย จีระนันท์ พิตรปรีชา สายธุรกิจ โรงพิมพ์ กรุงเทพ) ที่ว่า “บ่อยครั้งที่เรามอบโอกาสให้คนอื่นมามอบความสุขให้เรา และหลายครั้งที่คนคนนั้นไม่สามารถสร้างความสุขให้เราได้อย่างที่เราต้องการ เพราะเหตุใดนะหรือ ก็เพราะเหตุว่าคนที่จะบันดาลความสุขสำราญใจให้คุณได้ก็คือคุณคนเดียวเท่านั้น แม้แต่ พ่อ แม่ พี่ น้อง สามิ ภรรยาหรือลูกๆ ก็ไม่มีอำนาจที่จะกำหนด ควบคุม หรือสร้างความสุขให้คุณได้ พวกเขามีแค่โอกาสที่จะแบ่งปันความสุขร่วมกับคุณ ความสุขเกิดขึ้นได้ในใจคุณเท่านั้น” นี่คือนิสัยที่สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่จิตสำนึกของการนำพาตัวตนก้าวผ่านด้วยจิตใจที่โปร่งเบาของบุคคล

การที่จิตภาพก้าวถึงแก่นของการค้นพบต้องเกิดจากจิตวิญญาณ เมื่อจิตวิญญาณรับรู้และเข้าใจได้อย่างต่อเนื่อง มีภาพแห่งความเป็นอนิจจังให้เห็นอย่างชัดเจน พร้อมทั้งสร้างสภาวะแรงดึงดูดให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นสภาวะแรงดึงดูดในด้านดี จะทำให้วิกฤตต่างๆสลายไป เกิดมิติแห่งความอึดเฝือในจิตใจ เช่น การสร้างสภาวะแรงดึงดูดที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษแน่นอน หรือการนั่งสมาธิแล้วเกิดสภาวะแรงดึงดูดในการแผ่เมตตาจิต มองด้วยนามธรรมว่าได้มุ่งมั่นสร้างกุศลเป็นต้น เมื่อสิ่งเหล่านี้เกิดการดึงดูดไว้ในจิตใจ ราศีมลินใดก็ทะเลวใจแห่งความต้องการนี้ไปไม่ได้ ทำให้เส้นทางแห่งทุกข์ที่ตัดผ่านก็ตีบตันไม่สามารถกล้ำกลายจิตใจได้อีกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับนักวิจัยส่วนใหญ่กล่าวถึงความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต (Sense of coherence) ในฐานะปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี อันเป็นแหล่งทรัพยากรที่เป็นคุณลักษณะอยู่ในตัวบุคคล ที่ช่วยทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการจัดการกับความเครียดซึ่งถือว่าเป็นบ่อเกิดแห่งภาวะวิกฤต หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต (Sense of coherence) ซึ่งเป็นมโนทัศน์หลักของทฤษฎีแหล่งกำเนิดสุขภาพ หรือ ทฤษฎีความผาสุกในชีวิต (The salutogenic model of health) (Antonovsky, 1987 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11) ซึ่งอธิบายถึงภาวะสุขภาพของบุคคล และมีความเกี่ยวข้องกับความเครียด (Stress) และการเผชิญปัญหา (Coping) ซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลใช้ความสามารถในการมองเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตอย่างมีระบบ ด้วยความเข้าใจ อย่างมีเหตุมีผล สามารถคาดการณ์ได้ และสามารถหาแหล่งทรัพยากรหรือแหล่งต้านทานความเครียดทั่วไป (Generalized resistance resources) ของบุคคลที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นวิธีการปรับตัวที่มีความยืดหยุ่น การมีเหตุผลในการแก้ไขปัญหา การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้าง ตลอดจนศาสนา ปรัชญา ทัศนคติแนวคิดที่มีอยู่ของบุคคลมาใช้ในการเผชิญกับเหตุการณ์หรือสิ่งที่คุกคามได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (Antonovsky, 1987 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11) สามารถดำรงภาวะสุขภาพที่ดีและมีความผาสุกในชีวิต ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการจัดการกับ

ความเครียด สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงหรือความผันผวนในชีวิตได้ดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ คงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพที่ดี (ปีติมา ฉายโอกาส, 2546)อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11)

7.4 ก้าวผ่านทะเลทุกข์ ไม่มีหอรกที่สายฝนจะหลังมีดฟ้ามัวดินตลอดกาล ไม่มีหอรกที่แสงแดดจะแผดจ้าไม่เลิกรา ไม่มีหอรกที่ความหนาวเหน็บจะรุมเร้าตลอดกาล ทุกสรรพสิ่งในจักรวาลย่อมเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป หลังจากที่เข้าใจ เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่กับสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ นั่นคือ โทษประหารชีวิต ทำให้มีประสบการณ์แห่งการค้นพบอันยิ่งใหญ่ ได้หยั่งถึงสัจธรรมที่ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมอยู่ที่ใจ สิ่งเข้ามาทำให้เป็นทุกข์หรือสุขนั้น แท้ที่จริงแล้วหาใช่สิ่งนั้นดังที่เข้าใจเห็นดีเห็นพ้องมาตลอดไม่ แต่กลับเป็นทั้งสุขและทุกข์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตล้วนอยู่ที่จิตวิญญาณที่ปู้ชุนทั่วไปเรียกว่า “จิตใจ” ทั้งสิ้น เมื่อเกิดความระลึกได้ในข้อนี้ทำให้เกิดสภาวะสำนึกตนที่ต้องการตอบแทนกับสิ่งที่มีส่วนทำให้เกิดการก้าวผ่านภาวะวิกฤตและดำรงตนอยู่กับปัจจุบันได้ด้วยสำนึกอันแท้จริง

เพราะประเทศนี้มีพ่อเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรปกเกล้าปกกระหม่อมเหล่าพสกนิกรทุกหย่อมหญ้าให้ประสบแต่ความสงบร่มเย็น ไม่ว่าลูกๆของพ่อจะเป็นใคร พ่อหยิบยื่นความรักความปรารถนาให้อย่างเสมอเหมือนและเท่าเทียม แม้แต่ลูกๆที่พลาดผิดพ่อยังทรงโปรดกษัยโทษให้เสมอมา ทำให้เกิดความละอายในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไปอย่างไม่น่าให้อภัย เมื่อได้รับพระเมตตาอันสิ้นพัน บุคคลจึงตั้งปณิธานกับตัวเองในการตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณที่จะใช้ชีวิตต่อไป

การตั้งปณิธานด้วยความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวว่า จะขอนำพาชีวิตที่ยังมีลมหายใจไม่ว่าท้ายที่สุดแล้วจะต้องถูกประหารชีวิตหรือไม่ ก้าวออกไปในทิศทางที่ถูกต้องทั้งด้านศีลธรรม คุณธรรมและกฎหมายบ้านเมือง

การตั้งมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบสัมมาอาชีพ ตอบแทนบุญคุณของแผ่นดิน เพื่อให้สมกับที่ได้รับความหลุดพ้นจากทุกข์อันหนักหนาสาหัสอันนำมาซึ่งศิภาใช้กับชีวิต รู้แล้วว่าสิ่งดีสิ่งไม่ดีมันมีผลกับชีวิตอย่างไร

การเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นตัวตนของบุคคล ที่แม้ครั้งหนึ่งจะก้าวพลาดพลัดหลงไปในความเลวร้าย ถูกสังคมตราหน้าว่าเป็น “ไอ้ฆาตกร” “ไอ้เดนคน” “ไอ้จู้จุก” และอีกสารพัดคำเหยียดหยัน แต่ด้วยศักดิ์ศรีอันยิ่งใหญ่จะไม่นำคำเหยียดหย่าเหล่านั้นมาทำลายปณิธานที่ตั้งไว้ จะไม่ต่อต้านสังคมในรูปแบบที่ผิดๆ แต่จะสำแดงให้สังคมได้เห็น ได้รู้ว่าถึงจะเป็นเศษเดนมาก่อนก็ทำสิ่งที่ถูกต้อง ทำสิ่งที่ดีได้ จะกอบกู้ศักดิ์ศรีให้สังคมยอมรับให้ได้

การเป็นผู้ที่เข้าใจการมีอยู่ของชีวิตตามความเป็นจริงของบุคคล ซึ่งต้องรวมกันเป็น

องคาพยพกับสรรพสิ่งตลอดเส้นทางที่ก้าวผ่าน ดังนั้นจึงรู้ว่าตัวตนที่จะเติมแต่งให้กลมกลืนสู่เบื้อง ลึกแห่งจิตวิญญาณ ได้นั้นต้องมาจากข้างใน มาจากความเข้าใจ มาจากการสดับเสียงของความเงียบที่ ปราศเดือนให้มีสติ เพื่อขับพลังแห่งความถูกต้องออกมาหลอมละลายความหยาบในจิตใจให้สลายไป

การเกิดสำนึกจากเบื้องลึกในจิตใจของบุคคล ที่มีอารมณ์ความรู้สึกที่ยิ่งใหญ่อัน ไม่ อัจฉริยะใดมากกล่าวอ้างให้เทียบเท่าได้ ด้วยเพราะชีวิตจะมีโอกาสได้มีลมหายใจอีกต่อไปหรือไม่ก็ อยู่ที่อภัยโทษจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเท่านั้น ในผืนแผ่นดินไทยไม่มีใครที่จะยกโทษ อันหนักหนาสาครจรหลังถูกศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตนี้ได้ แต่พ่อไม่เคยปล่อยให้ข้ามผ่าน พ่อ ไม่เคยปล่อยให้ความหวังของผู้พลาดผิดเหือดแห้ง ยามที่ผู้ให้ข้อมูลหลักสร้างไร้พางงๆ ให้ยึดเหนี่ยวก็ มีเพียงพระเมตตาของพ่อนี้แหละเป็น โอสถอันสุดแสนวิเศษให้ได้ฟื้นคืน รวมถึงพ่อแม่ ญาติพี่น้อง บุคคลใกล้ชิดที่คอยดูแล ส่งกำลังใจให้ตลอดที่ต้องโทษ

การเกิดความสำนึกในทุกสรรพสิ่งของบุคคลที่เป็นกำลังใจ เป็นพลังให้สู้กับวิกฤต เป็นแรงบันดาลใจให้ก้าวเดิน ไปตามแนวทางที่ถูกต้อง และทำให้มองเห็นสิ่งที่ผ่านมามีความเป็น บทเรียนที่ยิ่งใหญ่จนกล่าวอ้างได้ว่าไม่มีบทเรียนใดจะยิ่งใหญ่เท่านี้อีกแล้ว เป็นสำนึกที่ออกมา จากกันบึ้งของหัวใจ ซึ่งยากที่ผู้ใดจะเข้าใจ ได้ลึกซึ้ง สำนึกในความอดทน รอคอย ดูแล ให้กำลังใจ ของพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ลูกเมีย เป็นอาการที่ตื่นตันใจ เป็นความปีติภายในอันนำมาซึ่งการมีตัวตนอัน แท้จริง

จากการศึกษาทำให้ผู้วิจัยพบจิตวิญญาณแห่งความจงรักภักดีที่เกิดความสำนึกใน พระมหากรุณาธิคุณขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถและพระบรม วงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เป็นสำนึกที่ออกมาจากกันบึ้งของหัวใจ ซึ่งเป็นความหยั่งลึกตกตะกอนอยู่ ส่วนลึกภายในจิตใจ จากผู้ที่ไม่เคยมีความคิดที่จะเดินตามเบื้องพระยุคลบาทเมื่อได้รับพระเมตตา อันยิ่งใหญ่ทำให้มีแนวคิดที่ต้องการทำดีโดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน

หลังกำแพงแห่งโทษชะตาอันมืดทึบ ที่ซึ่งอันเป็นชอกมุ่มอับและถูกละเลยจาก สายตาผู้คนที่ผ่านมา บัดนี้ได้บังเกิดต้นอ่อนแห่งความตระหนักในคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ เข้าใจ และรู้ความหมายของชีวิต โดยการฝ่าผ่านมลพิษแห่งทุกข์มาอย่างชอกช้ำ ร่องรอยของบาดแผลแม้ ยังพุดอง และสันหยาบของแผลเป็น จะปรากฏให้เห็นอยู่บ้างก็ตาม แต่นั่น... ไม่ใช่สิ่งที่ต้องนำพาไป ใจ สิ่งที่ต้องนำพาไปใจคือการได้รับรู้ว่าจะดำเนินชีวิตหลังการก่อเกิดนี้ให้มีความสุข มีความ แข็งแกร่ง อดทน ถึงแม้ว่าในที่ตรงนี้จะขาดแสงแดด ขาดน้ำและปุ๋ยดิน ทั้งปราศจากความชุ่มชื้น ไม่ มีโอกาสได้สัมผัสสละอองฝนหรือเศษฝอยน้ำค้างยามดึก แต่ทว่าวันนี้ได้ค้นพบแหล่งพลังอัน มหาศาลบันดาลให้ผลิบาน แดกกิ่ง เหยียดราก ต่อยอดกลับฟื้นคืนเขียวขจีอีกครั้ง ความหวังอันริบหรี่ อันอ่อนเยาว์ได้ตระการเจิดจ้าพร้อมจะเติบโตแข็งแรงอีกที เป็นการดำรงขึ้นมาเพื่ออยู่อย่างเห็นทั้ง

สองฟากฝ่ายทั้งฝ่ายมืดและฝ่ายสว่าง โขคลาภไม่ใช่สิ่งที่น่ายินดีและเคราะห์กรรมก็ไม่ใช่สิ่งที่จะเลือกได้ซึ่งซังอีกต่อไป เจกเช่น ทุกข์และสุขย่อมเกาะเกี่ยวร่วมเดินไปด้วยกัน จะมีก็แต่เพียงการหยิบเอาทั้งทุกข์และสุขมาบูรณาการให้กลมกลืนกับชีวิตอย่างเข้าใจ รู้เท่าทันจากปัญญาและสำนึกอันแท้จริง นั้นน่าจะเป็นส่วนเลี้ยวที่สดชื่นในการจะ โยนยิ้มให้กับผู้คนรอบข้างและให้กับชีวิตของตน โดยไม่จำเป็นว่ากายภาพจะดูกว้างไวดังไร ขอเพียงจิตภาพเห็นแจ้งในสังขาร

การวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง” ได้ข้อค้นพบที่สำคัญคือการก้าวผ่านภาวะวิกฤตจากการต้องโทษประหารชีวิต ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่สอดคล้องกับแนวทางทฤษฎีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตและตามแนวทางของทฤษฎีภวนิยม ดังแนวทางหลักของทั้งสองทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต

ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต (Sense of coherence) เป็นมโนทัศน์หลักของทฤษฎีแหล่งกำเนิดสุขภาพ หรือ ทฤษฎีความผาสุกในชีวิต (The salutogenic model of health) (Antonovsky, 1987 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11) ซึ่งอธิบายถึงภาวะสุขภาพของบุคคล และมีความเกี่ยวข้องกับความเครียด (Stress) และการเผชิญปัญหา (Coping) ซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลใช้ความสามารถในการมองเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตอย่างมีระบบ ด้วยความเข้าใจ อย่างมีเหตุมีผล สามารถคาดการณ์ได้ และสามารถหาแหล่งทรัพยากรหรือแหล่งต้านทานความเครียดทั่วไป (Generalized resistance resources) ของบุคคลที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นวิธีการปรับตัวที่มีความยืดหยุ่น การมีเหตุผลในการแก้ไขปัญหา การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้าง ตลอดจนศาสนาปรัชญา ทศนคติแนวคิดที่มีอยู่ของบุคคลมาใช้ในการเผชิญกับเหตุการณ์ หรือสิ่งที่คุกคามได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

(Antonovsky, 1987 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11) สามารถดำรงภาวะสุขภาพที่ดี และมีความผาสุกในชีวิต ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการจัดการกับความเครียด สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง หรือความผันผวนในชีวิตได้ดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ คงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพที่ดี (ปีติมา ฉายโอกาส, 2546) อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11)

ทั้งนี้ Antonovsky (1987 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:11) ได้กำหนดส่วนประกอบหลักของทฤษฎีแหล่งกำเนิดสุขภาพ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1. สิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความเครียดหรือแหล่งความเครียด (Stressor) 2. ความตึงเครียด, การจัดการภาวะตึงเครียด และความเครียด (Tension, Tension management and Stress) 3. แหล่งต้านทานความเครียด

โดยทั่วไป (Generalized resistance resource) 4. ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต (Sense of coherence) โดย Antonovsky(1987)ได้อธิบายองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบไว้ดังนี้

สิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความเครียดหรือแหล่งความเครียด (Stressor) หมายถึง เหตุการณ์หรือสภาพการณ์ในสิ่งแวดล้อมทั้งภายในหรือภายนอกตัวบุคคล มีผลกระทบต่อภาวะสมดุลซึ่งบุคคลไม่มีพลังงานหรือความสามารถเพียงพอในขณะนั้นที่จะจัดการแก้ไข สิ่งเร้าเหล่านี้จะอยู่ทุกหนทุกแห่ง ซึ่งบุคคลต้องเผชิญอยู่ตลอดเวลาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ภาวะตึงเครียด (State of tension) และภาวะเครียด (State of stress) เป็นภาวะที่เกิดจากการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเกิดผลดีหรือผลเสียต่อสุขภาพขึ้นอยู่กับความเพียงพอประสิทธิภาพในการจัดการกับความตึงเครียด และความสำเร็จในการจัดการกับความตึงเครียดจะทำให้บุคคลมีสุขภาพดี ช่วยเพิ่มความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต ส่วนภาวะเครียดเกิดจากความล้มเหลว ในการจัดการกับความตึงเครียดหรือการเอาชนะสิ่งเร้า ซึ่งภาวะเครียดจะทำให้บุคคลเกิดความไม่สมดุลทางจิตใจ อันนำไปสู่ผลกระทบต่อภาวะทางสุขภาพร่างกายและจิตใจได้

แหล่งต้านทานความเครียดทั่วไป(Generalized resistance resource)หมายถึง สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมของกลุ่มและสังคม ที่สามารถจัดการกับความตึงเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าว ได้แก่ ลักษณะทางด้านกายภาพ สติปัญญา อารมณ์ ค่านิยม ทักษะ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล สังคมและวัฒนธรรม การมีเอกลักษณ์เฉพาะตน หรือวิธีการปรับตัวที่มีความยืดหยุ่น มีเหตุมีผล การมองการณ์ไกล การได้รับแหล่งสนับสนุนทางสังคม จากบุคคลรอบข้าง ศาสนา ปรัชญา และการป้องกันภาวะสุขภาพ หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่แข็งแรง จะเห็นได้ว่าแหล่งต้านทานความเครียดทั่วไป เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลมีวิธีการจัดการกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแหล่งต้านทานความเครียดโดยทั่วไป มีแนวโน้มที่จะเพิ่มความสามารถในการจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้ดูเป็นระบบ คือ ช่วยให้บุคคลได้มองและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างมีระบบ และมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ว่ามีความหมาย โดยหน้าที่หลักของแหล่งต้านทานความเครียดทั่วไปจะทำหน้าที่ 2 ประการ คือ 1. เสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตที่ช่วยสร้างความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต 2. ก่อให้เกิดศักยภาพซึ่งผู้ที่มีความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตสามารถนำมาใช้ในการจัดการกับความตึงเครียดที่เกิดขึ้นได้

วิเศษดา แซ่ตั้ง (2551 อ้างถึงใน ไหมไทย ไชยพันธุ์ 2554:13) กล่าวถึงความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตว่า ดังนั้นความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตจึงเป็นการมองโลกและชีวิตของตนเองอย่างเป็นองค์รวม ไม่เฉพาะสถานการณ์ปัญหาใดสถานการณ์หนึ่ง หรือเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งของชีวิต แต่เป็นลักษณะการรับรู้ด้านปัญญาหรือมุมมองที่บุคคลมีต่อเหตุการณ์หรือสิ่งเร้า และต่อตนเองว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นสามารถเข้าใจได้ อธิบายได้ด้วยเหตุ

และผล ไม่วันทันทีไปกับกระแสของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่พร้อมใคร่ครวญพิจารณาเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นอย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ตลอดจนมองปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็น สิ่งที่ทำหายที่จะเข้าไปแก้ไข ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นใน ชีวิต สามารถดำรงความมีสุขภาพดีและความผาสุกในชีวิตเพื่อให้พร้อมรับกับปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้

7.5 ทฤษฎีกลุ่มภวนิยม

ซูศรี เลิศรัตน์เดชากุล (2554:10-10 –10- 12) ได้ให้พรรณนาเรื่องธรรมชาติของ มนุษย์อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้

1. มนุษย์มีคุณค่า มีเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะตน ซึ่งแต่ละคนมีความตก ต่างกันทั้งทางด้านชีวภาพและประสบการณ์ของชีวิต และดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีเกียรติ
2. มนุษย์มีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อกำหนดวิถีชีวิต ของตนเอง ซึ่งบุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อการสร้างสัมพันธภาพและการกระทำรวมทั้งสิ่งที่เกิด ขึ้นกับตน
3. มนุษย์มีความตระหนักรู้ในตนเอง (Self Awareness) และกระทำสิ่งต่างๆ อย่างรู้ตัวหรือมีสติ
4. มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยที่ไม่อาจจะแยกออกจากการดำรงชีวิต ของบุคคลอื่นๆ ในสังคม รวมถึงสรรพสิ่งต่างๆ ในโลก
5. มนุษย์ไม่ใช่ตัวตนที่คงที่ แต่อยู่ในสถานะที่เปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่นและ มีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา
6. ชีวิตของมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความหมาย โดยมนุษย์แต่ละบุคคลจะมีการ แสวงหาความหมายของชีวิต และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย

ศรีเรือน แก้วกังวาน (Sriiruen Keawkungwal,n.d.:49-50 อ้างถึงใน ซูศรี เลิศ รัตน์เดชากุล 2554:10-10) กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ในแง่ที่ให้ความสำคัญกับศักยภาพและ คุณค่าของมนุษย์ โดยกล่าวว่ามนุษย์ไม่ใช่วัตถุหรือเครื่องจักรหรือผลผลิตของกระบวนการใดๆ มนุษย์แต่ละคนมีลักษณะเฉพาะของตน ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีเกียรติ มนุษย์อาจต้อง ขอมรับอิทธิพลต่างๆ ภายนอกหรือข้อจำกัดในชีวิต แต่สิ่งเหล่านี้นักภวนิยมเห็นว่าเป็นเพียงข้อจำกัด ที่มนุษย์ต้องรับรู้ แต่ไม่ใช่สิ่งที่กำหนดความเป็นไปของมนุษย์

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529:33 อ้างถึงใน ซูศรี เลิศรัตน์เดชากุล 2554:10-10) กล่าวว่า ธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวภวนิยม มีดังนี้

1. มนุษย์มีค่า มีเอกลักษณ์ส่วนตัว เป็นภาวะที่มีอยู่สามารถติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ มนุษย์มีอิสระ มนุษย์จะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับการที่เขากำหนดตัวเอง อีกทั้งสามารถรับรู้และรับผิดชอบต่อความมีอยู่ของตัวเอง

2. มนุษย์มิใช่ตัวตนคงที่ แต่อยู่ในสภาวะที่เปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา

3. มนุษย์จะแสวงหาความหมายของชีวิต

อาภา จันทรสกุล (2535:66-67 อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล 2554:10-11) กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวทวนิยม ดังนี้

1. ความมีอยู่ทำให้เกิดสัจธรรมในชีวิต มนุษย์จะเป็นอย่างไร เกิดจากการตัดสินใจของตนเอง

2. มนุษย์มีเสรีภาพที่จะเลือกและมีความรับผิดชอบต่อผลที่ตามมาของการเลือกของตน

3. มนุษย์มีชีวิตอยู่โดยเผชิญหน้ากับการรับรู้เรื่องความตายหรือสภาพของการในชีวิตอัตถิภาวะที่แท้จริง (Authenticity) เกิดจากความสามารถในการรับรู้ความจริงในชีวิต การับสัจของชีวิต

4. ความมีอยู่ของบุคคลไม่สามารถแยกออกไปจากความมีอยู่ของบุคคลอื่นๆ ในสังคมและความมีอยู่ของสรรพสิ่งในโลกได้อย่างเด็ดขาด เช่นเดียวกับความมีอยู่ของบุคคลอื่นๆ และสรรพสิ่งต่างๆ ไม่สามารถแยกออกไปจากความมีอยู่ของบุคคลได้

5. การรับรู้ของบุคคลจะเที่ยงตรงมากขึ้น ถ้าจัดความเชื่อเฉพาะตัวที่เกิดขึ้นก่อนการรับรู้ออกไป

นอกจากนี้ ฟิชเชอร์ และฟิชเชอร์ (Fischer and Fischer, 1983 Corey, 1996:172 อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล 2554:10-11) กล่าวว่าโดยธรรมชาติของมนุษย์ไม่เคยกำหนดการดำรงอยู่ (Existence) ไว้ตายตัวและเป็นเช่นนั้นตลอดไป แต่จะรังสรรค์แผนการชีวิตอยู่เสมอ มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นเป็นตอนอย่างค่อยเป็นค่อยไปตลอดเวลา แสวงหาและทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย เรามีคำถามและสงสัยในตัวเรา บุคคลอื่น และ โลกอยู่ตลอดเวลาแต่ข้อสงสัยหรือคำถามเหล่านั้นแตกต่างกันไปตามพัฒนาการและช่วงชีวิตของเรา

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีทวนิยมมีทรรศนะเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ในประเด็นที่ว่ามนุษย์มีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพที่จะตระหนักรู้ในตนเอง มีอิสระเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง การดำรงชีวิตของบุคคลไม่สามารถแยกออกไปจากการดำรงอยู่ของบุคคลอื่นๆ ในสังคม และการดำรงอยู่ของสรรพสิ่งในโลก

ได้อย่างเด็ดขาด มนุษย์อยู่ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา มีการแสวงหา และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย ซึ่งการให้การปรึกษาแบบภวนิยม ในปัจจุบันจึงใช้กับผู้รับบริการที่รู้สึกว่าคุณกำลังประสบกับความวิตกกังวลอันเนื่องมาจากการแยกตัวอยู่คนเดียว มีความรู้สึกเดียวดาย ไม่สามารถเป็นตัวของตัวเอง ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและเงื่อนไขทางสังคม ไม่เข้าใจตนเอง มีชีวิตอยู่อย่างไร้ความหมาย และไม่มีความสุขในการดำรงชีวิต

สาระหลักของทฤษฎีแบบภวนิยม ตามแนวคิดแบบภวนิยมของ คอเรีย (Corey, 1996:173-180 อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล 2554:10-12) มี 6 ประเด็น ประกอบด้วย

1. ความสามารถตระหนักรู้ในตน (The Capacity for Self Awareness)
2. อิสรภาพและความรับผิดชอบ (Freedom and Responsibility)
3. การแสวงหาเอกลักษณ์และสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Striving for Identity and Relationship to Others)
4. การค้นหาความหมาย (Meaning) วัตถุประสงค์ (Purpose) คุณค่า (Value) และเป้าหมายของชีวิต (Goals)
5. ความวิตกกังวลในฐานะที่เป็นเงื่อนไขของการดำรงชีวิต (Anxiety as a Condition of Living)
6. การตระหนักรู้ถึงความตายและไม่มีตัวตนหรือไม่ดำรงอยู่ (Awareness of Death and Nonbeing)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในวิชาชีพจิตวิทยาการปรึกษา ในแง่ของการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล การให้การปรึกษาในระหว่างผู้คดีและคดีเด็ดขาดแล้ว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.1.1 ระหว่างผู้คดี เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับอัตราโทษที่หากถึงที่สุดแล้วต้องเป็นโทษประหารชีวิตเป็นการรับมือกับโทษประหารชีวิตที่เกิดขึ้น สามารถใช้ผลวิจัยเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อม นักจิตวิทยาอาจจะให้สำรวจหรือทบทวนความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ และสิ่งที่ทำให้ต้องรับโทษว่าเกิดจากอะไร อันจะเป็นการสร้างจิตใจให้เข้มแข็ง และพร้อมที่จะอยู่ร่วมกับโทษประหารชีวิต

8.1.2 คดีเด็ดขาด ในแง่ของการดูแลจิตใจของนักโทษประหารชีวิต นักจิตวิทยา

อาจจะให้การช่วยเหลือให้นักโทษประหารชีวิต โดยให้การปรึกษาชี้ชวนให้นักโทษประหารชีวิตเห็นถึงแหล่งกำลังใจ อันเป็นพลังที่จะช่วยให้นักโทษประหารชีวิตมีพลังในใจที่จะก้าวข้ามภาวะวิกฤตไปได้อย่างเข้มแข็ง

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 การวิจัยครั้งนี้เน้นศึกษานักโทษประหารชีวิต กลุ่มนับถือศาสนาพุทธ ที่มีประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตเมื่อต้องโทษประหารชีวิต ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษแล้ว และที่กำลังรับโทษอยู่ โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง เป็นกรณีที่ศึกษาภาวะวิกฤตและวิธีก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต ยังอาจจะยังไม่ครอบคลุมนักโทษที่มีอัตราโทษสูงที่มีอัตราโทษตั้งแต่ 30 ปีถึงตลอดชีวิต ซึ่งจะเห็นว่ามี ความแตกต่างทั้งด้านความเป็นอยู่และประสบการณ์ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในประเด็นว่านักโทษที่มีอัตราโทษสูงตั้งแต่ 30 ปีถึงตลอดชีวิต มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจากข้อค้นพบนี้ อย่างไร

8.2.2 ควรมีการศึกษาประสบการณ์ทางจิตใจในแง่การยอมรับกระบวนการทางกฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต เพื่อให้เห็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคลที่ยอมรับในอัตราโทษอย่างชัดเจน

8.2.3 ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาออกแบบเป็น โปรแกรมเพื่อทดลองใช้ในการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจให้แก่ผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต และเป็นนักโทษประหารชีวิต

8.2.4 ควรมีการศึกษาผู้ต้องโทษประหารชีวิตที่นับถือศาสนาอื่นว่ามีประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตเหมือนหรือแตกต่างกับงานวิจัยนี้อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติกร สันตติประภา. (2555). *มีชีวิตอยู่ได้ด้วยความรักและดูแลเด็กที่เกิดในคุก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก สำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม.
- กอบกาญจน์ สุริยศักดิ์ วัฒนวรางกูร. (2552). *บันทึกดีๆแห่งชีวิต*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2557). *โทษประหารชีวิตในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- ชาย โพธิ์ธิดา. (2547). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล. (2554). ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (หน่วยที่ 10)*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- นิรนาท แสนสา. (2554). “การวิจัยเชิงคุณภาพ” เอกสารการสอนชุดวิชาการวิจัยทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (หน่วยที่ 6) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- นิศากร ปงรังสี. (2553). *ประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พจนา จันทรสันติ. (2554:39). *แต่ชายหนุ่มและหญิงสาว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ นานามีบุ๊กส์พับลิเคชั่น จำกัด.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ นานามีบุ๊กส์พับลิเคชั่น จำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2547). *ทุกข์สำหรับเห็น แต่สุขสำหรับเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายธุรกิจโรงพิมพ์.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2554). *สัมมนาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาผู้ใหญ่ ใน ประมวลสาระชุดวิชาทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วศิล อินทรสระ. (2548). *“จากปณิศ سرا...ด้วยรักและห่วงใย”* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมดาวีกรม กรมดิษฐ์. (2556). *กาลาชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พรินซ์ดี จำกัด.

- วีรศักดิ์ จันทรส่องแสง. (2553). *ครั้งหนึ่งของกันและกัน. กรุณา – เรื่องอุไร กุศลาสัย* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มูลนิธิโคลมลิ้มทอง.
- สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก. (2557). *วจนธรรม: กรุงเทพฯ* สำนักพิมพ์ บริษัท อำแดงเจียม มาศสุก จำกัด.
- สิริวรรณ. (2559). “*คิดให้ถูกทุกข้อได้ด้วยอุปนิสัยธรรม*” กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สุขภาพใจ
- โสริช โพธิแก้ว. (2547). *ธรรมะจิตวิทยาสำหรับผู้ให้การช่วยเหลือ. ใน เอกสารประกอบการอบรม วิชาการ. ณ สวนโมกขพลาราม สุราษฎร์ธานี (อัดสำเนา).*
- เสาวภาคย์ ทวีสุข. (2555). *ประสบการณ์ทางจิตใจของผู้ประสบอุทกภัยในชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.*
- ไหมไทย ไชยพันธุ์. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกสอคล้องกลมกลืนกับความเครียดในการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยมีรูปแบบการเผชิญปัญหาเป็นตัวแปรส่งผ่าน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.*
- อัจฉราวดี สุทธินันท์. (2555). *ประสบการณ์ด้านจิตใจของผู้ประสบภัยน้ำท่วมในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- อัจฉราวดี วงศ์สกุล. (2548). “*สู้...แต่ไม่ลับ*” ณ เพชร กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทอมรินทร์ ฟรินติ้งแอนด้าปพลิเคชัน จำกัด (มหาชน).
- อารีรัตน์ ไกรเกตุ. (2552). “*ทักษะของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางต่อกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำความมั่นคงสูง*” (สารนิพนธ์) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดิช นัท ฮันท์ . *หัววันที่มันตื่นกับ ดิช นัท ฮันท์ : สหรัฎ เจตมโนรมย์ แพล (2552). กรุงเทพฯ :* สำนักพิมพ์ สายธุรกิจโรงพิมพ์ บริษัทอมรินทร์ฟรินติ้งแอนด้าปพลิเคชัน จำกัด (มหาชน).
- G. Kingsly Ward จี คิงส์ลีย์ วอร์ด. *Letter of a Businessman to his Daughter: สุพรรณณี วราทร แพล (2547). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผีเสื้อ.*
- Rhonda Byrne: *The Secret* จีรนนท์ พิตรปรีชา แพล(2555). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สายธุรกิจ โรงพิมพ์ บริษัทอมรินทร์ฟรินติ้งแอนด้าปพลิเคชัน จำกัด (มหาชน).
- Victor E. Frangle ริกเตอร์ อี แฟรงเกิล *มนุษย์ ความหมาย ค่ายกักกัน* อรทัย เทพวิจิตร แพล (2549). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอ้พระเจ้าฟพลิเคชัน.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก
แนวคำสัมภาษณ์

แนวคำสัมภาษณ์
เรื่อง ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิต
ในเรือนจำกลางบางขวาง

1. แลหลังชีวิต

1.1 คำถามเกี่ยวกับครอบครัวภาระหนัก ปัจจุบันอายุกี่ปี นับถือศาสนาอะไร ภูมิลำเนาอยู่ที่ไหน พ่อแม่ประกอบอาชีพอะไร ฐานะของครอบครัวเป็นอย่างไร มีพี่น้องกี่คน เป็นชายกี่คน เป็นหญิงกี่คน

1.2 คำถามเกี่ยวกับคุณผลการศึกษา ก่อนต้องโทษจบการศึกษาระดับไหน การเรียนเป็นอย่างไร

1.3 คำถามเกี่ยวกับเสวนาสังคม สภาสังคม/กลุ่มเพื่อนของเราเป็นอย่างไร

1.4 คำถามเกี่ยวกับตกลงการทำงาน ช่วยเล่าการทำงานอาชีพว่าเราทำงานแบบไหน สภาพงานเป็นอย่างไร มีใครเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานของเรา

2. พลาดผิดจ่อมจม

2.1 คำถามเกี่ยวกับถูกจับจนได้ เล่าให้ฟังว่าตอนที่เรากลับเหตุการณ์เป็นอย่างไร

2.2 คำถามเกี่ยวกับสภาพจิตใจเมื่อถูกจับกุมดำเนินคดี ช่วยบอกความรู้สึกของวินาทีที่ถูกจับกุมว่ามีความรู้สึกอย่างไร

2.3 คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การสู้คดี ในการสู้คดีทั้ง 3 ศาล มีวางแผนสู้คดีอย่างไรในแต่ละชั้นศาล

2.4 คำถามเกี่ยวกับสภาพจิตใจการสู้คดี เล่าให้ฟังว่าการสู้คดีในแต่ละชั้นศาลมีสภาพจิตใจเป็นอย่างไร

2.5 คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์คดีเด็ดขาด เมื่อคดีเด็ดขาดเราต้องเป็นนักโทษประหารชีวิตเต็มรูปแบบ ช่วยเล่าให้ฟังว่าการใช้ชีวิตในสถานะนักโทษประหารชีวิตเราดำเนินชีวิตอย่างไรในแต่ละวัน

2.6 คำถามเกี่ยวกับสภาพจิตใจเมื่อคดีเด็ดขาด พอรู้ว่าคดีเด็ดขาดตอนนั้นสภาพจิตใจเป็นอย่างไร

3. สร้างสมประสบการณ์

3.1 คำถามเกี่ยวกับมหา'ลัยชีวิต เรามีสิ่งใดมาเป็นตัวนำพาให้เกิดการเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตภายใต้โทษประหารชีวิต

3.1.1 คำถามเกี่ยวกับตำราคือเพื่อน ที่ว่าเราเอาการศึกษาเป็นที่ตั้งเราศึกษาอะไรบ้าง

3.1.2 คำถามเกี่ยวกับย้าเดือนส่วนรวม ช่วยเล่าให้ฟังว่าเราช่วยเหลือส่วนรวมอย่างไร
วิธีการเป็นอย่างไร การทำกิจกรรมที่ว่าทำอะไรมั้งช่วยเล่าให้ฟังหน่อย

3.1.3 คำถามเกี่ยวกับกายบวมจิตติดลบพบหมอ ช่วยบอกเหตุการณ์ตอนที่ไม่สบายเรา
ทำ
อย่างไร

3.1.4 คำถามเกี่ยวกับขอลิขิตชีวิตเอง ที่ว่ากำหนดตารางชีวิตเรากำหนดอย่างไร

4. ก้าวผ่านทะเลทุกข์

4.1 คำถามเกี่ยวกับพ่อผู้ให้ บอกความในใจว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะทำหลังจากนี้

4.2 คำถามเกี่ยวกับยาใจคนทัณฑ์ มีความรู้สึกกับคนหรือสิ่งที่จะช่วยให้เราอยู่กับโทษ
ประหาร ชีวิตได้โดยไม่ทุกข์อย่างไรบ้าง รู้สึกกับสิ่งเหล่านี้อย่างไร

4.3 คำถามเกี่ยวกับสวรรค์ในกำแพง เล่าให้ฟังว่าทุกวันนี้มีมุมมอง ทักษะคติ
เกี่ยวกับคุก อย่างไร

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 1

ประเด็น	คำสัมภาษณ์	
แลหลังชีวิต		
ครอบครัวภรรยา	หาเช่ากินค่า	ครอบครัวของเรามีพี่น้องหลายคน ก็ลำบากพอ ดู จำได้ว่าต้องช่วยทำงานบ้านกันทุกคนตั้งแต่เด็กๆ
	ผู้นำขาดหาย	
ถูกผลการศึกษา	ม.ต้นพันทาง	ในพี่น้องผมได้เรียนมากกว่าพี่ๆ แต่พอจบมอต้นก็ต้องออกมาทำงาน ช่วยหาเงิน ทำทุกอย่างแหละครับ อย่างว่าแหละพี่คนแถวบ้านผมก็เป็นคล้ายๆกับผมนี้แหละ
	ไว้ร่างก่อนเกณฑ์	
เสวนาสังคม	พวกพ้องชักนำ	ทำงานอยู่ที่บ้านเกิดหลายปี อยู่มาวันหนึ่งเพื่อนที่เคยเรียนมาด้วยกัน ได้กลับมาบ้านแล้วมาชวนไปทำงานที่กรุงเทพฯ กับเขา เมื่อเพื่อนชวนผมก็เห็นว่าน่าจะดีเหมือนกัน เพราะว่าที่เมืองใหญ่จะมีอะไรดี ๆ กับชีวิต จึงตัดสินใจมาทำงานกับเพื่อนที่กรุงเทพฯ
	ถลำเต็มตัว	
ตกหล่มการทำงาน	เงินดีงานสบาย	ทำงานกับเขาได้รายได้ดีกว่าที่ผมคาดคิด คือผมมีหน้าที่นับเงิน จัดเงินที่มากมายให้เป็นระเบียบ เพื่อง่ายในการคำนวณการ ซึ่งผมก็รู้ว่าเงินที่เขาขมาให้ผมนับและจัดการให้เป็นระเบียบนั้นมาจากไหน
	ผิดกฎหมายยังทำ	
พลาดผิดจอมจม		
ถูกจับจนได้	ติดกันทั้งยวง	ไปที่โรงแรมแห่งหนึ่งย่านสะพานควาย เพราะเขาโทรนัดกันไว้ แต่ผมไม่รู้ว่าเขานัดคุยกันเรื่องอะไร จึงไปกับเขา พอไปถึงก็พบกับชายคนหนึ่งแต่งตัวดีสวมแว่นเพชร สวมนาฬิการาคาแพง เสื้อผ้าแอร์ชาเซ่ มีพินทองด้วย คาบไปรี๋ คุยภาษาจีน ผมฟังไม่รู้เรื่อง ผมอยู่กับกลุ่มเขา แต่แยกโต๊ะมานั่งต่างหาก โดยที่พวกเขาดื่มเบียร์กันตลอดเวลา แต่ผมไม่ดื่ม อยู่ที่นั่นประมาณสี่ชั่วโมง ขณะที่ผมนั่งอยู่คนเดียว มีโทรศัพท์จากแม่โทรเข้ามาบอกว่าใจไม่ดีให้กลับบ้านด่วน ซึ่งเป็นเสมือนลางบอกเหตุ แต่ผมก็ยังฝืนอยู่เพราะทิ้งเพื่อนไปไม่ได้ พวกเขาสามคนเริ่มเมาแล้วเพราะเบียร์หมดไปเป็นโหล ทั้ง ๆ ที่เพื่อน

		คนนี่เคยสอนผมว่ามาทำมาค้าขายอย่าเจรจางานใช้เวลาสิบยี่สิบนาทีก็พอแล้ว แต่นี่ถึงสี่ชั่วโมงแล้วผมก็เะใจว่าต้องมีอะไรสักอย่าง พอตอนสองทุ่มเพื่อนผมก็โทรให้อีกคนที่อยู่นครปฐมเอายามาส่ง แต่ทางนครปฐมบอกว่าไม่มาแล้วเพราะเลยเวลาทำงาน แต่คู่คิดผมบอกว่าไหน ๆ ค้าขายกันแล้วให้เอามาคืนนี้เลย คงเพราะเขามาจึงได้จึงดันจะขายยาให้ได้ ในที่สุดก็ถูกจับ ติดกันทั้งยวง
	โดนทะเลง เข้าตาจน	
	ใจหั่นตาตุ่ม	
	กลุ่มเพราะกระดาศ แผ่นเดียว	
ตั้งทนายผู้คดี	ความหวังเจดจ้า	ชั้นต้นก็ มีพ่อ แม่ พี่น้อง และเพื่อน ๆ มาให้กำลังใจ มีเงินอยู่พอสมควรก็เอาไปจ้างทนายความ ทนายความว่าสู้ได้ก็ไมรู้กฎหมายนี้ เอาไงก็ตามที่เขาว่า ทนายว่านะครึบ ตัวเองอยู่ในคุกก็มีความหวังจากคนในคุกด้วยกันบอกว่าจะหลุด
	พรางพราลงเลือน	พอชั้นต้นประหารฯ ก็ ก็ สู้ต่อแต่ไม่ ไม่ค่อยหวังมากคิดลึกๆขออย่าให้ประหารฯก็พอ ที่จะหลุดนั้นแทบไม่หวังแล้วเพราะเห็นคนที่ถูกจับก่อน ไม่รอดสักคน
	เหมือนตัวคนเดีว	ผม โชคดีที่สาวส่งข่าวส่งเงินให้ใช้ แต่ความที่ไกลบ้าน มาอยู่บางขวางก็โคตรเดียวมากๆ ได้แต่รอออกศาล
สุดท้ายที่ประหารชีวิต	เป็นดวงวิญญาณ	
	ลมปราณไม่เหลือ	หมายถึงว่าคดีเรายื่นประหารฯมาใหม่ ๆ มันคิดอะไรไม่ออก (นั่งเงิบก้มหน้า) ใจหาย เหมือนไม่มีตัวตนอย่างไรไม่รู้ มันมัน ไม่รู้สึกตัว มันแกว่งคว้างนะครึบ เหมือนกับว่าชีวิตเรานั้นจบไปแล้ว ต้องตายแน่ๆอะไรประมาณนั้น
	เกลือกกลั้วระทม	ผมต้องติดตรวนแปดเก้าปี ก็ยาวนานนะไม่มีอีกแล้วที่ ที่ เกินจากนี้ (นั่ง)
สร้างสมประสบการณ์		
มหา'ลัยชีวิต	ตำราคือเพื่อน	ผมใช้การเรียนเป็นสิ่งที่นำพาครึบ โดยลงเรียน มสธ. ก็ทำให้ไม่ฟุ้งซ่าน มีสติขึ้นมาก จิตใจก็ไม่วิตกกังวล เพราะได้อยู่กับตำราแล้วมีความหวังมีความสุขขึ้น
	ย้าเดือนส่วนรวม	ส่วนมากผมจะช่วยเพื่อนนักโทษที่สูงอายุ ช่วยเขียนคำร้องต่างๆ เช่น ขอยา ย้ายห้อง อย่างนี้

	กายบวมจิตคิดลบ พบหมอ	ก็ต้องหาหมอ คือตอนเตี้ยขาดใหม่ ๆ มันเครียด ต้องกินยา ปรึกษาหมอเป็นปีเหมือนกัน
	ขอลิขิตชีวิตเอง	ตื่นเช้าก็หาอะไรกิน แล้วต้องขึ้นเรือนนอน เพราะว่าห้อง ประหารจะไม่เหมือนแดนปกติเขาจะปล่อยเป็นช่วงๆ อย่าง ตอนเช้าปล่อยช่วงแปดโมงถึงสิบโมงและตอนบ่ายก็เที่ยงถึง บ่ายสองฟังเพลง ดูทีวี อ่านหนังสือบ้าง
เกาะติดลมหายใจ	ทรงโปรดจากพ่อ	มีส่วนอย่างมากกับตรงนี้ เหมือนกับเราทุกข์สุด ๆ แล้วมีสิ่ง ที่มาให้เป็นที่พึ่งมันมีกำลังใจขึ้นมาทันที เปลี่ยนแปลงตัวเรา เองได้ด้วย เหมือนกับเป็นคนละคนเลย ครับ เป็นชีวิตที่ได้เกิด ใหม่ ด้วยบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	จดจ่อความจริง	รับกับความจริงได้มากขึ้น คือ...เรามองคนอื่นก็เหมือนกับเรา มองตัวเอง ว่าคนอื่นก็เหมือนเรา เราก็เหมือนเขา
	ยึดสิ่งโน้มนำ	ก็ศึกษาธรรมะหนังสือเกี่ยวกับธรรมะเยอะมากมีแต่หนังสือที่ เขียนโดยพระดี ๆ ที่อ่านแล้วเข้าใจ ทำให้เรารู้สึกได้ว่าเป็น อะไรที่ไม่ควรไปกังวล อย่างหนังสือของท่านพุทธทาสนี่สุด ยอดของการหลุดพ้นนะ เล่มเล็ก ๆ บาง ๆ แต่อ่านแล้วสร้าง ความยิ่งใหญ่ให้เกิดในจิตใจเราได้ แล้วก็สวดมนต์ ไหว้พระ นั่งสมาธิ อธิษฐานในสิ่งดี ๆ ก็สบายใจ มีความสุขตามที่เป็นอยู่ ประมาณนี้...อะ
คิดย้ำด้านบวก	พอมีเวลาดูเพื่อน ๆ ที่ตกอยู่ในสภาพเดียวกับเราที่หลายคนเขา ไม่ทุกข์ร้อนเขาไม่กระวนกระวายเหมือนเรา จึงทำให้หันมอง ตัวเองแล้วคิดว่าติดคุกก็เหมือนกันจะได้เรียนหนังสือ ได้มี ปริญญาไปฝากพ่อแม่พี่น้อง ได้รู้อะไรๆ มากขึ้น ไม่ถูกสิ่งชั่วร้าย หลอกให้หลงไปในทางที่ไม่ถูกต้องก็สบายใจ รู้สึกดีครับ	
ก้าวผ่านทะเลทุกข์		
พ่อผู้ให้	วิถีทางถูก	ผมจะตั้งมั่นในศีลธรรม มีคุณธรรมและเคารพกฎหมาย บ้านเมือง
	หมั่นปลูกความดี	แน่นอนครับที่ ผมยังมีพ่อแม่ พี่น้องที่เฝ้าคอยผมอยู่ ผมทำให้ เขาเสียใจและอับอายมาแล้ว ภายภาคหน้าหากบุญมีพอได้ออก กลับไปผมจะเอาความดีที่สังคมยอมรับเป็นที่ตั้ง ตั้งในว่าจะ เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลลูกหลานคนรุ่นหลังในหมู่บ้าน
	ศักดิ์ศรีแห่งตน	อ้อ ไม่กลัวครับ ผมไม่กลัวคำพูดคน สักวันเขาต้องเห็นว่าเราคิด ได้ก็ทำถูกได้ อันนั้นต้องใช้เวลาที่ไม่เป็นไร เราต้องทำให้ได้ เพื่อลบคำพูดและการมองเราในทางไม่ดีของคน

ยาใจคนทัณฑ์	คืนต้นซึ่งใจ	พูดอย่างไรละ ผมก็พ่อแม่ พี่น้อง ลีบหกลปีทางบ้านไม่เคยทิ้ง พี่สาวดูแลส่งเงินให้ใช้ตลอด ไม่รู้ว่าต้นต้นหรืออะไร แต่เมื่อพ่อแม่พี่ๆมาเยี่ยมทีไร ผมได้แต่เหมือนกับเสียใจนะครับ นอนเห็นหน้าพวกเขาแล้วอคน้ำตาไหลไม่ได้
	เกิดไ้ไรซัน	ผมอธิษฐานให้ได้รับอภัยโทษ มันมีส่วนอย่างมากกับตรงนี้ เหมือนกับเราทุกข์สุดๆแล้วมีสิ่งทีมาให้เป็นที่พึ่งมันมีกำลังใจ ขึ้นมาทันทีเปลี่ยนแปลงตัวเอง ได้ด้วย เป็นชีวิตที่ได้เกิดใหม่ ด้วยบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมตั้งใจศึกษาหาความรู้เพื่อออกไปทำสิ่งดีตามวิธีที่ พี่หลวงแนะนำและเป็นแบบอย่าง ครับ
	สวรรค์ในกำแพง	ผมคิดเองนะ ถ้าเรารู้ทันความจริงแล้วยอมรับมัน เออ มีความสุขนะ คือไม่วิตกกังวลอีกแล้ว รู้ว่าคิดคุกรับมันเลย ผมว่าชีวิตคือความจริงนะ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 2

ประเด็น	คำสัมภาษณ์	
	แลหลังชีวิต	
ครอบครัวภาระหนัก	หาเช่ากินค่า	ฐานะทางบ้านต้องคืนรนพอสมควร พ่อแม่มีอาชีพทำนา อาศัยว่าเป็นคนชนบท ไม่มีเงินที่อยู่ได้ เพราะมีข้าวกินมีกุ้งหอยปูปลาและพืชผักธรรมชาติให้ประกอบอาหาร
	ผู้นำขาดหาย	
ถูกผลักการศึกษา	ม.ต้นพันทาง	จบ ม.ศ.3ผมก็สมัครรับราชการทหารด้วย ด้วยโควต้าเด็กก็เขาเด็กบ้านนอกสมัยนั้นถือว่าสุดยอดแล้ว
	ไร้ร้างก่อนเกณฑ์	
เสวนาสังคม	พวกฟ้องชักนำ	
	ถลำเต็มตัว	การเข้าใจผิดของผม เพราะประเด็นเดียวก็คือการจะสร้างฐานะให้ยิ่งใหญ่ เออ ..เราเจอ เรากลับเจอ เรากลับเห็นคนเหล่านี้ว่าเป็น ให้ยิ่งใหญ่เท่านั้นเอง ให้เห็น มันก็เป็นความคิดโง่ๆ ในยุคนั้น ตอนนั้นผมอายุยี่สิบกว่าเอง มันก็.. ต้องการแสดงให้เห็นเท่านั้นเองสถานะที่ตัวเองดีขึ้นมา แต่เมื่อเข้าไปอยู่ในนั้น มันก็มีตัวแปรในความคิดอีกหลายอย่างนะครับ การ...ตัวแปรในความคิดคือ...ในขบวนการค้ายาเสพติดมันมีความเป็นเพื่อน มีความรักที่มันตอบสนองกันตอบแทนกันเหมือนเพื่อนเป็น

		เพื่อนตาย อะไรที่อยู่ในขบวนการนั้นด้วย มีเพื่อนที่ดีเราารู้สึกว่า คนนี้ดี ซึ่งตอนที่เรายู่ในสังคมนักเรหาไม่เจอเพื่อนที่พร้อม ที่จะไปกับเรา พร้อมที่จะอยู่กับเรา พร้อมที่จะเจอมีทุกข์มีสุข ตามสภาวะจิตใจอะไรทั้งหลายที่พูดมา เออ..เราเจอ เรากลับเจอ เรากลับเห็นคนเหล่านี้ว่าเป็นเพื่อนที่ดี ซึ่งทุกวันนี้ผมก็ยอมรับ ว่าสังคม ในขบวนการนี้ ส่วนหนึ่งก็ยังคงดีครับ
ตกหล่มการงาน	เงินดีงานสบาย	
	ผิดกฎหมายยังทำ	ครั้งแรกที่ผมเห็นยาเสพติดผมจับมาขึ้นขบวนเหมือน เหมือนผม ได้ทองได้แก้วได้แหวนเลย ผมสุดคมมัน ขึ้นขบวนมัน เปิดดู แกะ ดู มันเหมือนเป็นพระเจ้า ผมรู้สึกว่ เออ...ถูกทางแล้ว ซึ่ง นั้นเป็นประเด็นเดียว ประเด็นเดียวโดยความคิดของผมเอง ส่วนตัวของผมเอง ไม่มีใครตัดสินใจ
พลาดผิดจ่อมจม		
ถูกจับจนได้	ติดกันทั้งขวง	
	โดนทะเลง เข้าตาจน	
	ใจหล่นตาตุ่ม	
	กลุ่มเพราะกระดาศ แผ่นเดียว	หมายถึงว่า...ผมถูกจับด้วยหมายกระดาศแผ่นเดียวนะครับ เหตุการณ์ของผมถูกจับด้วยหมายกระดาศ ด้วยคำขอกกล่าวหา ด้วยขอกกล่าวหา ด้วยกระดาศแผ่นเดียวคือหมายจับ แต่เรื่องราว ที่ถูกที่ฟ้องในสำนวนอะไรนี้มันคนละเรื่องกัน มันไม่ใช่ความจริง ที่จริงแล้วตอนอยู่ในศาลผมก็พูดความจริงทุกเรื่องนะ พูด ความจริงเลย ผมก็ ผมเหมือนคนซื้อ ผมรู้สึกซื้อจน โง่หรืออะไร ไปไม่รู้ แต่มันไม่ใช่
ตั้งทนายสู้คดี	ความหวังเจ็ดจ้ำ	หลังถูกจับและถูกส่งเข้าคุกบับัด ผมไม่มีโอกาสได้ต่อสู้คดี เท่าที่ต้องการ ไม่บอกให้ทางบ้านรู้ผมปิดตลอด สู้ตามเท่าที่ทำ ได้ ผมไม่มีโอกาสได้ไปหาพยานหลักฐานมาหักล้างคำฟ้อง โททท์ที่ตำรวจแต่งขึ้นมาได้เลย การ การ การต่อสู้ในคดีผมก็ ยังเชื่อความยุติธรรม ความถูกต้องของขบวนการอยู่ครับ ไม่ใช่ ว่าผมไม่เชื่อศาลไม่เชื่ออะไร ยังมั่นใจกับการต่อสู้คดี ยังมี กำลังใจเต็มเปี่ยม
	พรางพร้าวาลงเดือน	ผมว่าผู้พิพากษา รู้ อัยการ ตำรวจอะไรเขารู้ขบวนการของเขา เป็นอย่างไรแบบไหน มันก็เลย ซึ่งผมแก้ไม่ได้หรอก ผมจะ แก้ไขอะไร ไม่ได้ มีอย่างเดียวที่ผมรู้ คือ ผมต้องทำใจกับการ

		ยอมรับโทษ ลึกๆ ก็หวังว่าขบวนการยุติธรรมคงให้ความจริงกับเราบ้าง แต่ไม่หวังแบบเต็มที่ขอแค่เรามีโอกาสพูดให้ศาลได้รับรู้บ้างก็พอ ผมสู้นะ แต่เริ่มล่า ไม่ใช่จะยอมกับการพิพากษา เพราะผมยังมั่นใจว่าหลักฐานที่ตำรวจฟ้องมันไม่จริง อยู่ไปวันๆ ผมไม่สูงส่งหรือมีกิจกรรมอะไร ใช้ความอดทน อดทนในแบบของผมคือจะใช้เวลาอยู่กับตัวเอง พยายามไม่ให้ว่าุ่นจนเกินไป เพื่อรอฎีกา รอครับ รอแบบหวังลึก ๆ อย่างใจจดใจจ่อ แต่ก็เตรียมทำใจหากผลออกมาไม่เหมือนที่หวัง
	เหมือนตัวคนเดียว	ชั้นฎีกา ความหวังมีมีย มีครับแต่มันลดน้อยลงและอีกอย่างผมรู้สึกเกี่ยวกับการรอคอย มันนาน นานจนผมคิดว่าไม่คิดก็เหมือนคิดมันนานเกือบสิบปี เป็นวังวนที่ทำให้เรารู้สึกว่าจะต่างอะไรกับคิดหรือไม่คิด จะตายหรือมีชีวิตอยู่ ผมกลายเป็นคนที่ว่าเหว่ไปเลย ไม่มีเป้าหมาย ไม่มี ความหวังแม้จะมีก็น้อยนิด อาจจะยังไม่อยากตายมั้งจึงตั้งตารอด้วยความห่อเหี่ยวการสู้คดีก็คือการต่อสู้ไปตามฐานะของผมที่มีสิทธิในการต่อสู้คดี แต่ว่าเหว่ คือ ไม่มีใครเลย คนเดียว
สุดท้ายที่ประหารชีวิต	เป็นดวงวิญญาณ	วินาทีแรกที่เด็ดขาดของศาลฎีกานะครับ ผม..(เงิบ คิด) ผมก็รู้สึกเป็นดวงวิญญาณแล้ว เป็นดวงวิญญาณไม่คิดอะไร ไม่มีอะไรที่ผมต้องการอีกแล้ว ไม่มีอะไรที่ผมอยากได้
	ลมปราณไม่เหลือ	
	เกลือกกลั้วระทม	คนที่รู้วันตายตัวเองผมว่ามัน มัน ต้น ๆ อย่างไรไม่รู้ครับ มันเป็นเรื่องที่ ที่ถือ ถ้าให้พูดกันสวย ๆ หน่อยก็สุดยอดเหมือนกันที่รู้วันตายตัวเองว่าต้องตาย
สร้างสมประสบการณ์		
	ตำราคือเพื่อน	เป็น โชคดีของผมที่ได้ศึกษา เล่าเรียนหลากหลายทั้งวิชาชีพ ทั้งวิชาสามัญ โดยเฉพาะวิชาที่ผมกำลังเรียนคือพุทธศาสตร์ผมดีใจมาก ทำให้รู้สึกว่าเรามีคุณค่า จะได้นำความรู้ไปถ่ายทอดให้คนรุ่นหลัง
	ข้าเดือนส่วนรวม	ในระหว่างปี นี้มัน..มันมีแรงบันดาลใจเกิดขึ้นมาอีกหลายเรื่อง ซึ่งค่อยๆสะสมทีละนิด ๆ เริ่มจากระหว่างที่ผมอยู่ในห้อง ประหารหนึ่งปีรอเด็ดขาดประหารนะ มันมีคนใหม่เข้ามาครับ มีคนที่ตัดสินใจเด็ดขาดใหม่ ๆ เข้ามาอยู่เรื่อย ๆ เด็ดขาดเข้ามา ทุกคนเข้ามา ทุกคนเข้ามา ในสภาพเดียวกันหมด ในสภาพ เหนง นิ่งเหม่อลอย ซึมเศร้า ผมเห็นสภาพเหล่านั้น ผมไม่รู้จะให้

<p>มหา'ลัยชีวิต</p>	<p>กำลังใจคนเหล่านี้ได้ยังไง ผมก็เลยได้บอกเขาเป็นตัวอย่างว่า ผมนี้เด็ดขาดแล้ว รอเขาเอาไปประหาร อย่าไปคิดมากเลย คดีผู้ก็สู้ไป ผมก็บอกในสิ่งที่ควรจะทำให้กับเขาระหว่างที่อยู่ที่นี่ ซึ่ง..มันก็เป็นารเริ่มพูดคุยกับคนมากขึ้น ซึ่งระหว่างปีนั้นที่ผมที่ผม..เหนื่อย ผมไม่ค่อยอยากคุย ไม่อยากสูงลิงอะไรกับใคร ไม่อะไร อยากอยู่เฉย ๆ เหมือนคนบ้าจริง ๆ ว่าไปแล้ว ว่าไปแล้ว คิดย้อนกลับไปความรู้สึกในตอนนั้นผมเหมือนคนบ้าจริง ๆ</p> <p>“ผมทำความรู้สึกพอผมเห็นคนใหม่เข้ามาด้วยความ ผมรู้สึกว่า เขาทุกข์มากกว่าผมอีก เขาเป็นทุกข์มากผ่านภาวะความทุกข์ตรงที่เขาเป็นมาแล้ว ผมก็เลยรู้สึกว่าเราไม่เหลือความทุกข์อะไรอีกแล้ว ไม่มีอะไร ไม่ต้องการอะไร ไม่มีหวังวันข้างหน้า ฟรุ้งนี้ แค่อยู้อ..วันนี้รอเขาประกาศเรียกชื่อหรือเปล่าแค่นั้นเอง มันก็เลย เป็นการเริ่มต้นให้ผมพูดคุยแล้วใจผมเริ่มกว้างขึ้นถ่ายทอดให้เขาแล้วก็ให้เขาควรทำอย่างนั้นควรทำอย่างนี้ บางคนเข้ามาด้วยนิสัยปกติข้างนอกอะไรอย่างนี้เราก็จะบอกเขา ยิ่งเด็กอายุน้อย ๆ คนอายุน้อย ๆ ผมก็ชอบคุยหยอกล้อกับเขา ด้วย ด้วยความรู้สึกที่แท้จริง เป็นการคุยด้วยความรู้สึกที่แท้จริง เพราะว่าเราเข้าใจเขามากเลย เห็นคนเดินมาแต่ละคนนั้น ไม่มีที่ จะไป นึกอะไรไม่ออก รู้จัก.. ทุกคนคือคนแปลกหน้าของเขา ซึ่งสภาวะอย่างนั้นเราผ่านมาหมดแล้ว เหมือนการสอนให้เขา เรียนรู้กับอีก กับ โลกอีกแบบหนึ่ง โลกอีกแบบหนึ่ง มีโอกาส ได้คุย พอได้คุยกับคนเยอะขึ้น เยอะขึ้นอะไรอย่างนี้ ก็รู้สึกดี ครับ รู้สึกดี รู้สึกว่า รู้สึกว่าเรา เออ ข้ามผ่าน จะข้ามผ่านนะ ไม่ใช่ข้ามผ่าน แต่ก็ยังอยู่ ความรู้สึกเรา เรายอมรับแล้ว พร้อมทั้งจะแบ่งปัน พร้อมทั้งจะ..มันเป็นความ มันเป็นการเริ่มนอนหลับ เริ่มสนิทขึ้น เริ่มไม่ทุกข์ร้อน เริ่มไม่อะไร</p>
<p>กายบวมจิตติดลบ พบหมอ</p>	<p>มันก็ช่วงที่ขาดสติมันก็เป็นหนึ่งระยะพอดี พอสมควร เป็นใช้เวลาเป็นปีเหมือนกัน จังหวะที่เลื่อนลอยนี้เป็นปี ผมลองทุกอย่าง ผมลอง เออ..ผมลองไปหาหมอ บอกว่าผมปวดหัว ผมแกลิ่งบ้า ผมแกลิ่งลองทำ แกลิ่งบ้า แกลิ่งขอยาประจำกิน ลองกินยาประจำ ลองทำทุกอย่าง</p>
<p>ขอลิขิตชีวิตเอง</p>	<p>ใช้เวลาให้มีประโยชน์กับตนเองและเพื่อนๆแบบวันต่อวัน</p> <p>วันนี้ขบฟรุ้งนี้คือว่ากันใหม่ คือไม่ต้องไปวิตกกังวลฟรุ้งนี้อยู่กับ</p>

		วันนี้ให้สบายใจที่สุดเท่าที่จะทำได้ก็พอแล้ว
เกาะติดลมหายใจ	ทรงโปรดจากพ่อ	<p>ผมทำ.. ในปีนั้นภายหลังกมาปีหนึ่งที่เขาประหารชีวิต ปีห้าสอง ผ่านมาปีหนึ่ง ระหว่างที่ผม.. อยู่เดี่ยวๆ ผมก็มีสิทธิ์ที่จะทำพลาดบ้าง ถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมก็ทำไปตามสิทธิ์โดยที่ไม่ได้คิดอะไร โดยที่ไม่ได้คิดอะไร เพราะมีหนทางเดียวที่ผมจะทำตามสิทธิ์ที่ผมจะทำได้ ทำให้ผมรอดชีวิตได้ ผ่านไปได้ปีหนึ่งอยู่มาวันหนึ่ง พลุเกล้าๆ ของผมตกมา ให้ลดโทษ ให้ลดโทษจากประหารชีวิตเหลือตลอดชีวิต โอ้.. ผมความรู้สึกที่เกิดขึ้นความรู้สึกที่ผมเกิดขึ้นผมเหมือนคนมีชีวิตใหม่จริงๆ ครับ วิธีคิดก็ใหม่ แม้แต่การปรับตัวของตัวเองก็ใหม่ คิดต่อเพื่อนก็ใหม่ เหมือน มันเหมือนคนที่เหมือนคนเกิดใหม่จริงๆ ผม.. โอ้ ผมเห็นลาย ลายเซ็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โอ้.. ผม ผมอยากจะถ่ายซีดีออกเก็บไว้กราบไหว้ทุกวันเลยครับ ผม ในพระปรมาภิไธยของท่าน ผม ลายเซ็นของท่านจริงๆ ไม่ใช่ของปลอม ไม่ใช่กระดาษซีดีออกเป็นลายเซ็นของท่าน ผมเห็นแล้ว ผมรู้สึก โอ้.. ผมได้ชีวิตใหม่ ผมผมให้.. ท่านเหมือนเป็นพ่อคนใหม่”</p> <p>“ เป็นของจริง ผมอยากเอาความผิดนี้ไปถ่ายทอดคนๆ เพื่อเป็นการสอน เป็นตัวอย่าง ที่ผิดนะ แล้วตั้งแต่นั้นมาผมเริ่มเรียนครับ ผมเริ่มสนใจการเรียน สมัยผมรับราชการเป็นนักกีฬาผมเรียนฟรีทุกมหาวิทยาลัยเลยครับ แต่ผมไม่รู้สึกรู้สึกที่จะเรียน ไม่รู้จะเรียนไปทำไม มีหน้าที่การงานอยู่แล้ว มีเงินเดือนมีอะไรพร้อมแล้ว งานการมีความพร้อมไม่รู้จะเรียนไปทำไม แต่หลังจากที่ผมได้รับพระราชทานอภัยโทษนี้ ผมความรู้สึกหนึ่งคือผมอยากเรียนครับ ตอนนี้ก็กำลังเรียนอยู่ครับ ตอนนี้ผมเรียนศาสนาและปรัชญา เรียนพุทธศาสตร์ ก็เป็นแนวทางที่มีบุคลากรน้อยในสายนี้ ซึ่งมันเหมือนถ้าไป องค์กรกลับมากลับใจครับใน ความรู้สึกผิดของตัวเองนี้ ในความสำนึกผิดของตัวเองนี้ มันเหมือน มันเหมือนองค์กรกลับมาจริงๆ เทียบเคียงแล้วมันคล้ายองค์กรกลับมา ถึงผมจะทำได้ไม่ได้อย่างองค์กรกลับมาหรอก แต่ผมคิดว่าที่จะมีโอกาสได้ทำให้กับสังคมหรืออะไร ผมอยากทำแบบนี้ ผมอยากเป็นครูแล้วตอนนี้ อยากเป็นครู อยากเป็นครูที่สอนเด็กด้วยความจริงครับ เอาความจริงสอนเด็ก เอาประสบการณ์ กับการเรียนรู้ระหว่างที่อยู่ที่นี่ว่าสถานะด้านจิตใจของแต่ละคนมันเป็นแบบไหน ผมรู้สึก รู้สึกดีกับการ</p>

	<p>เรียนครับตอนนี้มาก ผมรู้สึกมีความหมาย การเรียนของผม รู้สึกมีความหมายมาก หลายคนบอกว่าแก่แล้วจะ ไปเรียนทำไม เรียนแล้วจะเอาไปทำอะไร เออ..ผมแปลกใจมากเลยกับคนที่พูดแบบนี้ เพราะเราไม่เรียนหนังสือเราเลยติดคุก เราเลยไม่รู้ครับ เพราะเราขาดองค์ความรู้อีกหลายด้าน อีกหลายด้าน วันนี้ผมได้ความสมบูรณ์ในตัวเองแล้ว ผมรู้สึกว่าผมมีความสมบูรณ์ในตัวเองที่เป็นมรรคผลในตัวเอง คุกก็ไม่ได้ให้สิ่งที่ดีร้ายเสมอไป มันกลับให้มุมตรงข้าม แต่..มุมตรงข้ามนี้เราต้องสำนึกได้ด้วยตนเองนะครับ พื้นฐานของมนุษย์ผมรู้ได้เลยว่าไม่ว่าเราเป็นใครหรืออย่างไร ถ้าเราไม่เกิดความสำนึกในคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมที่เราที่พระพุทธเจ้าสอนไว้เนี่ย มันก็ไม่สามารถกลับมาได้ในสำนึกเรา มันก็ยังมีความเห็นแก่ตัว โลก โกรธ หลงอะไรอยู่ติดตัวไปตลอดติดตัวไป ต่อให้เป็นเศรษฐีมีเงินมากมายยังงี้ ก็เลสเหล่านี้ไอ้...มันร้ายกาจจริง ๆ ครับ</p>
<p>จดจ่อความจริง</p>	<p>การ .. วิธีการต่อสู้กับมัน มันก็คือการยอมรับการต่อสู้ด้วยการยอมรับ การยอมรับเท่านั้น รอมันกลับมารอมันเหมือนเดิม แต่ทีนี้ แต่ทีนี้แข็งแกร่งกว่าเก่าหน่อย เริ่มมีการท้าทายว่า ขอให้ เป็นกบฏบ้างเถอะ จะได้จบ ๆ กัน ไปจะได้ไม่ต้องอยู่ในสภาพนี้ มัน..มัน มันรู้สึกทรมานนะครับ มันรู้สึกทรมาน รู้สึกเหมือนเรา เหมือนเรา..เหมือนเรา...เหมือนเรา (ชิบปาก) เหมือนเราแบกอะไรไว้ในหัวหนักอึ้งไว้ในหัวซึ่งเราไม่รู้ว่ามันคืออะไร มันไม่รู้ว่าคืออะไร แต่..แบกเอาไว้มันหนักอยู่ในหัวตลอดเวลา ลำพังการต่อสู้ด้วยการชิงตัดช่องน้อยแต่พอตัวไปก่อนอะไรอย่างนี้ ผมคิดว่ามัน ไม่ใช่สำหรับคน คนไม่ควรคิดแบบนี้กับการต่อสู้แบบเรารอมัน ยินยอมมันดีกว่าว่ามันมายังไง ผมคิดว่า การต่อสู้แบบที่เรายินยอมมันว่ามันจะทำได้สักเท่าไรวะ อะไรที่มันหนักกว่านี้อีกวะ</p>
<p>ยึดสิ่งโน้มนำ</p>	<p>อย่างการสำนึกด้วยตนเอง มูลฐานของการทำความผิดทุกอย่างทุกชนิดผมรู้แล้วว่า ผมเข้าใจ ผมเข้าใจแล้วว่า คือการสำนึกได้ด้วยตนเองตามพุทธสุภาษิตพระพุทธเจ้าบอกไว้ชัดเจนนเลย การสำนึกได้ด้วยตนเองนี้..ผมกระทำความผิดนะครับผมมาติดคุก ผมถูกตัดสินโทษประหารด้วยความผิดจริง แม้กระบวนการที่ผมไม่เชื่อถือนัก อาจจะไม่ถูกต้อง ทำกับผมไม่ถูกต้อง แต่สำนึกนี้ภายใต้จิตใจของผมก็คือ เออ...ผมกระทำ</p>

		<p>ความคิด ผมก็สมควรแล้วที่จะถูกประหารชีวิต โทษผมก็ขนาดนี้แล้วเพราะว่าคดีของผมมันเป็นคดีที่สุดแล้ว ที่ใหญ่ที่สุดไม่มีโทษอื่นมาชดเชยมันได้ตามขบวนการของกฎหมายกำหนดไว้ ไม่มีโทษอื่นมา มาลดทอนโทษของผมแล้ว ผมก็สมควรแล้ว ด้วยสำนึก ด้วยสำนึกที่เกิดออกมาจากจิตใจจริง ๆ เจตนาที่บริสุทธิ์จริง ๆ ผมถึงทำทนายกับความตาย เอาผมไปประหารที่เถอะริบพี่น้องผมไม่ต้องเดือดร้อนมากอยุ่ดูแลผม ไม่ต้องห่วงผมอยู่แล้ว ให้มันจบสิ้นไป</p>
	คิดข้าด้านบวก	<p>ผมทำความรู้สึกพอผมเห็นคนใหม่เข้ามาด้วยความ ผมรู้สึกว่าเขาทุกข์มากกว่าผมอีก เขาเป็นทุกข์มากกว่า ผมผ่านภาวะความทุกข์ตรงที่เขาเป็นมาแล้ว ผมก็เลยรู้สึกว่าเราไม่เหลือความทุกข์อะไรอีกแล้ว ไม่มีอะไร ไม่ต้องทำอะไร ไม่มีหวังวันข้างหน้า ฟรุ้งนี้ แค่อยู่ออ..วันนี้รอเขาประกาศเรียกชื่อหรือเปล่าแค่นั้นเอง มันก็เลย เป็นการเริ่มต้นให้ผมพูดคุยแล้วใจผมเริ่มกว้างขึ้น มูลฐานของการทำความผิดทุกอย่าง ทุกชนิดผมรู้แล้วว่า ผมเข้าใจ ผมเข้าใจแล้วว่า คือการสำนึกได้ด้วยตนเองตามพุทธสุภาษิตพระพุทธเจ้าบอกไว้วันซัดเจนมากเลย การสำนึกได้ด้วยตนเองนี่..ผมกระทำความผิดนะครับผมมาติดคุก ผมถูกตัดสินโทษประหารด้วยความผิดจริง แม้กระบวนกรที่ผมไม่เชื่อถือนัก อาจจะไม่ต้อง ทำกับผมไม่ต้อง แต่สำนึกนี้ภายใต้จิตใจของผมก็คือ เออ...ผมกระทำความผิด ผมก็สมควรแล้วที่จะถูกประหารชีวิต โทษผมก็ขนาดนี้แล้วเพราะว่าคดีของผมมันเป็นคดีที่สุดแล้ว ที่ใหญ่ที่สุดไม่มีโทษอื่นมาชดเชยมันได้ตามขบวนการของกฎหมายกำหนดไว้ ไม่มีโทษอื่นมา มาลดทอนโทษของผมแล้ว ผมก็สมควรแล้ว ด้วยสำนึก ด้วยสำนึกที่เกิดออกมาจากจิตใจจริง ๆ เจตนาที่บริสุทธิ์จริง ๆ ผมถึงทำทนายกับความตาย เอาผมไปประหารที่เถอะริบพี่น้องผมไม่ต้องเดือดร้อนมากอยุ่ดูแลผม ไม่ต้องห่วงผมอยู่แล้ว ให้มันจบสิ้นไป</p>
ก้าวผ่านทะเลทุกข์		
	วิถีทางถูก	<p>ผมอยากเอาความคิดนี้ไปถ่ายทอดนะ เพื่อเป็นการสอน เป็นตัวอย่าง ที่ผิดนะ</p>
	หมั่นปลุกความคิด	<p>ผมเริ่มสนใจการเรียน สมัยผมรับราชการเป็นนักกีฬาผมเรียนฟรีทุกมหาวิทยาลัยเลยครับ แต่ผมไม่รู้สึกละที่จะเรียน ไม่รู้จะเรียนไปทำไม มีหน้าที่การงานอยู่แล้ว มีเงินเดือนมีอะไรพร้อม</p>

พ่อผู้ให้		<p>แล้วงานการมีความพร้อมไม่รู้จะเรียนไปทำไม แต่หลังจากที่ผมได้รับพระราชทานอภัยโทษนี้ ผมความรู้สึกหนึ่งคือผมอยากเรียนครับ ตอนนี้ก็กำลังเรียนอยู่ครับ ตอนนี้ผมเรียนศาสนาและปรัชญา เรียนพุทธศาสตร์ ก็เป็นแนวทางที่มีบุคลากรน้อยในสายนี้ ซึ่งมันเหมือนถ้าไป องค์กรกลับมาสนใจครับใน ความรู้สึกผิดของตัวเองนี้ ในความสำนึกผิดของตัวเองนี้ มันเหมือน มันเหมือนองค์กรกลับมาจริง ๆ เทียบเคียงแล้วมันคล้ายขององค์กรกลับมา ถึงผมจะทำได้ไม่ใช่องค์กรกลับมาหรอก แต่ผมคิดว่าที่จะมีโอกาสได้ทำให้กับสังคมหรืออะไร ผมอยากทำแบบนี้ ผมอยากเป็นครูแล้วตอนนี้</p>
	ศักดิ์ศรีแห่งตน	<p>ผมมาถึงจุดนี้ได้ ไม่มีอะไรที่ผมจะต้องกลัวอีกแล้ว เมื่อก่อนคำว่าความมีศักดิ์ศรีคือการสู้ชีวิตด้วยลำแข้งเพียงอย่างเดียว แต่ตอนนี้ผมรู้แล้วว่ามันมีอะไรอีกมากมายที่คนเราจะสู้ศักดิ์ศรีโดยไม่จำเป็นต้องรวย สำหรับผมอย่างน้อยจะนำความรู้ที่ได้รู้มาเรียนขณะต้องโทษและประสบการณ์ชีวิต ไปชี้แนะให้กับคนรุ่นหลัง โดยทำสิ่งดี ๆ แบบไม่ต้องการผลตอบแทน ขอแค่มีข้าวกิน ไปวัน ๆ ก็พอ เท่านั้นผมก็ภูมิใจในความเป็นตัวเองแล้ว</p>
ยาใจคนทัณฑ์	คืนดีนซึ่งใจ	<p>ให้ทำน้อมอายุยืนต่อมา ยืนต่อมา ซึ่งแม่ผม มีผมอยู่มาได้ แม่ผมต้องนอนคมออกซิเจนนะครับ ระหว่างที่ผมต้องโทษประหาร แม่ผมต้องนอนคมออกซิเจน พอ..ผมก็ให้กำลังใจ เราต่างคนต่างให้กำลังใจกัน ทั้งแม่และผม</p>
	เกิดไ้ราชัน	<p>อยู่แต่คิดว่าผมก็มีสิทธิ์ที่จะทำทุกอย่างๆ ถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมก็ทำไปตามสิทธิ์โดยที่ไม่ได้คิดอะไร โดยที่ไม่ได้คิดอะไร เพราะมีหนทางเดียวที่ผมจะทำตามสิทธิ์ที่ผมจะทำได้ ทำให้ผมรอดชีวิตได้ ผ่านไปได้ปีหนึ่งอยู่มาวันหนึ่ง ทูลเกล้าฯของผมนตกมา ให้ลดโทษ ให้ลดโทษจากประหารชีวิตเหลือตลอดชีวิต โอ้..ผมความรู้สึกที่เกิดขึ้นความรู้สึกที่ผมเกิดขึ้นผมเหมือนคนมีชีวิตใหม่จริง ๆ ครับ วิธีคิดก็ใหม่ แม้แต่การปรับตัวของตัวเองก็ใหม่ คิดต่อเพื่อนก็ใหม่ เหมือน มันเหมือนคนที่เหมือนคนเกิดใหม่จริง ๆ ผม..โอ้ ผมเห็นลายลายเซ็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โอ้..ผม ผมอยากจะถ่ายซีล็อกเก็บไว้กราบไหว้ทุกวันเลยครับ ผม ในพระปรมาภิไธยของท่าน ผม ลายเซ็นของท่านจริง ๆ ไม่ใช่ของปลอม ไม่ใช่กระดาษซีล็อกเป็นลายเซ็นของท่าน ผมเห็นแล้วผมรู้สึก โอ..ผมได้ชีวิตใหม่ ผม ผมให้..ท่านเหมือนเป็นพ่อคน</p>

		<p>ใหม่ของผมเลย ซึ่งแต่ก่อนผมก็เคารพโดยตามสถานะประชาชน แต่ แต่หลังจากผมได้รับภัยโทษโดยทูลเกล้าฯ เฉพาะบุคคลแล้วความรู้สึกมันยิ่งใหญ่กว่านั้นมากครับ มันยิ่งใหญ่ มันยิ่งใหญ่ มันยิ่งใหญ่ซึ่งหาที่เปรียบไม่ได้จริง ๆ ผมได้รับทูลเกล้าฯ เหลือตลอดชีวิต คนที่ ผมรู้สึกได้ว่า ผมเกิดใหม่ครับ ผมเป็นคนเกิดใหม่ เป็นชีวิตพระราชทาน ผมก็แนวความคิด แนวความคิดในด้าน...ด้านผิมนั้นหายไปหมดเลย มันรู้สึกหายไปหมดเลย มันรู้สึกอยากเป็น เอ... อยากเป็น ชีวิตที่เหลืออยู่นี้อยากเป็น อยากทำคิบูบ้างชิมันจะเป็นอย่างไร มันเป็นแบบไหน ตามรอย ถึงทำไม่ได้แบบพระเจ้าอยู่หัวแต่...ก็รู้สึกอยากทำอีกหลายอย่างที่มีเป็นเรื่องดี ที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องผิด ที่จะ อยากเป็นต้นแบบ อยากเป็นอะไร อยากเอาความคิดของตัวเองไปสอนเยาวชนคนรุ่นหลังว่า เอ..โอกาสที่เราเสี่ยงกับความคิด เป็นอย่างนี้นะ เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ได้</p>
	<p>สวรรคัลในกำแพง</p>	<p>ผมว่าสำนึกได้ของตัวเองนี้แหละ เออ คำนี้ทำให้ผมรู้สึกที่เข้ามาและสิ่งที่เสียไป คือสำนึกในความดี ความไม่ถูกต้อง อะไรนี้ทำให้มีความคิด มีมุมมองอีกแบบ เหมือนกับเราเข้าใจว่าเราคือใช้ชีวิตอย่างไร</p>

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 3

ประเด็น	คำสัมภาษณ์	
	แลหลังชีวิต	
ครอบครัวภรรยา	หาเช่ากินค่า	
	ผู้นำขาดหาย	<p>ผมเป็นลูกเมียคนที่ ๒ ของพ่อ ความรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นมีมาตั้งแต่จำความได้ สิ่งนี้มันทำให้ผมเป็นคนที่ต้องการหาสิ่งทดแทนอยู่ตลอดเวลา และสิ่งที่ทดแทนนั้นคือการเป็นคนที่ยื่นข้างไปทางเกร</p>
ถูกผลการศึกษา	ม.ต้นพันทาง	
	ไว้ร้างก่อนเกณฑ์	<p>ประมาณ ม.๑ ผมมาอยู่กับพ่อย้ายโรงเรียนมา ทำให้เข้ากับเพื่อนที่โรงเรียนใหม่ไม่ได้ เพราะโลกส่วนตัวเราจะสูงไปหน่อยทำให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้ เริ่มไปทางอื่นไม่ได้ไปโรงเรียน</p>

เสวนาสังคม	พวกพ้องชักนำ	<p>ผมไปงานวันเกิดเพื่อน เพื่อนผู้หญิง ใส่อะไรอย่างนั้นมันเป็นที่ โจรทะเลาะครับ เป็นผับบ้านนอก บ้านนอกที่มันจะเปิด เฉพาะวันเสาร์ เรารู้อยู่แล้วว่าที่อย่างนั้นมันไม่ดี ทุกวันเสาร์ มันจะมีเหตุการณ์ตีกันอะไรอย่างนี้ แต่เราก็ถือว่าไอ้เจ้าของ เนี่ยมันรู้จักกัน เราคิดว่าเรื่องมันจะมาถึงเรา พอเราไปนั่งดื่ม ปู่ป้า มันมีเหตุการณ์ที่ว่าเขาเอาไฟฉายมาส่องหน้า ไอ้เนี่ยมัน เป็นการด่า ครั้งแรกก็ไม่ว่าอะไร ครั้งที่สองก็ไม่ว่าอะไร ครั้งที่ สามเราก็ดันมือมันออกครับ ดันมือมันออกปั๊บมันเอา เหมือนกับเขาเตรียมการไว้หมดแล้ว พอเราดันมือมันออก ปู่ป้าเขาเอาสนับตอย สนับตอยแล้วคราวนี้เขารุมเราเลย ผมมี ผู้ชายสามคนกับผู้หญิงประมาณเจ็ดแปดคน ฝ่ายเขาเป็นผู้ชาย ประมาณยี่สิบคนนะ จากนั้นก็มีตัวชุลมุลเลย</p>
	ถลำเต็มตัว	
ตกหล่มการงาน	เงิน Dingงานสบาย	
	ผิดกฎหมายยังทำ	<p>ผมไปโรงพยาบาลแล้ว ผมไปโรงพยาบาลแล้ว ไม่ ไม่ ไม่เอา อะไรแล้ว คือปล่อยมันถือว่าเราช่วย กลับบ้านนอน แล้วคราว นี้มันมีรุ่นน้อง ที่ว่ามันก็ยิ่งเด็ก ๆ อยู่นะ มันก็ยังไม่ยอม ไป ตามหา แล้วคราวนี้จึงหว่ามันไปเจอกัน แล้วคราวนี้มันก็มี มาตามเรา แล้วเราความที่ว่าเราไม่เคยโดนขนาดเนี่ย แล้วนิสัย ผมมันก็ไม่ยอมคนอยู่แล้วด้วย ว่ามันศักดิ์ศรีนะซะที่เรา ลูกผู้ชาย โดมาจากขนาดนี้เราไปไหนเราถือว่าเรา ไปต่างถิ่นเราก็ เคารพเจ้าถิ่น เพื่อให้เขาเอ็นดูกัน เป็นเพื่อนเป็นฝูงกัน เรามา เจอเหตุการณ์อย่างนี้ เราก็อ้อ..มัน (ซิบปาก) รู้สึกว่ามัน มัน ยอม ยอมไม่ได้ มันมากเกินไป เพราะจากการที่โดนทั้ง นี้ทั้งอะไร มัน มันเกินเหตุ มันไม่ใช่เหตุการณ์ชกต่อยแบบ ธรรมดา มันคล้ายเหมือนกับว่าเขามุ่งเอาชีวิตเรา ก็เลยออกไป เหมือนวัวใจ เหมือนเหมือนแลกกันนะ ผมก็ต้องเอาศักดิ์ศรี ผมกลับคืนมาเท่านั้นเอง</p>
พลาดผิดจอมจม		
ถูกจับจนได้	ติดกันทั้งขวง	
	โดนทะเลงเข้าตาจน	
	ใจหล่นตาตุ่ม	
	กลุ่มเพราะกระดาด แผ่นเดียว	<p>ก็ไม่คิดว่าเขาจะ..ที่เขาฟ้องเรา ไม่คิดว่าเขาจะฟ้องมาหนัก หนาขนาดนี้ซะครับ เขาฟ้องว่าร่วมกันฆ่าผู้อื่น โดยไตร่ตรอง</p>

		ไว้ก่อน
ตั้งทนายผู้คดี	ความหวังเจ็ดจ่า	ออ..มันเหมือนเราเลือกแล้ว เหมือนเราเลือกแล้ว มันเหมือนเราเลือกแล้วว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นก็ยอมให้เกิด มีพ่อแม่พี่ชายต่างแม่มาช่วยทั้งด้านคดีความและกำลังใจ ก็สงสารพวกเขาต้องมาเหนื่อยกับเรื่องของผม ทุกอย่างพี่ชายต่างแม่จะเป็นคนดำเนินการ พ่อไม่มาแต่ช่วยตลอด ส่วนแม่มาเยี่ยมทุกอาทิตย์
	พรางพร่าลงเดือน	ใช้จุดเปลี่ยนที่ต้องมาอยู่เรือนจำ ณ ปัจจุบัน ผมได้แต่เชื่อทนายความว่าไม่ได้มีเจตนาฆ่าแต่เป็นการทะเลาะวิวาท ก็ไม่คิดว่าจะถึงกับประหารฯ
	เหมือนตัวคนเดียว	ก็ยังใช้ชีวิตเหมือนเดิมหากิจกรรมทำ อยู่แบบอะไรล่ะ แบบไม่ให้ตัวเองทุกข์ อืม ให้ทุกข์น้อยที่สุด ไม่วอกแวกกับคดีจะออกหัวก็อย่าขังมัน ไม่ค่อยหวังอะไรแล้ว ผมว่าผมพอที่จะเข้าใจชีวิตบ้างแล้วนะถึงตอนนี้
สุดท้ายที่ประหารชีวิต	เป็นดวงวิญญาณ	วินาทีแรกที่เด็ดขาดของศาลฎีกานะครับ ผม..(เงิบ คิด) ผมก็รู้สึกเป็นดวงวิญญาณแล้ว เป็นดวงวิญญาณไม่คิดอะไร ไม่มีอะไรที่ผมต้องการอีกแล้ว ไม่มีอะไรที่ผมอยากได้ ผมมีชีวิตอยู่แบบไปวัน ๆ หนึ่ง ไม่คิดอะไร ขณะที่อยู่ผม
	ลมปราณไม่เหลือ	
	เกลือกกลั้วระทม	จริง ๆ ก็ทำใจไว้บ้างว่า ถ้าอยู่ที่ก็คงต้องอยู่ เพราะไม่มีอะไร แต่ก็พอตัดสินเด็ดขาดแล้วเหมือนเรายังมี เหมือนเรายังมีความหวังเล็ก ๆ อยู่ คืออย่างน้อยแม่ แม่เราอยู่คนเดียว เราก็พอตรงนี้มาแล้วเรารู้แล้วว่า เรานะตัดสินใจผิด ทั้งแม่เราอยู่คนเดียว มันก็ทำให้เกิดมีการ...
สร้างประสบการณ์		
	ตำราคือเพื่อน	ออ..มันช่วยได้มาก ผมคิดว่าการศึกษานี้ช่วยได้มาก การที่ต้องมาอยู่ตรงนี้แล้วได้การศึกษานี้ มีเวลาได้ศึกษา คือตอนที่อยู่ข้างนอก พอไปอยู่กับพ่อผมต้องทำงานตลอด ทำงาน ทำทุกอย่าง คือบ้านผมมันจะ...ไม่ได้ว่าเป็นงาน เป็นประจำ เป็นเรื่องเป็นราว แต่ว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำ แต่ผมก็ทำทุกอย่าง ถึงตอนนั้นผมก็เรียนรู้ ผมก็เรียนรู้ แต่คือว่ามันไม่ได้อยู่ในระบอบการศึกษาปกติทั่วไป พอมาอยู่ในนี้ผมก็สมัครเรียน มสธ.ต่อปริญญาในทางที่ผมเคยฝันไว้เคยต้องการไว้แล้วก็มีกิจกรรมมากมายให้ได้ร่วม เหมือนอย่างกิจกรรมปั่นพระนี้ คือผมก็เชื่อว่าน้อยคนในประเทศไทยนี้ น้อยคนใน

มหา'ลัยชีวิต		โลกเลยก็ว่าได้ ในศาสนาพุทธ น้อยคนที่จะได้ลงมือปั้นพระจริง ๆ แล้วอย่างศิลปะนี้ จริง ๆ มันเป็นเรื่องที่ผมรักและชอบมาตั้งแต่วัยเด็กนะ แล้วมันพอโตปุ๊บมันก็เริ่มเกร มันก็เลยขาดช่วงไป ตอนนี่ก็เหมือนกับมาต่อใหม่
ข้าเดือนส่วนรวม		ก็...ผมก็มีสิ่งเดียวที่ยึดติด ณ ปัจจุบันที่อยู่นี่ก็คือความคิด ทำทุกอย่างที่มันเป็นความคิด แล้วก็ไม่ยุ่งกับความไม่ถูกต้องทุกอย่าง ก็คือ... ให้อยู่ในคุกมันมีแต่คนคุก บางอย่างมันเป็นเรื่องของผิดกฎหมายระเบียบอะไรอย่างเงี้ยเราไม่เข้าไปยุ่งเลยครับ เพื่อตัวเองและเพื่อนนักโทษทุกคนจะไม่เดือดร้อนเพราะเรา
กายบวมจิตติดลบพบหมอ		ก็ปกติที่ เป็นไข้แบบทั่วๆ ไป เป็นหวัด ไอ จาม ก็ขอยาพบบหมอ ถ้าวานนี้ยังมีหมอมียา แม้จะอยู่ในคุกก็ได้รับการดูแล อันนี้ผมคิดว่าเป็น โชคดี
ขอลิจิตชีวิตเอง		<p>ในหนึ่งอาทิตย์ก็แล้วกันผมวางไว้ประมาณอาทิตย์หนึ่งนี้ ผมมีระเบียบแผนของผมไว้ คือ เสาร์อาทิตย์นี้ผมจะพัฒนางานด้านศิลปะ คือเกี่ยวกับวาดพระพุทธรูป เกี่ยวกับวาดรูปต่าง ๆ ที่มันจะต้องพัฒนางานต่อไปเรื่อย ๆ อ่า.. วันจันทร์ผมออกมาปั้นพระพุทธรูป ณ ปัจจุบันนะครับ วันอังคารถึงวันศุกร์นี้ กลางวันผมจะอ่านหนังสือ มสธ.ตลอด และทุกวันตั้งแต่ขึ้นขังไป ผมก็จะมีกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ แต่งเพลง เขียนกลอน เขียนหนังสือ สิ่งที่ผมชอบนะครับ ทุกอย่างที่มีมันทำแล้ว มันรู้สึกเหมือนได้เติมเต็มพลังงานหัวใจ ก็ทำทุกอย่างครับผม ผมเชื่อว่าเวลานี้นะ มันหมุนอยู่ตลอดเวลา มันมี..</p> <p>วิธีการของมัน มันมีกิจกรรมของมันอยู่ตลอดเวลา มันเคยหยุด ณ ปัจจุบันเนี่ย ระหว่างที่ผมกำลังว่ายน้ำกลับไปที่เนี่ย ผมถือว่าตัวเองอยู่กลางทะเลกำลังว่ายน้ำกลับเข้าฝั่ง มันมีระยะเวลาและระหว่างนี้มันก็อยู่กับการเรียนรู้ เรียนรู้ชีวิต ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมพัฒนาตัวเองให้ดีที่สุด</p>
ทรงโปรดจากพ่อ		ถ้า เป็นในทางมโนธรรมเนี่ย ผมก็เชื่อในความดี พุทธดี คิดดี ทำดี แต่ถ้าในนามธรรมเนี่ย ผมก็เชื่อในอำนาจความถูกต้อง ผิดเขาเรียกอะไร อำนาจของกษัตริย์นะครับ ผู้ที่เขาดูแลเราอยู่เบื้องบนนะครับครับผม เพราะท่านมีอำนาจตรงนี้โดยตรง คือพวกกัน พวกกันแบบใส ๆ คือ ท่าน ๆ มีอำนาจตรงนี้โดยตรง และผมก็เชื่อว่าไอ้การที่ผมเฝ้าพัฒนาตัวเอง ไอ้การที่มันมีใบประกาศนียบัตรทั้งหลาย คือ คือ ผมไม่ได้มองว่า มันมีใบประกาศนียบัตร ผมมองมันว่าใน..ที่มันสามารถกา

เกาะติดลมหายใจ		รันตีตัวเราได้จริงๆ ว่า เอ้ย คนนี้มันไม่ใช่เป็นคนจะว่ามันมาอยู่เปล่าๆ ผมเชื่อว่าท่านต้องมีเล็งเห็นตรงนี้ คือคนเรามีโอกาสพลาดได้ตลอดเวลา เชื่อว่าคนข้างนอกต้องบอกตัวเองตลอดเวลา พยายามอย่าคิด อย่าทำกับตัวเองตลอดเวลาว่าอย่าพลาด
	จดจ่อความจริง	อ..มันเหมือนเราเลือกแล้ว เหมือนเราเลือกแล้ว มันเหมือนเราเลือกแล้ว ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ยอมให้เกิด
	ยึดสิ่งโน้มนำ	ก็โดยมาก โดยมากมันก็จะอิงกับพวกหลักพระพุทธศาสนา แต่ผมจริงๆ ผมไม่ใช่คนที่ศึกษาพวกเรื่องศาสนาสักเท่าไรหรอก คือมันเหมือนมันอยู่ในชีวิตของเราอยู่แล้ว ตอนเด็กๆ อยู่กะตากะยายเขาจะพาทำบุญตลอด แล้วเราก็จะรู้ว่า อะไรคือดี อะไรคือชั่ว อะไรประมาณอย่างนี้ แค่นี้ครับ
	คิดย้ำด้านบวก	ใช่ครับอยู่ในระเบียบ คือเราอยู่ในตรงนี้ เราต้องดำเนินชีวิตด้วยกฎระเบียบ กฎระเบียบนี้เขามีมาเพื่อให้เราดำเนินชีวิตไปในทิศทางที่ถูกต้องอยู่แล้ว
ก้าวผ่านทะเลทุกข์		
พ่อผู้ให้	วิถีทางถูก	ผมเชื่อว่าเวลานี้นะ มันหมุนอยู่ตลอดเวลา มันมี..วิธีการของมัน มันมีกิจกรรมของมันอยู่ตลอดเวลา มันเคยหยุด ณ ปัจจุบันเนี่ย ระหว่างที่ผมกำลังว่ายน้ำกลับไปที่เนี่ย ผมถือว่าตัวเองอยู่กลางทะเลกำลังว่ายน้ำกลับเข้าฝั่ง มันมีระยะเวลา และระหว่างนี้มันก็อยู่กับการเรียนรู้ เรียนรู้ชีวิต ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมพัฒนาตัวเองให้ดีที่สุด
	หมั่นปลูกความดี	เพื่อกลับไปเป็นบุคลากรของสังคมให้ดีที่สุด และก็ให้เป็นตัวอย่างแก่ลูกหลาน กับบุคคลภายนอกกับ กะสังคมนอกนอกที่มันกำลังยุ่งเหยิงวุ่นวาย
	ศักดิ์ศรีแห่งตน	มัน มัน ผม ผมจะเรียกว่าอะไรละ มันเหมือนผมเลือกมาตรงนี้แล้วนะ มันเหมือนผมเลือกมาตรงนี้แล้ว ผมเสี่ยงกับสิ่งที่ผมได้คืนมาแล้วคือศักดิ์ศรีของผม ผมเลือกมาตรงนี้แล้ว แต่ถามว่าเสียใจมั๊ย ผมต้องเสียใจอยู่แล้ว แล้วถามว่า ณ ปัจจุบันนี้ว่าคุ้มกันมั๊ย ผมตอบเลยว่าไม่คุ้ม คือบางอย่างมันแค่นี้คนเดียว ความคิดมันบิดกันนิดเดียว มัน มัน เปลี่ยนชีวิตผิดพลาดได้มหาศาลเลย
	ตื่นต้นซึ่งใจ	เขาไม่มีคนดูแล แม่ผมเนี่ยมันก็เหมือนเป็นอะไรที่ฝังใจผมเหมือนกันว่า เขาไม่ได้มี คือพุดง่าย ๆ เหมือนกับผมนี้แหละ

<p>ยาใจคนทัณฑ์</p>		<p>เขาก็ไม่ได้มีคูชีวิตเป็นเรื่องเป็นราวเป็นคนี่สร้างครอบครัวไปกันจน อา...เออ...ถึงเขาเรียกอะไร ประสบความสำเร็จในชีวิตคู่ประมาณอย่างเงี้ย เหมือนกับเขาอะ โศกเดี่ยว พอ โศกเดี่ยวแบบนี้ มันก็จะเกิดความอ่อนแอ จากสภาพแวดล้อมสังคมนี้ ที่มันมีเข้ามาทุกวันนี้ เขาก็จะเป็นผลกับแม่ผม แล้วผมก็โตมาด้วยความสงสารเขาด้วย ก็คือฝันอยากจะทำให้เขาอย่างน้อยมีความแข็งแกร่งนะ ความแข็งแกร่งในตัวเองประมาณนั้นนะ แล้วผมก็เอาสิ่งนั้นมาปรับเข้ากับตัวเองจน จนบางครั้งมันทำให้ผมแข็งแกร่งจนก้าวไปนิคหนึ่ง แข็งแกร่งจนก้าวไปนิคหนึ่งเพราะอยากจะปกป้องแม่จากสังคม แต่คือบางครั้งเราก็คือเขาเรียกอะไร ไปชนกับสังคมแทน</p>
	<p>เกิดให้ราชัน</p>	<p>หากำให้น่าแบบอย่างการใช้ชีวิตผมขอแนะนำแบบอย่างการใช้ชีวิตง่ายๆแบบพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวครับ</p>
	<p>สวรรค์ในกำแพง</p>	<p>พอใจเราเปลื้องทุกข์ที่รุมเร้ามาได้ โอ้ โอ้ มันเปลี่ยนเลย เราหันมาทำกิจกรรม คุย อ่าน เขียน สนุกแบบปลดปล่อยเลย จากตอนนั้นผมผอม กิน ไม่ได้ นอนไม่หลับ หลังจากเข้าใจว่าเออ..ชีวิตมันก็แค่นี้ มันสบายเลย</p>

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 4

ประเด็น	คำสัมภาษณ์	
	<p>แลหลังชีวิต</p>	
<p>ครอบครัวภรรยา</p>	<p>หาเช่ากินค่า</p>	
	<p>ผู้นำขาดหาย</p>	
<p>ถูกผลการศึกษา</p>	<p>ม.ต้นพันทาง</p>	
	<p>ไว้ร้างก่อนเกณฑ์</p>	
<p>เสวนาสังคม</p>	<p>พวกฟ้องชักนำ</p>	<p>ผมท้อพันทัดนี้เพราะความที่มีเพื่อนเยอะ อย่างว่าในแวดวงดงนักเลงที่เราถูกกลืนไม่วันใดก็วันหนึ่งต้องโดนเข้าสักวัน แต่ครั้งนี้ผมไม่นึกว่าจะมีชื่อเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องเพราะผมทำงานอยู่ไกลกับที่เกิดเหตุมากคนละจังหวัดกันเลย</p>
	<p>ถลำเต็มตัว</p>	
<p>ตกลงผลการงาน</p>	<p>เงินดีงานสบาย</p>	
	<p>ผิดกฎหมายยังทำ</p>	

ผลผลิตต่อมจ		
ถูกจับจนได้	ติดกันทั้งขวง	
	โดนทะลวงเข้าตาจน	
	ใจหล่นตาตุ่ม	
	กลุ่มเพราะกระดาศ แผ่นเดียว	ผมรับราชการเมื่อมีการแย่งมายังต้นสังกัดว่าต้องคดีและศาล ออกหมายจับก็ต้องมอบตัวผู้คดี ในการสู้คดีก็ไม่วิตกมากนัก แต่การถูกพักราชการทำให้เครียดพอสมควร เพราะไม่มีเงินมา ใช้จ่ายในครอบครัว แต่ยังไม่ถึงกับวิตกเกินไป
ตั้งทนายผู้คดี	ความหวังเจดจ้า	ขั้นตอนนี้ผมมั่นใจว่าต้องชนะคดีไม่ว่าจะอะไรเพราะเราไม่ได้ ทำ คือเรามั่นใจในสิ่งที่เรารู้ตัวเองนะครับ
	พรางพราลงเลือน	อ..คิดมันเป็นความกังวลอยู่ตลอดว่า อีกสักก็เดือนอุทธรณ์ถึง จะตกมา ตกมาแล้วจะยื่นตามศาลชั้นต้นหรือยกขาดกลับบ้าน หรือยกรอ นั่นก็เป็นความกังวลทุกวัน ๆ ที่เข้ามาในความคิด และอีกอย่างวิกฤติก็คือว่า ความที่ต้องห่างเหินจากครอบครัว มาในระยะแรก ๆ เข้ามาอยู่ที่ใหม่ก็ยังคงทำใจกันหลาย ๆ วัน หลายเดือนครับผมกลัวทนายข้างนอกจะไม่ทำฎีกาให้เพราะ ไม่ติดต่อเลย จึงจ้างให้ทนายในนี้แก้ฎีกาให้ เขาไม่คิดเงินเป็น ค่าทำหอรอกแล้วแต่เราจะให้ก็ช่วยๆกันมากกว่าตอนนี้เริ่ม ลำบากแล้วว่าจะถึงชั้นฎีกาก็ห้าปีกว่า
	เหมือนตัวคนเดียว	ชั้นฎีกานี้เริ่มที่จะอยู่ได้ คืออยู่ได้กับสถานที่ ด้านจิตใจก็ทำใจ ไว้มั่งแล้วหาอะไรทำไปวัน ๆ เรื่องคดีความก็ไม่วิตกเหมือน ก่อนๆ อ่านหนังสือทุกประเภท แต่จะหนักไปทางหนังสือ ธรรมะ อะไรแบบนี้ ผมกลัวทนายข้างนอกจะไม่ทำฎีกาให้ เพราะไม่ติดต่อเลย จึงจ้างให้ทนายในนี้แก้ฎีกาให้ เขาไม่ คิดเงินเป็นค่าทำหอรอกแล้วแต่เราจะให้ก็ช่วยๆกันมากกว่า ตอนนี้เริ่มลำบากแล้วว่าจะถึงชั้นฎีกาก็ห้าปีกว่า
สุดท้ายที่ประหารชีวิต	เป็นดวงวิญญาน	
	ลมปราณไม่เหลือ	ผมก็หวังให้เป็นเช่นนั้น และก็ท้ายที่สุด ในฐานะที่นักโทษทุก คนหวังและก็ลืมไม่ได้ ชีวิตของนักโทษที่ประหารนี้ มัน เหมือนกับตายแล้วนะ ถ้าคิดให้ดีเหมือนคนที่ตายแล้ว แล้วสิ่ง ที่เราได้มาต่อจากนี้ถ้าเกิดได้ขึ้นมา คิดว่าสิ่งนั้นมันต้องเป็นม หาศาลกับเรามาก ผมหมายถึงว่าเราได้ลด โทษและเราก็ได้มี อิสรภาพ ผมอยากให้พูดถึงสิ่งนี้ ความในใจ
	เกลือกกลั้วระทม	

สร้างสมประสบการณ์		
มหา'ลัยชีวิต	ตำราคือเพื่อน	การเข้าห้องสมุด การอ่านหนังสือ และที่ผมเลือกหนังสือที่จะอ่านก็เป็นหนังสือธรรมะเกี่ยวกับการปฏิบัติวิปัสสนา ทำจิตใจให้สงบ ซึ่งตอนอยู่ข้างนอกเรือนจำผมก็ไม่เคยได้พบได้เจอหรือคิดจะศึกษาหรืออ่านหนังสือในแนวนี้ พอผมได้แนวคิดขึ้นมาผมก็ได้นำมาลองฝึกลองปฏิบัติ ก็ช่วยผ่อนคลายไปได้บ้างเป็นช่วงระยะ ระยะเวลาหนึ่ง ได้ระดับหนึ่ง
	ข้าเตือนส่วนรวม	
	กายบวมจิตติดลบพบหมอ	ผมเป็นความดันต่ำคงเกิดจากความเครียด คือนอนไม่ค่อยหลับ คิดมาก ก็เป็นปกติของคนต้องโทษประหารฯ ต้องพบหมอขอยาบ่อย ตอนนี้อยู่ก็ต้องกินยาประจำอยู่
	ขอลิขิตชีวิตเอง	ช่วย ช่วย ได้มากครับ ตารางเวลาที่เราวางไว้สำหรับชีวิตประจำวันทุกวัน ๆ นี้ สำหรับความเป็นอยู่ที่ของงานนี้หรือคุณ มันจะช่วยให้เราคิดแต่กิจวัตรที่เราต้องทำตามตาราง หรือตามแปลนที่เราวางไว้ โดยที่ไม่มีความคิดฟุ้งซ่าน ไม่มีเวลาที่จะว่างหรือนิ่งเหม่อ คิดอะไรเรื่อยเปื่อย เพราะมีกิจวัตรต่อเนื่องทั้งวันจนถึงเวลาขึ้นตึก ครับ เป็นตัวช่วยก็คือ..อา..คิด คิดถึงการมีชีวิตประจำวัน หา..อา..เขาเรียกว่าจัด ตารางเวลาการดำเนินชีวิตแต่ละวัน ให้ลงลึกกว่า เข้าต้นขึ้นมาเราต้องทำอะไร แล้วก็เวลาผ่านไปสองสามชั่วโมงนั้นหลังจากนั้นต้องทำอะไร ผ่านไปอีกชั่วโมงต้องทำอะไร วาง ตารางเวลาของเราแต่ละวัน ให้มันปกติและก็สม่ำเสมอ โดยที่เวลาผ่านไปโดยที่เราไม่ต้องเป็นกังวล ตอนนี้ในห้องประหารผมก็ อยู่แดน ๕ ห้องนอนก็ห้อง ๔ ครับ ความเป็นอยู่ในห้องก็ไม่คับแคบเท่าไรเพราะนอนกันแปดคน อ้อ..ตื่นเช้าขึ้นมาผมจะตื่นตี ๕ ตีห้าหรือห้าครึ่ง โดยประมาณ ตื่นมาผมก็จะจัดการกิจวัตรประจำวัน เป็นประจำสม่ำเสมอก็คือ อาบน้ำ แปรงฟัน เตรียมตัวสำหรับลงขัง อาบน้ำเสร็จผมเก็บที่หลับที่นอน ผมก็ดูพื้นเป็นประจำทุกวัน ๆ คือพยายามทำให้เป็นกิจวัตรประจำวัน อาบน้ำ ดูพื้นเสร็จก็มานั่งคอยที่จะ อา..รอการเปิดขังในตอนเช้าเจ็ดโมงตรง หลังจากเปิดขังเจ็ดโมงเช้าลงไปข้างล่างผมก็ภารกิจผมทุกวัน ๆ ผมก็ต้องไปหยิบถ้วยชามที่เก็บไว้ในชั้นวางที่ทางแดนจัดไว้ เตรียมมาเพื่อ..มาตั้งไว้บน โต๊ะกินข้าว ที่โต๊ะอาหารประจำที่โรงเลี้ยง และก็ไปตักข้าวตักแกงมาเตรียมไว้สำหรับตัวเองและเพื่อน ๆ อีกสองคน

เกาะติลลมหาใจ	ทรงโปรดจากพ่อ	นักโทษเด็คขาดทุกคนก็เหมือนกันทุกคนครับ มีความหวัง อย่างเดียวก็คือ คอยหวังวันลดจากอภัยโทษจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็แต่ละปีหรือแต่ละครั้งนักโทษ ทุกคนก็มีความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอย่าง อย่าง มากมายครับ ผมก็มีความซาบซึ้งในทุก ๆ ปีที่ อ่า..เพราะบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระเมตตา กับบรรดานักโทษ ไม่ว่าจะเป็่นโทษประหารหรือโทษต่ำกว่า ประหาร ก็จะได้รับอภัยโทษลดหลั่นกันไปตาม ตามชั้น ตาม โทษที่กำหนดไว้ ก็เป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ซาบซึ้งและยากที่ จะลืม ยากที่จะลืมได้ครับ
	จดจ่อความจริง	ความหวังมีลดลงครับ พอออกศาลปั๊บ ผลฎีกาออกมาขึ้นตาม ศาลอุทธรณ์ก็คือ ประหารชีวิตเหมือนเดิม ซ้อยแรกที่เราคิดไว้ ว่าจะกลับบ้านก็ต้องตัดออกไปเลย ตัดออกจากความรู้สึก ความคิด ไป ก็เหลือซ้อยที่สองก็คือเราต้องทำใจยอมรับผลกับ ความเป็นจริงว่าเราต้องอยู่อีกกี่ปี ก็ต้องเริ่มนับหนึ่งและก็นับ ถอยหลัง ไปเรื่อย
	ยึดสิ่งโน้มนำ	มีผลมากครับ กำลังใจจากคนรอบข้างก็คือ โดยหลัก ๆ ก็คือ ครอบครัว จากลูก จากภรรยา แล้วก็จากแม่ แล้วก็จากพี่น้อง ครับ
	คิดข้าย้านบวก	ยอมรับว่า อย่างแนวคิดของผมนะครับต่อสู้อุคิมาตั้งแต่ปี ๕๑ ถึงปี ๕๘ ก็รวมได้ ๗ ปีกับ ๔ เดือน เกือบ ๆ เจ็ดปีครึ่ง ผมก็ มองว่า เวลาที่ผ่านมานั้นก็แป๊บเดียว มันไม่นาน หลังจากผมส่ง ฎีกาไปผมคอย ๕ ปี กว่าจะมาถึงวันที่ฎีกาตก ก็ผ่านมาแป๊บ เดียว ผมก็คิดว่าคงอยู่ไปอีกเท่าที่ฎีกาตกก็คืออีก ๕ ปี มันก็จะ จะไม่นาน ก็..ก็..ก็ คิดได้ตรงจุดนั้นว่ามันไม่นาน ปลอบใจเรา ได้
ก้าวผ่านทะเลทุกข์		
พ่อผู้ให้	วิถีทางถูก	ทุกวันนี้ผมทำตามระเบียบของเรือนจำทุกอย่าง อะไรที่ไม่ ถูกต้องผมจะไม่เข้าไปข้องเกี่ยว เราต้องเดินในเส้นทางที่ดี ๆ เพื่อกลับบ้าน
	หมั่นปลูกความดี	อยู่ห้องประหารฯก็เหมือนพระนะครับ แค่เราคิดดีก็ดีแล้ว ทีนี้ เราจะมีความคิดดีจนตลอดไปหรือไม่ ซึ่งผมตั้งใจทำให้ ตลอดชีวิตหากรอดตายไปได้
	ศักดิ์ศรีแห่งตน	เหมือนที่บอกว่าทำดีตลอดชีวิตคือความหมายคำว่าศักดิ์ศรีของ

		ผม
ยาใจคนทัณฑ์	ตื่นตื่นซึ่งใจ	ทุกวันนี้ทั้งลูกเมีย ญาติพี่น้องทำให้ผมอยู่ได้ ก็ต้องดูแลเขา ตอบแทน
	เทิดไถ่ราชัน	ครับ ผมก็มีความคิดว่าหากรอดไปได้ชีวิตที่เหลือจะนำปรีชญา เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงไปใช้ซึ่งผมมั่นใจว่าอยู่ได้ สบายๆ
	สวรรค์ในกำแพง	ไม่เป็นไร สามคำนี้ยิ่งใหญ่่มาก มีพลังอำนาจกับผม ทำให้เออ ...เหมือนเราไม่อนาทรกับไอ้เรื่องกวนใจ ไม่ทุกข์ร้อน ไม่ เป็นไรอยู่ไหนก็ได้ ไม่ตายก็บุญแล้ว

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายชื่อที่ 5

ประเด็น	คำสัมภาษณ์	
	แลหลังชีวิต	
ครอบครัวภรรยา	หาเช่ากินค่า	ผมมีพี่น้อง 4 คน ก็คนบ้านนอกทำไปกินไป ก่อนต้องคดีผม ทำงานรับจ้างทั่วไป ทำงานร้านวัสดุก่อสร้างที่จังหวัด เชียงราย
	ผู้นำขาดหาย	
ถูกผลการศึกษา	ม.ต้นพันทาง	
	ไว้ร้างก่อนเกณฑ์	
เสวนาสังคม	พวกฟ้องชักนำ	ก่อนผมจะมาเข้าวงการเนี่ย คงจะโดนพิษฟองสบู่แตกปี ๔๐ ตอนนั้นผมมีค่าใช้จ่ายเยอะผ่อนรถกระบะด้วยแต่ มันก็เหลือ ไม่เยอะหรอกอะเหลืออยู่หกเจ็ดหมื่น พอตีผมรู้จักกับคู่คดีผม ที่ ที่ ที่ทำยาเขาขึ้นมา ผมก็คิดอยู่นานเหมือนกันนะว่าจะ ทำดีไม่ทำดี อีกอย่างหนึ่งนี่สินก็รัดตัวมา ทักท้วงจาก ไฟแนนซ์เข้ามา ผมก็เออะ เอาสักทีตัดสินใจแล้ว ก็ทำ (เงียบ) ทำไปผ่อนรถหมดแล้วนะ
	ถลันเต็มตัว	แต่ เพราะความขอร้องผมก็ได้ทำอยู่เรื่อย ๆ ถ้าถามอยากถาม ผมทำผิดที่เอาชน ก็หลายเที่ยวอยู่เหมือนกัน ถ้าผมนับได้ที จะเอาไหมล่ะผมจะตอบให้ ผมทำทั้งหมดสิบเอ็ดเที่ยว ขนมา หลักแสนขึ้นตลอดไม่หนีจากนี้ สามแสนเจ็ดแสนผมก็เคยขน มาแรก ๆ วงการเนี่ยเขาจะไม่ให้ผมรู้เรื่องอะไรมากมาย อย่างมากเอารถเข้าไปกรุงเทพฯ ขนไปจากเชียงรายไป จาก แม่สายบ้าง จากเชียงรายบ้าง เขาจะจอดรถให้ผมเป็นคันเลย

		<p>แล้วผมก็ขับไป ผมขับไปตอนแรกเขาคุมไปแต่ไม่ไหวรู้ว่ามิเท่าไร เขาไม่บอก เขาจะไปเอาเอง เขาอาจยังไม่ไหวใจผม พอหลัง ๆ ไปเขาก็เริ่มไหวใจผมก็เริ่มบินเดี่ยวแล้ว แล้วก็หาที่.. ไร่เรื่องเงินเขาไม่สนใจอยู่แล้ว คุณไปหาที่สถานที่เช่ามาเลย ไปหาที่ไหนก็ได้ราคาเป็นหมื่นค่าเช่าอะไรก็ได้ ถ้าจะหาที่เช่า ผมจนหาได้ที่สองที่ ผมก็ไปเอาเอง เอามาให้เขา ส่วนมากการที่จะส่งของส่วนมากเป็นกลางวัน ผมขับรถมาจากเชียงรายส่วนมากเป็นกลางวัน กลางคืนมันก็ขับมาได้แต่ค่ามันเยอะ เพราะบางทีการขนแต่ละครั้งก็ต้องตรวจตราเส้นทางเหมือนกัน ผมเคยตีรถเปล่าตรวจเส้นทางด้วย</p>
<p>ตกหล่นการงาน</p>	<p>เงินดีงานสบาย</p>	
	<p>ผิดกฎหมายยังทำ</p>	<p>ถ้าถามอยากถามผมทำผิดที่เอาชน ก็หลายเที่ยวอยู่เหมือนกัน ถ้าผมขับได้ที่จะเอาไหมล่ะผมจะตอบให้ ผมทำทั้งหมดสิบเอ็ดเที่ยว ขนมาหลักแสนขึ้นตลอดไม่หนีจากนี้ สามแสนเจ็ดแสนผมก็เคยขนมาแรก ๆ วงการนี้เขาจะไม่ให้ผมรู้เรื่องอะไรมากมาย อย่างมากเอารถเข้าไปกรุงเทพฯ ขนไปจากเชียงรายไป จากแม่สายบ้าง จากเชียงรายบ้าง เขาจะจอดรถให้ผมเป็นคนเลยแล้วผมก็ขับไป ผมขับไปตอนแรกเขาคุมไปแต่ไม่ไหวรู้ว่ามิเท่าไร เขาไม่บอก เขาจะไปเอาเอง เขาอาจยังไม่ไหวใจผม พอหลัง ๆ ไปเขาก็เริ่มไหวใจผมก็เริ่มบินเดี่ยวแล้ว แล้วก็หาที่.. ไร่เรื่องเงินเขาไม่สนใจอยู่แล้ว คุณไปหาที่สถานที่เช่ามาเลย ไปหาที่ไหนก็ได้ราคาเป็นหมื่นค่าเช่าอะไรก็ได้ ถ้าจะหาที่เช่า ผมจนหาได้ที่สองที่ ผมก็ไปเอาเอง เอามาให้เขา ส่วนมากการที่จะส่งของส่วนมากเป็นกลางวัน ผมขับรถมาจากเชียงรายส่วนมากเป็นกลางวัน กลางคืนมันก็ขับมาได้แต่ค่ามันเยอะ เพราะบางทีการขนแต่ละครั้งก็ต้องตรวจตราเส้นทางเหมือนกัน</p>
<p>พลาดผิดจ่อมจม</p>		
	<p>ติดกันทั้งขวง</p>	
	<p>โดนทะเลงเข้าตาจน</p>	
	<p>ใจหล่นตาตุ่ม</p>	<p>ถามผมนะ การตรวจค้นวันนั้น ตำรวจก็ใช้เวลาานเหมือนกันนะกว่าจะเจอ ในการเจอครั้งนี้นะยาของผมซ่อนเอาไว้ที่กันชนหน้ากันชนหลัง นานพอสมควรแล้ววันนั้นผมมีคู่คดีติดรถมาด้วย ปกติเขาจะไม่ค่อยมากับผม แต่วันนั้นเกิดอะไรขึ้นก็ไม่รู้ เขาบอกว่าของตัวเครื่องบินไม่ทัน ให้มารับ</p>

<p>ถูกจับจนได้</p>		<p>เขาด้วย ผมก็เสียเวลาออกผมล่ะ ถือว่าผิดพลาดคลาดเคลื่อน เวลาการเดินทางของผมแล้ว เขาก็มาด้วยตำรวจก็ตรวจค้น เผอิญเขาเป็นคนฝั่งโน้นฝั่งพม่าด้วย พุดไทยไม่ค่อยขัดอาการ ออกกว่าผม ออ..มีพิรุช เขาก็เลยตรวจค้นนาน จน..กระทั่งมี ตำรวจนายหนึ่งเขาบอกขอมุคใต้ท้องรถผมหน่อย รถที่ผมขน ไปตอนนั้นเป็นรถเก๋ง เขาไปจับ โคนบัง โคลนแล้วผมไม่ได้ เช็กรถมาด้วยอาจจะหลวมหรืออาจจะอะไร ไม่รู้ตรงกันชน หน้ากันชนหลัง เขาก็เลยก็เลยว่าขอถอดดู แค่นั้นแหละ สถานการณ์ตรงนั้นนะ ที่ว่าเขาจับกันชน.ชนหลังตอนแรก ผมรู้แล้ว เรียบร้อย ไม่รอดแน่ ยังไงก็ไม่รอดแน่ เขาก็เก้ง เหมือนกัน ไม่ใช่ไม่เก้งตั้งหลักมองกว้าง ๆ เหมือนกัน จะทำ ยังไงดี ผมคิดไป โอ..ตำรวจก็เยอะถ้าหนึ่คงไม่รอดแน่ ยังไงก็ เจอแน่นอนครับ ใจผมไปอยู่ตาตุ่มแล้วตอนนั้นนะ</p>
	<p>กลุ่มเพราะกระดาก แผ่นเดียว</p>	
<p>ตั้งทนายสูคดี</p>	<p>ความหวังเจดจ้า</p>	<p>ชั้นต้นมันก็มีหวังนะ เพราะว่าหนึ่งเรามีเงิน สองเรามีญาติ เป็นคนให้กำลังใจเรา สามเพื่อน ๆ บอกรูปแบบนี้ เคนนี้อย่าง เราเนี่ยผู้ชนะแน่นอน ทั้งคุยกับผู้คุม คุยกับเพื่อนผู้ต้องขัง ด้วยกัน อ่า..คุยจากทนาย หลุดแน่นอน เขาบอกหลุดร้อยเปอ เซนต์ หลังจากตัดสินมาแล้ว จากประหารชีวิตมาแล้ว ผมก็ ย้ายมาอยู่ประหารชีวิตแดนสอง</p>
	<p>พรางพราลงเลือน</p>	<p>ผมก็รู้นะว่ายังไง ของผมสูคดียัง ไปถึงประหารฯ ถามว่า ความรู้สึกตรงนั้นผมก็มีเหมือนกันนะ สะ สะ ตัดสิน ประหารชีวิต เริ่มมีตรวนอยู่ในขาตลอดเวลาแล้ว แล้วเขาเอ มาบางขวางที่รู้ใหม่ผมมาตอนแรกที่ตัดสินประหารฯนะ ผม ไม่อาบนํ้าเป็นอาทิตย์ เพราะว่ามีนํ้าอยู่กับโทษประหารฯอยู่ ครับ ขนาดทั้ง ๆ ที่ผมเรียน มสธ.อยู่นะตอนนั้น ผมไม่เอาเลย ทิ้งทุกตัวเลย ขนาดผมเรียนไปได้ตั้งห้าหกตัวแล้ว ผมไม่เอา เลย</p>
	<p>เหมือนตัวคนเดียว</p>	<p>ผมจะพูดกับคนเดียวเสมอเลย บอกว่า เฮ้ย..เมื่อเราทำความผิด กฎหมายบ้านเมืองต้องรับสภาพไป ถ้าจริงมันแล้วโทษ ตัวเองว่าเป็นแรวเป็นกรรมอะไร ไม่ดีแน่ มันบั่นทอนสุขภาพ ตัวเองด้วย ผมก็เลยให้กำลังใจตัวเอง</p>
	<p>เป็นดวงวิญญาณ ลมปราณไม่เหลือ</p>	<p>เมื่อเรารู้ความจริงแล้ว รู้สัจธรรมบางสิ่งบางอย่างแล้ว เราเรา</p>

สุดท้ายที่ประหารชีวิต		เหมือนเราคิดได้ว่า เอ้อ มันก็เป็นอย่างนี้เอง มนุษย์เกิดไป ถึงอายุขัยของเขามันก็หมดรอบของเขาไป เพราะว่ามันมนุษย์เกิดมาไม่รู้กี่พันปีแล้ว สักวันหนึ่งเราก็ต้องดับไป ชีวิตของมนุษย์เป็นความจริง เราอยู่จนถึงทุกวันนี้ก็เหมือนเราถึงอายุขัยเรา เราก็ต้องหมด ๆ ไป
	เกลือกกลั้วระทม	ที่รู้เปล่าชั้นต้นก่อนตัดสินผมนี้ แม่ผมเสียคนหนึ่งตอนนั้นผมผมแคว้งคว้างมาก ผม....คิดดูที่ผมติดคุกแม่ตาย เขาเอาศพไว้ตั้งสามสี่ปี รอผม ผมก็ไม่ได้ออกไป รอไม่ไหวจนเขาเอาไปเผาเรียบร้อย เผาศพแม่ไปสิบปีผมถูกตัดสินประหารชีวิตแล้วจะให้ผมมองโลกนี้ในมุมสวยงามได้อย่างไร
สร้างสมประสบการณ์		
มหาลัยชีวิต	ตำราคือเพื่อน	ครับ เพราะว่าการอยู่เฉย ๆ ในคุกในเรือนจำนั้นะที่ผมพูดได้อีกอย่าง คนเราถ้าอยู่เฉย ๆ ไม่รู้ไปคิดเรื่องอะไรมากมาย คิดเรื่องวุ่นวาย เดี่ยวก็ทำให้คนนั้นคนนี้ ผมไม่ชอบด้วยลักษณะนิสัยผม เพราะว่ามันมนุษย์ถ้าอยู่รวมกันไปก็พูดอย่างงั้นพูดอย่างงี้ แล้วการที่ทำให้คนอื่นผมไม่ชอบเลย และผมเป็นคนแบบอาจจะเก็บตัวหรือสันโดษหรือเปล่าผมก็ไม่รู้นะ แต่ตรงนี้ผมไม่ชอบ
	ข้าเตือนส่วนรวม	ผมว่าโทษยาเสพติด สูงเกินไปนะ ถ้าให้ผม ผมคิดคำนวณผมว่าถ้าติดคุกอย่างนี้ละ ติดอยู่ในเรือนจำอย่างนี้ละ มันไม่ยุติธรรมกับ กับตัวผมและตัวคนอื่น เพราะผมมองว่า ชั้นชื่อว่าคุณที่อยู่ในเรือนจำ ที่ต้องเข้าใจหนึ่งนะ สังคมบ้านเราไม่ค่อยรับเท่าไร ถามว่าผมมาคดีแรกคดีเดียวเล่นชนคนกันอย่างเนี้ย ถามว่าผมต่อต้านมัย ผมต่อต้านนะ แต่ทำยังไงได้ เพราะกฎหมายบ้านเมืองเค้าบัญญัติตราเอาไว้แบบนี้ เราก็ต้องอยู่ได้กฎหมาย เราก็ต้องยอมรับสภาพไป ถึงเราจะไม่ชอบผมก็ทำอะไรไม่ได้ แต่ถามว่าลึก ๆ ของผมต่อต้านมัย ผมต่อต้าน แต่ทำยังไงได้เราอยู่ได้กฎหมายตัวเดียวกัน เพราะชีวิตการอยู่ในเรือนจำไม่ใช่มีผมคนเดียว ต้องรับสภาพไป
	กายบวมจิตติดลบพบหมอ	ผมป่วยหนักไม่มี จะมีก็เล็กๆน้อยๆที่พบหมอขอยา
	ขอลิจิตชีวิตเอง	และช่วงนี้จะให้ผมทำผิดทำอะไรผมไม่ทำที่ เราต้องรักษากันไว้ด้วย เพราะระบบเรือนจำเดี๋ยวนีมันเปลี่ยนแปลงไปเยอะ เพราะว่าผิดเป็นชั้นเลวปึบ พี่กว่าจะได้ชั้นเยี่ยมอีกใช้เวลาอีก

		ประมาณสี่ห้าปี ขอมอะไรผมก็ขอมได้ทั้งนั้นละ ผมไม่เข้าซีละ
เกาะติดลมหายใจ	ทรงโปรดจากพ่อ	ออ...พ่อหลวงเราด้วยลืมนไป ไซ้ ๆ เพราะว่า ผมได้จากพ่อหลวงทำนปี ๕๓ ลูกแรกที่ผมได้ แต่ตอนนั้นผมยังไม่ได้นะ สะ ก๊ก ยาเสพติดเขาเรียกว่า "ก๊ก" คือเขาไม่ให้ลูกแรก ตอนนั้นยุคของผมอยู่ห้องประหารยังเด็ดขาดห้องประหารอยู่ แต่ช่วงนั้นก็ไว้ใจ ไม่ได้เหมือนกัน เพราะไอ้คนที่ถูกประหารนี้ โคนก๊กปี ๕๐ ห้าสองเขาโดนไปประหาร ห้าสามอีกไม่กี่เดือนเขาก็ได้อภัยโทษแล้วสะ เขาก็ลั่นนี้แหละผมก็เสียวตรงนั้นเหมือนกันแต่คืออยู่อย่างปี ๕๔ มีน้ำท่วม ออ..ย้ายคุกไปเขาบิน ผมลงลูกนั้นละปี ๕๔
	จดจ่อความจริง	ผมว่าโทษยาเสพติด สูงเกินไปนะ ถ้าให้ผม ผมคิดคำนวณผมว่าถ้าติดคุกอย่างนี้นะ ติดอยู่ในเรือนจำอย่างนี้นะ มันไม่ยุติธรรมกับ กับตัวผมและตัวคนอื่น เพราะผมมองว่า ขึ้นชื่อว่าคุณที่อยู่ในเรือนจำ ที่ต้องเข้าใจหนึ่งนะ สังคมบ้านเราไม่ค่อยรับเท่าไร ถามว่าผมมาคดีแรกคดีเดียวเล่นชนกานอย่างเนี้ย ถามว่าผมต่อต้านมัย ผมต่อต้านนะ แต่ทำยังไงได้ เพราะกฎหมายบ้านเมืองเค้าบัญญัติตราเอาไว้แบบนี้ เราก็ต้องอยู่ได้กฎหมาย เราก็ต้องยอมรับสภาพไป ถึงเราจะไม่ชอบผมก็ทำอะไรไม่ได้ แต่ถามว่าลึก ๆ ของผมต่อต้านมัย ผมต่อต้าน แต่ทำยังไงได้เราอยู่ได้กฎหมายตัวเดียวกัน เพราะชีวิตการอยู่ในเรือนจำไม่ใช่มีผมคนเดียว ต้องรับสภาพไป
	ยึดสิ่งโน้มนำ	ผมก็ไหว้พระ นั่งสมาธิ ผม ผม ไม่ค่อยทำนะตรงนั้น แต่ผมจะทำสมาธิกับตัวเองมากกว่าทุก ๆ ลมหายใจ ทุก ๆ วิถีก้าว เรามีสติ
	คิดย้ำด้านบวก	สะถ้าถึงคราวตายก็ต้องตาย ถ้าไม่ตายก็คงไม่ตาย เพราะว่าเราจะไปฝัน ไปบอกคนนั้น ไปบอกคนในห้องไปบอกเจ้าหน้าที่ว่าผมไม่อยากตาย ผมไม่อยากตาย ไม่ได้หรอกสะ ถ้าทำอย่างนั้นผมว่าบั้นทอนสุขภาพตัวเองมากกว่า ดีสะ ก็เหมือนการยื่นคุยกับกระจก มันได้ปลดปล่อย แต่ผมไม่ระบายให้ใครฟังนะ ผมระบายกับตัวเอง

ก้าวผ่านทะเลทุกข์		
พ่อผู้ให้	วิถีทางถูก	ถ้าผมออกไปโลกข้างนอกอีกครั้งหนึ่งนะ สิ่งแรกที่ผมคิดคือไปบวชให้แม่ ผมคิดถึงพระถึงอะไร เรานับถือศาสนาพุทธนะมันก็คืออยู่อย่าง ยังไงผมก็จะไปบวชให้แม่ ยังไงผมก็ไปบวช คิดอยู่อย่างเนี่ย ผมบางที่โทรหาญาติ ได้คุยกับคนนั้นคนนั้น เขาก็ดีนะ เขาก็ให้กำลังใจผมเดี๋ยวจะเป็นเจ้าภาพให้ โอ้... อย่างงั้นผม..ผ..ม
	หมั่นปลุกความดี	ไม่ละครับ พอกันทีสำหรับความโลกความไม่ดีต่างๆ ที่ดูจิต ความโลกตัวเดียวทำให้ผมทำสิ่งไม่ดีได้อย่างไม่ละอายใจ ต้องติดคุกยาวเลย ติดคนเดียวในคุกไม่พอ พ่อแม่ญาติพี่น้องนอกคุกยังต้องมาติดคุกกับเราด้วย เขาติดคุกใจ ใจที่ ดีไม่คิดนข้างนอกที่รักเราอาจจะติดคุกจนทุกข์มากกว่าเราด้วยซ้ำ ก็ตั้งใจจะตอบแทนความหวังดีของทุกคน อยากถ่ายทอดประสบการณ์ตรงนี้ให้คนรุ่นหลังว่ามีผลอย่างไรกับชีวิต
	ศักดิ์ศรีแห่งตน	สมมติว่าเขาถามว่าเมื่อไหร่กลับ ถ้าผมตอบว่า เอ๊ย ไม่รู้เหมือนกัน นั่นแหละคือสร้างทุกข์ให้ตัวเองแล้ว บางทีผมก็ติดเข้าไปกับญาติเหมือนกัน ผมบอก เอ๊ยไม่น่าเกินสองสามปี ผมพูดอย่างนี้ตลอด
ยาใจคนทัณฑ์	ตื่นต้นซึ่งใจ	ถ้าผมออกไปโลกข้างนอกอีกครั้งหนึ่งนะ สิ่งแรกที่ผมคิดคือไปบวชให้แม่ ผมคิดถึงพระถึงอะไร เรานับถือศาสนาพุทธนะมันก็คืออยู่อย่าง ยังไงผมก็จะไปบวชให้แม่ ยังไงผมก็ไปบวช คิดอยู่อย่างเนี่ย ผมบางที่โทรหาญาติ ได้คุยกับคนนั้นคนนั้น เขาก็ดีนะ เขาก็ให้กำลังใจผมเดี๋ยวจะเป็นเจ้าภาพให้ โอ้... อย่างงั้นผม..ผ..ม...
	เทิดไถ้ราชัน	ผมอาศัยพระราชทานอภัยโทษจากพ่อหลวงอย่างเดียว ก็ได้แต่สำนึกนะ คิดอยู่ในใจต้องทำให้ได้ตามที่พ่อหลวงได้เป็นเยี่ยงอย่าง
	สวรรคต์ในกำแพง	เอาง่ายๆเลยพอใจมันพร้อมที่จะอยู่ พร้อมที่จะตาย ความทุกข์ทั้งหมดมันหายเลยที่ มันเลิกไปเลยกับสิ่งที่ทำให้เราเจ็บปวด ผมว่า เออ..ทำไมบ๊ายอยู่ตั้งนาน

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ 6

ประเด็น	คำสัมภาษณ์	
แลหลังชีวิต		
ครอบครัวภาวะ หนัก	หาเช่ากิน ค่า	ผมมีพี่น้อง 4 คนครับ ผมเป็นคนที่ 3 ครอบครัวทางบ้านก็ มีเมีย 3 คน มีลูก 4 คนครับ (หัวเราะแบบอารมณ์ดี) ก็ทำอู่รถพอกินพออยู่ครับ
	ผู้นำขาด หาย	
ถูกผลการศึกษา	ม.ต้นพื้น ทาง	
	ไร้ร้างก่อน เกณฑ์	ตอนอยู่ข้างนอกผมเกรด ผมเรียน ไม่จบ ม.3 ครับ ผมไปอยู่บ้านเมตตาก่อนครับ
เสวนาสังคม	พวกพ้อง ชักนำ	และเพื่อนนี่ก็รู้จักกันมานานแล้ว เขาก็เป็นรับราชการเป็นทหารด้วย แล้วที่นี้ เขาก็ทำเดินรถ ผมก็เกี่ยวพันกับเขา คือการจัด ไฟแนนซ์ การอะไรต่าง ๆ ก็ถึง กันนะครับ
	ถลำเต็มตัว	
ตกหล่มการงาน	เงินคืนงาน สบาย	
	ผิด กฎหมาย ยังทำ	ก่อนจะมาต้องคดี ผมทำอู่รถยนต์ขายรถยนต์มือสองอยู่ ก็..คือก็เช่าอู่เขาเดือน ละประมาณสองหมื่นบาทครับต่อหนึ่งเดือน เช่ามาหลายปีแล้วครับ จนเจ้าของ เค้าอยากจะขายเลยราคาสิบสองล้านบาท ที่นี้ผมคิดว่าถ้ามีโอกาสผมอยากจะ ซื้อเอาไว้เอง ใจ ก็พอดีผมมาเจอกับเพื่อนกัน เขาบอก เฮ้ย..เอาไว้ได้เลย เนี่ย สิบสองล้านไม่แพงหรอก ราคาที่คืนต่อ ไปมันจะยิ่งสูงขึ้นถ้ามีโอกาสนะครับ ที่ริมถนนเลยครับ เนื้อที่ประมาณเกือบสองไร่ได้ เขาขายสิบสองล้านบาท ผมก็ เลยคิดว่า เพื่อนผมก็เลยช่วยเหลือมา บอกว่า เฮ้ย..ดีะ เอาทำโรงงานสักทีหนึ่ง ก็ซื้อได้แล้ว แต่โรงงานที่เขาว่านี่ คือ โรงงานปัมยาบ้า
พลาดผิดจอมจม		
ถูกจับจนได้	ติดกันทั้ง ขวง	
	โดนทะเลวง เข้าตาจน	ผมนี่ พัวพันที่มีชื่อเป็นเจ้าของบ้าน เขาขายผลมาถึงผม แต่คิดว่า คิดว่าผมให้ เขาเช่าผมไม่รู้ว่าเขาเช่าทำยาบ้า ก็ ก็ สู๊แบบนี้
	ใจหล่น ตาตุ่ม	
	กลุ่มเพราะ	

	กระดาษแผ่นเดียว	
ตั้งทนายสูคดี	ความหวังเจ็ดห้า	ครับ ก็คิดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเขาบอกแล้วว่า ผมไม่ใช่เป้าหมาย เป้าหมายคือจำเลยที่สอง แต่เพราะความช่วยเหลือของผม (หัวเราะ) เป้าหมายคือเขาติดตามจำเลยที่สองมานานมากแล้ว พอตีมาเจอผมในช่วงนั้นพอดีเลย
	พรางพรางลางเลือน	ผมรับสารภาพตั้งแต่ต้นแต่ที่ต้องสู้ไม่ใช่สู้ให้หลุดผมสู้เพื่อให้ได้ลดโทษ และผมก็หวังว่าศาลคงเห็นใจก็อยู่อย่างอมทุกข์ตลอดแหละครับมันเป็นเรื่องที่เราต้องแบกรับตลอดนะ การเป็นอยู่ในห้องประหารก็ลำบากถาวรวันนี้มันตัดตอนความคิด ความรู้สึกดีๆของเราไปเยอะอะ
	เหมือนตัวคนเดียว	ก็ต้อง ยอม.. โอ..เข้าคุกมาชีวิตมันเปลี่ยนแปลงจากหน้ามือเป็นหลังมือ แค่งำแพงกันมันเป็นคนละด้านของชีวิตเลย (หัวเราะ)
สุดท้ายที่ประหารชีวิต	เป็นดวงวิญญาณ	
	ลมปราณไม่เหลือ	โอ..คิดมากเลย วัน ๆ นี้ผมเครียด ผมเคยอยากจะทำอะไรก็ทำไม่ได้ แบบที่ตำรวจครอบผมแล้วตายไปเลย (หัวเราะ) ผมเคยคิดอย่างนั้นนะอยากตัดหนีไปเลย เพราะรู้อยู่แล้วว่าไม่รอดแน่ คือดูแล้วมันไม่รอดก็เลยคิด ๆ แต่ที่นี้ทำไม่ได้เวลาหายใจไม่ออกเราต้องแกะออก (หัวเราะ แฮะ ๆ)
	เกลือกกลั้วระทม	คิดว่าสักวันต้องถึงคิวเราแน่เลย ต้องแน่ ๆ เลย เพราะยิ่งนายเขาบอกคดีผลิตยังไรรอดยาก คราว (กล่าวถึงนักโทษที่ถูกประหารชีวิต) ยัง..ผลิตก็โดนมาแล้ว เขาบอกคดีผลิตในบางช่วงนี้มีน้อยที่ค่าแทนผลิตแบบผมเนี่ย โอกาสรอดนี้ยาก
สร้างสมประสบการณ์		
มหาลัยชีวิต	ตำราคือเพื่อน	ใช่ เขามาประกาศบอกว่า โทษประหารออกไปเรียน ม.ต้น ม.ปลาย อะไรได้ ผมก็ถือว่า เอ้ย เขาปลดล็อกแล้วเหมือนกัน ไปอบรมโทษสูงอะไรอย่างนี้ ซึ่งใบเอกสารพวกนี้ผมเข้าใจว่า มันจะมีประโยชน์ในภายภาคหน้า ผมเลยเลือกที่จะออกไปทุกกิจกรรมเลยที่มันมีโอกาส
	ข้าเตือนส่วนรวม	พอเราได้เรียน ได้อ่านหนังสือทำให้มองเพื่อนๆที่เป็นทุกข์ว่าถ้าช่วยเขา แนะนำเขาให้หันมาเรียนแบบเราคงทำให้เขาลืมความทุกข์ได้บ้าง ผมจึงชักชวนพวกเขาเข้ามาเข้ากลุ่มเรียน ก็มีความภูมิใจที่ได้ทำอะไรบ้าง
	กายบวมจิตติดลบพบหมอ	ครับ ผมกินยาสารพัด ไม่รู้ว่าตัวเองเครียด จนตอนพอได้อ่านหนังสือทำให้อาการปวดหัวหายไป อาการอ่อนเพลียก็ไม่มี จึงรู้ว่าช่วงนั้นเครียด ช่วงนั้นต้องพบหมอบ่อย
	ขอลิขิตชีวิตเอง	อยู่ห้องประหารก็วางแผนเกี่ยวกับเวลาแต่ละวันว่าเข้าทำภารกิจส่วนตัวเสร็จแล้ว เขาจะเบิกมาเรียน เทียงกลับเข้าห้องประหารฯ อยู่ในห้องก็ ดูทีวี อ่าน

		หนังสือ พักผ่อน ส่วนใหญ่วนเวียนอยู่อย่างนี้
เกาะติดลมหายใจ	ทรงโปรดจากพ่อ	ในหลวงครับ ประเทศไทยไม่มีในหลวง ให้ โอ..ติดกันตายนะ บางคนตัดลิ้น ร้อยป้อย่างนี้ ไปออกเมื่อไหร่ ถ้าร้อยปีเนี่ย พี่คิดดูซิสามกคินี คคิละยี่สิบห้า ห้าสิบ ยี่สิบห้า
	จดจ่อความจริง	ผมจะคิดว่าวัน เวลา คงจะทำให้ปัญหาทุกอย่างคลี่คลายไปในทางที่ดีได้ เหมือนพระอาทิตย์นะวันนี้สว่างเดี่ยวตอนเย็นก็ตกลง แล้วรุ่งนี้สว่างขึ้นมาใหม่ ผมก็คิดว่าชีวิตมันสลับไปสลับมา ผมเลยคิดว่าไม่มีใคร โชคร้ายตลอดไป และก็ไม่มีใคร โชคดีตลอดไป
	ยึดสิ่งโน้มนำ	อยู่ได้ทำให้เรารู้สึกมีค่า ผมคิดว่าถ้าผมตายไป ถูกประหารไป ใ้ไบพวกนี้มันอาจจะไปอยู่ที่บ้านผม แป๊ะไว้ให้ลูกผมดู หลานผมดู พ่อแม่ผมเห็น เออ..มันยังเรียนหนังสือ มีเอาไว้ให้ระลึกถึงกันผมคิดอย่างนี้ ถ้าผมไม่รอดนะ กะว่ามันเรียนไว้ย ศรี โท เอก พ่อแม่ผมดีใจมากเลย คงนึกไม่ถึงนะว่าผม...(เงิบ ก้ม) พ่อแม่ผมตอนนี้อายุแปดสิบปีแล้ว ทั้งพ่อทั้งแม่ แก่มากแล้ว ยังอยู่ รออยู่ และเค้า เค้ายังเป็นห่วงผม ทั้ง ๆ ที่ผมเป็นนักโทษประหารชีวิตที่ผมทำผิด เขายังกลัวว่าถ้าผมออกมาผมจะลำบาก ผมจะไม่มีอะไร เค้าแบ่งมรดกให้ผม แบ่งที่ดินให้ผม เลือกเอาจะเอาบ้าน เอาที่ดิน ออกมาเอ็งจะได้มีทุน จะได้ไม่ลำบาก เกิดพ่อแม่อยู่ได้ไม่ถึงเอ็งจะได้ไม่ต้องทะเลาะกัน
	คิดข้ามด้านบวก	ได้ครับ ก็เหมือนกับผมเตรียมตัวทุกวัน นายเค้ามารเรียกผม ผมก็พร้อมที่จะเดินออกไป เพราะผมกะว่ามันสุดทางของผมแล้วผมมาถึงขนาดนี้แล้ว มัน ไม่มีอะไรที่จะแก้ไขผมได้แล้วใช่ครับ ก็เลยคิดว่าคงจะรอดยาก
ก้าวผ่านทะเลทุกข์		
พ่อผู้ให้	วิถีทางถูก	ชีวิตผม คือชีวิตพระราชทานนะพี่ พ่อแม่ได้เสียลูกชายเลวๆคนนั้นไปแล้ว คนที่เป็นอยู่ต้องก้าวอยู่บนแนวทางที่ถูกต้องทุกด้านเท่านั้น
	หมั่นปลุกความคิด	ผมคิดว่าถ้าผมตายไป ถูกประหารไป ใ้ไบพวกนี้มันอาจจะไปอยู่ที่บ้านผม แป๊ะไว้ให้ลูกผมดู หลานผมดู พ่อแม่ผมเห็น เออ..มันยังเรียนหนังสือ มีเอาไว้ให้ระลึกถึงกันผมคิดอย่างนี้ ถ้าผมไม่รอดนะ กะว่ามันเรียนไว้ย ศรี โท เอก พ่อแม่ผมดีใจมากเลย คงนึกไม่ถึงนะว่าผม...(เงิบ ก้ม) พ่อแม่ผมตอนนี้อายุแปดสิบปีแล้ว ทั้งพ่อทั้งแม่ แก่มากแล้ว ยังอยู่ รออยู่ และเค้า เค้ายังเป็นห่วงผม ทั้ง ๆ ที่ผมเป็นนักโทษประหารชีวิตที่ผมทำผิด เขายังกลัวว่าถ้าผมออกมาผมจะลำบาก ผมจะไม่มีอะไร เค้าแบ่งมรดกให้ผม แบ่งที่ดินให้ผม เลือกเอาจะเอาบ้าน เอาที่ดิน ออกมาเอ็งจะได้มีทุน จะได้ไม่ลำบาก เกิดพ่อแม่อยู่ได้ไม่ถึงเอ็งจะได้ไม่ต้องทะเลาะกันเออ..ออกไปอยากช่วยงานมูลนิธิชนะพี่ ทำประโยชน์เท่าที่ทำได้
	ศักดิ์ศรี	ใช่ครับ ผมคิดว่ามันเป็นสัญญาณที่ดี ทั้ง ๆ บางคนก็พูดกับเรา ถ้าเราเชื่อเขา

	แห่งตน	เนี่ย ป่านนี้เราก็ไม่มีอะไรสักอย่างเลยเวลาผ่านไป ผมลงมาเค็ดขาด ผมมีเอกสารเต็มเลย ธรรมะ ตรี โท เอก อบรมไทยสูง
ยาใจคนทัณฑ์	ตื่นตื่นซึ่งใจ	แน่นอน คิดขึ้นมาผม ผมน้ำตาเร้น คือเราทำให้คนอื่น คนที่เขาเอาใจช่วยเรา คุณดูแลเรา พ่อแม่ เขามาเหนื่อย มาทุกข์ มันยิ่งกว่าเราเสียอีกนะพี่ พี่น้อง โอ... สิบห้าปีแล้วนะพี่.....
	เกิดให้ราชัน	ครับ การที่ंबरมีในหลวง ผมขอให้ได้อภัย ขอให้...ผม โชคดีมาก ได้ทูลเกล้าฯ ครับ ผมได้ทูลเกล้าฯ ที่ยื่น ไปกรณีพิเศษ แล้วได้คนเดียวด้วย ผมก็คิดว่า โอ ในหลวงท่านมาค้นชื่อผมเจอ ได้ยังไง ทั้ง ๆ ที่ผมไม่นึกเลยว่าจะได้ทูลเกล้าฯ ลงมาก่อนเพื่อนนะ ในขณะที่เพื่อนรุ่นเดียวกันยังอยู่ประหารล้างอยู่ แต่ผมได้ทูลเกล้าฯ มาคนเดียวก่อนเลย ลงมาปั๊บแล้วมาได้อภัยอีก ให้โอผมเหมือนกับผมเหลือตัวเลข ๓๘ ปี ภายในปีเดียวเลย ผมคิดว่า โชคดีแล้วผม ผมได้ตัวเลขมาแล้วทำให้ผมเริ่มมองเห็นแสงสว่างแล้ว ผมก็เลยมาเรียนต่อ ปวช. ปวส. ผมคิดว่าอะไรที่มีโอกาสหาความรู้ ได้ผมจะเรียนให้หมดทุกอย่างเลย เพื่อตอบแทนตรงนี้ที่ตรงเหนือหัวผมนี้
	สวรรค์ในกำแพง	ผมเอาความตายเตือนใจ ไหนๆทุกคนก็ต้องตาย เราจะตายก็ตายไม่เอาแล้วไอ้ ไอ้ ที่คิด ไม่อยากตาย คือสู้กับมันเลย ว่าตายเป็นตาย ที่นี้พอคิดอย่างนี้รู้สึกสบายขึ้นเยอะเลยพี่

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายการที่ 7

ประเด็น	คำสัมภาษณ์	
	แลหลังชีวิต	
ครอบครัวภาระหนัก	หาเช่ากินค่า	ผมมีพี่น้องอยู่สามคน ผมเป็นลูกคนโต ต้องดูแลตัวเองและครอบครัวก็เลี้ยงน้องมาด้วย เพราะว่าพ่อแม่ผมแก่เสียตั้งแต่ผมยังเด็กๆอาศัยอยู่กับน้ำ ล้มลุกคลุกคลานพอสมควร เพราะการที่เราอยู่บ้านญาติอย่างว่าถูกคนก็ไม่ถูกคน พอโตขึ้นเราเข้ามาทำงานรับจ้างที่กรุงเทพฯ ทำงานรับจ้างทั่วไป เหมือนปกติของคนชนบทที่ฐานะทางบ้านไม่ดี ต้องต่อสู้ชีวิตตอนนั้นอายุประมาณสิบเจ็ด สิบแปด
	ผู้นำขาดหาย	เพราะว่าพ่อแม่ผมแก่เสียตั้งแต่ผมยังเด็กๆอาศัยอยู่กับน้ำ ล้มลุกคลุกคลานพอสมควร เพราะการที่เราอยู่บ้านญาติอย่างว่าถูกคนก็ไม่ถูกคน
ถูกผลักการศึกษา	ม.ต้นพันทาง	
	ไร่ร้างก่อนเกณฑ์	ผมเป็นคนภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย โดยกำเนิด แต่มาต้องอาศัยอยู่ที่กรุงเทพฯ การศึกษาก็แค่ ป.๖

เสวนาสังคม	พวกฟ้องชักนำ	คนแถวบ้าน รุ่นพี่หรือรุ่นที่เขาย้ายมาทำงานก่อน คือเขามาทำงานก่อนเราแล้วเขาก็ คือมีราย ได้ดีกว่าอยู่บ้านเรา เราก็จะมาหาประสบการณ์ก่อน เนื่องจากทางบ้านเราก็มันหลายอย่างที่มีอุปสรรคเรื่องอาชีพการงาน แต่ว่าคนที่ยุคที่พวกเขาเข้ามา นี้ ก็คือคนที่มาทำงานกรุงเทพฯ พอกลับไปก็ไม่มีเงินมีทองคือทั่วไปเหมือนคนทั่วไปที่เขาทำงานกัน
	ถลำเต็มตัว	
ตกหล่นการงาน	เงินดีงานสบาย	<p>ความพอใจ..เราก็ไปเลย คืออยู่ตรงนี้สักพักหนึ่ง พอมีคนมาบอก ว่าตรงนั้นดี ตรงนี้ดีเราก็มักจะไปเรื่อย ๆ หาประสบการณ์เรื่อย ๆ ผมไปอยู่ภาคใต้ก็เคยไปอยู่มา อีสานก็เคยไปอยู่มา ไปอยู่ภาคใต้ก็ประมาณห้าปีหกปี ร้านอาหารอะไรทำมาหมดละครับ ชีวิตคือชีวิตการทำงานเยอะมาก ประสบการณ์ชีวิตเยอะมาก จนวันหนึ่งก่อนที่จะมาถูกจับนี้ ก็คือผม ผม ได้มีโอกาสรู้จักเพื่อนที่พอกลับไปบ้านเขาก็มาได้มาทาสี เขามาทาสี ตอนนี้อยู่มากการทาสีงานไม่หนัก งานไม่หนัก แล้วก็ทำให้มีราย ได้ที่ดี คือเหมาะกับบุคคลที่ไม่มีความรู้มากมายตรงนั้น แล้วผมก็มาทำงานอยู่ประมาณหกปีได้ เป็นลูกน้องเขาอยู่ จนตัวเองมีความรู้มีความรู้พอสมควร ถือว่ามากพอสมควร แล้วก็ผันมาเป็นผู้รับเหมา”</p> <p>“ทีนี้ ทำงานมันจะทำงานงวด เป็นงวด ทำงานแล้วผมมีลูกน้องสี่ห้าสิบคน ทำงานรับเหมาตึกนี่เป็นสิบชั้นยี่สิบชั้น ทีนี้พอทำงานแล้วบาง บังวิเคเนี่ย โครงการมันล้ม ทำให้ไม่ได้เงิน แล้วผมก็ต้องไปหาเงินที่อื่นมาโปะ เลี้ยงลูกน้อง มีปัญหาลูกน้องต้องกินต้องใช้ความเห็นใจ เพราะว่าเราเคยลำบากมาก่อน เรารู้ว่าทุกคนหาเช้ากินค่ำ คำว่าหาเช้ากินค่ำที่ตรงนี้นั้นยากที่จะพูดถึง ถ้าใครไม่ลำบากก็จะไม่รู้จุดนี้แต่คนลำบากนี่รู้มาก ๆ ทีนี้หาเพื่อนขอยืมเงินพวกบอกไม่ต้องยืมแต่ช่วยหน่อย จึงรับทำเพราะคิดว่าไม่เข้าไปยุ่งกับของกลาง แต่เบอร์โทรเป็นเหตุที่ (หัวเราะขึ้นๆ)</p>
	ผิดกฎหมายยังทำ	
พลาดผิดจอมจม		
	ติดกันทั้งขวง	
	โดนทะเลวง เข้าตาจน	ใช่ คือความคิดของเรา ก็คือไม่รู้ละ เพราะเราไม่ได้ทำยา เราแค่ไปรับเงิน แต่เราไม่รู้กฎหมายตรงนี้ นี่คือสาเหตุ แต่งานที่ทำ ที่ ที่โดนจับมานี้รู้ แต่ไม่ได้เกี่ยวข้อง คำว่าไม่ได้เกี่ยวข้องของเราถามว่ารู้มั๊ย รู้ แต่ก็ยังเป็นลูกน้องอีกทีหนึ่ง ที่ ที่ทำให้เกิดเรื่อง ก็คือ

ถูกจับจนได้		ถูกน้องเนี่ยในคุกตีผมไม่รู้จักใครเลย รู้แต่ถูกน้องคนนั้นที่โทรไปหาเขาที่เบอร์ติดต่อ มีคูคตีเจ็ดคน แต่ผมไม่รู้จัก รู้จักแค่คนเดียว” “ครับ แล้วผมมารู้สาเหตุภายหลังว่า ที่ถูกจับมาก็เนื่องจากว่า ขณะที่คูคตีผมถูกจับเนี่ยผมดัน โทรศัพท์เข้าไปหา ตำรวจก็เลยให้เอาตัวไป คือเขาทะเลวงเอาความจริงจากคนที่ถูกจับไว้หมดแล้ว เขารู้เรื่องของเราหมดนะพี่ โทกทไปก็เจ็บตัวเปล่า
	ใจหล่นตาตุ่ม	
	กลุ่มเพราะ กระดากแผ่น เดียว	
ตั้งทนายสู้คดี	ความหวังเจ็ดจ้า	ยังมีความหวังนะก็คือเรามีข้อมูลอะไรต่าง ๆ นานา ที่คนที่เขาถูกจับมาก่อนหรือเพื่อนที่ถูกจับมามีคดีที่สูญหุดบ้าง ไม่หุดบ้าง ตามคดีความ แต่ละคดีความไม่เหมือนกัน ที่ทำให้เราต้องถูกประหารชีวิตใช้หรือเปล่า แต่คดีผมก็ ก็ถูกชดทอคมมา คิดว่าตัวเองจะหุดผมก็มีความหวัง
	พรางพราลาง เลือน	ไซ ไซ ไซ ที่อยู่ได้เพราะเรามีความหวังมากกว่าวินาทีตรงนั้น อุทธรณ์เราก็ยัง ตัดสินขั้นต้นมาประหาร มีเพื่อน ๆ บอกว่า เออ อุทธรณ์น่าจะดีขึ้น เราก็ยังมีความหวัง อยู่ได้เพราะความหวัง ถามว่าท้อมัย ก็เริ่ม เริ่มแล้วมีอาการ เหนื่อย เหนื่อย ๆ เพราะยุคที่ผมเข้ามามันยังมียิงเป้ากันอยู่ ไม่เหมือนยุคนี้
	เหมือนตัวคน เดียว	อย่างที่บอกผมไม่ได้สู้คดีแต่ขอให้ศาลลดโทษตายให้เท่านั้น ตอนนี่เริ่มอยู่กับห้องประหาร ได้แล้ว จำเป็นครับ จำเป็น อย่างไรก็ตามก็ต้องอยู่ให้ได้ ใช้ชีวิตคือเหมือนอะไรละ เหมือนว่ามันไม่เป็นตัวเองนะ มันไปตามสภาพที่มันเป็นแต่พยายามทำให้ใจให้ยอมกับอะไรที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ก็คอย คอยว่าต่อไปเราจะได้ลดโทษหรือต้องถูกประหาร ชั้นนี้เริ่มหงุดหงิดงายขึ้น เหนง เหนง ไม่รู้จะคิดไปทางไหน มันไม่ได้ดังที่คิดเลยสักอย่าง
สุดท้ายที่ประหารชีวิต	เป็นดวงวิญญาณ	คือมันหมดทุกอย่างไม่ ไม่คิดแล้ว คือนอนไม่หลับช่วงอาทิตย์แรกนี่ คือใจอะ ใจมันไม่หลับ คือหลับ ๆ ตื่น ๆ อยู่ตลอดเวลาคิดตลอดว่า อะ เพราะอะไรเราถึงโดนเรื่องแบบนี้ เราทำความคิดความชั่วมากน้อยแค่ไหน ไอ้ที่ผ่านมามันผิดตรงไหนทำอะไร ได้บ้าง ผมไม่มีกะจิตกะใจจะเรียนรู้อะไรทั้งสิ้น ช่วง ช่วงแรก ๆ ก็มันหมดทุกอย่างไม่ ไม่คิดแล้ว คือนอนไม่หลับช่วงอาทิตย์แรกนี่ คือใจอะ ใจมันไม่หลับ คือหลับ ๆ ตื่น ๆ อยู่ตลอดเวลา

	ลมปราณไม่เหลือ	
	เกลือกกลั้วระทม	คิดตลอดว่า เอะ เพราะอะไรเราถึงโดนเรื่องแบบนี้ เราทำความดี ความชั่วมากน้อยแค่ไหน ไอ้ที่ผ่านมามันผิดตรงไหนทำอะไรได้บ้าง ผมไม่มีกะจิตกะใจจะเรียนรู้อะไรทั้งสิ้น ช่วง ช่วงแรก ๆ
สร้างสมประสบการณ์		
มหาลัยชีวิต	ตำราคือเพื่อน	คือ นอกจากผมคิดเรื่องลมหายใจแล้ว ผมก็อ่านหนังสือบ้าง อะไรบ้าง เริ่มอ่านหนังสือ ผมเริ่มอ่านหนังสือ คือไม่ตั้งใจมาก แต่ว่าอาจารย์ก็เอาหนังสือโน่นหนังสือนี่มาให้อ่าน พออ่านหนังสือแล้วเราก็ทำให้อ่านรู้ลึกขึ้น หนังสือทำให้รู้ลึกขึ้น สำหรับผมนะ แต่คนอื่นผมไม่รู้ แต่หนังสือทำให้ผมรู้ลึกขึ้น นี่แหละครับเป็นสาเหตุให้ผมมาเป็นนักเรียนอยู่ถึงทุกวันนี้ ก็คือ คำว่าอาจารย์ให้เรียนนี้ ช่วงนั้นก็มีโอกาสได้สอบ แต่ประหารไม่ต้องออกมาสอบข้างนอก สอบที่แดนประหาร ผมก็เรียนไปประมาณปีหนึ่ง แต่ก็สอบมอดัน แต่ผมเรียนในนี้ตั้งแต่ประถมนะ ผมเรียนประถม พอเรียนจบมอดันมันภูมิใจมาก อยากเรียนคอมพิวเตอร์ ไม่มีโอกาสอยู่ข้างนอกตอนเด็ก ๆ เห็นแถวบ้านเขาไปเรียนใส่ชุดกัน เราอยากเรียนนะ แต่บ้านเรา ก็คือผมเนี่ยไม่มีพ่อแม่ตั้งแต่เด็ก คือไม่ว่าข้างนอกหรือข้างในมันเหมือนกันนะผมมองแล้วคืออยู่ที่ว่าคุณจะเลือก เลือ่มากกว่า ผมก็ได้มีโอกาสเลือก แต่ถ้ามองแล้วก็ภูมิใจลึก ๆ ว่าในตรงนี้มีคนตั้งหลายพันคน แต่เขา เขาได้รับประมาณสามสิบกว่าคน ในพันกว่าคนคุณมีโอกาสสามสิบกว่าคน แล้วคุณไม่ได้มีโอกาสทุกเดือนทุกปีนะสามปีมีครั้งเดียว ถ้าคุณได้เข้าน่าภูมิใจ น่าภูมิใจนะสำหรับผม ผมภูมิใจ โดยที่คนไม่มีความรู้อะไรเลย ทุกวันนี้เนี่ยผมถือว่า ผมไม่ได้ถือว่าเก่ง แต่ถ้าเทียบกับเมื่อก่อน ถ้าเมื่อก่อนเป็นอย่างนี้ผมก็คงไม่ ไม่เจอเหตุการณ์แบบนี้ ผมเชื่อว่าตัวเองไม่เจอเหตุการณ์แบบนี้
	ข้าเดือนส่วนรวม	ใช่ ใช่ ใช่ ถ้าเราไปเล่นหมากรุก เล่นอะไรกับเพื่อนฝูงมันก็จะลืมไป เป็นการได้คุยกับเพื่อนๆ บางคนมีปัญหาที่ระบายนให้เราฟัง เท่ากับเราได้ช่วยให้เขาสบายใจ
	กายบวมจิตติดลบพบหมอ	ช่วงสองปีแรกหลังคดีเด็ดขาดหมอกับยาคือเพื่อนสนิท ไม่นานตายลูกเดียว
	ขอลิขิตชีวิตเอง	ปลาทะเลบ่วงเขาบอกขนาดเขาปิดแล้วล็อกแน่น มันก็ยังมิวัน ต้องมีคนมาเปิดไม่วัน ไต่กันวันหนึ่ง แต่ละวันแน่ ๆ ต้องมีคนมาเปิด มัน

		ก็เลยย้อนไปลงที่ลมหายใจ นี่คือการที่ผมมาถูกทาง
เกาะติดลมหายใจ	ทรงโปรดจากพ่อ	ตอนนั้นผมทำทูลเกล้าฯขึ้นไป คือหวังทูลเกล้าฯ แต่ว่าแทบจะหวังไม่ได้ เพราะยุคที่ผมลงไปก่อน ได้รับพระราชทานอภัยโทษเนี่ย คดียาไม่มีเลย ใช้คำว่าไม่มีเลย ผมไม่เคยเจอด้วยซ้ำ แต่ผม โชคดีกลุ่มที่สอง ก่อนหน้าผมมีอยู่คนหนึ่ง ผมจำได้ แต่เขา เขาเขาจะลงเดือน เดือนกุมภาพันธ์ ผมลงเดือนเมษายน วันที่สี่ รับพระราชทานอภัยโทษ เป็นรายบุคคล เฉพาะราย
	จดจ่อความจริง	สำหรับผมเป็นอย่างงั้น เป็นอย่างงั้นครับ ถ้าคนที่คิดได้นะ ถ้าคนที่คิดไม่ได้ก็มี ผมมองดูแล้วแต่ผมไม่ได้เอาเป็นตัวอย่างก็เท่านั้น มีอีกหลายกลุ่มหลายคนที่คิดแล้วก็ไม่ได้แก้ไข สำหรับผม ผมถือว่าผมแก้ไข แต่ขณะที่ผมให้สัมภาษณ์มันเปิดง่ายด้วย หัวใจมันเปิดง่าย คือเอาสบาย ๆ ถ้าสมรัักษ์จะบอกคือ "ไม่ได้ไม่" แต่ผมเอาเรื่องจริง ชีวิตนะ ใครยังไปผมก็ไม่รู้ คือแนวทางของคนแต่ละคน รอยหยักสมองก็ไม่เท่ากัน อะไรประมาณนี้ เราใช้คำพูดของคนบางคน มายืนยันหักสู้กับมันได้ มาถึงตรงนี้เราฝ่าผ่านมาได้ก็ถือว่าเราหลุดแล้ว
	ยึดสิ่งโน้มนำ	แต่ว่าอาจารย์เป็นครูข้างนอกมาก่อนนะ เป็นอาจารย์จริง ๆ ระเบิดแล้ว ก็ได้อาจารย์คนนี้แหละ ทุกวันนี้ผมยัง...ที่ผมมาถึงจุดนี้ ผมนึกถึงเขาตลอด ผมเลยคำว่าคนที่สอนให้ความรู้ผม ผมจะนับถือเป็นอาจารย์หมด ทุกครั้งไม่ว่าวันสำคัญหรืออะไรก็แล้วแต่ ผมก็จะนึกถึงอาจารย์เหล่านี้ที่ช่วยให้เราเปลี่ยนมาได้ถึงทุกวันนี้ ผมมายืนพูดอยู่ตรงนี้ คืออาจารย์บอกว่า คือมองดูแล้วเราไม่ใช่คนร้ายขนาดไหน แต่ตอนนี้ศาลตัดสินมาแล้วเราก็ต้องยอมรับ
	คิดย้ำด้านบวก	วิธีก็คืออย่างที่ผมบอก ผมไปเจออาจารย์ที่คิดอย่างที่ผมบอก แกก็คือ เขาเป็นครูมาก่อน ผมเข้าใจว่าอาจารย์คนนี้ คือเขาจะมีวิธีปลอบโยนจิตใจของเราให้เราต่อสู้ยังไง ยัง คุณคนอื่น ถ้าคนเราถ้าไม่หมดลมหายใจก็ต้องคืนรนต่อไปต้องต่อสู้กับชีวิต ถ้าเราวิ่งแต่ไปคิดไปอะไรอยู่มันจะไม่ช่วยอะไรเรา ถ้าวันนี้เรายังมีลมหายใจอยู่ต่างหากสำคัญที่สุด คนเรามันสำคัญตรงที่ลมหายใจ ถ้าเราไม่มีลมหายใจเราก็ไม่มีความสำคัญอะไรแล้ว เพราะมันใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้ คำนี้ครับคำที่บอกว่าเรายังมีลมหายใจอยู่ที่ทำให้หลุดพ้นตรงนี้ ผมเชื่อว่าคำนั้นครับ คำว่าลมหายใจต่างหาก” “ครับ ก็คือทำให้เราลุกขึ้นมาคิดว่า เอะ ถ้าเรายังมีลมหายใจทำให้เราต้องกินข้าว เราต้องทำ เราต้องไป เราต้องมา เราต้องใช้ชีวิต ถ้าเราไม่มีตอนนั้นเราไม่ต้องคิดแล้วอาจารย์บอก ผมก็เลย อืม

		อาจารย์เข้าทำศิคารณ์ คำว่าลมหายใจ ที่ทำให้ผมอยู่ตรงนี้ ผมก็คิดว่าลมหายใจนี้แหละครับ
ก้าวผ่านทะเลทุกข์		
พ่อผู้ให้	วิถีทางถูก	เราติดคุณที่เราซึ่งเลยละ ใจที่ผ่านมามันสอนเราให้รู้ ู้อย่างลึกๆว่าชีวิตต่อไปต้องทำอะไร อันนี้ถ้ายังไม่รับรู้ก็เสียชีวิตแล้วครับ
	หมั่นปลูกความดี	ผมทบทวนตลอดว่าเราทำความไม่ดีมามากเท่าไรแล้วเราจะสร้างความดีได้อีกมากเท่าไรถึงจะลบล้างได้จะเท่าไรก็ต้องทำทำเพื่อลบล้าง
	ศักดิ์ศรีแห่งตน	สำหรับผมเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้นครับ ถ้าคนที่คิดได้นะ ถ้าคนที่คิดไม่ได้ก็มี ผมมองดูแล้วแต่ผมไม่ได้เอาเป็นตัวอย่างก็เท่านั้น มีอีกหลายกลุ่มหลายคนที่ติดแล้วก็ไม่ได้แก้ไข สำหรับผม ผมถือว่าผมแก้ไข
บาใจคนทัณฑ์	คืนต้นซึ่งใจ	โอดคิด มันคิดถ้าถึงเรา เราจะทำอะไร ลูกเมียที่อยู่ข้างนอกจะทำอย่างไร ถ้ามีปัญหาเราจะแก้ังง เพราะเราอยู่ในที่ตรงนี้ หนทางแก้เราจะทำยังง คิดต่าง ๆ นานา แม่ที่ ที่ แม่บุญธรรมที่มีอยู่ เค้าก็อายุมากแล้ว คือเค้าไม่รู้มาก่อนว่าเราทำผิดตรงนี้ แล้วจะทำยังง
	เทิดไถ้ราชัน	สำนักในพระกรุณาธิคุณ ตั้งบนิธานแน่วแน่วชีวิตนี้ขอตอบแทนองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสถาบันพระมหากษัตริย์ คนได้รับอภัยโทษผมคิดว่าต้องมีความรู้สึกนี้ครับ คือสถาบันพระมหากษัตริย์ที่คุ้มชีวิต ผมขอบอกว่าที่สุดของผมจริงๆ
	สวรร์คในกำแพง	เหมือนอย่างที่ผมบอก อย่างที่อาจารย์ผมพูดไว้ว่า ลมหายใจ ถ้ายังมีลมหายใจอย่าไปท้อแท้ อย่าไปสิ้นหวัง เรื่องอื่นไม่ต้องสนใจเอาที่ลมหายใจ ทำทุกอย่างที่ดีๆจนกว่าหมดลมหายใจ เออ..นะพินะ ผมชอบคำนี้ มันทำให้สดชื่น

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักครั้งที่ 8

ประเด็น	คำสัมภาษณ์	
แลหลังชีวิต		
ครอบครัวภาระหนัก	หาเช่ากินค่า	
	ผู้นำขาดหาย	ปีนี้ผมมีอายุ 45 ปีครับ ผมอยู่ครอบครัวทำไร่ เป็นชาวไร่ มีพี่น้องสามคน คือบ้านผมอยู่จังหวัดระยองทำไร่มันสำปะหลัง พี่น้องสามคนของผมก็มีพี่สาวสองคนแล้วก็ผม พ่อผมเสียชีวิตตั้งแต่ผมยังเด็ก ๆ เล็ก ๆ อยู่ บ้านผมก็เลยมีกันสี่ชีวิต มีแม่ พี่สาวสองคนและก็มีผม อยู่กันสี่คน ผมเติบโตมาท่ามกลางครอบครัวที่ยากจน ต้องดิ้นรน เพราะว่าอาชีพทำไร่มัน ปีหนึ่งๆ มีรายได้เพียงครั้งเดียว ส่วนที่เหลือมันก็เป็นรายจ่ายตลอด ถือว่าขาดสนเหมือนกัน
ถูกผลักการศึกษา	ม.ต้นพันทาง	
	ไร่ร้างก่อนเกณฑ์	แล้วผมก็ไปเข้า โรงเรียนที่อำเภอบ้านค่าย ผมอยู่อำเภอปลวกแดงแต่ไปเรียนที่อีกอำเภอหนึ่ง การคมนาคมมันสะดวกกว่า แต่ผมเรียนไม่จบ ผมเรียนไม่จบมอดัน
เสวนาสังคม	พวกพ้องชักนำ	ช่วงค้ายานั้น ผมทำงานอยู่ ทำงานอยู่เดือนห้าพันกว่าบาท เป็นอยู่เกี่ยวกับการทำแท่งน้ำ แต่ทีนี้เงินเดือนมันไม่พอใช้ มันมีค่าเช่าบ้าน ค่ากิน มันไปหนักก็ตรงที่ภาษีสังคม มันต้องไปในกลุ่มเพื่อนฝูง หลังจากนั้นผมค้าขายอยู่ระยะหนึ่ง ค่าในกลุ่มรายย่อยนะ ผมก็มีชื่ออยู่ในแบลคลิสซ์ของตำรวจระยอง ผมรู้ตัวแล้วว่าเงินอยู่ต่อไปผมคงโดนจับแน่ ผมก็เลยหนีมากรุงเทพฯ มากรุงเทพฯ ก็มาอยู่กับคนรู้จักคนหนึ่ง เคยเป็นเจ้านายเก่าผม เขาเป็นเพื่อนกับพี่เขยผมนะนะ ก็เลยมาอยู่กับเขามาทำวินรถตู้ ที่อิมพีเรียลเวิร์ล ดាំโรง - สมุทรปราการ
	ถลำเต็มตัว	สมัยวัยรุ่นตะกี้ก็พูดไปแล้วว่ามีการรวมกลุ่มเป็นแก๊ง ก็มีการท้าทายกันว่าสิ่งที่จะไปข้างหน้าเนี่ยจะทำได้มัย วันนั้นคุยกันเรื่องปล้นปั้มน้ำมันว่า ใครมีความสามารถมั่ง จริง ๆ แล้วปล้นสนุก ไม่ปล้นที่จะได้ทรัพย์สิน ต้องการให้เพื่อนเห็นต้องการให้เพื่อนยอมรับว่าเราเนี่ยเจ๋ง เราเนี่ยใจกล้า ใจถึง วันนั้นปล้นปั้มาได้เงินมาหกหมื่นบาท หลังจากปล้นเสร็จกันแล้วตำรวจก็ตามจับ ก็เกิดการหนีคดีขึ้นมา แล้วก็หลังจากนั้นก็เดินทางไปเรื่อย ๆ ทีนี้ เมื่อ ๆ ๆ ต้องหนีคดีแล้วนี่ก็เข้าไปทำไม้เต็มรูปแบบ เต็มตัวเลย ไม่ใช่ทำแบบผ่านมือรับหัวคิว เข้า

		รับงานจากนายทุนใหญ่ จากนั้นเวลาวางจากที่ทำไม้อยู่ในป่า ในดง หมกตัวอยู่หลบ ๆๆ ตำรวจหลบกฎหมาย เราก็ออก ปลิ้น ทำงานผิดกฎหมายหลาย ๆ อย่างปลิ้นมั่ง ยิ่งคนมั่ง หนึ่งทำเพื่อให้ได้เงินมา สองเพื่อให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ ถ้า เราไม่ไปทำกับเขานี้เรากลายเป็น กลายเป็นคนที่ไม่มีความ ตรงกับเพื่อนและเพื่อน ไม่ยอมรับเรา
ตกหล่มการงาน	เงินดิ่งงานสบาย	
	ผิดกฎหมายยังทำ	ช่วงนั้นงานที่เป็นงานประจำก็ได้รับจ้างนี้แหละ ทำหลาย อย่างเลย แต่สิ่งที่ช่วงที่ผมเป็นวัยรุ่นและผมมีเงินใช้มันเกิด มาจากการทำผิดกฎหมาย มี...มีการไปรับจ้าง เออ..มีการ เลื่อยไม้ เลื่อยไม้ นี่ก็คือการลักลอบเลื่อยไม้เถื่อนนี้แหละ แต่ เราไม่ได้อยู่ในระดับแรงงาน เราอยู่ในระดับดูแล สูงขึ้นมา หน่อย มีเกรดหน่อย
พลาดผิดจอมจม		
ถูกจับจนได้	ติดกันทั้งขวง	มันเป็นจังหวะที่ผมไม่มีดั่งค์ ผมจึง ไปยืมจากเพื่อน เพื่อนที่ รู้จักกัน เพื่อนก็บอกว่า ผมไปยืมเงินเพื่อนให้ห้าหมื่นบาท เพื่อนก็บอกว่า เออ เคียวตอนบ่ายมาเอา พอตอนบ่ายผมก็ไป เอา เพื่อนก็บอกว่า เออ ตั้งคั้นอยู่ที่เซ็นทรัลลาดพร้าว เคียว จะมีคนมาส่งให้ ส่งคนไปรับหน่อย เพื่อนพูดอย่างนี้ เราก็อคิด ว่าเออ..เพื่อนจะ ไปธุระ เราก้..อำนวยความสะดวกให้เพื่อน หน่อย ไม่ได้โอะใจอะไร เพราะเพื่อนที่ไปยืมเงินนี้เขาฐานะดี ปล่อยเงินกู้อยู่นี้ เราก็อคิดว่าไอ้ที่ฐานะดีนี้เขามาจากเงินกู เรา เข้าใจอย่างงั้น แต่งตัวดีมีทองมาคเสี่ย วันนั้นพอไปส่งห้าง เซ็นทรัลบางนาปั๊บ ผมก็จ้อครธอ เพื่อนก็เข้าไป ลักพักหนึ่ง เพื่อนก็ออกมา โคนตำรวจจับมาแล้ว แล้วก็มาบอก บอกว่าผม เป็นคนมาส่ง
	โดนทะเลงเข้าตาจน	
	ใจหล่นตาตุ่ม	
	กลุ่มเพราะกระดาษ แผ่นเดียว	
ตั้งทนายผู้คดี	ความหวังเจดจ้า	ชั้นดันมันก็มีหวังนะ เพราะว่าหนึ่งเรามีเงิน สองเรามีญาติ เป็นคนให้กำลังใจเรา สามเพื่อน ๆ บอกรูปแบบนี้ เกสนี้้อย่าง เราเนี่ยสู้ชนะแน่นอน ทั้งคุยกับผู้คุม คุยกับเพื่อนผู้ต้องขัง ด้วยกัน อ่า..คุยจากทนาย หลุดแน่นอน เขาบอกหลุดร้อยเปอ

		เซ็นต์ หลังจากตัดสินมาแล้ว จากประหารชีวิตมาแล้ว ผมก็ย้ายมาอยู่ประหารชีวิตแดนสอง
	พรางพร้าวกลางเดือน	การสู้คดีชั้นนี้ผมยังใช้ทนายความคนเดิมแต่ให้ทนายในคุกช่วยเพิ่มเติมให้ด้วยก็ยังมีหวังอยู่นะ ในใจคิดว่าเราคงไม่โชคร้ายไปกว่านี้ อย่างน้อยขอให้พ้นโทษตายก็พอใจแล้ว
	เหมือนตัวคนเดียว	เราบอกกะตัวเองเสมอว่า ชีวิตเราไม่ตกต่ำถึงขนาดนั้น ลึก ๆ ในใจเราบอกตัวเองเสมอว่า เอ้ย..เราไม่ถึงขนาดนั้นหรอก บางทีเราอาจจะได้กลับบ้าน บอกกะตัวเองอยู่ตลอด
สุดท้ายที่ประหารชีวิต	เป็นดวงวิญญาณ	
	ลมปราณไม่เหลือ	หมดทุกสิ่งทุกอย่างคือแม้กระทั่งชีวิตลมหายใจของเรา อีกไม่นานเราก็ต้องไม่มีแล้ว หมดแล้วความหวังมันหายไปหมดเลย ใจมัน มัน มัน มัน...มันไม่ใช่ว่างมันเป็นแบบใจมันโหวงเหวง ใจมัน โหวงเหวง มันคิดอะไรไม่ออกแล้ว มันเป็นแบบว่าคนสิ้นหวัง คนสิ้นหวังเนี่ย วันพรุ่งนี้ของเรามัน ไม่มีอีกแล้วล่ะ มันมืด มันดำไปหมด มองไม่เห็นอนาคตว่าชีวิตวันต่อไปจะเป็นอะไรหลังจากนี้ไปแล้วเนี่ย ไม่มีแล้ว
	เกลือกกลั้วระทม	ช่วงนั้นระยะแรกเลยนะ มันมีความเครียดมารุมเร้า แล้วมันมีความรู้สึกว่ามันเป็นความรู้สึกที่ ที่คนอื่นนะไม่ รู้หรือว่าไม่เข้าใจเรา ผมมีอาการแบบว่า เหมือนมีอากาศเข้ามาบีบตัวเราตลอดเวลาเลย เหมือนเราอยู่ในห้องที่มันมีความกดดันของอากาศ แน่นอึดอัดแน่นจะนั่งก็ไม่ได้ จะนอนก็อึดอัด กินก็ กินก็กิน ได้อยู่แต่ความรู้สึกมันไม่หายไปนะ
สร้างสมประสบการณ์		
มหา'ลัยชีวิต	ตำราคือเพื่อน	อยู่ห้องประหารฯมันไม่มีอะไรทำได้ดีไปกว่าอ่านหนังสือ ผมอ่านหนังสือทุกประเภท พอ ได้อ่าน เอะมันรู้สึกดีซะเห็นคนอื่นเรียนก็เรียนมั้ง เออมันดี มีเพื่อน ได้ความรู้เนอะมาก กลายเป็นว่าลืมความทุกข์ไปเลย ยิ่งเรียนแล้วเห็นผลการเรียนผ่านก็ยิ่งดีใจ มีความสุขครับ มีความสุข
	ข้าเดือนส่วนรวม	ผมช่วยอะไรใครไม่ได้มากแต่จะคอยดูว่ามีเพื่อนคนไหนทุกข์ใจก็ได้แต่เข้าไปพูดคุย คือให้กำลังใจเขาอะ
	กายบวมจิตติดลบพบหมอ	ช่วงนั้นระยะแรกเลยนะ มันมีความเครียดมารุมเร้า แล้วมันมีความรู้สึกว่ามันเป็นความรู้สึกที่ ที่คนอื่นนะไม่ รู้หรือว่าไม่เข้าใจเรา ผมมีอาการแบบว่า เหมือนมีอากาศเข้ามาบีบตัวเราตลอดเวลาเลย เหมือนเราอยู่ในห้องที่มันมีความกดดัน

		<p>ของอากาศ แน่นอึดอัดแน่นจะนั่งก็ไม่ได้ จะนอนก็อึดอัด กินก็ กินก็กิน ได้อยู่แต่ความรู้สึกมันไม่หายไปนะ ไซ้ ผมคิดว่าผมนี้กำลังจะสติแตก กำลังจะเพี้ยน ภาษาคุณเรียกว่ารื้อผม ช่วงนั้นผมอาศัยเบีกขอยาเล่าอาการให้จิตแพทย์ฟัง คือผมคิดว่าถ้าผมทนอยู่สภาพแบบนี้ ผมต้องเป็นหนักมากขึ้นเรื่อย ๆ ผมตอนนั้นผมยังมีสติอยู่ ผมเริ่มคิดแล้วว่าอาการนี้เป็นอาการของคน โรคจิต เพราะผมยังมีสติอยู่ แต่ผมรู้ว่าอาการมันเข้ามาแบบนี้ ทั้ง ๆ ที่อาการปกติคนอื่นก็ เฮฮาสาบายกัน คุณกันปกติ ผมก็ถามคนข้าง ๆ ว่า มันมีอาการอย่างนี้กับคุณมั๊ย อาการ ไซ้ อากาศแน่น ๆ กดคันแบบนี้ เขาบอกไม่เห็นมีเลย ผมถามหลาย ๆ คน แล้วทำไมผมเป็นอยู่คนเดียวผมเริ่ม ๆ ๆ จะรู้สึกตัวเองว่า ผมไม่ปกติแล้วนั้น อ.. ไซ้ ผมเลยขอพบจิตแพทย์ จิตแพทย์ให้ยามากิน ชุดแรกเนี่ย ชุดแรกที่ผมกิน มันก็ไม่ค่อยหาย มันยังมีอยู่ มันยังมีอาการรุนแรงเรื้อรัง ๆ กดคัน อึดอัดอยู่ กินไปหลาย หลาย หลาย กินเป็นคอร์สละ คอร์สของจิตแพทย์ เสร็จแล้วผมเล่าให้จิตแพทย์ฟังว่ามันเบาลงแต่มัน ไม่หาย หมอเลยฉีดยา ใช้การฉีดยา</p>
	<p>ขอลิขิตชีวิตเอง</p>	<p>ผมกำหนดว่าต้องอ่านหนังสือให้ได้วันละ 15 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย ส่วนนอกจากนี้ก็ทำภาระกิจส่วนตัว</p>
<p>เกาะติดลมหายใจ</p>	<p>ทรงโปรดจากพ่อ</p>	<p>ผมไม่ได้รับอภัย ผมลงมาจากห้องประหารฯ ได้ ผมได้รับพระราชทานอภัยโทษทูลเกล้าฯเฉพาะราย จากพระเจ้าอยู่หัว ผมส่งทูลเกล้าฯ ไปยี่สิบเดือน ผมได้รับพระราชทานอภัยโทษวันที่ 5 เมษายน 2544 วันนั้นนะผมกำลังเดินออกกำลังกายอยู่ เขาประกาศเรียกชื่อผมให้แต่งชุดหลวง ผมก็ให้ออกมานอกแดน ผมก็ตกใจมาถึงตอนเย็นแล้ว เพียงแต่มัน ไม่ใช่สี่โมงสิบห้า นาที มันเป็นประมาณ ใกล้บ่ายสองโมงครึ่งนั้นล่ะ ผมก็เอะ มีอะไรวะ ผมก็เอ.. หรือจะเอาเราไปประหารวันนี้ ใจคิดนะ คิด คิดด้วยความกลัวตอนนั้นกำลังเดินเล่นอยู่ มาคิดดูอีกทีถ้าเขาเอาไปประหารชีวิต เจ้าหน้าที่ที่ต้องแต่งเครื่องแบบได้ กุญแจล็อกมือเราไป แล้วก็มีกรหัวปีก ที่เราเคยเห็นนะนะ พอออกมาถึงหน้าประตู เจ้าหน้าที่หน้าประตูแดน เขาบอกว่ารับพระราชทานทูลเกล้าฯจากพระเจ้าอยู่หัว มันก็ยิ่งน่ากลัวเพิ่มขึ้น ไปอีก เพราะทูลเกล้าฯจะตกมายังไง ทูลเกล้าฯตกมาแบบให้ประหารชีวิตก็ได้ ลดโทษเหลือตลอดชีวิตก็ได้ ยกฟ้องปล่อยกลับบ้านก็ได้ มันเป็นไปได้หลายทางอะ เออ..แต่เรา</p>

	<p>อะ เราคงจะไม่ถึงที่ละมั้ง แต่ถ้ามันถึงที่วันนี้ละจะเป็นวันสุดท้ายของเรา ใจ ใจ ในใจบอกตัวเองว่า ช่วงที่เดินออกมาที่มองซ้ายมองขวา มองหน้าแดน มองเพื่อนที่กำลังสนุกสนานกัน ใจก็ขอบอกตัวเองว่า เราขอมองเป็นครั้งสุดท้ายก็แล้วกัน เราคงจะไม่ได้อีกแล้วแล้วละมั้ง บอกตัวเอง จนนายวัชรินทร์ฯ บอกว่า เฮ้ยไม่ต้องกลัวหรอก ไม่ตายหรอก คำพูดของนายวัชรินทร์ฯ วันนั้นนะวันนี้ยังจำได้เลย มันยังฝังอยู่ในใจนะ มันเป็นกำลังใจของเราที่ ช่วงที่เราไม่มีกำลังใจแล้วเราคิดว่าเราต้องเดินไปตายแล้วเนี่ย ได้วันนั้นฟังทูลเกล้าสำเร็จแล้ว ได้สดโทษจากประหารชีวิต ลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต ไร่ คำว่าจำคุกตลอดชีวิตเนี่ยมันไม่น่ากลัวสำหรับผม ไม่น่ากลัวตอนนั้น ไม่น่ากลัว เพราะว่า อยู่รอดตายแล้วเรา หายใจโล่งแล้ว แล้วก็ยังมีชีวิต มีอาหาร มีที่อยู่ มีน้ำสะอาด เราไม่ตายแล้ว มันเป็นกำลังใจที่เราเริ่มจะมีขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบสิบปีที่ผ่านมาเนี่ยะ พอได้กราบพระบรมรูปพระเจ้าอยู่หัวแล้ว มองไปก็รู้สึกว้าว เออ สิ่งที่เราเคยเคารพท่าน วันนี้เราได้รับมานอกจากที่เราเคารพแล้วเรายังได้รับความเมตตามาเป็นพิเศษด้วย มันรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของท่าน ซึ่งงง.. อยู่ในใจ ทุกวันนี้ยังเห็นภาพพระเจ้าอยู่หัวที่อยู่ในแบงค์ ธนบัตร ก็ยังมีความรู้สึกอยู่</p>
<p>จดจ่อความจริง</p>	<p>มันไม่ถึงกับว่ารับได้หรอกที่ มันไม่ถึงกับว่า เฮ้ย..เราพร้อมที่จะตายร้อยเปอร์เซ็นต์ อะ ไร่ยังงี้ แต่ถ้ามันมาถึงเราวันไหน เราก็ต้อง ต้องตั้งหน้าตั้งตารับมันให้ได้ จริง ๆ แล้วมันยังรับไม่ค่อยได้หรอก เพราะว่าความรักชีวิตเนี่ย มันมีมาก แล้วอีกอย่างหนึ่งเราไม่ใช่พวกพระอริยะเจ้า เราก็ยังเป็นปุถุชนคนธรรมดา ยังรักตัวกลัวตายอยู่ แต่มันก็ดี ดีตรงที่เราเคยทำสมาธิ สมาธิเนี่ยมันทำให้เราไม่คิด ไร่ความคิดที่เรา โอ๊ยตายต้องเป็นยังงั้นยังงี้เจ็บปวดยังงี้ ช่วงที่ใจมันเป็นสมาธิอยู่ มันไม่คิดไง แต่ไร่ตัวที่ ไร่ตัวที่กลัวมันคือความคิดของเรา ที่เรากลัวนั่นแหละ ผม ผมได้เขียนจดหมายบอกไว้ว่า คือ คือผมเนี่ย เมื่อผมความที่ผมดีขึ้นมาแล้วเนี่ยนะ อาการผมดีขึ้นมา... ทุกเย็นเนี่ยนะ ผมจะจัดกระเป่า ปกติไร่การประหารชีวิตเนี่ย เขาจะเอานักโทษไปประหารชีวิต ประมาณสี่ โมงเย็นสิบห้า นาที หลังจากนั้นก็.. ถ้าเลยสี่ โมงสิบห้านาทีไป ไปถึงห้า โมงก็ จะไม่มีการประหารแล้ว จังหวะนี้ ก่อนหน้านั้นผมจะเก็บที่</p>

		<p>นอน ผมจะพับผ้าทุกวันเพื่อที่จะเก็บใส่กระเป๋า เดี๋ยววันไหนเขาเอาผมไปประหารบูบ ผมจะได้ไม่ต้องห่วง และผมก็เขียนจดหมายไว้ข้างในกระเป๋าว่า เออ...ศพของผมเนี่ยให้เผาที่วัดบางแพรก แล้วก็เมื่อเผาผม ศพผมเสร็จเรียบร้อยแล้วเนี่ย ให้แม่และพี่สาวสองคนเนี่ยย้ายถิ่นที่อยู่ไปอยู่ที่อื่น เพื่อที่จะให้ได้ลดคำครหา คำติฉินนินทาที่ทำให้เขาอับอายตรงนี้และก็ขอโทษเค้าเขียนไว้ในจดหมายพร้อม เพื่อให้ที่จะ จดหมายฉบับนี้มันต้องส่งไปพร้อมกับศพผม</p>
	ยึดสิ่งโน้มนำ	<p>หลังจากดีขึ้นผมก็อ่านหนังสือธรรมะ ศึกษาธรรมะนั่งสมาธิดีขึ้นจน ผมไม่ต้องใช้ยาแล้ว ไม่ต้องกินยา คือยาฉีดเขาฉีดให้ครั้งเดียวแค่นั้นแหละ ผมนั่งสมาธิ พอใจมันเป็นสมาธิแล้วมันก็จะนิ่ง..อาการต่าง ๆ มันก็จะหายไป ผมก็อาศัยธรรมะ ใช้ ใช้ ก็ต่อสู้กัน บางทีที่ใจเป็นสมาธิ ใจนิ่งอะไรแล้วนะ มันมีความคิดขึ้นมาว่า เอ๊ย..เราไม่กลัวตายแล้วนะ จริงไม่กลัวตายช่วงใจเป็นสมาธิเนี่ย มีคนถือมีดดาบมาบอกเราว่าจะตัดหัวให้หลุดแล้วนะถ้าไม่ลุกจากสมาธินี้ นานี่นั้น ไม่ลุกแน่นอน เพราะว่าใจมัน ไม่กลัว ใจมันสว่างมันนิ่ง เอา ดัดก็ตัดไป หัวอย่างไรเราก็ตายอยู่ดีนะขออยู่กับสมาธิจนตาย</p>
	คิดย้ำด้านบวก	<p>เรามองการกระทำของเราที่ผ่านมานับว่าผมเก่งมาก เมื่อคิดได้ก็สมควรที่จะถูกลงโทษตายก็ไม่เป็นไร ดีเหมือนกันจะได้ไถ่บาปที่เคยก่อไว้ คิด ได้แบบนี้แล้วรู้สึกดีอะ มัน โลงบอกไม่ถูก ทั้งความหนักที่แบกไว้แบบไม่เหลือเลยนะ</p>
ก้าวผ่านทะเลทุกข์		
พ่อผู้ให้	วิถีทางถูก	<p>ถึงขนาดนี้แล้วผมคิดว่าถูกคิดมันชัดเจนแล้ว ต้องใช้คำว่าเกินพอ ความไม่ถูกต้องทั้งหลายคือศัตรูอันดับหนึ่งของผม ทำสิ่งที่ถูกที่ควรอย่างเดียว</p>
	หมั่นปลุกความดี	<p>ที่ทางให้ทำอะไรทำสวนเลี้ยงชีพได้ ถ้าเป็นไปได้อยากช่วยเหลือสังคม พัฒนาบ้านเกิด</p>
	ศักดิ์ศรีแห่งตน	<p>มองความไม่ดีแต่หันหลังมัน มันไม่มีศักดิ์ศรีหลงเหลือเลยนะ มีทางเดียวคือกอบกู้มันขึ้นมาทำให้ตัวให้มีประโยชน์ให้สังคมเขายอมรับเราให้ได้ คิดดีๆสังคมคงไม่ใจร้ายกับเราจนไม่ให้โอกาสเหมือนที่กลัวๆกันนะ และเราก็ต้องให้โอกาสตัวเองด้วย</p>

ยาใจคนทัณฑ์	คืนคืนซึ่งใจ	แม้กับพี่สาวครับ ไม่ว่าเราจะตกอยู่ในสถานภาพไหนไม่เคยทิ้งเรา คุณดูแลตลอด
	เทิดให้ราชัน	“คงไม่ต้องพูดแล้วสำหรับคนที่รอดตาย ผมตั้งใจว่าชีวิตนี้ขอทำดีให้ถึงที่สุดเพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสถาบันพระมหากษัตริย์”
	สวรค์ในกำแพง	ไม่ ไม่ใช่ขอ โอกาสคนอื่น แต่ขอโอกาสจากตัวเองเพราะเราทำอะไรที่ผิดพลาดมาเยอะมาก ผมนี่นะนับว่าเยอะมาก ขอให้ตัวเองไปทำเหมือนอย่างที่แล้วมา ให้ทำในสิ่งดีๆ ลองดูสิว่าจะทำได้ไหม ผมได้คิดอย่างนี้แล้วมันทำให้มีความหวังมีความสุขนะคือตอนนี้พยายามทำอะไรที่ดีๆแล้วสบายใจ

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ลงนามในหนังสือขอเก็บข้อมูล

หนังสือขอความอนุเคราะห์ลงนามในหนังสือเก็บข้อมูล

เรือนจำกลางบางขวาง
117 หมู่ 3 ถนน นนทบุรี
ตำบล สวนใหญ่ อำเภอ เมือง
จังหวัด นนทบุรี 11000

วันที่ 6 มกราคม พุทธศักราช 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ลงนามในหนังสือขอเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

ข้าพเจ้า นายชาตินวภ สมกำลัง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หลักสูตร การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เลขประจำตัวนักศึกษา 2572800536 มีความประสงค์ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก เรือนจำกลางบางขวาง ตำบล สวนใหญ่ อำเภอ เมือง จังหวัด นนทบุรี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดลงนามในหนังสือขอเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาทำขึ้น
จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

.....
(นายชาตินวภ สมกำลัง)

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

เพื่อโปรดลงนามในหนังสือที่แนบมาทำขึ้น

ผศ.ดร.นิรนาท แสนสา

.....
(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

หมายเหตุ

นักศึกษาส่งเอกสารต้นฉบับให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา และส่งไฟล์มาที่

manerat.lea@stou.ac.th

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูล

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูล

หนังสือที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ตำบลบางพูด อำเภอปาก

เกร็ด

จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 6 มกราคม พุทธศักราช 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง

ด้วย นายชาตินวกพ สมกำลัง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หลักสูตร การ
แนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง
“ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง”

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก เรือนจำกลางบางขวาง
ตำบล สวนใหญ่ อำเภอ เมือง จังหวัด นนทบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจาก
ท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา.....

ภาคผนวก จ
แบบสังเกตภาคสนาม

แบบสังเกตภาคสนาม(field note)

หมายเลขผู้ถูกสังเกต/ให้ข้อมูล.....การสังเกต ครั้งที่วันที่
...../...../.....

เวลา.....สถานที่

สถานการณ์สังคม

.....
.....
.....

1. สภาพแวดล้อมทั่วไป

.....
.....
.....

2. บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ (ควรมีแผนผังประกอบ)

.....
.....
.....
.....

3. ปฏิสัมพันธ์ และกิจกรรมที่ทำ

.....
.....
.....

4. ลำดับเหตุการณ์

.....
.....
.....

5. สิ่งที่ต้องสังเกต หรือ หาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยการสัมภาษณ์ ในครั้งต่อไป

.....
.....

ภาคผนวก จ

หนังสือเชิญเข้าร่วมในการวิจัย

หนังสือเชิญเข้าร่วมในการวิจัย

ฝ่ายควบคุมแดน 6

เรือนจำกลางบางขวาง

จังหวัดนนทบุรี

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2558

เรื่อง เชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัยการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน (ชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผู้วิจัยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง)

ด้วยข้าพเจ้านายชาตินวภพ สมกำลัง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ทำการวิจัยการศึกษา ค้นคว้าอิสระเรื่อง “ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำ กลางบางขวาง” และได้เลือกท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการทำวิจัยครั้งนี้ เพราะท่านเป็นผู้ที่มี คุณสมบัติครบถ้วนตามหัวข้อวิจัย การวิจัยนี้มีประโยชน์กับผู้ต้องโทษประหารชีวิต เจ้าพนักงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องโทษประหารชีวิต

จึงเชิญท่านเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการทำวิจัยครั้งนี้ หวังว่าท่านคงไม่
ขัดข้อง และเห็นความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....

(นายชาตินวภพ สมกำลัง)

ภาคผนวก ข

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

(การสัมภาษณ์)

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เลขที่ ประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามทำหนังสือนี้ยินยอมเข้าร่วม โครงการวิจัย เรื่อง “ประสบการณ์การก้าวผ่านภาวะวิกฤตของผู้ต้องโทษประหารชีวิตในเรือนจำกลางบางขวาง” โดยผู้วิจัยคือ นายชาตินวนพ สมกำลัง และมี ผศ.ดร. นิรนาท แสนสา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่อยู่ติดต่อได้คือ แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ข้าพเจ้าได้อ่านรายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด และได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัย จนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมใน โครงการวิจัยนี้ ภายใต้ง่อนไขที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยข้าพเจ้ายินยอมให้สัมภาษณ์ 1-3 ครั้ง เป็นเวลาครั้งละ..... นาที และยินยอมให้บันทึกเสียงในการสนทนาได้

ข้าพเจ้ามีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบในทางใดๆ ต่อตัวข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติต่อข้าพเจ้า ตามข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวของข้าพเจ้า

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าสามารถร้องเรียนได้ที่ แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และสำเนานี้แสดงความยินยอมไว้แล้ว

ลงชื่อ.....

(นายชาตินวนพ สมกำลัง)

ผู้วิจัยหลัก

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ลงชื่อ.....

(.....)

พยาน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายชาตินวภพ สมกำลัง
วัน เดือน ปีเกิด	22 เมษายน พ.ศ.2505
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 249 หมู่ที่ 6 ตำบลหนองช้างแล่น อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2554 นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปี พ.ศ. 2525 หลักสูตรนักเรียนพลตำรวจ รุ่น 32 โรงเรียนตำรวจภูธร 9 จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2522 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนห้วยยอดวิทยา (รัฐรับรองวิทยฐานะ) อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2518 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนวัดห้วยนาง ตำบลหนองช้างแล่น อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

